

ಕಲ್ಲಮಠದ ಪ್ರಭುದೇವರು

ವಿರಚಿಸಿದ

ಲಿಂಗಲೀಲಾವಿಲಾಸಚಾರಿತ್ರ

ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಶ್ರೀ. ನಿ. ಪ್ರ. ಸ್ವ. ವೃತ್ಯಂಜಯ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು

ಮುರುಘಾಮಠ

ಧಾರವಾಡ

ಸಂಪಾದಕರು

ಪ್ರೊ. ಸಂ. ಶಿ. ಭೂಸನೂರನುತ, ಎಮ್. ಎ.

ಲಿಂಗರಾಜ ಕಾಲೇಜು

ಬೆಳಗಾವಿ

ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಶ್ರೀ. ನಿ. ಪ್ರ. ಸ್ವ. ವೃತ್ತಾಂತಯ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು

ಮುರುಘಾನುರ, ಹಾವೇರಿಪೇಟೆ

ಮಠ ನಂ. ೭೬೬೮

ಧಾರವಾಡ.

(ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕುಗಳು ಪ್ರಕಾಶಕರಿಂದ ಕಾದಿಡಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.)

ಬೆಲೆ : ಐದು ರೂಪಾಯಿ

ಮುದ್ರಕರು :

ಬೀಳಗಿ ರಾಮಣ್ಣನವರು

ಶಿಂಗರಾಜ ಆರ್ಟ್ ಪ್ರೆಸ್, ಮನೆ ನಂ. ೨೨೦

ಮಾಳಮಡ್ಡಿ, ಧಾರವಾಡ.

ಶ್ರೀ. ನಿ. ಪ್ರ. ಸ್ವ.
ಶ್ರೀ ಮುರುಘೇಂದ್ರಶಿವಯೋಗಿಗಳು
ಗಚ್ಚಿನಮಠ, ಅಥಣಿ

ಅರ್ಪಣೆ

ಶಿವತರಣರ ಸಾಮರಸ್ಯದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದು

ಶಿವಯೋಗ ವನ್ನಾಚರಿಸಿ

ಪರಮವೈರಾಗ್ಯಮೂರ್ತಿಗಳು

ಮತ್ತು ಮಹಾಶಿವಯೋಗಿಗಳೆನಿಸಿ

ಮೆರೆದ

ಅಥಣಿ ಗಚ್ಚಿನಮಠದ

ಲಿಂಗೈಕ್ಯ

ಶ್ರೀಮನ್ನಿರಂಜನ ಪ್ರಣವಸ್ವರೂಪಿಗಳಾದ

ಶ್ರೀ ಮುರುಘೇಂದ್ರಶಿವಯೋಗಿಗಳ

ದಿವ್ಯಪಾದಪದ್ಮಗಳಲ್ಲಿ

ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಭಕ್ತಿಪುರಸ್ಕರವಾಗಿ

ಸಮರ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

ವಿಷಯ :	ಪುಟ
ಪ್ರಕಾಶಕರ ಮಾತು	೧-೨
ಮುನ್ನುಡಿ	೧-೨೪
ಪೀಠಿಕೆ	೧- ೬
೧ ನಿಷ್ಕಲಿಂಗಸ್ಥಲ	೬- ೧೧
೨ ಮಹಾಲಿಂಗಸ್ಥಲ	೧೨- ೨೧
೩ ಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಸ್ಥಲ	೨೨- ೩೯
೪ ಅಂಗಸ್ಥಲ	೪೦- ೫೨
೫ ಸಂಸಾರಸಂಬಂಧಸ್ಥಲ	೫೩- ೬೬
೬ ಪಿಂಡಸ್ಥಲ	೬೭- ೭೭
೭ ಪಿಂಡಜ್ಞಾನಸ್ಥಲ	೭೮- ೯೨
೮ ಸಂಸಾರಹೇಯಸ್ಥಲ	೯೩-೧೦೫
೯ ಗುರುಕರುಣಸ್ಥಲ	೧೦೬-೧೫೫
೧೦ ಭಕ್ತಿಸ್ಥಲ	೧೫೬-೨೦೧
೧೧ ಮಾಹೇಶ್ವರಸ್ಥಲ	೨೦೨-೨೨೩
೧೨ ಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲ	೨೨೪-೨೭೦
೧೩ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಸ್ಥಲ	೨೭೧-೩೧೯
೧೪ ಶರಣಸ್ಥಲ	೩೨೦-೩೬೨
೧೫ ಐಕ್ಯಸ್ಥಲ	೩೬೩-೩೯೯
೧೬ ಸ್ವಲೀಲಾನಂದಭಕ್ತಿಸ್ಥಲ	೪೦೦-೪೧೮
ಮಂಗಲ	೪೧೯-೪೨೦
ವಚನಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ	೪೨೫-೪೫೨
ವಚನಕಾರರು, ಅಂಕಿತ, ವಚನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	೪೫೩-೪೫೪

**ಲಿಂಗಲೀಲಾವಿಲಾಸಚಾರಿತ್ರದ ಸಂಸ್ಕರಣಕ್ಕೆ ತಾಡವೋಲೆಯನ್ನಿತ್ತು
ಸಹಕರಿಸಿದ ಮಹನೀಯರು**

ಓಲೆಯ ಗ್ರಂಥಗಳ ಸಂಕೇತ :

ಹು.	೧ ಶ್ರೀ ಮನ್ಮಾಹಾರಾಜ ನಿರಂಜನ ಜಗದ್ಗುರು ಗುರುಸಿದ್ಧ ರಾಜಯೋಗೀಂದ್ರ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು, ಮೂರುಸಾವಿರಮಠ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ
ಎ.	೨ ಶ್ರೀ. ನಿ. ಪ್ರ. ಸ್ವ. ಸಿದ್ಧರಾಮ ಸ್ವಾಮಿಗಳು, ವಿರಕ್ತಮಠ, ಎಕ್ಕುಂಡಿ
ರಾ.	೩ ಶ್ರೀ. ನಿ. ಪ್ರ. ಸ್ವ. ಬಸವಸ್ವಾಮಿಗಳು, ವಿರಕ್ತಮಠ, ರಾಣೇಬೆನ್ನೂರ
ಮು.	೪ ಶ್ರೀ. ನಿ. ಪ್ರ. ಸ್ವ. ವೃತ್ಯುಂಜಯಸ್ವಾಮಿಗಳು, ಮುರುಘಾಮಠ, ಧಾರವಾಡ

ಮುನ್ನುಡಿಯ ಸಂಕೇತಗಳು

ಲಿಂ. ಲೀ. ವಿ. ಚಾ.	ಲಿಂಗಲೀಲಾವಿಲಾಸಚಾರಿತ್ರ
ಕ. ಕ. ಚ. ಸಂ.	ಕರ್ನಾಟಕ ಕವಿಚರಿತೆ ಸಂಪುಟ
ಸಿ. ಸಾ. ಸಂ.	ಸಿದ್ಧರಾಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ
ಶ. ತ್ರ. ಶಿ.	ಶತಕತ್ರಯ ಶಿವಾಧವಶತಕ
ಕೈ. ಕ. ಯೋ. ವ.	ಕೈವಲ್ಯಕಲ್ಪವಲ್ಲರಿ ಯೋಗಪ್ರತಿಪಾದನ ಸ್ಥಳ ವಚನ
ಭ. ಗೀ. ಅ. ಶ್ಲೋ.	ಭಗವದ್ಗೀತೆ ಅಧ್ಯಾಯ ಶ್ಲೋಕ
ಕೇ. ಉ. ಮಂ.	ಕೇನೋಪನಿಷತ್ ಮಂತ್ರ
ಕ. ಉ. ಅ. ವ. ಮಂ.	ಕಠೋಪನಿಷತ್ ಅಧ್ಯಾಯ ವಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರ
ಸಂ. ಪ.	ಸಂಧಿ ಪದ್ಯ
ಪು.	ಪುಟ

ಪ್ರಕಾಶಕರ ಮಾತು

ವಿಶ್ವಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ನಭೋಂಗಣದಲ್ಲಿ ಅನಂತ ಕೃತಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ತಮ್ಮ ನಿತ್ಯೋಜ್ವಲವಾದ ಪ್ರಭೆಯನ್ನು ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ನೀಡುತ್ತಿವೆ. ಹಗಲುಗತ್ತಲೆಯ ಅನಂತ ಅಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ಎಡೆಯಾಡುತ್ತಿರುವ ಮಾನವನ ಜೀವನ ಇಂತಹ ಪ್ರಭೆಯ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೆ ಸತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ, ಸುಂದರವಾಗುತ್ತದೆ, ಶಿವವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ನಕ್ಷತ್ರ ಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಳಗಿ ಬೆಳಗುವ ಕನ್ನಡ ಕೃತಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಸಾಕಷ್ಟಿದೆ. ಆದರೆ ಇದರ ಅರಿವು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟಿದ್ದಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ.

ಇಂತಹ ಉಜ್ವಲವಾದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ಕನ್ನಡಿಗರ ಕರ್ತವ್ಯ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಮಾನವ ಜೀವನದ ಪರಮ ಧೈಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ, ಅನುಭವಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಅನುಭವವನ್ನು ಮಾನವ ಕುಲಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಶಿವಶರಣರ ವಚನಗಳನ್ನು, ಅವರ ದಿವ್ಯ ಜೀವನಗಳನ್ನೇ ಕುರಿತಿರುವ ಚರಿತೆಗಳನ್ನು ಕಾದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ನಮ್ಮ ಪವಿತ್ರ ಕರ್ತವ್ಯ. ಈ ಸದುದ್ದೇಶವೇ ಪ್ರೇರಕ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ 'ಶ್ರೀಬಾಲಲೀಲಾಮಹಾಂತಶಿವಯೋಗೀಶ್ವರ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ' ಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ೧೪ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಅರಳಿಸಿದೆ. ಲಿಂಗೈಕ್ಯ ಶ್ರೀಮದಧಣಿ ಮುರುಘೇಂದ್ರ ಮಹಾಶಿವಯೋಗಿಗಳ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿರುವ ಈ ಮಾಲೆಯ ಹದಿನೈದನೆಯ ಪುಸ್ತಕವೇ ಲಿಂಗಲೀಲಾ-ವಿಲಾಸಚಾರಿತ್ರ. ಸ್ಥಲಾನುಗುಣವಾಗಿ ಪುರಾತನ ಶರಣರ ವಚನಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಒರೆದವರು ಕಲ್ಲಮಠದ ಪ್ರಭುದೇವರು. ತತ್ತ್ವ ಧರ್ಮ ನೀತಿ ಅನುಭವಗಳೇ ಪರಿಪಕ್ವವಾಗಿ, ಪರಮಾನಂದ ರಸದ ಹೊನಲಂತೆ ಹರಿದ ಈ ಚಾರಿತ್ರ 'ಶ್ರೋತವ್ಯ, ಮಂತವ್ಯ, ನಿದಿಧ್ಯಾಸಿತವ್ಯ.' ಈ ಚಾರಿತ್ರದ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡವಾದರೇನು? ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಸ್ವಾನುಭಾವ ವಿಶ್ವೇಮಾನವರ ಹೃದಯ ತಿಳಿವ ಭಾಷೆ. ತಿಳಿಯಲಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ವಿಶ್ವಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ನೀಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಲಿಂಗಲೀಲಾವಿಲಾಸಚಾರಿತ್ರಕ್ಕಿದೆಯೆಂದು ನಮ್ಮ ನಂಬುಗೆ.

ಇಂತಹ ಅಪೂರ್ವವಾದ, ಅತ್ಯುಜ್ವಲವಾದ ಗ್ರಂಥ ಇಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ಬೆಳಕು ಕಾಣದೆ ಇದ್ದುದು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ದುರ್ದೈವ. ಇದರ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಕಂಡ

ಕೆಲವು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರೇಮಿಗಳು ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಲೇಬೇಕೆಂದು ಆಗ್ರಹಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಿನ್ನವಿಸಿಕೊಂಡರು. ಲಿಂಗರಾಜ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿರುವ ಶ್ರೀ. ಸಂ. ಶಿ. ಭೂಸನೂರಮಠ ಅವರು ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ ಸಂಪಾದಿಸಲು ಅನುಮತಿಯನ್ನಿತ್ತರು. ರಾವೂರು ಸಿದ್ಧಲಿಂಗೇಶ್ವರಮಠ ಮತ್ತು ಆದವಾನಿಯ ಕಲ್ಲಮಠದ ಶ್ರೀ. ನಿ. ಪ್ರ. ಸ್ವ. ಶ್ರೀ ಬೋಳಬಸವ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅವಿಶ್ರಾಂತವಾದ ಸಹಾಯ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಮತ್ತು ನಿವೃತ್ತ ಮುಖ್ಯಾಧ್ಯಾಪಕರಾದ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲರು ಕೈಬರೆಹದ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಮುದ್ರಣಪ್ರತಿಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರಮವಹಿಸಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿದರು. ಇವರೆಲ್ಲರ ಪರಿಶ್ರಮದ ಫಲವೇ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶ ಹೊಂದಿರುವ ಲಿಂಗಲೀಲಾವಿಲಾಸಚಾರಿತ್ರ.

ತಮ್ಮ ಸಹಾಯ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಭಿಜ್ಞರಾದ ಶ್ರೀ. ನಿ. ಪ್ರ. ಸ್ವ. ಬೋಳಬಸವ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು, ತಾಡ ಒಲೆಯನ್ನಿತ್ತು ಸಹಕರಿಸಿದ ಮಹನೀಯರು, ಸಂಪಾದಕರಾದ ಶ್ರೀ. ಸಂ. ಶಿ. ಭೂಸನೂರಮಠ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಶ್ರೀ. ಕೆ. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲರು ಇತೋಪ್ಯಧಿಕವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲೆಂದು, ಅಂತಹ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಶ್ರೀ ಶಿವಯೋಗೀಶ್ವರನು ದಯಪಾಲಿಸಲೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಲಿಂಗರಾಜ ಮುದ್ರಣಾಲಯದ ಒಡೆಯರಾದ ಶ್ರೀ. ಬೀಳಗಿ ಬಂಧುಗಳು ತಮ್ಮ ಹಲವಾರು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಬದಿಗಿರಿಸಿ ಲಿಂಗಲೀಲಾವಿಲಾಸಚಾರಿತ್ರವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಇನ್ನೂ ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯ ಅವರಿಂದ ನೆರವೇರುವಂತೆ ಶ್ರೀಶಿವಯೋಗಿಗಳು ಆಶೀರ್ವದಿಸಲೆಂದು ಹೃತ್ ಪೂರ್ವಕ ಹಾರೈಸುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಮುರುಘಾಮಠ
ಹಾವೇರಿಪೇಟೆ, ಧಾರವಾಡ
ಮಾ. ಶು. ೨ ಸೋಮವಾರ
ದಿನಾಂಕ ೧-೧-೫೬

}

ಪ್ರಕಾಶಕರು

ಲಿಂಗಲೀಲಾವಿಲಾಸಚಾರಿತ್ರ

ಮುನ್ನುಡಿ

ಮಾನವನ ಜೀವನ ಕೋಟಿ ಮುಖ. ಒಂದೊಂದು ಜೀವನದ ಮುಖ ಒಂದೊಂದು ರೀತಿ. ಕೋಟಿಮುಖವಾಗಿ ಹರಿವ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಹಲವಾರು ಹಾದಿ, ಕೆಲವೊಂದು ಗುರಿ. ಗೊತ್ತುಗುರಿಯ ಅರಿವಿಲ್ಲದೆ ಸಾಗಿರುವ ಜೀವನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಸಣ್ಣದಲ್ಲ. ಒಂದರಲ್ಲೊಂದು ಹೆಣೆದುಕೊಂಡು ತೊಡಕು ಬಡಕಾಗಿ, ಅಲಕು ಮಲಕಾಗಿರುವ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಹವಣಿಸುತ್ತಿರುವ ಜೀವನಗಳ ಲೆಖ್ನು ಕೋಟಿಯಾಚೆ. ನಿರ್ಧರವಾದ ಪರಮಧೈಯವೊಂದನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಡೆದಿರುವ ಜೀವನಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಅತ್ಯಲ್ಪ. ಬಾಳುವೆಯ ಕೊನೆಯ ಅಂಕ ಸಾವೆಂಬ ನಿಸ್ಸಂಶಯದ ಬುದ್ಧಿ ಕೆಲವರಿಗೆ. ಐಹಿಕಜೀವನ ಆಮುಷ್ಮಿಕ ಜೀವನದ ಪೂರ್ವ ರಂಗವೆಂಬ ನಂಬುಗೆ ಹಲವರಿಗೆ. ಮರಣದಾಚೆ ಇಣುಕಿ ನೋಡುವುದೇ ಮೂರ್ಖ ತನವೆಂಬ ವಿಚಾರ ಹಲವಾರು ತಲೆಗಳಲ್ಲಿ. ಇಂದು ಮತ್ತು ಈ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯೇ ಇಹಪರಗಳ ಸಮರಸ ಸಮ್ಮಿಲನವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದೇ ಮಾನವ ಜೀವನದ ಚರಮ ಸಿದ್ಧಿಯೆಂದು ನಂಬಿ ನಡೆವವರು ಕೆಲವರು. ಮಾನವೀಯ ಮನದ ಚಾಂಚಲ್ಯ ಧೈಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಿ ಒಮ್ಮೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಸುಳಿದು ಹರಿದಾಡುವ ಸಂಚಾರಿ ಜೀವನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಗೂ ಮಿತಿ ಇಲ್ಲ.

ಜೀವನದ ಚರಮಧೈಯದ ಬಗೆಗಿರುವ ಅಜ್ಞಾನ ಅನಿಶ್ಚಯ, ಸಂಶಯ ಸಂಕರ, ವಿಪರೀತ ವಿಭಿನ್ನ ಕಲ್ಪನೆಗಳು, ವಿಚಾರ ವಿಶ್ವಾಸಗಳು ಮಾನವನ ಬುದ್ಧಿಯಷ್ಟು, ಹೃದಯದಷ್ಟು ಪುರಾತನ. ಮಾನವನ ಹೃದಯ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿಗೆ ಎಂದೂ ತಿಳಿಯಬಾರದ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಅಭೇದ್ಯವಾಗಿ, ಅತರ್ಕ್ಯವಾಗಿ, ಅವಿಜ್ಞೇಯವಾಗಿ ಉಳಿವುದೆಂಬುದು 'ಜ್ಞಾನನಾಸ್ತಿ'ರ ಮತ. ಹೃದಯ ಬುದ್ಧಿಗಳಿಗೆ ಅತೀತ

ವಾಗಿದ್ದರೂ ಸ್ವಾನುಭಾವದ ಸ್ವಯಂಪ್ರಭೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ತಾನಾಗಿಯೆ ಪರಿಹಾರವಾಗುವುದೆಂಬುದು ಅನುಭಾವಿಗಳ ನಿಜನಿರ್ಣಯ.

ಭಿನ್ನಬುದ್ಧಿಯ ವಿಚ್ಛಿನ್ನವಿಚಾರಗಳ ಜಟಿಲತೆಯಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ತನ್ನ ಗುರಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಾನವರ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಮೀರಿದ ಮಾತು. ಅಂತೆಯೇ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾದ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಧರ್ಮದ ಶ್ರದ್ಧೆಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ಉತ್ತರವನ್ನು ಪಡೆದು ತೃಪ್ತವಾದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಶಕ್ತಿ ವಿಶ್ವಾಸಭಕ್ತಿಗೆ ಎಡೆಗೊಟ್ಟು ಮಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಧರ್ಮ ಸಂಪ್ರದಾಯಸಿದ್ಧವಾಗಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯಪುಷ್ಟವಾಗಿ ಬುದ್ಧಿಯ ವಿಚಾರದಾಟವೆಲ್ಲ 'ಧರ್ಮಬಾಹಿರ'ವೆಂದು ಅದನ್ನು ಹೊರಗಿಟ್ಟು, ಅಂಧಪರಂಪರೆಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ ಮಾನವ ಜೀವನವನ್ನೇ ಕತ್ತಲೆಯ ಕೈಬೊಂಬೆ ಮಾಡಿ ಆಡಿಸಬಹುದು. ಹೀಗೆ ವಿಚಾರಾಂಧವಾಗಿ ಇಲ್ಲವೆ ವಿಶ್ವಾಸಾಂಧವಾಗಿ ಆಡಿ ಬಯಲಾಗುವ ಅಂಧಜೀವನಗಳ ಕೋಟಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಜೀವನದ ಪರಮಧ್ಯೆಯವನ್ನು ಕಂಡುಂಡ ಪರಂಜ್ಯೋತಿಸ್ವರೂಪರಾದ ಪ್ರಭುದೇವರು:

‘ಆಯಿತ್ತೇ ಉದಯಮಾನ; ಹೊಯಿತ್ತೇ ಅಸ್ತಮಾನ.

ಅಳಿದವಲ್ಲಾ, ನೀರಲಾದ ನಿರ್ಮಿತಂಗಳೆಲ್ಲಾ!

ಕತ್ತಲೆಗನಿಯಿತ್ತು ಮೂಱು ಲೋಕದೊಳಗೆ.

ಇದಜಿಜ್ಞಾಸೆಗನು ಹೇಳಾ, ಗೊಹೇಶ್ವರಾ?’

ಎಂದು ವಿಸ್ಮಯಗೊಂಡರು.

ಜೀವನದ ಸರ್ವಾಂಗವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ ಅಜ್ಞಾನದ ತಿವಿರ ಅವರಿಸಿರುವುದು ಬರಿಯ ಮಾನವನ ಧ್ಯೇಯವನ್ನಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಧ್ಯೇಯದ ಸಿದ್ಧಿಗೊಂದು ಹಿಡಿದಿರುವ ಸಾಧನಮಾರ್ಗವನ್ನೂ ಈ ಕತ್ತಲೆಯ ವಿಸ್ತಾರ ಅಸ್ತಿ ಕೊಂಡಿದೆ.

ಮಾನವನಿಗೆ ಸರ್ವ ಸುಖ ಬೇಕು, ಸಂಪತ್ ಸಮೃದ್ಧಿ ಬೇಕು, ಕೀರ್ತಿ ಬೇಕು, ಅಧಿಕಾರ ಬೇಕು; ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಸ್ವರ್ಗ ಬೇಕು ಇಲ್ಲವೆ ಜೀವನ್ ಮುಕ್ತಿಯ ನಿತ್ಯ ನಂದ ಬೇಕು. ಈ ‘ಬೇಕು’ಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ಯಾವ ಹಾದಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹೋಗುವುದು ಸುಗಮ? ಯಾವ ಹಾದಿ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ನಮ್ಮನ್ನು ತಪ್ಪದೆ ವಾಂಛಿತಾರ್ಥದಡೆಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಬಲ್ಲುದು? ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಊರಿಗೆ

ದಾರಿ ಬೇರಿ ಬೇರಿ ಇರಬಹುದು. ಮತ್ತು ಬೇರಿ ಬೇರಿ ಕಡೆಯಿಂದ ಅದೇ ಊರಿಗೆ ಬರಲು ಹಲವು ಹಾದಿಗಳೂ ಇರಬಹುದು. ವ್ಯವಹಾರ ಹೊನ್ನನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಟ್ಟರೆ ಯೌವನದ ವಿಭ್ರಮವಿಲಾಸ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಇಲ್ಲವೆ ಗಂಡನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಡಬಹುದು. ಆದರೂ ವ್ಯವಹಾರವೊಂದೇ ಹೊನ್ನಿಗೆ ಹಾದಿಯಲ್ಲ, ವಿಲಾಸವೊಂದೇ ವಿಷಯದ ಮಾರ್ಗವಲ್ಲ. ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿಗಳಿಂದ ಸ್ವರ್ಗ ದೊರೆಯಬಹುದು. ವ್ರತ ನಿಯಮ ಉಪವಾಸ ತೀರ್ಥ ಯಾತ್ರೆ ಮುಂತಾದುವು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ರಾಜಮಾರ್ಗಗಳು, ಭಕ್ತಿಯ ಮಾರ್ಗ ಹಿಡಿದರೆ ಮುಕ್ತಿಯೂರಿಗೆ ಮುಟ್ಟಲೇ ಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದರೆ 'ಜ್ಞಾನಾದೇವ ತು ಕೈವಲ್ಯಂ' ಎಂಬ ಶ್ರುತಿ ವಚನವನ್ನು ನಿವೃತ್ತ ಕೇಳಿಲ್ಲವೇ? ಎಂದು ಕೇಳುವ ಸಿಡಿಲಿನ ಆಕ್ರೇಷ ನಮ್ಮದು. ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಸತ್ತ ನೆಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಹುದೆಂದು ಒಬ್ಬರು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದರೆ 'ಸ್ವರ್ಗಕಾಮೋ ಯಜೇತ' ಎಂಬುದು ಯಜ್ಞವಾದಿಗಳ ಆಚಲ ವಿಶ್ವಾಸ.

ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮಾತನ್ನು ಬದಿಗಿರಿಸಿ ಮಾನವ ಸಮಾಜದ, ಮಾನವ ಕುಲದ ಕ್ಷೇಮಲಾಭವನ್ನು, ಅಭ್ಯುದಯ ಪ್ರಗತಿ ಉದ್ಧಾರದ ಮಾತನ್ನೆತ್ತಿದರೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ನಡೆದಿರುವ ವಾದವಿವಾದಗಳ, ಕ್ರಿಯೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳ, ಕ್ರಾಂತಿ ಅಂದೋಲನಗಳ ಪ್ರಕ್ಷುಬ್ಧ ವಾತಾವರಣ ಜೀವನವರ್ಧದ ಕತ್ತಲೆಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಕರಾಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಸುಧಾರಣೆಯೊಂದೇ ಮಾನವಕೋಟಿಯ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗವೆಂದು ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಹೇಳಿದರೆ, ಸಮತಾವಾದವೊಂದೇ ನೆಮ್ಮದಿಯ ರಾಜಮಾರ್ಗವೆಂದು ಸಮತಾವಾದಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಧರ್ಮ, ನೀತಿಯೇ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಬಲುನೆಂದು 'ಧಾರ್ಮಿಕ'ರು ವಾದಿಸಿದರೆ ಧರ್ಮವೇ ಮಾನವನ ಅಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ, ಅಧೋಗತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ; ಬುದ್ಧಿ ಶಕ್ತಿಯ ಧ್ವಜದಂತಿರುವ ವಿಜ್ಞಾನವೇ ಮಾನವಕುಲವನ್ನು ದುಃಖದಿಂದ ವಿಮುಕ್ತ ಮಾಡುವ ಮಹಾಮಾರ್ಗವೆಂದು ವಿಜ್ಞಾನವಾದಿಗಳ ಅಬ್ಬರ. ಸಹಜೀವನದಿಂದ ವಿಶ್ವಶಾಂತಿ ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಕೆಲವರು ಸಾರಿದರೆ ಯುದ್ಧ, ಶಕ್ತಿಯೇ ಶಾಂತಿಯ ಶಾಶ್ವತಾಧಾರವೆಂದು ಆರ್ಭಟಿಸುವವರು ಹಲವರು!

ಇಂತು ವಿಭಿನ್ನ, ವಿಷಮ, ವಿರುದ್ಧ, ವಿಸಂಗತವಾದ ನೂರೊಂಟು ವಾದಗಳ ಹೊಡೆತದಿಂದ ನುಚ್ಚುನೂರಾದ ಸಾಮಾನ್ಯಮಾನವನ ಬುದ್ಧಿ ದಿಕ್ಕುಗೆಟ್ಟು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ನೂರಾರು ಕಡೆ ಮಾನವನನ್ನು ನೂಕಿ ಗತಿಗೊಡುತ್ತಿದೆ. ನಿಷ್ಕೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲದ ಮಾನವನ ಹೃದಯ ನೆಮ್ಮದಿ, ಕ್ಷೇಮ, ಶಾಂತಿಯ ಸೀಮೆಯಿಂದ ದೂರ ದೂರವಾಗುತ್ತ ಓಡಿ ಅಶಾಂತಿಯ ಕತ್ತಲೆಗಡಲಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಏಳುತ್ತಿದೆ.

ಅಜ್ಞಾನತೀವಿರದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಇಲ್ಲಿಗೇ ಮುಗಿಯಲಿಲ್ಲ. ತಿಳಿವೆನೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಸರ್ವತೋಮುಖವಾಗಿ ಆವರಿಸಿ ಅದರ ವಿಸ್ತಾರ ಹರಡುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಬುದ್ಧಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕೋಟಿಗುಣಿತವಾಗುತ್ತವೆ. ಉತ್ತರಗಳ ಲೆಖ್ಯ ಕಡಮೆಯಾಗುತ್ತ ಹೋಗಿ ದೊರೆತ ಉತ್ತರಗಳೂ ಭ್ರಾಂತಿಯ ಮರಿಗಳಾಗಿ, ಸಂದೇಹದ ಶಿಶುಗಳಾಗಿ ಮಸುಕು ಮಸುಕಾಗುತ್ತವೆ. ತಾನು ಗಳಿಸಿದನೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯ ಜ್ಞಾನ ಅಜ್ಞಾನದ ಕರಗಹಿಯಾದ ಕಾಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತದೆ. 'ತಮಂಧ ಘನ, ಜ್ಯೋತಿ ಕಿರಿದೆನ್ನಬಹುದೇ ?' ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ 'ತಮಂಧ ಮಹಾಘನ, ಬುದ್ಧಿಯ ಕದಿರು ಬೆಳಗು ಅತ್ಯಂತ ಕಿರಿದು,' ಎಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಅತ್ತಿಯ ಹಣ್ಣು ತಿಂದಂತಿದೆ ಮಾನವನ ಬಾಳುವೆ. ಹಣ್ಣಿನ ರಸಕ್ಕಿಂತ ಹಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ತುಂಬಿರುವ ಹುಳುಗಳ ಅಪಘ್ಯರಸವೇ ಮಾನವ ಜೀವನದ ವಿಷಮಾಹಾರ ವಾದಂತಿದೆ. ಬದುಕಬೇಕೆಂಬಾಶೆ ಹಣ್ಣನ್ನು ತಿಂದು, ಹುಳು ಹುಪ್ಪಡೆಗಳನ್ನು ನುಂಗಿ, ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಕುಡಿದು ಮರ್ತ್ಯಜೀವನದ ಯಾತ್ರೆ ಮಾಡುತ್ತ, ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ಶಾಶ್ವತವೆನಿಸುವ ಅಸ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಯಮಾನದ ಪೂರ್ವದ ಕತ್ತಲೆ ಅಸ್ತಮಾನದ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೆರೆದು ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯಾಗಿ ಜೀವನದೊಡನೆ ಜೀವನಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಗರ್ಭೀಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಮೆರೆಯುತ್ತದೆ.

ಮಾನವನ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ವಿಶ್ವಾಂಧಕಾರ ವ್ಯಾಪಿಸಿದ್ದರೂ 'ಅಂಧಕಾರವಿದೆ' ಎಂಬರಿವು ಮಾನವನಿಗಿದೆ. ಇದೇ ಮಾನವನ ಹಿರಿಮೆ. ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ಮಾನವನನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಆತನಿಗೆ ವಿಶ್ವಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾದ ಒಂದು ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುವುದು ಮಾನವನ ಈ ಬುದ್ಧಿ, ಈ ಅರಿವು. ಬೆಳಗುವ ದೀಪ ತನ್ನ ಪ್ರಭಾಶಕ್ತಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಬೆಳಗಬಹುದು. ಆದರೆ ತನ್ನಿರನಿರಿವು, ತನ್ನ ಪ್ರಕಾಶದಿರಿವು, ತನ್ನ ಬೆಳಗಿನ ಬಹಿರ್ವಲಯವನ್ನು ಮುತ್ತಿರುವ ಕತ್ತಲೆಯಿರಿವು ಜಡದೀಪಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಾಣಬಲ್ಲ ಬುದ್ಧಿಯ ಅರಿವಿಗೆ ಅಜ್ಞಾನದ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ನೋಡಬಲ್ಲ ಕಣ್ಣಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಬುದ್ಧಿಯ ಬೆಳಗಿ ಸಿಂದ ಹರಿಯದೆ, ಇದಿರಿಟ್ಟು ತೋರುವ ಈ ಅಜ್ಞಾನದ ಸ್ವರೂಪವೆ ಬೇರೆ. ಅಜ್ಞಾನವೆಂದರೆ ಜ್ಞಾನದ ಅತ್ಯಂತಾಭಾವವಲ್ಲ; ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ವಿರೋಧಿಯಾದ ಶಕ್ತಿಯೂ ಅಲ್ಲ ಜ್ಞಾನಸೀಮೆಯ ಅತ್ಯಂತ ನಿಕಟವರ್ತಿಯಾದ ಗಡಿನಾಡು ಈ ಅಜ್ಞಾನ. 'ಮರಹನರಿವೆ ಮೊದಲರಿವನರಿವೆ ಬಳಿಕ....' ಎಂದು ತಮ್ಮನುಭವವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ನಿಜಗುಣಶಿವಯೋಗಿಗಳ ವಚನದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೊಂದು ಸತ್ಯಾರ್ಥ ತುಂಬಿ ಸೂಸುತ್ತಿದೆ! ಅರಿವನರಿವ ಮುನ್ನ ಮರಹರನರಿವುಬೇಕು. ಜ್ಞಾನಸಿದ್ಧಿಗೆ ಅಜ್ಞಾನಸಿದ್ಧಿ ಪೂರ್ವರಂಗ. ಅಜ್ಞಾನದರಿವೇ ಜ್ಞಾನಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಮಹಾದ್ವಾರ.

ಡೆಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ದೇವರು ಹೇಳುವವರು: 'ಗ್ರೀಕ್ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ನೀನೇ ಜಾಣನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಹೇಗೆ?' ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದವರಿಗೆ ಸಾಕ್ರಟಿಸ್‌ನು: 'ಅವರು ಹಾಗೆ ಹೇಳುವುದು ನಿಜವಾದ ಮಾತು. ಗ್ರೀಕರಲ್ಲಿಲ್ಲ ನಾನೇ ಜಾಣ. ಯಾಕಂದರೆ ತಾವು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದವರೆಂಬ ಭ್ರಾಂತಿ ಅವರಿಗಿದೆ. ಏನೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಅರಿವು ನನಗಿದೆ. ಇದೇ ನನ್ನ ಹಿರಿಯ ಜಾಣತನದ ಕುರುಹು,' ಎಂದು ಕೊಟ್ಟ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನದ ಪೂರ್ವಗಾಮಿ ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಸತ್ಯದ ಸಾರಾರ್ಥವಿದೆ.

ಮೂರು ಲೋಕದೊಳಗೆ ಕವಿದ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಸಾರಿದರು ಪ್ರಭುದೇವರೇ ಮೊದಲಾದ ದಿವ್ಯಾನುಭಾವಿಗಳು. ಕತ್ತಲೆ ಕಾಣತೊಡಗಿದರೂ ಬುದ್ಧಿಯ ಅಲಸ, ಭಯ, ಉದಾಸೀನ ಮುಂತಾದ ಭಾವದಿಂದ ಹತರಾಗಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಓರೆಯಾಗಿ ಇಲ್ಲವೆ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಪರಿಭ್ರಮಣಕ್ಕೊಳಗಾದರು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಾನವರು ಮತ್ತು ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಪಂಡಿತರು. ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ನೆಲದಲ್ಲಿ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿದರೆ ಬಂದ ಸಂಕಟ ಬಯಲಾಗುವುದೆಂದು ನಂಬಿರುವ ಆಸ್ಟ್ರಿಚ್ ಹಕ್ಕಿಯಂತಿದೆ ಮಾನವನ ವಿಚಾರಸರಣಿ.

ಜೀವನದ ಈ ವಿಷಮಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಕಾಲು ಬಿಟ್ಟು ಕಂಗೆಟ್ಟು, ಕ್ಷಣಹೊತ್ತು ಮಿಂಚಿ ಮಾಯವಾಗುವ ಮಾನವಜನ್ಮ ವ್ಯರ್ಥವೆಂದು ಬಗೆದು ನಿರಾಶೆಯ ನೆಳಲಲ್ಲಿ ನಿಸ್ಸಾರ ಜೀವನವನ್ನು ನುಗ್ಗಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಾನವ ಪ್ರಾಣಿಗೆ ಆಶೆಯ ಹೊಂಗಿರಣಗಳೂ ನೂರಾರು ಕಡೆಯಿಂದ ನುಗ್ಗುತ್ತಿವೆ. ರಭಸದಿಂದ ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿರುವ ಇಂದಿನ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಾವಿರಮುಖವಾಗಿ ಹರಿದು ಜ್ಞಾನಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸೂರೆ ಗೊಳ್ಳುವ ತವಕದಲ್ಲಿದೆ; ಸರ್ವಸುಖದ ತವರಾದ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ತಂದಿಡುವ ಹವಣಿಕೆಯಲ್ಲಿದೆ; ವಿಶ್ವಶಕ್ತಿಗಳನ್ನೆ ವಶಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಾನವನನ್ನು 'ವಿಶ್ವೇಶ'ನ ಪದವಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸುವ ಕುತೂಹಲದಲ್ಲಿದೆ. ನಯಶಾಸ್ತ್ರ, ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ, ಭೌತ ಶಾಸ್ತ್ರ, ರಸಾಯನ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಭೂಗೋಳ ಖಗೋಳ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಪ್ರಾಣಿ-ಸಸ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರ, ವೈದ್ಯ ಯಂತ್ರ ತಂತ್ರ, ಮನಃಶಾಸ್ತ್ರ, ಶರೀರಶಾಸ್ತ್ರ—ವಿಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯ ಸೃಷ್ಟಿಗಳಾದ ಇಂತಹ ನೂರಾರು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತ ನಡೆದಿದೆ. ಈ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಶಾಖೆ ಉಪಶಾಖೆಗಳೂ ಹಬ್ಬುತ್ತ ನಡೆದಿವೆ. ವಿಜ್ಞಾನದ ಅದ್ಭುತ ವಿಜಯ ಮಾನವನ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನೆ ದಂಗುಬಡಿಸುತ್ತಿದೆ. ವಿಶ್ವದ ಗರ್ಭವನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಶೋಧಿಸುತ್ತಿರುವ ವಿಜ್ಞಾನಿಗೆ ಅಶಕ್ಯ, ಅಸಾಧ್ಯವೆಂಬ ಶಬ್ದ

ಗಳ ಪರಿಚಯವೇ ಇದ್ದಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂತೆಯೇ ವಿಜ್ಞಾನವೇ ಇಂದಿನ ಮಾನವನ 'ಧರ್ಮ'ವಾದಂತಿದೆ.

ಆದರೆ ನಿತ್ಯ ನಿತ್ಯ ಅತ್ಯದ್ಭುತ ಪವಾಡಗಳನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ 'ವಿಜ್ಞಾನ' ಧರ್ಮ' ಮಾನವ ಜೀವನವನ್ನೆ ಯಂತ್ರವಾಗಿಸಿದೆ. ನಿಜ, ಸಹಜ, ನಿಸರ್ಗ, ಸತ್ಯ, ಸತ್ತ್ವ, ಆರಾಮ, ಶಾಂತಿಯ ಮಾತಿಲ್ಲ ಯಂತ್ರಸುಖದ ಯಂತ್ರಜೀವನದಲ್ಲಿ. ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ಸುಖಸೌಕರ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು, ಭೋಗವಿಲಾಸಸಾಧನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಜಡಚೈತನ್ಯಶಕ್ತಿಗಳು ವಿಜ್ಞಾನಿಯ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ಮಾನವನಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಈ ಯಂತ್ರ ತಂತ್ರದ ಸುಖ ಮಾನವನ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ವ್ಯಥಾಕಾರಿಯಲ್ಲ. ಸದುಹೃದಯ, ಸದ್ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದ ಮಾನವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕ ವಿಜ್ಞಾನ ಮಾನವನ ಪ್ರಲಯಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ. 'ರಕ್ಕಸಿ ಬಾಣತಿಯಾದರೆ ಮಕ್ಕಳಿಗಿನ್ನೆಂತೋ ?' ಎಂಬ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೊದಗಿದೆ ಮಾನವಕುಲಕ್ಕೆ.

ಮಾನವನ ಭಿನ್ನಬುದ್ಧಿಯ ವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ 'ಪೂರ್ಣ'ದ ಕಲ್ಪನೆಯಿಲ್ಲ, ಅರಿವಿಲ್ಲ, ಅನುಭವವಿಲ್ಲ. ತನ್ನಂತರಂಗವನ್ನು ಬೆಳಗಿ ವಿಶ್ವಾಂಧಕಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಕೆಡೆನೂಕಿಸ್ವಯಂಪ್ರಭೆಯಿಂದ ವಿಶ್ವವನ್ನೇ ದೀಪಿಸುವ 'ಸಾತಿಶಯದ ನಿರುಪಾಧಿಕ ನಿರ್ಮಲ'ವಾದ ಪರಂಜ್ಯೋತಿಯ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲ ದ್ವೈತಜ್ಞಾನದ ಬುದ್ಧಿಗೆ. ಮಾನವನೇ ಪ್ರಯೋಗಶಾಲೆಯಾಗಿ, ನಿಜಾಂತರಂಗದ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆದು, ಮಾನವನ ಪರಮಾದ್ಭುತ ದಿವ್ಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದರೆ ವಿಜ್ಞಾನಿ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ, ತತ್ತ್ವದರ್ಶಿಯಾಗಿ, ಆತ್ಮಕಲ್ಯಾಣದ ಪಾರಮ್ಯವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ವಿಶ್ವಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲ.

ಹಳೆದಿಲ್ಲ ಕೊಳೆಯೆಂಬ ಮನೋಭಾವ ವಿಜ್ಞಾನಿಗೆ ಹೊಲ್ಲ. ಮೊಸೆತ್ತಿಲ್ಲ ಹೊನ್ನೆಂಬ ಭಾವವೂ ಸತ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಸಲ್ಲದು. ಹಿಂದಿನ ಹಿರಿಯರ ವಿಜ್ಞಾನ ಬಾಲಿಕ ವಿಜ್ಞಾನವಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವರು ಹಲವಾರು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿದು ನಿತ್ಯೋಜ್ವಲವಾದ ಸತ್ಯಜ್ಞಾನದ ಭಂಡಾರವನ್ನು ಮಾನವಸಂತತಿಗೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆಂಬ ಮಾತು ನಾವೆಂದೂ ಮರೆಯತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಬಾಯಿಬಿಡಲು ಭಗವದ್ಗೀತೆ ಮುಂತಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ, ದೇಶದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಿ ಹೋದ ಅನುಭಾವಿಗಳ 'ಮಾತೆಂಬ ಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗ'ಗಳಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಎಂದೂ ಕಾಣಬಾರದ ಸತ್ಯಜ್ಞಾನದ ಪರಮಸಂಪದವಿದೆ. ವಿಜ್ಞಾನಿಯ ಗಮನವಿನ್ನೂ ಈ ಕಡೆ ಹರಿದಿಲ್ಲ. ತನಗರ್ಥವಾಗದ ಈ ಜ್ಞಾನ ಸಂಪತ್ತಿಯಿಂದ ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನವೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವನೆ ವಿಜ್ಞಾನಿಗೆ. 'ತಿಳಿವು

ದಿಲ್ಲ, ಆದ್ದರಿಂದ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ'ವೆಂಬ ಬುದ್ಧಿ ಸಂಕುಚಿತ ಬುದ್ಧಿ. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದ ವಸ್ತುವಿನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯಲಿಕ್ಕಾದೀತೆ? ನನ್ನ ಕಿವಿ ಕೇಳದ ಇಂಪು ನಿಮ್ಮ ಕಿವಿಗೂ ಕೇಳದೆಂದು ವಾದಿಸುವುದು ಬುದ್ಧಿವಂತರ ಮಾತಲ್ಲ. ಸಾವೇಕ್ಸ್ ವಾದ ಇಲ್ಲವೆ 'ಕ್ವಾಂಟಮ್' ವಾದ ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಗೃಹ್ಯವಾಗದಿದ್ದರೆ, ಅವು ಸುಳ್ಳು ಎಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅಧಿಕಾರ ನನ್ನ ತಲೆಗಿಲ್ಲ.

'ಕಾಯವೆಂಬ ಕದಳಿಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಸುಳಿದಾಡಬಲ್ಲ ಮಹಿಮೆ'ರಾದ ಜಾಗತಿಕ ಅನುಭಾವಿಗಳು ಕಾಯವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಕಾಲೆ ಮಾಡಿ, ನಿಜಾನುಭವತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂದು, ತಮ್ಮ ಸತ್ಯಜ್ಞಾನದಿಂದ ಮಾನವ ಜನ್ಮದ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳೆದೊಗೆದು, ದಿವ್ಯಪರಂಜ್ಯೋತಿಯಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯ ಜೀವನಲೀಲಾವಿಲಾಸವನ್ನಾಡಿ, ನಿಜಾನಂದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸಾರ್ವಭೌಮರಾಗಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. 'ಮರ್ತ್ಯಕ್ಕೆ ಮಹವ ತಂದ' ಈ ಮಹಾವಹಿಮರ ಜೀವನಯಾತ್ರೆ ದಿವ್ಯದತ್ತ ಸಾಗಿ ದಿವ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಮಹಾಯಾತ್ರೆ. ಇಂತಹ ಸ್ವಯಂಜ್ಯೋತಿಗಳ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವ ವಚನಗಳು ಮಾನವ ಜೀವನದ ಪರಮರಹಸ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಿ ಮಾನವ ಕುಲಕೋಟಿಯ ವಿಶ್ವತೋಮುಖನಾದ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿವೆ.

ಹದಿನೈದನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಕಲ್ಲಮಠದ ಪ್ರಭುದೇವರ ಲಿಂಗಲೀಲಾ ವಿಲಾಸಚಾರಿತ್ರ 'ಮರಣವ ಗೆಲಿದ ಮಹಾಂತ'ರಾದ ದಿವ್ಯಾನುಭಾವಿಗಳ ಅನುಭವವನ್ನು ಒಂದು ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಹೆಣೆದು ಸಕಲಜೀವಾತ್ಮರ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗಲೆಂದು ಜಗತ್ತಿಗೆ ನೀಡಿದ ಲಿಂಗಲೀಲಾವಿಲಾಸಚಾರಿತ್ರದ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿ ತೋಳಿಗೆ ಬೆಳಗುವ ದಿವ್ಯ ಭಕ್ತಿ, ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನ, ದಿವ್ಯಾನಂದದ ಅನುಭವ ಕೇವಲ ಕನ್ನಡಿಗರ ಸೊತ್ತಲ್ಲ. ನಿಜವನಿದು ಅನುಭವಿಸುವೆನೆಂಬ ಮಾನವ ಕೋಟಿಯ ದಿವ್ಯಸಂಪದವದು. ವಿಶ್ವನಾಥನ ದರ್ಶನ ಬೇಕಾದರೆ ಕಾಶಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ವಿರೂಪಾಕ್ಷನ ದರ್ಶನ ಬೇಕಿದ್ದರೆ ಹಂಪಿಗೆ ಬರಬೇಕು. ಜ್ಞಾನದ ತೃಷ್ಣೆ, ಕಾವ್ಯಾನಂದದ ಹಸಿವಿನಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತ, ಆಂಗ್ಲ, ಗ್ರೀಕ್, ಲ್ಯಾಟಿನ್, ಜರ್ಮನ್, ಫ್ರೆಂಚ್ ಮುಂತಾದ ಜಗತ್ತಿನ ಭಾಷೆಗಳ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ನಾವು ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲವೆ? ಅಂತೆಯೇ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯೋಜ್ವಲವಾಗಿ ಬೆಳಗುವ 'ಕಾವ್ಯ'ವನ್ನ ಸತ್ಯಾನಂದಭರಿತವಾದ 'ಶಿವಾನುಭಾವ'ವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಲಿಂಗಲೀಲಾವಿಲಾಸ ಚಾರಿತ್ರದಂತಹ ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥಗಳ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಕೇವಲ ಕನ್ನಡಿಗರಗಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಸ್ವಾನುಭಾವದ ಪ್ರಸನ್ನ ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ಫುಟವಾದ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಚ್ಛಿಸುವವ

ಲಿಂಗಲೀಲಾವಿಲಾಸಚಾರಿತ್ರ

ರೆಲ್ಲ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೀಗೆಳವ ಮನಃಪ್ರವೃತ್ತಿಗೆ 'ಭೂಮಿ'ದ ದರ್ಶನವೆಂದೂ ಇಲ್ಲ. ಭಾಷೆ ಯಾವುದೇ ಇರಲಿ, ಸತ್ಯಜ್ಯೋತಿ ಹುದುಗಿದ ಸಾಹಿತ್ಯವೆಲ್ಲ ಜಗನ್‌ಮಾನ್ಯ, ಜಗತ್‌ಪೂಜ್ಯ.

ಲಿಂಗಲೀಲಾವಿಲಾಸಚಾರಿತ್ರವನ್ನು ಬರೆದವರು ಕಲ್ಲಮಠದ ಪ್ರಭುದೇವರು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಈ ಗ್ರಂಥವೇ ಪ್ರಮಾಣ. ಲಿಂಗಲೀಲಾವಿಲಾಸಚಾರಿತ್ರದ ಪೀಠಿಕಾ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಈ ಹೇಳಿಕೆ:

೧. ಆ ಪಟ್ಟಣ ಮಾರ್ಗವೇ ಲಿಂಗಲೀಲಾವಿಲಾಸಚಾರಿತ್ರವೆಂದು ನಿರೂಪಿಸಿದ ಗುರುವಚನವಿಡಿದು, ಗುರುವ್ರಸಾದಜ್ಞಾನದಿಂದ ವಿದ್ಯಾನಗರದ ಕಲ್ಲಮಠದ ಪ್ರಭುದೇವಾರ್ಯನು ಪುರಾತನರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಾರವಾದ ವಚನಗಳ ತೆಕ್ಕೊಂಡು ಪೋಡಶಸ್ಥಲ ಪರಿಕ್ರಮದಿಂದ ಸೇರಿಸಿ ಅರ್ಘ್ಯಿಸಿದ ವಚನಾಗಮವಿದು.

ಲಿಂ. ಲೀ. ವಿ. ಚಾ. ಪು. ೩

ಮತ್ತು ಗ್ರಂಥಸಮಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ,

೨. ಈ ಲಿಂಗಲೀಲಾವಿಲಾಸಚಾರಿತ್ರವೇ ಶರಣಚಾರಿತ್ರವೆಂದು ಪುರಾತರ ವಚನಗಳಿಂದ ಕಾಣಲಾಯಿತಾಗಿ, ಮಿಕ್ಕಿನ ವೇದಾಗಮಗಳು ಜಡ್ಡುಗೊಜಡೆಂದು ಅವ ಬಿಟ್ಟು, ಪುರಾತರ ವಚನ ಏಳುನೂರು ಎಪ್ಪತ್ತಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಪೋಡಶಸ್ಥಲ ಪರಿಕ್ರಮದಿಂದ ಸೇರಿಸಿ, ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವ ಮಾಡಿದ ವಿವಿಧಾನಗರದ ಕಲ್ಲಮಠದ ಪ್ರಭುದೇವಾರ್ಯನು^೧. ಇದೇ ನಾಮ ಲಿಂಗಲೀಲಾವಿಲಾಸಚಾರಿತ್ರ.

ಲಿಂ. ಲೀ. ವಿ. ಚಾ. ಪು. ೪೦೯

ಈ ಹೇಳಿಕೆ ಲಿಂಗಲೀಲಾವಿಲಾಸಚಾರಿತ್ರವನ್ನು ಬರೆದವರು ಕಲ್ಲಮಠದ ಪ್ರಭುದೇವಾರ್ಯರು ಎಂಬ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಸಂದೇಹಕ್ಕೆ ಎಳೆದಿಟ್ಟು ಎಡೆಗೊಡದೆ ಸುಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸಾರುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಈ ಹೇಳಿಕೆಗಳೆ ಕಲ್ಲಮಠದ ಪ್ರಭುದೇವರ ವಾಸಸ್ಥಳ

೧ ಏಳನೂರುಪತ್ತೈದ (ಹು.)

೨ ಕಲ್ಲಮಠದ ಪ್ರಭುದೇವಾರ್ಯರು (ಎ.)

ವಿಜಯನಗರವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಿರುವ ವಿದ್ಯಾನಗರವೆಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವರ ಮಂತ್ರಗೋಷ್ಯವೆಂಬ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಟೀಕೆ ಬರೆದ 'ಕಲ್ಲಮಠದ ಪ್ರಭು' ಇದೇ ವಿದ್ಯಾನಗರದ ಕಲ್ಲಮಠದ ಪ್ರಭುದೇವರೆಂದು ಇತಿಹಾಸ ಸಂಜೆ ಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಈ ನಂಬುಗೆ ಸತ್ಯಾರ್ಥವೆಂದು ಬುದ್ಧಿಯೂ ಒಪ್ಪುವಂತಿದೆ.

ಲಿಂಗಲೀಲಾವಿಲಾಸಚಾರಿತ್ರವಾಗಲಿ ಮಂತ್ರಗೋಷ್ಯವಾಗಲಿ ಕಲ್ಲಮಠದ ಪ್ರಭುದೇವರ ಕಾಲವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ಯಾವ ಅಂತರ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನೂ ಒದಗಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಗ್ರಂಥಗಳ ವಿಷಯ, ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಮಾಣವೆಂದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಷ್ಟೊಂದು ಯುಕ್ತಿಯುಕ್ತವಲ್ಲ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುದೇವರ ಕಾಲನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬಾಹ್ಯಪ್ರಮಾಣಗಳೇ ಶರಣು.

ನಮಗೆ ತಿಳಿದಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಲ್ಲಮಠದ ಪ್ರಭುದೇವರ ಹೆಸರನ್ನು ಮೂವರು ಕವಿಗಳು ತಂತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

೧. ಜಕ್ಕಣಾಚಾರ್ಯನು (ಕ್ರಿ. ಶ. ಸು. ೧೪೩೦) ರಚಿಸಿದ ಏಕೋತ್ತರ ಶತಸ್ಥಲವೆಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಮೆರೆಸುವಾಗ ೧೦೧ ವಿರಕ್ತರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದ ಕಲ್ಲಮಠದ ಪ್ರಭುದೇವರೂ ಇದ್ದರೆಂದು ಅದೃಶ್ಯಕವಿ (ಕ್ರಿ. ಶ. ಸು. ೧೫೮೦) ತನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನಾರಾಸ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ೧ ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಹರರೂಪವಾದ ನೂರೊಂದು ಸುವಿರಕ್ತರುರೆ
ಕರಸ್ಥಲದ ನಾಗಿದೇವನು ಕಲ್ಲಮಠದ ಪ್ರಭು
ವರನು ವೀರಣ್ಣಡೆಯರುಂ ಚಾಮರಸರಾದಿ
ಶಿವಭಕ್ತತತಿಯು ನೆರೆದು
ಭರದಿಂದ ಭೋರ್ಗರೆವ ಭೇರಿ ನಿಸ್ಸಾಳ್ಗಳಿಂ
ತರತರದೊಳೊದರುತಿಹ ಕಹಳೆ ಕೌಸಾಳ್ಗಳಿಂ
ಧರೆಯೊಳಚ್ಚರಿಯೆನಿಸಿ ಮೆರೆಯಿಸಿದರಾಯಿರುಳು
ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲವನು

ಈ ಮೆರೆವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಜಕ್ಕಣಾಚಾರ್ಯನೂ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಸಂಗತಿ ಅದೇ ಕಾವ್ಯದಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಗತಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ.

೨. ಸಿದ್ಧನಂಜೇಶನು (ಕ್ರಿ.ಶ.ಸು. ೧೬೦೦) ^೧— ಈತನಿಗೆ ಚಿಕ್ಕ ನಂಜೇಶ ನೆಂಬ ಹೆಸರೂ ಉಂಟು—ತನ್ನ ರಾಘವಾಂಕ ಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ^೨

ಹರಿದೇವ ಕೆರೆಯ ಪದ್ಮರಸ ರಾಘವದೇವ
ವರ ಜಕ್ಕಣಾಚಾರ್ಯ ಚಾಮರಸ ಭೀಮರಸ
ಗುರು ಮೊಗ್ಗಿ ಯಾಚಾರ್ಯ ಕಲ್ಲಮಠದಾಚಾರ್ಯ
ಸಿಂಗಿರಾಜಾಚಾರ್ಯರು
ಪರಮ ಪಾಲ್ಕುರಿಕೆ ಸೋಮಾಂಕ ಶುದ್ಧಪ್ರಸಾ-
ದ್ಯರು ಮಹಾದೇವಯ್ಯರೆನಿಸ ಸದ್ವ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯ
ದಿರವಾದಗಣ್ಯಪುಣ್ಯರ ಚರಣಕೆನ್ನೆದೊಯನೊಸೆದು
ಪಾದುಕೆಗೆಯ್ವೆನು

ಎಂದು ಹರಿಹರ ರಾಘವಾಂಕ ಮೊದಲಾದ ಪುರಾತನ ಕವಿಗಳ ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲಮಠದಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ತನ್ನ ವಿನಮ್ರ ಭಕ್ತಿಯನ್ನರ್ಪಿಸಿದ್ದಾನೆ.

೩. ಶಾಂತಲಿಂಗದೇಶಿಕನು (ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೬೭೨) ತನ್ನ ಭೈರವೇಶ್ವರಕಾವ್ಯದ ಕಥಾಸೂತ್ರರತ್ನಾಕರದ ೨೭ ನೆಯ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲದ ಮೆರೆವಣಿಗೆಯ ಸಂದರ್ಭವನ್ನೇ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು,

....ಜಕ್ಕಣ್ಯದಂಡೇಶಮಂತ್ರಿಯು, ಕಲ್ಲಮಠದ ಪ್ರಭುದೇವಾಚಾರ್ಯನು, ಚಾಮರಸಯ್ಯನೆಂಬಾರಾಧ್ಯರು, ಕರಸ್ಥಲದ ನಾಗಿ ದೇವರು, ವೀರಣ್ಣ ಒಡೆಯದೇವರು ಮುಖ್ಯವಾದ ನೂರೊಂದು ವಿರಕ್ತರು ಭಕ್ತರು ಸಹವಾಗಿ ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲವಂ ಪುಷ್ಪಕದೊಳ ಗಿಟ್ಟು ಸರ್ವಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮೆರೆವಣಿಗೆಯಂ ಮಾಡಲು....

ಮತ್ತು ಚಾಮರಸನ ಪ್ರಭುಲಿಂಗಲೀಲೆಯ ಮೆರೆವಣಿಗೆಯಾದಮೇಲೆ,

....ಇತ್ತ ಜಕ್ಕಣ್ಣಾಚಾರ್ಯರು ಕಲ್ಲಮಠದ ಪ್ರಭುದೇವರು

೧ ಗುರುರಾಜಚಾರಿತ್ರದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ನೋಡಿರಿ.

೨ ಸಂ. ೧. ಪ. ೧೨

ಚಾಮಯ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಶಿವಭಕ್ತರು ಪ್ರಭುಲಿಂಗಲೀಲೆಯ ಮೆರವಣಿಗೆಯು ಮಾಡಿ ಸುಖದಲ್ಲಿರ್ದರು....

ಎಂದು ಹೇಳಿ ಪ್ರೌಢದೇವರಾಯನ (ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೪೧೯-೧೪೪೬) ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೆ ನಡೆದ ಏಕೋತ್ತರ ಶತಸ್ಥಲ ಮತ್ತು ಪ್ರಭುಲಿಂಗಲೀಲೆಯ ಮೆರೆವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಜಕ್ಕಣ್ಣದಂಡೇಶನೊಡನೆ ಕಲ್ಲಮಠದ ಪ್ರಭುದೇವರೂ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರಿಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ವಿವರಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಕಲ್ಲಮಠದ ಪ್ರಭುದೇವರು ೧೬ ನೆಯ ಶತಮಾನಕ್ಕಿಂತ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿದ್ದವರು ಮತ್ತು ಜಕ್ಕಣ್ಣದಂಡೇಶ, ಚಾಮರಸ, ಕರಸ್ಥಲದ ವೀರಣ್ಣಡೆಯರು ಮುಂತಾದವರ ಸಮಕಾಲೀನರೆಂದು ತಾನೇ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. 'ಭಕ್ತಿಭಾಂಡಾರಿ' ಎಂಬ ಬಿರುದಿದ್ದ ಈ ಜಕ್ಕಣ್ಣಾಚಾರ್ಯ ವಿಜಯನಗರದ ಪ್ರೌಢದೇವರಾಯನಲ್ಲಿ (ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೪೧೯-೧೪೪೬) ದಂಡನಾಯಕನಾಗಿದ್ದ ಸಂಗತಿ ಶುದ್ಧ ಇತಿಹಾಸ. ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನೆ ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕವಿಚರಿತೆಕಾರರು ಪ್ರೌಢದೇವರಾಯ ಮತ್ತು ಜಕ್ಕಣ್ಣಾಚಾರ್ಯರ ಸಮಕಾಲೀನರಾದ ಕಲ್ಲಮಠದ ಪ್ರಭುದೇವರ ಕಾಲ ಕ್ರಿ. ಶ. ಸು. ೧೪೩೦ ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಾಲವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಯಾವ ಬಾಧಕ ಪ್ರಮಾಣವೂ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ದೊರೆತಿಲ್ಲ. ಅಂತೆಯೇ ಕಲ್ಲಮಠದ ಪ್ರಭುದೇವರು ೧೫ ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಪೂರ್ವಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರೌಢದೇವರಾಯನ ವಿಜಯನಗರದಲ್ಲಿ ಬಾಳಿ ಬದುಕಿದರೆಂಬ ಸಂಗತಿ ಇತಿಹಾಸ ಮನ್ನಿಸತಕ್ಕದ್ದೆ.

ಲಿಂಗಲೀಲಾವಿಲಾಸಚಾರಿತ್ರದಲ್ಲಿ ೧೬ ಸ್ಥಲಕಟ್ಟುಗಳಿವೆ; ಸುಮಾರು ಮೂವತ್ತಾರು ವಚನಕಾರರಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಂಡ ೭೨೯ ವಚನಗಳಿವೆ;^೧ ಮತ್ತು

೧ ಕ. ಕ. ಚ. ಸಂ. ೨ ಪು. ೫೬.

೨ ಸಮಾಪ್ತಿಯ ಭಾಗವು ತಿಳಿಸುವಂತೆ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ 'ಎಳು ನೂಱು ಎಪ್ಪತ್ತು' ಇಲ್ಲವೆ 'ಎಳನೂಱುಪ್ಪತ್ತೈದು' ವಚನಗಳಿರಬೇಕು. ೭೭೦ ಈ ಸಂಖ್ಯೆ ವೀರಶೈವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಅಮರಗಣಂಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ. ಕಲ್ಲಮಠದ ಪ್ರಭುದೇವರು ಈ ಸಂಖ್ಯೆಯೇ ಶುಭವೆಂದು ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ೭೭೦ ವಚನಗಳನ್ನೇ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡಿರಬಹುದು. ಉಳಿದ ವಚನಗಳು ಹೇಗೆ ಗ್ರಂಥದಿಂದ ಜಾರಿದುವೆಂದೂ ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟ.

೧೩ನೇ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ. ವಚನ ಮತ್ತು ಶ್ಲೋಕಗಳಿಗಿಲ್ಲ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ ಕಲ್ಲಮಠದ ಪ್ರಭುದೇವರು. ಕಾಣಬಂದರ್ಥದ ವಚನಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವಿಲ್ಲ. ಚಾರಿತ್ರವನ್ನು ಮೊದಲುಮಾಡುವ ಪೀಠಿಕಾಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುದೇವರು ತಾವು ಕಂಡ ಲಿಂಗಲೀಲಾವಿಲಾಸಚಾರಿತ್ರದ ದಿವ್ಯದರ್ಶನದ ಸಾರೋಜ್ವಲವಾದ ಬಾಹ್ಯರೇಖೆಯನ್ನು ತೋರಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಭುದೇವರೇ ಹೇಳುವಂತೆ ಲಿಂಗಲೀಲಾವಿಲಾಸಚಾರಿತ್ರವೆಂದರೆ ಶರಣ ಚಾರಿತ್ರ, ಶರಣಮಾರ್ಗ. ಅದೇ ಕರ್ಮಕಾಂಡವನ್ನೇಳಿದು ಜ್ಞಾನದಿಂದುತ್ತರವಾದ ಭಕ್ತಿಕಾಂಡವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ ಷಟ್ಸ್ಥಲಮಾರ್ಗ. ಈ ಷಟ್ಸ್ಥಲಮಾರ್ಗ ವೇದಾಗಮಗಳಿಗೆ ಅಗೋಚರ. ಪ್ರಭುದೇವರು ಬಸವಣ್ಣ ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣ ಮಹಾ ದೇವಿಯಕ್ಕೆ ಮುಂತಾದ ಪುರಾತನ ಶರಣರ ವಚನಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರ ಕಾಣಲಾದ ಮಾರ್ಗ ಈ ಷಟ್ಸ್ಥಲ ಮಾರ್ಗ. ಅಂತೆಯೇ ವೇದಾಗಮಗಳು 'ಜಡ್ಡು ಗೊಜಡ್ಡು' ಎಂದು ಅವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪುರಾತನರ ಸಾರವಚನಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪೋಡಶಸ್ಥಲ ಪರಿಕ್ರಮದಿಂದ ಸೇರಿಸಿ ಅರ್ಥಯಿಸಿದ ವಚನಾಗಮ ಈ ಲಿಂಗಲೀಲಾವಿಲಾಸ ಚಾರಿತ್ರವೆಂಬ ನವ್ಯದರ್ಶನ ಗ್ರಂಥ.

ಪರಮೋತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಈ ನವ್ಯದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಶರಣರ ನಿಜಾನುಭಾವವೇ ಪರಮ ಪ್ರಮಾಣ. ಈ ಪರಮಾನುಭಾವದ ನಿರ್ಭರಾನಂದವೇ ಉಕ್ಕಿ ನುಡಿದ ನುಡಿ ಶರಣರ ಪಚನ; ಅವೇ 'ಗುರುವಚನ'. 'ಆ ಗುರುವಚನಂಗಳಾವುಯ್ಯಾ ಎಂದೊಡೆ ವೀರಶೈವ ಷಟ್ಸ್ಥಲ ಜ್ಞಾನಾಚಾರ್ಯರವು ಪ್ರಭುದೇವರು ಬಸವಣ್ಣ ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣ ಮಹಾದೇವಿಯಕ್ಕಗಳು ಮುಖ್ಯವಾದ ಶಿವಾನುಭಾವಿಗಳು ಶಿವಸುಖವ ನನುಭವಿಸಿ ತೃಪ್ತಿವಡೆದ ಸಂತುಷ್ಟಿ ನಿಮಿದುರ್ ವಾಙ್ಮನದಿಂದುಕ್ಕಿ ನುಡಿದ ನುಡಿಯೇ ಗುರುವಚನ.' ಶರಣರ ಶಿವಜ್ಞಾನ ಅನುಭವ ಅನಂದ ತಂತಾವೆ ಅವಿರ್ಭವಿಸುವ ಸಹಜಲೀಲೆಯನ್ನು ಕಲ್ಲಮಠದ ಪ್ರಭುದೇವರು ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವರ ಮಂತ್ರಗೋಷ್ಠದ 'ಅಮೃತಫಲ ರಸ ತುಂಬಿ ತೊಟ್ಟಿಟ್ಟುದು,' ಎಂಬ ನುಡಿಯನ್ನು ಅರ್ಥಯಿಸುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊ ಸ್ಫುಟವಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು. '....ಗುರುಕರುಣ ದಿಂದ ಸವ್ಯುಗ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾದ ಶರಣನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಅಖಂಡ ಚಿದಮೃತ ರಸೋತ್ತಮವಪು ಲಿಂಗಗಳೆಯು ತುಂಬಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ, ಅಮೃತಫಲ ರಸ ತುಂಬಿ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಅಖಂಡ ಚಿದಮೃತರಸವ ದಣಿಯುಂಡುಂಡು ಶಿವೋಹಂ ಶಿವೋಹಂ ಎಂಬ ಶರಣನ ಸುಖವರ್ತನೆಯು ಆ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಸೂಸಿ ಶಿವಾಪೇಕ್ಷರುಗಳ ಅರುವಿನ ಆಪ್ಕಾಯನಕ್ಕೆ ಬೋಧಾಮೃತವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ

ತೊಟ್ಟಿಟ್ಟುದು ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃತ್ಯ. ಚಂದ್ರಮನುಕೈ ಬೆಳುದಿಂಗಳಾಗಿ ಸೂಸಿದರೆ ಲೋಕಕ್ಕೆಲ್ಲ ಬೆಳಗು, ತಂಪು, ಆನಂದ, ಕಲ್ಯಾಣ. ಚಂದ್ರಮನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೆಳುದಿಂಗಳಿಲ್ಲ. ಸತ್ಯಶರಣರ ನಿಜಾನುಭವ ನಿಜಜ್ಞಾನ ನಿಜಾಚರಣೆಗೆ ಹೊರತಾದ ಶರಣರ ವಚನವಿಲ್ಲ. ಅಂತರಂಗದ ಪರಮಜ್ಯೋತಿಯೆ ಬಹಿರಂಗದ 'ಮಾತೆಂಬ ಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗ'ವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿವೆ ಈ ಗುರುತಚನಗಳು. ಈ ವಚನ ಮಾತಿನ ಮಧನವಲ್ಲ, 'ಹೂಸಿ ಹುಂಡನೆ' ಮಾಡಿದ ವಿಚಾರದ ಡಂಭ, ಅಡಂಬರವಲ್ಲ.

ಶರಣರ ವಚನಗಳು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಷಟ್ಸ್ಥಿಲಮಾರ್ಗ ತನ್ನ 'ನಿಜವ ನೆಯ್ದುವ ಮಾರ್ಗ.' ತನ್ನ ನಿಜವೇ ಮಾನವನು ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಸಾಧಿಸ ಲರ್ಹವಾದ ಪರಮಸಿದ್ಧಿ, ಅದೇ ಪರಮಪದ. ಮಾನವಜೀವನದ ಪರಮಪುರು ಷಾರ್ಥ ತಾನೆ ತಾನಾದ ತನ್ನ ನಿಜ. ನಾನೆಂಬ ಮಾನವ ತನ್ನ ನಿಜಭಾವದಲ್ಲಿ ನಿಂದರೆ ಮರ್ತ್ಯಜೀವನದ ಮಣೆಹ ಪೂರೈಸಿದಂತೆ. ಮಾನವ ಜೀವನವನ್ನು ಸರ್ವತೋಮುಖವಾಗಿ ಬೆಂಬತ್ತಿರುವ 'ಮರ್ತ್ಯ'ವನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹೊಂದಿಲ್ಲದ ತನ್ನ ನಿಜದರಿವಿನ ಪರಂಜ್ಯೋತಿಯ ಪ್ರಭೆಯಿಂದ ಬೆಳಗಿ, ಮರ್ತ್ಯದ ಗರ್ಭದಿಂದಲೆ ಒಗೆದ ಅನಂತ, ಅಪಾರ, ಅದ್ವಿತೀಯ, ಏಕಮೇವ, ಅಖಂಡ ಅನಘ, ನಿರ್ಮಲ ಸಿರಿಹ ನಿರಂಜನ, ನಿತ್ಯಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ಸತ್ಯಜ್ಞಾನ ಆನಂದದ ಪರಮಾವೃತ ಮಹಾಸಾಗರವೆ ತಾನಾಗಿ ನಿಂದ ಮಹಾಂತಸಿಲವೇ ಮಾನವನ ಮಹಾಸಿದ್ಧಿ. ಮರ್ತ್ಯಕ್ಕೆ ಗೂಡಾದ ಮಾನವನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವತತ್ತ್ವಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಪರಮಾ ವೃತತತ್ತ್ವ ಹುದುಗಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಬಹಿರ್ದೃಷ್ಟಿಯ ಮಾನವನ ಭಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಮಾಯಾಜಾಲವನ್ನು ಬೀಸಿ 'ನೆಲದ ಮರೆಯ ನಿಧಾನದಂತೆ' ಕಾಣದಾಗಿದೆ. 'ಅಖಂಡ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಲಿಂಗಕಳೆ ಸಮಸ್ತ ದೇಹಗಳ ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗು ತ್ತಿವುದು.'^೧ 'ತಿವಂ ಸಕಲಜಂತು ಶರೀರದೋರ್ವನಾ.'^೨ 'ಈಶ್ವರಃ ಸರ್ವಭೂತಾ ನಾಂ ಹೃದ್ಧೇಶೇಷರ್ಜುನ ತಿಷ್ಠತಿ.'^೩ ಅದೇ 'ಪಿಂಡಾಂಡದೊಳಗಿರ್ಪಖಂಡತೇಜ.'^೪ ಅದೇ 'ಯನಾಮನಸಾ ನ ಮನುತೇ ಯೇನಾಹುರ್ಮನೋ ಮತಂ.'^೫ ಅದೇ 'ಆತ್ಮ ಪ್ರಕಾಶವ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದ ಮೂಲ ಪ್ರಕಾಶವೆ ಶಿವ ಪ್ರಕಾಶ.'^೬ ಆದರೆ 'ನ ಸಂದೃಶೇ ತಿಷ್ಠತಿ ರೂಪಮಸ್ಯ ನ ಚಕ್ಷುಷಾ ವಶ್ಯತಿ ಕಶ್ಚನೈನಮಾ.'^೭ 'ಹೊಣಿ ಗೊಳಗೆ ತಾನಾಗಿದ್ದು ತಲೆದೋದಿವುದು ಗೊಹೇಶ್ವರಾ ನಿಮ್ಮ ನಿಲವು ನೋಡಾ.'^೮

೧ ಸಿ. ಸಾ. ಸಂ. ಪು. ೧೬೫

೨ ಶ. ತ್ರ. ಶಿ. ಪ. ೩೪

೩ ಭ. ಗೀ. ಅ. ೧೮, ಶ್ಲೋ. ೬೧

೪ ಕೈ. ಕ. ಯೋ. ವ. ೧೯

೫ ಕೇ. ಉ. ಮಂ. ೫

೬ ಲಿಂ. ಲೀ. ವಿ. ಚಾ. ಪು. ೮೯

೭ ಕ. ಉ. ಅ. ೨, ವ. ೬, ಮಂ. ೯

೮ ಲಿಂ. ಲೀ. ವಿ. ಚಾ. ಪು. ೭೧

ಮಾನವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಬಾರದ ಗೊಹೇಶ್ವರನ ನಿಲವೇ ಮಾನವನ ನಿಜದ ನಿಲವು. ಅದೇ ಮಾನವ ಕುಲದ ಪರಮಸ್ಥಲ, ಅದೇ ಅಖಂಡಿತ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಸಿದ್ಧಿ. ಏನಿದ್ದರೂ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಸೊಗಸಿಲ್ಲದ ಮಾನವನ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾದ ಅತ್ಯಪ್ಪಿ ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಹತ್ತಿಕ್ಕಬಾರದ ಆತನ ನಿಜಸಿದ್ಧಿಯ ಶಿವಾಪೇಕ್ಷೆಯ ಹೆಗ್ಗುರುಹು. ತನಗೆ ತಗದ, ತನ್ನ ನಿಜಭಾವಕ್ಕೆ ಅಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ಅನಂತಸಿದ್ಧಿಗಳು ಮಾನವನ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಸಮಾಜಸುಧಾರಣೆ ನೈತಿಕೋದ್ಧಾರ, ಆರ್ಥಿಕ ಅಭ್ಯುದಯ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪ್ರಗತಿ, ಹೊನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಮಣ್ಣಿನ ಸರ್ವಸಂಪದ ಭೋಗ ವಿಲಾಸ, ವಾರ್ತೆ ಕೀರ್ತಿ, ಅಧಿಕಾರ ಶಕ್ತಿ, ಸಕಲಕಲಾಪಾಂಡಿತ್ಯ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯ, ಪುರುಷಾರ್ಥ ಚತುಷ್ಟಯ, ಪುಣ್ಯ ಹಡೆವ ಸಾಲೋಕ್ಯ ಮುಂತಾದ ಫಲಪದವಿ—ಇಂತಹ ಸಿದ್ಧಿಸಿದ್ಧಿಗಳು ಮಾನವನದೆಯ ನಿತ್ಯ ಗಂಭೀರ ಅತ್ಯಪ್ಪಿಯನ್ನು ಆರಿಸಲಿಲ್ಲ, ಮಾನವ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತ ಸುಖಶಾಂತಿಯನ್ನು ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಸಿದ್ಧಿಗಳ ಮೇಲೆ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೆ ಕಟ್ಟುವೆನೆಂಬ ಮಾನವನ ಕನಸು ನನಸಾದರೂ ಈ ಸ್ವರ್ಗ ಮಾನವನ ಅಂತರಂಗದ ಗಂಭೀರ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಮಾಧಾನ ವನ್ನು ತರುವ ಉತ್ತರವಲ್ಲ. ಪ್ರತಿನಿತ್ಯದ ಜೀವನ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಸುಖ ಸೌಕರ್ಯ ಗಳು, ವಿಲಾಸ ಭೋಗಗಳು, ಅನುಭವದ ಈ ಅಣುಸ್ವರ್ಗಗಳು ಕನಸಿನ ಸ್ವರ್ಗದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು, ಅದರ ಸುಸ್ಪಷ್ಟ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿವೆ. ಈ ಸಿದ್ಧಿಗಳ ಸ್ವರ್ಗ ದೂರದ ಗುಡ್ಡ, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಚಿಂದ.

ಇಂತಹ ಸಿದ್ಧಿಗಳೇ ಬೇಡವೆಂಬುದು ಶರಣರ ಮತವಲ್ಲ. ಇವು ಬೇಕು, ಅವಶ್ಯ ಬೇಕು. ಆದರೆ ಈ ಸಿದ್ಧಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಚೈತನ್ಯವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸುವ, ಸತ್ತ್ವಸಾರ ತುಂಬಿ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಮಾಡುವ ಪರಮಸಿದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದೆ 'ಕಾನನದ ಬೆಳುದಿಂಗಳಂತೆ' ಇವೆಲ್ಲ ನಿಷ್ಫಲ, ನಿಸ್ಸಾರ, ಅಲ್ಪ, ಕ್ಷಣಿಕ. ಈ ಅಲ್ಪ ಸಿದ್ಧಿಗಳ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾದರೂ ಮಾನವನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ ನಿಜಸಿದ್ಧಿಯ ಶಿವಾಪೇಕ್ಷೆ ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಕೈಜಾಚುತ್ತದೆ. ಈ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಹಲವ ರಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರಬಹುದು; ಕೆಲವರಲ್ಲಿ ಸ್ವಪ್ನಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರಬಹುದು; ಕೋಟಿಗೊಬ್ಬ ರಾದ 'ಕಶ್ಚಿದ್' ಧೀರ' ರಲ್ಲಿ, 'ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಸಹಸ್ರೇಷು ಕಶ್ಚಿದ್ ಯತತಿ ಸಿದ್ಧಯೇ'^೧ ಎಂಬ 'ಸಾವಿರಕ್ಕೊಬ್ಬ ಸತ್ಯ' ರಲ್ಲಿ ಜಾಗ್ರದವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರಬಹುದು. ಶಿವಾಪೇಕ್ಷೆ ಯಾವಾಗಳು ಎಚ್ಚತ್ತಿರುವ ಎದೆಯೇ ಶರಣಗುಣ. ಅದು ಮಲಗಿ ದೆಯೇ ಮಾನವಗುಣ. ಮಾನವನೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವಾಪೇಕ್ಷೆ ಮಲಗಿದ್ದರೂ 'ಅದು

ಮುನ್ನುಡಿ

ಅಲ್ಲದೆ' ಎಂಬ ಮಾತು ಮರೆಯತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಅಂತೆಯೇ ಮಾನವಕೋಟಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸುಪ್ರಶರಣ ಬೆಳಕುಗಂಡು ಏಳಲೆ ಬೇಕು. ಎದ್ದ ಶರಣ ತನ್ನ ನಿಜಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ಯೆನ್ನಿಸಲೆ ಬೇಕು. ಮಾನವನೆಯ ಶರಣ ಸತ್ತಿಲ್ಲ, ಸಾವಿಗೊಳಗಾದವನೂ ಅಲ್ಲ, ತನ್ನ ನಿಜವನೆಯದೆ ವಿಶ್ರಮಿಸುವವನೂ ಅಲ್ಲ. 'ಚಕೋರಂಗಿ ಚಂದ್ರಮನ ಬೆಳಗಿನ ಚಿಂತೆ.' ಶರಣನಿಗೆ ತನ್ನ ಬೆಳಗಿನ, ಅಖಂಡ ಸತ್ಯ ನಿತ್ಯ ಪರಿಪೂರ್ಣ ವಾದ ತನ್ನ ಇರುವು ಅರಿವು ಆನಂದದ ನಿತ್ಯ ಚಿಂತೆ.

'ವನದ ಕೋಗಿಲೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದರೆ ತನ್ನ ವನವ ನೆನೆವುದ ಮಾಣ್ಣುದೇ?
ಮಲೆಯ ಗಜವು ಮನೆಗೆ ಬಂದರೆ ತನ್ನ ಮಲೆಯ ನೆನೆವುದ
ಮಾಣ್ಣುದೇ? ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರು ಮಜಿದು ಮರ್ತ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ
ತಮ್ಮ ಆದಿ ಮಧ್ಯಾಂತರಂಗದ ಲಿಂಗವ ನೆನೆವುದ ಮಾಣ್ಣರೇ?'

ಲಿಂ. ಲೀ. ವಿ. ಜಾ. ಪು. ೯೭

ಮನೆಯ ಕೋಗಿಲೆ ಮೊದಲು ವನದ ಕೋಗಿಲೆಯೆ. ಬಂಧನವಡೆದ ಮನೆಯ ಗಜ ಈ ಮೊದಲು ಮಲೆಯ ಗಜವೆ. ಮನೆಯ ಗಜ ಇಲ್ಲವೆ ಮನೆಯ ಕೋಗಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬಗೆ. ಹಾಕಿದನ್ನವನುಂಡು, ಕೊಟ್ಟ ನೀರು ಕುಡಿದು ಬಂಧನದ ಮನೆಯ ಸಹಜವೆಂದಿರುವ ಮನೋಭಾವ ಬಂದಕ್ಕೆ. 'ಎಂದಿವೆನೊ ನಿಜಸುಖದಲ್ಲಿ ಬಹು ದಂದುಗವೆಲ್ಲವನಳಿದುಳಿದು?' ಎಂದು ಹಾರೈಸಿ ಹಂಬಲಿಸಿ, ತನಗೆ ಸಹಜ ವಲ್ಲದ, ಕೃತ್ರಿಮವಾದ ಬಂಧನಜೀವನದಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ವಿಶಾಲ ವನದ ಅನಂತ ವಿಸ್ತಾರದಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡಿ, ತನ್ನ ಪಂಚಮದಿಂಚರವನ್ನು ಬನರಾಣಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿ, ಬನದೇವಿ ನೀಡುವ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ನಿಜ ಸುಖದಲ್ಲಿರುವ ಸಹಜ ಜೀವನದ ಹಂಬಲ ಮತ್ತೊಂದಕ್ಕೆ. ವನದ ನೆನಪಿಲ್ಲದ ಮನೆಯ ಕೋಗಿಲೆ ಮರವೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮಾನವ. ಮನೆಯನ್ನು ಹರಿದು ವನದಲ್ಲಿ ಬದುಕುವೆನೆಂಬ ಕೋಗಿಲೆ ತನ್ನ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅರಿವಿನ ಶರಣ. ಎಚ್ಚತ್ತ ಮಾನವರು ಅಂದರೆ ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರು ಮರೆದು ಮರ್ತ್ಯಲೋಕದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಪ್ರಕೃತಿಯ ಕುಂಭದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ ರೇನಾಯ್ತು? 'ತಮ್ಮ ಆದಿ ಮಧ್ಯಾಂತರಂಗದ ಲಿಂಗವ ನೆನೆವುದ ಮಾಣ್ಣರೇ?' ಏಕೆಂದರೆ ಕೋಗಿಲೆಗೆ ವನ ಸಹಜ. ತನಗೆ ಸಹಜವಲ್ಲದ ಸಿದ್ಧಿ ಸಾವಿರವಾದ ರೇನು? ಕೋಟಿಯಾದರೇನು?

'ವನದ ಕೋಗಿಲೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದರೆ'—ಸತ್ಯಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಸೂಸುವ ಅಮೃತವಚನ. ಈ ವಚನದ ಅಂತರಂಗವನ್ನು ತೆರೆದು ತೋರುವ ಪ್ರಭುದೇವರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವಿದು :

ಆನೆಗಳು ಕೋಗಿಲೆಗಳು ತಮ್ಮ ನಿಜ ಜನಸೃಲವನಗಲಿ
 ಬಂಧನಕ್ಕೆ ಬಂದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ನಿಜಸೃಲವನೆ ಚಿಂತಿಸುತಿ
 ಪ್ಪಂತೆ ಶಿವನ ಚಿದಂಶವಾದ ಶರಣರು ಶಿವಾಜ್ಞೆಯಿಂದ
 ತಮ್ಮ ನಿಜವ ಮಹಿದು ಮಾಪಾಪೇಹ ಸಂಸಾರಯುಕ್ತ
 ವಾಗಿ ಮರ್ತ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದಲ್ಲಿ ಶಿವಜ್ಞಾನೋದಯದಿಂದ
 ತಮ್ಮ ನಿಜಸ್ವರೂಪವೆ ಲಿಂಗವೆಂದಜಿದು ಅಂತ
 ರಂಗದ ಅಜಿವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವ ಬೆರಸುವ ಸನಹಿನ
 ಚಿಂತನೆಯ ಆತುರಗುಂದದೆ ಇವರು ಶರಣರೆಂಬುದೀ
 ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

ಲಿಂ. ಲೀ. ವಿ. ಚಾ. ಪು. ೯೭

ಶಿವನೇ ಅನಂತ ವಿಸ್ತಾರವನೊಳಕೊಂಡಿದ್ದ ವನ. ಶಿವನ ಚಿದಂಶವೆ ಶರಣ, ಅದೇ
 ವನದ ಕೋಗಿಲೆ. ಸ್ವಲೀಲಾವಿಲಾಸದಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾದ ಶಿವಾಜ್ಞೆಯಿಂದ
 ನಿಜಸ್ಥಲದ ಮರವೆ ಘಟಿಸಿ ಮಾಯಾಪೇಹಸಂಸಾರಯುಕ್ತವಾದ ಮರ್ತ್ಯದ ಮನೆ
 ಯಲ್ಲಿಳಿದು ಅದೇ ತನ್ನ 'ವಶ' ವೆಂದಿರುವ ಮನೆಯ ಕೋಗಿಲೆ, ಮಾನವ. ನಿಜ
 ವನದ ಸನಹು ಘನವಾಗಿ, ಶಿವಾಪೇಕ್ಷೆ ಬಲವಾಗಿ, ಚಿದಂಶದ ಚಿಜ್ಞಾತಿಯ
 ಕಂದೆರವಿಯ ಸುಜ್ಞಾನೋದಯ. ಮೆಲ್ಲನೆ ಬೆಳಗಾದಂತೆ, ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಜ
 ನಿವಾಸವೆಂದು ಭ್ರಮೆ ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ಮನೆ ದೇಹವೆಂಬ ಮಾಯಾಮಂದಿರ—ಅ ಮನೆ
 ತನ್ನ ದೆಂಬ ತಾನೆಂಬ ಮನೆಗೋಗಿಲೆಯಾದ ಮಾನವನ ಭ್ರಾಂತಿಯ ಕತ್ತಲೆ ಬೆಳ
 ಗಿನ ಆಲಿಂಗನದಿಂದ ಮೆಲ್ಲನೆ ಬಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಿ ಬೆಳಗಾಗದ ಮುನ್ನ
 ಮನೆಗೋಗಿಲೆಗೆ ತಾನು ಮನೆಗೋಗಿಲೆಯೆ ಎಂಬ ಭ್ರಾಂತಿ ಸತ್ಯಜ್ಞಾನವೆ. ಬೆಳಗುವ
 ಬಯಲು ಇಲ್ಲಿಯ ವರಿಗೆ ಮನೆಗತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳಿದ ಕೋಗಿಲೆಗೆ ತನ್ನ
 'ಜನನಸ್ಥಲ'ವಾದ ವನದ ವೈಶಾಲ್ಯವನ್ನು ತೋರುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಜನ್ಮಭೂಮಿಯ,
 ತನ್ನ ನಿಜಸ್ಥಲದ, 'ನಿಷ್ಕಲಿಂಗಸ್ಥಲ'ದ ದರ್ಶನವನ್ನು ಪಡೆದ ಚಿದಂಶಿಕನಾದ
 ಮಾನವ ದೇಹದ ಬಂಧನವನ್ನು ಬಿನ್ನಾಣದಿಂದ ಬಿಚ್ಚಿ, ವಾರಾಗಿ ನಡೆದು, ತನ್ನ
 ನಿಲುಕಡೆಯ ಸ್ಥಲವಾದ ನಿಷ್ಕಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಯಾಗಿ ನಿಂದು, ಮಹಾಬೆಳಗಿನ
 ನಿರವಯಲಲ್ಲಿ ಸ್ವಲೀಲಾನಂದವಿಲಾಸ ಬೀರುತ್ತ ಬೆಳಗುತ್ತಾನೆ; ಇಲ್ಲಿವೆ ಶಿವನ
 ಚಿದಂಶ ಶಿವನಲ್ಲಿ ಬೇರಿಲ್ಲದಂತೆ ಬೆರೆದು ಶಿವನಾಗಿ ಲೀಲೆಯಾಡುತ್ತ ಬೆಳಗುತ್ತದೆ.

ಸುಜ್ಞಾನೋದಯವಾದ ಚಿದಂಶಕ್ಕೆ ತನಗಂಟಿದ ಜಡದೇಹಸಂಸಾರದ
 ಕತ್ತಲೆಯ ನೆಯ್ಗೆ ಇದಿರಿಟ್ಟು ತೋರಿ, ತನ್ನ ನಿರಿ ನಿರಿಗೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚುತ್ತ ತನ್ನ

ಸ್ವರೂಪದರ್ಶನವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಮಾಡಿ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ದೇಹವೆಂಬ ಪ್ರಯೋಗ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಿದಂಶ ಎಂದರೆ ಚಿದಂಶಿಕನಾದ ಶರಣ ನಡೆಸಿದ, ತನ್ನನ್ನೇ ತಾನು ಬಿಚ್ಚಿ ನೋಡುವ ಈ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. 'ನೋಡುವುದು, ನೋಡುವುದು. ನೋಡಲಜಾಯದೆ ಕೆಟ್ಟತೀ ಲೋಕವೆಲ್ಲಾ.' ಅಂತರ್ಮುಖಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ತಾ ವಿವರಿಸಿ ನೋಡದೆ 'ನಾನ್ಯಃ ಪಂಥಾ ವಿದ್ಯತೇಷಯನಾಯ.'

ಚಂದಿಮರಸರು ಕಂಡ ಜೀವಾತ್ಮನ, ಜೀವಹಂಸದ, ಮನೆಗೋಗಿಲೆಯ ಮನೋಹರ ಚಿತ್ರ ಅವರ ಈ ವಚನ:

ಎಲುವಿನ ಹಂಜರ, ಕರುಳಿನ ಜಾಳಿಗೆ, ಅಮೇಧ್ಯದ
ಹುತ್ತ, ಮೂತ್ರದ ಬಾವಿ, ಶ್ಲೇಷ್ಮದ ಕೆಸಲು, ಕೀವಿನ ಸೋನೆ,
ನೆತ್ತರ ಮಡು, ನಾಡಿಗಳ ಸುತ್ತವಳಿ, ನರವಿನ ನೆಣಜಂತ್ರ,
ಮಾಂಸದ ಪುಟ್ಟಿಯ ತೆಪ್ಪ, ಕಿಸುಕುಳಿನ ಹೇಸಿಕೆ, ಅತಿಹೇಯದ
ಮಲಿನ, ಅಸ್ಥಿರೋಮ ತೋಗಲ ಪಾಕುಳ, ಕ್ರಿಮಿಯ ಸಂಕುಳ,
ಉತ್ಪತ್ತಿ ಸ್ಥಿತಿಯದ ಬೀಜ, ರೇತರಜಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಜನಿತ,
ಅಧಿವ್ಯಾಧಿಯ ತವರು ಮನೆ, ವಿಷಯದ ಭಯ,
ದುಃಖದಾಗರ, ಮೋಹದ ಬಲೆ, ತೋಷಿ ಕೆಡುವ
ತನು ಇದು ನೀನೆಂದು ನಿನ್ನದೆಂದು ಮಾಡಬಾರದ
ಪಾಪವ ಮಾಡಿ ಮುಚ್ಚಿ ಹೂಸಿ ಹೊದಿಸಿ ಈ
ದೇಹಂಗಂಡು ಮುಚ್ಚುವೆ. ಅಘೋರ ನರಕದಲ್ಲಿ
ಕ್ಕುವಾಗ ಅಡ್ಡ ಬಪ್ಪರಾರೋ ? ಅಹಂ ಮಮತೆಯ
ಬಿಟ್ಟು ಸೋಹಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ಮಿ ಎಂಬ ಕೇಡಿಲ್ಲದ
ಪದವಿಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳು ಮರುಳೇ ! ಬೇಡ, ಕೆಡುವೆ.
ನಿನ್ನ ನೀ ತಿಳಿದು ನೋಡಾ ಚಿಮ್ಮಲಿಗೆಯ ಚೆನ್ನರಾಮಾ.

ಲಿಂ. ಲೀ. ವಿ. ಚಾ. ಪು. ೧೦೦

ಮರ್ತ್ಯಮಂದಿರ ದೇಹ. ವಿವರಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಹುರುಳಿಲ್ಲ. ಕೆಡುವ ಈ ಬಡಲು ನನ್ನದೆಂಬ ಮಮತೆ ಮರುಳತನ. 'ದೇಹೋಹಂ' ಎಂಬ ದೇಹಭಾವ ವಂತೂ ತೀರ ಮರುಳತನ. ಇದು ಮರ್ತ್ಯಕೋಟಿಯನ್ನಾವರಿಸಿದ ಮಾಯಾಜಾಲ. ಈ ಮಾಯಾಜಾಲವನ್ನು ತನ್ನ ತಾನೆ ನೋಡಬೇಕಲ್ಲದೆ ತನಗೆ ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲ. ತಿಳಿದುನೋಡುವ ಎಚ್ಚತ್ತ ಮಾನವ ನಿಜವಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಚಿದಂಶಿಕನಾದ ಶರಣ.

ಆ ಚಿದಂಶ ಚಿಮ್ಮಲಿಗೆಯ ಚೆನ್ನರಾಮನ ಅಂಶವೇ. ಅಂತೆಯೇ ಚಂದಿಮರಸರು ಹೇಳುವುದು 'ನಿನ್ನ ನೀ ತಿಳಿದು ನೋಡಾ ಚಿಮ್ಮಲಿಗೆಯ ಚೆನ್ನರಾಮಾ', ಎಂದು. ತನ್ನ ನಿಜ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಮರೆದು ಮರುಳಾದ ಚೆನ್ನರಾಮನೇ ಮಾನವ. ಮಾನವ್ಯದ ಹೊದಿಕೆಯನ್ನು ತೆಗೆದೊಗೆದ ಮಾನವನೆ ತನ್ನ ಚಿಜ್ಞೋತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂದ ನಿರಾಳ ಚೆನ್ನರಾಮ.

ಎಚ್ಚತ್ತ ಮಾನವನ ಆತ್ಮದರ್ಶನ ಅತ್ಯದ್ಭುತ, ಅತಿ ವಿಚಿತ್ರ. ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ನಾನು ಕಂಡುಹಿಡಿದ; ಸುತ್ತಮುತ್ತಿದ ಪ್ರಪಂಚವೂ ಕಂಡುಹಿಡಿದ. ಸುಜ್ಞಾನೋದಯದ ಅಖಂಡಿತ ದಿವ್ಯಪ್ರಕಾಶದಲ್ಲ ನನ್ನ ನಿಜರೂಪ ನನಗೆ ಕಾಣ ಬಂದಿತ್ತು: ಸುತ್ತಣ ವಿಶ್ವಸ್ವರೂಪವೂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಯಿತ್ತು. ಈ ಪರಮಾದ್ಭುತ ದರ್ಶನದ ದಿವ್ಯಾನುಭವ ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭುದೇವರ ಈ ವಚನ:

ಸತ್ತ ಕೋಳಿಯೆದ್ದು ಕೂಗಿತ್ತ ಕಂಡೆ! ಮೊತ್ತದ ಮಾಮರ
ಉಲಿಯಿತ್ತ ಕಂಡೆ! ಕತ್ತಲೆ ಬೆಳಗಾಯಿತ್ತ ಕಂಡೆ!
ಹೊತ್ತಾಟೆಯೆದ್ದು ಹೊಲಬುದಸ್ತಿತ್ತ ಕಂಡೆ!
ಇದೇನು ಹತ್ತಿತ್ತೆಂದಾಯೆ ಗೊಪೇಶ್ವರಾ ?

ಲಿಂ. ಲೀ. ವಿ. ಚಾ. ಪು ೯೧

ತಿವಜೀವ ಸಂಯೋಗದ, ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಂಬಂಧದ ಪರಿಣಾಮವೇ ಈ ಸ್ವಾನುಭಾವ. ಇದೇ ಜೀವನದ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿ ನಿಜದ ನಿರಾಳದಲ್ಲಿ ನಿಲಿಸುವ ಷಟ್ಸ್ಥಿಲಮಾರ್ಗ. ಶರಣರ ಅಭಿಮತದಂತೆ ಇದೇ ಮಾನವನನ್ನು ಕೇಡಿಲ್ಲದ ಪದವಿಯಾದ ನಿಜಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿಸುವ ಮಾರ್ಗ.

ಚಿದಂಶನಾದ ಆತ್ಮನಿಗೆ ಸುಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗಿ ತನ್ನ ನಿಜವಾದ 'ನಿಷ್ಕಲ ಲಿಂಗಸ್ಥಲ'ದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವೆನೆಂದರೆ ಶರಣರೊಪ್ಪದ ಮಾತು. ಕೇವಲ ಜ್ಞಾನಾದ್ವೈತ ಇಲ್ಲವೆ ಭಾವಾದ್ವೈತ ಷಟ್ಸ್ಥಿಲಮಾರ್ಗದ ಚರಮಸಿದ್ಧಿಯಲ್ಲ. ದೇಹ ನಾನಲ್ಲ, ಪ್ರಾಣ ನಾನಲ್ಲ, ಕರಣೇಂದ್ರಿಯ ನಾನಲ್ಲವೆಂದು ವೇಹಸಂಸಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ನೇತಿಗಳೆದು, ಇವೆಲ್ಲ ಜಡ, ಮಿಥ್ಯೆ, ಮಾಯೆಯೆಂದು ನಿರಾಕರಿಸುವ ಜೀವಪರಮರ ಏಕೈಕ ಶರಣಚಾರಿತ್ರದ ಕೊನೆಯ ಮಂಗಲವಾಡವಲ್ಲ. ದೇಹಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಯೆಯೆಂದು ಅಲ್ಲಗಳೆದು ನಡೆವ ಸನ್ಯಾಸಿಯ ಕೇವಲಾದ್ವೈತಮಾರ್ಗ ಶರಣಸಮ್ಮತ ಮಾರ್ಗವಲ್ಲ. ಶರಣಮಾರ್ಗ 'ನಿರಾಸ'ದ ಮಾರ್ಗವಲ್ಲ. ವನದ ಕೋಗಿಲೆ

ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹಾರಬಹುದು. ಅದು ಸುಲಭ. ಆದರೆ ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹಾರಿ ಮನೆಯನ್ನು ವನವನ್ನಾಗಿಸುವುದು ಅತ್ಯಂತ ದುಷ್ಕರ. ದುಷ್ಕರವಾದ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನೇ ಅತ್ಯಂತ ಸುಕರಗೊಳಿಸುವುದು ಜ್ಞಾನದಿಂದುತ್ತರವಾದ, ಸುಜ್ಞಾನ ಪ್ರಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಡೆವ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗ, ಅದೇ ಷಟ್ಸ್ಥಲ ಮಾರ್ಗ, ಅದೇ ಶರಣಮಾರ್ಗ.

ಶರಣನ ಅಪರೋಕ್ಷಾನುಭೂತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ನಾಮರೂಪ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕವಾದ ವಿಶ್ವಪ್ರಪಂಚ, ದೇಹ ಪ್ರಾಣ ಕರಣ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೆಲ್ಲ ಹುಸಿಯಲ್ಲ, ಮಾಯೆಯಲ್ಲ. ಲಿಂಗಮುಖದಲ್ಲಿ ಉದಯವಾದ ಪೃಥ್ವಿ ಮುಂತಾದ ಪಂಚಭೂತಗಳು, ಪಂಚೀಕರಣವನೆಯ್ದಿದ ಪಂಚವಿಂಶತಿ ತತ್ತ್ವಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ದೇಹಾದಿಗಳು ತತ್ತ್ವತಃ ಲಿಂಗವಲ್ಲದೆ ಭಿನ್ನವಲ್ಲ. ಘನಗಂಭೀರ ಸಾಗರದ ನೊರೆ ತೆರೆ ಸೀಕರ ಬುದ್ಬುದವೆಲ್ಲ ಸಾಗರವಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನು ? ಅಂತೆಯೇ ಶರಣ ತನ್ನ ಗೂಡಾದ ತನು ಕರಣಾದಿಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವನ್ನೂ ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಬೇಕು; ಲಿಂಗಮುಖದ ಉದಯವಾದ ಅವನ್ನು ಲಿಂಗಜ್ಯೋತಿಯಿಂದ ಬೆಳಗಬೇಕು; ಅವುಗಳ ಗುಣಧರ್ಮ ಕರ್ಮ ವಾಸನೆಯನ್ನು ಸುಡಬೇಕು; ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿತ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಅಧೋಮುಖವಾಗಿ ಹರಿವ ಪಂಚಭೌತಿಕ ದೇಹ ಹೇಯ. ಆದರೆ ಸುಜ್ಞಾನದ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಉರ್ಧ್ವಮುಖವಾಗಿ ನಿಜಸ್ಥಲದೆಡೆಗೆ ನಡೆವ ಕಾಯ ಕೈಲಾಸ.

‘ ಆ ಲಿಂಗದಿಂದೊಗೆದ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯ ಮನಃಪ್ರಾಣಾದಿಗಳೆಲ್ಲಾ
ಆ ಲಿಂಗದ ಉಪಕರಣಂಗಳಾದ ಕಾರಣ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯ
ಮನಃಪ್ರಾಣಾದಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಆ ಪರವಸ್ತುವಿಗೆ
ಭಿನ್ನವೆಂಬ ಅಜ್ಞಾನಿಯ ಮೆಚ್ಚು ಕೂಡಲಸಂಗಯ್ಯ.’

ಲಿಂ. ಲೀ. ವಿ. ಚಾ. ಪು. ೧೯೩

ಪರವಸ್ತುವಿನ ಸೊಮ್ಮಾದ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಾದಿಗಳು ಪರವಸ್ತುವಿಗೆ ಸಲ್ಲತಕ್ಕವು. ಪರವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಾರ್ಥ ಕರಣಾರ್ಥ ಭಾವಾರ್ಥವಾಗಬೇಕು. ಮಾನವ ದೇಹಧಾರಿಯಾದ ಚಿದಂಶ ಶರಣನ ಸರ್ವಾಂಗ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ನಿತ್ಯಪರಿಪೂರ್ಣವೆ ಸ್ವಭಾವವಾದ ‘ನಿಷ್ಕಲಿಂಗ’ದಲ್ಲಿ ಲೀಯವಾಗಿ ನಿಜಲೀಲೆಯ ಸಹಜ ವಿಲಾಸವನ್ನು ಬಿತ್ತರಿಸಬೇಕು. ಈ ಸಹಜವಿಲಾಸ ಸುಜ್ಞಾನೋದಯವಾದ ಶರಣನಾಚರಿಸುವ ಸದ್ಭಕ್ತಿಯ ಪರಮಫಲ. ಈ ಭಕ್ತಿ ಭಿನ್ನಭಕ್ತಿಯಲ್ಲ. ಈ ಭಕ್ತಿಯಪೂಜಿತನಗನ್ಯ ಭಿನ್ನವಾದ ವಸ್ತುವಿನ ಭಿನ್ನಪೂಜೆಯಲ್ಲ. ಶರಣನ ಭಕ್ತಿ

ಶಿವಾದ್ವೈತ ಭಕ್ತಿ. ಶರಣನ ಪೂಜೆ ಆತ್ಮಪೂಜೆ, ತನ್ನ ನಿಜಸ್ಥಲದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಪೂಜೆ.

ಶಿವಜ್ಞಾನ ಪ್ರಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಡೆವ ಈ ಶಿವಾದ್ವೈತ ಭಕ್ತಿಯ ರಹಸ್ಯದರ್ಶನ ವನ್ನು 'ಗುರುಕಾರುಣ್ಯ ಸ್ಥಲ'ದಲ್ಲಿಯೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಪಡೆಯಬಹುದು. ಅದೋ ನೋಡಿ, ಗುರುಕರುಣದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾಗುತ್ತಿರುವ ಶರಣನ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯ ಪ್ರಾಣಕರಣ ಹೃದಯ ಭಾವಗಳನ್ನು:

‘ಅಯ್ಯಾ ಎನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನೃಸ್ತವಾಗಿಹ ಪರಮ
ಚಿದ್ಭೇಗ ಹಸ್ತಮಸ್ತಕಸಂಯೋಗದಿಂದೊಂದುಗೂಡಿ
ಮಹಾಬೆಳಗ ಮಾಡಿದಿರಲ್ಲಾ! ಅಯ್ಯಾ ಎನ್ನ ಮಸ್ತಕ
ದೊಳೊಂದುಗೂಡಿದ ಮಹಾಬೆಳಗ ತಂದು ಭಾವದೊಳ
ಗಿಂಬಿಟ್ಟಿರಲ್ಲಾ! ಅಯ್ಯಾ ಭಾವದೊಳಗೆ ಕೂಡಿದ
ಮಹಾಬೆಳಗ ತಂದು ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗಿಂಬಿಟ್ಟಿರಲ್ಲಾ !
ಅಯ್ಯಾ ಎನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನೊಳು ಕೂಡಿದ ಮಹಾಬೆಳಗ
ತಂದು ಎನ್ನ ಕಂಗಳೊಳಗಿಂಬಿಟ್ಟಿರಲ್ಲಾ ! ಅಯ್ಯಾ ಎನ್ನ
ಕಂಗಳೊಳು ಕೂಡಿದ ಮಹಾಬೆಳಗ ತಂದು ಕರಸ್ಥಲ
ದೊಳಿಂಬಿಟ್ಟಿರಲ್ಲಾ ! ಅಯ್ಯಾ ಎನ್ನ ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ
ಥಳಥಳಿಸಿ ಬೆಳಗಿ ಹೊಳೆವುತ್ತಿಪ್ಪ ಅಖಂಡ ತೇಜವನೆ
ಇಷ್ಟಲಿಂಗವೆಂಬ ದೃಷ್ಟವ ತೋಜಿ ನಿಶ್ಚಯವ
ಶ್ರೋತ್ರದಲ್ಲಿ ಸೃಜಿಸಿದಿರಲ್ಲಾ ! ಅಯ್ಯಾ ಶ್ರೋತ್ರದಲ್ಲಿ
ಸೃಜಿಸಿದ ಸುಮಂತ್ರದೊಳಗೆ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಮಹತ್ತ್ವವ
ಹುದುಗಿದಿರಲ್ಲಾ ! ಅಯ್ಯಾ ಎನ್ನ ಆರಾಧ್ಯ ಕೂಡಲಸಂಗಮ
ದೇವಾ, ಎನ್ನೊಳಗೆ ನಿಮ್ಮಿರುವ ಈ ಪರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದಿರಲ್ಲಾ !

ಲಿಂ. ಲೀ. ವಿ. ಚಾ. ೧೪೨

ಗುರುಕಾರುಣ್ಯ ಪಡೆದ ಶಿಷ್ಯನ ಮಸ್ತಕದ ಚಿತ್ಕಳೆಯೆ ‘ಪರಂಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗ’ ವಾದ ಸದ್ಗುರುವಿನ ಹಸ್ತಸಂಯೋಗದಿಂದ ಮಹಾಬೆಳಗಾಗಿ ಪ್ರಭಾವಿಸಿ, ಅದೇ ಮಹಾಬೆಳಗು ಭಾವವನ್ನು ಇಂಬುಗೊಂಡು, ಅದೇ ಮಹಾಬೆಳಗು ಮನವನಿಂಬು ಗೊಂಡು, ಕಂಗಳನಿಂಬುಗೊಂಡು, ಕಂಗಳಿಂದವತರಿಸಿ ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಥಳಥಳಿಸಿ ಬೆಳಗಿ ಹೊಳೆವುತ್ತಿಪ್ಪ ಅಖಂಡ ತೇಜವೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಶರಣನ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಪೂಜೆ ಮೊದಲು ತನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿದ್ದು ಗುರುಕಾರುಣ್ಯದಿಂದ ಪ್ರದೀಪ್ತವಾಗಿ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿದ ತನ್ನ ಮಹಾಬೆಳಗಿನ ಪೂಜೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಭಕ್ತಿರತಿ ತನ್ನ ನಿಜವಾದ ಮಹಾಬೆಳಗನೊಡಗೂಡಬೇಕೆಂಬ ಪರಮಾತ್ಮರತಿ. 'ಪೂಜಿಸುವ ಭಕ್ತನೂ ಪೂಜಿಸಿಕೊಂಬ ವಸ್ತುವೂ ಈ ಉಭಯವೂ ಸದಾಶಿವಮೂರ್ತಿ ಲಿಂಗವು ತಾನು ತಾನೆ.'^೧ ಲಿಂಗಾಂಗವೊಂದೆಂಬ ಶಿವಾದ್ವೈತ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಈ ಐಕ್ಯಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಕಾಶದಲ್ಲಿ ಅರಳುವ ಶಿವಾದ್ವೈತ ಭಕ್ತಿಯ ಸರಸ ಸಮನ್ವಯ ಈ ಶರಣಮಾರ್ಗದ ನವ್ಯಾನುಭವ. ಅಂತರಂಗದ ಅರಿವೇ ಆಚಾರವಾಗಿ ಹರಿವ ಈ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಜ್ಞಾನಗಳ ಸಾಮರಸ್ಯ ಮೊದಲಿಂದ ಕೊನೆಯ ವರೆಗೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಸುಜ್ಞಾನೋದಯದಲ್ಲಿ ಜೀವಭಾವವಳಿದು ಶಿವಭಾವ ಪ್ರಕಾಶವಾಗುವಂತೆ ಸದ್ಭಕ್ತಿಯ ಉದಯೋನ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ದೇಹ ಪ್ರಾಣ ಕರಣೇಂದ್ರಿಯಾದಿಗಳ ಗುಣಧರ್ಮಕರ್ಮವೆಲ್ಲ ಸುಟ್ಟು ಅಂಗವನ್ನೆಲ್ಲ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಹೇಳುವ 'ಮಹಾಬೆಳಗು' ಆವರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಬೆಳಗು ಶರಣನ ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ ವೇಧಿಸಿದರೆ ಸರ್ವಾಂಗವೆಲ್ಲ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿ ತೊಳಗಿ ಬೆಳಗುವ ಲಿಂಗವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕರಸ್ಥಲದ ಲಿಂಗವು ಕಾಯಕ್ಕೆ ವೇಧಿಸಿದಲ್ಲಿ ಕಾಯ
ಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತು. ಅಂತಾದ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೇ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ
ವೇಧಿಸಿದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣ ಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತು. ಅಂತಾದ ಮಹಾ
ಘನಲಿಂಗವೇ ಭಾವಕ್ಕೆ ವೇಧಿಸಿದಲ್ಲಿ ಭಾವ ಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತು.
ಅಂತಾದ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೇ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ವೇಧಿಸಿದಲ್ಲಿ
ಜ್ಞಾನ ಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತು. ಅಂತಾದ ಕಾರಣ ನಮ್ಮ
ಗೊಹೇಶ್ವರನ ಶರಣಂಗೆ ಅಪರಿವಿಡಿತು ಕುಟುಹು ನಿಷ್ಪತ್ತಿ
ಯಾಗಿ ತಾನೆಂಬ ಭಾವವು ಉರಿಯುಂಡ ಕರ್ಪುರದಂತಾಯಿತ್ತು !

ಲಿಂ. ಲೀ. ವಿ. ಚಾ. ಪು. ೩೭೩

ಅಂತೆಯೇ ಶರಣ ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗಿ. ಮಾನವನ ದೇಹಕರಣಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ತೋರುವ ಈ ಅದ್ಭುತಪರಿವರ್ತನೆ ಶರಣಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಶಿವಯೋಗದ ಪರಿಣಾಮ. ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಮರಸವಾದ, ಏಕಾರ್ಥವಾದ ಅರಿವು ಮತ್ತು ಲಿಂಗದ ಕುರುಹು ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯಾಗಿ, ತಾನು ಲಿಂಗವೆಂಬ ಭಾವ 'ಉರಿಯುಂಡ ಕರ್ಪುರದಂತೆ' ಬಯಲಾಗಿ

ಬೆಳಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಶರಣ, ಶಿವಯೋಗಿ ಉದಯಕ್ಕೆ ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲ, ಅಸ್ತಮಾನಕ್ಕೆ ಅಳಿಯಿಲ್ಲ. ಮಾನವನ ದೇಹದ ಕತ್ತಲೆ, ಪ್ರಾಣದ ಕತ್ತಲೆ, ಕರಣೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಕತ್ತಲೆ, ಹೃದಯ ಬುದ್ಧಿ ಭಾವದ ಕತ್ತಲೆ, ಸರ್ವಸಂಶಯ ಸಮಸ್ಯೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಎದುರಿಸಿ ಬಿನ್ನಾಣದಿಂದ ಪರಿಹರಿಸಿ ನಿಜಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ನಿಂದ ಈ ನಿರಾಳದ ನಿಲವಿಗೆ ಇದಿರೆಂಬುದಿಲ್ಲ, ತಾನೆಂಬುದೂ ಇಲ್ಲ; ಬೇಕೆಂಬುದಿಲ್ಲ, ಬೇಡವೆಂಬುದೂ ಇಲ್ಲ; ಇಹಪರವಿಲ್ಲ; ಪುಣ್ಯವಾಪದ ಫಲಪದವಿಗಳಿಲ್ಲ.

‘ಉದಯಾಸ್ತಮಾನವೆಂಬೆರಡಳಿದ ಶಿವಯೋಗಿ
ಸದಮಲದ ಬೆಳಗಿನ ಬೆಳಗಿನೊಳಗೆ
ಫಲಪದವನೊಡೆದು ನಿಜದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಯಲಾದ
ಚಿದ್ರೂಪ ಚಿನ್ಮಯನು ಚಿತಾಪ್ರಕಾಶನು’^೧

‘ಚಿದ್ರೂಪ ಚಿನ್ಮಯ ಚಿತಾಪ್ರಕಾಶ’ ನಾದ ಶರಣನ ಈ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ಸರ್ವಾಂಗವೆಲ್ಲ ‘ನಿಜದಲ್ಲಿ ನಿರವಯಲಿ’ ನೆಯ್ದುವ ವಿಶ್ವಾದ್ಭುತವಾದ ಪರಮಸಿದ್ಧಿಯಿದೆ. ಈ ‘ನಿರವಯಲಿ’ ನ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ‘ನಿಂದಡೆ ನೆಳಲಿಲ್ಲ, ನಡೆದರೆ ಹಜ್ಜೆಯಿಲ್ಲ’ದ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವರ ದಿವ್ಯಜೀವನ ಲೀಲಾ ವಿಲಾಸವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವ ಚಾಮರಸನ ಪ್ರಭುಲಿಂಗಲೀಲೆ ಕನ್ನಡಿಸುವಂತಿದೆ. ತಮ್ಮ ಗುರುವಾದ ಸಿದ್ಧರಾಮನನ್ನು ‘ಒಡ್ಡರಾಮ’ನೆಂದು ಕರೆದ ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭುವನ್ನು ತಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸಲೆಂದು ಯತ್ನಿಸಿದ ಗುಡ್ಡಗಳ ಹಿಡಿತಕ್ಕೊಳಗಾಗದ ಪ್ರಭುವಿನ ಬಯಲೊಡಲು, ಗೋರಕ್ಷನ ಖಡ್ಗ ಅಪ್ಪಲರಿಯದ ಅದೇ ಪ್ರಭುಲಿಂಗನ ಬಯಲುದೇಹ, ತನ್ನ ನಿಜದಲ್ಲಿ ನಿರವಯಲಾದ ಶರಣನ ನಿಜಸ್ಥಲದ ನಿಲವಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ನಿದರ್ಶನದಂತಿದೆ. ಹಲವಾರು ಶರಣರು ನಿರವಯಲನೆಯ್ದಿದ ಸಂಗತಿ ಅವರ ಚರಿತೆಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಜಾಗತಿಕ ಅನುಭವ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ, ಅನುಭವ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಪೂರ್ವವಾದ ನಿಜಸ್ಥಲದ ನಿರವಯಲು ಅತ್ಯಂತ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಸಂಗತಿ.

ಮಹಾಬೆಳಗನೊಳಕೊಂಡು ನಿರವಯಲಾದ ಶರಣನ ಲೋಕವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ಮೂರ್ತಾಮೂರ್ತ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಚಿನ್ನಬಸವಣ್ಣನವರು ಹೀಗೆ ಹಾಡುತ್ತಾರೆ.^೨

೧ ಸಿ. ಸಾ. ಸಂ. ಪು. ೧೫೧

೨ ಸಿ. ಸಾ. ಸಂ. ಪು. ೨೨೨

ಎಲೆಯಿಲ್ಲದ ವೃಕ್ಷ ಫಲವಿಲ್ಲದ ಹಣ್ಣು
ಮೆಲಲಿಲ್ಲದ ರುಚಿಯ ಸವಿದು ಸವಿದು ||ವಲ್ಲ||
ಸುಲಲಿತ ಸೂಕ್ಷ್ಮದ ನಿಲವು ನಿಜದೊಳಗಡಗಿ
ಉಲುಹಡಗಿ ಉನ್ಮನಿಯ ಸ್ಥಾನದೊಳಗೆ
ನೆನಹಳಿದು ಮನವಳಿದು ತಾನು ತಾನಾದಲ್ಲಿ
ವಾಙ್ಮನಕಗೋಚರವು ನಿರ್ವಯಲಾದುದು ||೧||

ಸಾಕಾರ ನಿರಾಕಾರಗಳ ಸಮರಸೈಕ್ಯದ ಶರಣಲಿಂಗ 'ಎಂತಿರುತ್ತಿದ್ದೊಡಂತೆ' ಲಿಂಗಪೂಜೆ, ಲಿಂಗಾರ್ಪಣ. ಲಿಂಗೈಕ್ಯಸಂಪದ. 'ಮಂಜಿನ ಮಳೆಯಂತೆ, ಬಿಸಿಲ ಕುದುರೆಯಂತೆ, ಬೆಟ್ಟದ ಶಬ್ದದಂತೆ' ಸುಳಿವ 'ಶರಣನ ಸುಳುಹಿನ ಸೊಗಸನುಪ ಬಾರದು.'

ಕಂಡುದೆಲ್ಲಾ ಪಾವನ, ಕೇಳುವುದೆಲ್ಲಾ ಪರಮ ಬೋಧೆ.
ಮುಟ್ಟಿತೆಲ್ಲಾ ಪರುಷದ ಸೋಂಕು, ಒಡನೆ ನುಡಿ
ದವರೆಲ್ಲರೂ ಸದ್ವ್ಯೋನ್ಮುಕ್ತರು. ಸುಳಿದ ಸುಳುಹೆಲ್ಲಾ
ಜಗತ್ಪಾವನ. ಮುಟ್ಟಿದ ಧರಿಯೆಲ್ಲವೂ ಅವಿಮುಕ್ತಿ
ಕ್ಷೇತ್ರ. ಸೋಂಕಿದ ಜಗವೆಲ್ಲವೂ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥಂಗಳು.
ಶರಣೆಂದು ಭಕ್ತಿ ಮಾಡಿದವರೆಲ್ಲರೂ ಸಾಯುಜ್ಯರು.
ಗೋಹೇಶ್ವರನ ಶರಣನ ಸುಳುಹಿನ ಸೊಗಸನುಪಮಿಸಬಾರದು.

ಲಿಂ. ಲೀ. ವಿ. ಜಾ. ಪು. ೪೧೪

ಮರ್ತ್ಯದ ಕತ್ತಲೆಯ ದಸರಿದೊಡಕಿನಲ್ಲಿ ಎಡೆಯಾಡುವ ಮಾನವ ಕೋಟಿಗೆ ಅತ್ಯಂತಿಕವಾದ, ಸಹಜವಾದ, ನಿಜವಾದ, ಸತ್ಯಸ್ವಭಾವವಾದ, ಪರಮಪದವಿ ಯಾದ ಈ ಲಿಂಗಲೀಲಾವಿಲಾಸದ ನವ್ಯದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಶರಣರ ಚಾರಿತ್ರ ವಾಙ್ಮನಕ್ಕೆ ಅಗೋಚರವಾದರೂ ನಿಜಾನುಭೂತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ವೆಂಬುದನ್ನು ಅರ್ಥಯಿಸಿ ತೋರಿದ ಕಲ್ಲಮಠದ ಪ್ರಭುದೇವರು ಮಾನವಕೋಟಿಗೆ ಪರಮಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ನೀಡಿ ತಮ್ಮ ಮಣಿಹವನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ್ದಾರೆ. ಅತ್ಯಪೂರ್ವ ವಾದ ಮಹಾಮಂಗಳ ಮಾನವ ಜೀವನದ ಬಹುಭವಿಷ್ಯವೆಂದು ಲಿಂಗಲೀಲಾ ವಿಲಾಸಚಾರಿತ್ರದ ಮುಖಾಂತರ ಸಾರಿ ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವ ಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಬೀರಿದ್ದಾರೆ. ಅನುಭವದ ಸತ್ಯಾನಂದಜ್ಯೋತಿ ಸಾಕಾರಸಾಹಿತ್ಯವಾದರೆ ಅದು ಮಹಾಸಾಹಿತ್ಯವಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನು ?

ಲಿಂಗಲೀಲಾವಿಲಾಸಚಾರಿತ್ರವನ್ನು ನಾಲ್ಕು ತಾಡವೋಲೆಯ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಸಂಸ್ಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ದಯವಾಲಿಸಿದ ಮಹಾಶಯರಿಗೆ ಹೃದಯದ ಅಭಿವಂದನೆಗಳು. ಮುದ್ರಣಪ್ರತಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಕೊಟ್ಟವರು ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ ಅವರು. ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರದ್ಧೆ ಮತ್ತು ಶ್ರಮವಹಿಸಿ ಫಲಾ ಪೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದೆ ಇಂತಹ ಹಲವಾರು ಉದಾಗ್ರಂಥಗಳ ಮುದ್ರಣ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟ ಶ್ರೀ ಪಾಟೀಲ ಅವರು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಕರ್ಮಯೋಗಿಗಳೆ. ಅವರನ್ನು ಮನವಾರಿ ಅಭಿನಂದಿಸುವುದೊಂದು ಆನಂದ. ಇವರು ಮತ್ತು ನಿವೃತ್ತ ಮುಖ್ಯಾಧ್ಯಾಪಕರಾದ ಶ್ರೀ ಗುರುಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಜೆ. ಹಿರೇಮಠ ಅವರು ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸುವಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯೆ ಮತ್ತು ಅನುಭವದಿಂದ ಹೊಮ್ಮುವ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನಿತ್ತು ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕಸಹಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ನಾವು ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತೇವೆ. ಕೈಕೊಂಡ ಈ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದ ಪ್ರಬಲವಾದ ಪ್ರಚೋದಕ ಶಕ್ತಿಯೆಂದರೆ ಇಂದು ರಾಪೂರಿನ ಮತ್ತು ಆದವಾನಿಯ ಮಠಾಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಶ್ರೀ. ನಿ. ಪ್ರ. ಸ್ವ. ಬೋಳಬಸವ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು. ಜಾವ ಮಣಿದು ತನ್ನ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು ಈ ಮಹನೀಯರಿಗೆ.

ಶರಣಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಜೀವನದ ಬೆಳಗನ್ನು ಕಂಡು ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಾದರು ಶ್ರೀಮದಥಣಿ ಮುರುಘೇಂದ್ರ ಮಹಾಶಿವಯೋಗಿಗಳು. ತ್ರಿಕರಣಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸದ್ಭಕ್ತಿಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ ಅವರ ಚೈತನ್ಯ ಪ್ರಭೆಯಿಂದ ಜೀವನವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಿಸಿಕೊಂಡವರು ಧಾರವಾಡದ ಇಂದಿನ ಶ್ರೀ. ನಿ. ಪ್ರ. ಸ್ವ. ವೃತ್ತಕುಂದಯ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು. ಲಿಂಗಲೀಲಾವಿಲಾಸಚಾರಿತ್ರದ ಘನತೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಈ ಮಹಾಕೃತಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಲಿ ಬೇಕೆಂದು ಅವರು ಇಚ್ಛಿಸಿದರು. ಅವರ ಇಚ್ಛೆಯ ಅರ್ಥ ಕ್ರಿಯೆ. ಅವರಪ್ರಣೆಯಂತೆ ಕೈಕೊಂಡ ಈ ಕಾರ್ಯ ಮಂಗಲವಾಯ್ತು. ಶರಣರ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಂದದಿಂದ ಉಳಿಸಿ ಬೆಳೆಸಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ಜೀವನ ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿತವಾದ ಕಲ್ಯಾಣಜೀವನ. ಇವರನ್ನು ಭಾವ ಉಪಚರಿಸಲಿಲ್ಲ, ಶಬ್ದ ಹೊಗಳಲಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಶಬ್ದ ಮುಗ್ಧ. ಹೃದಯ ಮಹಾಮಂಗಲವಾದ ಮಾನ.

ಲಿಂಗರಾಜ ಕಾಲೇಜು
ಬೆಳಗಾವಿ
ದಿ. ೧-೧-೧೯೫೬

ಸಂ. ಶಿ. ಭೂಸನೂರಮಠ

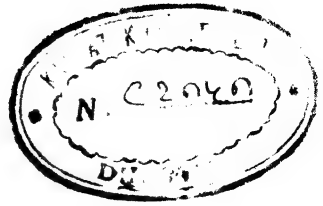

ಕಲ್ಲುಮಠದ ಪ್ರಭುದೇವರು

ವಿರಚಿಸಿದ

ಲಿಂಗಲೀಲಾವಿಲಾಸಚಾರಿತ,

ಶ್ರೀಗುರುಬಸವಲಿಂಗಾಯ ನಮಃ

ಲಿಂಗಲೀಲಾವಿಲಾಸಚಾರಿತ್ರ

ಃ

ಪೀಠಿಕೆ

ಈ ಲಿಂಗಲೀಲಾವಿಲಾಸ ಚಾರಿತ್ರದ ಪರಿಯಾಯನೆಂತೆಂದೊಡೆ :
ವೃಥಮದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಕಲಲಿಂಗಸ್ಥಲ, ದ್ವಿತೀಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾಲಿಂಗಸ್ಥಲ, ತೃತೀಯ
ದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಸ್ಥಲ, ಚತುರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅಂಗಸ್ಥಲ, ಪಂಚಮದಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರ
ಸಂಬಂಧಸ್ಥಲ, ಷಷ್ಠಮದಲ್ಲಿ ಪಿಂಡಸ್ಥಲ, ಸಪ್ತಮದಲ್ಲಿ ಪಿಂಡಚ್ಛಾನಸ್ಥಲ,
ಅಷ್ಟಮದಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರಹೇಯಸ್ಥಲ, ನವಮದಲ್ಲಿ ಗುರುಕರುಣಸ್ಥಲ, ದಶಮದಲ್ಲಿ
ಭಕ್ತಿಸ್ಥಲ, ಏಕಾದಶದಲ್ಲಿ ಮಾಹೇಶ್ವರಸ್ಥಲ, ದ್ವಾದಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲ,
ತ್ರಯೋದಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಸ್ಥಲ, ಚತುರ್ದಶದಲ್ಲಿ ಶರಣಸ್ಥಲ, ಪಂಚದಶದಲ್ಲಿ
ಐಕ್ಯಸ್ಥಲ, ಷೋಡಶದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲೀಲಾನಂದಭಕ್ತಿಸ್ಥಲ, ಇಂತು ಹದಿನಾಜಿಲ್ಲಲ್ಲಿ
ಲಿಂಗಲೀಲಾವಿಲಾಸಚಾರಿತ್ರ ಸಂಪೂರ್ಣ.

ಈ ಲಿಂಗಲೀಲಾವಿಲಾಸಚಾರಿತ್ರದ ಸ್ಥಳಕುಳ ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧದ ನಿರ್ಣಯದ ಪರಿಕ್ರಮವೆಂತೆಂದೊಡೆ : ಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿ ವಾಚ್ಛನಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಅಖಂಡಾದ್ವಯ ನಿತ್ಯ ನಿರವಯ ಪರಿಪೂರ್ಣಚೈತನ್ಯಜ್ಞಾನಪ್ರಭಾಬೆಳಗಿನಿಂದೊಪ್ಪುತ್ತಿರುವುದು ನಿಷ್ಕಲಪರಶಿವಲಿಂಗವು. ಅಂತಿವು ನಿಷ್ಕಲಪರಶಿವಲಿಂಗದ ಸ್ವಭಾವವೆಂತೆಂದೊಡೆ ಆ ಅಖಂಡ ನಿರವಯ ಪರಿಪೂರ್ಣಚೈತನ್ಯಜ್ಞಾನವೆ ಸತ್ತುವೆನಿಸಿದ ಲಿಂಗವು. ಆ ಚೈತನ್ಯಜ್ಞಾನಪ್ರಭಾಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಬೆಳಗೆ ಚಿತ್ತುವೆನಿಸಿದ ಶಕ್ತಿ. ಅಂತಿವು ಸತ್ತುಚಿತ್ತಾನಂದಲಿಂಗವು ತನ್ನ ಜ್ಞಾನವಿಲಾಸಾನಂದಲೀಲೆಯಿಂದ ಅಖಂಡ ತೇಜೋಮೂರ್ತಿಯಾದ ಮಹಾಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತು. ಅಂತಾದ ಮಹಾಲಿಂಗವು ತನ್ನ ಚಿದ್ವಿಲಾಸಲೀಲೆಯಿಂದವೆ ಪಂಚಮುಖವನೆಯ್ದಿ ಪಂಚಸಾದಾಖ್ಯಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಯಾಯಿತ್ತು. ಅಂತಾದ ಮಹಾಲಿಂಗವಾದಿಯಾಗಿ ಷಡ್ವಿಧಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತು. ಅಂತು ಮಹಾಲಿಂಗವಾಜುಮುಖವಾದಲ್ಲಿ ಆ ಮಹಾಲಿಂಗದ ಚಿತ್ರಭಾಕಲಾಶಕ್ತಿಯೂ ಆಜಾಯಿತ್ತು. ಅಂತಾದ ಅಖಂಡಪರಂಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗವು ತನ್ನ ಸ್ವಲೀಲಾಸ್ವತಂತ್ರತೆಯಿಂದ ತನ್ನ ತಾನರ್ಚಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿಕೊಂಬುದೊಂದು ಲೀಲಾವಿಲಾಸದಿಂದ ತನ್ನ ಅಖಂಡ ಚಿಚ್ಚೈತನ್ಯ ಶಕ್ತಿಯ ಸಹಸ್ರಾಂಶದೊಳೊಂದಂಶಮಂ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಆತ್ಮನೆಂಬ ಅಂಗವಾಯಿತ್ತು. ಅಂತಾದ ಆತ್ಮಗೆ ಪಂಚವಿಂಶತಿ ತತ್ತ್ವದೇಹಮಂ ತನ್ನಲ್ಲಿಯೆ ಪುಟ್ಟಿಸಿ ಆ ಆತ್ಮಗೆ ದೇಹಸಂಬಂಧಮಂ ಸಂಬಂಧಿಸಿ, ಆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದೇಹಕರಣಂಗಳಲ್ಲಿ ಅಹಂ ಮಮತೆಯನೆಯ್ದಿವು ಅಜ್ಞಾನಮಂ ಪುಟ್ಟಿಸಿ ಜೀವನೆಂದೆನಿಸಿ, ಆ ಜೀವಂಗೆ ಪುಣ್ಯವಾಪವೆಂಬ ಕರ್ಮದುದ್ಯೋಗಮಂ ಕೊಟ್ಟು, ಸುಖದುಃಖ ಬಂಧವೋಕ್ಷ ಜನನಮರಣಂಗಳೆಂಬ ಭವಮಾಲೆಗೊಳಗುಮಾಡಿ, ಜೀವರನಾಡಿಸಿ ಸೋಡುತ್ತಿವುನು ಆ ಮಹಾಲಿಂಗವು ತನ್ನ ಲೀಲಾವಿಲಾಸದಿಂದ. ಅಂತು ತನ್ನ ಲೀಲಾವಿಲಾಸದಿಂದ ಲಿಂಗವು ಆತ್ಮಗೆ ದೇಹ ಸಂಸಾರ ಭವದುಃಖ ನಿಗ್ರಹಮಂ ಕೊಟ್ಟು, ಆ ನಿಗ್ರಹದಿಂದ ತನ್ನಲ್ಲಿಯ ಭಕ್ತಿರತಿಯಂ ಪುಟ್ಟಿಸಿ, ತನ್ನಲ್ಲಿ ಕೊಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಹನಾ ಲಿಂಗವು. ಅದು ಹೇಗೆಂದೊಡೆ ತಾನು ಶಿವನೆಂಬ ನಿಜವ ಮಜೆದಿವು ಜೀವನ ಅಜ್ಞಾನಮಂ ಪರಿಹರಿಸಿ, ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನಮಂ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು ಪೋಕ್ಷಾಪೇಕ್ಷನಂ ಮಾಡಿ ಆ ಪೋಕ್ಷಾಪೇಕ್ಷನಾದಾತ್ಮಗೆ ಗುರುವಾಗಿ ತಾನೆ ಬಂದು, ಪರಂಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗಮಂ ಕರದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು, ಆ ನಿನ್ನ ಪರಂಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗದ ಕಳೆಯೆಲ್ಲಾ ನೀನೆಯೆಂದು ತಿಳುಹಿಕೊಟ್ಟು, ಆ ನಿನ್ನ ಪರಂಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗದ ಪರಮಚೈತನ್ಯಜ್ಞಾನವವು ಪರಬ್ರಹ್ಮವೇ ಜಂಗಮವೆಂದಜುಹಿಕೊಟ್ಟು, ಆ ಜಂಗಮದ ಷಡ್ವಿಧಮುಖವೇ ಷಡ್ವಿಧಲಿಂಗವೆಂದು, ಆ ಷಡ್ವಿಧಲಿಂಗಮುಖಂಗಳಿಂದ ಆತ್ಮಮೊದಲಾಗಿ ಪಂಚಭೌತಿಕಂಗಳು ಕೂಡಿ ಷಡ್ವಿಧ ಅಂಗವಾದವೆಂದು ನಿರೂಪಿಸಿ,

ಆ ಷಡ್ವಿಧ ಅಂಗಮಂ ಷಡ್ವಿಧಲಿಂಗಮುಖಕ್ಕೆ ಷಡ್ವಿಧಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅರ್ಪಿತವ ಮಾಡುವುದೇ ಭಕ್ತಿ. ಆ ಭಕ್ತಿಯೆಂಬುದೇ ಎರಡಿಲ್ಲದ ಕೂಟ. ಆ ಎರಡಿಲ್ಲದ ಕೂಟವೇ ಮುಕ್ತಿ. ಆ ಮುಕ್ತಿಸ್ವರೂಪವೇ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆಂದು, ಆ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೇ ಅಖಂಡಪರಿಪೂರ್ಣಚೈತನ್ಯಚಿತ್ಸ್ವರೂಪು, ಆ ಚಿತ್ಚೈತನ್ಯ ಚಿತ್ಸ್ವರೂಪದ ಚಿದಾಂತಿಕನಪ್ಪ ಚಿತ್ಸ್ವರೂಪೇ ನೀನೆಂದು, ನಿನ್ನ ನಿಜವನೆಯ್ದುವ ಮಾರ್ಗವೇ ಷಡ್ವಿಧ ಭಕ್ತಿಯೆಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿದ ಗುರುವಾಗಿ ಶಿವ ತಾನೇ ಬಂದು. ಅಂತು ಷಡ್ವಿಧಲಿಂಗಮುಖದಲ್ಲಿ ಷಡ್ವಿಧ ಅಂಗವಾದುದನಜಿದು, ಈ ಷಡ್ವಿಧ ಅಂಗವನು ಷಡ್ವಿಧ ಲಿಂಗಮುಖದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿದರೆ ಆತ್ಮಗೆ ಮುನ್ನಿನ ಶಿವತತ್ತ್ವವಪ್ಪುದು ತಪ್ಪದು. ಅಂತು ಲಿಂಗವು ತನ್ನ ಸ್ವಲೀಲೆಯಿಂದ ತಾನೆ ಲಿಂಗಾಂಗವೆರಡಾಗಿ ಸೇವ್ಯಸೇವಕನಾಗಿ ಪೂಜ್ಯಪೂಜಕನಾದ ಭೇದದಿಂದ, ಲಿಂಗವಾಜಿಂದು ಅಂಗವಾಜಿಂದು ಗುರುವೆಂದು ಲಿಂಗವೆಂದು ಜಂಗಮವೆಂದು ಭಕ್ತನೆಂದು ಪದಾರ್ಥವೆಂದು ಅರ್ಪಿತವೆಂದು ಪ್ರಸಾದವೆಂದು, ಈ ಭೇದಾಭೇದವಾದುದು ಒಂದೆ ವಸ್ತುವೆಂದುದು ಗುರುವಚನ. ಇಂತು ಗುರುವಚನದಿಂದ ಎರಡಳಿದು ಪೂಜ್ಯನಾದ ಲಿಂಗವು, ಪೂಜಿಸುವ ಭಕ್ತನು ಒಂದೆ ವಸ್ತುವೆಂದಜಿದು ಆಚರಿಸುವ ಷಟ್ಸ್ಥಲಮಾರ್ಗವೇ ಶರಣಮಾರ್ಗ. ಈ ಶರಣ ಮಾರ್ಗವೆಂಬುದು ವೇದಾಗಮಂಗಳಿಗೆ ಆಗೋಚರ. ಮತ್ತಾರಿಂದಹಿಯಬಹುದಯ್ಯಾ ಎಂದೊಡೆ ಗುರುವಚನದಿಂದಲಜಿಯತಕ್ಕದು. ಆ ಗುರುವಚನಂಗಳಾವಾವುಯ್ಯಾ ಎಂದೊಡೆ ವೀರಶೈವ ಷಟ್ಸ್ಥಲ ಜ್ಞಾನಾಚಾರ್ಯರವು ಪ್ರಭುದೇವರು ಬಸವಣ್ಣ ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣ ಮಹದೇವಿಯಕ್ಕಗಳು ಮುಖ್ಯವಾದ ಶಿವಾನುಭಾವಿಗಳು ಶಿವಸುಖವನನುಭವಿಸಿ ತೃಪ್ತಿವಡೆದ ಸಂತುಷ್ಟಿ ನಿಮಿರ್ದು ನಿವಾಜ್ಞನದಿಂದುಕ್ಕಿ ನುಡಿದ ನುಡಿಯೇ ಗುರುವಚನ. ಅಂತವು ಗುರುವಚನಂಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ಮ ಜ್ಞಾನ ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಮೂಜಿಜ್ಞೊಳಗೆ ಕರ್ಮವಂ ಬಿಟ್ಟು ಜ್ಞಾನದಿಂದಲುತ್ತರವಾದುದು ಭಕ್ತಿಕಾಂಡವೆಂದು ನಿರೂಪಿಸಿದ ಭಕ್ತಿಕಾಂಡವೇ ಷಟ್ಸ್ಥಲ ಮಾರ್ಗ. ಆ ಷಟ್ಸ್ಥಲ ಮಾರ್ಗವೇ ಲಿಂಗಲೀಲಾವಿಲಾಸಚಾರಿತ್ರವೆಂದು ನಿರೂಪಿಸಿದ ಗುರುವಚನವಿದಿದು, ಗುರುಪ್ರಸಾದಜ್ಞಾನದಿಂದ ವಿದ್ಯಾನಗರದ ಕಲ್ಲಮಠದ ಪ್ರಭುದೇವಾರ್ಯನು ಪುರಾತನರ ವಚನಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಾರವಾದ ವಚನಂಗಳ ತೆಕ್ಕೊಂಡು ಷೋಡಶಸ್ಥಲಪರಿಕ್ರಮದಿಂದ ಸೇರಿಸಿ ಅರ್ಥೈಸಿದ ವಚನಾಗಮವಿದು. ಇದು ಷಟ್ಸ್ಥಲ ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧ ಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯಾಯುಕ್ತವಾದ ಶರಣಮಾರ್ಗ. ಈ ಶರಣಮಾರ್ಗವೆಂಬುದು ಶಿವರಹಸ್ಯಾನುಭಾವ.

ಈ ಶಿವರಹಸ್ಯಾನುಭಾವದ ವಿಸ್ತಾರಮಂ ಪುರಾತನರ ವಚನಗಳಿಂದ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಸ್ಥಲಪರಿಕ್ರಮದಿಂದ ಪೇಳಲಾದುದಾಗಿ, ಈ ಪೀಠಿಕಾ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಸ್ಥಲ ಅಂಗಸ್ಥಲ ಸಂಬಂಧಸ್ಥಲಂಗಳು ಸಂಕ್ಷೋಚಿಸಿ ಹೇಳಲಾಯಿತ್ತು. ಈ ಸಂಕ್ಷೋಚಿಸಿ ಹೇಳಿದ ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಂಬಂಧದ ಸ್ಥಳಕುಳನಿರ್ಣಯಮಂ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಉತ್ತರ ಭಕ್ತಿಯೆಂಬುದಂ ವಿಸ್ತರಿಸಿದ ಈ ಪೀಠಿಕಾಸೂತ್ರಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ:

ಅಕ್ಕಗಳ ವಚನ

ಆದಿಯನಾದಿಯ ನಿತ್ಯಾನಿತ್ಯವ ತಿಳಿಯಲಜಿಯದೆ ವಾಯಕ್ಕೆ ಪರ ಬ್ರಹ್ಮವ ನುಡಿದ ವಾಯುಪ್ರಾಣಿಗಳವರೆತ್ತ ಬಲ್ಲರೋ? ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮದ ನಿಜದ ನಿಲವದೆಂತೆಂದೊಡೆ: ಆದಿಯೇ ದೇಹ, ಅನಾದಿಯೇ ನಿರ್ದೇಹ. ಆದಿಯೇ ಸಕಲ, ಅನಾದಿಯೇ ನಿಷ್ಕಲ. ಆದಿಯೇ ಜಡ, ಅನಾದಿಯೇ ಅಜಡ. ಆದಿಗೆ ಒಡಲುಂಟು, ಅನಾದಿಗೆ ಒಡಲಿಲ್ಲ. ಆದಿಯೇ ಕಾಯ, ಅನಾದಿಯೇ ಪ್ರಾಣ. ಈ ಎರಡಜ ಯೋಗವ ಭೇದಿಸಿ, ತನ್ನಿಂ ತಾನೆ ತಿಳಿದು ನೋಡಲು ಆದಿ ಸಂಬಂಧವಪ್ಪ ಭೂತಂಗಳು ನಾನಲ್ಲ. ದಶವಿಧೇಂದ್ರಿಯಂಗಳು ನಾನಲ್ಲ. ದಶ ವಾಯುಗಳು ನಾನಲ್ಲ. ಅಷ್ಟಮದಂಗಳು ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗಂಗಳು ಷಡೂರ್ಮಿ ಗಳು ಷಡ್ಭಾವ ವಿಕಾರಂಗಳು ಷಟ್ಕರ್ಮಂಗಳು ಷಡ್ಧಾತುಗಳು ಸಪ್ತ ವ್ಯಸನಂಗಳು ತನುತ್ರಯಂಗಳು ಜೀವತ್ರಯಂಗಳು ಮನತ್ರಯಂಗಳು ಮಲ ತ್ರಯಂಗಳು ಗುಣತ್ರಯಂಗಳು ಭಾವತ್ರಯಂಗಳು ತಾಪತ್ರಯಂಗಳು ಅಂತಃ ಕರಣಂಗಳು ಇಂತಿವಾದಿಯಾಗಿ ತೋಜುವ ತೋಜಿಕೆಯೇನೂ ನಾನಲ್ಲ, ನನ್ನವಲ್ಲ. ಎಲ್ಲವೂ ನನ್ನಾಧೀನವಾಗಿವೆ; ನಾನವಜಾಧೀನವಲ್ಲ. ನಾನು ತುರಿಯ ತುರಿಯಾತೀತವಪ್ಪ ಸತ್ತು ಚಿತ್ತಾನಂದ ನಿತ್ಯಪರಿಪೂರ್ಣವೆ ತನ್ನಿರ ವೆಂದು ತಿಳಿಯೆ, ಆ ತಿಳಿದ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಅನಿತ್ಯದ ಬೆಸುಗೆ ಬಿಟ್ಟು ನಿರಾಳ ದಲ್ಲಿ ಸಿರವಯವನೈದಲಜಿಯದೆ ಮತ್ತೆಯು ಭೌತಿಕತತ್ವಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಇರುತ್ತಿರಲು ಈ ತತ್ವದಾದಿ ತಾನೆಂತೆನಲು ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವಪ್ಪ ನಿತ್ಯ ನಿರಾಳ ನಿಶ್ಯಸ್ತ ಲಿಂಗವೇ ತನ್ನ ಲೀಲಾವಿಲಾಸದಿಂದ ತಾನೆ ಸುನಾದಬಿಂದು ಪ್ರಕಾಶತೇಜೋಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ನಿಂದು ಮಹಾಲಿಂಗವೆನಿಸಿತ್ತು. ಅ ಮಹಾಲಿಂಗವೇ ಪಂಚ ಸಾದಾಖ್ಯವೆನಿಸಿತ್ತು. ಆ ಪಂಚ ಸಾದಾಖ್ಯವೇ ಪಂಚ

ಲಿಂಗವ್ರಕಾಶಿವೆಂದೆನಿಸಿತ್ತು. ಆ ಪಂಚಲಿಂಗವ್ರಕಾಶಿವೇ ಪಂಚಮುಖ
ವೆಂದೆನಿಸಿತ್ತು. ಆ ಪಂಚಮುಖದಿಂದವೆ ವಂಚಾಕ್ಷರೋತ್ಪತ್ತಿ. ಆ ಪಂಚಾ
ಕ್ಷರಿಯಿಂದವೆ ಪಂಚಕಲೆಗಳುತ್ಪತ್ತಿ. ಆ ಪಂಚಕಲೆಗಳಿಂದವೆ ಪಂಚಶಕ್ತಿ
ಗಳುತ್ಪತ್ತಿ. ಆ ಪಂಚಶಕ್ತಿಗಳಿಂದವೆ ಜ್ಞಾನ ಮನ ಬುದ್ಧಿ ಚಿತ್ತ ಅಹಂಕಾ
ರಂಗಳ ಜನನ. ಆ ಜ್ಞಾನ ಮನ ಬುದ್ಧಿ ಚಿತ್ತ ಅಹಂಕಾರಂಗಳಿಂದವೆ
ತನ್ಮಾತ್ರಂಗಳುತ್ಪತ್ತಿ. ಆ ತನ್ಮಾತ್ರಂಗಳಿಂದವೆ ಪಂಚಭೂತಂಗಳುತ್ಪತ್ತಿ. ಆ
ಪಂಚಭೂತಂಗಳೇ ಪಂಚೀಕರಣವನೆಯ್ವಿ ಆತ್ಮಂಗೆ ಅಂಗವಾಯಿತ್ತು. ಆ
ಅಂಗಕ್ಕೆ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಂಗಳು ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಂಗಳು ಪ್ರತ್ಯಂಗವೆಂದೆನಿ
ಸಿತ್ತು. ಇಂತು ದೇಹಸಂಬಂಧಮಂ ಶಿವ ತನ್ನ ಚಿದಾಂಶಿಕನವ್ರ ಆತ್ಮಂಗೆ
ಸಂಬಂಧಿಸಿದನಾಗಿ ಆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾಯದ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯವು ಎಲ್ಲಿಯಾ
ಯಿತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಡಗಿಸಿ, ಆ ಕಾಯಾಶ್ರಯವನಳಿದು, ಮಹಾಘನಲಿಂಗವ
ವೇಧಿಸಿಕೊಟ್ಟು, ಶಿವ ತಾನೆ ಗುರುವಾಗಿ ಬಂದು, ಆ ಗುರು ತಾನೆ ಮಹಾ
ಘನಲಿಂಗವ ವೇಧಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಪರಿಯೆಂತೆಂದೊಡೆ ಆತ್ಮಗೂಡಿ ಪಂಚಭೂತಂಗಳ
ನಿಷ್ಕಡಗವೆಂದೆನಿಸಿ, ಆ ಅಂಗಕ್ಕೆ ಕಲೆಗಳನೆ ಷಡ್ವಿಧಶಕ್ತಿಗಳೆಂದೆನಿಸಿ, ಆ
ಶಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಷಡ್ವಿಧ ಭಕ್ತಿಯನಳವಡಿಸಿ, ಆ ಭಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಭಾವ ಜ್ಞಾನ ಮನ
ಬುದ್ಧಿ ಚಿತ್ತ ಅಹಂಕಾರಂಗಳನೆ ಷಡ್ವಿಧಹಸ್ತಂಗಳೆಂದೆನಿಸಿ, ಆ ಹಸ್ತಂಗಳಿಗೆ
ಮಹಾಲಿಂಗವಾದಿಯಾದ ಪಂಚಲಿಂಗಂಗಳನೆ ಷಡ್ವಿಧ ಲಿಂಗಂಗಳೆಂದೆನಿಸಿ,
ಆ ಲಿಂಗಂಗಳಿಗೆ ಷಡಕ್ಷರಿಯನೇ ಷಡ್ವಿಧ ಮಂತ್ರವೆಂದೆನಿಸಿ, ಆ ಮಂತ್ರ
ಲಿಂಗಂಗಳಿಗೆ ಹೃದಯಗೂಡಿ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಂಗಳನೆ ಷಡ್ವಿಧ ಮುಖಂಗಳ
ವೆಂದೆನಿಸಿ ಆ ಮುಖಂಗಳಿಗೆ ತನ್ಮಾತ್ರಂಗಳನೆ ದ್ರವ್ಯಪದಾರ್ಥಂಗಳೆಂದೆನಿಸಿ,
ಆ ದ್ರವ್ಯಪದಾರ್ಥಂಗಳ ಆಯಾಯ ಮುಖದ ಲಿಂಗಂಗಳಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಇಸಾವ
ಧಾನದಿಂದ^೧ ಅರ್ಪಿತವಾಗಿ ಜೀಗಲೊಡನೆ, ಅಂಗಸ್ಥಲಂಗಳಡಗಿ, ತ್ರಿವಿಧ
ಲಿಂಗಾಂಗಸ್ಥಲಂಗಳುಳಿದು, ಕಾಯ ಗುರು, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ, ಜ್ಞಾನ ಜಂಗಮ,
ಗುರುವಿನಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧಪ್ರಸಾದ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪ್ರಸಾದ. ಜಂಗಮದಲ್ಲಿ
ಪ್ರಸಿದ್ಧಪ್ರಸಾದ ಇಂತೀ ತ್ರಿವಿಧಪ್ರಸಾದ ಏಕಾರ್ಥವಾಗಿ ಮಹಾಘನಲಿಂಗ
ಪರಿಪೂರ್ಣಪ್ರಸಾದ ಅಳವಟ್ಟ ಶರಣ ಜ್ಞಾನಿಯಲ್ಲಿ, ಅಜ್ಞಾನಿ ಮುನ್ನವೆ
ಯಲ್ಲಿ. ಶೂನ್ಯನಲ್ಲಿ, ಇನಿಶ್ಶೂನ್ಯನಲ್ಲಿ^೪. ದ್ವೈತಿಯಲ್ಲಿ, ಅದ್ವೈತಿಯಲ್ಲಿ^೫.

೧-೨ ೦ (ಮು)

೩ ಸಾವಧಾನ ಮುಖದಿಂದ (ಎ).

೪ ನಿಶ್ಶೂನ್ಯ ಮುನ್ನವೆಯಲ್ಲಿ (ಎ)

೫ ಅದ್ವೈತಿ ಮುನ್ನವೆಯಲ್ಲಿ (ಎ).

ಇಂತೀ ಉಭಯಾತ್ಮಕ ತಾನೆಯಾಗಿ, ಇದುಕಾರಣ ಇದರ ಆಗು ಹೋಗು ಸಕೀಲ ಸಂಬಂಧವ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯ ನಿಮ್ಮ ಶರಣರೆ ಬಲ್ಲರು.

ಅಕ್ಕಗಳ ವಚನ ಸಂಪೂರ್ಣ

ಇಂತೀ ಗುರುವಚನದಿಂದ ನಿರೂಪಿಸಿದ ಲಿಂಗದ ಅಂಗದ ಯೋಗದ ವಿಯೋಗದ ಸಂಬಂಧವ ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ಸ್ಥಲವಿಟ್ಟು ಹೇಳಲಾಯಿತ್ತು. ಹೇಳುವ ಸ್ಥಲಂಗಳ ವಿವರ : ಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಕಲಲಿಂಗಸ್ಥಲ ಹೇಳಲಾಯಿತ್ತಾಗಿ ಆ ನಿಷ್ಕಲಲಿಂಗಸ್ಥಲವೆಂತೆಂದೊಡೆ :

೧. ನಿಷ್ಕಲಲಿಂಗಸ್ಥಲ

✽

ಅಖಂಡಾದ್ವಯನಿತ್ಯನಿರವಯಪರಿಪೂರ್ಣಸಚ್ಚಿದಾನಂದವಸ್ತು ನಿಷ್ಕಲವಸ್ತು ತಾನೊಂದೆಯಲ್ಲದೆ ಅನ್ಯವಾಗಿ ತೋರುವ ತತ್ತ್ವಂಗಳೇನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಸರ್ವವೂ ಶೂನ್ಯವಾಗಿ ಮತ್ತೇನೂ ಏನೂ ಇಲ್ಲದೆ ತಾನು ತಾನೆಯಾಗಿ, ತಾನೆಂಬ ಅಜಿವಿನ ತೋಜಿಕೆ ತೋಜಿದೆ ತನ್ನ ನಿಜಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿವು ನಿಶ್ಯೂನ್ಯವಸ್ತುವನು ನಿಷ್ಕಲಲಿಂಗ ಸ್ಥಲವೆಂದು ಹೇಳಲಾಯಿತ್ತು.

ನಿಷ್ಕಲಲಿಂಗಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಶ್ಲೋಕ :

ಅಲಕ್ಷ್ಯಮದ್ವಯಂ ಶೂನ್ಯಮಮೂರ್ತಂ ಪರಮವ್ಯಯಮ್
ಅನಾಮಮಕುಲಂ ಶುದ್ಧಂ ಅನಾದ್ಯಂ ಶಿವಮುಚ್ಯತೇ
ಅಕಾರಣಮಕಾರ್ಯಂಚ ಮನೋವಾಚಾಮಗೋಚರಮ್
ಆದಿಮಧ್ಯಾಂತಶೂನ್ಯಂ ಚ ವೈದ್ಯಮಾವೈದ್ಯಮವಿವರ್ಜಿತಮ್
ಧ್ಯಾನಜ್ಞಾನಾದ್ವಯೋರ್ಹೀನಂ ಶೂನ್ಯಲಿಂಗಮನಾಶ್ರಯಮ್

ನಿಷ್ಕಲಲಿಂಗಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ವಚನ :

ವೇದಾತೀತ ಷಡುವರ್ಣರಹಿತ ಅಷ್ಟತ್ರಿಂಶತ್ಕಳಾತೀತ ವೈದ್ಯಮಾತೀತ
ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ

ಟೀಕು. ವೇದಶ್ರುತಿಗಳಿಂದ ವಚಿಸಿ ಹೇಳಬಾರದ ವಾಙ್ಮನಕ್ಕಗೋಚರವಾ
ಗಿವುದು ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬುದೀಗ ' ವೇದಾತೀತ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ನಾದಾಕ್ಷರ
ಸ್ವರೂಪಾದ ಷಡುವರ್ಣಗಳಿಲ್ಲದ ಅನಕ್ಷರಸ್ವರೂಪೇ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬುದೀಗ
' ಷಡುವರ್ಣರಹಿತ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಮೂವತ್ತೆಂಟು ಕಲಾಸ್ವರೂಪನಪ್ಪ ಪಂಚ
ಸಾದಾಖ್ಯಮೂರ್ತಿಯಾಗದೆ ಇದ್ದ ನಿಷ್ಕಲವೇ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬುದೀಗ ' ಅಷ್ಟ
ತ್ರಿಂಶತ್ಕಳಾತೀತ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಆಕಾಶಾದಿ ಿತತ್ವಂಗಳಿಲ್ಲದಿ ಅಖಂಡವೇ
ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬುದೀಗ ' ವೈದ್ಯಮಾತೀತ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಇಂತು ಉಪಮಿಸ
ಬಾರದ ಅನುಪಮವಸ್ತುಭಕ್ತದೇಹಿಕದೇವನಾಗಿ ಕೂಡಿದ ಕೂಟದಲ್ಲಿ ವಿಯೋಗ
ವಿಲ್ಲದೆ ಸದಾಸಂಯೋಗಿಯಾಗಿಹನೆಂಬುದೀಗ ' ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವ ' ಎಂಬ
ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

ವ. ನಾಮ ಅನಾಮವಿಲ್ಲ. ನಾನು ತಾನು ಮುನ್ನವೆ ಇಲ್ಲ. ಈ ಉಭಯ
ನಾಮವಾವ ಸೀಮೆಯೊಳಗು ಇಲ್ಲ. ಒಡಲು ಇಲ್ಲ ನೆಳಲು ಇಲ್ಲ.
ಎನೆಂಬುದೇನು ತಾನು ಮುನ್ನಿಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕಯ್ಯಪ್ರಿಯ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ
ನಾನು ಇಲ್ಲ ನೀನುಇಲ್ಲ.

ಟೀ. ಲಿಂಗಾಂಗವೆಂದೆರಡಾಗಿ ತೋಜಿದಂದು, ನಾ ನೀನೆಂಬುದಿಲ್ಲದೆ ನಿಷ್ಕಲ
ನಾಗಿದರ್ ನಿಜವಸ್ತುವಿಗೆ ನಾಮಸೀಮೆಯಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

ವ. ಎನೆಂದೆನಲಿಲ್ಲ. ನುಡಿದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ನಿಜದಲ್ಲಿರ್ ಬೆಳಗ ಕುಲುಹು
ಅಜಿವುದೇ ? ಅದು ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನಿಲ್ಲ. ಎನೆಂದೆನಲಿಲ್ಲದ ಬಯಲು.
ಅಲ್ಲಿ ಎನನೂ ಅಜಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇದಿರಿಲ್ಲ, ತಾನಿಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕಯ್ಯಪ್ರಿಯ ಸಿದ್ಧ
ಲಿಂಗ ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲ.

ಟೀ. ನಾ ನೀನೆಂಬ ಲಿಂಗಾಂಗವೆರಡಾಗಿ ತೋಜಿದೆ ನಿಷ್ಕಲವಾಗಿದರ್
ನಿಜವಸ್ತುವ ಉಪಮಿಸಿ ಹೇಳಬಾರದೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

ವ. ಅಸುರಮಾಲೆಗಳಿಲ್ಲ. ತ್ರಿಶೂಲ ಡಮಟುಗಳಿಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮಕಪಾಲವಿಲ್ಲ. ಭಸ್ಮಭೂಷಣವಿಲ್ಲ. ವೃಷಭವಾಹನವಿಲ್ಲ. ಋಷಿಯ ಮಗಳೊಡನೆ ದಾಳಿವಿಲ್ಲ. ಎಸಗುವ ಸಂಸಾರದ ಕುಟುಹಿಲ್ಲದಾತನೆಗೆ ಹೆಸರಾವು ದೊಂದನಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯ.

ಟೀ. ಶಿವನು ತನ್ನ ಚಿದ್ವಿಲಾಸದಿಂದ ಮೂರ್ತಿಯಾದಲ್ಲಿ ನಾಮವಾಯಿತ್ತಲ್ಲದೆ ಅಮೂರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದ ಸಿಂಹಲವಸ್ತುವಿಗೆ ಹೆಸರಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

ವ. ಆದಿಯಾಧಾರವಿಲ್ಲದಂದು, ಹಮ್ಮು ಬಿಮ್ಮುಗಳಿಲ್ಲದಂದು, ಸುರಾಳ ನಿರಾಳವಿಲ್ಲದಂದು, ಶೂನ್ಯ ನಿಶ್ಯೂನ್ಯವಿಲ್ಲದಂದು, ಸಚರಾಚರವೆಲ್ಲಾ ರಚನೆಗೆ ಬಾರದಂದು ಗೋಹೇಶ್ವರಾ ನೀನೊಬ್ಬನೇ ಇದ್ದೆಯಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲದಂತೆ.

ಟೀ. ನಾದ ಬಿಂದುಗಳಿಲ್ಲದಂದು ಎಂಬುದೀಗ 'ಆದಿಯಾಧಾರವಿಲ್ಲದಂದು' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆರ್ಥ. ಅಹಂ ಮಮತೆಗಳಿಲ್ಲದಂದು ಎಂಬುದೀಗ 'ಹಮ್ಮು ಬಿಮ್ಮುಗಳಿಲ್ಲದಂದು' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆರ್ಥ. ಸಾಕಾರ ನಿರಾಕಾರವಿಲ್ಲದಂದು ಎಂಬುದೀಗ 'ಸುರಾಳ ನಿರಾಳ ವಿಲ್ಲದಂದು' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆರ್ಥ. ಅನಿತ್ಯ ದೇಹದಲ್ಲಿ ದೇಹಿಯಾಗಿವು ಅನಿತ್ಯದ ಜೀವನೇ ಶೂನ್ಯನು. ದೇಹ ಕರಣಗಳಿಲ್ಲದ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ನಿಶ್ಯೂನ್ಯನು. ಅಂತವು ಜೀವಪರಮವಿಲ್ಲದಂದು ಎಂಬುದೀಗ 'ಶೂನ್ಯ ನಿಶ್ಯೂನ್ಯವಿಲ್ಲದಂದು' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆರ್ಥ. ಅಂತು ಸಚರಾಚರಗಳು ಸಕಲ ತತ್ವಗಳು ತೋಪದ ತೋಪಿಕೆಯೇನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದೆಂದು ಪರಶಿವನು ತಾನೊಬ್ಬನೇ ಸಿಂಹಲವಾಗಿದ್ದನೆಂಬುದೀಗ 'ಸಚರಾಚರವೆಲ್ಲಾ ರಚನೆಗೆ ಬಾರದಂದು ಗೋಹೇಶ್ವರಾ ನೀನೊಬ್ಬನೇ ಇದ್ದೆಯಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲದಂತೆ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆರ್ಥ.

ವ. ಆದಿಯನಾದಿಯಿಲ್ಲದಂದು, ಮಹಾಶೂನ್ಯವಿಲ್ಲದಂದು, ಸಾಧ್ಯಅಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಂದು, ರೂಪ ನಿರೂಪಿಲ್ಲದಂದು, ಸ್ಥೂಲ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಿಲ್ಲದಂದು, ಸಾಕಾರ ನಿರಾಕಾರವೆಂಬ ವಾಕ್ಯ ಹುಟ್ಟಿದಂದು, ದ್ವೈತಾದ್ವೈತವಾಗದಂದು, ಶಂಕರ ಶಶಿಧರ ಈಶ್ವರರೆಂಬ ಗಣಾಧೀಶ್ವರರಿಲ್ಲದಂದು, ವರ್ತನೆ ನಿವರ್ತನೆಯಿಲ್ಲದಂದು, ಉಮೆಯ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗದಂದು, ಇವರಾರೂ ಒಬ್ಬರ ನಾಮನೀಮೆಯಿಲ್ಲದಂದು ನೀನು ಉಲುವಡಗಿದ್ದೆಯಲ್ಲಾ ಿಕಲಿದೇವಯ್ಯಾ

ನಿಷ್ಕಲಲಿಂಗಸ್ಥಲ

ಟೀ. ಆದಿಯೆಂದರೆ ದೇಹ, ಅನಾದಿಯೆಂದರೆ ಆತ್ಮನು. ಮಹಾಶೂನ್ಯ ವೆಂದರೆ ಪರಮಾತ್ಮನು. ಇಂತೀ ಜೀವ-ಪರಮ ಸ್ಥೂಲ-ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಾಕಾರ-ನಿರಾಕಾರ ವೆಂಬ ಸಕಲ ತತ್ತ್ವಗಳ ತೋಪಿಕೆಯ ಪ್ರವರ್ತನೆ ನಿವರ್ತನೆಗಳೇನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಅವನ ಲೀಲಾವಿಗ್ರಹವಾದ ಮೂರ್ತಿಗಳಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದೆಂದು ನಾದ ಬಿಂದು ಕಳೆಗಳಿಲ್ಲದೆ ನಿಶ್ಯಬ್ದವಾಗಿದ್ದಿತ್ತು ನಿಷ್ಕಲ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೬

ವ. ಶೂನ್ಯ ಹುಟ್ಟಿದಂದು, ನಿಶ್ಯೂನ್ಯವಿಲ್ಲದಂದು, ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಟು ಮಹೇಶ್ವರ ರಿಲ್ಲದಂದು, ಹದಿನಾಲ್ಕು ಭುವನ ದಿಕ್ಕು ವಿದಿಕ್ಕು ವಳಯಂಗಳಿಲ್ಲ ದಂದು, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ ಹೆಸರಿಲ್ಲದಿದನಂದು.

ಟೀ. ಶೂನ್ಯವೆಂಬುದೇ ಬಿಂದು, ನಿಶ್ಯೂನ್ಯವೆಂಬುದೇ ನಾದ. ಉಂಟಪ್ಪ ನಾದ ಬಿಂದುಗಳು ಅಷ್ಟಮೂರ್ತಿ ತ್ರಿದೇವತೆಗಳು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ದಿಕ್ಕು ವಿದಿಕ್ಕು ವಳಯಂಗಳು ರಚಿಸದಂದು ನಿಷ್ಕಲವಾಗಿದ್ದ ಪರಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬ ನಾಮವಿಲ್ಲ. ನಾಮವಿಟ್ಟು ಕರೆವವರಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೭

ವ. ದೇವಿಯರಿಬ್ಬರು ಇಲ್ಲದಂದು, ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇಲ್ಲದಂದು, ಆರು ಆರು ಇಲ್ಲದಂದು, ಸಂಕಲ್ಪ ವಿಕಲ್ಪವಿಲ್ಲದಂದು, ಆವ ಉತ್ಪ ತ್ಯಂಗಳಿಲ್ಲದಂದು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನೀನಾನೆಂಬುದು ಶೂನ್ಯವಾಗಿದ್ದೆ ಎನ್ನ ಿಕವಿಲಿಸಿದ್ದ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾ.

ಟೀ. ಅವನು ಸಾಕಾರನಾಗಿ ಗಂಗೆ ಗೌರೀವಲ್ಲಭನಾಗದಂದು, ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಟು ಗಳಿಲ್ಲದೆ, ಸಕಲ ಜೀವ ಜಗತ್ತುಗಳೇನು ಇಲ್ಲವೆ, ಸರ್ವವು ಶೂನ್ಯವಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮವು ತಾನೊಂದೆಯಾಗಿದ್ದು, ತನ್ನ ತಾನೆಂಬ ಭಾವ ತಲೆದೋರದೆ ನಿಶ್ಯಬ್ದವಾಗಿದ್ದಿತ್ತು ಎಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೮

ವ. ಆದಿ ಸ್ವಯಂಭುವಿಲ್ಲದ ಮುನ್ನ, ಸಂಗ ನಿಸ್ಸಂಗವಿಲ್ಲದ ಮುನ್ನ, ನಕ್ಷತ್ರ ಗ್ರಹಂಗಳಿಲ್ಲದ ಮುನ್ನ, ಯೋಗ ಕರಣಂಗಳಿಲ್ಲದ ಮುನ್ನ, ಪೇಚರ ಭೂಚರರಿಲ್ಲದ ಮುನ್ನ, ಆರಾರು ಇಲ್ಲದ ಮುನ್ನ, ಆಕಾಶ ಮಾರುತ ರಿಲ್ಲದ ಮುನ್ನ, ಅಂಬುಧಿ ಕಮಲರಿಲ್ಲದ ಮುನ್ನ, ಹರಿಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಾರ ನಿಲವಿಲ್ಲದ ಮುನ್ನ, ಹಿಮಕರ ದಿನಕರರ ಸುಳುಹಿಲ್ಲದ ಮುನ್ನ,

ಹಿಂದೂ ಇಲ್ಲ ಮುಂದೂ ಇಲ್ಲ ಒಂದೂ ಇಲ್ಲದಂದು ಗೊಹೇಶ್ವರನಿದ್ದ
ತನ್ನ ತಾನಜಿಯವಂತೆ.

ಟೀ. ಶಿವನು ತನ್ನ ಸ್ವಯಂಪ್ರಕಾಶ ಚಿಚ್ಚಕ್ತಿಯ ಪ್ರಭಾವತೆಯಿಂದ ಲಿಂಗ
ಮೂರ್ತಿಯಾಗದಂದು, ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗಳು ಸಚರಾಚರಾತ್ಮರು ಸಕಲ ದೇವತೆಗಳು
ಆರು ಇಲ್ಲವೆ ಸರ್ವವು ತೂನ್ಯವಾಗಿ ನಿಷ್ಕಲವಸ್ತು ತಾನೊಂದೆ ಇದ್ದು ತನಗೆ ತಾನೆಂಬ
ಭಾವ ತನ್ನಲ್ಲಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದಿತ್ತೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

ವ. ಸರ್ವನ ಮೇಲೆ ವೃಷ್ಟಿ ರಚಿಸದಂದು. ಸಮುದ್ರಂಗಳೇಳೂ ಹಾಸ
ದಂದು, ಅಷ್ಟದಿಗುಂದಂತಿಗಳು ಹೂಡದಂದು, ಸ್ವಯಂಭು ಶಕ್ತಿಗಳು
ಇಲ್ಲದಂದು, ಗಂಗೆಗೌರೀವಲ್ಲಭರಿದ್ದಂದು, 'ಬ್ರಹ್ಮಾ ವಿಷ್ಣುಶ್ಚ
ರುದ್ರಶ್ಚ ಈಶ್ವರಶ್ಚ ಸದಾಶಿವಃ' ಈ ಐವರೂ ಇಲ್ಲದಂದು, ಸಿವಗುರು
ಕಪಿಲಸಿದ್ಧಮಲ್ಲಿನಾಥ ಅತ್ತತ್ತ ನಿಮಗೆ ಹೆಸರಿಲ್ಲವಯ್ಯಾ.

ಟೀ. ಸಕಲ ಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತರವು ಪಂಚಸಾದಾಖ್ಯ ಕಲಾರಕ್ತಿಗಳು
ಕೂಡಲಾದ ಶಿವನ ಲೀಲಾಮೂರ್ತಿಗಳೆಲ್ಲದಂದು ನಿಷ್ಕಲವಾಗಿದ್ದ ವಸ್ತುವನು
ಕೆಸರಿಡಬಾರದೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

ವ. ದ್ವೀಪಾದ್ವೀಪವಿಲ್ಲದಲ್ಲಿಂದತ್ತತ್ತ, ಕಾಲಕರ್ಮವಿಲ್ಲದಲ್ಲಿಂದತ್ತತ್ತ,
ಮಾಯಾಮೋಹವಿಲ್ಲದಲ್ಲಿಂದತ್ತತ್ತ. ಏನು ಏನು ಇಲ್ಲದಲ್ಲಿಂದತ್ತತ್ತ
ಅನಿಮೂವಿಲ್ಲದಲ್ಲಿಂದತ್ತತ್ತ, ಚಿಮ್ಮಲಿಗೆಯ ಚಿನ್ನರಾಮನೆಂಬ ಲಿಂಗ
ವಿಲ್ಲದಲ್ಲಿಂದತ್ತತ್ತ ನೀನು ನಿರಾಳನಯ್ಯಾ.

ಟೀ. ಶಿವನ ಲೀಲಾಮೂರ್ತಿಗಳು ತತ್ತ್ವಾತ್ಮತ್ವಂಗಳು ಏನು ಇಲ್ಲದಂದು
ನಿಷ್ಕಲವಾಗಿದ್ದಿತ್ತು ಪರವಸ್ತುವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೧೧

ವ. ಅವರವಿಲ್ಲದಂದು, ಪರಬ್ರಹ್ಮವಿಲ್ಲದಂದು, ಅನಾದಿಯಿಲ್ಲದಂದು,
ಆದಿಯಿಲ್ಲದಂದು, ಸದಾಶಿವನಿಲ್ಲದಂದು, ಶಿವನಿಲ್ಲದಂದು, ಅನು
ನೀನೆಂಬುದು ತಾನು ಇಲ್ಲದಂದು ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ ಏನು
ಎನ್ನದಿದ್ದನಂದು.

ಟೀ. ಸಿಷ್ಯಲವಸ್ತು ತನ್ನ ಚಿದ್ವಿಲಾಸಲೀಲೆಯಿಂದ ಪಂಚ ಸಾದಾಖ್ಯ ಲಿಂಗ ಮೂರ್ತಿಯಾದುದು ಅಪರವಾದಕಾರಣ 'ಅಪರ'ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತವು ಅಪರವಿಲ್ಲದಂದು ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬ ನಾಮವಿಲ್ಲವಾಗಿ 'ಪರಬ್ರಹ್ಮವಿಲ್ಲದಂದು' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತಿವು ಅನಾದಿಯ ಶಿವನ ಚಿದ್ವಿಲಾಸಲೀಲೆಯಿಂದಲಾದ ಶಿವಾಂಶಿಕನ, ಆತ್ಮನಾದ ಕಾರಣ ಆತ್ಮಸಂಬುದೇಗ 'ಅನಾದಿ'ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ ದೇಹವೆಂಬುದೇಗ 'ಆದಿ'ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತಾದ ದೇಹಾತ್ಮರುಗಳೂ ಇಲ್ಲಿ, ನಾನೀನೆಂದು ದ್ವೈತವಾಗಿ ತೋರುವ ತೋಟಿಕೆಯೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಅದೇಕಯ್ಯಾ ಎಂದರೆ ಶಿವನು ಲೀಲಾಮೂರ್ತಿಯಾಗದೆ ಇದ್ದಂದು ನನು ಇಲ್ಲಿವಾಗಿ ಅದು ಸಿಕ್ಕಬ್ರಹ್ಮವಾಗಿದ್ದಿತ್ತು ನಸ್ತುನೆಂಬುದೇ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

ಸಿಷ್ಯಲಿಂಗಸ್ಥಲ ಸಂಪೂರ್ಣ

ಅಂತು ಸ್ವಲ ಗಕ್ಕಂ ಶ್ಲೋಕ ಏಕಂ ವಚನ ಗಕ್ಕಂ

ಮಂಗಳಂ

ಶ್ರೀ

೨. ಮಹಾಲಿಂಗಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ. ಅಸ್ತು ಅಂತಸ್ತು ಅಖಂಡಾವ್ಯಯ ನಿತ್ಯನಿರವಯ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಸೃಷ್ಟಿದಾನ್ವಂದವಪ್ಪ ನಿಷ್ಕಲಲಿಂಗವು ತಾಸು ನಿಷ್ಕಲನಾಗಿ ನಿರವಯದಲ್ಲಿ ಬಯಲುಗ ಾಗಿ ಇರಬಾರದೆಂದು, ಧ್ಯಾನ ಪೂಜೆಗಳಿಲ್ಲದೆ ಇರಬಾರದೆಂದು ತನ್ನ ಸ್ವ ಇಚ್ಛಾ ಲೀಲಾವಿಲಾಸದೋಜೆ ನೆನೆದ ನೆನಪುಮಾತ್ರದಲ್ಲಿಯೆ ತನ್ನ ಚಿತ್ರಭಾಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಶಕ್ತಿಯ ಮುಂದುಗೊಂಡು ಅಖಂಡ ತೇಜೋಮೂರ್ತಿಯವು ಮಹಾಲಿಂಗ ನಾಯಿತ್ತು. ಅಂತು ಮಹಾಲಿಂಗಸ್ಥಲ ಹೇಳಲಾದುದು.

ಮಹಾಲಿಂಗಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ವೃತ್ತ :

ಆದ್ಯಂತಶೂನ್ಯಮಮಲಂ ಪರಿಪೂರ್ಣಮೇಕಮಾ
ಸೂಕ್ಷ್ಮಂ ಸುರಾತ್ಪರಮಸಾಮಯಮಪ್ರಮೇಯಮಾ
ಭಾಷೈಕಗಮ್ಯಮಜಡಂ ಶಿವತತ್ತ್ವಮಾಮು
ಚಿಚ್ಚಕ್ತಿಸಂಸ್ಫುರಣಿರೂಪಂ ಮಹಾತ್ಮಲಿಂಗಮಾ

ಟೀ. ಆದ್ಯಂತಶೂನ್ಯಂ-ಜನನ ಮರಣಂಗಳಿಲ್ಲದುದಾಗಿ, ಅಮಲಂ-ನಿರ್ಮಲ ನಾಗಿ, ಪರಿಪೂರ್ಣಂ-ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಯಾಗಿ, ಏಕಂ-ಅದ್ವಿತೀಯವಾಗಿ, ಸೂಕ್ಷ್ಮಂ- ಅಣುವಿಂಗೆಯು ಅಣುವಾಗಿ, ಸುರಾತ್-ಪರಕಿಂದವೂ. ಸರಂ-ಸರವಾಗಿ, ಅನಾ ಮಯಂ-ಸಂಸಾರವ್ಯಾಧಿಯಿಲ್ಲದುದಾಗಿ, ಅಪ್ರಮೇಯಂ-ಪವಣಿಸಬಾರದುದಾಗಿ, ಭಾಷೈಕಗಮ್ಯಂ-ಭಾವ ಒಂದಜಿಂದವೇ ಅಜಿಯಲು ಬಹುದಾಗಿ, ಅಜಡಂ-ಚೈತನ್ಯ ಸ್ವರೂಪವಾದ, ಶಿವತತ್ತ್ವಂ-ಶಿವತತ್ತ್ವವನು, ಚಿಚ್ಚಕ್ತಿಸಂಸ್ಫುರಣಿರೂಪಮಹಾತ್ಮ

ಲಿಂಗಂ, ಚಿಚ್ಚಕ್ತಿ-ಚಿತ್ತೇಂಬ ಶಕ್ತಿಯ, ಸಂಸ್ಕರಣ-ಸಂಸ್ಕರಣವೇ, ರೂಪ-ರೂಪವಾಗಿ ಉಳ್ಳ, ಮಹಾತ್ಮಲಿಂಗಂ-ಮಹಾಲಿಂಗವಾಗಿ, ಆಹುಃ ಹೇಳುತ್ತಿರುವರು. ೧

ಶ್ಲೋ. ಲೀಯತೇ ಗಮ್ಯತೇ ಯತ್ರ ಯೇನ ಸರ್ವಂ ಚರಾಚರಮ್
ತದೇತಲ್ಲಿಂಗಮಿತ್ಯುಕ್ತಂ ಲಿಂಗತತ್ತ್ವವರಾಯಣೈಃ

ಟೀ. ಚರಾಚರಂ-ಚರಾಚರಾತ್ಮಕವಾದ, ಸರ್ವಂ-ಸರ್ವವಾದ ಜಗತ್ತು, ಯತ್ರ-ಅವುದಜಿಲ್ಲ, ಲೀಯತೇ-ಲಯವನೆಯ್ದು ತ್ತಿಹುದು, ಯೇನ-ಅವುದಜಿಂದ, ಚರಾಚರಂ-ಜಂಗಮ ಸ್ಥಾವರಾತ್ಮಕವಾದ, ಸರ್ವಂ-ಸಮಸ್ತವೂ, ಗಮ್ಯತೇ-ಒಯ್ದುಲು ಸಡುತ್ತಿಹುದು, ತತ್-ಅ, ಏತತ್-ಇದು, ಲಿಂಗತತ್ತ್ವವರಾಯಣೈಃ-ಲಿಂಗತತ್ತ್ವದಲ್ಲಿ ತಾತ್ಪರ್ಯವುಳ್ಳವರುಗಳಿಂದ, ಲಿಂಗಮಿತಿ-ಲಿಂಗನೆಂದು, ಉಕ್ತಂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. 'ಲೀಯಾ ಶ್ಲೇಷಣೆ, ಗಮ್ಯಾ ಗತೌ' ಎಂಬ ಲಯಾರ್ಥ ಗಮ್ಯಾರ್ಥಗಳಾದ ಧಾತು ಗತಿರಡಜಿಂದವು ಲಿಂಗರಬ್ಬ ಉತ್ಪನ್ನವಾಯಿತ್ತು.

ಮಹಾಲಿಂಗಮಿದಂ ವೇವಿ ಮನೋತಿತಮಗೋಚರಮ್
ಸರ್ವಾಮ ನಿರ್ಗುಣಂ ನಿತ್ಯಂ ಸಿರಂಜಸ್ಯಂ ನಿರಾಮಯಮ್
ಸರ್ವಲಂ ಸಿಷ್ಯಲಂ ಜ್ಞೇಯಂ ನಿರ್ಭೇದ್ಯಂ ನಿರುಪಾಧಿಕಮ್
ಅದ್ವೈತಾನಂದಮಕ್ಷೀಣಂ ಅಸಾದೃಶ್ಯಮಿದಂ ಶೃಣು

ಟೀ. ಎಲೆ ವೇವಿ, ಮಹಾಲಿಂಗವು ಮನಕ್ಕೆ ಅತಿತವಾದಂಥ, ಅಗೋಚರವಾದಂಥ, ಸಾಮವಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದಂಥ, ಗುಣತ್ರಯರಹಿತವಾಗಿದ್ದಂಥ, ರಂಜನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದಂಥ, ಭೇದಿಸಬಾರದಂಥ, ಉಪಾಧಿಯಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದಂಥ, ಅಖಂಡಾನಂದವ ಸುಳ್ಳಂಥ, ಸಿತ್ಯವಾಗಿ ಇದ್ದಂಥ, ಪತಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದಂಥಾದ್ದೆಂದು ತಿಳಿವುದು.

ಸುರತತ್ತ್ವಂ ಗೋಲಕಾಕಾರಂ ಚಿನ್ಮಯಂ ಸದ್ವಿಲಾಸಿತಮ್
ಕರಣ್ಯಂ ಸರ್ವತತ್ತ್ವಾನಾಂ ಲಿಂಗಾಕಾರೇಣ ವರ್ತತೇ

ಟೀ. ಸುರತತ್ತ್ವವು ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪವಾಗಿಯು ಉಂಟಾದ ಲೀಲೆಯನುಳ್ಳದಾಗಿಯು ಎಲ್ಲಾ ತತ್ತ್ವಂಗಳಿಗೆಯು ಸ್ಥಾನವಾಗಿಯು ಗೋಳಕಾಕಾರವಾದಂಥ ಲಿಂಗಾಕಾರವಾಯಿತ್ತು.

ಕಿಂತ್ವೇತೇಷಾಂ ಸ್ಥಲಾನಾಂ ತು ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವಃ ಪ್ರದರ್ಶ್ಯತೇ
 ಲಿವ ಏವ ಸ್ತಚಿತ್ಸಕ್ತಾ ಮಹಾಲಿಂಗಸ್ಥಲಂ ಬಭೌ

ಟೀ. ಇನ್ನು ಈ ಸ್ಥಲಿಂಗ ತೋಜಿಕೆ ತೋಜಿಸಲು ಬಯದಾಗಿ ಇಹ
 ದದು ಲಿವನೇ ತನ್ನ ಚಿತ್ಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಉಪಾಸ್ತರೂಪಾದ ಮಹಾಲಿಂಗಸ್ಥಲ
 ನಾದನು.

ಮಹಾಲಿಂಗಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ವಚನ :

ವ. ಎನೂ ಎನೂ ಇಲ್ಲದ ಬಯಲೊಳಗೊಂಡು ಬಗೆಗೊಳಗಾಗದ ಬಣ್ಣ
 ತಲೆದೋಜಿತ್ತು. ಆ ಬಣ್ಣವನಾ ಬಯಲು ಶೃಂಗರಿಸಲು ಬಯಲು
 ಸ್ವರೂಪುಗೊಂಡಿತ್ತು. ಅಂತವು ಸ್ವರೂಪಿನ ಬೆಡಗು ತಾನೆ ನಮ
 ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗದ ಪ್ರಥಮ ಭಿತ್ತಿ.

ಟೀ. ನಾದಬಿಂದುಗಳಿಲ್ಲದೆ, ಸಕಲ ತತ್ತ್ವಂಗಗಳೆನು ಇಲ್ಲದೆ, ಸರ್ವವು
 ಶೂನ್ಯವಾಗಿ ನಿಷ್ಕಲವಾಗಿದ್ದಿತ್ತು ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬುದೀಗ ' ಎನೂ ಎನೂ ಇಲ್ಲದ
 ಬಯಲು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಉಪಮಿಸಬಾರದ ನಿರವಯಪರಬ್ರಹ್ಮದ
 ಸ್ವಯಂಪ್ರಕಾಶಮಪ್ಪ ಚಿದ್ಭೇಗನುಪಮಿಸಬಾರದೆಂಬುದೀಗ ' ಬಯಲೊಳಗೊಂಡು
 ಬಗೆಗೊಳಗಾಗದ ಬಣ್ಣ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಅಖಂಡ ಚಿದ್ಭೇಗೇಯಾ
 ಗಿವು ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ತನ್ನ ಸ್ವಯಂಪ್ರಕಾಶಮಪ್ಪ ಸ್ಪಚಿತ್ತಿಸಿಂದ ಸ್ವಲೀಲಾಚಿಂತನೆ
 ದೋಜಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಬಣ್ಣ ತಲೆದೋಜಿತ್ತೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಪರ
 ಬ್ರಹ್ಮವು ತನ್ನ ಸ್ಪಚಿತ್ತಿನಿಂದ ಚಿಂತಿಸಿದ ಲೀಲಾಚಿಂತನೆಯ ನಿರ್ಭರಿಸಿದರೆ ತನ್ನ
 ಚಿದ್ಭೇಗನತ್ಯುತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಿ ಅಲಿಂಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಅಖಂಡತೇಜೋಮೂರ್ತಿಯಾದ
 ಮಹಾಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಆ ಬಣ್ಣವನಾ ಬಯಲು ಶೃಂಗರಿಸಲು ಬಯಲು
 ಸ್ವರೂಪುಗೊಂಡಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ತನ್ನ ಚಿದ್ವಿಲಾಸಲೀಲೆಯಿಂದ
 ಅಖಂಡ ತೇಜೋಮೂರ್ತಿಯಾದ ಮಹಾಲಿಂಗವೇ ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಸಕಲತತ್ತ್ವಂಗಗಳ
 ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಅಂತವು ಕಲಾಸ್ವರೂಪಿನ ಬೆಡಗು ತಾನೆ
 ನಮ್ಮ ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗದ ಪ್ರಥಮ ಭಿತ್ತಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

ವ. ಬಯಲು ಮೊಳಗಿ, ಮಳೆ ಸೃಜಿಸಿ, ಆ ಬಯಲು ಆ ಮಳೆಯನೊಡಗೂಡಿ ದೃಷ್ಟವಪ್ಪ ವಾರಿಕಲ್ಲಾಗಿ ತೋಜಿದಂತೆ ನಿನ್ನ ನೆನಹೆ ನಿನಗೆ ಶಕ್ತಿಯಾಯಿತ್ತಲ್ಲಾ. ಆ ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಸಮರತಿಯೇ ನಿಮಗೆ ಅಖಂಡವೆಂಬ ನಾಮಸೂಚನೆಯಾಯಿತ್ತಲ್ಲಾ. ಮಹಾಲಿಂಗಕಲ್ಲೇಶ್ವರಾ ನಿಮ್ಮ ಆದಿಗೆ ಇದೇ ಪ್ರಥಮವಾಯಿತ್ತಲ್ಲಾ.

ಟೀ. ಆಕಾಶದ ಶಬ್ದನಾಡುಗಳಿಂದ ವಾಯುಜಲಗಳು ಹುಟ್ಟಿದವು. ಆ ಹುಟ್ಟಿದ ವಾಯುಜಲದಲ್ಲಿ ಶಬ್ದವೆಂಬ ನಾದಾಕಾಶ ವಾಯುರೂಪಾಗಿ ಕೂಡಲು ವಾರಿಕಲ್ಲಾಯಿತ್ತು ಎಂಬುದೀಗ 'ಬಯಲು ಮೊಳಗಿ ಮಳೆ ಸೃಜಿಸಿ ಆ ಬಯಲು ಆ ಮಳೆಯನೊಡಗೂಡಿ ದೃಷ್ಟವಪ್ಪ ವಾರಿಕಲ್ಲಾಗಿ ತೋಜಿದಂತೆ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಈ ದೃಷ್ಟದಂತೆ ನಿಷ್ಕಲವಾಗಿವೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಲ್ಲಾ ಪರಮ ಚೈತನ್ಯ ಚಿತ್ಸ್ಮರೂಪು. ಅಂತಿಷ್ಟ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ತನ್ನ ಸ್ವಚಿತ್ತಿನಿಂದ ತನ್ನ ನೆನಪು ಶಕ್ತಿವು ಚಿತ್ಸ್ಮಮರ್ಥವೇ ತನಗೆ ಚಿತ್ಸ್ಮಕ್ತಿಯಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ನಿನ್ನ ನೆನಹೆ ನಿನಗೆ ಶಕ್ತಿಯಾಯಿತ್ತಲ್ಲಾ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತವು ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ತನ್ನ ಅಭಿನ್ನ ಸ್ವಶಕ್ತಿಯವು ಚಿತ್ತುವಿನ ನೆನಹಿನ ರತಿಸುಬದಿಂದ ಅತಿಶಯವಾಗಿ ಅಖಂಡತೇಜೋಮೂರ್ತಿಯಾದ ಮಹಾಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ಆ ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಸಮರತಿಯೇ ನಿಮಗೆ ಅಖಂಡವೆಂಬ ನಾಮ ಸೂಚನೆಯಾಯಿತ್ತಲ್ಲಾ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ತನ್ನ ಚಿದ್ವಿಲಾಸಾನಂದಲೀಲೆಯಿಂದಲಾದ ಮಹಾಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಯೇ ಶಿವನ ಸಾಕಾರಮೂರ್ತಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಥಮವೆಂಬುದೀಗ 'ಮಹಾಲಿಂಗ ಕಲ್ಲೇಶ್ವರಾ ನಿಮ್ಮ ಆದಿಗೆ ಇದೇ ಪ್ರಥಮವಾಯಿತ್ತಲ್ಲಾ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ೨

ವ. ಒಂದು ಇಲ್ಲದ ಬಿಂದುವು, ತಂದೆಯಿಲ್ಲದ ಕಂದನು, ಮಾತೆಯಿಲ್ಲದ ಜಾತನು, ಗಮನವಿಲ್ಲದ ಗಮ್ಯನು, ಮೂವರಜಿಯದ ಮುಗ್ಧನ ತಾವ ತೋಜಿಸು ಗೊಹೇಶ್ವರಾ!

ಟೀ. ಪಂಚಕಲಾಶಕ್ತಿಗಳ ತೋಜಿಕೆಗಳೇನು ಇಲ್ಲದ ಮುನ್ನ, ಬಚ್ಚು ಬಜಿಯ ಬಯಲಾಗಿವು ನಿಷ್ಕಲಬ್ರಹ್ಮವು ಅಖಂಡ ಚಿದ್ವೈಗಳೇ ಅಂಗವಾಗಿವು. ಆ ಚಿದ್ವೈಗಳಿನಂಗಳೇ ಚಿದ್ವಿಂದು. ಅಂತವು ಚಿದ್ವಿಂದುವೇ ಮಹಾಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ಒಂದು ಇಲ್ಲದ ಬಿಂದುವು, ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಮಾತಾಪಿತರುಗಳಿಲ್ಲದ ತನ್ನಿಂದ ತಾನೇ ಮೂರ್ತಿಯಾದ ಮಹಾಲಿಂಗವೆಂಬುದೀಗ 'ತಂದೆಯಿಲ್ಲದ ಕಂದನು, ಮಾತೆಯಿಲ್ಲದ ಜಾತನು' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಅಖಂಡ ತೇಜೋಮೂರ್ತಿ

ಯಾದ ಮಹಾಲಿಂಗವು ತನ್ನ ನಿಜವ ಹಿಂಗವೆ ಬೆಳಗಿ ತೋಪಿದ ತೋಪಿಕೆಯಾದ ಕಾರಣ 'ಗಮನವಿಲ್ಲದ ಗಮ್ಯನ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಇಂತಾದ ಮಹಾಘನಲಿಂಗದಿಂದಾದ ತ್ರಿದೇವತೆಗಳು ಆ ಮಹಾಘನಲಿಂಗದಂತುವನನಿಯರು. ಅದೇಕಯ್ಯಾ ಎಂದೊಡೆ ಆ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವು ತನ್ನ ನಿಜದ ಮಹತ್ತ್ವವ ತಾನುಸುಪಿಂಚೇಳುವ ಶಬ್ದವದಕ್ಕಿಲ್ಲವಾಗಿ ಎಂಬುದೀಗ 'ಮೂವರಪಿಯದ ಮುಗ್ಧನ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತವು ಮಹಾಲಿಂಗಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಸಲೆ ಕಡೆಯಿಲ್ಲವಾಗಿ ಉಪಮಿಸಬಾರವೆಂಬುದೀಗ 'ಠಾವ ತೋಪಿಸು' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ.

ವ. ಹುಟ್ಟು ಮೆಟ್ಟಿಂಬುದು ನಿಮಗಿಲ್ಲವಯ್ಯಾ. ನಿಮ್ಮಿಂದ ನೀವೇ ಸ್ವಯಂ ಭುವಯ್ಯಾ. ಇಂತಾದಿರಯ್ಯಾ, ಇಂತಾದಿರಯ್ಯಾ. ಹರುಷದಿಂದ ನೀವಿಂತಾದಿರಯ್ಯಾ! ನಿಮ್ಮ ಮಹಾತ್ಮೆಯ ನೀವೇ ಬಲ್ಲಿರಯ್ಯಾ ನಿಜ ಗುರು ಸ್ವತಂತ್ರ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧಮಲ್ಲಿನಾಥಾ.

ಟೀ. ಉತ್ತತ್ಯ ಸ್ಥಿತಿ ಲಯಂಗಲು ಇಲ್ಲದ ಮಹಾಘನವಸ್ತು ತನ್ನ ಸ್ವಲ್ಪಲೆಯಿಂದ ತಾನೇ ಅಖಂಡ ತೇಜೋಮೂರ್ತಿಯಾದ ಮಹಾಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

ವ. ಅಮೂಲ್ಯನಪ್ರಮಾಣನಗೋಚರ ಲಿಂಗ. ಅದಿ ಮಧ್ಯಾವಸಾನಂಗ ಳಿಲ್ಲದ ಸ್ವತಂತ್ರಲಿಂಗ. ಸಿತ್ಯನಿರ್ಮಲಲಿಂಗ. ಅಯೋನಿಸಂಭವ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವರು.

ಟೀ. ನಿಷ್ಕಲವರಬ್ರಹ್ಮವು ತನ್ನ ಲೀಲಾಸ್ವತಂತ್ರತೆಯಿಂದ ಅಖಂಡ ಗೋಳ ಕಾಕಾರ ತೇಜೋಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಮಹಾಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತಲ್ಲದೆ ನಾದ ಬಿಂದು ಕಳೆಗಳಿಂದಾದ ಮೂರ್ತಿಯಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ 'ಅಮೂಲ್ಯ'ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅದು ಕಾರಣ ಮಹಾಲಿಂಗವು ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದುದಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ 'ಅಯೋನಿ ಸಂಭವ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಇಂತಾದ ಮಹಾಲಿಂಗವು ನಿತ್ಯವನುಳ್ಳದಾಗಿ ನಿರ್ಮಲವ ನುಳ್ಳದಾಗಿ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಸ್ಥಿತಿ ಲಯಂಗಳಿಲ್ಲದುದಾಗಿ ವಾಚ್ಯನಸ್ಸಿಗೆ ಅಗೋಚರ ವಾಗಿಪ್ಪುದು ಆ ಮಹಾಲಿಂಗವೆಂಬುದೀವಚನದ ಅಪರಾರ್ಥದರ್ಥ.

ವ. ತರುಗಳ ಮುಪಿದು ಗಗನಕ್ಕೀಡಾಡುವ ಅನಿಲ ರೂಪೋ? ನಿರೂಪೋ? ಬಲ್ಲರೆ ನೀವು ಹೇಳಿ ಭೋ ! ಗಜಸಿಂಹ ಶಾರ್ದೂಲವೆಂಬ ಅಧಿಕ

ಮೃಗಂಗಳ ಮುಜುದೊತ್ತಿ ಕೆಡುಹುತ್ತಿವು ನ್ಯಾಧಿ ರೂಪೋ ನಿರೂಪೋ ಬಲ್ಲರೆ ನೀವು ಹೇಳಿ ಭೋ! ಕಾಣಲೀಯದೆ ಕೇಳಲೀಯದೆ ಅವಧಾ ನಂಗಳ ಕೆಡಿಸುತ್ತಿವು ನಿದ್ರೆ ರೂಪೋ ನಿರೂಪೋ ಬಲ್ಲರೆ ನೀವು ಹೇಳಿ ಭೋ! ಇಂತಾಳಿನಾಳಿನಾಗಿ ಕೀಳಾಳಿನಂತಸ್ಥವನಾಗಿಗೂ ಅಜ್ಜಿಯ ಬಾರದು. ಅನಾದಿಮೂಲದೊಡೆಯನ ಬಲ್ಲನೆಂಬ ವರಿ ಇನ್ನೆಂತೋ? ರೂಪಂದೊಡೆ ಶಬ್ದ, ನಿರೂಪಂದೊಡೆ ಶೂನ್ಯ. ಈ ಎರಡು ಅದಿ ಯಿಂದತ್ತ ಕಾಣಾ! ಎನ್ನ ತಂದೆ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಲಿಂಗವು ಗುರುಕಾರುಣ್ಯವುಳ್ಳವರಿಗಲ್ಲದೆ ಅಜ್ಜಿಯಬಾರದು.

ಟೀ. ಅಖಂಡ ತೇಜೋಮೂರ್ತಿಯಾದ ಮಹಾಲಿಂಗವು ಸಕಲ ತತ್ವಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ತಾನೆ ಮೂಲಕರ್ತೃವಾಗಿವುದು. ಅಂತಿವು ಮಹಾಲಿಂಗವು ಸಾಕಾರವಲ್ಲ, ನಿರಾಕಾರವಲ್ಲ. ಮತ್ತೆಂತಿವುದೆಂದೊಡೆ ಅಖಂಡಿತಮಪ್ಪ ಮಹಾಪ್ರಕಾಶವೆಯಾಗಿ ವಾಯ್ನನಸ್ಸಿಗೆ ಅಗೋಚರವಾಗಿವುದು. ಅಂತಪ್ಪ ಮಹಾಲಿಂಗವು ವೇದಾಗಮ ರಾಸ್ತ್ರಂಗಳಿಂದ ಸಾಧಿಸಿ ಕಂಡೆನೆಂಬ ಮತಾದಿಗಳಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲದಿವುದು. ಮತ್ತೆಂತು ಕಾಣಬಹುದಯ್ಯಾ ಎಂದೊಡೆ ಗುರು ಕಾರುಣ್ಯಮಂ ಪಡೆದ ಶರಣಜನಂಗಳಿಗೆ ಬಿನ್ನ ವಿಲ್ಲದೆ ಬೆಳಗಿ ತೋಜುತ್ತಿಹನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

ವ. ನಿಮ್ಮ ತೇಜವ ನೋಡಲೆಂದು ಹೆಜ್ಜೆಸಾರಿ ನೋಡುತ್ತಿರಲು ಶತಕೋಟಿ ಸೂರ್ಯರು ಮೂಡಿದಂತೆ ಇದ್ದುದಯ್ಯಾ! ಮಿಂಚಿನ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಸಂಜವ ಕಂಡಡೆ ಎನಗಿದು ಸೋಜಿಗವಾಯಿತ್ತು! ಗೊಹೇಶ್ವರಾ ನೀನು ಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗವಾದಡೆ ಉಪಮಿಸಿ ನೋಡಬಲ್ಲವರಿಲ್ಲಯ್ಯಾ!

ಟೀ. ನಿಷ್ಕಲವಾಗಿದ್ದ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ತಾನೆ ತನ್ನ ಸ್ವಲೀಲೆಯಿಂದ ಅಖಂಡ ತೇಜೋಮೂರ್ತಿಯಾದ ಪರಂಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗದ ಬೆಳಗಿನಿಂದೊಗೆದ ಶರಣನು ತನ್ನ ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನದೃಕ್ಕಿಂದ ತನ್ನಾದಿಯಪ್ಪ ಮಹಾಲಿಂಗದ ಬೆಳಗ ಕಂಡು ಉಪಮಿಸ ಬಾರದೆಂದು ಚೋದ್ಯಂಬಡುತಿದರ್ಶನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

ವ. ಮಹಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮಿಂದ ನೀವೆ ಸ್ವಯಂಭುವಾಗಿದ್ದೆಯಯ್ಯಾ ಒಂದನಂತಕಾಲ ಮಹವು ಮಹಾನಂದದಲಕ್ಕಾಡಿ ಮತ್ತಲ್ಲಿಯೇ

ತಲ್ಲೀಯವಾಗಿದೆಯೊಂದನಂತಕೋಟಿ ವರುಷ ! ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನ ಸಂಗದೇವ ವಿಪರೀತ ಚಾರಿತ್ರ.

ಟೀ. ಕಾಲ ಕಲ್ಪಿತಂಗಳು, ಮೊದಲಾದ ತತ್ವಂಗಳೇನು ಇಲ್ಲದಂದಿನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ವರುಷ ವಿನಂಗಳೆಂಬ ಎಣಿಕೆ ಇಲ್ಲವಾಗಿ ಅದು ಮಹಾಕಾಲವೆನಿಸುವುದು. ಅಂತು ಏನೂ ಇಲ್ಲದ ಕಾಲದಂದು ನಿಷ್ಕಲವಾಗಿದರ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ತನ್ನ ಸ್ವಲೀಲೆಯಿಂದ ತಾನೇ ಅಖಂಡ ಗೋಳಕಾಳಕಾವಾದ ಮಹಾಲಿಂಗವಾಯಿತು. ಅಂತಾದ ಮಹಾಲಿಂಗವು ತನ್ನ ಮಹಾನಂದದಲ್ಲಿ ಉಕ್ಕಾದಿ ಆ ಮಹಾನಂದದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿ ಕೊಂಡು ಅನಂತಕಾಲವಿದರ ಮಹಾಲಿಂಗದ ಲೀಲಾಚಾರಿತ್ರನ ಉಪವಿ-ಸಬಾಸದ ವಿಪರೀತವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

ವ. ತನಗೆ ತಾನೆ ಹುಟ್ಟಿದಾತನಾಗಿ ತಾನೆ ಸ್ಥಾವರವಾದ ಆ ಲಿಂಗವು ತನ್ನಲ್ಲಿರ್ದ ರುಚಿಯ ಅವ್ಯಕ್ತಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಮನವೆ ಬಾಯಾಗಿ ಉಂಬ ಲಿಂಗವು ಇತರ ಸುಖವ ಬಿಲ್ಲದೆ ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ?

ಟೀ. ನಿಷ್ಕಲ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ತನ್ನ ಸ್ವಲೀಲೆಯಿಂದ ತನಗೆ ತಾನೇ ಅಖಂಡ ತೇಜೋಮೂರ್ತಿಯಾದ ಮಹಾಲಿಂಗವಾಗಿ ತೋಜಿತು. ಅಂತಾದ ಲಿಂಗವು ತನ್ನ ನಿಜಸ್ಥಲವ ಹಿಂಗದೆ ತೋಜುತ್ತಿಹುದೆಂಬುದೀಗ 'ತನಗೆ ತಾನೇ ಹುಟ್ಟಿದಾತನಾಗಿ ತಾನೆ ಸ್ಥಾವರವಾದ'ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಮಹಾಲಿಂಗವು ತನ್ನ ಸ್ವಾತ್ಮಾನಂದ ಸುಖದ ಸವಿಯ ಜಹ್ನೇಂದ್ರಿಯ ಮುಖಂಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಸವಿಸ್ತದಲ್ಲವಾಗಿ ತನ್ನ ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನಮುಖದಿಂದ ಭಿನ್ನವಿಡದೆ ಸವಿದಾನಂದಿಸುತ್ತಿರ್ದನೆಂಬುದೀಗ 'ಆ ಲಿಂಗವು ತನ್ನಲ್ಲಿರ್ದ ರುಚಿಯ ಅವ್ಯಕ್ತ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಮನವೆ ಬಾಯಾಗಿ ಉಂಬ ಲಿಂಗ'ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕರ್ಥ. ಅಂತು ತನ್ನ ಸ್ವಾತ್ಮಾನಂದ ಸುಖಾಮೃತದ ಸವಿಯ ಜ್ಞಾನಮುಖದಿಂದ ಸವಿದು ಅನಂದಿಸುತ್ತಿಹ ಲಿಂಗವು ಮಿಥ್ಯ ಮಾಯಾ ಸುಖಂಗಳಿಗೆ ಇಚ್ಛಿಸದೆ ಇಹನೆಂಬುದೀಗ 'ಲಿಂಗವು ಇತರ ಸುಖಂಗಳ ಬಿಲ್ಲದೆ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕರ್ಥ.

೯

ವ. ತಾಯಿತಂದೆಯಿಲ್ಲದ ಕಂದಾ, ನಿನಗೆ ನೀನಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದೆಯಲ್ಲಾ ! ನಿನ್ನ ಪರಿಣಾಮವೆ ನಿನಗೆ ಪ್ರಾಣತೃಪ್ತಿಯಾಗಿದೆಯಲ್ಲಾ ! ಭೇದಕರಿಗೆ ಅಭೇದ್ಯನಾಗಿ ನಿನ್ನ ನೀನೆ ಬೆಳಗುತಿದೆಯಲ್ಲಾ ! ನಿನ್ನ ಚಾರಿತ್ರ ನಿನಗೆ ಸಹಜ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ.

ಟೀ. ನಿಷ್ಕಲ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ಮಾತಾಪಿತರುಗಳು ಇಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಸ್ವಲೀಲೆಯಿಂದ ತಾನೆ ಅಖಂಡ ಪರಂಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಆ ಲಿಂಗವು ತನ್ನ ಪರಮ ಹರುಷಾನಂದ ಪರಮಪರಿಣಾಮವನೆ ಪ್ರಾಣಾಹಾರವಾಗಿ ತೃಪ್ತಿಯನೆಯ್ದುತ್ತಿವನಾಗಿ ಆ ಮಹಾಲಿಂಗದ ಚಾರಿತ್ರದ ನಿಲವನಾ ಲಿಂಗವೆ ಬಲ್ಲನಲ್ಲದೆ ಭೇದಿಸಿ ಕಂಡಹೆಸಂದಡೆ ಅಭೇದ್ಯವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೧೦

ಮ. ಕಾಲಕಲ್ಪಿತಂಗಳಿಲ್ಲದೆ ಸಿನ್ನಿಂದ ನೀನೆಯಾಗಿ ಇರ್ದೆಯಲ್ಲಾ ! ನಿಮ್ಮ ಪರಮಾನಂದಪ್ರಭಾವದ ಪರಿಣಾಮದಲ್ಲಿ ಅನಂತಕಾಲವಿರ್ದಿರಲ್ಲಾ ! ನಿಮ್ಮ ಆದ್ಯಂತವ ನೀವೆ ಆಜ್ಞಾಪ್ರತಿರ್ದಿರಲ್ಲಾ ! ನಿಮ್ಮ ನಿಜಸ್ವಭಾವವ ನೀವೆ ಬಲ್ಲಿರಿ ಕೂಡಲೆ ಚೆನ್ನ ಸಂಗಮದೇವಾ.

ಟೀ. ಕಾಲಕಲ್ಪಿತಂಗಳು ಮೊದಲಾದುವೇನೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಿಷ್ಕಲ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ತನ್ನ ಪರಮಾನಂದವೆಂಬ ಉತ್ಕೃಷ್ಟಾನಂದದಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿ ಪ್ರಭಾವಿಸಿ ಮಹಾಲಿಂಗ ಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಾಮಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಆ ಕಾಲಂಗಳಿಗೆಯೂ ಎಣಿಕೆಯಿಲ್ಲ. ಅಂತಿರ್ದ ಮಹಾಲಿಂಗದ ನಿಜಸ್ವಭಾವವನು ಆ ಲಿಂಗದ ಆದ್ಯಂತವನು ಆ ಲಿಂಗವೆ ಬಲ್ಲನಲ್ಲದೆ ಬೇಜಜಿವವರೊಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೧೧

ಮ. ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ರುದ್ರ ಈಶ್ವರ ಸದಾಶಿವ ಪರಮೇಶ್ವರರೆಂಬ ಸಂದಣಿ ತಲೆದೋಜಿದ ಮುನ್ನ, ಅಲ್ಲಿಂದತ್ತ ಬಯಲೆ ಸ್ವರೂಪವಾಯಿತ್ತು ಆ ಸ್ವರೂಪಿನ ಘನತೆಯನುಪಮಿಸಬಾರದು. ನೋಡಬಾರದ ಬೆಳಗು, ಕೂಡಬಾರದ ಮೂರ್ತಿ, ಅಖಂಡ ಅವ್ರತಿಮ ನಮ್ಮ ಗೊಹೇಶ್ವರ ಲಿಂಗದ ಬೆಳಗಿನ ಮೂಲವ ಲಿಂಗಸಂಗಿಗಳಲ್ಲದೆ ಮಿಕ್ಕಿನ ಅಂಗವಿಕಾರಿಗಳೆತ್ತ ಬಲ್ಲರೋ ?

ಟೀ. ಸದಾಶಿವ ಮೊದಲಾದ ತತ್ವಂಗಳೇನೂ ಇಲ್ಲದಂದು ಬಯಲುಗನಾಗಿರ್ದ ನಿಷ್ಕಲಪರಬ್ರಹ್ಮವು ತನ್ನ ಸ್ವಲೀಲೆಯಿಂದ ಅಖಂಡ ತೇಜೋಮೂರ್ತಿಯಾದ ಮಹಾಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತು. ಅಂತಾಗಿವು ಲಿಂಗದ ಘನತೆಯ, ಆ ಲಿಂಗದ ಬೆಳಗು, ಆ ಲಿಂಗದ ಪ್ರಥಮದ ಮೂಲವ ವೇದಾಗಮಂಗಳಿಂದ ಉಪಮಿಸಿ ಕಾಣಬಾರದಾಗಿ ಲಿಂಗದ ಚಿದಂಗಸ್ವರೂಪರಾದ ಶರಣಜನಂಗಳಿಂದ ಕಾಣಲಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೧೨

೮. ಲಿಂಗಾರವೇ ಶೂನ್ಯ, ಬಿಂದುವೇ ಲೀಲೆ, ಗಕಾರವೇ ಚಿತ್ತು. ಈ ತ್ರಿವಿಧದೊಳಗದೆ ಲಿಂಗವೆಂಬ ಸಕೀಲ. ಅದಜಿ ಸಂಚವನಾವಾತ ಬಲ್ಲ ಆತನೆ ಲಿಂಗಸಂಗಿ. ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ ಲಿಂಗಾನುಭಾವಿಗಳ ಶ್ರೀಚರಣಕ್ಕೆ ನಮೋ ನಮೋ ಎಂಬೆ!

ಟೀ. ಚಿತಾಚೈತನ್ಯವೆ ಗಮಿಸಿ ಜಗತಾಚೈತನ್ಯವಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತ್ತಾಗಿ 'ಗಕಾರವೆ ಚಿತ್ತು'ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಆ ಮಧ್ಯದ ಚಿದ್ಬಿಂದುವೆ ಆ ಚಿತಾಚೈತನ್ಯಕ್ಕೆ ಅಂಗವಾಗಿ ಲೀಲಾಸ್ಥಿತಿಯು ನಟಿಸುತ್ತಿಹುದಾಗಿ 'ಬಿಂದುವೆ ಲೀಲೆ'ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಲಿಂಗಾರವೆ ಲಯವನೆಯ್ದಿಸಿ ಸರ್ವಶೂನ್ಯವ ಮಾಡುತ್ತಿಹುದೆಂಬುದಿಗ 'ಲಿಂಗಾರವೆ ಶೂನ್ಯ'ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಜಗದುತ್ಪತ್ತಿ ಸ್ಥಿತಿ ಲಯಂಗಲು ಲಿಂಗದಿಂದಾಗುತ್ತಿಹುದಾಗಿ ಲಿಂಗವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತವು ಲಿಂಗದ ಮಹತ್ವದ ಸಂಚವನಜ್ಞದಿವ್ಯ ಲಿಂಗಾನುಭಾವಿಗಳ ಅನುಭಾವದ ವರ್ತನೆಯಿಂದ ಕಾಣಲಾಯಿತ್ತಾಗಿ 'ಆ ಲಿಂಗಾನುಭಾವಿಗಳ ಶ್ರೀಚರಣಕ್ಕೆ ನಮೋ ನಮೋ ಎಂಬೆ'ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ.

೧೩

೯. ಲಿಂಗವೆಂಬುದು ಪರಶಕ್ತಿಯುಕ್ತ. ಲಿಂಗವೆಂಬುದು ಪರಶಿವನ ನಿಜದೇಹ. ಲಿಂಗವೆಂಬುದು ಪರಶಿವನ ಘನತೇಜ. ಲಿಂಗವೆಂಬುದು ಪರಶಿವನ ನಿರತಿಶಯಾನಂದಸುಖ. ಲಿಂಗವೆಂಬುದು ಪರಶಿವನ ಪರಮಜ್ಞಾನ. ಲಿಂಗವೆಂಬುದು ಪರಶಿವನು ತಾನು. ಲಿಂಗವೆಂಬುದು ಷಡ್ಭವಮಯ ಜಗಜ್ಜನ್ಮಭೂಮಿ ತಾನು. ಲಿಂಗವೆಂಬುದು ಅಖಂಡಿತ ಅಭೇದ ಪಂಚ ಸಂಜ್ಞೆ ತಾನು. ಲಿಂಗವೆಂಬುದು ಹರಿಬ್ರಹ್ಮರ ನಡುವೆ ಸಿಗಳ್ಳ ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯಲಿಂಗ. ಶ್ರುತಿ : "ಆಲಯಂ ಸರ್ವಭೂತಾ ನಾಂ ಲಯಾನ್ಮಮಾ ಲಿಂಗಮುಚ್ಯತೇ" ಎಂದುದಾಗಿ. ಇದು ಲಿಂಗದ ವರ್ಮ. ಉರಿಲಿಂಗ ಪೆದ್ದಿ ಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಲಿಂಗದೊಳಿಂತು ತಿಳಿಯಬಲ್ಲಾತನೆ ಬಲ್ಲವನು.

ಟೀ. ನಿಷ್ಕಲ ಪರಶಿವಲಿಂಗವು ತನ್ನ ಸ್ವಲೀಲೆಯಿಂದ ತನ್ನ ನಿಜಾಂಗವನು ತನ್ನ ಮಹಾಪ್ರಕಾಶವನು ತನ್ನ ಮಹಾಜ್ಞಾನವನು ತನ್ನ ಸ್ವಯಾನಂದಸುಖ ಮೊದಲಾದ ತನ್ನ ಸ್ವಧರ್ಮವೆಲ್ಲಾ ಸಹವಾಗಿ ಅಖಂಡ ತೇಜೋಮೂರ್ತಿಯಾದ ಮಹಾಲಿಂಗಾ ಕಾರನಾಯಿತ್ತು. ಅಂತಾದ ಮಹಾಲಿಂಗವು ಪಂಚಮುಖವನೆಯ್ದಿ ಪಂಚಕಲಾ ಶಕ್ತಿಯುಕ್ತವಾದ ಪಂಚಸಾದಾಖ್ಯಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಯಾಯಿತ್ತು. ಅಂತಾದ ಮಹಾ

ಲಿಂಗವೆ ಹಿಬ್ರಹ್ಮರ ನಡುವೆ ನೆಗಳ್ಳ ಮಹಾತೇಜೋಮೂರ್ತಿಯಾದ ಲಿಂಗವಾ ದುದು ತಾನೆ. ಅಂತು ಅಖಂಡಿತವಾಗಿ ಸರ್ವತೇಜೋಮುಖವಾಗಿ ಸಕಲ ನಿಕಲ ವಾಗಿ ಪಂಚಸಂಜ್ಞೆಯನುಳ್ಳದಾಗಿ ತನ್ನ ಸ್ವಲೀಲಾಸ್ವತಂತ್ರತೆಯಿಂದಿವು ಆ ಮಹಾ ಲಿಂಗವೆ ಭುವನಾಧ್ವ ತತ್ವಾಧ್ವ ವರ್ಣಾಧ್ವ ಮಂತ್ರಾಧ್ವ ಪದಾಧ್ವ ಕಲಾಧ್ವ ಮೊದಲಾದ ಚರಾಚರಾತ್ಮಕರುಗಳಿಗೆ ತಾನೆ ಜನ್ಮಸ್ಥಾನವಾದನಾಗಿ ಅಂತು ಸದ್ಭ ತತ್ವಂಗಳು ಲಿಂಗಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೆ ಹುಟ್ಟಿ ಅಡಗುತ್ತಿಹವೆಂದು ಅಜ್ಞಿದು ಲಿಂಗವಾಗಿವು ಶರಣನೆ ಬಲ್ಲಾತನು. ಆ ಬಲ್ಲ ಶರಣನಿಂದ ಆ ಮಹಾಲಿಂಗದ ಘನ ಕಾಣಲಾಯಿ ತ್ತೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೧೪

ಮಹಾಲಿಂಗಸ್ಥಲ ಸಂಪೂರ್ಣ

ಅಂತು ಸ್ಥಲ ೨೪೦ ಶ್ಲೋಕ ೮೪೦ ವಚನ ೨೬೪೦

ಮಂಗಳಂ

ಶ್ರೀ

೩. ಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಸ್ಥಲ

ೞಿಃ

ಸೂತ್ರ. ಅಂತು ಅಖಂಡ ಗೋಳಕಾಕಾರಮವ್ವ ಮಹಾತೇಜೋಮೂರ್ತಿಯಾದ ಮಹಾಲಿಂಗವು ತನ್ನ ತಾನೆ ಅರ್ಚಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿಕೊಂಬ ಲೀಲಾವಿಲಾಸದಿಂದ ಲಿಂಗಾಂಗವೆರಡಾಯಿತ್ತು. ಆಯೆರಡಾದುದಂತೆಂದೊಡೆ : ಆ ಮಹಾಲಿಂಗವು ಪಂಚಮುಖವನೆಯ್ದಿ ಪಂಚಸಾದಾಖ್ಯ ಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಯಾಯಿತ್ತು. ಆ ಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಪ್ರಭಾವಿಸಿದ ಚಿಚ್ಚೈತನ್ಯಪ್ರಭಾಸಾಮರ್ಥ್ಯಶಕ್ತಿಯೊಳೊಂದಂಶಮಂ ಬೇರ್ಪಡಿಸೆ ಆತ್ಮನಂಬ ಅಂಗವಾಯಿತ್ತು. ಅಂತಾದ ಲಿಂಗಾಂಗವೆರಡಜೊಳಗೆ ಆ ಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಸ್ಥಲ ಹೇಳಲಾದುದು.

ಆ ಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಶ್ಲೋಕ :

ಲೀಲಯಾ ಸಹಿತಃ ಸಾಕ್ಷಾದುವಾಪತಿರೀರಿತಾ

ಲೀಲಯಾ ರಹಿತಃ ಪಶ್ಚಾತ್ ಸ್ವಯಂಭುರಿತಿ ಕಥ್ಯತೇ

ಟೀ. ಮಹಾಘನಲಿಂಗವು ಲೀಲೆಯಾದಲ್ಲಿ ಉಪಾಪತಿಯಾಗಿವ್ವನು. ಲೀಲೆ ಸಿಂದಡೆ ಸ್ವಯಂಭುವಾಗಿವ್ವನು ಎಂಬುದೀ ಗ್ರಂಥದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ

ತಸ್ಮಾಲ್ಲಿಂಗಂ ವಿಶೇಷೇಣ ಕರ್ಮರೂಪಮುದಾಹೃತಂ

ಕರ್ಮೋದಯೇ ಚ ಸೃಷ್ಟಿಶ್ಚ ಕರ್ಮಾಂತೇ ಸಂಹೃತಿರ್ಭವೇತ್

ಟೀ. ತಸ್ಮಾತ್-ಅದುಕಾರಣದಿಂದ, ಲಿಂಗಂ-ಶಿವಲಿಂಗವು, ವಿಶೇಷೇಣ-ವಿಶೇಷಿಸಿಯೂ, ಕರ್ಮರೂಪಮುದಾಹೃತಂ- ಕರ್ಮರೂಪವಾದುದೆಂದು ನುಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟುದು. ಕರ್ಮೋದಯೇ ಚ-ಕರ್ಮಸ್ಪರ್ಶರೂಪವಾದ ಶಿವಲಿಂಗೋದಯದಲ್ಲಿ,

ಸೃಷ್ಟಿಶ್ಚ-ಜಗತ್ಸೃಷ್ಟಿಯಹುದು, ಕರ್ಮಾಂತೇ-ಕರ್ಮಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ, ಸಂಹೃತಿಭರ್ವೇತ್-ಜಗತ್ಸಂಹಾರವಹುದು.

೨

ಪಂಚಮೂರ್ತಿಮಯಂ ದೇಹಂ ಪಂಚತತ್ವಾತ್ಮಕಂ ಭವೇತ್
ಮೂರ್ತಾನಾಂ ದೇಹಭೇದೈಸ್ತು ಗುಣೈಃ ಪಂಚಾನನ್ಯೈರ್ಯುತಂ

ಟೀ. ಪಂಚಮೂರ್ತಿಮಯಂ ದೇಹಂ - ಪಂಚಮೂರ್ತಿಸ್ವರೂಪವಾದಂಥ ಕರ್ಮಸಾದಾಖ್ಯವು, ಪಂಚತತ್ವಾತ್ಮಕಂ ಭವೇತ್-ಅಯ್ದು ತತ್ವಂಗಳ ಸ್ವರೂಪವಹುದು. ಮೂರ್ತಾನಾಮ್-ಮೂರ್ತಿಯನುಳ್ಳ ಸದಾಶಿವತತ್ವಂಗಳ, ದೇಹಭೇದೈಃ-ದೇಹಭೇದಂಗಳೊಡನೆಯುಂ, ಗುಣೈಸ್ತು-ಗುಣಂಗಳೊಡನೆಯುಂ, ಪಂಚಾನನ್ಯೈರ್ಯುತಂ-ಅಯ್ದು ಮುಖಂಗಳೊಡನೆಯುಂ ಕೂಡಿದ್ದುದಾಗಿಹುದು.

೩

ಏವಂ ತತ್ ಸ್ಮೃತಿಮಾತ್ರೇಣ ಮೂರ್ತಂ ಸಕಲರೂಪಧೃತ್
ನಿಷ್ಕಲಂ ತದಭಾವೇತು ತಸ್ಮಾತ್ ಸಕಲನಿಷ್ಕಲಂ

ಟೀ. ಏವಂ-ಈ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ, ತತ್-ಆ ಶಿವತತ್ವವು, ಸ್ಮೃತಿಮಾತ್ರೇಣ-ಸೆನಮಾತ್ರದಿಂದ, ಸಕಲರೂಪಧೃತ್-ಸಕಲ ಕಲೆಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿದಂಥ ಸ್ವರೂಪವ ಧರಿಸಿದ್ದು, ಮೂರ್ತಂ-ಮೂರ್ತಿಯನುಳ್ಳದಹುದು. ತದಭಾವೇತು-ಆ ಧ್ಯಾನಯೋಗಿಗಳ ನೆನಹಿಗೆ ಗೋಚರಿಸದ ಪಕ್ಷ, ನಿಷ್ಕಲಂ-ತನ್ನ ನಿಷ್ಕಲಶಕ್ತಿಯನೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿಹುದು. ತಸ್ಮಾತ್-ಅದುದ್ದಕ್ಕಾರಣ ಕರ್ಮೇಶತತ್ವವು, ಸಕಲ ನಿಷ್ಕಲಂ-ಸಕಲನಿಷ್ಕಲವೆಂಬ ದ್ವಿಲಕ್ಷ್ಯವಾಗಿಹುದು.

೪

ಸರ್ವೀರ್ಯಂ ಜೈವ ನಿರ್ದೇಹಂ ಮಾಂಸಾಸ್ಥಿರುಧಿರಂ ನ ಚ
ಇಂದ್ರಚಾಪಮಿವಾಕಾಶೇ ದರ್ಪಣೇ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವತ್

ಟೀ. ಸರ್ವೀರ್ಯಂ ಜೈವ ನಿರ್ದೇಹಂ-ವೀರ್ಯದೊಡನೆ ಕೂಡಿದ್ದುದಾಗಿರಿಯೂ ದೇಹವಲ್ಲದಂಥಾದ್ದು, ಮಾಂಸಾಸ್ಥಿರುಧಿರಂ ನ ಚ-ಮಾಂಸ ಅಸ್ಥಿ ರುಧಿರಂಗಳು ಇಲ್ಲದಂಥಾದ್ದು. ಈ ಕರ್ಮೇಶತತ್ವದ ಸಕಲ ತತ್ವವು ಆಕಾಶೇ-ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಮೇಘಜಾಲದ ಮೇಲೆ, ಇಂದ್ರಚಾಪಮಿವ-ಇಂದ್ರಚಾಪವು ಹೇಗೆ ತೋರುವುದು ಹಾಗೆ ಧ್ಯಾನಿಗಳ ಹೃದಯಾಕಾಶದಲ್ಲಿಯುಂ ಧ್ಯಾನದರ್ಪಣದಲ್ಲಿಯುಂ ತೋಪ್ಪುತ್ತಿಹುದು.

೫

ಇತ್ಯೇತನ್ನನಸಾ ಕಲ್ಪ್ಯ ಸಕಲಂ ನಿಷ್ಕಲಂ ಭವೇತ್

ಟೀ. ಇತಿ-ಈ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ, ಏತತ್-ಆ ಈಶ್ವರರೂಪವನು, ಮನಸಾ ಕಲ್ಪ್ಯ-ಮನಸ್ಸಿನೊಡನೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೊಡೆ, ಸಕಲಂನಿಷ್ಕಲಂ ಭವೇತ್-ಸಕಲ ನಿಷ್ಕಲವೆಂಬ ದ್ವಿರೂಪವಹುದು. ಕರ್ಮೇಶ ಕರ್ಮೇಶತತ್ತ್ವದ ಸಕಲ ನಿಷ್ಕಲಮಂ ನಿರೂಪಿಸಿ ಅಂಗಭೇದಮಂ ನಿರೂಪಿಸಿಹನು. ೬

ಧ್ಯಾನಲಕ್ಷಣಮಿತ್ಯುಕ್ತಂ ಅಂಗಭಾವಮಧೋಚ್ಯತೇ
ಅಂಗಭೇದೋ ಮಹಾಸೇನ ಚತುರ್ಬಿಭೇದ ಉಚ್ಯತೇ

ಟೀ. ಭೋ ಮಹಾಸೇನ-ಎಲೆ ಷಣ್ಮುಖಸೇ, ಇತಿ-ಈ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ, ಧ್ಯಾನಲಕ್ಷಣಮಿತ್ಯುಕ್ತಂ-ಧ್ಯಾನಲಕ್ಷಣ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟುದು, ಅಥ-ಅನಂತರವು, ಅಂಗ ಭಾವಂ-ಅಂಗಭಾವವಂ, ಉಚ್ಯತೇ-ನುಡಿಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದುದು. ಅಂಗಭೇದಃ-ಅಂಗ ಭೇದವು, ಚತುರ್ಬಿ-ಅಂಗ ಪ್ರತ್ಯಂಗ ಸಾಂಗೋಪಾಂಗಂಗಳಿಂದ. ಭೇದಃ-ಬೇರ್ಪಡಿಸುವುದೆಂದು, ಉಚ್ಯತೇ-ನುಡಿಯಲ್ಪಡುತ್ತಿಹುದು. ೭

ಅಂಗ ಪ್ರತ್ಯಂಗ ಸಾಂಗಂಚ ಉಪಾಂಗಂಚ ಚತುರ್ಥಕಂ
ಶಿರೋ ವಕ್ತ್ರಂಚ ಹೃದಯಮಂಗಂಚೇತಿ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಂ

ಟೀ. ಅಂಗ ಪ್ರತ್ಯಂಗ ಸಾಂಗಂಚ ಉಪಾಂಗಂಚ-ಅಂಗ ಪ್ರತ್ಯಂಗ ಸಾಂಗ ಉಪಾಂಗಗಳೆಂದು, ಚತುರ್ಥಕಂ-ನಾಲ್ಕುಭೇದವನುಳ್ಳದಹುದು. ಶಿರಃ-ಶಿರಸ್ಸು, ವಕ್ತ್ರಂಚ-ಮುಖವು, ಹೃದಯಂ-ಹೃದಯವು, ಅಂಗಂ ಚೇತಿ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಂ-ಅಂಗ ವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟುದು. ೮

ಮಧ್ಯಃ ಕಂಠಸ್ತಥಾ ಬಾಹೂ ನಾಭಿ ಗುಹ್ಯೋದರಾಣಿ ಚ
ನೇತ್ರೇ ನಾಸಾ ಚ ಕರ್ಣೌಚ ಪಾಣೀಪಾದೌ ತಥಾಂಗುಲಿಃ
ಊರೂಚ ಜಾನೂ ಜಂಘೇ ಚ ಪ್ರತ್ಯಂಗಂ ಚೇತಿ ಕೀರ್ತಿತಂ

ಟೀ. ಮಧ್ಯಃ-ನಡು, ಕಂಠಃ-ಕೊರಲು, ತಥಾ-ಹಾಗೆಯೇ, ಬಾಹೂ-ತೋಳುಗಳು, ತಥಾ-ಆ ಪರಿಯಲ್ಲಿಯೇ, ನಾಭಿ-ಹೊಕ್ಕುಳು, ಗುಹ್ಯ-ಗುಹ್ಯಸ್ಥಾನವು, ಉದರ-ಒಡಲು, ನೇತ್ರೇ-ಕಣ್ಣುಗಳು, ನಾ ಸಾಚ-ನಾಸಿಕವು, ಕರ್ಣೌ ಚ-ಶ್ರೋತ್ರಗಳು, ತಥಾ-ಹಾಗೆಯೇ, ಪಾಣೀ-ಹಸ್ತಗಳು, ಪಾದೌ-ಪಾದಗಳು, ಅಂಗುಲಿಃ-ಬೆರಳುಗಳು, ಊರೂ ಚ-ತೊಡೆಗಳು, ಜಾನೂ ಜಂಘೇ ಚ-ಮೊಳಕಾಲುಗಳು, ಕಿಲುಬೊಡೆಗಳು, ಪ್ರತ್ಯಂಗಂ ಚೇತಿ ಕೀರ್ತಿತಂ ಪ್ರತ್ಯಂಗಗಳೆಂದು ನುಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟವು. ೯

ಮೂರ್ತಂ ಚ ಗುಣರೂಪಂ ಚ ಸಾಂಗಂ ಚೇತಿ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಂ
ಗುಣಭಿನ್ನಮಿತಿ ಜ್ಞೇಯಂ ತದ್ಗುಣಸ್ತು ತಥಾ ಭವೇತ್

ಟೀ. ಮೂರ್ತಂ ಚ-ಮೂರ್ತಿಯನುಳ್ಳಂಥಾ, ಗುಣರೂಪಂ ಚ-ಗುಣಗಳ ಸ್ವರೂಪವು, ಸಾಂಗಂ ಚೇತಿ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಂ-ಸಾಂಗವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಗುಣ ಭಿನ್ನಮಿತಿ ಜ್ಞೇಯಂ-ಗುಣಂಗಳ ಭೇದದಿಂ ಹೀಗೆಂದು ಮುಂದಣ ಶ್ಲೋಕಂಗಳಲ್ಲಿ ಅಪಾಯಲು ತಕ್ಕುದು. ತದ್ಗುಣಸ್ತು-ಆ ಗುಣ ಭೇದವು ಪ್ರತಿ ಹಸ್ತಂಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವರೂಪವನುಳ್ಳುದು, ತಥಾ ಭವೇತ್-ಹಾಗೆ ಭೇದವನುಳ್ಳುದು. ೧೦

ತ್ರಿಗುಣಂ ಕರ್ತೃಪ್ರತಾಪೌ ಚ ದುರ್ಭೇದ್ಯೋನುಗ್ರಹಸ್ತಥಾ
ವಿಧಿಮಾರ್ಯಾ ವಿವರ್ಣಂ ಚ ವರ್ಣಂ ಸಂಹಾರ ಏವ ಚ
ಏತೇ ದಶಗುಣಾಃ ಪ್ರೋಕ್ತಾಸ್ತೇಷಾಂ ಲಕ್ಷಣಮುಚ್ಯತೇ

ಟೀ. ಆ ಶಿವತತ್ವಸಂಭೂತನಾಗಿಯುಂ ಶಿವತತ್ವವ ಸೆಮ್ಮಿದಂಥ ಸದ್ಗುಣಂ ಗಳ ಲಕ್ಷಣಮಂ ಪೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. ತ್ರಿಗುಣಂ-ತ್ರಿಗುಣವೆಂದು, ಕರ್ತೃ-ಕರ್ತೃ ವೆಂದು, ಪ್ರತಾಪಂ-ಪ್ರತಾಪವೆಂದು, ದುರ್ಭೇದ್ಯಃ-ದುರ್ಭೇದ್ಯವೆಂದು, ತಥಾ- ಹಾಗೆಯೇ, ಅನುಗ್ರಹಃ-ಅನುಗ್ರಹವೆಂದು, ವಿಧಿಃ-ವಿಧಿಯೆಂದು, ಮಾರ್ಯಾ-ಮಾಯೆಯೆಂದು, ವಿವರ್ಣಂ-ವಿವರ್ಣವೆಂದು, ವರ್ಣಂ-ವರ್ಣವೆಂದು, ಸಂಹಾರ ಏವ ಚ-ಸಂಹಾರವೆಂದು, ಏತೇ ದಶ - ಈ ಹತ್ತು ಪ್ರತಿ ಭಿನ್ನನಾಮಂ ಗಳನುಳ್ಳ, ಗುಣಾಃ ಪ್ರೋಕ್ತಾಃ-ಗುಣಂಗಳೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿವು. ತೇಷಾಂ-ಈ ದಶಗುಣಂಗಳ ಲಕ್ಷಣಮುಚ್ಯತೇ-ಲಕ್ಷಣಂಗಳು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿವು. ೧೧

ತ್ರಿಗುಣಂ ಶೂಲಮಿತ್ಯುಕ್ತಂ ಕರ್ತಾ ಪರಶುರುಚ್ಯತೇ
ಖಡ್ಗಮೀಶಪ್ರತಾಪಸ್ಯಾದ್ಧುರ್ಭೇದ್ಯೋ ವಜ್ರಮಿಷ್ಯತೇ
ಈಶಸ್ಯಾನುಗ್ರಹಶ್ಚೈವ ತ್ವಭಯಂತು ಪ್ರಶಸ್ಯತೇ
ವಿಧಿಸ್ತ್ಯನ್ನಾಗರೂಪಂತು ಪಾಶೋ ಮಾರ್ಯಾಸ್ವರೂಪಕಂ
ವಿವರ್ಣಮಂಕುಶಶ್ಚೈವ ವರ್ಣಂ ನಾದಾತ್ಮಕಂ ವಿದುಃ
ಸಂಹಾರಸ್ತ್ವಗ್ನಿರೂಪಂ ಸ್ಯಾತ್ತೇಷಾಮಾಖ್ಯಾಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ
ಏತಾನಿ ಗುಣರೂಪಾಣಿ ಸಾಂಗಾನಿ ಚ ಯಥಾಕ್ರಮಮ್

ಟೀ. ತ್ರಿಗುಣಂ-ಪರಮೇಶ್ವರನ ದೆಸೆಯಿಂದ ಸಂಭೂತನಾದ ಸತ್ತ್ವ ರೂಪ ತಮೋಗುಣಂಗಳು, ಶೂಲಮಿತ್ಯುಕ್ತಂ-ತ್ರಿಶೂಲವೆಂದು ನುಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟುದು. ಕರ್ತಾ-ತನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸನ್ನ ಮಾನಸ ಭಕ್ತರುಗಳ ಭವಾರಣ್ಯಾದಿಗಳ ತತ್ತರಿಸುವ ಗುಣವೇ, ಪರಶುರುಚ್ಯತೇ-ಕೊಡಲಿಯೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತಿಹುದು. ಈಶಪ್ರತಾಪಃ-ದುಷ್ಟರುಗಳ ನೋಯಿಸುವಂಥಾ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಪ್ರತಾಪಗುಣವೆ, ಖಡ್ಗಂ ಸ್ವಾತಾ-ಅಡಾಯುಧವಹುದು. ದುರ್ಭೇದ್ಯಃ-ಪರಮೇಶ್ವರನ ಗುಣಲಕ್ಷಣವಾವುದ ಒಂದಿವು ಭೇದಿಸಬಾರದದು ಕಾರಣ ದುರ್ಭೇದ್ಯವೆನಿಸಿಕೊಂಬುದು, ಅಂಥಾ ದುರ್ಭೇದ್ಯ ಲಕ್ಷಣವೆ ವಜ್ರಮಿಷ್ಯತೇ-ವಜ್ರವೆಂದು ನುಡಿಯಲ್ಪಡುತ್ತಿಹುದು. ಈಶಸ್ಯ-ಪರಮೇಶ್ವರನ ನಿಗ್ರಹಾನುಗ್ರಹಕಾರ ನಾಮಕ್ಕೆ ದುಷ್ಟರಾದ ಕಾಲ ಕಾಮ ದಕ್ಷ ಜಲಂ-ಧರ ನರಸಿಂಹಾದಿಗಳನು ನಿಗ್ರಹಿಸುವ ಪ್ರತಾಪಗುಣವೆ ಖಡ್ಗವೆನಿಸಿತ್ತಾಗಿ, ಅನುಗ್ರಹ ಶ್ಲೈವ-ಶಿಷ್ಯರಾದ.ತನ್ನ ಸದ್ಭಕ್ತಿಯುಕ್ತರುಗಳನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವ ಗುಣವೆ,ಅಭಯಂತು ಪ್ರಶಸ್ಯತೇ-ಅಭಯವೆಂದು ಪ್ರಶಂಸೆಯ ಪಡುತ್ತಿಹುದು. ವಿಧಿಃ-ಆಯಾಯಭೋಗ್ಯ ಭೋಕ್ತೃತ್ವಂಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕದ್ದ ಮಾಡುವಂಥಾ ನಿಯತಗುಣವೆ, ನಾಗರೂಪಂ ಸ್ವಾತಾ-ಫಣಿ ಸ್ವರೂಪವಹುದು. ಮಾಯಾಸ್ವರೂಪಕಂ-ದೇಹಿಗಳ ಭೋಗ್ಯ ಭೋಕ್ತೃತ್ವದ ಸಂಪದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಶರೀರೇಂದ್ರಿಯಾದಿಗಳಂ ಸೃಜಿಸುತ್ತಿರುವಂಥಾ ಅವುದಾನೊಂದು ಮಾಯಾಶಕ್ತಿಯುಂಟು, ಆ ಮಾಯಾಶಕ್ತಿ ಸ್ವರೂಪ ಗುಣವೆ, ಪಾಶಂ-ಪಾಶವೆನಿಸಿಕೊಂಬುದು. ವಿವರ್ಣಂ-ವರ್ಣಗಳೆಂದು ನಾದಸ್ವರೂಪವೆ ಎರಡುಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹುದು. ಮೇಘಾದಿಗಳ ಭೂವ್ಯಾಧಿಗಳ ಸಂಘಟನದಿಂದವು ವಿಹಂಗಾದಿಗಳ ಜಿಹ್ವೆಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ಬರೆಹಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಅವುದಾನೊಂದು ಧ್ವನಿಯುಂಟು ಅದು ವಿವರ್ಣ ವೆನಿಸಿಕೊಂಬುದು. ಬರೆಹಕ್ಕೆ ಬಹ ಅಕ್ಷರಧ್ವನಿಯಿಲ್ಲವು ವರ್ಣವೆನಿಸಿಕೊಂಬುದು. ಇಂತು ವಿವರ್ಣ ವರ್ಣಂಗಳೆನಿಸಿಕೊಂಬವೆರಡು ಶಿವತತ್ವದಲ್ಲಿಯೆ ಹುಟ್ಟಿ ತೋರುತ್ತಿಹ ಕಾರಣ ವಿವರ್ಣಗುಣವೆ, ಅಂಕುಶಶ್ಲೈವ-ಅಂಕುಶವೆನಿಸಿಕೊಂಬುದು. ವರ್ಣಂ-ಧ್ವನಿಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಬರೆಹಕ್ಕೆ ಬಂದ ಅಕ್ಷರಸಮೂಹಗುಣವೆ, ನಾದಾ-ತ್ಮಕಂ-ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹಸ್ತದ ನಾದಸ್ವರೂಪವೆಂದು, ವಿದುಃ-ಅಜ್ಞವುದು. ಸಂಹಾರಃ-ಶಿವನು ಲೀಲಾಮಾತ್ರದಿಂದ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಮಸ್ತ ಜಗತ್ತನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವನು. ಲೀಲಾಂತ್ಯವನೆಯ್ದುವ ವೇಳೆ ಸಮಸ್ತ ಜಗತ್ತನ್ನು ಲಯವನೆಯ್ದಿಸುವನು. ಈ ಸೃಷ್ಟಿ ಸಂಹಾರಂಗಳ ಮಾಡುವ ಗುಣಂಗಳು ಶಿವನ ಗುಣಂಗಳು. ಅದುಕಾರಣ ಸಂಹಾರಗುಣವೆ ಅಗ್ನಿರೂಪಂ ಸ್ವಾತಾ-ಶಿವನ ಹಸ್ತದಲ್ಲಿಯೆ ಅಗ್ನಿ ಸ್ವರೂಪವಹುದು. ತೇಷಾಂ-ಆ ಈ ದಶಗುಣಂಗಳ, ಏತಾನಿ ಗುಣಸ್ವರೂಪಾಣಿ ನಾಮಾನಿ-ಈ ಗುಣಸ್ವರೂಪವಾದ ಹೆಸರುಗಳು, ಯಥಾಕ್ರಮಂ-ಯಥಾಕ್ರಮ

ದಿಂದ, ಸಾಂಗಾನಿ-ಸಾಂಗಂಗಳೆಂದು, ಕೀರ್ತಿತಾಃ ಶ್ಲೋಕಂಗಳು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವು. ೧೪

ನಸ್ಮೋಪವೀತಮಾಲ್ಯಾನಿ ಗಂಧಶ್ಚಾಭರಣಂ ತಥಾ
ತಥೈವಾವರಣಂಚೈವ ಉಪಾಂಗಂ ಪ್ರೋಚ್ಯತೇಽಪಿ ಚ
ಅಂಗಭೇದಮಿದಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ತಸ್ಯರೂಪಮಿಹೋಚ್ಯತೇ

ಟೀ. ನಸ್ತಂ-ವಸ್ತುವು, ಉಪವೀತಂ-ಉಪವೀತವು, ಮಾಲ್ಯಂ-ಮಾಲ್ಯವು, ಗಂಧಂ-ಗಂಧವು, ಆಭರಣಂ-ಆಭರಣವು ಎಂಬ ಈ ಅಂಗಸಮೀಪಸ್ಥವಾದ ಗುಣಂಗಳು, ಯಥಾ-‘ತಂತ್ರಾಣ್ಯಸ್ಯೋಪಾಂಗಾನಿ ಭವಂತಿ’ ಹೇಗೆ ಆಗಮಂಗಳು ಈ ಪರಮೇಶ್ವರಂಗೆ ಉಪಾಂಗಗಳಾಗುತ್ತಿಹವು ತಥೈವ ಚ-ಹಾಗೆಯೇ, ಅವರಣಂ ಚೈವ-ಸಮಸ್ತಾವರಣವು. ಉಪಾಂಗಂಚೇತಿ ಪ್ರೋಚ್ಯತೇ-ಉಪಾಂಗವೆಂದು ನುಡಿಯಲ್ಪಡುತ್ತಿಹುದು. ಇದಂ-ಈಯಂಗಭೇದಂ, ಪ್ರೋಕ್ತಂ-ಅಂಗ ಪ್ರತ್ಯಂಗ ಸಾಂಗೋಪಾಂಗಂಗಳ ಭೇದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟುದು. ತಸ್ಯ-ಆ ಸದಾಶಿವನ, ರೂಪಂ-ಧ್ಯಾನಾರ್ಪವಾದ ಸ್ವರೂಪವು, ಇಹೋಚ್ಯತೇ-ಈ ತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ನುಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟುದು. ೧೫

ಕುಂದೇಂದುಸ್ಥ ಟಿಕಾಭಾಸಂ ಜಟಾಮಕುಟಮಂಡಿತಂ
ಪಂಚಮೂರ್ಧಸಮಾಯುಕ್ತಂ ಪಂಚವಕ್ತ್ರಸಮಾಯುತಂ
ಪ್ರತಿವಕ್ತ್ರಂ ವಿಶೇಷೇಣ ತ್ರಿಲೋಚನ ಸಮಾಯುತಂ

ಟೀ. ಕುಂದೇಂದು ಸ್ಥ ಟಿಕಾಭಾಸಂ-ಮೊಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಸ್ಥ ಟಿಕಂಗಳ ಹೋಲುವ ಬೆಳಗನುಳ್ಳದಾಗಿ, ಜಟಾಮಕುಟಮಂಡಿತಂ-ಜಟಾಮಕುಟದೊಡ್ಡವುಳ್ಳದಾಗಿ, ಪಂಚಮೂರ್ಧ ಸಮಾಯುಕ್ತಂ-ಅಯ್ದು ಶಿರಸ್ಸಿನೊಡನೆ ಕೂಡಿದ್ದು ದಾಗಿ, ಪಂಚವಕ್ತ್ರ ಸಮಾಯುತಂ-ಅಯ್ದು ಮುಖದೊಡನೆ ಕೂಡಿದ್ದು ದಾಗಿ, ಪ್ರತಿವಕ್ತ್ರವಿಶೇಷೇಣ-ವಕ್ತ್ರಂ ಪ್ರತಿ ಪ್ರತಿ ವಕ್ತ್ರವು, ವಿಶೇಷೇಣ-ವಿಶೇಷದಿಂದ, ತ್ರಿಲೋಚನ ಸಮಾಯುತಂ-ಮೂಜು ಮೂಜು ನೇತ್ರಂಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿದ್ದು ದಾಗಿ ೧೬

ದಿಗ್ಭುಜಸ್ತು ಮಹಾಸೇನ ದ್ವಿಪಾದಂ ಪದ್ಮಸಂಸ್ಥಿತಂ
ಶೂಲಃ ಪರಶುಖಡ್ಗೌಚಾಭಯವಜ್ರೇ ಚ ದಕ್ಷಿಣೇ

ಟೀ. ಭೋ ಮಹಾಸೇನ-ಎಲೇ ಷಣ್ಮುಖನೇ, ಭುಜಂತು-ಭುಜಮಂಡಲ ವಾಯಿತ್ತಾದಡೆ, ದಿಕ್-ದಶದಿಕ್ಕುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನುಳ್ಳದು, ದ್ವಿಪಾದಂ-ಎರಡು

ನಾದವನುಳ್ಳುದು, ಪದ್ಮಸಂಸ್ಥಿತಂ ಪದ್ಮಾಸನಸ್ಥಾನವಾಗಿರುತ್ತಿಹುದು, ದಕ್ಷಿಣೇ-
ಬಲದ ಅಯ್ದು ಹಸ್ತಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಶೂಲಂ ಪರಶು ಖಡ್ಗಂ ಚ ವಜ್ರಾಭಯ-
ಶೂಲವುಂ ಪರಶುವುಂ ಖಡ್ಗಮುಂ ವಜ್ರಮುಂ ಅಭಯಪ್ರದಮುಮೆಂಬಿವೈದುಂ
ಇರುತ್ತಿಹವು.

ನಾಗೇ ಪಾಶಾಂಕುಶೌ ಚೈವ ಘಂಟಾ ವಹ್ನಿಶ್ಚ ವಾಮಕೇ

ಟೀ. ಸರ್ಪನುಂ ಪಾಶಮುಂ ಅಂಕುಶಮುಂ ಘಂಟೆಯುಂ ಅಗ್ನಿಯುಂ
ಮೆಂಬಿವು ಎಡದ ಅಯ್ದು ಹಸ್ತಂಗಳಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿಹವು. ೧೮

ಸರ್ವಲಕ್ಷಣ ಸಂಯುಕ್ತಂ ಸರ್ವಾಭರಣಭೂಷಿತಂ
ದಿವ್ಯಾಂಬರಧರಂ ದೇವಂ ದಿವ್ಯರೂಪಮುದಾಹೃತಂ
ಏತದ್ರೂಪಂ ಸ್ಮರೇನ್ನಿತ್ಯಂ ಧರ್ಮಕಾಮಾರ್ಥಮೋಕ್ಷದಂ

ಟೀ. ಸರ್ವಲಕ್ಷಣ ಸಂಯುಕ್ತಂ-ಸಮಸ್ತ ಲಕ್ಷಣಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿದುಂ
ದಾಗಿ, ಸರ್ವಾಭರಣ ಭೂಷಿತಂ-ಸಮಸ್ತ ಅಭರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟದಾಗಿ,
ದಿವ್ಯಾಂಬರಧರಂ-ದಿವ್ಯ ವಸ್ತ್ರಂಗಳ ಧರಿಸಿದ್ದದಾಗಿ, ದೇವಂ-ದಿವ್ಯಕಾಂತಿಯನುಳ್ಳ
ದಾದುದು, ದಿವ್ಯರೂಪಮುದಾಹೃತಂ-ಸದಾಶಿವ ಸ್ವರೂಪವೆಂದು ನುಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು.
ಧರ್ಮಾರ್ಥ ಕಾಮೋಕ್ಷದಂ-ಚತುರ್ವಿಧ ಪುರುಷಾರ್ಥಂಗಳ ಕೊಡುವುದಾದ
ನಿತ್ಯಂ-ಅನಾಗವು, ಏತದ್ರೂಪಂ ಸ್ಮರೇತ್-ಈ ದೇಹಸ್ವರೂಪಮಂ ನೆನಪುಡು.

ಧ್ಯಾನರೂಪಮಿದಂ ಪ್ರೇಕ್ಷಂ ವಿಶೇಷಮಧುನೋಚ್ಯತೇ

ಟೀ. ಇದಂ ಧ್ಯಾನರೂಪಂ-ಈ ಧ್ಯಾನಾರೂಪವು, ಪ್ರೇಕ್ಷಂ-ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ
ದುದು. ವಿಶೇಷಂ-ಮುಖವಿಶೇಷವು, ಅಧುನೋಚ್ಯತೇ-ಈಗ ನುಡಿಯಲ್ಪಡುತ್ತಿ
ಹುದುದು.

ಕರ್ಮೇಶಂ ಪೂರ್ವ ವಕ್ತ್ರಂ ಸ್ಯಾತ್ ಕರ್ತೃಸ್ಯಾದ್ವಕ್ಷಿಣಾನನಂ
ಅಪರಂ ಮೂರ್ತಿವಕ್ತ್ರಂ ಸ್ಯಾದಮೂರ್ತಂ ಚೋತ್ತರಾನನಂ
ಉರ್ಧ್ವಂತು ಶಿವಸಾದಾಖ್ಯಮೇವಂ ಪಂಚಾನನಂ ವಿದುಃ

ಟೀ. ಕರ್ಮೇಶಂ-ಕರ್ಮಸಾದಾಖ್ಯರೂಪವು, ಪೂರ್ವವಕ್ತ್ರಂ ಸ್ಯಾತ್-
ಪೂರ್ವವಕ್ತ್ರವಹುದು. ಕರ್ತೃಸ್ಯಾತ್-ಕರ್ತೃಸಾದಾಖ್ಯರೂಪವು, ದಕ್ಷಿಣಾನನಂ

ಸ್ಯಾತ್-ಬಲದ ಮುಖವಹುದು. ಮೂರ್ತಿವಕ್ತ್ರಂ ತು-ಮೂರ್ತಿಸಾದಾಖ್ಯವಾಯಿ. ತ್ತಾದಜ್ಞಃ, ಅಪರಂ-ವಶ್ಚಿನಾನನವಾಗಹುದು. ಅಮೂರ್ತಂಚ-ಅಮೂರ್ತಸಾದಾಖ್ಯವು, ಉತ್ತರಾನನಂ-ಬಡಗಣ ಮುಖವಾಗಹುದು. ಉರ್ಧ್ವಂತು-ಉರ್ಧ್ವಮುಖವಾಯಿತ್ತಾದಜ್ಞಃ, ಶಿವಸಾದಾಖ್ಯಂ-ಶಿವಸಾದಾಖ್ಯತತ್ವವು, ನಿವಂ-ಈ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ. ಪಂಚಾನನಂ-ಪಂಚವಕ್ತ್ರಂಗಳಂ, ವಿದುಃ-ಧ್ಯಾನಾರ್ಹಸ್ವರೂಪಮಂ ಬಲ್ಲ ಧ್ಯಾತ್ಯಗಳಜ್ಞವುದು.

ಶಿವತತ್ತ್ವಂ ಮಹಾಸೇನ ನಿಷ್ಕಲಂ ಚೇತಿ ಕೀರ್ತಿತಂ
ಸಕಲಂ ನಿಷ್ಕಲಂ ಚೈವ ಸದಾಶಿವಮಿಹೋಚ್ಯತೇ
ಮಹೇಶಂ ಸಕಲಂ ವಿದ್ಯಾತ್ ತ್ರಿವಿಧಾಸ್ತೇ ಭವಂತಿ ವೈ

ಟೀ. ಭೋ ಮಹಾಸೇನ-ಎಲೇ ಸೇನಾವಲ್ಲಭನೇ, ಶಿವತತ್ತ್ವಂ-ಶಿವತತ್ವವು. ನಿಷ್ಕಲಂ ಚೇತಿ ಕೀರ್ತಿತಂ-ನಿಷ್ಕಲ ತತ್ವವು ಎಂದು ಕೀರ್ತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಸದಾಶಿವಂ-ಸದಾಶಿವತತ್ವವು. ಸಕಲಂ ನಿಷ್ಕಲಂ ಚೈವ-ಸಕಲ ನಿಷ್ಕಲವು ಎಂಬ ದ್ವಿರೂಪವಾಗಹುದೆಂದು, ಪ್ರೋಚ್ಯತೇ-ಈ ಶುದ್ಧಾಖ್ಯಾತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ನುಡಿಯಲ್ಪಡುವುದು. ಮಹೇಶಂ-ಮಹೇಶತತ್ವವು, ಸಕಲಂ ವಿದ್ಯಾತ್-ಸಕಲತತ್ವವೆಂದಾಗಿವುದು. ತೇ-ಆ ಶಿವ, ಸದಾಶಿವ, ಮಹೇಶ್ವರರೆಂಬ ತ್ರಿತತ್ವಭೇದಗಳು ತ್ರಿವಿಧಭವಂತಿ-ನಿಷ್ಕಲಮುಂ, ಸಕಲ ನಿಷ್ಕಲಮುಂ, ಸಕಲಮುಮೆಂಬ ಮೂಳು ವಿಧಂಗಳಾಗುತ್ತಿವೆವು, ಬ್ರಹ್ಮೋನಾಚ-ಬ್ರಹ್ಮ ನುಡಿದನು.

ತದಿದಂ ತ್ರಿವಿಧಂ ರೂಪಂ ಸ್ಥೂಲಂ ಸೂಕ್ಷ್ಮಂ ತತಃ ಪರಂ
ಅಸ್ಮದಾಧ್ಯಮರೈರ್ವೈಶ್ಯಂ ಸ್ಥೂಲಂ ಸೂಕ್ಷ್ಮಂ ಚ ಯೋಗಿಭಿಃ

ಟೀ. ತದಿದಂ ತ್ರಿವಿಧಂ ರೂಪಂ-ಆ ಈ ಶಿವಸಂಬಂಧವಾದ ಸ್ವರೂಪವು. ತ್ರಿವಿಧಂ-ಮೂಳು ಪ್ರಕಾರವಾಗಹುದು. ಸ್ಥೂಲಂ-ಸ್ಥೂಲತತ್ವವೆಂಬುದು, ಸೂಕ್ಷ್ಮಂ-ಸೂಕ್ಷ್ಮತತ್ವವೆಂಬುದು, ತತಃಪರಂ-ಪರಾತ್ಪರತತ್ವವೆಂಬುದು, ಅಸ್ಮದಾಧ್ಯಮರೈಃ-ಬ್ರಹ್ಮ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳಿಂದ, ಸ್ಥೂಲಂ-ಸ್ಥೂಲತತ್ವವು, ದೃಶ್ಯಂ-ಕಾಣಲ್ಪಕ್ಕದು. ಯೋಗಿಭಿಃ-ಯೋಗೀಶ್ವರರುಗಳಿಂದ, ಸೂಕ್ಷ್ಮಂಚ-ಸೂಕ್ಷ್ಮತತ್ವವು ಕಾಣಲ್ಪಕ್ಕದು.

ತತಃ ಪರಂ ತು ಯನ್ನಿತ್ಯಂ ಜ್ಞಾನಮಾನಂದಮವ್ಯಯಂ
ತನ್ನಿಷ್ಠೈಸ್ತತ್ಪ್ರೈಭಕ್ತೈರ್ವೈಶ್ಯಂ ತದಾವ್ರತಮಾಸ್ತಿಕೈಃ

ಟೀ. ಯತ-ಅವುದಾನೊಂದು, ತತಃ ಪರಂತು-ಅಪರತತ್ವವಾಯಿತ್ತಾದಡೆ, ನಿತ್ಯಂ-ನಿತ್ಯವಾದಂಥಾದ್ದು, ಜ್ಞಾನಂ-ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪಮಾದುದು, ಅನಂದಂ-ಸುಖಮಯವಾಗಿದ್ದಂಥದು, ಅವ್ಯಯಂ-ಅವ್ಯಯವಾದ ತತ್ವವು, ತತಃ-ಅ ಪರತತ್ವದಲ್ಲಿ, ನಿಷ್ಕೃತಿಃ-ನಿಷ್ಕೆಯುಳ್ಳವರುಗಳಾಗಿ, ತತಃ-ಅ ಪರತತ್ವದಲ್ಲಿ, ಪರ್ಮಿಃ-ಎರಕವುಳ್ಳವರುಗಳಾಗಿ, ವ್ರತಮಾಸ್ತಿ-ಶಿವವ್ರತದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿ-ಕೃಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರುಗಳಾದ ಭಕ್ತೈಃ-ಷಟ್ಪದಲಬ್ರಹ್ಮಗಳಿಂದ, ತತಃ-ಅ ಪರತತ್ವವು, ದೃಶ್ಯಂ-ಕಾಣಲ್ಪಡುವುದು. ೨೩

ಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ವಚನ :

ವ. ಚಿತ್ತುವೆಂಬ ಬಿತ್ತು ಬಲಿದು ಎರಡಾದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವೆಂಬ ಕಳೆ ಅಂಕುರಿಸಿ ಮೂರ್ತಿಯಾಯಿತ್ತು. ಆ ಮೂರ್ತಿಯ ಘನತೆಯನ್ನೇನೆಂದು ಪರಿಸರವಾರದು. ನೋಡಿದಡೆ ಮೂರ್ತಿ, ಹಿಡಿದಡೆ ಬಯಲು. ಆ ಮೂರ್ತಿಯೊಳಗದೆ ಈರೇಳು ಲೋಕದ ಪ್ರಾಣಕಳೆ. ಆ ಕಳೆಯ ಬೆಳಗು ತಾನೆ ನಮ್ಮ ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗದ ಲೀಲಾಮೂಲದ ಪ್ರಥಮ ಭಿತ್ತಿ.

ಟೀ. ನಿಷ್ಕಲವಸ್ತು ತಾನೆಲ್ಲಾ ಚೈತನ್ಯಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪವು. ಅಂತು ತಾನೆಲ್ಲಾ ಚೈತನ್ಯಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪವಾಗಿದ್ದರೆ ಅಜ್ಞಾನ ತನ್ನ ನಿಷ್ಕಲಾನಂದದಲ್ಲಿಯೆ ತೃಪ್ತಿವಟ್ಟು ಶಾಂತಿಯನ್ನೆದಿ ನೀಪತ್ತಿಯನ್ನೆದಿಪ್ಪುದಲ್ಲದೆ ಚೈತನ್ಯಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯವಾಗಿದ್ದರೆ ವಸ್ತುವಲ್ಲ. ಅಂತಾದ ಜ್ಞಾನವಸ್ತು ತನ್ನ ಸ್ವಯಂಜ್ಞಾನದಿಂದವೆ ತಾನು ಮಹಾಲಿಂಗವಾದಿಯಾದ ಸಾಕಾರಂಗಳಲ್ಲಿ ವಿನೋದಿಸಬೇಕೆಂಬ ನೆನಪುಂಟಾಗಿಲು ಆ ನೆನಪು ಚಿತ್ತುವಿನ ನೆನಪು ನಿರ್ಧರವಾದುದೀಗ ' ಚಿತ್ತುವೆಂಬ ಬಿತ್ತು ಬಲಿದು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ತಾನೆ ತನ್ನ ನೆನಪು ನೆನಪಿನ ತೋಜಿಕೆಯಿಂದ ಸತ್ತು ಚಿತ್ತುಗಳೆರಡೆಂದು ಹೇಳಲಾಯಿತ್ತು. ಅಂತೆರಡೆನಿಸಿದ ನೆನಪು ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿಯೆ ಮಹಾಲಿಂಗವಂಕುರವಾಯಿತ್ತಾಗಿ, ' ಎರಡಾದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವೆಂಬ ಕಳೆ ಅಂಕುರಿಸಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಆ ಮಹಾಲಿಂಗಾಂಕುರವೆ ಪಂಚಸಾದಾಖ್ಯಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಯಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಮೂರ್ತಿಯಾಯಿತ್ತೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಪಂಚಸಾದಾಖ್ಯಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಯಾದ ಮಹಾಲಿಂಗದ ಘನತೆಯನುಪಮಿಸಬಾರದು. ನೋಡಿದರೆ ಮೂರ್ತಿ, ಹಿಡಿದರೆ ಬಯಲಾಗಿವುದು. ಅಂತಾದ ಮಹಾಲಿಂಗದ ಚಿತ್ತ ಪ್ರಭಾಚೈತನ್ಯವೆ ಜ್ಞಾನತತ್ವವೆ ನೆಯ್ದಿ ಹಲವಾತ್ಮರುಗಳಾಗಿ ಚೇತರಿಸಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದಿತ್ತು. ಅಂತು ಹಲವಾತ್ಮರುಗಳಾದ ಕಲಾಬೆಳಗಿಲ್ಲಾ ಕೂಡಿ ಆ ಮಹಾಲಿಂಗದ ಚಿದ್ಬೆಳಗಿನ ಸಹಸ್ರಾಂಶದೊ

ಳೊಂದು ಕಲಾಬೆಳಗು. ಅಂತು ಹಲವಾತ್ಮಪ್ರಕಾಶಂಗಳೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಮಹಾ ಪ್ರಕಾಶವನುಳ್ಳ ಮಹಾಲಿಂಗವೆ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಥಮಮೂರ್ತಿಯೆಂಬುದೀಗ 'ಆ ಮೂರ್ತಿಯ ಘನತೆಯನೇನೆಂದುಪಮಿಸಬಾರದು, ನೋಡಿದರೆ ಮೂರ್ತಿ, ಹಿಡಿದರೆ ಬಯಲು ಆ ಮೂರ್ತಿಯೊಳಗದೆ ಈರೇಳುಲೋಕದ ಪ್ರಾಣಕಳೆ, ಆ ಕಳೆಯ ಬೆಳಗು ತಾನೆ ನಮ್ಮ ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗದ ಲೀಲಾಮೂಲದ ಪ್ರಥಮ ಭಿತ್ತಿ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ.

ವ. ಮರದೊಳಗಣ ಪತ್ರ ಫಲಂಗಳು ಮರಕಾಲವಶದಲ್ಲಿ ತೋಜುವಂತೆ ಹರನೊಳಗಣ ಲೀಲಾವ್ರಕೃತಿಸ್ವಭಾವಂಗಳು ಹರಲೀಲಾವಶದಲ್ಲಿ ತೋಜುವವು. ಲೀಲೆಯಾದಡುವಾವತಿ, ಲೀಲೆ ನಿಂದಡೆ ಸ್ವಯಂಭು ನಮ್ಮ ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗವು.

ಟೀ. ಮರದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸದಿದ್ದ ಪತ್ರ ಫಲಂಗಳು ಮರನ ಋತುಕಾಲದಲ್ಲಿ ಲೀಲೆಯಿಂದ ತೋಜಿ ಅಡಗುವುದು ಆ ಮರಕ್ಕೆ ಸ್ವಭಾವ. ಈ ದೃಷ್ಟದಂತೆ ವ್ರಕೃತಿಯಿಂದಡೆ ಶಕ್ತಿ. ಇಂತು ಮಹಾಲಿಂಗದ ಚಿತ್ ಪ್ರಭಾಸಾಮರ್ಥ್ಯಶಕ್ತಿಯೊ ಳೊಂದಂಶಮಂ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಉಮಾಶಕ್ತಿಯೆಂದೆನಿಸಿತ್ತು. ತನ್ನ ಸ್ವಲೀಲೆಯಿಂದ ಉಮಾಪತಿಯಾಗಿವನು. ಲೀಲೆ ಸಾಕಾದಡೆ ಸ್ವಯಂಭುವಾಗಿವನು. ಅಂತು ಮಹಾಲಿಂಗವು ತನ್ನ ಚಿತ್ ಪ್ರಭಾಸಾಮರ್ಥ್ಯಶಕ್ತಿಯನುಳ್ಳತನವು ಲೀಲೆಯಿಂದ ಶಕ್ತಿಸಮೇತನಪ್ಪತನವು ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಅದೆಂದೆಂದೂ ಉಳ್ಳ ಸ್ವಭಾವ. ಅದೆಂತೆಂದಡೆ ತಿವನು ಸರ್ವಕಲಾಸಂಪೂರ್ಣನಾದಕಾರಣ ಸಾಕಾರದ ಕಲಾಭಿನ್ನತ್ವವು ಕಡಮೆ ಯಾಗಿರಬಾರದೆಂಬ ಚದುರಿಂದ ನಟಿಸುತ್ತಿದುದು ಶಿವಂಗೆ ಸ್ವಭಾವವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೨

ವ. ಶಿವಶಕ್ತಿಸಂಪುಟವೆಂಬುದಂತು ಹೇಳಿರಣ್ಣಾ! ಶಿವನೆ ಚೈತನ್ಯಾತ್ಮಕನು. ಶಕ್ತಿಯೆ ಚಿತ್ತು. ಇಂತಿ ಚೈತನ್ಯಾತ್ಮಕನ ಚಿತ್ಸ್ವರೂಪನಾದ, ಆತನ ಶರಣ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ.

ಟೀ. ಪರಿಪೂರ್ಣ ಚೈತನ್ಯಾತ್ಮಕನೆ ಶಿವನು. ಆ ಶಿವನ ಸ್ವಯಂಪ್ರಕಾಶ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಶಕ್ತಿಯೆ ಚಿಚ್ಚಕ್ತಿ. ಅಂತು ಶಿವನು ಚಿತ್ ಪ್ರಕಾಶಾಂಗಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ದ್ದಂತೆ ಸಾಕಾರವನೆಯ್ದಿ ಶರಣನೆನಿಸಿಕೊಂಡ ತನ್ನ ಸ್ವಲೀಲಾಸ್ವತಂತ್ರತೆಯಿಂದ ಲೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೩

ವ. ಶೃತಿತತಿಯ ಮಸ್ತಕದ ಅತಿಶಯದ ಬೆಳಗಿನೂಳು ಸಕಲ ಲೋಕಂಗಳು ಬೆಟ್ಟವಾಗಿ ಒಸರುವಾ ಸಾನಂದ ಬೆಳಗು ಬಿಂದುಗಳಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದಿತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಯೋಗಿನಾಥಾ.

ಟೀ. ವೇದಂಗಳ ಶಿರಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಶೃತಿಗಳ ಹೊಗಳತೆಗೆ ಉಪಮಿಸಬಾರದಿಹ ಅಖಂಡ ಬೆಳಗೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬುದೀಗ ' ಶೃತಿತತಿಯ ಮಸ್ತಕದ ಅತಿಯದ ಬೆಳಗೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಮಹಾವ್ರಕಾಶವನುಳ್ಳ ಪರಬ್ರಹ್ಮನನ್ನೆ ಚಿದ್ವಿಲಾಸಾನಂದ ಲೀಲೆಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿ ಮಿಗಿಲಾದ ಚಿದಾನಂದದ ಬೆಳಗೆ ಷಟ್ಕಲಾ ಶಕ್ತಿಸಮೇತವಾದ ಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಯಾಯಿತ್ತು ಎಂಬುದೀಗ ಒಸರುವಾ ಸಾನಂದಬೆಳಗು ಬಿಂದುಗಳಾಗಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಾದ ಲಿಂಗಕ್ಕಳಾ ಶಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಅನಂತ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಂಗಳು ಸಚರಾಚರಂಗಳು ಅದವೆಂಬುದೀಗ ' ಸಕಲ ಲೋಕಂಗಳು ಬೆಟ್ಟವಾಗಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ನಿಷ್ಕಲನಾಗಿ ಸಕಲನಿಷ್ಕಲನಾಗಿ ಸಕಲನಾಗಿ ಅನಂತ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವಿಂಡಾಂಡಂಗಳಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ಪರಬ್ರಹ್ಮಪ್ರಾಂದಂ ಎಂಬುದೀಗ ' ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದಿತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಯೋಗಿನಾಥಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

ವ. ಆಯ್ಯಾ ತತ್ತ್ವವಿತತ್ತ್ವಂಗಳಿಲ್ಲದಂದು, ಪ್ರಕೃತಿ ಪುರುಷರಿಲ್ಲದಂದು, ಜೀವ ಪರಮರೆಂಬ ಭಾವ ತಲೆದೋಜಿದಂದು, ಏನೂ ಏನೂ ಇಲ್ಲದಂದು ಬಯಲು ಬಲಿದೊಂದು ಬಿಂದುವಾಯಿತ್ತು ನೋಡಾ. ಆ ಬಿಂದು ಅಕ್ಷರತ್ರಯದ ಗದ್ದುಗೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಲು ಒಂಕಾರವುತ್ಪತ್ತವಾಯಿತ್ತು. ಆ ನಾದ ಉತ್ಪತ್ತವಾದಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿಗೊಂಡನೊಬ್ಬ ಶರಣನು. ಆ ಶರಣಸಿಂದಾಯಿತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿ. ಆ ಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದಾಯಿತ್ತು ಲೋಕ. ಈ ಲೋಕ ಶೌಕಿಕವನತಿಗಲೆದು ನಿಜದಲ್ಲಿ ನಿವಾಸಿಯಾಗಿವು ಗೊಹೇತ್ಸರನ ಶರಣ ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣನ ಘನವನು ಬಸವಣ್ಣನ ಕೈಪೆಯಿಂದಲಾನಲಿದು ನಮೋ ನಮೋ ಎನುತಿದ್ಧನು.

ಟೀ. ಶಕ್ತಿಸಮೇತರು ಇಲ್ಲದಂದು, ತತ್ತ್ವವಿತತ್ತ್ವ ಜೀವ ಪರಮರು ಮೂಡಗಾದ ಆತ್ಮರುಗಳಾರೂ ಇಲ್ಲದಂದು, ಮತ್ತೇನೂ ಏನೂ ಇಲ್ಲದಂದು ನಿಷ್ಕಲನಾಗಿದ್ದ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ಅಖಂಡ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಚೈತನ್ಯಜ್ಞಾನಪ್ರಭಾ ಬೆಳಗಿನ ಬಯಲುಗನಾಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಂತು ಬಯಲುಗನಾಗಿಯೆ ಇರಬಾರದೆಂಬ ಚಿಂತನೆದೋಜಿದ ಚಿಂತನೆಯ ಸರ್ಧರಿಸಿ ತನ್ನ ಅಖಂಡ ಚೈತನ್ಯಜ್ಞಾನಪ್ರಭಾಬೆಳಗಿನೊಬ್ಬಳಿಗೊಂದು

ಚಿತ್ರಭಾಂಗಸ್ವರೂಪನಾದ ಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಅಯ್ಯಾ ತತ್ತ್ವ ವಿತತ್ತ್ವಂಗಳಿಲ್ಲದಂದು, ಪ್ರಕೃತಿಪುರುಷರಿಲ್ಲದಂದು, ಜೀವಪರಮರೆಂಬ ಭಾವ ತಲೆದೋರಿದಂದು, ಏನೂ ಏನೂ ಇಲ್ಲದಂದು, ಬಯಲು ಬಲಿದೊಂದು ಬಿಂದುವಾಯಿತ್ತು ನೋಡಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಧ. ಅಂತು ಸುಚೈತನ್ಯಜ್ಞಾನಲಿಂಗದ ಚಿತ್ರಭಾಂಗವೆ ಬಿಂದುವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಧ. ಅಂತಪ್ಪ ಸುಚೈತನ್ಯಲಿಂಗವೆ ಸುನಾದಸ್ವರೂಪು. ಆ ಲಿಂಗದ ಕಳಾಬೆಳಗೆ ಕಳೆ. ಅಂತಪ್ಪ ಬಿಂದುಕಲಾಯುಕ್ತವಾಗಿವುದು ಸುನಾದಲಿಂಗ. ಅಂತು ಬಿಂದುಕಲಾಯುಕ್ತವಾದ ಸುನಾದಸ್ವರವೆ ಅಕಾರ ಉಕಾರ ಮಕಾರ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಸ್ವರಾಕ್ಷರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಷ್ಠಿಸಿಕೊಂಡಿಪ್ಪುದೀಗ ' ಆ ಬಿಂದು ಅಕ್ಷರತ್ರಯದ ಗದ್ದುಗೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಲು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಧ. ಅಂತು ಸ್ವರಾಕ್ಷರದಿಂದ ಮೈದೋಡಿದ ಸುನಾದವೆ ಓಂಕಾರವೆಂಬ ಪ್ರಣವಸ್ವರೂಪವಾಯಿತ್ತು. ಆ ಪ್ರಣವನಾದವೆ ಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ನಿಂದು ಸದಾಶಿವನೆಂಬ ಶರಣನಾದನೆಂಬುದೀಗ ' ಆ ನಾದ ಉತ್ಪತ್ಯವಾದಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿಗೊಂಡನೆಂಬ ಶರಣ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಧ. ಅಂತಪ್ಪ ಸದಾಶಿವನ ಪಂಚಮುಖದೊಳಗೊಂದು ಮುಖದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿಯಾಯಿತ್ತು. ಅಂತಾದ ಶಿವನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಕಲ ಲೋಕಂಗಳು ಸಚಾರಾತ್ಮರು ಮೊದಲಾದ ಜಗತ್ತಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಆ ಶರಣನಿಂದಾಯಿತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿ. ಆ ಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದಲಾಯಿತ್ತು ಲೋಕಲೌಕಿಕ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಧ. ಇಂತಪ್ಪ ಲೋಕಲೌಕಿಕದೊಳಗಿದ್ದು ಶರಣನಾ ಲೋಕ ಲೌಕಿಕಾಚಾರವನತಿಗಳೆದು ತನ್ನ ನಿಜವನ್ನು ಲಿಂಗವನೆ ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಲೀಗವಾಗಿವು. ಶರಣನೇ ಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಯೆಂಬುದ ಶ್ರೀಗುರು ಬಸವಣ್ಣನಿಂದ ಅಜಿಯಲಾಯಿತ್ತೆಂದು ಪ್ರಭುದೇವರು ಗುರುನಮಸ್ಕಾರವಂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದೀಗ ' ಈ ಲೋಕಲೌಕಿಕವನತಿಗಳೆದು ನಿಜದಲ್ಲಿ ನಿವಾಸಿಯಾಗಿವು ಗೋಪೇಶ್ವರನ ಶರಣ ಬೆನ್ನಬಸವಣ್ಣನ ಘನವನು ಬಸವಣ್ಣನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಲಾನು ಅಜೀದು ನನೋ ನನೋ ಎನುತಿರ್ವನು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಧ. ಚ

ಪ. ಪ್ರಣವಾರೂಢನು ಪ್ರಣವಸ್ವರೂಪನು ಪ್ರಣವಪ್ರಕೃತಿಸಂಜ್ಞನು ಪ್ರಣವಷಡಂಗಸಮರಸ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವರು.

ಟೀ. ಚಿತ್ರಾಪ್ರಣವಬಿಂದುಪೀಠದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಾಪ್ರಣವನಾದವಪ್ಪ ಮಹಾ ಲಿಂಗವು ವಿಯೋಗವಿಲ್ಲದೆ ಇವುನೆಂಬುದೀಗ ' ಪ್ರಣವಾರೂಢನು ಪ್ರಣವಸ್ವರೂಪನು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಧ. ಅಂತಪ್ಪ ಪ್ರಣವನಾದ ಸುಚೈತನ್ಯ ಲಿಂಗಪುರುಷನು ತನ್ನ ಚಿತ್ರಾಪ್ರಣವಪ್ರಕಾಶಸಾಮರ್ಥ್ಯವೆ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಉಳ್ಳವನೆಂಬುದೀಗ ' ಪ್ರಣವ ಪ್ರಕೃತಿಸಂಜ್ಞನು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಧ. ಅಂತು ಪ್ರಣವನಾದಚೈತನ್ಯವೆ ಲಿಂಗ. ಆ

ಲಿಂಗದ ಪರಮಪ್ರಕಾಶಾಂಗವೆ ಶಕ್ತಿ. ಅಂತಾದ ಚಿತ್ಕಲಾಂಗಶಕ್ತಿಯಾಜಾಗಿ ಆ ಷಡ್ವಿಧ ಕಲಾಶಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ತನ್ನಂಗವಾಗಿ ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ 'ಷಟ್ ಸಾದಾಖ್ಯ'ಲಿಂಗ ಮೂರ್ತಿಯಾಗಿವನು ತನ್ನ ಸ್ವಲೀಲೆಯಿಂದಲೆಂಬುದೀಗ 'ಪ್ರಣವ ಷಡಂಗ ಸಮ ರಸ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವರು' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೬

ವ. ಬಯಲು ಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ನಿಂದನೊಬ್ಬ ಶರಣ. ಆತನ ವಿದ್ಯೆಬುದ್ಧಿ ಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದಾತ ಬ್ರಹ್ಮ. ಆತನ ಶಾಂತಿ ಸೈರಣೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದಾತ ವಿಷ್ಣು. ಆತನ ಕೋಪ ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದಾತ ರುದ್ರ. ಈ ಮೂಜು ಪೀಠವಂತಿರಲಿ, ಆ ಶರಣನನಜಿದು ಶರಣಸುತ್ತಿದ್ವನು ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವನಾ.

ಟೀ. ನಿಷ್ಕಲ ನಿರವಯ ಪರಿಪೂರ್ಣಚೈತನ್ಯಜ್ಞಾನಪ್ರಭಾಬೆಳಗೆ ಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ನಿಂದಿದ್ವ ಮಹಾಲಿಂಗವು ತನ್ನ ಸ್ವಲೀಲೆಯಿಂದ ನಿರವಯವಾಗಿಪ್ಪುದಾಗಿ ಲಿಂಗವೆಂಬುದೀಗ 'ಬಯಲೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ನಿರವಯ ಲಿಂಗವೆ ವಂಚಸಾದಾಖ್ಯ ಮುಖವನೆಯ್ವಿ ಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಸದಾಶಿವನೆಂಬ ಶರಣನಾದನೆಂಬುದೀಗ 'ಬಯಲು ಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ನಿಂದನೊಬ್ಬ ಶರಣ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಅಖಂಡ ಚಿತ್ಚೈತನ್ಯಪ್ರಭಾಬೆಳಗೆ ಅಂಗಕರಚರಣಂಗಳಾಗಿ ಮೂರ್ತಿಯಾದ ಸದಾಶಿವನು ತನ್ನನುಪಾವಸ್ಥೆಯಂ ಮಾಡುವ ಉಪಾಸಕರಿಲ್ಲದಿರಬಾರದೆಂಬ ರಾಜಸಾಹಂಕಾರ ತಲೆದೋಪಿ ಜಗತ್ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಯಾದ ಪ್ರಭಾವ ಜ್ಞಾನಮಂ ಬೇರ್ಪಡಿಸೆ ಬ್ರಹ್ಮ ವೊದಲಾದ ಆತ್ಮರುಗಳ ಜಗತ್ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ಆತನ ವಿದ್ಯೆಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದಾತ ಬ್ರಹ್ಮ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಸದಾಶಿವನು ಸೇವ್ಯನಪ್ಪ ರಾಜಸಬುದ್ಧಿದೋಪಿ ಚಿಂತಿಸಿದ ಚಿತ್ತವನ ಪ್ರಭಾಶಿಕಿರಣರಾಜಸವೆ ಸೇವಕರವು ಆತ್ಮರಾದ ಆ ಆತ್ಮರುಗಳಿಗೆ ಭೋಗ ಸುಖ ಶಾಂತಿಯನಿತ್ತು ನಡಸುವ ಸ್ಥಿತಿಧರ್ಮಮಂ ಚಿಂತಿಸೆ ಕರುಣ ಶಾಂತಿದಯಚಿತ್ತವಾದ ಸಾತ್ವಿಕ ಗುಣಬುದ್ಧಿದೋಪಿ ಶಿವನ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯಲು ಆ ಹೊಳೆದ ಚಿತ್ತಿನ ಛಾಯೆ ಬುದ್ಧಿಯಂ ಬೇರ್ಪಡಿಸೆ ಆತ್ಮರುಗಳ ದೇಹ ಕರಣ ಇಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯಸುಖ ಭೋಗಂಗಳಾಗಿ, ಮಿಥ್ಯಾ ಸ್ಥಿತಿ ಕರ್ಮಂಗಳನುಳ್ಳ ಮಾಯಾಸ್ವರೂಪವಪ್ಪ ವಿಷ್ಣುವಾಗಲು, ಆ ಮಾಯಾಮಿಥ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿಕರ್ಮವಳಿಯದಂತೆ ಆ ಮಾಯೆಗೆ

೧. ಚಿತ್ಕಲಾಲಿಂಗ (ರಾ).

೨. ಕಿರಣರಜವ (ನಿ, ಹು).

೩. ಷಟ್ ಸಾದಾಖ್ಯ ಮೂರ್ತಿ (ರಾ, ಹು).

೪. ಕರ್ಮ ತಿಳಿಯದಂತೆ.

ಗುಣ ತ್ರಾಣ ತಾನಾಗಿ ಸ್ಥಿತಿಯ ನಡಸುತ್ತಿಹ ಶಾಂತಿಯನುಳ್ಳ ಶಿವನೆಂಬುದೀಗ
 ' ಆತನ ಶಾಂತಿ ಸೈರಣೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದಾತ ವಿಷ್ಣು ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು
 ಶಿವನಿಂದಾದ ಆತ್ಮರುಗಳಿಗೆ ಶಿವಭಾವ ತಲೆದೋಪದೆ ದೇಹಸುಖಭೋಗಗಳಿಂದ
 ಶಿವನ ಮುಖವು ಅಹಂಕರಿಸಿದ ಕಾಲ ಕಾಮ ದಕ್ಷ ದೈತ್ಯರು ಮೊದಲಾದ ದುಷ್ಟಾ
 ತ್ಮರುಗಳ ಕಂಡು ಶಿವನು ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಕೋಪಿಸಿದ ಕೋಪಾನ್ನಿಜ್ಞಾನಮಂ ಬೇರ್ಪಡಿಸೆ
 ಲಯೋಧರ್ಮವನುಳ್ಳ ರುದ್ರಸ್ವರೂಪವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಆತನ ಕೋಪಕ್ರೋಧ
 ದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದಾತ ರುದ್ರ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಇಂತು ಶಿವನು ಜಗತ್ಸೃಷ್ಟಿ
 ಸ್ಥಿತಿ ಸಂಹಾರಗಳಂ ಮಾಡುವ ಕರ್ತೃ ತಾನಾಗಿ ತಾನಲ್ಲದಂತಿವು ಚದುರಿನಿಂದ
 ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣು ರುದ್ರರೆಂಬ ತ್ರಿಗುಣಸ್ವರೂಪರಂ ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಅಧಿಕಾರವನಿತ್ತು ತಾನಲ್ಲ
 ದಂತೆ ಇಹನು ಸದಾಶಿವನು ತನ್ನ ಲೀಲಾಸ್ವತಂತ್ರತೆಯಿಂದ. ಅಂತು ತ್ರಿಗುಣಾತ್ಮಕ
 ರಾದ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಂ ಬಿಟ್ಟು ಆ ಸದಾಶಿವ ಮೂರ್ತಿಯೊಬ್ಬನೇ ಸೇವ್ಯನೆಂದವರು
 ಸೇವಕನಾಗಿ ಶರಣುವೊಕ್ಕು ಬದುಕಿದೆನೆಂಬುದೀಗ ' ಈ ಮೂರು ಸೇವಂತಿರಲಿ
 ಆ ಶರಣನನವು ಶರಣನುತಿದ್ದೆ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೭

ವ. ಸಹಜದಿಂದ ನಿರಾಲಂಬವಾಯಿತ್ತು. ನಿರಾಲಂಬದಿಂದ ನಿರಾಳವಾ
 ಯಿತ್ತು. ನಿರಾಳದಿಂದ ನಿರವಯವಾಯಿತ್ತು. ನಿರವಯದಿಂದ ಅನಾದಿ
 ಯಾಯಿತ್ತು. ಅನಾದಿಯಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿಯಾದನೆಂಬ ಶರಣ. ಆ
 ಶರಣನ ಮೂರ್ತಿಯಿಂದ ಸದಾಶಿವನಾದ. ಆ ಸದಾಶಿವನ ಮೂರ್ತಿ
 ಯಿಂದ ಶಿವನಾದ. ಆ ಶಿವನ ಮೂರ್ತಿಯಿಂದ ರುದ್ರನಾದ. ಆ
 ರುದ್ರನ ಮೂರ್ತಿಯಿಂದ ವಿಷ್ಣುವಾದ. ಆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮೂರ್ತಿ
 ಯಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮನಾದ. ಆ ಬ್ರಹ್ಮನ ಮೂರ್ತಿಯಿಂದಲಾದವು ಸಕಲ
 ಜಗತ್ತುಗಳೆಲ್ಲಾ. ಇವರೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ಗೊಹೇಶ್ವರನ ಕರಸ್ಥಲದ ಹಂಗಿ
 ನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದರು.

ಟೀ. ಶಿವನ ಲೀಲಾಮೂರ್ತಿಗಳಾಗದೆ ನಿಷ್ಕಲವಾಗಿವು ನಿಜವಸ್ತು ಸ್ವಭಾ
 ವವಾಗಿದುದೇ 'ಸಹಜ'ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ನಿಷ್ಕಲವಸ್ತು ತನ್ನ ತಾನೆ
 ಒಮ್ಮೆ ಸ್ವಲೀಲಾಚಿಂತನೆದೋಪಿ ನೆನದುದೀಗ ಚಿತ್ತವಿನ ಜನಿತವೆಂದು ಹೇಳಲಾ
 ಯಿತ್ತು. ಅಂತು ಜನಿಸಿದ ಚಿತ್ತು ಆ ಪರಶಿವನಲ್ಲಿ ವಿಯೋಗಿಯಾಗಿ ಬೇರ್ಪಡೆ
 ನವಲಂಬಿಸುವುದಲ್ಲವಾಗಿ ಆ ಚಿತ್ತವನು ನಿರಾಲಂಬವೆಂಬವೆಂದು ಹೆಸರಿಡಲಾಯಿ
 ತ್ತಾಗಿ 'ಸಹಜದಿಂದ ನಿರಾಲಂಬವಾಯಿತ್ತೆ'ಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ನಿಷ್ಕಲವಸ್ತು
 ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನೆ ಸ್ವಲೀಲಾಚಿಂತನೆದೋಪಿದ ಚಿತ್ತಿನ ಪ್ರಭಾವತೆಯ ಕೂಡಿ, ಶಿವ

ಚೈತನ್ಯ ಬೆಂಬಳವಿಡಿದು ಪ್ರಭಾವಿಸಿತ್ತಾಗಿ 'ನಿರಾಲಂಬದಿಂದ ನಿರಾಳವಾಯಿತ್ತೆ'ಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಪ್ರಭಾವಿಸಿ ತೋಜಿದ ಚಿಚ್ಚೈತನ್ಯದ ಪ್ರಭಾವೆಳಗಿನ ಕೂಡ ಶಿವಕಳೆತೋಜಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ನಿರಾಳದಿಂದ ನಿರವಯವಾಯಿತ್ತೆ'ಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ನಿರಾಲಂಬವೆಂಬುದೆ ಚಿದ್ವಿಂದು, ನಿರಾಳವೆಂಬುದೆ ನಿರಾಕಾರ ಚೈತನ್ಯವಪ್ಪ ನಾದ. ನಿರವಯವೆಂಬುದೆ ಶಿವಕಳೆ. ಅಂತಾದ ನಾದ ಬಿಂದು ಕಳಾಬೆಳಗೆಲ್ಲಾ ಘಟ್ಟಿಸಿದುದು ಗೋಳಕಾಕಾರವಪ್ಪ ಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ನಿರವಯದಿಂದ ಅನಾರಿಯಾಯಿತ್ತೆ'ಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಾದ ಚಿಲ್ಲಿಂಗವೆ ಚಿತಾಪ್ರಭಾಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಕಣ್ಣೊಳಗೆ ಅವಯವಂಗಳಾಗಿ ತೋಜಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ಅನಾದಿಯಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿಯಾದನೂಬ್ಬ ಶರಣ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಮಹಾಲಿಂಗವು ಅಬಂದ ಚಿತಾಪ್ರಭಾಂಗಸ್ವರೂಪವಾಗುತ್ತವೆ ಶಿವಸಾದಾಬ್ಬ ಮೊದಲಾದ ಸದಾ ಶಿವಾದಿಯಾದ ರುದ್ರತ್ವಕಡೆಯಾದ ಶಿವಮೂರ್ತಿಗಳಾದನು. ಅಂತಾದ ಮಹಾಲಿಂಗದ ಚಿತಾಪ್ರಭಾಂಗಸ್ವರೂಪಗಳಾದ ಆ ಶಿವಮೂರ್ತಿಗಳೆ ಚಿತಾಕಲಾಂಶಿಕವೆ ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣುವಿ ಸುರರು ನರರು ಸಕಲ ಜೀವಂಗಳಾದವು. ಅಂತು ಮಹಾಲಿಂಗದ ಚಿದ್ಭಾವದಿಂದೊಗೆದ ಚಿನ್ಮೂರ್ತಿಗಳೆ ಸದಾಶಿವಾದಿ ರುದ್ರಮೂರ್ತಿಗಳು. ಆ ಚಿನ್ಮೂರ್ತಿಗಳವು ಸದಾಶಿವಾದಿ ಮೂರ್ತಿಗಳ ಚಿದ್ಭಾವದಿಂದೊಗೆದ ಚಿತಾಕಲಾಂಶಿಕವೆ ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣು ಮೊದಲಾದ ಹಲವಾತ್ಮರುಗಳಾಗಿ ಮೂರ್ತಿಗಳಾದವು. ಅಂತು ಎಲ್ಲಾ ಮೂರ್ತಿಗಳು ಲಿಂಗದ ಚಿದ್ಭಾವವೆಂಬ ಹಸ್ತದಿಂದೊಗೆದ ಚಿತಾಕಲಾಂಶಿಕವೆಂಬುದೀಗ 'ಇವರೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ಗೋಪೇಶ್ವರನ ಕರಸ್ಥಲದ ಹಂಗಿ ನಟ್ಟ ಹುಬ್ಬ ಬೆಳವರು' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

೪

೫. ಶಿವಯಲೊಬ್ಬ ಮೂರ್ತಿಯಾದ. ಆತನ ಮೂರ್ತಿಯಿಂದ ಸದಾ ಶಿವನಾದ. ಆ ಸದಾಶಿವನ ಮೂರ್ತಿಯಿಂದ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿಯಾದಳು. ಆ ಸದಾಶಿವಂಗೆಯೂ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿಯಿಬ್ಬರಿಗೆಯೂ ಶಿವನಾದ. ಶಿವಂಗೆ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯಾದಳು. ಆ ಶಿವಂಗೆಯೂ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯಿಬ್ಬರಿಗೆಯೂ ರುದ್ರನಾದ. ಆ ರುದ್ರಂಗೆ ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿಯಾದಳು. ಆ ರುದ್ರಂಗೆಯೂ ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿಯಿಬ್ಬರಿಗೆಯೂ ವಿಷ್ಣುವಾದ. ಆ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯಾದಳು. ಆ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆಯೂ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯಿಬ್ಬರಿಗೆಯೂ ಬ್ರಹ್ಮನಾದ. ಆ ಬ್ರಹ್ಮಂಗೆ ಸರಸ್ವತಿಯಾದಳು. ಆ ಬ್ರಹ್ಮಂಗೆಯೂ ಸರಸ್ವತಿಯಿಬ್ಬರಿಗೆಯೂ ನರರು ಸುರರು ದೇವರ್ಕಳು ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡು ಸಚರಾಚರಂಗಳು ಸಹಿತವಾಗಿ ಎಂಬತ್ತುನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ ಜೀವಜಂತು

ಗಳು ತೋರುವ ತೋಪಿಕೆಯೆಲ್ಲಾ ಹುಟ್ಟಿತ್ತು ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನ ಸಂಗಯ್ಯಾ.

ಟೀ. ಅಖಂಡ ಸುಚೈತನ್ಯಲಿಂಗದ ಚಿತ್ಪ್ರಭಾಂಗವೇ ಚಿದ್ವಿಂದು. ಅಂತು ಲಿಂಗದ ಚಿತ್ಪ್ರಭಾಂಗವೆಂಬುದೀಗ 'ಆದಿ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಪ್ಪ ಸುಚೈತನ್ಯಲಿಂಗದ ಚಿತ್ಪ್ರಭಾಂಗವೆ ಅಂಗ ಕರ ಚರಣಂಗಳಾಗಿ ಆಲಿಂಗವು ಲೀಲೆ ಯಿಂದ ಮೂರ್ತಿಯಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ಆದಿಯಲೊಬ್ಬ ಮೂರ್ತಿಯಾದ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗವು ಚಿತ್ಪ್ರಭಾಂಗಮೂರ್ತಿಯಾಗುತ್ತವೆ ಪಂಚ ಸಾದಾಖ್ಯಮುಖವನೆಯಿದ್ದಿ ಪಂಚಕಲಾಶಕ್ತಿಯುಕ್ತವಾದ ಸದಾಶಿವನಾದ. ಆ ಸದಾ ಶಿವನ ಪಂಚಮುಖದೊಳಗಣ ಮುಖಗಳೆ ಶಿವರುದ್ರರೆಂಬ ಶಿವಶಕ್ತಿಮೂರ್ತಿಗಳೆನಿ ಸಿದವು. ಅಂತಪ್ಪ ಶಿವ ಶಕ್ತ್ಯಾಂತಿಕವೆ ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡಾದ ದೇವತಾದಿಗಳು ನರರು ಸುರರು ಸಚರಾಚರಾತ್ಮರು ತೋರುವ ತೋಪಿಕೆಯಾದ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲಾ ಆಯಿತ್ತಾಗಿ ಶಿವಶಕ್ತಿಯುವೀ ಜಗತ್ತೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

ಎ. ಹರನ ಕೊರಳೊಳಿದ ಕರೋಟಿನಾಲೆಯ ಶಿರದ ಲಿಖಿತವ ಕಂಡು ಮರುಳ ತಂಡಂಗಳೋದಿ ನೋಡಿ ಇವನಜ ಇವ ಹರಿ ಇವ ಸುರಪತಿ ಇವ ಧರಣೀಂದ್ರ ಇವನಂತಕನೆಂದು ಹರುಷದಿಂದೋದಿ ನೋಡಿ ಸರಸವಾಡುವದ ಹರ ನೋಡಿ ಕಂಡು ಮುಗುಳು ನಗೆಯ ನಗು ತಿದನು ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ.

ಟೀ. ಸಮಸ್ತ ದೇವತಾದಿಗಳ ಜಗಜ್ಜನನ ಉತ್ಪತ್ಯ ಸ್ಥಿತಿ ಲಯಂಗಳಿಗೆ ಶಿವನೇ ಕರ್ತನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣುವಾದಿಗಳ ಶಿರಮಾಲೆಯೆ ದೃಷ್ಟವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ

ಎ. ಐದುದೇ ಬ್ರಹ್ಮನ ಕಪಾಲ ಕರದಲ್ಲಿ. ಐದುದೇ ವಿಷ್ಣುವಿನ ನಯನ ಚರಣದಲ್ಲಿ. ಐದುದೇ ಕಾಮನ ಸುಟ್ಟು ವಿಭೂತಿ ಮೈಯಲ್ಲಿ. ಐದುದೇ ಕಾಲನ ಸುಟ್ಟು ಕಿಡಿಗಣ್ಣು ನೊಸಲಲ್ಲಿ. ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ ಮೂದಲೆ ಯೇಕಯ್ಯಾ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ.

ಟೀ. ಶಿವನು ಅಹಂಕರಿಸಿದ ಬ್ರಹ್ಮನ ಶಿರವ ಚಿವುಟೆ ಕರದಲ್ಲಿ ಪಿಡಿದ. ಅಹಂಕರಿಸಿದ ನಾರಾಯಣನ ನೇತ್ರಕಮಲವನು ಪಾದದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದ. ಅಹಂಕರಿಸಿದ ಕಾಲ ಕಾಮರ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯನಿಟ್ಟನಾಗಿ ಇದು ದುಷ್ಟನಿಗ್ರಹ, ಅಂತಲ್ಲದೆ

ಶಿವನ ಶ್ರೀಪಾದಕ್ಕೆ ನಯನವುಷ್ಟು ಮೊದಲಾದ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದ ವಿಷ್ಣು ವಿಂಗಿ ಶಂಖಚಕ್ರಗಳನಿತ್ತು ರಕ್ಷಿಸಿದನಾಗಿ ಇದು ಶಿಷ್ಯಪ್ರತಿಪಾಲಕತ್ವ. ಇಂತು ದುಷ್ಟನಿಗ್ರಹ ಶಿಷ್ಯಪ್ರತಿಪಾಲಕನು ಎಲ್ಲಾ ದೇವರ ವಲ್ಲಭ ಶಿವನೊಬ್ಬನೆ ಎಂಬುದ ಶಿವನ ಮೂರ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಣಬರುತ್ತಿರಲೂ ಇತರ ಸಮಯದವರು ಸಂದೇಹ ಬಟ್ಟು ಕೆಡುವರೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೧೧

ವ. ಅನಾದಿಯ ಮಗನು ಆದಿ. ಆದಿಯ ಮಗನತೀತ. ಅತೀತನ ಮಗನು ಆಕಾರ. ಆಕಾರನ ಮಗನು ವಾಯು. ವಾಯುವಿನ ಮಗನಗ್ನಿ. ಅಗ್ನಿಯ ಮಗ ಅಪ್ಪು. ಅಪ್ಪುವಿನ ಮಗ ವೃಕ್ಷ. ವೃಕ್ಷಿಯಿಂದ ಸಕಲ ಜೀವರೆಲ್ಲರೂ ಉದ್ಭವ ಗೊಡೆರ್ಪರಾ.

ಟೀ. ಸುಚೈತನ್ಯಲಿಂಗವೆಂಬುದೀಗ ಅನಾದಿಯೆಂಬ ರಬ್ಬಕ್ಕರ್ಥ. ಆ ಸುಚೈತನ್ಯಲಿಂಗದ ಚಿತ್ರ ಪ್ರಭಾವಳಿಗೆ ಅಂಗ ಕರ ಚರಣಗಳಾಗಿ ಮೂರ್ತಿಯಾಯಿ ತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ಅನಾದಿಯ ಮಗನು ಆದಿ' ಎಂಬ ರಬ್ಬಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಚಿತ್ರ ಪ್ರ ಭಾಂಗಸ್ವರೂಪಾದ ಲಿಂಗವು ಪಂಚಸಾದಾಖ್ಯ ಮುಖವಸ್ಥೆದಿ ಪಂಚಕಲಾಶಕ್ತಿ ಯುಕ್ತವಾಗಿ ಅತಿ ಘನತರವನುಳ್ಳ ಸದಾಶಿವನಾದನೆಂಬುದೀಗ 'ಆದಿಯ ಮಗ ನತೀತನೆಂಬ ರಬ್ಬಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಸದಾಶಿವನ ಪಂಚಮುಖಗಳಿಂದ ಪಂಚ ತತ್ವಗಳಾದುವು. ಆ ಪಂಚ ತತ್ವಗಳಿಂದ ಇವುತ್ಪತ್ತಿದು ತತ್ವಗಳಾದುವು. ಆ ಇವುತ್ಪತ್ತಿದನೆಯದು ಜೀವನಾದ ಕಾರಣ ಪಂಚತತ್ವಗಳಿಂದ ಸಕಲ ಜೀವಂ ಗಳು ಹುಟ್ಟಿದವೆಂಬುದು ಯಥಾರ್ಥ. ಅಂತಾಗಿ ಶಿವಕಲಾಂತಿಕವಾದ ಪಂಚ ಬ್ರಹ್ಮಮಯವೀ ಜಗತ್ತೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೧೨

ವ. ಏನೆಂದೆನಲಿಲ್ಲದ ಮಹಾಘನವು ತನ್ನ ಶೀಲೆಯಿಂದ ತಾನೇ ಸ್ವಯಂಭು ಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತು. ಆ ಲಿಂಗದಿಂದಾಯಿತ್ತು ಶಿವಶಕ್ತ್ಯಾತ್ಮಕ. ಆ ಶಿವ ಶಕ್ತ್ಯಾತ್ಮಕದಿಂದಾದುದು ಆತ್ಮ. ಆತ್ಮದಿಂದಾದುದು ಆಕಾರ. ಆಕಾರ ದಿಂದಾದುದು ವಾಯು. ವಾಯುವಿನಿಂದಾದುದು ಅಗ್ನಿ. ಅಗ್ನಿಯಿಂದಾ ದುದು ಅಪ್ಪು. ಅಪ್ಪುವಿನಿಂದಾದುದು ವೃಕ್ಷ. ವೃಕ್ಷಿಯಿಂದಾದುದು ಸಕಲ ಜೀವನೆಲ್ಲಾ. ಇವೆಲ್ಲಾ ಸಿಮ್ನ ಸಸಹುಮಾತ್ರದಿಂದಾದುವು ಚಿಮ್ಮಲಿಗೆಯ ಚಿನ್ನರಾಮಾ.

ಟೀ. ವಾಙ್ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅಗೋಚರವಾಗಿವು ನಿಕಲ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ತನ್ನ ಸ್ವಶೀಲೆಯಿಂದ ತಾನೇ ಅಖಂಡ ತೇಜೋಮೂರ್ತಿಯಾದ ಮಹಾಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತು.

ಅಂತವು ಮಹಾಲಿಂಗವು ತನ್ನ ಚಿದ್ವಿಲಾಸದಿಂದ ತಾನೇ ತನ್ನ ಚಿತ್ರಭಾಶಕ್ತಿಯ ಮುಂದುಗೊಂಡು ಶಿವಶಕ್ತ್ಯಾತ್ಮಕನಿಸಿದ ಸದಾಶಿವನಾದ. ಅಂತವು ಶಿವನ ಶಕ್ತಿ ಕಲಾಪ್ರಭಾವದೊಳೊಂದಂಶಮಂ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಆತ್ಮನಾಯಿತ್ತು. ಅಂತಾದ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಆಕಾಶಾದಿ ಪಂಚತತ್ವಗಳ ಹುಟ್ಟುಸೆ, ಆ ಪಂಚತತ್ವಗಳೇ ಇವುತ್ಪತ್ತಿದು ತತ್ತ್ವ ಸ್ವರೂಪಾಗಿ ಆತ್ಮನು ನಾನಾತ್ವವಸ್ಥದಿ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಾತ್ಮರಾಗಿ ಜೀವರೆಂದೆನಿಸಿ ಜಗವಾಯಿತ್ತಾಗಿ ಅಂತು ಪರಶಿವನು ಸ್ವಲೀಲಾಚಿಂತನದೋಪಿ ನೆನೆದ ನೆನಹಿನ ಚಿತ್ತು ತಾನೇ ನಾನಾತ್ವವಸ್ಥದಿ ಜಗವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೧೩

ಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಸ್ಥಲ ಸಂಪೂರ್ಣ

ಅಂತು ಸ್ಥಲ ೩೪೦ ಶ್ಲೋಕ ೩೧೪೦ ವಚನ ೩೯೪೦

ಮಂಗಳಂ

ಶ್ರೀ

೪ ಅಂಗಸ್ಥಲ

❖

ಸೂತ್ರ. ಅಂತು ಅಖಂಡ ಚಿತ್ರಕಾಶ ತೇಜೋಮೂರ್ತಿಯಾದ ಮಹಾ
ಲಿಂಗವು ಪಂಚಸಾದಾಖ್ಯ ಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಯಾಗುತ್ತವೆ. ಆತ್ಮಸಂಬ ಅಂಗವು
ತಾನೆಯಾಯಿತ್ತು. ಅಂತು ತನ್ನ ಸ್ವಲೀಲೆಯಿಂದ ಲಿಂಗಾಂಗವೆರಡಾಗಿ ಪುಣ್ಯ
ಪೂಜಕನಾದುದು ಒಂದೇ ವಸ್ತು. ಅಂತು ಶಿವಾಂಶಿಕನಾದ ಆತ್ಮನೇ ಆ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ
ಅಂಗವಾದುದಾಗಿ ಅಂಗಸ್ಥಲವೆಂದು ಹೇಳಲಾದುದು.

ಅಂಗಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಶ್ಲೋಕ:

ಸ್ವಶಕ್ತಿಕ್ಷೋಭಮಾತ್ರೇಣ ಸ್ಥಲಂ ತದಾಧ್ವಿವಿಧಂ ಭವೇತ್
ಏಕಂ ಲಿಂಗಸ್ಥಲಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಅನ್ಯದಂಗಸ್ಥಲಂ ಸ್ಮೃತಂ

ಟೀ. ತತ್ತ್ವಸ್ಥಲಂ-ಆ ಸ್ಥಲವು, ಸ್ವಶಕ್ತಿಕ್ಷೋಭಮಾತ್ರೇಣ, ಸ್ವ-ತನ್ನ, ಶಕ್ತಿ-
ಮಾಯಾಶಕ್ತಿಯ, ಕ್ಷೋಭಮಾತ್ರೇಣ-ಜಲನೆ ಮಾತ್ರದಿಂದ, ಧ್ವಿವಿಧಂ
ಭವೇತ್-ಎರಡು ಪ್ರಕಾರವಾದುದು. ಆ ಎರಡುಗಳಿಗೆ ಏಕಂ-ಒಂದು ಸ್ಥಲವು,
ಲಿಂಗಸ್ಥಲಂ-ಲಿಂಗಸ್ಥಲವೆಂದು, ಪ್ರೋಕ್ತಂ-ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು, ಅನ್ಯತ್-ಮತ್ತೊಂದು,
ಅಂಗಸ್ಥಲಂ-ಅಂಗಸ್ಥಲವೆಂದು, ಸ್ಮೃತಂ-ನನೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ೧

ಲಿಂಗಾಂಗೋವಾಧಿ ಭೇದೇನ ದ್ವಿಧಾ ಭಿನ್ನಂ ಪರಸ್ಪರಂ
ಮಹಾನ್ ಘಟಪ್ರಭೇದೇನ ಯಥಾಕಾಶಃ ಪ್ರತೀಯತೇ

ಟೀ. ಮಹತ್-ಅಧಿಕವಾದಂಥಾ, ಆಕಾಶಂ-ಆಕಾಶವು, ಘಟಪ್ರಭೇದೇನ,
ಘಟ-ಘಟಗಳ, ಭೇದೇನ-ಭೇದದಿಂದ, ಯಥಾ-ಹೇಗೆ, ಭೇದಂ-ಭೇದವು, ಹಾಗೆ

ಭಿನ್ನಂ-ಬೇಜಾದುಗಾಗಿ, ಪ್ರತೀಯತೇ-ಅಪಿಯಲ್ಪಡುತ್ತಿಹುದು, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಏಕವಾದ ಸ್ಥಲವು ಲಿಂಗಾಂಗೋಪಾಧಿ ಭೇದೇನ, ಲಿಂಗಾಂಗ-ಲಿಂಗಸ್ಥಲ ಅಂಗಸ್ಥಲಗಳೆಂಬ ಉಪಾಧಿಮೂರ್ತಿಗಳ, ಭೇದೇನ-ಭೇದದಿಂದ, ದ್ವಿಧಾ-ಎರಡು ಪ್ರಕಾರಗಳಿಂದ, ಭಿನ್ನಂ-ಬೇಜಾದುದಾಗಿ, ಪರಸ್ಪರಂ-ಅನೋನ್ಯವಾಗಿ, ಪ್ರತೀಯತೇ-ತೋಜುತ್ತಿಹುದು.

ಮಹಾನಾ ಘಟಪ್ರಭೇದೇನ ಯಥಾಕಾಶಃ ಪ್ರತೀಯತೇ
ಪ್ರತೀಯತೇ ತಥಾ ಚೈವ ಸ್ಥಲಂ ಲಿಂಗಾಂಗಭೇದತಃ

ಟೀ. ಮಹತ್-ಅಪರಿಮಿತವಾದಂಥಾ. ಆಕಾಶಃ-ಆಕಾಶವು, ಘಟಪ್ರಭೇದೇನ-ಘಟಭೇದದಿಂದ, ಯಥಾ-ಹೇಗೆ, ಮಹದಾಕಾಶ ಘಟದಾಕಾಶಗಳೆಂದು ಪ್ರತೀಯತೇ-ಬೇಜಾಗಿ ತೋಜುತ್ತಿಹುದು, ತಥೈವ-ಹಾಗೆ, ಸ್ಥಲಂ ಚ-ಸ್ಥಲವೂ, ಲಿಂಗಾಂಗ ಭೇದತಃ-ಲಿಂಗವು ಅಂಗವು ಎಂಬ ಭೇದದಿಂದ, ಪ್ರತೀಯತೇ-ಬೇಜಾಗಿ ತೋಜುತ್ತಿಹುದು.

ಸ್ಥಲಂ ನಾಮ ಪರಂ ತತ್ತ್ವಂ ಶಿವರುದ್ರಾದಿ ಸಂಜ್ಞಕಂ
ಉಪಾಸ್ಯೋಪಾಸಕತ್ವೇನ ಸ್ವಯಮೇವ ದ್ವಿಧಾ ಭವೇತ್
ಲಿಂಗಸ್ಥಲಮುಪಾಸ್ಯಃ ಸ್ಯಾದಂಗಸ್ಥಲಮುಪಾಸಕಂ

ಟೀ. ಶಿವರುದ್ರಾದಿ ಸಂಜ್ಞಕಂ-ಶಿವನು ರುದ್ರನು ಎಂಬಿವು ಮೊದಲಾದ ನಾಮಗಳಿಂದ ಕುಜುಹಾಗಿ ಮಾಡಲುವಷ್ಟಂಥಾ, ಸ್ಥಲಂ ನಾಮ-ಸ್ಥಲವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ, ಪರಂ-ಪರವಾದ, ತತ್ತ್ವಂ-ತತ್ತ್ವವು, ಸ್ವಯಮೇವ-ತಾನೇ, ಉಪಾಸ್ಯೋಪಾಸಕತ್ವೇನ-ಉಪಾಸ್ಯವೆಂದು ಸೇವಿಸಲು ತಕ್ಕ ವಸ್ತುವು, ಉಪಾಸಕನೆಂದು ಸೇವಕ, ಹೀಗೆ ಸೇವ್ಯ ಸೇವಕತ್ವದಿಂದ, ದ್ವಿಧಾ-ಎರಡು ಪ್ರಕಾರಗಳಿಂದ ಭಿನ್ನವಾದುದು, ಭವೇತ್-ಅಹುದು. ಅಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಸ್ಥಲಂ-ಲಿಂಗಸ್ಥಲವು, ಉಪಾಸ್ಯಂ-ಉಪಾಸ್ಯವಾದುದು, ಸ್ಯಾತ್-ಅಹುದು. ಅಂಗಸ್ಥಲಂ-ಅಂಗಸ್ಥಲವು, ಉಪಾಸಕಂ-ಸೇವಿಸುವುದು, ಸ್ಯಾತ್-ಅಹುದು.

ಉಪಾಸ್ಯತ್ವಂ ತಥೋಪಾಸಕತ್ವಂ ಚ ಪರಮಶ್ಚಿವಃ
ಅಪ್ರಚ್ಯುತಾತ್ಮಭೇದೇನ ಸ್ಥಿತಸ್ಸನ್ನಾತ್ಮಲೀಲಯಾ
ಸ್ವಶಕ್ತ್ಯಾ ಯುಗಪತ್ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪ್ರಾಪ್ತ ಏವ ಸ್ವಯಂ ಕ್ರಮಾತ್

ಟೀ. ಪರಮಃ-ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ, ಶಿವಃ-ಶಿವನು, ಆತ್ಮಲೀಲಯಾ-ತನ್ನ ಲೀಲೆಯಿಂದ, ಅಪ್ರಚ್ಯುತಾತ್ಮಭೇದೇನ-ಚ್ಯುತಿಯಿಲ್ಲದ, ಆತ್ಮ-ತನ್ನ, ಭೇದೇನ-ಭೇದ

ದಿಂದ, ಸ್ಥಿತಸ್ಥಾತಾ-ಇದ್ದಾತನಾಗುತಲು, ಸಾಕ್ಷಾತ್-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದ, ಸ್ವತಕ್ಷಾ-
ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ, ಯುಗಪತ್-ಒಮ್ಮೆ, ಕ್ರಮಾತ್-ಲಿಂಗಸ್ಥಲ ಅಂಗಸ್ಥಲ ಕ್ರಮ
ದಿಂದ, ಉಪಾಸ್ಯತ್ವಂ-ಸೇವ್ಯತ್ವವನು, ತಥಾ-ಹಾಗೆಯೆ, ಉಪಾಸಕತ್ವಂ ಚ-ಸೇವಕತ್ವ
ವನು, ಪ್ರಾಪ್ತಃ-ಎಯ್ದಿದಾತನಹನು. ೫

ಚಿನ್ಮಾತ್ರಂ ಪರಮಂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಸ್ಥಲಂ ಸತ್ಯಾದಿ ಲಕ್ಷಣಂ
ಲಿಂಗಾಂಗತ್ವಂ ಶಿವಾತ್ಮತ್ವಂ ಭೇದೇನೈವ ಸ್ವಯಂ ಶ್ರಿತಂ

ಟೀ. ಚಿನ್ಮಾತ್ರಂ-ಚೈತನ್ಯಾತ್ಮಕನಾಗಿ, ಸತ್ಯಾದಿಲಕ್ಷಣಂ-ಸತ್ಯಾನಂದಾದಿ
ನಾಮಂಗಳು ಜ್ಞಾಪಕಂಗಳಾಗಿ ಉಳ್ಳ, ಪರಮಂ-ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ, ಸಾಕ್ಷಾತ್-
ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದ, ಸ್ಥಲಂ-ಸ್ಥಲವೆ, ಶಿವಾತ್ಮಕತ್ವಭೇದೇನೈವ-ಶಿವತ್ವ ಜೀವತ್ವವೆಂಬ
ಭೇದದಿಂದಲೆ, ಲಿಂಗಾಂಗತ್ವಂ-ಲಿಂಗತ್ವವನು ಅಂಗತ್ವವನು, ಶ್ರಿತಂ-ಎಯ್ದಿತ್ತು. ೬

ಆತ್ಮಾಣಯಂ ಕೇವಲಶ್ರುದ್ಧಶ್ಚಿವಸ್ಯಾಂಶಸ್ವದಾಮಲಃ
ನಿತ್ಯೋ ನಿರಂಜನಶ್ಚಾಂತಸ್ತಸ್ಮಾದಾತ್ಮಾ ಸ್ವಯಂ ಶಿವಃ

ಟೀ. ಅಯಂ-ಈ, ಆತ್ಮಾ-ಜೀವನು, ಕೇವಲಃ-ಮುಕ್ತನು, ಶುದ್ಧಃ-
ಶುದ್ಧನು. ಶಿವಸ್ಯ-ಶಿವನ, ಅಂಶಃ-ಅಂಶವು, ಸದಾ-ಎಲ್ಲಾಗಳು, ಅಮಲಃ-ನಿರ್ಮ
ಲನು, ನಿತ್ಯಂ-ಶಾಶ್ವತನು, ನಿರಂಜನಃ-ನೀಪಾವನು, ಶಾಂತಃ-ರಾಗ ದ್ವೇಷ ವಿರಹಿತನು,
ಸತ್ಯಾತ್-ಅದುಕಾರಣ, ಆತ್ಮಾ-ಜೀವನು, ಶಿವಃ-ಶಿವನು, ಸ್ವಯಂ-ತಾನೆ. ೭

ಸೋಽಯಮಾತ್ಮಾ ಶಿವಾಂಗಂ ಸ್ಯಾಚ್ಚಿವೇನಾಂಗೀಕೃತತ್ವತಃ
ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವಾದಿ ಭೇದೈಶ್ಚ ಶಿವಾಂಗಮಿದಮಿಷ್ಯತೇ

ಟೀ. ಸೋಽಯಮಾತ್ಮಾ-ಈ ಜೀವನು, ಶಿವೇನ-ಶಿವನಿಂದ, ಅಂಗೀಕೃತತ್ವತಃ-
ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಾತನಪ್ಪುದಜಿಂದವು, ಅಂಗವಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಾತನಪ್ಪುದಜಿಂ
ದವು, ಶಿವಾಂಗಂ-ಶಿವನ ಅಂಗವು, ಸ್ಯಾತ್-ಅಹುದು. ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವಾದಿ ಭೇದೈಶ್ಚ-
ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವ ಸರ್ವಗತತ್ವವು, ಆದಿ-ಮೊದಲಾಗಿ ಉಳ್ಳ ಗುಣಂಗಳ, ಭೇದೈಶ್ಚ-ವಿಶೇ
ಷಂಗಳಿಂದವು, ಅಯಂ-ಈ ಜೀವನು, ಶಿವಾಂಗಂ-ಶಿವನ ಅಂಗವೆಂದಜಿದು,
ಇಷ್ಯತೇ-ಇಚ್ಛಿಸಲು ಪಡುತ್ತಿಹನು. ೮

ದೀಪಾದಿವ ಮಹಾತೇಜೋ ವಿಸ್ಫುಲಿಂಗಂ ಶಿವಾನ್ವಿತಂ
ನಿಪತಂತೀ ತ್ರಿಧಾ ಭಾತಿ ಶಿವವಿದ್ಯಾತ್ಮಭಿಃ ಕಲಾ

ಟೀ. ದೀಪದತ್ತಣಿಂದ ವಿಸ್ತುಲಿಂಗ ತೇಜಸ್ಸುಗಳು ಹೇಗೆ ಹುಟ್ಟಿದವು ಹಾಗೆ ಸಕಲವಾದ ಶಿವತತ್ತ್ವದೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ಆ ಶಾಂತಿಕಲೆಯೇ ಶಿವ ವಿದ್ಯೆ ಜೀವರುಗಳೆಂಬ ತ್ರಿರೂಪಗಳಾದ ಮೂಱು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿಯೆ ಇರುತ್ತಿಹುದು. ೯

ರುದ್ರಯಾಮಳದಲ್ಲಿಯ ವಾಕ್ಯ:-

ಜಲಸ್ಯಾಪ್ಸ್ಯಮರ್ಯೋ ವಹ್ನೇರ್ಜ್ವಾಲಾ ಭಾನೋಃ ಪ್ರಭಾ ಇವ
ಯೋಗಿನಸ್ತು ಶಿವಸ್ಯಾತ್ಮಾವಿಶ್ವಭೂರಸ್ತ್ಯಭೇದತಃ

ಟೀ. ಜಲ ಜಲದ ತೆರೆಯ ಹಾಗೆ, ಅಗ್ನಿ ಅಗ್ನಿಯ ಜ್ವಾಲೆಯ ಹಾಗೆ, ಸೂರ್ಯ ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಭೆಯ ಹಾಗೆ, ಆವುದಾನೊಂದು ಪರವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವು ಹಾಗೆ ಕೂಡಿ ತೋರುತ್ತಿಹುದು ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ. ೧೦

ನಿರ್ಮಲಂ ನಿಷ್ಕಲಂ ಶಾಂತಂ ಸರ್ವಾತೀತಂ ನಿರಂಜನಂ
ತದೇವ ಜೀವರೂಪೇಣ ಪುಣ್ಯ ಪಾಪ ಫಲೈರ್ವೃತಂ

ಟೀ. ಮಲಮಾಯಾದಿಗಳು ಇಲ್ಲದಂಥ, ಅವಯವಂಗಳಿಲ್ಲದಂಥ, ಸಕಲ ಕರಣಗಳು ಇಲ್ಲದಂಥ, ಎಲ್ಲಾ ತತ್ತ್ವವನು ಮೀಡಿದಂಥ, ಅಜ್ಞಾನಾವೇಶ ಹೊದ್ದ ದಂಥ, ಆ ಪರತತ್ತ್ವವು ತಾನೆ ಅವಿದ್ಯೋಪಾಧಿಕತ್ವದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ತೃಣಾಂತವಾದ ಪ್ರಾಣಿಜಾಲವಾಗಿ ಪುಣ್ಯಪಾಪಗಳಿಂದ ಪರಿವೃತವಾಯಿತ್ತು. ಆ ಬ್ರಹ್ಮವು ಹೇಗೆ ಪುಣ್ಯ ಪಾಪ ಫಲಂಗಳಿಂದ ಪರಿವೃತವಾಯಿತ್ತಯ್ಯಾ ಎಂದಡೆ ೧೧

ಬ್ರಹ್ಮಗೀತಾಸು:-

ವೃತ್ತ

ಪರಮ ಶಿವಸಮುದ್ರೇಣಹಂ ಹರಿಃ ಸರ್ವದೇವಾಃ

ಮನುಜ ಪಶುಮೃಗಾದ್ಯಾಸ್ಸೀಕರಾ ಏವ ಸತ್ಯಂ

ವಿಮಲಮತಿಭಿರೇವಂ ವೇದ ವೇದಾಂತ ನಿಷ್ಕೃತಃ

ಹೃದಯ ಕುಹರ ಮಧ್ಯೇ ವೇದಿತುಂ ಶಕ್ಯತೇ ಹಿ

ಟೀ. ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮನುಡಿದನು: ಬ್ರಹ್ಮತಾನು ಹರಿಯು ಸಮಸ್ತ ದೇವತೆಗಳು ಮನುಷ್ಯರು ಪಶು ಮೃಗಗಳು ಮೊದಲಾದ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದಂಥ ಶಿವನೆಂಬ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿಯ ತುಂತುರ್ವನಿಗಳೆಂದು ಅಜ್ಞವುದು. ಅಂಥ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಶಿವನು ಎಲ್ಲಿಹನೆಯಾ ಎಂದಡೆ, ವೇದ ವೇದಾಂತ ಶಾಸ್ತ್ರಂ ಗಳಂ ಬಲ್ಲವರಾದ ನಿರ್ಮಲ ಮತಿಗಳಿಂದ ಹೃದಯಕಮಲಕರ್ಣಿಕಾಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಹ ನೆಂದು ಅಜ್ಞಿಯಲು ಶಕ್ಯವಾಗುತ್ತಿಹನು. ಅದುಕಾರಣ ಶಿವನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ

ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಶಿವನೆಂದಾಯಬೇಕಾದುದು. ಅದು ಹೇಗೆಯಾ ಎಂದಡೆ, ಶರಧಿ ಯೊಳಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ನೂರೆ ತೆರೆ ಬುದ್ಬದ ಸೀಕರಾದಿಗಳನು ಸರದಿಯೆಂದೇ ಕಾಬ. ಆ ಸರದಿಯ ನೀರಂ ತೃಣಾಗ್ರಜಿಂದುವಂ ಒಂದೇ ಎಂದು ಕಾಬುದು. ಕಾಬಲ್ಲಿ ಭೇದಮುಂಟು. ಆ ಸರದಿಯ ಘನಗಂಭೀರತೆ ಘೇನಾದಿಗಳಿಗಿಲ್ಲವಾಗಿ ಶಿವನಿಗುಳ್ಳ ಮಹತ್ವತೆ ಜೀವರಿಗಿಲ್ಲೆಂದು ಅಜಿವುದು. ಅದು ಹೇಗೆಂದಡೆ: ರವಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಛಾಯಾತಪಾದಿಗಳು ರವಿಯಂಕವಾಗಿದು ರವಿಯಲ್ಲದವವು. ಚಂದ್ರ ನಲ್ಲಿ ತೋಜುವ ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನೆ ಹಿಮಾದಿಗಳು ಚಂದ್ರ ತಾನೆಯಲ್ಲ. ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಫುರಿ ಸಿದ ಉಷ್ಣಾಚಿಧೂಮಾದಿಗಳು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲ. ಅಂತು ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಹೇಗೆ ತತ್ವದಂಗಸಂಭೂತಂಗಳಾಗಿಯೂ ಅವಲ್ಲದಿಹವು ಹಾಂಗೆ ಪರಶಿವತತ್ತ್ವದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ತೃಣಾಂತವಾದ ಜೀವಜಾಲ ಹುಟ್ಟಿಯುಂ ಆ ಜೀವಜಾಲಂ ಪರಶಿವತತ್ತ್ವ ವೆಯಲ್ಲ. ಇಂತವು ಜೀವತತ್ತ್ವಮಂ ಶಿವತತ್ತ್ವವೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗದು. ೧೩

ಯಥಾ ಪತ್ರಾಣಿ ವೃಕ್ಷೇಷು ನಿರ್ಘುರೇಷು ಯಥಾ ಕಣಾಃ

ತಥೈವ ಬ್ರಹ್ಮಣಿ ಸ್ವರೇ ಜಗದ್ಬ್ರಹ್ಮಾ ವಿಕಲ್ಪಿತಂ

ಟೀ. ವೃಕ್ಷೇಷು-ವೃಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ, ಪತ್ರಾಣಿ-ಎಲೆಗಳು, ಯಥಾ-ಹೇಗೆ, ನಿರ್ಘುರೇಷು-ಪ್ರವಾಹಂಗಳಲ್ಲಿ, ಕಣಾಃ-ತುಂತುವನಿಗಳು, ಯಥಾ-ಹೇಗೆ, ತಥೈವ-ಹಾಗೆ, ಸ್ವರೇ-ದಟ್ಟನಾದಂಥ, ಬ್ರಹ್ಮಣಿ-ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ, ಜಗತ್-ಲೋಕವು, ಬುಧ್ಯಾ-ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ, ವಿಕಲ್ಪಿತಂ-ವಿಕಲ್ಪಿಸಲು ಪಟ್ಟದು. ೧೩

ಅಂಗಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ವಚನ :

ವ. ಓಂ ಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯ ನಿರಾಲಂಬಮೂರ್ತಿ ಜಗತ್ ಸೃಷ್ಟ್ಯರ್ಥ ಕಾರಣವಾಗಿ ತತ್ತಾದಲ್ಲಿ ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮಸಾಕಾರಮೂರ್ತಿಯಾದ ಲೀಲಾ ಸಂಭವವಾದಲ್ಲಿ ಅಣುವಿಗೆ ಅಣು, ಮಹತ್ತಿಗೆ ಮಹತ್ತು, ಅಂಗ ಕರಂಡ ಅತ್ಮಸುಗಂಧ ನಿನಾದೆಯಲ್ಲಾ ಎಣಾಂಕಧರ ಸೋಮೇ ಶ್ವರಾ.

ಟೀ. ಸಾಕಾರಂಗಳನವಲಂಬಿಸದೆ ನಿಕಲವಾಗಿದ್ದಿತ್ತು ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಮೊಟ್ಟ ನೊದಲಲ್ಲಿ ಎಂಬುದೀಗ ' ಓಂ ಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯ ನಿರಾಲಂಬ ಮೂರ್ತಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥ. ಅಂತು ನಿಕಲವಾಗಿದಂ ಅಖಂಡ ಚೈತನ್ಯಜ್ಞಾನವಸ್ತು ತನ್ನ ತಾನೇ ಸೇವ್ಯ ಸೇವಕನಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಲೀಲಾಚಿಂತನೆದೋಜಿ, ಅಖಂಡ ತೇಜೋ ಮೂರ್ತಿಯಾದ ಮಹಾಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಜಗತ್ ಸೃಷ್ಟ್ಯರ್ಥ ಕಾರಣ

ವಾಗಿ ತತ್ತಾದನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಾದ ಮಹಾಲಿಂಗವು ತನ್ನ ಸ್ವಲೀಲೆಯಿಂದವೆ ಪಂಚಸಾದಾಖ್ಯಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಸಾಕಾರವಾದನೆಂಬುದೀಗ ' ತತ್ತಾದಲ್ಲಿ ಪಂಚ ಬ್ರಹ್ಮಸಾಕಾರಮೂರ್ತಿಯಾದ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮಸಾಕಾರ ಮೂರ್ತಿಯಾದ ಮಹತ್ತಾಗುತ್ತವೆ ಆ ಲಿಂಗವು ಅಣುರೂಪವಾದ ಆತ್ಮನೆಂಬ ಅಂಗಸ್ವರೂಪು ತಾನೆಯಾದನೆಂಬುದೀಗ ' ಅಣುವಿಗೆ ಅಣು, ಮಹತ್ತಿಗೆ ಮಹತ್ತು, ಅಂಗಕರಂಡ ಆತ್ಮಸುಗಂಧ ನೀನಾದೆಯಲ್ಲಾ ಏಣಾಂಕಧರ ಸೋಮೇ ಶ್ವರಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

೧

ವ. ನಿಜವಸ್ತುವೊಂದೇ. ತನ್ನ ಲೀಲೆಯಿಂದ ಎರಡಾಗಬಲ್ಲದೊಂದೇ. ಬೇಜಿ ತೋಜಬಲ್ಲದೊಂದೇ. ತನ್ನ ಮಹಿಯಬಲ್ಲದೊಂದೇ. ಆ ಮಹಿವೆಯ ಬಲ್ಲದೊಂದೇ. ತಾನಲ್ಲದನ್ಯವಿಲ್ಲದಜಿವವು ತಾನೆ ಸಿಮ್ಮಲಿಗೆಯ ಚೆನ್ನರಾಮನು.

ಟೀ. ತೋಜುವ ತೋಜಿಕೆಗಳ ಹುಸಿಯೇನೂ ಇಲ್ಲದೆ ನಿಜವೆ ಆಗಿದ್ವ ಪರವಸ್ತು ತಾನೊಂದೆಯಾಗಿದ್ದು ತನ್ನ ಲೀಲೆಯಿಂದ ತಾನೆ ಲಿಂಗಾಂಗವೆಂದೆರಡಾಯಿತ್ತು. ಆ ಎರಡಾದಲ್ಲಿ ತಾನೆ ಲಿಂಗವಾಗಿ ಮಹತ್ತಿನಿಸಿದ ತನ್ನ ಚೈತನ್ಯಾಂಶ ವೊಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಅಣುರೂಪಾಗಿ ಆತ್ಮನಾಯಿತ್ತು. ಅಂತು ಶಿವಾಂಶಿಕನಾದ ಆತ್ಮನು ತಾನು ಶಿವನೆಂಬುದ ಮಹಾದಿವ್ಯ ಮಹಿವೆಯೂ ಶಿವನ ಲೀಲಾವಿಲಾಸ ವಿಂದಾದುದಾಗಿ ಲಿಂಗಾಂಗವೆಂದೆರಡಾಗಿ ತೋಜಿತ್ತು. ಆ ಎರಡು ಒಂದೆಯೆಂಬ ಜಿವು ತಾನೆಯಾಗಿ ಎರಡಳಿದು ಒಂದೆ ವಸ್ತುವಾಗಿವುದಾಗಿ, ಅಂತು ಒಂದೆ ವಸ್ತು ಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಯಾಗುತ್ತವೆ ಆತ್ಮನೆಂಬ ಅಂಗವು ತಾನೆಯಾಗಿ ಎರಡೆನಿಸಿತ್ತು ತಾನೆ ತನ್ನ ಲೀಲಾಸ್ವತಂತ್ರತೆಯಿಂದಲೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೨

ವ. ರುದ್ರ ಮುಖದಲ್ಲಿ, ವಿಷ್ಣು ಭುಜದಲ್ಲಿ, ಜಂಘೆಯಲ್ಲಿ ಅಜಜನನವು. ಇಂದ್ರ ಪಾದದಲ್ಲಿ, ಚಂದ್ರ ಮನದಲ್ಲಿ, ಚಕ್ಷುವಿನಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ ಜನನವು. ನೊಸಲಲ್ಲಿಯು, ಪ್ರಾಣದಲ್ಲಿ ವಾಯು, ನಾಭಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತರಿಕ್ಷ ಜನನವು. ಶಿರದಲುದಯ ತೆತ್ತೀಸಕೋಟಿ ದೇವರ್ಕಳು. ಪಾದ ತಳದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಜನನವು. ಶ್ರೋತ್ರದಲ್ಲಿ ದಶದಿಕ್ಕು. ಜಗವ ನಿಕ್ಷೇಪಿಸಿದ ಕುಕ್ಷಿಯೊಳಿವುನಗಣಿತ ನೀನು ಸಾಸಿರಮುಖ ಸಾಸಿರ

ಕಣ್ಣು ಸಾಸಿರ ಭುಜ ಸಾಸಿರ ಪಾದ ಸಾಸಿರ ಸಂನಿಹಿತ ನಮ್ಮಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವರು.

ಟೀ. ಉಪಮಿಸಬಾರದ ಅಖಂಡ ಚಿವ್ವಳಗನುಳ್ಳ ಪೂರ್ಣಚೈತನ್ಯವೆ ಲಿಂಗಾ ಕಾರವಾಗಿದರ್. ಆ ಲಿಂಗವು ತಾನೆ ತನ್ನ ಸ್ವಲೀಲೆಯಿಂದ ಅಂಗ ಕರಚರಣಂಗಳಾಗಿ, ಅನಂತಶಿರ ಅನಂತಚಕ್ಷು ಅನಂತ ಪಾದಂಗಳನುಳ್ಳ ಮೂರ್ತಿಯಾಯಿತ್ತು. ಅಂತಪ್ಪ ಪರಶಿವಮೂರ್ತಿಯ ಚಿತಾಪ್ರಭಾಂಗದ ಚಿತಾಪ್ರಭಾವತೆ ಪ್ರಭಾವಿಸಿದ ಚಿತಾಕಲಾಂಶವೆ ಅನಂತ ಮೂರ್ತಿಗಳಾಗಿ ಅನಂತ ಜೀವಕೋಟಿಗಳಾಗಿ ಅನಂತ ತತ್ತ್ವಂಗಳಾಗಿ ಅನಂತ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಂಗಳಾದ ಜಗತ್ತಾದವು. ಅಂತು ಶಿವಾಂಶಿಕ ರಾದ ಆತ್ಮರು ಮೊದಲಾದ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಂಗಳ ಆ ಪರಶಿವನು ತನ್ನ ಜಠರದಲ್ಲಿಯೆ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿಹನೆಂಬುದೀಗ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

ವ. ಅವನಿಯಂಬರ ಉದಯಿಸದಂದು ಒಂದು ತುಂಬಿದ ಕೊಡನ ಕಂಡೆ. ಆ ಕೊಡನನೆತ್ತಿದವರಿಲ್ಲ, ಇಳುಹಿದವರಿಲ್ಲ. ಆ ಕೊಡ ತುಳುಕಿದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಿಂದು ಿಕೆಲಕ್ಕೈ ಸಿದೆಯಿತ್ತು ಕಂಡೆ. ಆ ಬಿಂದುವಿನಲ್ಲಿ ಅನಂತ ದೇವತಾಮೂರ್ತಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿತ್ತ ಕಂಡೆ. ಇದು ಕಾರಣ ಚಿಕ್ಕಯ್ಯ ಪ್ರಿಯಸಿದ್ಧಲಿಂಗದ ಲೀಲಾಮೂಲವ ಕಂಡು ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲವೆ ನುತಿದೆನು.

ಟೀ. ಸರ್ವ ತತ್ತ್ವಂಗಳೇನೂ ಇಲ್ಲವೆ ಇದ್ದೆಂದು ಅಖಂಡ ಚಿತಾಪ್ರಕಾಶಾಂಗವೆಂಬ ಭಾಜನದಲ್ಲಿ ಅಖಂಡ ಚಿದಾನಂದರಸ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ಒಂದೇ ಇದ್ದಿತೆಂಬುದೀಗ 'ಅವನಿಯಂಬರ ಉದಯಿಸದಂದು ಒಂದು ತುಂಬಿದ ಕೊಡನ ಕಂಡೆ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಿವುಲ್ಲಿ ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವನಜು ಅಂಗದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿ ಹಿಂಗದೆ ಪೂಜಿಸುವ ಪಟಾಸ್ಥಲಜ್ಞಾನಿಗಳಿಲ್ಲ. ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವನಜುವ ಅಜ್ಞವಿಲ್ಲದೆ ಆಹ್ವಾನ ವಿಸರ್ಜನೆಯ ಮಾಡುವ ಭಿನ್ನ ಪೂಜಕರಪ್ಪ ಶೈವರು ಇಲ್ಲ. ಅಂತು ಭಜಿಸುವರಾರೂ ಇಲ್ಲದಂದು ಒಂದೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ದಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ಆ ಕೊಡನನೆತ್ತಿದವರಿಲ್ಲ ಇಳುಹಿದವರಿಲ್ಲ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಅಖಂಡ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಚೈತನ್ಯ ವಸ್ತುವೊಂದೆ ಇದ್ದು ತನ್ನ ಭಜಿಸುವರಿಲ್ಲದಿರಬಾರದೆಂದು ತನ್ನ ಚಿದ್ವಿನೇಕದಿಂದ ಚಿಂತನೆದೋಯಲು ಆ ತೋಪದ ಚಿದ್ವಿನೇಕದ ಚಿಂತನೆ

ಈಗವೆ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ಕಂಪನವೆಂಬುದೀಗ 'ಆ ಕೊಡ ತುಳುಕಿತ್ತೆ'ಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಚಿದ್ವಿವೇಕದಿಂದ ಚಿಂತಿಸಿದ ಚಿಚ್ಚೈತನ್ಯವೇ ಪ್ರಭಾವಿಸಿ ನೆಗಳ್ಳು ಚಿತ್ ಪ್ರಭಾಂಗಮೂರ್ತಿಯಾದ ಚಿಲ್ಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ಆ ಕೊಡ ತುಳುಕಿದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಿಂದು 'ಕಲಕ್ಕಿ' ಸಿಡಿಯಿತ್ತ ಕಂಡೆ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಚಿತ್ ಪ್ರಭಾಂಗಮೂರ್ತಿಯಾದ ಲಿಂಗವು ತನ್ನ ಭಜಿಸುವರಾಗಬೇಕೆಂಬ ಲೀಲಾವಿಲಾಸದಿಂದ ತನ್ನ ಚಿತ್ ಪ್ರಭಾಂಗದ ಚಿತ್ ಪ್ರಭಾಕಲಾಂಶಗಳ ಬೇರ್ಪಡಿಸೆ ಅನಂತ ದೇವತಾಮೂರ್ತಿಗಳು ಮುಖ್ಯವಾದ ಆತ್ಮರುಗಳು ಅನಂತರಾದರೆಂಬುದೀಗ 'ಆ ಬಿಂದುವಿನಲ್ಲಿ ಅನಂತ ದೇವತಾಮೂರ್ತಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿತ್ತ ಕಂಡೆ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗದ ಲೀಲಾವಿಲಾಸದಿಂದಾದ ಜಗದ ಸೃಷ್ಟಿ ಮುನ್ನಿಲ್ಲ. ಲಿಂಗದ ಲೀಲೆ ಸಾಕಾದಡೆಯು ಇಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ 'ಇದುಕಾರಣ ಚಿಕ್ಕಯ್ಯ ಪ್ರಿಯ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗದ ಲೀಲಾಮೂಲವ ಕಂಡು ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲವೆನುತಿದೆ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೪

ವ. ಆದಿಪುರುಷನ ಮನವು ಮಹವನಕ್ಕಾಡಿ ಮತ್ತಲ್ಲಿಯೆ ಆನಂದದಿಂದ ಆ ನಿರವಯವು ಬೆಸಲಾಯಿತ್ತು. ಧರೆ ಅಂಬರ ವಾರುಧಿ ಸಹಿತ ಜಾರಿಯೆಂದರೆ ಜಗದಲ್ಲಿ ನಿಂದರು ಚೌರಾಸಿ ಲಕ್ಷ ಜೀವಜಾಲಂಗಳು. ಹಾರಿಯೆಂದರೆ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಿಂದರು ಗರುಡ ಗಂಧರ್ವ ಸಿದ್ಧ ವಿದ್ಯಾ ಧರ ದೇವರ್ಕಳು ಮೊದಲಾದ ದೇವ ಸಮೂಹಂಗಳೆಲ್ಲಾ. ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ ನೀವು ಮನದಲ್ಲಿ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ ಆಗಿಂದಡೆ ಆದುವು.

ಟೀ. ತತ್ತ್ವಂಗಳೇನೂ ಇಲ್ಲದ ಮೊದಲಿದರ್ ಪರಶಿವನು ತನ್ನ ಘನತೆಗೆ ತನ್ನ ಚಿತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿ ಹಿಗ್ಗಾಡಿ ಘನತರದಹಂಭಾವದಾನಂದದಲಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿ ನಿಂದಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ಆದಿಪುರುಷನ ಮನವು ಮಹವನಕ್ಕಾಡಿ ಮತ್ತಲ್ಲಿಯೆ ಆನಂದದಿಂದ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ತನ್ನ ಘನತೆಗೆ ತಾನೆ ಹೆಚ್ಚಿ ಮಹದ ಹಂಕಾರದಲ್ಲಿ ಆನಂದಿಸಿದ ಚಿತ್ತಿನ ನೆನಹಿಂದವೆ ಸಾಕಾರದ ತೋಪುಕೆಯ ವಿಲಾಸದ ನೆನಹುದೋಪಿಸಿ ತನ್ನ ನಿರವಯದಲ್ಲಿಯೆ ಸಾಕಾರಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ನಿಂದಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ಆ ನಿರವಯವು ಬೆಸಲಾಯಿತ್ತೆ'ಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ನಿರವಯವಸ್ತು ಸಾಕಾರವಾದ ನೆನಹಿನ ಚಿತ್ತುವಿಂದವೆ ದೇವತಾದಿಗಳು ಸಕಲಾತ್ಮರು ಅಷ್ಟತನುಗಳು ಮೊದಲಾದ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲಾ ಜನಿಸಿತ್ತು. ಅಂತು ಪರಶಿವನು ಲೀಲೆಯಿಂದ ಸಾಕಾರವಾದ ಚಿತ್ತಿನಿಂದ ಜನಿಸಿದ ಚಿತ್ತುಮಯವೀ ಜಗತ್ತೆಂದುದಾಗಿ,

ಮುನ್ನ ಆತ್ಮರು ಮೊದಲಾದ ತತ್ವಗಳೇನೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೫

ವ. ಶಿವ ತನ್ನ ವಿನೋದಕ್ಕೆ ರಚಿಸಿದನಂತ ವಿಶ್ವವು. ರಚಿಸಿ ಏನು ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ಹೊಜಿಗಾಗಿದ್ದನೇ ? ಇಲ್ಲ, ವಿಶ್ವಮಯ ತಾನಾದನು. ವಿಶ್ವವೆಲ್ಲವು ತಾನಾದನೆಂದರೆ ವಿಶ್ವದ ಉತ್ಪತ್ಯ ಸ್ಥಿತಿ ಲಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದಾತನೇ ? ಅಲ್ಲ. ಅದೇನು ಕಾರಣವೆಂದಡೆ, ಅಜಾತನಾಗಿ ಉತ್ಪತ್ಯನಲ್ಲ. ಸ್ಥಿತಿ ಕರ್ಮ ರಹಿತನಾಗಿ ಸ್ಥಿತಿಗೊಳಗಲ್ಲ. ಮರಣ ವಿರಹಿತನಾಗಿ ಲಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಲ್ಲ. ಇಂತೀ ಗುಣತ್ರಯಗಳು ಹೊದ್ದಲಿಪಿಯವು. ತಾನಲ್ಲದೆ ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಿಲ್ಲವಾಗಿ ದೂರಸ್ಥನಲ್ಲ. ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನಲ್ಲದೆ ಅನ್ಯವು ತೋಜಲಿಪಿಯದಾಗಿ ಇದಿರಿಲ್ಲ. ಇದಿರಿಲ್ಲವಾಗಿ ವಿಶ್ವಮಯವು ತಾನಾದುದೇ ಸತ್ಯ. ಅರಸು ಕಾಲಾಳಾಗಬಲ್ಲ ತನ್ನ ವಿನೋದಕ್ಕೆ, ಮರಳಿ ಅರಸಾಗಬಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಉರಿಲಿಂಗವೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನು ಜಗವಾಗಲೂ ಬಲ್ಲ, ಜಗವಾಗದಿರಲೂ ಬಲ್ಲ.

ಟೀ. ಅಖಂಡಾದ್ವಯ ನಿತ್ಯಪರಿಪೂರ್ಣವಸ್ತು ತಾನೊಂದೆಯಾಗಿದ್ದು ತನ್ನ ತಾನೆ ಸೇವ್ಯ ಸೇವಕನಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಅಲಿಲಾಸದಿಂದ ತಾನೇ ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ತನ್ನ ತದಂತವೊಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ, ನಾನಾತ್ವವನೆಯ್ವಿ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಾತ್ಮರಾಗಿ ಅಂಗಸ್ವರೂಪಾದ ಜಗತ್ತಾಯಿತ್ತು. ಅಂತಾದ ಆತ್ಮರಿಗೆ ಸುಖ ದುಃಖ ಬಂಧ ಮೋಕ್ಷ ಜನನ ಮರಣಗಳು ಮಾಡಿ ತಾನೆ ನಿತ್ಯನಾಗಿ ವಿನೋದಿಸುತ್ತಿರ್ಪ ಆ ಎರಡಾಗಿ ಶಿವನು. ಅಂತವು ಆತ್ಮರುಗಳಿಗೆ ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನಮಂ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿ, ಮೋಕ್ಷವೇಕ್ಷರಂ ಮಾಡಿ, ಭಕ್ತಿರತಿಯನಿತ್ತು, ತನ್ನ ಶಿವತ್ವವನೆಯ್ವಿಸಿ, ಎರಡಳಿದು ಒಂದೆಯಾಗಿವನು. ಅಂತು ಒಂದೆ ವಸ್ತು ತನ್ನ ಲೀಲೆಯಿಂದ ತಾನೇ ಲಿಂಗವಾಗಿ ಪೂಜನೆನಿಸಿದ. ತನ್ನ ಪೂಜಿಸುವ ಆತ್ಮರಿಲ್ಲದಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಆತ್ಮರುಗಳಾಗಿ ತನ್ನ ತಾನೆ ಪೂಜಿಸಿಕೊಂಬ ಭೇದದಿಂದ ಎರಡೆನಿಸಿದ ಶಿವಮಯವೀ ಜಗತ್ತೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೬

ವ. ಘನಗಂಭೀರ ಮಹಾವಾರುಧಿಯಲ್ಲಿ ನೊರೆ ತೆರೆ ಬುದ್ಬದ ಘನ ತರಂಗಗಳು ತೋಜುತ್ತಲ್ಲಾ ಎಂದಡೆ ಅವು ಬೇಜಾಗಬಲ್ಲವೆ ? ಮರ ಶಿವನೆಂಬ ಅಂಬುಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಕಲ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗಳಾದವಲ್ಲದೆ ಬೇಜಾಗಬಲ್ಲವೆ ? ಇದ ಬೇಜೆಂಬ ಅಜುಮರುಳರ ನಾನೇನೆಯೆ ? ವಿಶ್ವವ ತಿಳಿದು ನೋಡಲು ಸಿಮ್ಮಲಿಗೆಯ ಚೆನ್ನರಾಮನೆಂಬ ಲಿಂಗವು ತಾನೆ.

ಟೀ. ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ತೋಟುವ ನೊರೆ ತೆರೆ ಬುದ್ದದ ಘೇನತರಂಗ ತುಂತುವನಿಗಳು ಸಮುದ್ರದ ಉದಕವೆಯಲ್ಲದೆ ಬೇಜೊಂದುದಕವೆ ? ಅಲ್ಲಲ್ಲಾ. ಆ ಸಮುದ್ರದ ಉದಕವಾಗಿಯೂ ಆ ಸಮುದ್ರವನಗಲಿ ಬೇಜಾದ ತುಂತುವನಿಗಳಿಗೆ ಆ ಸಮುದ್ರದ ಘನತೆಯ ಮಹತ್ವವಿಲ್ಲ. ಮತ್ತಾ ತುಂತುವನಿಗಳಿಗೆ ಪದಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಸಮುದ್ರವನ್ನೆದಿ ಬೆರೆದಂದು ಸಮುದ್ರವಸ್ಥಂತೆ ಅಂತು ಅಖಂಡ ಜೈತನ್ಯಾನಂದರಸಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ಪರಶಿವಸಮುದ್ರವಪ್ಪ ಶಿವಚೈತನ್ಯವು ತನ್ನ ಲೀಲೆಯಿಂದ ವಿಕರಿಸಿ ಸಾಕಾರವಾಗಿ ನಾನಾತ್ವವನ್ನೆದಿ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಾತ್ಮರಾಗಿ ಜಗತ್ತಾಯಿತು. ಅಂತಾದ ಆತ್ಮರು ಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯೆಯಿಂದಲೆಯ್ಲಿ ಮತ್ತಾ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಯವರು. ಅಂತು ಶಿವಾಂತಿಕವಾದ ಶಿವಮಯವೇ ಜಗತ್ತೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೭

ವ. ಶಿವ ಜಗವಾಗಬಲ್ಲ, ಶಿವ ಜಗವಾಗದಿರಲೂ ಬಲ್ಲ. ಶಿವ ರೂಪವಾಗಬಲ್ಲ, ಶಿವ ರೂಪವಾಗದಿರಲೂ ಬಲ್ಲ. ಶಿವನಜಾಂಡಕೋಟಿಗಳ ಮಾಡಬಲ್ಲ, ಮಾಡದಿರಲೂ ಬಲ್ಲ. ಶಿವ ಕೆಡಿಸಬಲ್ಲ, ಕೆಡಿಸದಿರಲೂ ಬಲ್ಲ. ಶಿವ ಜಂಗಮವಾಗಿ ಶಿವನ ಪೂಜಿಸಬಲ್ಲ, ಶಿವಲಿಂಗವಾಗಿ ತಾನೇ ಪೂಜಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲ. ಶಿವ ಹೊಜಿಗಾಗಿ ಅನ್ಯವುಂಟೆಂಬ ವೇದವುಂಟೆ ? ಇಲ್ಲ. ಉರಿಲಿಂಗವೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನು ವಿಶ್ವಕ್ಕೆಲ್ಲ ಮಾತಾಪಿತನು.

ಟೀ. ಪರಶಿವನು ತಾನೆ ತನ್ನ ಲೀಲಾಸ್ವತಂತ್ರತೆಯಿಂದ ಪೂಜ್ಯಪೂಜಕರಾಗಿ ರಬೇಕೆಂದು ಸಾಕಾರಮೂರ್ತಿಯಾಗುತ್ತವೆ ತನ್ನ ತದಂತಕಲೆಯೊಳೊಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಾತ್ಮರಾಗಿ ನಾನಾತ್ವವನ್ನೆದಿ ಜಗತ್ತಾಯಿತು. ಅಂತಾದ ಜಗತ್ತಿನ ಉತ್ಪತ್ಯ ಸ್ಥಿತಿ ಸಂಹಾರಂಗಳಿಗೆ ತಾನೆ ಕರ್ತೃವಾಗಿಪ್ಪ, ತಾನೆ ಪೂಜ್ಯನಾಗಿವು. ತನ್ನ ತದಾಂತವಾಗಿಪ್ಪ ಆತ್ಮರೆ ಪೂಜಕರಾಗಿವರು. ಅಂತು ಪರಶಿವನು ತಾನೆ ಲಿಂಗವಾಗಿ ಪೂಜ್ಯನಾದ ತಾನೆ ಆತ್ಮರಾಗಿ ಪೂಜಕರಾದ, ಭೇದದಿಂದ ಒಂದೆ ವಸ್ತು ಎರಡೆನಿಸಿ ಶಿವ ಜಗವಾದನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೮

ವ. ಹರಿ ಬ್ರಹ್ಮ ಧರಿಯಾಕಾಶವಿಲ್ಲದ ಭಸ್ಮಕ್ಕೆ ಸ್ಥಲವದು. ಅದಾದಿ ನೋಡಯ್ಯಾ. ಭಸ್ಮವನೆ ಮಸುಳಿಸಿ ಲೋಕಂಗಳನೆ ಪಡೆದು ಸಕಲ ಜೀವರನಿತು ಮಾಡಿದರೊಳರೆ? ನಿನ್ನಿಚ್ಛೆ ನಿನಗೆ. ಸ್ವಯಂಭು ನೀನೆ ಯಾಗಿದೇಯಯ್ಯಾ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿನಾಥಯ್ಯಾ.

ಟೀ. ಪಂಚತತ್ತ್ವಂಗಳು ನೊದಲಾದ ತತ್ತ್ವಮೂರ್ತಿಗಳಾರೂ ಇಲ್ಲದಂದು ಒಂದೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ದಿತ್ತು. ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬುದೀಗ 'ಸ್ಥಲ'ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬ ಸ್ಥಲವದು ಮೊದಲಿದರ್ ವಸ್ತುವೆಂಬುದೀಗ 'ಅದಾದಿ ಸೋಡಯ್ಯಾ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಪ್ಪ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ತನ್ನ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ತಾನೆ ಮಹಾಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ನಿನ್ನಿಚ್ಛೆ ನಿನಗೆ ಸ್ವಯಂಭೂ ನೀನೆಯಾ ಗಿದೆಯಯ್ಯಾ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಾದ ಮಹಾಲಿಂಗದ ಚಿತ್ಪ್ರಕಾಶಾಂಗವೆ ಚಿದ್ವಸ್ತು. ಆ ಚಿದ್ವಸ್ತುವೆನಿಸಿದ ಚಿತ್ಪ್ರಭಾಂಗದ ಚಿತ್ಕಲೆಯೊಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಆ ಚಿತ್ಕಲೆಯ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಾತ್ಮರ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ನಿಜವ ಮಹಿಸಿ ಲೋಕ ಲೌಕಿಕ ಜೀವಂಗಳೆನಿಸಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಂ ಮಾಡಿದ ಮಹತ್ತ್ವ ಲಿಂಗಕ್ಕಲ್ಲದಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ 'ಭಸ್ಮವನೆ ಮಸುಳಿಸಿ ಲೋಕಂಗಳನೆ ಪಡೆದು ಸಕಲ ಜೀವರಸಿಂತು ಮಾಡಿದ ರೊಳರೆ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗವು ತನ್ನ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಲೀಲೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಚಿತ್ಕಲೆಯನೆ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಾತ್ಮರ ಮಾಡಿ ನೋಡಿ ವಿನೋದಿಸುತಿದರ್ನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

ವ. ಒಂದೆರಡಾದುದನಾರೂ ಅಜಿಯರು. ಅವೊಂದು ಒಂದೆಯಾ ಯಿತ್ತು. ತ್ರಿತತ್ತ್ವವಾಯಿತ್ತು. ವೇದಾತೀತವಾಯಿತ್ತು. ಭರಿತವಾ ಯಿತ್ತು. ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಯಿತ್ತು. ಭಕ್ತಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಆಧಾರ ದೇಹವಾಯಿತ್ತು. ಅದು ಅಷ್ಟವಿಗ್ರಹಸ್ವರೂಪವಾಗಿರುತ್ತಿ ಪ್ಪುದು. ಮತ್ತಿದ್ದ ಒಂದು ಮಾಯಾಶಕ್ತಿಯಂ ಕೂಡಿ ಗುಣತ್ರ ಯಂಗಳಂ ಕೂಡಿ ನಾನಾತ್ಮನೆನಿಸಿಕೊಂಡು ವಿಷಯಾತ್ಮ ಇಂದ್ರಿಯಾತ್ಮ ಭೂತಾತ್ಮ ಜೀವಾತ್ಮ ಪರಮಾತ್ಮನೆನಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಾಣಾದಿ ವಾಯುಗಳಂ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಜಡಪ್ರಕೃತಿಗಳಂ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಸಂಕಲ್ಪ ವಿಕಲ್ಪವೆಂಬ ಉಭಯ ಕರ್ಮಂಗಳಂ ಕಲ್ಪಿಸಿ ನಾನಾ ಯೋನಿಪ್ರಾಪ್ತನಾಗುತ್ತಿದರ್ ಲೋಕಾದಿ ಲೋಕಂಗಳೊಳು ತೊಳಲಿ ಬಳಲಿ ತನ್ನ ಮೊದಲ ಕೂಡುವ ಪ್ರಕಾರಮಂ ಬಯಸಿ ನಾನಾ ಪಥ ದಿಂದ ಅಜಿಸಿ ಹರಿವುತ್ತಿಪ್ಪರವಿಳ ಜೀವಿಗಳೆಲ್ಲರು. ಇದ ಬೆರಸದೆ ಬೆರ ಸಿದ ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣನ ನೆನೆದವಂಗೆ ಇದು ಸಾಧ್ಯವೆಂದಜಿದನಾಗಿ ನಾನು ಬಸವಣ್ಣನ ನೆನೆನೆನೆದು ಶರಣೆಂದು ಶುದ್ಧನಾದೆ ಕಾಣಾ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ.

ಟೀ. ಅನಾದಿಯಲ್ಲಿ ಆತ್ಮರುಗಳೂ ಇಲ್ಲ. ಮಾಯೆ ಮೊದಲಾದ ತತ್ತ್ವಂಗಳೆನೂ ಇಲ್ಲದಂದು ಒಂದೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ದು ತನ್ನ ಸ್ವಲೀಲೆಯಿಂದ ತಾನೆ ಲಿಂಗ

ವಾಗಿ ತಾನೆ ಆತ್ಮನೆಂಬ ಅಂಗವಾಗಿ ಎರಡಾಯಿತ್ತು. ಆ ಒಂದೇ ಎರಡಾದ ಭೇದವ ವೇದಾಂತಿಗಳು ಸಿದ್ಧಾಂತಿಗಳು ಮೊದಲಾದ ಇತರ ಮತವಾದಿಗಳು ಅಜ್ಞೆಯರೆಂಬ ದೀಗ ' ಒಂದೆರಡಾದುದನಾರೂ ಅಜ್ಞೆಯರು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಆ ಒಂದೇ ಎರಡಾದ ಪರಿಯೆಂತೆಂದಡೆ ಆ ಒಂದೆಯಾಗಿದ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ತನ್ನ ನಿಜದಲ್ಲಿ ಅಗಲಿಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ಎಂತಿದಂತೆ ಅಖಂಡ ಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಯಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ಆವೊಂದು ಒಂದೆಯಾಯಿತ್ತೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಾದ ಲಿಂಗವು ತನ್ನ ಲೀಲೆಯಿಂದ ನಿಕಲನಾಗಿವು, ಸಕಲನಿಕಲನಾಗಿಯೂ ಇವು, ಸಕಲನಾಗಿಯೂ ಇವು ನೆಂಬುದೀಗ 'ತ್ರಿತತ್ವವಾಯಿತ್ತೆ'ಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಲಿಂಗದ ಘನವ ವೇದಾಗಮಗಳು ವಚಿಸಿ ಹೇಳಲಜ್ಞೆಯವು. ಆ ಲಿಂಗ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿವುದು. ತಾನೊಂದೆಯಾಗಿವುದು. ಭಕ್ತಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ವೇದಾಂತೀತ ವಾಯಿತ್ತು, ಭರಿತವಾಯಿತ್ತು, ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಯಿತ್ತು, ಭಕ್ತಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತ್ತೆ'ಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಮಹಾಘನಲಿಂಗದ ಚಿದಂಗವೆಂಬುದೀಗ 'ಅದಕ್ಕೆ ಆಧಾರ'ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಾದ ಲಿಂಗದ ಚಿದಂಗವೆ ಅಷ್ಟತನುಗಳಾಗಿ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಸ್ಥೂಲದೇಹವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ಅದಕ್ಕೆ ಆಧಾರ ದೇಹವಾಯಿತ್ತು' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. 'ಅದು ಅಷ್ಟವಿಗ್ರಹಸ್ವರೂಪವಾಗಿರುತ್ತಿವುದು' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಮಹಾಘನವಸ್ತು ಲೀಲೆಯಿಂದ ತಾನೇ ಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಯಾಯಿತ್ತು. ತನ್ನ ತದಂಶವವು ಚಿಚ್ಚೈತನ್ಯ ಕಲೆಯೊಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಆ ಚಿಚ್ಚೈತನ್ಯಕ್ಕೆ ವಿಧ್ಯಾಮಾಯಾ ಸಂಬಂಧಮಂ ಮಾಡೆ ಗುಣತ್ರಯ ಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿ ನಾನಾತ್ವವನೆಯ್ವಿ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಾತ್ಮರಾಗಿ ದೇಹೋಹಮೆಂದು ಜೀವರಾಗಿ ತಮ್ಮ ನಿಜವ ಮಜ್ಜೆದು ಪರಿಭವದ ಬಂಧನದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ತಾವತ್ರಯಂಗಳಲ್ಲಿ ನೋವುತ್ತಿದ್ದ ಜೀವಿಗಳು ತಮ್ಮ ನಿಜವವು ಶಿವಪದವ ಕೂಡಬೇಕೆಂಬ ಅವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಹಲವು ಮತಂಗಳಿಂದ ಸಾಧಿಸಲು ಆರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲದಿರಲು ಇದನಜ್ಞೆದು ಹಲವು ಮತಂಗಳ ಕೂಡದೆ ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಶರಣ ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣನನೆ ಲಿಂಗವೆಂದ ಜ್ಞೆದು ಶರಣುವೊಕ್ಕು ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿ ಲಿಂಗಾಂಗವಾದೆನೆಂದು ಪ್ರಭುದೇವರು ನುಡಿದರೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೧೦

ವ. ಅಸ್ತಿ ಭಾತಿ ಎಂಬ ಎನ್ನ ಸತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾಮ ರೂಪೆಂಬ ಹುಸಿಯೆಂತು ಜನಿಸಿತ್ತೆಂದಜ್ಞೆಯನಯ್ಯ. ಇಲ್ಲದ ಹೆಸರುಗಳ ಭಿತ್ತಿಯ ಚಿತ್ತಾರದಂತೆ ದೇಹ ನಾಮವೀ ತೆಜನೆಂದಜ್ಞೆಯದೆ ತೊಳಲಿ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದೆನಯ್ಯಾ ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ ಸಂಸಾರಬಂಧನವೆನಗಿದೆ ಕಂಡಯ್ಯ.

ಟೀ. ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ಎಂದೂ ಉಂಟಾದುದು, ಚಿತ್ ಪ್ರಕಾಶವನುಳ್ಳದು ಎಂಬುದೀಗ 'ಅಸ್ತಿ ಭಾತಿ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಸತ್ತು ಚಿತ್ತಾನಂದ ನಿತ್ಯವನುಳ್ಳ ಪರಶಿವನು ಲೀಲೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಚಿಚ್ಚೈತನ್ಯಾಂಶಕಲೆಯೊಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಆತ್ಮನಾಯಿತ್ತು. ಅಂತಾದ ಆತ್ಮಗೆ ಅಹಂ ಮಮತೆಯನೆಯ್ದಿವು ಮಜವೆಯಂ ಪುಟ್ಟಿಸಲು ಆ ಮಜವೆಯಿಂದ ನಾಮಗೂಪಾದ ಹುಸಿದೇಹ ಹುಟ್ಟಿ ಆತ್ಮಗೆ ಅದೇ ಸಂಸಾರಬಂಧನವಾಗಲು ಆ ದೇಹ ಸಂಸಾರಬಂಧನ ಹುಸಿಯೆಂದಜಿಯದೆ ಪರಿಭವಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿವು ಜೀವಿಗಳು ತಾವು ಶಿವಾಂತಿಕರೆಂದಜಿಯರು. ತಮಗೆ ಈ ದೇಹಸಂಬಂಧವೆಂತಾಯಿತ್ತೆಂಬುದ ತಿಳಿಯಲಜಿಯರೆಂಬುದೇ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೧೧

ಲಿಂಗಸ್ಥಲ ಸಂಪೂರ್ಣ

ಅಂತು ಸ್ಥಲ ಳಕ್ಕಂ ಶ್ಲೋಕ ಳಳಕ್ಕಂ ವಚನ ಳಕ್ಕಂ

ಮಂಗಳಂ

ಶ್ರೀ

೫. ಸಂಸಾರಸಂಬಂಧ ಸ್ಥಲ

✱

ಸೂತ್ರ. ಅಂತು ಮಹಾಘನಲಿಂಗವು ತನ್ನ ಸ್ವಲೀಲೆಯಿಂದ ಲಿಂಗಾಂಗ ಪರಡಾಗಿ ಉಪಸ್ಯೋಪಾಸಕನವು ಭೇದದಿಂದ ಆ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವು ತನ್ನ ಪಂಚ ಸಾದಾಖ್ಯ ಮುಖಗಳಲ್ಲಿ ಪಂಚ ತತ್ತ್ವಗಳಂ ಪುಟ್ಟಿಸಿ ಆ ಪಂಚ ತತ್ತ್ವಗಳಿಂದ ಪಂಚವಿಂಶತಿ ತತ್ತ್ವಗಳಂ ಪುಟ್ಟಿಸಿ ಆ ಪಂಚವಿಂಶತಿ ತತ್ತ್ವದೇಹಮಂ ಆತ್ಮಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದೇಹಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಅಹಂ ಮಮತೆಯನೆಯ್ವಿಪ್ಪ ಅಚ್ಚಾನಮಂ ಪುಟ್ಟಿಸಿ ಜೀವನಂದೆನಿಸಿ ಆ ಜೀವಂಗೆ ಪುಣ್ಯಪಾಪವೆಂಬ ಕರ್ಮದ ಉದ್ಯೋಗಮಂ ಕೊಟ್ಟು ಪಾಶಬದ್ಧನ ಮಾಡಿ ಸುಖದುಃಖ ಬಂಧಮೋಕ್ಷ ಜನನ ಮರಣಗಳೆಂಬ ಭವಮಾಲೆಗೊಳಗುಮಾಡಿ ಜೀವರನಾಡಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿವ್ವನು. ಆ ಮಹಾಲಿಂಗವು ತನ್ನ ಲೀಲಾವಿಲಾಸದಿಂದ ಇಂತು ಆತ್ಮಗೆ ದೇಹಸಂಸಾರ ಸಂಬಂಧಿಸಲು ಆ ಆತ್ಮನು ತನ್ನ ನಿಜವಂ ಮುಚ್ಚಿದು ದೇಹೋಹಮೆಂದು ದೇಹ ಸಂಸಾರಸಂಬಂಧಿಯಾದನಾಗಿ ಸಂಸಾರಸಂಬಂಧಸ್ಥಲ ಹೇಳಲಾದುದು.

ಸಂಸಾರಸಂಬಂಧಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಶ್ಲೋಕ :

ಸದ್ಯೋಜಾತೋ ವಾಮದೇವೋಽಫೋರಸ್ತತ್ಪುರುಷಾಹ್ವಯಃ
ಈಶಾನಶ್ಚೇತಿ ಪಂಚೈತೇ ಬ್ರಹ್ಮಸಂಜ್ಞಾಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ

ಟೀ. ಸದ್ಯೋಜಾತ ವಾಮದೇವ ಅಫೋರ ತತ್ಪುರುಷ ಈಶಾನ ಎಂದಿಂತು ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮಮೂರ್ತಿಗಳು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವು. ಆ ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮಮೂರ್ತಿಗಳಿಂದ ಪಂಚಭೌತಿಕಗಳು ಪುಟ್ಟಿದವು.

ಸದ್ಯೋಜಾತಸ್ತಥಾ ಭೂಮಿರ್ವಾಮದೇವೋ ಭವೇಜ್ಜಲಂ
ಅಘೋರಾದ್ವಹ್ನಿರಿತ್ಯುಕ್ತಸ್ತತ್ಪುರುಷಾದ್ವಾಯುರುಚ್ಯತೇ
ಈಶಾನಾದ್ಗಗನಾಕಾರಃ ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮಮಯಂ ಜಗತ್

ಟೀ. ಸದ್ಯೋಜಾತ ಮುಖದಿಂದ ವೃದ್ಧಿ ಪುಟ್ಟಿತ್ತು. ವಾಮದೇವ ಮುಖದಿಂದ ಅಪ್ಪು ಪುಟ್ಟಿತ್ತು. ಅಘೋರ ಮುಖದಿಂದ ಅಗ್ನಿ ಪುಟ್ಟಿತ್ತು. ತತ್ಪುರುಷ ಮುಖದಿಂದ ವಾಯು ಪುಟ್ಟಿತ್ತು. ಈಶಾನ ಮುಖದಿಂದ ಆಕಾಶ ಪುಟ್ಟಿತ್ತು. ಇದು ಕಾರಣ ಭೌತಿಕ ಜಗವೆಲ್ಲಾ ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪವೆಂದು ಅಜಿವುದು.

ನಿವೃತ್ತಿಃ ಪೃಥಿವೀ ಜ್ವೇಯಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಚಾವ ಉಚ್ಯತೇ
ವಿದ್ಯಾ ತೇಜೋ ವಿನಿರ್ದಿಷ್ಟಾ ವಾಯು ಶಾಂತಿಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾ
ಶಾಂತ್ಯತೀತಾ ಭವೇದ್ರೋಮ ಕಳಾರೂಪಾಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ

ಟೀ. ನಿವೃತ್ತಿಕಲೆಯೇ ವೃದ್ಧಿಯೆಂದಜಿವುದು. ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಕಲೆಯೇ ಉದಕವೆಂದಜಿವುದು. ವಿದ್ಯಾಕಲೆಯೇ ಅಗ್ನಿಯೆಂದು ವಿನಿರ್ದಿಷ್ಟಾ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಶಾಂತಿ ಕಲೆಯೇ ವಾಯುವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಶಾಂತ್ಯತೀತ ಕಲೆಯೇ ಆಕಾಶವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಪಂಚತತ್ತ್ವಂಗಳು ಪಂಚಕಲಾರೂಪಂಗಳೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟುವು.

ಮತ್ತಂ ಪಂಚಭೌತಿಕಮಯವಾದಂಥ ಜೀವನೋದಯದ ಸಂಸಾರ ಸಂಬಂಧ ಹೇಗೆಂದಡೆ :

ಸರ್ವಭಾವಪದಾತೀತಂ ಜ್ಞಾನರೂಪಂ ನಿರಂಜನಂ
ವಾರೀವ ಸ್ಫುರಿತಂ ಸ್ವಸ್ಮಿನ್ ತತ್ರಾಹಂಕೃತಿರುತ್ಥಿತಂ
ಪಂಚಾತ್ಮಕಮಭೂಕ್ತಿಂಡಂ ಧಾತುಬದ್ಧಂ ಗುಣಾತ್ಮಕಂ
ಸುಖದುಃಖಸಮಾಯುಕ್ತಂ ಜೀವಭಾವನವ್ಯಾಕುಲಂ
ತೇನಾತ್ಮಾ ಜೀವ ಇತ್ಯುಕ್ತೋ ವಿಶುದ್ಧೇ ಪರಮಾತ್ಮನಿ

ಟೀ. ಸಮಸ್ತಭಾವಪದಂಗಳ ಮೀಟಿದಂಥಾ ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನಾದ ನಿರಂಜನ ವಸ್ತುವು ಶರಧಿಯಲ್ಲಿ ಮರುತಾಸ್ಪಂದದಿಂದ ತರಂಗಾದಿ ನಾನಾಕಾರಂ ತೋಪಿದ ಹಾಗೆ ತನ್ನ ವೈಚಿತ್ರ್ಯಶಕ್ತಿಗಳೆಂಬ ವಾಯುಸ್ಪಂದದಿಂದ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತು ಸ್ಫುರಿಸಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಶಿವಾಂಶವಾದ ಹಮ್ಮು ಪುಟ್ಟಿ ಆ ಹಮ್ಮಿನಿಂದ ಧಾತುಗಳಿಂದ ಬದ್ಧನಾಗಿ ತ್ರಿಗುಣಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಪಂಚಭೂತಾತ್ಮಕವಾದ ಪಿಂಡವಾಯಿತ್ತು.

ಆ ಹಮ್ಮು ನಾನು ಜೀವನು ಎಂದು ಬಗೆದಿಹ ವ್ಯಾಕುಲದಿಂದ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಪರ ಮಾತ್ಮ ತತ್ತ್ವದಲ್ಲಿ ಸುಖದುಃಖಂಗಳೊಡನೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಕೂಡಲುಪಟ್ಟ ಜೀವ ತ್ವನು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟದು.

ಸೋಯಮಾತ್ಮಾ ಶಿವಸ್ಸಾಕ್ಷಾಚ್ಛಿವಸ್ಯಾಂಶೋಪಿ ತತ್ತ್ವತಃ
ವ್ಯವಹಾರದಶಾಯಾಂ ತು ಸಂಸಾರೀವ ಪ್ರಕಾಶತೇ

ಟೀ. ಆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಅಯಂ ಆತ್ಮಾ-ಈ ಆತ್ಮನು, ತತ್ತ್ವತಃ-ಪರಮಾರ್ಥ ದಿಂದ, ಸ್ವಯಂ-ತಾನು, ಸಾಕ್ಷಾತ್-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದ, ಶಿವಸ್ಯ-ಶಿವನ, ಅಂಶೋಪಿ ಅಂಶವಾಗಿದ್ದು, ವ್ಯವಹಾರದಶಾಯಾಂ ತು-ವ್ಯವಹಾರಾರ್ಥವಾದ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ, ಆತ್ಮಾ-ಜೀವನಾಗಿ, ಸಂಸಾರೀವ-ಸಂಸಾರಿಯೆಂಬ ಹಾಂಗೆ, ಪ್ರಕಾಶತೇ-ಕಾಣಿಸು ತ್ತೆಹನು.

ಸಂಸಾರೋಽವಿದ್ಯಯಾ ಚಾಸ್ಯ ಸತ್ಯವತ್ ಪರಿಕಲ್ಪಿತಃ
ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಾದಿ ಸಂಘಾತೇಽಹಂ ಮಮ ಭ್ರಾಂತಿರೂಪತಃ

ಟೀ. ಅಸ್ಯ-ಈ ಆತ್ಮಗೆ, ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಾದಿ ಸಂಘಾತೇ, ದೇಹ-ದೇಹದ, ಂದ್ರಿಯಾದಿ-ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳು ಮೊದಲಾದ, ಸಂಘಾತೇ-ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ, ಅಹಂ ಮಮ ಭ್ರಾಂತಿರೂಪತಃ, ಅಹಂ-ನಾನು, ಮಮ-ನನ್ನದು ಹೀಂಗೆ ಎಂಬ ಭ್ರಾಂತಿ ರೂಪತಃ-ಮಿಥ್ಯಾಬುದ್ಧಿಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಉಳ್ಳ, ಅವಿದ್ಯಯಾ ಚ-ಅಜ್ಞಾನದಿಂದವೆ, ಸಂಸಾರಃ-ಸಂಸಾರಿಯಹವು, ಸತ್ಯವತ್-ಯಥಾರ್ಥವೆಂಬ ಹಾಂಗೆ, ಪರಿಕಲ್ಪಿತಃ- ಕಲ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಸ್ವಸ್ಮಿನ್ನವಸ್ಥಿತಾವಿದ್ಯಾಮೋಹಿತಃ ಪುರುಷಸ್ವಸ್ವಕಂ
ಶಿವತ್ವಂ ಸ್ವಪರಾಂ ಭಕ್ತಿಮವಿಜ್ಞಾಯ ಸ್ವಕರ್ಮಣಾ

ಟೀ. ಪುರುಷಃ-ಪುರುಷನು, ಸ್ವಸ್ಮಿನ್-ತನ್ನಲ್ಲಿ, ಅವಸ್ಥಿತಾ-ಇದ್ದಂಥಾ, ಅವಿದ್ಯಾ-ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ, ಮೋಹಿತಃ-ಮೂಢನಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಾತನಾಗಿ, ಸ್ವಕಂ- ತನ್ನದಾದ, ಶಿವತ್ವಂ-ಶಿವತ್ವವನು, ಸ್ವ-ತನ್ನ, ಪರಾಂ-ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಿ ತಾತ್ಪರ್ಯ ವುಳ್ಳಂಥ, ಭಕ್ತಿಂ-ಭಕ್ತಿಯನು, ಸ್ವಕರ್ಮಣಾ-ತನ್ನ ಕರ್ಮದಿಂದ, ಅವಿಜ್ಞಾಯ- ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ, ದೇಹ-ಜೀವನಾಗಿ ಇದ್ದನು.

ಸಂಸಾರಸಂಬಂಧಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ವಚನ :

ವ. ಪರಶಿವನ ಚಿತ್ಕರಣಂಗಳು ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಶಿರೋಮಧ್ಯಕ್ಕೆ ಬಿಂಬಿಸಿ. ಅದಕ್ಕೆ ಚೈತನ್ಯಗೊಳಿಸಿದಲ್ಲಿ ಅದೇ ಪರಮಾತ್ಮನಾಯಿತ್ತು. ಆ ಪರಮಾತ್ಮನಾ ಜಗತ್ತಿನ ಭೂಮಧ್ಯಕ್ಕೆ ಬಿಂಬಿಸಿದಲ್ಲಿ ಅದೇ ಅಂತರಾತ್ಮನಾಯಿತ್ತು. ಆ ಅಂತರಾತ್ಮನಾ ಜಗತ್ತಿನ ಹೃನ್ಮಧ್ಯಕ್ಕೆ ಬಿಂಬಿಸಿದಲ್ಲಿ ಅದೇ ಜೀವಾತ್ಮನಾಯಿತ್ತು. ಆ ಜೀವಾತ್ಮನೇ ಘಟ, ಅಂತರಾತ್ಮನ ಪ್ರಾಣ, ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಸರ್ವಸಾಕ್ಷಿಕ, ಆ ಸಾಕ್ಷಿಕನೇ ವಸ್ತು. ಆ ಪರವಸ್ತು ಜೀವಾಂತರಾದಿಗಳೆಂಬ ಅಂಗಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಪಂಚವಿಂಶತಿ ತತ್ತ್ವಂಗಳೆಂಬ ತುಷಾವಾಶಮಂ ತೊಡಿಸಿ, ಅಂತದನೇ ಪಶುವೆಸಿಸಿ, ತಾನದಕ್ಕೆ ಪತಿಯಾಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ನಾನಾ ವಿಸೋದಂಗಳಂ ನೋಡಿ ವಿಸೋದಿಸುತ್ತ ಬಸವಪ್ರಿಯ ಕೂಡಲ ಚಿನ್ನಸಂಗಯ್ಯಸಿಂಹೀಮಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸರ್ವ ಜಗತ್ತಾ.

ಟೀ. ಅಖಂಡ ಚಿಚ್ಚೈತನ್ಯ ಚಿತ್ ಪ್ರಭಾವೆಗಳೆಯಾಗಿವು ಪರಶಿವನು ತನ್ನ ಸ್ವಲೀಲೆಯಿಂದ ಚಿತ್ ಪರಮಲಿಂಗವಾಗುತ್ತ ಸ್ಥಿರಿಸಿ ಪ್ರಭಾವಿಸಿದಲ್ಲಿ ಚಿಚ್ಚೈತನ್ಯಾಣುಕೋಟಿಗಳೆದ್ದು ಚೈತನ್ಯಾಣುರೂಪಗಳಾಗಿ ಬಿಂಬಿಸಿ ತೋಜಲು, ಆ ತೋಜಿದ ಚಿದಾಣುಬಿಂದುಗಳಿಗೆ ಪಂಚವಿಂಶತಿ ತತ್ತ್ವದೇಹಂಗಳಂ ಸಂವಿಂಧಿಸಿ, ಜೀವ ಪ್ರಾಣಂಗಳೆನಿಸಿ, ಜಗತ್ತನಾಡಿಸಿ ನೋಡಿ ವಿಸೋದಿಸುತ್ತ ಪಶುವತಿಯಾಗಿವು ಪರಮಲಿಂಗವೆಂಬುದೀಗ ಈ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

ವ. ಅಕಲ್ಪಿತ ನಿತ್ಯ ನಿರಂಜನ ಸಿಸ್ತೀಮ ನಿರವಯ ಅಖಂಡಪರಿಪೂರ್ಣ ಪರಂಜ್ಯೋತಿಯಾದ ಮಹಾಘನವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನುತ್ಪತ್ಯ. ಆ ಪರಮಾತ್ಮನಿಂದ ಅಂತರಾತ್ಮನುತ್ಪತ್ಯ. ಆ ಅಂತರಾತ್ಮನಿಂದ ಜೀವಾತ್ಮನುತ್ಪತ್ಯ. ಈ ತ್ರಯಾತ್ಮರೊಳಗೆ ಜೀವಾಂತರಾತ್ಮಾದಿಗಳೇ ಪಾಶ ಬದ್ಧರು. ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಪಾಶಮುಕ್ತನು. ಈ ಸಂಚವನಜಿದ ದ್ವಂದ್ವ ರಹಿತ ತಾನ ನಮ್ಮ ಗೊಹೇಶ್ವರ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರವಾಹಕನೆನಿಸುವನು.

ಟೀ. ಅಖಂಡಾದ್ವಯ ನಿತ್ಯ ನಿರವಯ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಚೈತನ್ಯವಪ್ಪ ಮಹಾಘನವಸ್ತು ತನ್ನ ಸ್ವಲೀಲೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಘನತೆಯಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಘನ ಶೇಖೋಮೂರ್ತಿಯಾದ ಪರಮಾತ್ಮಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತು. ಆ ಪರಮಾತ್ಮಲಿಂಗವಾದ ಘನತೇಜಸ್ಕುರಣೆ

ಯಲ್ಲಿ ಸ್ಫುರಿಸಿದ ಚಿಚ್ಚೈತನ್ಯಾಣುರಜಧೂಮ್ನ ಅಸಂಖ್ಯಕೋಟಿಗಳಾಗಿ ತೋಜಿ ಆ ತೋಜಿದ ಚಿಚ್ಚೈತನ್ಯಾಣುಗಳಿಗೆ ವಂಚವಿಂಶತಿ ತತ್ತ್ವದೇಹವಾಶಮಂ ಸುಪ್ತಿ ವಾಶಬದ್ಧರಂ ಮಾಡಿ ಆ ಮಾಡಿದ ತನುಭೇದದಿಂದ ಜೀವಾಂತರಾತ್ಮರೆನಿಸಿ ಪಾರ ಬದ್ಧರಾದ ಜಗವಾಯಿತ್ತು. ಅಂತು ಮಾಡಿದ ಪರಮಾತ್ಮಲಿಂಗವು ತಾನು ವಾಶ ವಿರಹಿತನಾಗಿವನು. ಅಂತು ಜೀವಾಂತರಾತ್ಮರುಗಳ ವಾಶಕ್ಕೆ ಹೊಜಿಗಾಗಿಹ ಸಂಜ ವನಜಾದಿಹ ಪರಮಾತ್ಮಲಿಂಗವೆ ಸರ್ವಚೈತನ್ಯನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

ವ. ಪರಮಾತ್ಮನ ಪ್ರತಿಲಹರಿಯಿಂದ ಅಂತರಾತ್ಮನುತ್ಪತ್ಯ. ಅಂತರಾತ್ಮನ ಪ್ರತಿಲಹರಿಯಿಂದ ಜೀವಾತ್ಮನುತ್ಪತ್ಯ. ಅಂತವು ಜೀವಾಂತರಾತ್ಮಾದಿ ಗಳು ಅಂಗ ಪ್ರಾಣವಾದಲ್ಲಿ ಒಂದೆಯೆನಿಸಿದರು. ಆ ಒಂದೆಯೆಂಬ ತಾಮಸ ಜೀವನು ಅಂಗನೆಯರ ಸಂಗ ಮೊದಲಾದ ನಾನಾ ದುಃಖಂಗಳಲ್ಲಿ ನೋವುತ್ತ, ನಾನಾ ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸುತ್ತ, ರಾರವನರಕದಲ್ಲಿ ಆಳುತ್ತ ಮುಳುಗುತ್ತಲಿಹನು. ಆ ಪರಮಾತ್ಮನು ಜೀವಾತ್ಮನ ಶಿರೋ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರ್ದು ನಾಹಂ ಎನ್ನದೆ ಸೋಹಂ ಎನ್ನುತ್ತ ಸಿಮ್ಮಲಿಗೆಯ ಜೆನ್ನರಾಮನೆಂಬ ಅಖಂಡ ಲಿಂಗದೊಳಗೆ ನಿತ್ಯತ್ವವನೆಯ್ದಿ ಎಡಬಿಡ ವಿಲ್ಲದೆ ಪರಮ ಸಂತೋಷದೊಳಿಹಿತ್ತು.

ಟೀ. ನೀಕಲವಸ್ತು ತನ್ನ ಲೀಲೆಯಿಂದ ಅಖಂಡ ತೇಜೋಮೂರ್ತಿಯಾದ ಮಹಾಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತು. ಆ ಮಹಾಲಿಂಗವೆ ಚಿದಾತ್ಮಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಸದಾಶಿವನೆನಿಸಿದ. ಆ ಸದಾಶಿವನೆಂಬಾತನಿಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನು. ಅಂತವು ಪರಮಾತ್ಮಲಿಂಗವು ತಾನೇ ಸೇವ್ಯನವು ಪತಿಯಾಗಿ ಇರಬೇಕೆಂದು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಸೇವಕರವು ಆತ್ಮರುಗಳು ಇರಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರತಿಬುಧಿಯ ರಾಜಸಾಹಂಕಾರದೋಜಲು ಆ ತೋಜಿದ ಪ್ರತಿ ಬುಧಿಯ ಚಿತ್ತುವ ಬೇರ್ಪಡಿಸೆ, ಆ ಚಿತ್ತು ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಾತ್ಮರುಗಳಾಗಿ, ಸೂಕ್ಷ್ಮಾತ್ಮರೆನಿಸಲು ಆ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾತ್ಮರಿಗೆ ಶಿವಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ತನು ಸಂಬಂಧವಾಗಲು ಆ ತನು ತನ್ನದೆಂಬ ಅಹಂಭಾವದ ಮಹವೆಯಿಂದ ಜೀವನೆನಿಸಿದನು. ಆ ಜೀವನು ದೇಹೇಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯಸುಖಂಗಳಿಂದ ದುಃಖವನೆಯ್ದಿ ಪರಿಭವಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿವ್ವರಾ ಜೀವರು. ಅಂತವು ಜೀವರ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಆ ಪರಮಾತ್ಮಲಿಂಗವಿರ್ದು, ಸರ್ವ ಸಾಕ್ಷಿಕನಾಗಿ, ತಾನು ಶಿವನೆಂಬ ನಿಜದ ಅಜಿವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ತನ್ನ ನಿಜಾನಂದಸುಖವ ನಗಲದೆಯಿರ್ದನಾಗಿ ಸಾಕಾರದ ಸುಖದ ಪರಿಣಾಮದಲ್ಲಿರ್ದು ನಿರ್ಲೇಪನಾಗಿಹ ನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

ವ. ಜಗತ್ತೆಂಬ ಯಂತ್ರದ ಹಾಹೆಗೆ ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ತುಷವ ತೊಡಿಸಿ, ಅಹಂ ಮಮತೆಯೆಂಬ ಸೊಕ್ಕನಿಕ್ಕಿ, ಬಾರದ ಬಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬರಿಸಿ, ಕಾಣದ ದುಃಖವ ಕಾಣಿಸಿ, ಉಣ್ಣದ ಅಪ್ಯಾಯವನುಣಿಸಿ ಮಾರಾರಿ ವಿನೋದಿಸಿದೆ ನೀ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ.

ಟೀ. ಪರಶಿವನು ತನ್ನ ಚಿದ್ವಿಲಾಸದಿಂದಾದ ಅತ್ಕರುಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ಸಿಜವ ಮಂಜಿಸಿ ಅಜ್ಞಾನಮಂ ಪುಟ್ಟಿಸಿ, ಅಹಂ ಮಮತೆಯನೆಯಿಸಿ, ತನುವಾಸನಾ ಸಂಬಂಧಿಗಳಂ ಮಾಡಿ, ಜನನ ಮರಣಕ್ಕೆ ತಂದು, ಶಿವನು ನೋಡಿ ವಿನೋದಿಸು ತ್ತಿರ್ವಸೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

ವ. ತನುವಿಕಾರ ಮನವಿಕಾರ ಜನನಮರಣಸ್ಥಿತಿಕಾರಣ ಹೊನ್ನ ತೋಜಿದೆ ಜಗದ ಕಣ್ಣ ಮೊದಲಿಗೆ, ಹಣ್ಣ ಸುಳಿಸಿದೆ ಜಗದ ಕಣ್ಣ ಮೊದಲಿಗೆ. ಮಣ್ಣ ಹರವಿದೆ ಜಗದ ಕಣ್ಣ ಮೊದಲಿಗೆ. ತನ್ನವ ತಪ್ಪಿಸಿ ಜಗವ ಸಂಸಾರಕೊಪ್ಪಿಸಿ ಸುಣ್ಣನೆ ಹೋದನುವಾಯದಿ ನೋಡ್ವಳಾ !

ಟೀ. ಪರಶಿವನು ತನ್ನ ಚಿದಾಂತಿಕರಾದ ಅತ್ಕರುಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ಸಿಜವ ಮಂಜಿಸಿ ಹೊನ್ನ ಹೆಣ್ಣು ಮಣ್ಣೆಂಬ ಸಂಸಾರ ವಿಷಯಸುಖಕ್ಕೆ ಮುಚ್ಚಿಸಿ, ಜೀವರ ಜನನ ಮರಣಕ್ಕೆ ತಂದು, ಜೀವರನಾಡಿಸಿ ನೋಡುತ್ತ ಶಿವನು ತಾ ಭವವಿರಹಿತನಾಗಿ ವಿನೋದಿಸುತ್ತಿಹನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

ವ. ವಾರಿ ಬಲಿದು ವಾರಿ ಕಲ್ಲಾದಂತೆ ಶೂನ್ಯವೇ ಸ್ವಯಂಭುವಾಯಿತ್ತು. ಆ ಸ್ವಯಂಭುಲಿಂಗದಿಂದಾಯಿತ್ತು ಮೂರ್ತಿವತ್ತು. ಆ ಮೂರ್ತಿಯಿಂದಾಯಿತ್ತು ವಿಶ್ವೋತ್ತತ್ತಿ. ಆ ವಿಶ್ವೋತ್ತತ್ತಿಯಿಂದಾಯಿತ್ತು ಸಂಸಾರ. ಆ ಸಂಸಾರದಿಂದಾಯಿತ್ತು ಮಂಜನೆ. ಆ ಮಂಜನೆಯೆಂಬ ಮಹಾಮಾಯೆ ವಿಶ್ವವ ಮುಸುಕಿದಲ್ಲಿ ನಾ ಬಲ್ಲ ಬಲ್ಲದರಿಂಬ ಅರು ಹಿರಿಯರೆಲ್ಲ ತಾಮಸಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ಮೀನಕ್ಕೇತನ ಬಲೆಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಮಾಯೆಯ ಬಾಯ ತುತ್ತಾದರಲ್ಲಾ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ !

ಟೀ. ವಾರಿ ಬಲಿದು ವಾರಿ ಕಲ್ಲಾದಂತೆ ಸರ್ವತತ್ತ್ವಂಗಳೇನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಸಿದ್ಧಲವಸ್ತುವೊಂದೆ ಇದ್ದು ತನ್ನ ಸ್ವಲೀಲೆಯಿಂದ ತಾನೆ ಅಖಂಡ ಗೋಳಕಾಕಾರ ಮಂಪು ಮಹಾಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತು. ಆ ಮಹಾಲಿಂಗವು ಪಂಚಸಾದಾಖ್ಯ ಮುಖವ ನೈದಿ ಸದಾಶಿವನಾಯಿತ್ತು. ಅಂತವು ಸದಾಶಿವನು ತಾನೆ ಸೇಷ್ಯನಾಗಿ ತನಗೆ ಸೇವಕ

ರಿರಬೇಕೆಂಬ ರಾಜಸಲೀಲಾವಿಲಾಸದ ನೆನಹುದೋಷಿ ಸದಾಶಿವನು ತನ್ನ ತದಂಶ ಕಲೆಯೊಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಾತ್ಮರಂ ಮಾಡಿ, ಆಯಾತ್ಮರಿಗೆ ಪಂಚವಿಂಶತಿ ದೇಹಸಂಸಾರ ಸಂಬಂಧಮಂ ತನ್ನಲ್ಲಿಯೆ ಪುಟ್ಟಿಸಿ, ಆ ಸಂಸಾರದಿಂದ ತನ್ನ ನಿಜವ ಮುಜಿದಿಪ್ಪ ಮುಜವೆಯಂ ಪುಟ್ಟಿಸಿ, ಆ ಮುಜವೆಯನೆ ಮಹಾಮಾಯೆಯೆನಿಸಿ, ಆ ಮಾಯೆಗೆ ಸರ್ವಾತ್ಮರ ಗ್ರಹಿಸಿಪ್ಪ ಮಹತ್ವವನಿತ್ತನಾಗಿ ಶಿವನು ಅಂತಪ್ಪ ಮಾಯಾ ಬದ್ಧರು ಮುಕ್ತರು ಎನ್ನದೆ ಊಚ ನೀಚವ ನೋಡದೆ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯ ಸುಖಭ್ರಾಂತಿಯಪ್ಪ ಅಜ್ಞಾನಮಂ ಪುಟ್ಟಿಸಿ ಸರ್ವರನು ಕಬಳೀಕರಿಸಿದ ಮಾಯೆಯ ನೋಡಿ ಶಿವನು ಮಾಯಾವಿಲಾಸಿಯಾಗಿಹನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೬

ವ. ಕಾಯದ ಮೊದಲಿಗೆ ಬೀಜವಾವುದೆಂದಜಿಯದೀ ಲೋಕ. ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳು ಬೀಜವಲ್ಲ. ಆ ಕಳಾಭೇದವಲ್ಲ. ಸ್ವಪ್ನ ಬಂದೆಜಿಗಿತಲ್ಲಾ! ಇದಾವಂಗೂ ಶುದ್ಧ ಸುಯಿಧಾನವಲ್ಲ ಕಾಣಾ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ.

ಟೀ. ಶಿವಾಂತಿಕರಾದ ಆತ್ಮರುಗಳಿಗೆ ತನುಸಂಬಂಧದ ಜನನಕ್ಕೆ ಮೂಲ ವಾವುದೆಂದಜೆ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳಿಂದುದಯವಲ್ಲ. ಅದೇನು ಕಾರಣವೆಂದಜೆ ಆ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳು ಜಡವಿಷಯಂಗಳಾದ ಕಾರಣವೆಂಬುದೀಗ 'ಕಾಯದ ಮೊದಲಿಗೆ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳು ಬೀಜವಲ್ಲ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಆತ್ಮನ ಕಲಾ ಭೇದದಿಂದಾದುದೂ ಅಲ್ಲ. ಅದೇನು ಕಾರಣವೆಂದಜೆ ಆತ್ಮನು ನಿರ್ಮಲನಪ್ಪ ಶಿವಕಲಾಂತಿಕನಾದ ಕಾರಣವೆಂಬುದೀಗ 'ಆ ಕಳಾಭೇದವಲ್ಲ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಈ ದೇಹ ಸಂಬಂಧದುತ್ಪತ್ಯ ಏತಜಿಂದಾಯಿತ್ತೆಂದಜೆ ಶಿವ ತನ್ನ ತದಾಂಶವಾದ ಆತ್ಮರಿಗೆ ತಾನೆ ಮುಜವೆಯ ಪುಟ್ಟಿಸಲು ಆ ಮುಜವೆಯೇ ಆತ್ಮಗೆ ಎಡೆಯೊಕ್ಕ ಕಾರಣ ತಾನು ಶಿವಾಂತಿಕನೆಂಬುದ ಮುಜಿದು ದೇಹೋಹಂ ಎಂದಲ್ಲಿ ದೇಹಭಾವವ್ವದಯವಾಯಿ ತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ಸ್ವಪ್ನ ಬಂದೆಜಿಗಿತಲ್ಲಾ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಶಿವಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ಆತ್ಮಗೆ ಬಂದ ಮುಜವೆಯ ದೇಹದ ಜನನಕ್ಕೆ ಮೊದಲೆಂಬುದನಾಗಿರಿಯೂ ಅಜ್ಞೆಯಬಾರದು. ಆ ಮುಜವೆಯನಾರೂ ಸಂಸ್ಕಾರವ ಮಾಡಿ ಜನನ ರಹಿತರಾಗಬಾರ ದೆಂಬುದೀಗ 'ಇದಾವಂಗೂ ಶುದ್ಧ ಸುಯಿಧಾನವಲ್ಲ ಕಾಣಾ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

೭

ವ. ಗಗನದ ಮೇಲೊಂದು ಅಭಿನವ ಗಿಳಿ ಹುಟ್ಟಿ ಸಯ ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮನೆಯ ಮಾಡಿತ್ತು. ಒಂದು ಗಿಳಿ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಗಿಳಿಯಾಯಿತ್ತು. ಬ್ರಹ್ಮನಾ ಗಿಳಿಗೆ ಪಂಜರವಾದ, ವಿಷ್ಣುವಾ ಗಿಳಿಗೆ ಕೊಠಿಕೊಳಾದ,

ರುದ್ರನಾ ಗಿಳಿಗೆ ಕೋಳುವೋದ'. ಇಂತೀ ಮೂವರ ಮುಂದಣ ಕಂದನ ನುಂಗಿ ದೃಷ್ಟನಾಮ ನಷ್ಟವಾಯಿತ್ತು ಇದೆಂತೋ ಗೊಹೇ ಶ್ವರಾ ?

ಟೀ. ಪರಶುವನು ತನ್ನ ಚಿದ್ವಿಲಾಸದಿಂದ ಮಹಾಲಿಂಗವಾಗಿ ಪರಮಾತ್ಮ ನೆಸಿದ. ಆ ಪರಮಾತ್ಮನೆಂಬುದೀಗ 'ಗಗನ'ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತವು ಪರ ಮಾತ್ಮನು ತನಗೆ ತಾನೆ ಸೇವ್ಯ ಸೇವಕನಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಚಿತ್ತು ತನ್ನಲ್ಲಿ ತೋಜಲು ಆ ತೋಜಿದ ಅಹಂಭಾವದ ಚಿಚ್ಚೈತನ್ಯವ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಜೀವಹಂಸನಾಗಿ ಉದಯಿಸಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ಗಗನದ ಮೇಲೊಂದು ಅಭಿನವ ಗಿಳಿ ಹುಟ್ಟಿ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತಾದ ಒಬ್ಬ ಜೀವಹಂಸನು ಪಂಚವಿಂಶತಿ ಭೂತಾತ್ಮನಾದ ಕಾರಣದಿಂದ 'ಒಂದು ಗಿಳಿ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಗಿಳಿಯಾಯಿತ್ತೆ'ಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಆ ಜೀವಹಂಸನು ಪಂಚ ವಿಂಶತಿ ತತ್ತ್ವದೇಹವನ್ನಾಶ್ರಿಸಿ ತನ್ನ ನಿಜವ ಮಜೆದು ದೇಹ ಸಂಸಾರ ಪ್ರಪಂಚ ಸ್ವಯವೆಂದು ಸಂಭ್ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ಸ್ವಯಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮನೆಯ ಮಾಡಿತ್ತೆ'ಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಇಂತು ಜೀವನಿಗೆ ಸಿವಾಸ ಸ್ಥಾನವಾದ ಸ್ಥೂಲತನುವೇ ರಚೋಗುಣಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಆ ರಚೋಗುಣ ಸಂಬಂಧವೇ ಬ್ರಹ್ಮತತ್ತ್ವವೆಂಬುದೀಗ 'ಬ್ರಹ್ಮನಾ ಗಿಳಿಗೆ ಪಂಜರವಾದ'ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತವು ಜೀವನ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯಾದಿ ಭೋಗಂಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯೆಂಬುದು ಸತ್ತ್ವಗುಣಸಂಬಂಧವಾದ ಕಾರಣ ಆ ಸತ್ತ್ವಗುಣಸಂಬಂಧವೇ ವಿಷ್ಣುತತ್ತ್ವವೆಂಬುದೀಗ 'ವಿಷ್ಣುವಾ ಗಿಳಿಗೆ ಕೊಜಿಕೊಳಾದ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಜೀವನು ತನ್ನ ತನುಗುಣವಿಷಯಾದಿ ಭೋಗಂಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಮಜೆದು ತಮೋಗುಣದಲ್ಲಿ ಕೋಳುವೋಗಲು ಆ ತಮೋಗುಣಸಂಬಂಧವೇ ರುದ್ರತತ್ತ್ವವೆಂಬುದೀಗ ರುದ್ರನಾ ಗಿಳಿಗೆ ಕೋಳುವೋದ ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಇಂತು ಗುಣತ್ರಯಂಗಳ ಮುಂದುಗೊಂಡರ್ ಜೀವನ ಕನುವಾಸನೆ ಎಂದೆಂದು ಬಿಡದೆ ಗ್ರಹಿಸಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ಮೂವರ ಮುಂದಣ ಕಂದನ ನುಂಗಿ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಮಿಥ್ಯಾದೇಹಸಂಬಂಧದಿಂದ ಜೀವನಾಗಿ ತನ್ನ ಮಜೆದು ತಾನು ಶಿವನೆಂಬ ತಥ್ಯವೆ ಮಿಥ್ಯವಾಗಿ ತೋಜಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ದೃಷ್ಟನಾಮ ನಷ್ಟವಾಯಿತ್ತೆ'ಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ.

ವ. ಬ್ರಹ್ಮಪಾಶ ವಿಷ್ಣುಮಾಯೆಯೆಂಬ ಬಲೆಯ ಬೀಸಿ, ಹೊನ್ನ ಹೆಣ್ಣು ಮಣ್ಣು ತೋಜಿ ಮುಕ್ಕಣ್ಣನಾದಿದ ಬೇಂಟೆಯ. ಆಸೆಯೆಂಬ ಕುಟುಕ ಸಿಕ್ಕಿ ಹೇಸದೆ ಕೊಂದೆಯಲ್ಲಾ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ!

ಟೀ. ಬ್ರಹ್ಮತತ್ತ್ವವೇ ರಜೋಗುಣ, ಆ ರಜೋಗುಣವೆ ತನುವೆಂಬ ಪಾಶ ವಾಯಿತ್ತು ಜೀವಂಗೆಂಬುದೀಗ 'ಬ್ರಹ್ಮವಾಶ'ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ದೇಹದ ಇಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯಸುಖಭೋಗಸ್ಥಿತಿ ಯೆಲ್ಲಾ ಮಾಯಾಸಂಬಂಧ. ಅಂತವು ಮಾಯಾ ಮೋಹವೆ ಬಲೆಯಾಗಿ ಜೀವನ ಸುತ್ತಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ವಿಷ್ಣುಮಾಯೆ ಯೆಂಬ ಬಲೆಯ ಬೀಸಿ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಜೀವನಿಗೆ ದೇಹವೆಂಬ ಪಾಶವ ಸುತ್ತಿ, ಆ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯಸುಖಭೋಗ, ಹೊನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಮಣ್ಣು ನೊಡಲಾದ ವಿಷಯ ಪದಾರ್ಥಗಳ ತೋಷಿ ಮಜ್ಜನಕ್ಕೆ ಮೋಹದ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಡಹಿ, ಜೀವರ ಉತ್ಪತ್ಯ ಸ್ಥಿತಿ ಸಂಹಾರಂಗಳ ಮಾಡಿ ವಿನೋದಿಸುತ್ತಿವು ಶಿವ ನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೯

ವ. ನಾನೆಂಬಹಂಕಾರ ತಲೆದೋಷದಲ್ಲಿ ಅಟಮಟ ಕುಟಿಲ ಕುಹಕವೆಂಬ ಬಿಜುಗಾಳಿ ಹುಟ್ಟಿತ್ತು. ಆ ಬಿಜುಗಾಳಿ ಹುಟ್ಟಲೊಡನೆ ಜ್ಞಾನಜ್ಯೋತಿ ಕೆಟ್ಟಿತ್ತು. ಜ್ಞಾನಜ್ಯೋತಿ ಕೆಡಲೊಡನೆ ನಾ ಬಲ್ಲಿ ಬಲ್ಲಿದರೆಂಬ ಅಜು ಹಿರಿಯರೆಲ್ಲರು ತಾಮಸಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ಸೀಮೆದಪ್ಪಿ ಕೆಟ್ಟರು ಕಾಣಾ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ.

ಟೀ. ಮಹಾಲಿಂಗವು ತನ್ನ ನಿಜವ ತಾನೆ ಅಜ್ಞವುತ್ತಿದುರ್, ತಾನೆ ಘನ ವೆಂಬ ಚಿತ್ತುವೊಮ್ಮೆ ತೋಜಲು, ಆ ತೋಷಿದ ಚಿದಹಂಕಾರದಲ್ಲಿ ಲೀಲೆದೋಷಿ ಲಿಂಗವು ಸಾಕಾರವಾಗುತ್ತವೆ ತನ್ನ ನಿಜಚಿತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತಾನುಳಿದು ತನ್ನ ಮಹದಹಂ ಕಾರದ ಚಿತ್ತುವ ಬೇರ್ಪಡಿಸೆ ಆ ಚಿತ್ತು ಆತ್ಮನಾಯಿತ್ತು. ಆಯಾತ್ಮಗೆ ನಾನೆಂಬ ಅಹಂಭಾವ ತಲೆದೋಜಲು ಆ ತೋಷಿದ ಅಹಂಭಾವದ ಭ್ರಾಂತಿಯೆ ಅಜ್ಞಾನ ವಾಗಿ, ಅಂಗ ಮನ ಕರಣಂಗಳೆಂಬ ಮಾಯಾಕುಟಿಲ ಆತ್ಮಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ನಾನೆಂಬ ಅಹಂಕಾರ ತಲೆದೋಷದಲ್ಲಿ ಅಟಮಟ ಕುಟಿಲ ಕುಹಕವೆಂಬ ಬಿಜುಗಾಳಿ ಹುಟ್ಟಿತ್ತು' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಆತ್ಮಗೆ ಅಹಂಭಾವದಿಂದ ಮಾಯಾತನು ಕರಣ ಸಂಬಂಧವಾದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ನಿಜದ ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿ ತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ಬಿಜುಗಾಳಿ ಹುಟ್ಟಲೊಡನೆ ಜ್ಞಾನಜ್ಯೋತಿ ಕೆಟ್ಟಿತ್ತೆ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಆತ್ಮಗೆ ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೆ ಹೋದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಶಿವತತ್ತ್ವದ ನಿಜವ ತಪ್ಪಿ ಕೆಟ್ಟು ತಾನು ಆಗಮ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನಂಗಳಿಂದ ತನ್ನ ನಿಜವನೆಯೆ ಕೂಡಬಲ್ಲಿನೆಂಬ ಶ್ರುತಜ್ಞಾನಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಮಜವೆಗೊಳಗಾಗಿ ಹೊಲಬುದಪ್ಪಿ ಕೆಟ್ಟರು ಎಂಬುದೀಗ ಈ ವಚನದ ಅವರಾರ್ಥದರ್ಥ.

೧೦

ವ. ಬಣ್ಣ ಹಲವಪ್ಪಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣ ತಾನೊಂದಾಗಿ, ಬಣ್ಣ ಮೂಜಗಕೆ ಮುಕ್ಕಣ್ಣ ತಾನು, ಬಣ್ಣಕರು ಬಣ್ಣದೊಳಗಾಳುವದನೆ ಕಂಡು ಅಣ್ಣ ನಗುತಿದರ್ ನಯ್ಯಾ ಯೋಗಿನಾಥಾ!

ಟೀ. ಮಹಾಲಿಂಗದ ಚಿತ್ ಪ್ರಭಾಂಗವೆಂಬುದೀಗ ಬಣ್ಣವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಪ್ಪ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಲೀಲಾವಿಲಾಸವೋಜಿದಲ್ಲಿ ಆ ಚಿತ್ ಪ್ರಭಾ ಪ್ರಕಾಶವೆ ಸ್ಫುರಿಸಿ ನಾನಾತ್ವವನ್ನದಿ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಾತ್ಮರಾದರೆಂಬುದೀಗ 'ಬಣ್ಣ ಹಲವಪ್ಪಲ್ಲಿ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಹಲವಾತ್ಮರಾದ ಚಿಚ್ಚೈತನ್ಯವೊಂದೆಂಬುದೀಗ 'ಬಣ್ಣ ತಾನೊಂದಾಗಿ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗದ ಚಿತ್ ಪ್ರಕಾಶವೆ ಮೂಜಗವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ಬಣ್ಣ ಮೂಜಗಕ್ಕೆ ಮುಕ್ಕಣ್ಣ ತಾನು' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಚಿದಾಂತಿಕ ರಾದ ಆತ್ಮರು ದೇಹೇಂದ್ರಿಯ ಕುಲಗೋತ್ರಂಗಳು ಮೊದಲಾದ ನಾನಾ ಪ್ರಪಂಚಿನ ಬಣ್ಣದ ಸಂಸಾರಸಾಗರದೊಳಗೆ ಮುಳುಗಿ ಅಳುತ್ತಿವು ಜೀವರ ನೋಡಿ ವಿನೋದಿಸುತ್ತ ತಾ ಹೊಜಿಗಾಗಿದರ್ ವಿವಸೆಂಬುದೀಗ 'ಬಣ್ಣಕರು ಬಣ್ಣದೊಳಗಾಳುವದನೆ ಕಂಡು ಅಣ್ಣ ನಗುತಿದರ್ ನಯ್ಯಾ ಯೋಗಿನಾಥಾ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೧೧

ವ. ಸರ್ವ ಸಂಸಾರಿಯೊಡನಾಡಿ ಕಟ್ಟುವಡೆಯಿತ್ತು. ಮನದ ತಮಂಭ ಬಿಡದು, ಮನದ ಕವಟ ಬಿಡದು. ಸಹಿಯೊಡನೆ ದಿಟವಾಡೆ ಬಯಲು ಬಡಿವಡೆಯಿತ್ತು. ಕಾಯದ ಸಂಗದ ಜೀವವುಳ್ಳನ್ನಕ್ಕರ ಎಂದೂ ಭವ ಹಿಂಗದು ಗೊಹೇಶ್ವರಾ.

ಟೀ. ಒಡಲ ಹೊರೆವ ಗಾರುಡಿಗನ ನಾದ ಸುಖಕ್ಕೆ ಮುಚ್ಚಿ ಸರ್ವ ಬಂಧನಕ್ಕೆ ಸಿಲ್ಕಿದಂತೆ ಹುಸಿಯಪ್ಪ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯ ಸುಖಕ್ಕೆ ಮುಚ್ಚಿ ಆತ್ಮನ ನಿಜದಹವು ಮಜನೆಗೊಳಗಾಗೆ ಮಾಯಾ ಕರಣಂಗಳ ವಾಸನೆ ಬಿಡದೆ ಹಿಡಿದು ಸಿರವಯವಪ ಆತ್ಮನು ಭವಬಂಧನದಲ್ಲಿ ಸಿಲ್ಕಿ ಕಾಲ ಕಾಮರ ಕೈಯ ಬಡಿಸಿಕೊಳುತಿರ್ಪನು. ಅಂತಪ್ಪ ಭವಬಂಧನದ ದುಃಖ ಜೀವನೆಗೆ ದೇಹಸಂಗಸುಖದ ಮಚ್ಚುಳ್ಳನ್ನಕ್ಕ ಬಿಡದೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೧೨

ವ. ಸಿರಾಲಿಂಬದಲ್ಲಿ ನಿಜಲಿಂಗವು ನಾನೆಂಬ ಮಹದಹಂಕಾರವದೇನೋ? ಆ ಮಹದಹಂಕಾರನೆ ಸಂಸಾರವಾಗಿ ಬಂದು ಬಳಲುವ ಭ್ರಾಂತಿ ಯಿದೇನೋ? ಇದಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದಲ್ಲ! ಇದನಾರಯ್ಯಾ ಪರಿಹರಿಸುವರು ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲದೆ?

ಟೀ. ಲೀಲಾಸಾಕಾರಂಗಳನವಲಂಬಿಸದೆ ನಿಃಕಲವಾಗಿದ್ದಿತ್ತು ಪರಬ್ರಹ್ಮ ವೆಂಬುದೀಗ 'ನಿರಾಲಂಬ'ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತರ್ದ ನಿಃಕಲಚೈತನ್ಯವಸ್ತು ತನ್ನ ಚಿತ್ತುವಿನಿಂದ ತನ್ನ ನಿಜವ ತಾನೆ ಅಪ್ಪವುತ್ಪತ್ತಿದಲ್ಲಿ ಆ ಚಿತ್ತುವಿನಿಂದ ತಾನೇ ಘನ ವೆಂಬ ಮಹದಹಂಕಾರದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿ ಲಿಂಗವು ಸಾಕಾರವಾಯಿತ್ತು. ಅಂತಾದುದು ಆಶ್ಚರ್ಯವೆಂಬುದೀಗ 'ನಿರಾಲಂಬದಲ್ಲಿ ನಿಜಲಿಂಗವು ನಾನೆಂಬ ಮಹದಹಂಕಾರ ವದೇನೋ?' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಮಹದಹಂಕಾರದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿ ಲಿಂಗಿ ಮೂರ್ತಿಯಾಗುತ್ತವೆ ತನ್ನ ನಿಜಸ್ವಭಾವದ ಚಿತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತಾನುಳಿದು ಲಿಂಗವಾಗಿದು ತನ್ನ ಮಹದಹಂಕಾರದ ಚಿತ್ತುವ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಆತ್ಮರುಗಳಿಗಾಗಿ ದೇಹಸಂಸಾರ ಭ್ರಾಂತಿ ದೊರೆಕೊಂಡು ಭವಬಂಧನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದಾದು, ಅಂತು ಬಳಲುತ್ತಿಪ್ಪುದು ಆತ್ಮಗೆ ಮುನ್ನಿಲ್ಲ. ಅವಾಂತರದಲ್ಲಿ ಬಂದುದು ಆಶ್ಚರ್ಯ ವೆಂಬುದೀಗ 'ಆ ಮಹದಹಂಕಾರವೇ ಸಂಸಾರವಾಗಿ ಬಂದು ಬಳಲುವ ಭ್ರಾಂತಿ ಯಿದೇನೋ?' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಪ್ಪ ದೇಹಸಂಸಾರಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನೆದಿಪ್ಪ ಆತ್ಮ ರುಗಳು ತಾವು ಶಿವಾಂಶಿಕರೆಂದಜು ತಮ್ಮಿಂದ ತಾವೆ ಶಿವತತ್ತ್ವವನೆಯ್ದಲಜಿಯರು ಶಿವ ಕರುಣಿಸಿದಂದಿಗಲ್ಲದಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ 'ಇದಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದಲ್ಲ! ಇದನಾರ ಯ್ಯಾ ಪರಿಹರಿಸುವರು ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲದೆ?' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೧೩

ವ. ಎನ್ನೊಡಲಾದರೆ ಎನ್ನಿಚ್ಛೆಯೊಳಿಹುದು. ನಿನ್ನೊಡಲಾದರೆ ನಿನ್ನಿಚ್ಛೆ ಯೊಳಿಹುದು. ಅದು ಎನ್ನೊಡಲೂ ಅಲ್ಲ, ನಿನ್ನೊಡಲೂ ಅಲ್ಲ. ನೀ ಮಾಡಿದ ಬಿನ್ನಾಣದೊಡಲು ಕಾಣಾ ರಾಮನಾಥಾ!

ಟೀ. ಶಿವನಿಗೆ ದೇಹಕರಣವಿಲ್ಲ. ಆ ಶಿವನ ಅಂತೀ ಭೂತವಾದ ಆತ್ಮಗೆ ಯೂ ದೇಹಕರಣ ಮುನ್ನಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೇತಲಿಂದ ಆತ್ಮಗೆ ದೇಹಸಂಬಂಧವಾಯಿತ್ತ ಯ್ಯಾ ಎಂದಡೆ ಶಿವನು ಕಲ್ಪಿಸಿದ ಕಲ್ಪಿತ ಮಾಯಾದೇಹ ಆತ್ಮಗೆ ಸಂಬಂಧ ಸಿತ್ತೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೧೪

ವ. ಪರಮಂಗೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸಂಗದಿಂದ ಜೀವಭಾವ. ಆ ಜೀವಂಗೆ ಅಂಗನೆಯರ ಸಂಗದಿಂದ ರೌರವನರಕದಿಂದ ದುಃಖಹೇತು. ದುಃಖ ಹೇತುವಿನಿಂದ ನಾನಾಯೋನಿಯ ಜನನ. ಇದುಕಾರಣ ನಾನಾಯೋನಿ

ಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸುವ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸಂಗ ಬಿಡದವನೆ ಮುಕ್ತಿಯೆಲ್ಲಿಯದು
ಸಿಮ್ಮಲಿಗೆಯ ಚೆನ್ನರಾಮಾ?

ಟೀ. ಪರಶಿವಲಿಂಗದ ಅಂಶೀಭೂತವಾದ ಆತ್ಮಗೆ ಶಿವಾಷ್ಟಿಯಿಂದ
ಮಾಯಾದೇಹ ಸಂಬಂಧಿಸಲು ಆ ದೇಹಂಧ್ರಿಯ ವಿಷಯಸುಖಕ್ಕೆ ಮಚ್ಚಿ ಹಲವು
ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತ್ತಿವೆನು ತನ್ನ ನಿಜವ ಮಜೆದು ಜೀವನಾಗಿ. ಅಂತು
ಜೀವನೆಗೆ ದೇಹ ಸಂಗವುಳ್ಳನ್ನಕ್ಕರ ಮುಕ್ತಿಯಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪ
ರ್ಯಾರ್ಥ.

೧೫

ವ. ಬಟ್ಟಬಯಲಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಷ್ಟತನುವ ವಡದೆ. ಬಾಳೆಯ ದಿಂಡು
ನಾಳೆಯ ನೂಲು, ಗಾಳಿಯ ಶಬ್ದ, ಉದಕದ ಬಿಂದು, ಪೂ ಪೂ
ಬಾಳೆ ಮಹಾಲಿಂಗ ಗಜೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಉದಕ ವಿಜವೆಂಬೆ.

ಟೀ. ಶಿವನು ಲೀಲಾಸಾಕಾರಂಗಳು ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದೆಂದು ನಿರವಯ
ಚಿದಾಕಾಶನಾಗಿದ್ದನು ಲಿಂಗವೆಂಬುದೀಗ 'ಬಟ್ಟಬಯಲೆ'ಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತವು
ನಿರವಯ ಲಿಂಗದ ಚಿಚ್ಚೈತನ್ಯವೆ ಸ್ಥಿರಿಸಿ ಆತ್ಮ ಮೊದಲಾದ ಅಷ್ಟತನುಗಳಾದವು.
ಅಂತು ಆತ್ಮನುದಯಿಸುತ್ತವೆ ಅಷ್ಟತನುಸಂಬಂಧಿಯಾದನೆಂಬುದೀಗ 'ಬಟ್ಟ
ಬಯಲಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಷ್ಟತನುವ ವಡದೆ'ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತವು ದೇಹ ನೀರ
ಬೊಬ್ಬಳಿಕೆಯಂತೆ, ಬಾಳೆಯ ದಿಂಡಿನ ನೂಲಿನಂತೆ, ಗಾಳಿಯ ಶಬ್ದದಂತೆ ಧೃದವಿಲ್ಲ.
ಆ ದೇಹ ತೋಜಿ ಕೆಡುವುದೆಂದಜಿಯದೆ ಸಿಕ್ಕವೆಂದು ಬಗೆದು ಬಾಣತಪ್ಪದು
ದೇಹ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಜೀವನು ಎಂಬುದೀ ವಚನದ ಅಪರಾರ್ಥದರ್ಥ.

೧೬

ವ. ಎಂಬತ್ತುನಾಲ್ಕುಲಕ್ಷರತ್ನದ ವ್ಯವಹಾರಿಗಳು ರತ್ನವ ಕೆಡಿಸಿ ಅಜಿಸು
ತ್ತೈದಾರೆ ನೋಡಾ! ರತ್ನ ಮಂಜಿನ ರಂಜನೆ, ಅಗರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲದು. ಹುಟ್ಟಿ
ಕೆಟ್ಟು ರತ್ನ ಕೆಟ್ಟ ಕೇಡಿಂಗಿನ್ನಂತೋ! ಆಗುಹೋಗಿನ ನಿರ್ಣಯವನು
ಸಾಗರ ನುಂಗಿತ್ತು. ಚಿಕ್ಕಯ್ಯಪ್ರಿಯ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲವೆಂದೆ.

ಟೀ. ಶಿವಜ್ಞಾನಾಂತಿಕರಾದ ಆತ್ಮರುಗಳಿಗೆ ಶಿವಾಷ್ಟಿಯಿಂದ ದೇಹ ಸಂಬಂ
ಧಿಸಲು ಅಜ್ಞಾನವೆಡೆಗೊಂಡು ಶಿವಜ್ಞಾನರತ್ನವಡೆಗೆ ಹೋಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ಎಂಬ
ತ್ತುನಾಲ್ಕುಲಕ್ಷ ರತ್ನದ ವ್ಯವಹಾರಿಗಳು ರತ್ನವ ಕೆಡಿಸಿ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು
ಕೆಟ್ಟ ಶಿವಜ್ಞಾನವ ಆಗಮ ಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳಿಂದ ಸಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದೀಗ 'ಅಜಿಸು
ತ್ತೈದಾರೆ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಸಾಧಿಸುವ ಶ್ರುತಜ್ಞಾನ ತನ್ನ ನಿಜದಜೆ
ವಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ 'ರತ್ನ ಮಂಜಿನ ರಂಜನೆ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಆ ಶ್ರುತಜ್ಞಾನ

ವೆಂಬ ರತ್ನ ತನ್ನ ನಿಜಾಂತರಂಗದ ಶಿವಾನುಭಾವಕ್ಕೆ ಬೆಲೆಗೆಯ್ಯದೆಂಬುದೀಗ ' ಆಗರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲದು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಶಿವಾಂಶಿಕನಾದ ಆತ್ಮನು ದೇಹಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ನಿಜವ ಮಹಿಮೆ ತನ್ನ ನಿಜಜ್ಞಾನ ನಷ್ಟವಾಗಿ ಕೆಟ್ಟ ಕೇಡ ಬಯಸಿದಡೆಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ಹುಟ್ಟಿ ಕೆಟ್ಟ ರತ್ನ ಕೆಟ್ಟ ಕೇಡಿಂಗೇ ಇನ್ನೆಂತೋ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಶಿವನ ಚಿದ್ವಿಲಾಸದಿಂದೊಗೆದ ಚಿದಾಂಶಿಕರಾದ ಆತ್ಮರುಗಳು ತಮ್ಮ ಶಿವತತ್ವದಲ್ಲಿಯೆ ಅಡಗುವ ನಿಜದಹಿವ ಮಾಯಾದೇಹ ಸಂಸಾರ ಗ್ರಹಿಸಿತೆಂಬುದೀಗ ' ಅಗು ಹೋಗಿನ ನಿರ್ಣಯವನು ಸಾಗರ ನುಂಗಿ ತ್ತೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಪ್ಪ ದೇಹಿಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವತತ್ತ್ವವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಚಿಕ್ಕಯ್ಯ ಪ್ರಿಯ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲವೆಂದೆ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೧೩.

ವ. ಗುಬ್ಬಿ ಹೆಟರ ಮನೆಯ ಶನ್ನ ಮನೆಯೆಂಬಂತೆ ಧರೆ ಧನ ವನಿತೆಯರು ಎನ್ನವರು ತನ್ನವರೆಂದು ಹೋರಿ ಹೋರಿ ಸಾವುತ್ತಿದೆ ಜೀವ. ಸರ್ವ ಕರ್ತೃ ಕೂಡಲ ಸಂಗಯ್ಯನೊಬ್ಬನೆಯೆಂದಹಿಯದೆ ಕೆಟ್ಟರು.

ಟೀ. ಸರ್ವಾತ್ಮಮಯವಾದ ಶಿವನೊಬ್ಬನೆಯೆಂಬಹಿವು ಆತ್ಮಗೆ ಶಿವಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ಮಹಿಮೆ ಮಾಯಾದೇಹ ವಿಷಯ ಪದಾರ್ಥಗಳು ತನ್ನವೆಂದು ಅನಿಮಾಡಿ ತಥ್ಯಮಿಥ್ಯದಿಂದ ಸತ್ತು ಹುಟ್ಟುತ್ತಿಹನು ಜೀವನಾಗಿ. ಅಂತು ಜೀವನಾಗಿ, ತಾನು ಶಿವನೆಂಬುದ ಮಹಿಮೆ ಕೆಟ್ಟನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೧೪

ವ. ಸಂಸಾರಸಂಗದಿಂದುದಯಿಸಿದ ಸುಖವೆ ದುಃಖವೆಂದಹಿಯದೆ ಆ ಸುಖವನೆ ಮಚ್ಚಿ ಭವದುಃಖವೆಂಬ ಕ್ರೂರ ಚಕ್ರಕ್ಕೀಡಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮಹಿಮೆ ತನಗಿಲ್ಲದುದ ಭ್ರಮೆಯಿಂದ ತನ್ನದೆಂದು ಅಂತಪ್ಪ ಭವ ಘೋರನರಕದೊಳಾಳುತ್ತ ಮುಳುಗುತ್ತಲಿರ್ವ ಅಜ್ಞಾನಿ ಜೀವಿಗಳು ನಿಮ್ಮನೆತ್ತಬಲ್ಲರು ಎನ್ನಯ್ಯ ಪ್ರಿಯ ಇಮ್ಮಡಿ ನೀಕಕಂಕ ಮಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಜುನಾ ?

ಟೀ. ಶಿವಾಂಶಿಕರಾದ ಆತ್ಮರಿಗೆ ಶಿವಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ದೇಹಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಆ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯ ಸುಖಕ್ಕೆ ಮಚ್ಚಿ, ತನಗಿಲ್ಲದ ಮಾಯಾವ್ರಪಂಚಿನ ಪದಾರ್ಥಗಳ ತನ್ನವೆಂದ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಭ್ರಮೆಗೊಂಡು ಭವದುಃಖಕ್ಕೀಡಾಗಿ ತಿರುಗುತ್ತಿವನು ಜೀವನಾಗಿ. ಅಂತಪ್ಪ ಜೀವರಿಗೆ ತಾವು ಶಿವನೆಂಬ ನಿಜದಹಿವು ತಲೆ ದೋಡಿದಿವು ಎಂದು ಬುದೀಗ ಈ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೧೫

ವ. ಶೂಲದ ಮೇಲಣ ಹೆಣನ ಭೋಗವೇನಾದರೇನೋ? ನಾನಾ ವರ್ಣದ ಸಂಸಾರ ಸುಖವು ಹಾವು ಹಾವಡಿಗನ ಸ್ನೇಹದಂತೆ. ತನ್ನಾತ್ಮ ತನಗೆ ಹಗೆಯಾದ ಮತ್ತೆ ಬಿನ್ನಾಣವುಂಟೆ ಮಹಾದಾನಿ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮ ದೇವ?

ಟೀ. ಗಾರುಡಿಗನು ಹಾವಿನ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಸುಖವ ಪಡೆದನೆಂದು ಆ ಹಾವಿನ ಕೈಯಲಳಿವಂತೆ ಆತ್ಮನು ಅಲ್ಪ ದೇಹ ಸಂಸಾರ ಸುಖಕ್ಕೆ ಮಚ್ಚಿ ಸತ್ತು ಹುಟ್ಟುತ್ತಿಹನೆಂಬುದೀಗ ' ಶೂಲದ ಮೇಲಣ ಹೆಣನ ಭೋಗವೇನಾದರೇನೋ ? ನಾನಾ ವರ್ಣದ ಸಂಸಾರಸುಖವು ಹಾವು ಹಾವಡಿಗನ ಸ್ನೇಹದಂತೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ದೇಹಸಂಸಾರ ಆತ್ಮಗೆ ಏಂತು ಬಂದಿತ್ತೆಂದಡೆ ತಿವನು ತನ್ನ ತದಂಶವನೆ ಆತ್ಮರ ಮಾಡಿ, ಆ ಆತ್ಮರುಗಳನು ಹುಸಿದೇಹ ಸಂಸಾರಸುಖಕ್ಕೆ ಮಚ್ಚಿಸಿ, ಭವದುಃಖಕ್ಕೆ ಈಡು ಮಾಡಿ, ಶಿವ ತಾನೆ ವೈರಿಯಾಗಿ ನೋಡಿ ವಿನೋದ ಸುತ್ತಿದ್ ಬಳಿಕ ಬಿಡಿಸುವರಾರುಂಟು ಎಂಬುದೀಗ ' ತನ್ನಾತ್ಮ ತನಗೆ ಹಗೆಯಾದ ಮತ್ತೆ ಬಿನ್ನಾಣವುಂಟೆ ? ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಆತ್ಮರುಗಳಿಗೆ ಮರಳಿ ಶಿವ ತಾನೆ ತನ್ನ ಮಹದ ಸುಖವ ಕರುಣಿಸಿ ಕೊಟ್ಟೊದಿಗಹುದೆಂಬುದೀಗ ' ಮಹಾದಾನಿ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೨೦

ವ. ಸಾಸವೆಯಷ್ಟು ಸುಖಕ್ಕೆ ಸಾಗರದಷ್ಟು ದುಃಖ ನೋಡಾ ! ಘಳಿಗೆಯ ಬೇಟವ ಮಾಡಿಹನೆಂಬ ಪರಿಯ ನೋಡಾ ! ತನ್ನನಿಕ್ಕೆ ನಿಧಾನವ ಸಾಧಿಸುವನ್ನಕ್ಕರ ಬಿನ್ನಾಣ ತಪ್ಪಿತ್ತು ಗೊಹೇಶ್ವರಾ.

ಟೀ. ಶಿವಾಂಶಿಕನಾದ ಆತ್ಮನು ಅಲ್ಪದೇಹ ಸಂಸಾರ ಸುಖಕ್ಕೆ ಮಚ್ಚಿ ಭವಬಂಧನಕ್ಕೀಡಾಗಿ ತಾನು ಒಚ್ಚತವೋದನಾಗಿ ತಾನು ಶಿವನೆಂಬುದ ಮಹಿದು ದೇಹಿಯಾಗಿದನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ರರ್ಯಾರ್ಥ. ೨೧

ಸಂಸಾರಸಂಬಂಧಸ್ಥಲ ಸಂಪೂರ್ಣ

ಅಂತು ಸ್ಥಲ ಚಿಕ್ಕಂ ಶ್ಲೋಕ ಚಿಕ್ಕಂ ವಚನ ೬೪ಕ್ಕಂ

ಮಂಗಳಂ

ಶ್ರೀ

೬. ಪಿಂಡಸ್ಥಲ

✽

ಸೂತ್ರ. ಅಂತು ಶಿವಾಂಶಿಕನಾದ ಆತ್ಮಂಗೆ ಶಿವ ತಾನೆ ತನ್ನ ಸ್ವಲೀಲೆಯಿಂದ ವಂಚನಿಶತಿ ತತ್ತ್ವದೇಹಮಂ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಅಹಂ ಮಮತೆಯನೆಯಿಪ್ಪ ಅಜ್ಞಾನಮಂ ಪುಟ್ಟಿಸಲು ಆ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ದೇಹೋಹ ಮೆಂದು ತನ್ನ ನಿಜವ ಮಜಿದು ದೇಹ ತಾನೆಂದು ತನ್ನದೆಂದು ದೇಹಿಯಾಗಿಪ್ಪನು ಆತ್ಮನು. ಅಂತು ಶಿವಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ಆತ್ಮನು ಪ್ರಕೃತಿಪಿಂಡಮಧ್ಯಸ್ಥನಾಗಿಪ್ಪಲ್ಲಿ ತಾನು ಶಿವಾಂಶಿಕನು, ಶಿವಕಲಾಸ್ವರೂಪನು ನಾನೆಂಬ ಶಿವಜ್ಞಾನ ತಲೆದೋಜದೆ ತನ್ನ ನಿಜ ಪಿಂಡವಾದ ಶಿವತತ್ತ್ವವ ಮಜಿದು, ಪ್ರಕೃತಿಪಿಂಡ ತದಾಕಾರವಾಗಿರ್ದುದಂ ಪಿಂಡಸ್ಥಲವೆಂದು ಹೇಳಲಾದುದು.

ಪಿಂಡಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಶ್ಲೋಕ :

ಪಿಂಡಮಧ್ಯಗತಾಃ ಪ್ರಾಣಾಃ ಪ್ರಾಣಮಧ್ಯಗತೋ ಧ್ವನಿಃ
ಧ್ವನಿಮಧ್ಯಗತೋ ನಾದೋ ನಾದಮಧ್ಯೇ ಸದಾಶಿವಃ

ತಾತ್ಪರ್ಯ : ಪ್ರಕೃತಿಪಿಂಡದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನು, ಆ ಆತ್ಮನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಮನಾದ, ಆ ಪ್ರಾಣಮನಾದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸದಾಶಿವನು, ಈ ಕ್ರಮದಿಂದ ನಿಸ್ಸರಂಗವಾಗಿ ಸುಪ್ತಿಯನ್ನೈದಿಹುದು.

೧

ಏಕ ಏವ ಶಿವಃ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಚಿದಾನಂದಮಯೋ ವಿಭುಃ
ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪೋ ನಿರಾಕಾರೋ ನಿರ್ಗುಣೋ ನಿಷ್ಪ್ರಪಂಚಕಃ
ಅನಾದ್ಯವಿದ್ಯಾಸಂಬಂಧಾತ್ತದಂಶೋ ಜೀವಸಂಜ್ಞಕಃ

ತಾ. ಪೂರ್ಣವಾದಂಥಾ, ಚಿದಾನಂದಮಯವಾದಂಥಾ, ಒಡೆಯನಾಗಿ ಇದ್ದಂಥಾ, ವಿಕಲ್ಪವಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದಂಥಾ, ಆಕಾರರಹಿತವಾಗಿ ಇದ್ದಂಥಾ, ಗುಣತ್ರಯ ರಹಿತವಾಗಿ ಇದ್ದಂಥಾ, ಪ್ರಪಂಚರಹಿತವಾದಂಥಾ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದ ಶಿವತತ್ತ್ವವೇ ಅನಾದಿಯಲ್ಲಿ ತೋಪ್ಪಿದ ಅವಿದ್ಯಾಸಂಬಂಧದಿಂದ ಆ ಶಿವತತ್ತ್ವದಂರವೆ ಜೀವತ್ವವ ನೆಯ್ವಿತ್ತು. ೨

ದೇವತೀರ್ಯಜ್ಞಾನುಷ್ಠಾನಜಾತಿಭೇದೇ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಾ :
ಮಾಯೀ ಮಾಹೇಶ್ವರಸ್ತೇಷಾಂ ಪ್ರೇರಕೋ ಹೃದಯಸ್ಥಿತಃ

ತಾ. ಆ ಶಿವಾಂಶವಾದ ಜೀವನು ದೇವಜಾತಿ ತೀರ್ಯಜ್ಞಾತಿ ಮನುಷ್ಯ ಜಾತಿ ಎಂಬ ಭೇದವನೆಯ್ವಿತ್ತು. ಆ ಮಾಯೆಗೆ ಒಡೆಯನಾಗುತ್ತಿದ್ದಂಥಾ ಶಿವನು ಆ ಜೀವರುಗಳ ಹೃದಯದಲ್ಲಿರ್ಬು ಪ್ರೇರಿಸುತ್ತಿಹನು. ೩

ಚಂದ್ರಕಾಂತೇ ಯಥಾ ತೋಯಂ ಸೂರ್ಯಕಾಂತೇ ಯಥಾನಲಃ
ಬೀಜೇ ಯಥಾಸಂಕುರಃಸ್ಸಿದ್ಧಸ್ತಥಾ ಆತ್ಮನಿ ಶಿವಃ ಸ್ಥಿತಃ

ತಾ. ಚಂದ್ರಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಉದಕ ಹೇಂಗೆ, ಸೂರ್ಯಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ ಹೇಂಗೆ, ಬೀಜದಲ್ಲಿ ಅಂಕುರ ಹೇಂಗೆ ಇಹುದು ಹಾಂಗೆ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿಯೂ ಶಿವ ನಿಹನು. ೪

ಆತ್ಮತ್ವಮೀಶ್ವರತ್ವಂ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯೇಕತ್ರ ಕಲ್ಪಿತಂ
ಬಿಂಬತ್ವಂ ಪ್ರತಿಬಿಂಬತ್ವಂ ಯಥಾ ಪೂಷಣಿ ಕಲ್ಪಿತಂ

ತಾ. ಅಖಂಡ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿಯೆ ಆತ್ಮತ್ವವೂ ಈಶ್ವರತ್ವವೂ ಕಲ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಬಿಂಬ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಗಳು ಸೂರ್ಯನಲ್ಲಿ ಹೇಂಗೆ ಹಾಂಗೆ. ೫

ಗುಣತ್ರಯವಿಭೇದೇನ ಪರತತ್ವೇ ಚಿದಾತ್ಮನಿ
ಭೋಕ್ತೃತ್ವಂ ಚೈವ ಭೋಜ್ಯತ್ವಂ ಪ್ರೇರಕತ್ವಂ ಚ ಕಲ್ಪಿತಂ

ತಾ. ರಾಜಸ ತಾಮಸ ಸಾತ್ವಿಕ ಭೇದಂಗಳಿಂದ ಅಖಂಚ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿಯೆ ಆತ್ಮರುಗಳೆಂದು ವದಾರ್ಥಂಗಳೆಂದು ಪ್ರೇರಕನಾದ ಶಿವನೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ೬

ಅವಿದ್ಯಾಮೋಹಿತೋ ಜೀವೋ ಬ್ರಹ್ಮೈಕ್ಯಜ್ಞಾನವರ್ಜಿತಃ
ಪರಿಭ್ರಮತಿ ಸಂಸಾರೇ ನಿಜಕರ್ಮಾನುರೂಪತಃ

ತಾ. ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಭ್ರಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆತ್ಮನು, ಬ್ರಹ್ಮವು ತಾನೆಂಬ ಜ್ಞಾನವ ಮುಟ್ಟಿದು ಕರ್ಮರೂಪವಾದ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತ್ತಿಹನು. ೭

ಶಿವವ್ರಸಾದಾಜ್ಞೇವೋಽಯಂ ಜಾಯತೇ ಶುದ್ಧಮಾನಸಃ
ಶುದ್ಧಾಂತಃಕರಣೇ ಜೀವೇ ಶುದ್ಧಕರ್ಮವಿವಾಕತಃ
ಜಾಯತೇ ಶಿವಕಾರುಣ್ಯದಾಸ್ಥುಟಾ ಭಕ್ತಿರೈಶ್ವರೀ
ಜಂತುರಂತಃಕರೀರೋಽಸೌ ಪಿಂಡಶಬ್ದಾಭಿಧೇಯಕಃ

ತಾ. ಶಿವಕೃಪೆಯಾಗಿ ಇದ್ದಂಥಾ ಈ ಆತ್ಮನಿಗೆ ಅಂತಃಕರಣಂಗಳು ಶುದ್ಧವಹವು. ಅಂತಃಕರಣಂಗಳು ಶುದ್ಧವಾದ ಆತ್ಮನಿಗೆ ಸಕ್ತಿ ದೊರೆಯಬಹುದು. ಅದರಿಂದ ಶಿವನ ಕೃಪೆ ನಿಶ್ಚಯವಹುದು. ಆ ಶಿವಕೃಪೆಯಿಂದ ಸಹಜಭಕ್ತಿಯಹುದು. ಆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆತ್ಮನಿಗೆ ಪ್ರಕೃತಿಸಿಂಡವೇ ಕಡೆಯ ಶರೀರವಹುದು. ಅದನೆ ಪಿಂಡಸ್ಥಲವೆಂದು ಹೇಳಲಾಯಿತು. ೮

ಬಹುಜನ್ಮಕೃತ್ಯಃ ಪುಣ್ಯಃ ಪ್ರಕ್ಷೀಣೇ ಪಾಪವಂಜರೇ
ಶುದ್ಧಾಂತಃಕರಣೋ ದೇಹೀ ಪಿಂಡಶಬ್ದೇನ ಗೀಯತೇ

ತಾ. ಅನೇಕ ಜನ್ಮಗಳಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಪುಣ್ಯಗಳಿಂದ ಪಾಪಸಮೂಹಂಗಳು ನಾಶವನೆಯ್ದುವವು. ಆ ದೇಹಿಗೆ ಅಂತಃಕರಣ ಶುದ್ಧವಹವು. ಆ ಶುದ್ಧಾತ್ಮನು ಪಿಂಡವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಡುವನು. ೯

ಶಿವಭಕ್ತಿಸ್ಸಮುಪ್ರನ್ಯಾ ಪ್ರಪಂಚೇಸ್ಥಿಸ್ವಿಕಲ್ಪಿತೇ
ಪುಣ್ಯಾಧಿಕ್ಯಾತ್ ಪ್ರೇಣಪಾಪಃ ಶುದ್ಧಾತ್ಮಾ ಪಿಂಡನಾಮಕಃ

ತಾ. ನಾನಾ ತೆರಿನಾಗುತ್ತಿದ್ದಂಥಾ ಈ ಪ್ರಪಂಚಿನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಕ್ಷಯವನೆಯ್ದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾಪವನುಳ್ಳವನಹನು. ಆ ಆತ್ಮನಿಗೆ ಶಿವಭಕ್ತಿ ಉದಯವಹುದು. ಆ ಶುದ್ಧಾತ್ಮನು ಪಿಂಡವೆಂಬ ಹೆಸರನುಳ್ಳವನಹನು. ೧೦

ಪಿಂಡೋತ್ರತ್ಯದಲ್ಲಿ :

ಮಾತೃತ್ರೀಣಿ ಪಿತೃತ್ರೀಣಿ ಶಿವಾಂಶತ್ರೀಣಿ ಚೋಚ್ಯತೇ
ತತಾತ್ರಿಧಾವಿಶ್ರಸಂಖ್ಯಾನಾಂ ನವಾಂಶಃ ಪಿಂಡಸಂಜ್ಞಕಃ

ತಾ. ತಾಯ ಅಂಶ ಮೂಱು, ತಂದೆಯ ಅಂಶ ಮೂಱು, ಶಿವಾಂಶ ಮೂಱು. ಈ ಮೂಱು ಮೂಱುಗಳಾದ ಒಂಭತ್ತೆಂಟು ಸಂಯೋಗವೇ ಪಿಂಡ ವೆಂದು ಹೇಳಲಾಯಿತ್ತು. ೧೧

ರುಧಿರಂ ಮಾಂಸಕಂ ತ್ವಕ್ ಚ ಮಾತೃಕಾಂಶಾ ಇತಿ ಸ್ಮೃತಾಃ
ಅಸ್ಥಿ ನಾಡ್ಯಶ್ಚ ರೋಮಾಣಿ ಪಿತ್ರಂಶಾಃ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾಃ
ಅಗ್ನಿಶ್ಚ ವಾಯುರಾತ್ಮಾ ಚ ಶಿವಾಂಶಾಃ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾಃ

ತಾ. ನೆತ್ತರು ಮಾಂಸ ಚರ್ಮ ಈ ಮೂಱು ತಾಯ ಅಂಶ. ಎಲು ಗಾಡಿ ರೋಮ ಈ ಮೂಱು ತಂದೆಯ ಅಂಶ. ಅಗ್ನಿ ವಾಯು ಆತ್ಮ ಈ ಮೂಱು ಶಿವಾಂಶ. ಇಂತೀ ಒಂಭತ್ತೆಂಟು ವ್ಯಕ್ತಿಸಿಂಧವೆನಿಸಿತು. ೧೨

ಪಿಂಡಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ವಚನ :

ನಲದ ಮಹಿಯ ನಿಧಾನದಂತೆ, ಮುಗಿಲ ಮಹಿಯಲಡಗಿದ ಮಿಂಚಿನಂತೆ, ಬಯಲ ಮಹಿಯಲಡಗಿದ ಮರೀಚಿಯಂತೆ, ಕಂಗಳ ಮಹಿಯಲಡಗಿದ ಬೆಳಗಿನಂತೆ ಗೊಡ್ಡೆತ್ತರಾ ನಿಮ್ಮ ನಿಲವು.

ಟೀಕು. ಪರಶಿವನ ತದಂಶವಾದ ಆತ್ಮನು ಜಡಪಿಂಡಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ನಿಜದ ನಿಲವವು ಬ್ರಹ್ಮವನು ಮಹಿದಿವ್ಯಲ್ಲಿ, ಆ ಆತ್ಮನ ನಿಜದ ನಿಲವವು ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ಆ ಆತ್ಮಾಂತರ್ಗತವಾಗಿ ಕಾಣಿಸದೆ ಪಿಂಡಸ್ಥಲವನಾದ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಇತ್ತುದು. ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ ಬೂಗತವಾಗಿವು ನಿಧಾನದಂತೆ ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ಪಿಂಡಸ್ಥಲವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಗತವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಬಾರದೆಂಬುದೀಗ. 'ನಲದ ಮಹಿಯ ನಿಧಾನದಂತೆ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಮೇಘದೊಳಗೆ ಸ್ಫುರಿಸದೆ ಇಪ್ಪ ಕ್ಷಣಿಕದಂತೆ ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ಪಿಂಡಮಧ್ಯದೊಳಗೆ ಇದ್ದು ಬೇಜುಟ್ಟು ತೋಜಿಲಹಿಯದೆಂಬುದೀಗ. 'ಮುಗಿಲ ಮಹಿಯಲಡಗಿದ ಮಿಂಚಿನಂತೆ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಬಯಲೊಳಡಗಿದ ಮರೀಚಿಯ ನಿಷ್ಕಂಪಿತದಂತೆ ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ಪಿಂಡಮಧ್ಯದೊಳಗೆ ಇದ್ದು ನಿಷ್ಕಲವಾಗಿವುದೆಂಬುದೀಗ. 'ಬಯಲ ಮಹಿಯಲಡಗಿದ ಮರೀಚಿಯಂತೆ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಕಂಗಳ ಪಟಲದೊಳಗಿವು ಪ್ರಭೆ ಕಂಗಳಿಂದ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ ವಿವರಿಸಬಾರದಂತೆ ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ಪಿಂಡಸ್ಥಲವಾಗಿವುದ ವಿವರಿಸಬಾರದೆಂಬುದೀಗ. 'ಕಂಗಳ ಮಹಿಯಲಡಗಿದ ಬೆಳಗಿನಂತೆ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ೧

ವ. ಜಲದೊಳಗಣ ಕಿಚ್ಚು ಜಲವ ಸುಡದೆ ಜಲವು ತಾನಾಗಿಯೆ ಇದ್ದಿತ್ತು ನೋಡಾ. ನೆಲೆಯನಜುದು ನೋಡಿಹೆನೆಂದರೆ ಅದು ಜಲವು ತಾನಲ್ಲ. ಕುಲದೊಳಗಿದ್ದು ಕುಲವ ಬೆರಸದೆ ನೆಲೆಗೆಟ್ಟು ನಿಂದುದ ನಾರು ಬಲ್ಲರೋ ? ಹೊಜಿಗೊಳಗೆ ತಾನಾಗಿದ್ದು ತಲೆದೋಪಿದಿ ಪ್ಪುದು ಗೊಹೇಶ್ವರಾ ನಿಮ್ಮ ನಿಲವು ನೋಡಾ.

ಟೀ. ಶುಕ್ಲ ಶೋಣಿತಾತ್ಮಸಂಗದಿಂದಾದ ಜಲಬುದ್ಧದ ಪಿಂಡದೊಳಗೆ ಅಡಗಿವು ಪರಶಿವಜ್ಞಾನಾಗ್ನಿ ಆ ಪಿಂಡವ ದಗ್ಧವ ಮಾಡಲಪ್ಪಯದೆ ಅಲ್ಲಿಯೆ ಗತವಾಗಿ ತದ್ರೂಪಾಗಿ ಇದ್ದಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಜಲದೊಳಗಣ ಕಿಚ್ಚು ಜಲವ ಸುಡದೆ ಜಲವು ತಾನಾಗಿಯೆ ಇದ್ದಿತ್ತು' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ವಿವೇಕದಿಂದ ತಿಳಿದು ನೋಡಿದರೆ ಆ ಶಿವಜ್ಞಾನ ಜಡಪಿಂಡರೂಪಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ : ನೆಲೆಯನಜುದು ನೋಡಿಹೆನೆಂದರೆ ಅದು ಜಲವು ತಾನಲ್ಲವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ಜಾತಿ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ನಾಮಗೋತ್ರಂಗಳೊಳಗೆ ವೇದಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಹೊದ್ದಿಯೂ ಹೊದ್ದದೆ ಸರ್ವತೋ ಧಿಕವಾಗಿದ್ದಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಕುಲದೊಳಗಿದ್ದು ಕುಲವ ಬೆರಸದೆ ನೆಲೆಗೆಟ್ಟು ನಿಂದುದನಾರು ಬಲ್ಲರೋ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ಅಂತರಂಗ ಬಹಿರಂಗದೊಳಗೆ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿದ್ದು ಅನ್ಯವಾಗಿ ತೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಪ್ಪಯದೆ ಗೋಪ್ಯವಾಗಿಪ್ಪುದೆಂಬುದೀಗ ' ಒಳಹೊಜಿಗೆ ತಾನಾಗಿದ್ದು ತಲೆದೋಪಿದಿ ಪ್ಪುದು ಗೊಹೇಶ್ವರಾ ನಿಮ್ಮ ನಿಲವು ನೋಡಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

ವ. ಉದಕದೊಳಗೆ ಬೈಚಿಟ್ಟು ಬಯಕೆಯ ಕಿಚ್ಚಿನಂತೆ ಇದ್ದಿತ್ತು. ಶಿಶಿರ ಯೊಳಗಣ ರಸದ ರುಚಿಯಂತೆ ಇದ್ದಿತ್ತು. ನನೆಯೊಳಗಣ ಪರಿಮಳ ದಂತೆ ಇದ್ದಿತ್ತು. ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವರ ನಿಲವು ಕಿಷ್ಕಿಂಯ ಸ್ನೇಹದಂತೆ ಇದ್ದಿತ್ತು.

ಟೀ. ಚಿತ್ತರಮಲಿಂಗದ ಚಿದಂಶವಾದ ಆತ್ಮನು ಶಿವಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ಜಡಪಿಂಡ ಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ನಿಜವ ಮುಪ್ಪಿದಿಪ್ಪಲ್ಲಿ ಆ ಆತ್ಮನ ನಿಜದ ನಿಲವಪ್ಪು ಚಿತ್ತರಮ ಲಿಂಗವು ಆ ಪಿಂಡರೂಪಾದ ಆತ್ಮಾಂತರ್ಗತವಾಗಿ ಜಡಪಿಂಡದಲ್ಲಿ ತದಾಕಾರವಾಗಿ ಗುಪ್ತದಲ್ಲಿಪ್ಪುದು. ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ ದೃಷ್ಟಿ:- ಶಿವಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ವಡ ವಾಗ್ನಿಯಿದ್ದು ಆ ಸಮುದ್ರವ ಗ್ರಹಿಸುವ ದೀಪನದೋಪದೆ ಜಲದಲ್ಲಿ ತದಾಕಾರ

ವಾಗಿವುಂತೆ ಚಿವಗ್ನಿಸ್ವರೂಪಮವು ಪರಮಲಿಂಗವು ಜಲಬುದ್ಧದ ಪಿಂಡದಲ್ಲಿರ್ದು ಪಿಂಡವ ದಹಿಸದೆ ತದಾಕಾರವಾಗಿ ಇದ್ದಿತೆಂಬುದೀಗ ' ಉದಕದೊಳಗೆ ಬೈಚಿಟ್ಟ ಬಯಕೆಯ ಕಿಚ್ಚಿನಂತೆ ಇದ್ದಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಚಂದ್ರಮನೋಗಣ ಅಮೃತಕಿರಣವು ಆ ಅಮೃತದಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ತೋಜಿದಂತೆ ಪಿಂಡಮಧ್ಯದಲ್ಲಿವು ಆತ್ಮರಸವ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಚಿತ್ರರಮಪ್ರಕಾರಲಿಂಗವು ತೋಜಿದೆಂಬುದೀಗ ' ರಶಿ ಯೊಳಗಣ ರಸದ ರುಚಿಯಂತೆ ಇದ್ದಿತ್ತೆ'ಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಕಸುನಸೆಯೊಳಗೆ ಸುವಾಸನೆಯೋಜಿದೆಯಿದರ್ ಸುಗಂಧದಂತೆ ಆ ಚಿತ್ರರಮಲಿಂಗವು ಪಿಂಡಮಧ್ಯ ದಲ್ಲಿರ್ದು ತನ್ನ ಶಿವಸವ್ಯಾಸನಾಜ್ಞಾನ ತಲೆದೋಜಿದೆ ಆ ಪಿಂಡದಲ್ಲಿ ತದಾಕಾರವಾಗಿ ಅಡಗಿ ಇದ್ದಿತೆಂಬುದೀಗ ' ನಸೆಯೊಳಗಣ ಪರಿಮಳದಂತೆ ಇದ್ದಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ವಿಷಯಸಂಗಸುಖದ ರುತುವಾಗದೆಯಿದರ್ ಹಸುಳೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಮ ಮೈಗಾಣಿಸದೆ ಅಡಗಿ ಇದ್ದಂತೆ ಚಿತ್ರರಮಲಿಂಗದ ಸುಖಾನಂದವು ಪಿಂಡಸ್ಥವಾಗಿರ್ದು ಮೈಗಾಣಿಸದೆ ಇದ್ದಿತೆಂಬುದೀಗ ' ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವರ ನಿಲವು ಕನ್ಯೆಯ ಸ್ನೇಹದಂತಿದ್ದಿತ್ತೆ'ಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ.

೩

ವ. ಮರೀಚಿಯೊಳಡಗಿದ ಬಿಸಿಲಿನಂತೆ ಇದ್ದಿತ್ತು. ಪ್ರೀರದೊಳಗಣ ತುಪ್ಪದಂತೆ ಇದ್ದಿತ್ತು. ಚಿತ್ರಕನೊಳಡಗಿದ ಚಿತ್ರದ ಪಟದಂತೆ ಇದ್ದಿತ್ತು. ಆಲಿಯೊಳಗಣ ತೇಜದ ಗೋಪ್ಯದಂತೆ ಇದ್ದಿತ್ತು. ಸುಡಿಯೊಳಡಗಿದ ಅರ್ಥದಂತಿದ್ದಿತ್ತು ಕೂಡಲಸಂಗಯ್ಯ ನಿಮ್ಮನಿಲವು.

ಟೀ. ಶಿವಾಂತಿಕವಾದ ಆತ್ಮನು ಜಡಪಿಂಡಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ನಿಜವ ಮುಚ್ಚಿದಿಪ್ಪಲ್ಲಿ ಆ ಆತ್ಮನ ನಿಜವ ನಿಲವವು ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಂದಿತ್ತೆಂದಡೆ ಆ ಆತ್ಮಾಂತರ್ಗತವಾಗಿ ಆ ಪಿಂಡದಲ್ಲಿವುದು. ಅದು ಹೇಗೆಂದಡೆ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿದರ್ ಬಿಸಿಲಿನೊಳಗೆ ಮರೀಚಿಕಾಜಲಭಾಯಿದೋಜಿಲು ಆ ತೋಜಿದ ಮರೀಚಿಕದೊಳಗೆ ಆ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ಬಿಸಿಲಿರ್ದು ಕಾಣಿಸದೆ ಇವುಂತೆ ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮದ ಅಖಂಡ ಚಿತ್ರಕಾಶದೊಳಗೆ ತೋಜಿದ ಮಿಥ್ಯಾಮಾಯಾ ಭಾಯಜಲರೂಪವಾದ ಪಿಂಡದೊಳಗೆ ಅಖಂಡ ಚಿಚ್ಚೈತನ್ಯಪ್ರಕಾಶವಿರ್ದು ಕಾಣಿಸದೆ ಇವುದೆಂಬುದೀಗ ' ಮರೀಚಿಯೊಳಡಗಿದ ಬಿಸಿಲಿನಂತೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಹಾಲಿನೊಳಗೆ ತುಪ್ಪವಿರ್ದು ಪರಿಮಳದೋಜಿದೆ ಹಾಲಿನಂತೆ ತದಾಕಾರವಾಗಿರ್ದು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಕಾಣಿಸಬಾರದಿವುಂತೆ ಪರಮಾತ್ಮಲಿಂಗವು ಪಿಂಡರೂಪದಲ್ಲಿ ತದಾಕಾರವಾಗಿವುದು. ಅಂತಿದರ್ ತನ್ನ ಶಿವಸದ್ವಾಸನೆ ತಲೆದೋಜಿದೆ ಅಡಗಿವುದೆಂಬುದೀಗ ' ಪ್ರೀರದೊಳಗಣ ತುಪ್ಪದಂತೆ ಇದ್ದಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಚಿತ್ರಕನ ಭಾವದಲ್ಲಿವು

ಚಿತ್ರದ ರೂಪು ಕಾಣಿಸದೆ ಇವುಂತೆ ಚಿತ್ರಭಾಷ್ಯತನ್ಯಲಿಂಗವು ಪಿಂಡಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರ್ದು ತನ್ನ ರೂಪು ಕಾಣಿಸದೆ ಇವುದೆಂಬುದೀಗ ' ಚಿತ್ರಕನಿಲಗಳಡಗಿದ ಚಿತ್ರಪಟದಂತೆ ಇದ್ದಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಕಂಗಳ ಪಟಲದೊಳಗಿಪ್ಪ ಸೂಕ್ಷ್ಮಪ್ರಭೆ ಕುಜು ಹಿಂಗೆ ಬಾರದಂತೆ ಚಿತ್ರಭಾಲಿಂಗವು ಪಿಂಡಸ್ಥವಾಗಿರ್ದು ಕುಜುಹುದೋಡಿದೆಂಬುದೀಗ ' ಆಲಿಯೊಳಗಣ ತೇಜದ ಗೋಷ್ಯದಂದಿದ್ದಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ತತ್ತ್ವಾನುಭಾವದ ನುಡಿಯರ್ಥ ಎಲ್ಲರಿಗೆ ಕಾಣಿಸದೆ ಗೋಷ್ಯವಾಗಿ ಇವುಂತೆ ಚಿದ್ಬೋಧಾಮೂರ್ತಿಯಪ್ಪ ಚಿಲ್ಲಿಂಗವು ಪಿಂಡಸ್ಥವಾಗಿರ್ದು ವಿವರಿಸಬಾರದೆಂಬುದೀಗ ' ನುಡಿಯೊಳಗಡಗಿದ ಅರ್ಥದಂದಿದ್ದಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

ವ. ಆಡಬಾರದ ಬಯಲು, ಸೂಡಬಾರದ ಬಯಲು, ಹಿಡಿಯಬಾರದ ಬಯಲು, ಒಡಲಿಲ್ಲದಾ ಬಯಲು ಒಡಲೊಳಡಗಿದ ಭೇದನ ಲೋಕದ ಜಡಜೀವಿಗಳೆತ್ತ ಬಲ್ಲರೈ ರಾಮನಾಥಾ ?

ಟೀ. ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬುದು ಚಿದ್ವೈಲಿಗಿನ ಬಯಲು, ಅಂತಸ್ತು ಬಯಲನುಪ ವಿಸಬಾರದೆಂಬುದೀಗ ' ಆಡಬಾರದ ಬಯಲು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಸ್ತು ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ರೂಪಿಸಿ ಅಂಗದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿ ಪೂಜಿಸಬಾರದೆಂಬುದೀಗ ' ಸೂಡಬಾರದ ಬಯಲು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ಮನ ಭಾವ ಜ್ಞಾನ ಹಸ್ತಗಳಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಟ್ಟು ಹಿಡಿಯಬಾರದೆಂಬುದೀಗ ' ಹಿಡಿಯಬಾರದ ಬಯಲು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ದೇಹ ಕರಣಗಳಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ಒಡಲಿಲ್ಲದ ಬಯಲು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಸ್ತು ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ತನ್ನ ಸ್ವಲೀಲಿಯಿಂದ ತನ್ನ ತದಂತವನೆ ಜೀವಾತ್ಮನಿಸಿ ದೇಹ ಕರಣ ಸಂಬಂಧಿಯ ನಾಡಿದಲ್ಲಿ ಆ ದೇಹಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಆತ್ಮಾಂತರ್ಗತವಾಗಿ ಶಿವನಿವನು. ಅದೆಂತೆಂದಡೆ ನಷ್ಟ ಚಿನ್ನದ ಬಣ್ಣದಂತೆ. ಅಂತು ಶಿವನು ಆತ್ಮನ ಕೂಡೆ ತದಾ ಕಾರವಾಗಿ ಪಿಂಡಸ್ಥವಾಗಿರ್ದು ಆ ಜೀವಾತ್ಮನ ಗುಣಧರ್ಮಕರ್ಮಗಳ ಹೊದ್ದದೆ ತನ್ನ ನಿಜವ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿ ಜೀವಂಗೆ ಅಡುಹದೆ ಅಡಗಿವನು. ಅಂತು ತನ್ನ ನಿಜದ ನಿಲವಪ್ಪ ಪರವಸ್ತು ತನ್ನಲ್ಲಿರ್ದುದ ತಾವಲಿಯದಿಪ್ಪರು ಜಡದೇಹ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಜೀವಿಗಳೆಂಬುದೀಗ ' ಒಡಲಿಲ್ಲದ ಬಯಲು ಒಡಲೊಳಡಗಿದ ಭೇದನ ಲೋಕದ ಜಡಜೀವಿಗಳೆತ್ತ ಬಲ್ಲರಯ್ಯಾ ರಾಮನಾಥಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

೫

ವ. ಮರನೊಳಗೆ ಮಂದಾಗ್ನಿಯನುರಿಯದಂತಿರಿಸಿದೆ. ನೊರೆವಾಲೊಳಗೆ ತುಪ್ಪವ ಕಂಪಿಲ್ಲದಂತಿರಿಸಿದೆ. ಶರೀರದೊಳಗೆ ಆತ್ಮನನಾರೂ ಕಾಣ

ದಂತಿರಿಸಿದೆ. ನೀ ಬೆರಸಿಹ ಭೇದಕ್ಕೆ ಬೆರಗಾದೆನಯ್ಯಾ ರಾಮ ನಾಥಾ !

ಟೀ. ಪರಶಿವನು ತನ್ನ ತದಂಶವಾದ ಜೀವಾತ್ಮರೊಳು ಬೆರಸಿಹನು ತನ್ನ ನಿಜವನಟುಹದೆ. ಅದೆಂತೆಂದಡೆ ಶಿವಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ಮರದೊಳಗಿವು ಅಗ್ನಿ ಮರನ ಸುಡದಿವುಂತೆ ಶಿವನು ಜೀವಾತ್ಮನ ಕೂಡೆ ಜಡಕಾಷ್ಠರೂಪಾದ ದೇಹದಲ್ಲಿರ್ದು ತನ್ನ ಚಿದಗ್ನಿಯಿಂದ ದೇಹವ ನಷ್ಟವ ಮಾಡದೆ ನಿಶ್ಚಲನಾಗಿವುನೆಂಬುದೀಗ ' ಮರದೊಳಗೆ ಮಂದಾಗ್ನಿಯನುರಿಯದಂತಿರಿಸಿದೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಶಿವಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ಹಾಲೊಳಗೆ ತುಪ್ಪವಿರ್ದು ಪರಿಮಳದೋಷದಿವುಂತೆ ಶಿವನ ಸದ್ವಾಸನಾಜ್ಞಾನ ಸೇಹದಲ್ಲಿರ್ದು ಪ್ರಭಾವಿಸದಿಪ್ಪುದೆಂಬುದೀಗ ' ನೊರಿವಾಲೊಳಗೆ ತುಪ್ಪವ ಕಂಪಿಲ್ಲದಂತಿರಿಸಿದೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಪರಶಿವನು ತನ್ನ ತದಂಶವಾದ ಆತ್ಮನೆಗೆ ಸೇಹಸಂಬಂಧಮಂ ಮಾಡಿ ಆ ದೇಹ ತಾನೆಂಬ ತನ್ನದೆಂಬ ಅಜ್ಞಾನಮಂ ಪುಟ್ಟಿಸಿ, ತಾನು ಶಿವಾಂತಿಕನಾದ ಆತ್ಮನು ತಾನೆಂಬುದನು ತನಗೆ ಕಾಣಬಾರದಂತೆ ಇರಿಸಿದ ಕೆಂಬುದೀಗ ' ಶರೀರದೊಳಗಾತ್ಮನನಾರೂ ಕಾಣದಂತೆ ಇರಿಸಿದೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಶಿವನು ತನ್ನ ತದಂಶವಾದ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ವಿಯೋಗವಿಲ್ಲದೆ ಬೆರಸಿರ್ದು ಶಯಾತ್ಮನೆಗೆ ಜಡಪಿಂಡವ ಸಂಬಂಧಿಸಿ, ದುಃಖಕ್ಕೀಡು ಮಾಡಿ ತಾನಾ ಜಡ ಪಿಂಡಾತ್ಮನಲ್ಲ ಬೆರಸಿರ್ದು ನಿರ್ಲೀಪಿಯಾಗಿವು ಪರಶಿವನ ಜಡಗಾತ್ಮರ್ಥವೆಂಬುದೀಗ ' ನೀ ಬೆರಸಿಹ ಭೇದಕ್ಕೆ ಬೆರಗಾದೆನಯ್ಯಾ ರಾಮನಾಥಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ.

ವ. ಒಡಲೊಳಗಿಣ ಕಿಚ್ಚು ಬಡಲ ಸುಡದ ಭೇದವನು, ಕುಡಿದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಆ ಕಿಚ್ಚು ನಂದದ ಭೇದವನು, ಮೃತನೆ ಪ್ರಾಣಪ್ರಕೃತಿಯೊಳಗೆ ಸೇನಡಗಿಹ ಭೇದವ ಲೋಕದ ಜಡಜೀವಿಗಳೆತ್ತ ಬಲ್ಲರಯ್ಯಾ ರಾಮ ನಾಥಾ ?

ಟೀ. ದೇಹದಲ್ಲಿರ್ದ ಉದರಾಗ್ನಿ ದೇಹವ ಸುಡದಿವುಂತೆ, ಆ ಉದರಾಗ್ನಿ ಕುಡಿದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ತಾನು ನಂದದಿವುಂತೆ, ಚಿದಗ್ನಿಸ್ವರೂಪವಪ್ಪ ಪರಶಿವನು ಸೇಹಕರಣಾತ್ಮನಲ್ಲಿದು ಆ ದೇಹ ಕರಣಂಗಳ ನಷ್ಟವ ಮಾಡದೆ ಇವುನು. ಮತ್ತಾ ದೇಹಸಂಸಾರ ವಿಷಯರಸಂಗಳಿಂದ ತಾ ನಷ್ಟವಾಗದೆ ನಿರ್ಲೀಪಿಯಾಗಿವನು ಪರಶಿವಲಿಂಗವು. ಅಂತು ದೇಹ ಕರಣಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಆತ್ಮನ ನಿಜ ಸ್ವರೂಪವಪ್ಪ ಪರಶಿವಲಿಂಗವು ಆ ಜೀವಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ವಿಯೋಗವಿಲ್ಲದೆ ಕೂಡಿ

ಪಿಂಡಸ್ಥವಾಗಿದ್ದು ತನ್ನನಾ ದೇಹಿಗಳಿಗೆ ಕಾಣಿಸದಿರುವನು ಪರಶಿವಲಿಂಗವು ಎಂಬುದೇ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

ವ. ಕಲ್ಲೊಳಗೆ ಹೊನ್ನುಂಟು, ಮರದೊಳಗೆ ಅಗ್ನಿಯುಂಟು, ಹಾಲೊಳಗೆ ತುಪ್ಪವುಂಟು. ಅಂತರಾಮಿಯಲ್ಲಿ ಶಿವನಿಹನು. ಇದೇನು ಕಾರಣ ಕತ್ತಲೆ ಕಾಣಬಾರದು ? ತೋಟಬಲ್ಲ ಗುರು ಸುಳಿಯನು ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ.

ಟೀ. ಮಹಾವೇಯನೆಯಿದ್ದು ಕಲುಹದಯಾತ್ಮರೊಳಗೆ ಚಿತ್ತ್ರಕಾಶಲಿಂಗ ವಡಗಿಹನೆಂಬುದೀಗ ' ಕಲ್ಲೊಳಗೆ ಹೊನ್ನುಂಟು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಜಡಕಾಪ್ತ ಸ್ವರೂಪಾದ ಪಿಂಡದೊಳಗೆ ಗತವನೆಯ್ದ ಚಿದಗ್ನಿಯಿಪ್ಪುದೆಂಬುದೀಗ ' ಮರ ನೊಳಗೆ ಅಗ್ನಿಯುಂಟು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಆ ಪಿಂಡಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿದ್ದ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿ ಶಿವಸದ್ವಾಸನಾ ಘೃತವಿಪ್ಪುದೆಂಬುದೀಗ ' ಹಾಲೊಳಗೆ ತುಪ್ಪವುಂಟು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಶಿವಾಂಶಿಕವಾದ ಆತ್ಮನು ಜಡ ಪಿಂಡಸ್ಥವಾಗಿಪ್ಪಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನ ನಿಜಸ್ವರೂಪವಪ್ಪ ಶಿವತತ್ತ್ವವು ಆತ್ಮಾಂತರ್ಗತವಾಗಿ ಪಿಂಡದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಪ್ಪುದೆಂಬುದೀಗ ' ಅಂತರಾಮಿಯಲ್ಲಿ ಶಿವನಿಹನು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಆತ್ಮತನ್ನ ನಿಜವಪ್ಪ ಪರವಸ್ತು ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನಾಗಿದ್ದು ತಾ ಕಾಣದಿವ್ ಅಜ್ಞಾನ ಸಂಬಂಧ ಜೀವಂಗೆ ಶಿವಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ಬಂದಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಇದೇನು ಕಾರಣ ಕತ್ತಲೆ ಕಾಣಬಾರದು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತಿಪ್ಪ ಆತ್ಮಂಗೆ ತನ್ನಲ್ಲಿಪ್ಪ ತನ್ನ ಶಿವತತ್ತ್ವವ ತನಗೆ ಅಜುಹಿ ಕೊಡಬಲ್ಲುದು ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನವಾದ ಕಾರಣ, ಅಂತಪ್ಪ ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನ ಸಂಚರಿಸಿ ಪ್ರಭಾವಿಸದೆಂಬುದೀಗ ' ತೋಟಬಲ್ಲ ಗುರು ಸುಳಿಯನು ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃರ್ಥ.

ವ. ಭೂಮಿಯ ಕಠಿಣವನು ಆಕಾಶದ ಮೃದುವನು ತಿಳಿವ ಗಮ ನವಲ್ಲಿಯೆ ನಂದಿತ್ತು. ಉದಕದೊಳಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ತೃಷ್ಣೆ ಉದಕವನಜ ಸಿತ್ತಲ್ಲಾ ! ಒಳಗೆ ಸತ್ತು ಹೊಲಿಗೆ ಆಡುತ್ತದೆ. ಗೊಹೇಶ್ವರ ಬೆರಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೆ ನಂದನು.

ಟೀ. ದೇಹವೆಂಬುದೀಗ ' ಭೂಮಿ 'ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಆ ದೇಹದ ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬುದೀಗ ' ಭೂಮಿಯ ಕಠಿಣವನು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಆತ್ಮನೆಂಬ

ದೀಗ 'ಆಕಾಶ'ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಆ ಆತ್ಮನು ದೇಹೋಹಮೆಂದು ಆ ದೇಹ
 ಷಲ್ಲಿ ದಯ ಕರುಣರಸ ಚಿತ್ತವನುಳ್ಳದಾಯಿತೆಂಬುದೀಗ 'ಆಕಾಶದ ಮೃದು
 ವನು' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಶಿವಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ಆತ್ಮನು ದೇಹೋಹಮೆಂದು
 ದೇಹ ದಯ ಕರುಣರಸಚಿತ್ತದೋಜಿ ದೇಹಸಂಬಂಧಿಯಾದಲ್ಲಿ ಆ ದೇಹದ
 ಮಹಿಮೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಚಿದ್ವಿವೇಕದ ಶಿವಾಪೇಕ್ಷೆ ಅಡಗಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ತಿಳಿವ ಗಮನ
 ವಲ್ಲಿಯೆ ನಿಂದಿತ್ತೆ'ಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ದೇಹೋಹಂಭಾವದ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ
 ಆತ್ಮನ ಚಿತ್ತು ಅಜಿವು ಮಹಿಮೆಯುಕ್ತವಾಗಿ ಮನವೆನಿಸಿತ್ತು. ಆ ಮನವೆಂಬುದೀಗ
 'ಉದಕ'ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಮನದ ಬಯಕೆ ಘನವಾಗಿ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯ
 ನಿಷಯ ಸಂಸಾರ ಸಾರವನೆ ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ಉದಕದೊಳಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ
 ತೃಷ್ಣೆ ಉದಕವನಹಿಸಿತ್ತಲ್ಲಾ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ದೇಹಸಂಸಾರ
 ಸುಖವ ಬಯಸುವ ಮನವುಳ್ಳ ದೇಹಿಯ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಶಿವಜ್ಞಾನ ಶೂನ್ಯವಾಯಿ
 ತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ಬಳಗೆ ಸತ್ತು' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಅಂತರಂಗದ ಜ್ಞಾನ
 ಶೂನ್ಯವಾಗಿ ಬಹಿರ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ದೇಹ ಕರಣ ಇಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯವ್ಯವಹಾರಿಯಾ
 ಗಿದ್ ಜೀವನೆಂಬುದೀಗ 'ಹೊಜಿಗೆ ಆಡುತ್ತದೆ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು
 ಆತ್ಮನಲ್ಲಿರ್ದ ಪರಶಿವಲಿಂಗವು ಆ ಆತ್ಮಾಂತರ್ಗತವಾಗಿ ನಿಂದು ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿ ಕಾಣಿ
 ಸದ ಇರ್ದನೆಂಬುದೀಗ 'ಗೊಹೇಶ್ವರ ಬೆರಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೆ ನಿಂದನು' ಎಂಬ
 ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

೯

ವ. ಶಿಲೆಯೊಳಗಣ ಪಾವಕನಂತೆ, ಉದಕದೊಳಗಣ ಪ್ರತಿಬಿಂಬದಂತೆ,
 ಬೀಜದೊಳಗಣ ವೃಕ್ಷದಂತೆ, ಶಬ್ದದೊಳಗಣ ನಿಶಬ್ದದಂತೆ ಗೊಹೇ
 ಶ್ವರಾ ನಿಮ್ಮ ಶರಣಸಂಬಂಧ.

ಟೀ. ಶಿವಾಂಶಿಕನಾದ ಆತ್ಮನು ಜಡಪಿಂಡಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ನಿಜದ
 ಸಲವವು ಪರಬ್ರಹ್ಮದ ಮಹಾದಿವ್ಯಲ್ಲಿ ಆ ಆತ್ಮನ ನಿಜದಜಿವವು ಪರಬ್ರಹ್ಮವು
 ನಿಂದಿತ್ತೆಂದೆಡೆ ಶಿಲೆಯೊಳಗಿವು ಅಗ್ನಿ ಮೈದೋಜಿದ ಹಾಂಗೆ ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು
 ಪಿಂಡಸ್ಥವಾಗಿದು ಕಾಣಿಸಬಾರದೆಂಬುದೀಗ 'ಶಿಲೆಯೊಳಗಣ ಪಾವಕನಂತೆ'
 ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಉದಕದೊಳಗೆ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವು ಉದಕದ ಗುಣಧರ್ಮ
 ಕರ್ಮವ ಹೊದ್ದದ ಹಾಂಗೆ ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ಪಿಂಡದ ಗುಣಧರ್ಮಕರ್ಮವ
 ಹೊದ್ದದಿವುದೆಂಬುದೀಗ 'ಉದಕದೊಳಗಣ ಪ್ರತಿಬಿಂಬದಂತೆ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ
 ಕ್ಕರ್ಥ. ಬೀಜದೊಳಗಿವು ವೃಕ್ಷದ ಹಾಂಗೆ ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ಪಿಂಡಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ
 ಗೂಢವಾಗಿವುದೆಂಬುದೀಗ 'ಬೀಜದೊಳಗಣ ವೃಕ್ಷದಂತೆ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

ಆ ಶಬ್ದದೊಳಗೆ ನಿಃಶಬ್ದವಾಗಿದ್ದುದನು ಭೇದಿಸಬಾರದ ಹಾಂಗೆ ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ಪಿಂಡಸ್ಥವಾಗಿದ್ದು ಅಭೇದ್ಯವಾಗಿರ್ಪದೆಂಬುದೀಗ 'ಶಬ್ದದೊಳಗಣ ನಿಃಶಬ್ದದಂತೆ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಶಿವಾಂಶಿಕವಾದ ಆತ್ಮನು ಶಿವಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ಜಡಪಿಂಡ ಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ನಿಜವ ಮಹಾದಿಪ್ಪಲ್ಲಿ ಆ ಆತ್ಮನ ನಿಜಸ್ವರೂಪಮವು ಪರ ಬ್ರಹ್ಮವು ಪಿಂಡಸ್ಥವಾದ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ವಿಯೋಗವಿಲ್ಲದೆ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿದ್ದು ಸ್ಫುರಿ ಸದೆ ಅಡಗಿಪ್ಪುದು. ಅಂತು ಆತ್ಮನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ವಿಯೋಗವಿಲ್ಲದೆ ತಾನೆಯಾಗಿದ್ದ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆ ಕಾನೆಂಬ ಶಿವಜ್ಞಾನ ಆತ್ಮಗೆ ತಲೆದೋಪದೆ ಆತ್ಮನ ಜಡಪಿಂಡ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿವನು. ಅಂತಿಪ್ಪಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಶಿವಜ್ಞಾನ ತಲೆದೋಪಿದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಶರಣನೆನಿಸುವನೆಂಬುದಿಗ 'ಗೊಹೇಶ್ವರಾ ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಸಂಬಂಧ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

೧೦

ಪಿಂಡಸ್ಥಲ ಸಂಪೂರ್ಣ

ಅಂತು ಸ್ಥಲ ೬ಕ್ಕಂ ಶ್ಲೋಕ ೬೩ಕ್ಕಂ ವಚನ ೭೩ಕ್ಕಂ

ಮಂಗಳಂ

ಶ್ರೀ

೨. ಪಿಂಡಜ್ಞಾನಸ್ಥಲ

೪೬

ಸೂತ್ರ. ಅಂತು ಶಿವಕಲಾಸ್ವರೂಪನವು ಆತ್ಮನು ಮುಖ್ಯಪಿಂಡಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿ ದೇಹೋಪಮೆಂದು ತನ್ನ ನಿಜ ಸ್ವರೂಪಮಂ ಮಹಿದು ಬಹಿರ್ಮುಖನಾಗಿ ವಿಷಯಾಸಕ್ತನಾಗಿವು ಜೀವಾತ್ಮನೆಗೆ ಶಿವಕೃಪೆಯಾಗಲು ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗಿ ತನ್ನ ನಿಜವ ತಿಳಿದು ನೋಡಿ ತಾನು ಪರಶಿವನೆಂದಜಿದು ತನ್ನ ಕಂಡು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನಮಂ ಪಿಂಡಜ್ಞಾನವೆಂದು ಹೇಳಲಾದುದು.

ಪಿಂಡಜ್ಞಾನಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಶ್ಲೋಕ :

ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನಮಹಂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪಿವ ವಿದಮಃ ವೇದನಂ
ವೇದನೇಸೈವ ತೇನಾಯಮಾಪ್ತಕಾಮಃ ಸುಖೇ ಭವೇತ್

ಟೀಕು. ಅಹಂ-ನಾನು, ಸಾಕ್ಷಾತ್-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದ, ಶಿವಃ-ಶಿವನೆ, ಇತಿ-ಹೀಗೆಂಬ, ವೇದನಂ-ಅಜ್ಞಾನ, ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನಂ-ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನವೆನಿಸಿಕೊಂಬುದು, ತೇನ ವೇದನೇಸೈವ-ಆ ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನದಿಂದವೆ, ಅಯಂ-ಈಯಾತ್ಮನು, ಅಪ್ತಕಾಮಃ-ಆಪ್ತ-ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ, ಕಾಮಃ-ಬಯಕೆಯನುಳ್ಳಾತನಾಗಿ, ಸುಖೇ-ನಿತ್ಯಸುಖಿಯಾದಾತನು, ಭವೇತ್-ಅಹನು.

ಲಿಂಗಾಂಗಪದ ಸಂಭೂತ್ವಾ(ತಿಃ?) ಸಮ್ಯಗ್ ಧೀಜನ್ಮಮಾತ್ರತಃ

೧ ಅವಿದ್ಯಾಸಹಕಾರ್ಯೇಣ ನಾಭೂದ್ಯೇಸ್ಥಿತಿ ಭವಿಷ್ಯತಿ

೧. (ಅನಾದಿ ವೀರಶೈವಸಾರ ಸಂಗ್ರಹ ಪು. ೧೨೪) ಅವಿದ್ಯಾಸಹಕಾರೋಽಪಿ ನಾಭೂತ್ವ-
ದ್ವಸ್ತು ಭಾವತಃ

೨. ಸಹಕಾರೇಣ (ರಾ)

ಟೀ. ಲಿಂಗಾಂಗವದಸಂಭೂತ್ವಾ ಸಮ್ಯಗ್‌ಧೀ ಜನ್ಮಮಾತ್ರತಃ-ತತ್ಪದಾರ್ಥಮಪ್ಪ ಲಿಂಗವದದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದಂಥಾ, ತ್ವಂ ಪದಾರ್ಥಮಪ್ಪ ಅಂಗವದದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದಂಥಾ ಅತ್ಯುತ್ತಮವನ್ನು ಐಕ್ಯ ಬುದ್ಧಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದವೆ, ಅವಿದ್ಯಾಸಹಕಾರ್ಯೇಣ-ಅವಿದ್ಯಾಶಕ್ತಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಸಂಭವಿಸುವಂಥಾ, ಭವಿಷ್ಯತ-ಕ್ರೀಗಳು-ಭವಿಷ್ಯತ್ ವರ್ತಮಾನ ಭೂತಗಳೆಂಬ ಕಾಲಕಕ್ಷೆಗಳು ಎಂಬ ಸ್ಥಿತಿ, ನಾಭೂತ-ಅಗದು, ತಾನಿತಾನಾಗಿಹನಾಗಿ, ಸ್ಮರೇತ್-ಚಿಂತಿಸುವುದು. ೨

ಪಿಂಡಜ್ಞಾನಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ವಚನ :

ವ. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸತ್ವ ರಜ ತಮವೆಂಬ ತಿಮಿರ ಕವಿದು ಅಜ್ಞಾನವಶನಾದಲ್ಲಿ ಸದ್ಗುರುವನುವಧಾವಿಸಿ ಔಷಧಿಯ ಬೇಡಲೊಡನೆ ಶಿವಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಅಂಜನವನೆಚ್ಚಿ ಎನ್ನ ಕಣ್ಣ ಮುಸುಕಿಹ ಅಜ್ಞಾನಕಾಳಿಕೆಯ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ತನ್ನ ಪಾದವನಲುಹಿಸಿಕೊಂಡನಯ್ಯಾ ಎನ್ನ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿನಾಥನು.

ಟೀ. ಶಿವಾಂಶಿಕವಾದ ಆತ್ಮನು ಶಿವಾಚ್ಛೆಯಿಂದ ದೇಹಸಂಬಂಧವಾದಲ್ಲಿ ಆ ದೇಹದ ವಿವರ : ಸ್ಥೂಲದೇಹವೇ ರಜೋಗುಣಸಂಬಂಧ, ಸೂಕ್ಷ್ಮದೇಹವೇ ಸತ್ವಗುಣಸಂಬಂಧ, ಕಾರಣದೇಹವೇ ತಮೋಗುಣಸಂಬಂಧ. ಅಂತು ಗುಣತ್ರಯ ಸಂಬಂಧವಾದ ದೇಹವಾಸನೆಯ ಮಹಿಮೆ ಕವಿದು ಆತ್ಮನ ಸುಜ್ಞಾನದೃಕ್ಯ ಮಹಿಸಿ ಅಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧವಾದನೆಂಬುದೀಗ ' ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸತ್ವ ರಜ ತಮವೆಂಬ ತಿಮಿರ ಕವಿದು ಅಜ್ಞಾನವಶನಾದ'ನೆಂಬ ತಬ್ಬಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಆತ್ಮನು ದೇಹಸಂಬಂಧದಿಂದ ಅಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ನಿಜ ಶಿವತತ್ತ್ವವ ಕಾಣದೆ ಅಹಿಸುತ್ತಲಿದ್ದು ತನ್ನ ಸ್ವಸ್ವರೂಪವನಲುಹಿಸಿಕೊಡುವ ಜ್ಞಾನಗುರುಪೂಜೆಯ ಮಾಡಿ, ಮತ್ತೇನನೂ ಬೇಡದೆ ತನ್ನ ನಿಜ ಶಿವತತ್ತ್ವವ ಕಾಬ ಶಿವಜ್ಞಾನ ವರಪ್ರಸಾದವ ಬೇಡಲೊಡನೆ ಗುರು ಕರುಣಿಸಿ ಅಜ್ಞಾನವನಳಿದು ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನವನಿತ್ತು ತನ್ನ ನಿಜ ಶಿವಸ್ವರೂಪ ನಲುಹಿಸಿದನೆಂಬುದೀಗ ಈ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೧

ವ. ಹಿಂದಣ ಭವಸಾಗರವನು ದಾಂಟಿದೆ. ಮುಂದಣ ಮುಕ್ತಿಪಥಕ್ಕೆ ಜ್ಞಾನವಂಕುರಿಸಿತ್ತು. ಇನ್ನಂಜನಂಜನಯ್ಯಾ. ಎನ್ನ ಮನೋಮೂರುತಿಯಪ್ಪ ಚಂಡೇಶ್ವರನ ಕಾರುಣ್ಯವಾಯಿತ್ತು. ಗೆದ್ದ ಗೆದೆ ಮಹಾ ಮಾಯೆಯ.

ಟೀ. ಶಿವನು ತನ್ನ ತದಂಶವಾದ ಆತ್ಮಗೆ ತಾನೆ ದೇಹಸಂಬಂಧಮುಂ
ಮಾಡಿ, ತಾನಾ ಆತ್ಮನ ಮನಃಪ್ರೇರಕನಾಗಿದ್ದು ಬಳಿಕ ಶಿವ ತಾನೆ ಕರುಣಿಸಿ
ಸಮ್ಯಗ್ಜ್ಞಾನವ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿಕೊಡಲು, ಆ ಸಮ್ಯಗ್ಜ್ಞಾನೋದಯದಿಂದ ಆತ್ಮನು
ತನ್ನ ನಿಜವ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿ ತಾ ಮೊದಲಾಗಿ ಮನ ಕರಣಸ್ವರೂಪವಾದುದೆಲ್ಲಾ
ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಂದೆನಿಸಿದು ಹಿಂದಣ ಮಿಥ್ಯಾಮಾಯಾಮುಷವೆಯ ಭವಭಯದ ಚಿಂತೆ
ಹೋಗಿ ಮುಂದೆ ಮೋಕ್ಷಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದ ಶಿವಜ್ಞಾನೋದಯದಿಂದಲೆಂಬುದೀ
ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೨

ವ. ಜೀವಕುಳವಳಿಯಿತ್ತು. ಜ್ಞಾನಕುಳ ಉಳಿಯಿತ್ತು. ಭವವಾಶ ಹುಟ್ಟಿ
ಯಿತ್ತು. ಅಜ್ಞಾನ ಹಿಂಗಿತ್ತು. ಎಲೆ ಗೋವತಿನಾಥ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಲಿಂಗ
ನಿಮ್ಮತ್ತ ಮನವಾಯಿತ್ತೆನೆಗೆ ಕೃಪೆ ಮಾಡು ಕೃಪೆಮಾಡು ಶಿವಧೋ
ಶಿವಧೋ.

ಟೀ. ಶಿವಾಂಶಿಕವಾದ ಆತ್ಮನು ಜಡಪಿಂಡಸ್ಥನಾಗಿದ್ದು ತನ್ನ ನಿಜವ
ಮುಟ್ಟಿದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಶಿವಕೃಪೆಯಿಂದ ಸಮ್ಯಗ್ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗಿ ಜೀವನ ಗುಣ
ಧರ್ಮವಳಿದು ಚಿತ್ತರಮನ ಧರ್ಮವಳವಟ್ಟು ಮಾಯಾ ಮಲಿಂಗಳ ಅಜ್ಞಾನವಾಶ
ಹುಟ್ಟಿದು ಭವಭಯ ಚಿಂತೆ ಹುಟ್ಟಿಹಿಂಗಿ ಮನವೆಲ್ಲಾ ಜ್ಞಾನವೆಯಾಗಿ ಶಿವಾಪೇಕ್ಷೆ
ಯಿಂದ ಶಿವಚಿಂತನೆಯುಳವಟ್ಟು ಪಿಂಡದಲ್ಲಿದ್ದ ಆತ್ಮನು ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗಿ
ಎಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೩

ವ. ನೆಲದ ಬೊಂಬೆಯ ಮಾಡಿ, ಜಲದ ಬಣ್ಣವನುಡಿಸಿ, ಹಲವು ಪರಿ
ಯಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಉಲಿವ ಗೆಜ್ಜೆಯ ಕಟ್ಟಿ, ವಾಯುವನಲನ ಸಂಚಕ್ಕೆ
ಅರಳಲೆಯ ಶೃಂಗಾರವ ಮಾಡಿ ಆಡಿಸುವ ಯಂತ್ರವಾಹಕನಾರೋ ?
ಬಯಲ ಕಂಭಕ್ಕೆ ತಂದು ಸ್ವಯವೆಂದು ಪರವ ಕಟ್ಟಿದರೆ ಸ್ವಯ
ವದ್ವಯವಾಯಿತ್ತೇನೆಂಬೆ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ ?

ಟೀ. ಪೃಥ್ವಿಯಂಶದ ತನುವೆಂಬುದೀಗ ' ನೆಲದ ಬೊಂಬೆ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದ
ಕೃಥ. ಆ ತನುವಿಗೆ ಅಪುರಿತ ಅಂಶದ ರಸದಿಂದ ಬದ್ಧವ ಮಾಡಿ ಎಂಬು
ದೀಗ ' ಜಲದ ಬಣ್ಣವನುಡಿಸಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಆ ಪೃಥ್ವಿಯಪುರಿತ
ಅಂಶದಿಂದ ಹಲವು ಪ್ರಕಾರದ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಗುಣದಿಂದ ಉಲಿವ ಕರಣಂಗಳೆಂಬ
ವೀಗ ' ಹಲವು ಪರಿಯಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಉಲಿವ ಗೆಜ್ಜೆಯ ಕಟ್ಟಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ.

ಅಗ್ನಿ ವಾಯುಗಳೆರಡೂ ತನುಜೀವರ ಸಂಚಯವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ವಾಯು-
ವನಲನ ಸಂಚ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಪ್ಪ ಜೀವನ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಬ್ಧ
ಸಂಕಲ್ಪಿತವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಅರಳೆಲೆಯ ಶೃಂಗಾರವ ಮಾಡಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ
ಕ್ಕರ್ಥ. ಇಂತು ಜೀವಂಗೆ ಸಂಸಾರವನೊಪ್ಪವಿಟ್ಟು ಪರಶಿವನು ಯಂತ್ರವಾಹಕ
ನಾಗಿ ಆಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನೆಂಬುದೀಗ ' ಆಡಿಸುವ ಯಂತ್ರವಾಹಕನಾರೋ ' ಎಂಬ
ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಇದು ಮಿಥ್ಯೆಯೆಂದಿರುವುದೇ 'ಬಯಲೆ'ಂಬುದಕ್ಕರ್ಥ. ಆ ಅಪ್ಪಿದ
ದೃಢಬುದ್ಧಿ ಬುದ್ಧಿಸ್ತಂಭವೆಂಬುದೀಗ ' ಕಂಫ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಆ ಸ್ತಂಭ
ದಲ್ಲಿ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆ ನಿತ್ಯವೆಂದಿಹುದು ಸ್ಥಿರಭಾವದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದನೆಂಬುದೀಗ
' ಸ್ವಯವೆಂದು ಪರವ ಕಟ್ಟಿದರೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಆ ನೆಲೆಗೊಂಡ ನಿತ್ಯದಿಂ
ದ್ವೈತಭಾವವಳಿಯುತ್ತಾಗಿ 'ಸ್ವಯವದ್ವಯವಾಯಿತ್ತೆ'ಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೪

ವ. ಎಲೆ ಮನವೆ, ನೀ ನಿನ್ನ ನಿಜವ ತಿಳಿವಡೆ ಆ ನಿನ್ನ ನಿಜವ ಹೇಳುವೆ
ಕೇಳು. ಅದು ಕೇವಲ ಜ್ಯೋತಿ, ಅದು ವರ್ಣಾತೀತ. ನೀನದನಱಿ-
ಸುವಾಗ ನಿನಗಾವಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಯ ತೋಪ್ಪಿತ್ತು ಅದೀಗ ನಿನ್ನ ಪರಿಪೂ-
ರ್ಣತ್ವದ ನೆಲೆ. ಆ ನಿನ್ನ ನಿಜವ ನಿಶ್ಚಿಸಿ ನಿರ್ಗಮನಿಯಾದಲ್ಲಿ ಅದೇ
ನಿನ್ನ ಸಮ್ಯಗ್ಜ್ಞಾನದ ತೋಪ್ಪಿಕೆ. ಆ ತೋಪ್ಪಿಕೆಯ ಅಖಂಡ
ಬೆಳಗಿನ ಹೊಳಹಿನೊಳಗೆ ನೀ ನಮ್ಮ ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗದ ಶ್ರೀಚರಣ
ವನಱಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಶ್ಚಿಂತನಾಗೆಲೆ ಮನವೆ.

ಟೀ. ದೇಹಧರ್ಮದಿಂದ ಭವಬಾಧೆಗಂಜಿ ತನ್ನ ನಿಜವಪ್ಪ ಪರಬ್ರಹ್ಮವ
ಕೂಡುವ ಅವಸ್ಥೆ ಮನಕ್ಕೆ ತೋಪ್ಪಿ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ವೇದಾಗಮಗಳಿಂದ ತಿಳಿವ
ಜ್ಞಾನಸಾಧಕರುಗಳ ಮನದಿಹವ ನೋಡಿ ಪ್ರಭುದೇವರು ಕೃಪೆಯ ಮಾಡಿ ತನ್ನ
ನಿಜವ ಕೂಡುವ ವರ್ಮದ ಸಮ್ಯಗ್ಜ್ಞಾನದ ನಿಜವ ನಿರೂಪಿಸಿದ ನಿರೂಪ :
ವಾಙ್ಮನಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಅನಕ್ಷರಸ್ವರೂಪನಾಗಿಪ್ಪ ಅಖಂಡ ಪರಂಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗವು
ಪರಿಪೂರ್ಣವೆಂದಿಹುದು, ಆ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ತಾನು ಅನನ್ಯನೆಂದಿಹುದು,
ಶಿವೋಹಂ ಎಂದು ದ್ವೈತಭಾವವಳಿದು ಬೇಪ್ಪಿಟ್ಟುಕುವ ಗಮನಗೆಟ್ಟು ನಿಂದ
ನಿಶ್ಚಯದಿಹುವೀಗ ತನ್ನ ನಿಜಸ್ವಯಂಪ್ರಕಾಶವಪ್ಪ ಸಮ್ಯಗ್ಜ್ಞಾನ. ಅಂತು
ತನ್ನಲ್ಲಿ ಸಮ್ಯಗ್ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿ ಅಖಂಡಲಿಂಗದ ಬೆಳಗೆಲ್ಲಾ ತಾನೆಯಾಗಿ,
ತನ್ನಲ್ಲಿ ತೋಪ್ಪಿದ ನಿಜವು ಹೊಳೆದು ಹೋಗದ ಮುನ್ನ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಬಂದಿ
ವಿಡಿದು ಶಿವವದವ ಸಾಧಿಸಿ ನಿಶ್ಚಿಂತ ಸುಖದಲ್ಲಿರೆಂದು ನಿರೂಪಿಸಿದರೆಂಬುದೀ
ವಚನದ ಕಾತ್ರಾರ್ಥ.

ಟೀ. ಶಿವನು ತನ್ನ ತದಂಶವಾದ ಆತ್ಮನೆಗೆ ತಾನೆ ದೇಹಸಂಬಂಧಮುಂ
ಮಾಡಿ, ತಾನಾ ಆತ್ಮನ ಮನಃಪ್ರೇರಕನಾಗಿದ್ದು ಬಳಿಕ ಶಿವ ತಾನೆ ಕರುಣಿಸಿ
ಸಮ್ಯಗ್ಜ್ಞಾನವ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿಕೊಡಲು, ಆ ಸಮ್ಯಗ್ಜ್ಞಾನೋದಯದಿಂದ ಆತ್ಮನು
ತನ್ನ ನಿಜವ ತಿಳಿದುನೋಡಿ ತಾ ಮೊದಲಾಗಿ ಮನ ಕರಣಸ್ವರೂಪವಾದುದೆಲ್ಲಾ
ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಂದಿಹುದು ಹಿಂದಣ ಮಿಥ್ಯಾಮಾಯಾಮಹಿಮೆಯ ಭವಭಯದ ಚಿಂತೆ
ಹೋಗಿ ಮುಂದೆ ಮೋಕ್ಷಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದ ಶಿವಜ್ಞಾನೋದಯದಿಂದಲೆಂಬುದೀ
ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೨

ವ. ಜೀವಕುಳವಳಿಯಿತ್ತು. ಜ್ಞಾನಕುಳ ಉಳಿಯಿತ್ತು. ಭವವಾಶ ಹಱಿ
ಯಿತ್ತು. ಅಜ್ಞಾನ ಹಿಂಗಿತ್ತು. ಎಲೆ ಗೋಪತಿನಾಥ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಲಿಂಗ
ನಿಮ್ಮತ್ತ ಮನವಾಯಿತ್ತೆನೆಗೆ ಕೃಪೆ ಮಾಡು ಕೃಪೆಮಾಡು ಶಿವಧೋ
ಶಿವಧೋ.

ಟೀ. ಶಿವಾಂಶಿಕವಾದ ಆತ್ಮನು ಜಡಪಿಂಡಸ್ಥನಾಗಿದ್ದು ತನ್ನ ನಿಜವ
ಮಹಾದಿವ್ಯಲ್ಲಿ ಶಿವಕೃಪೆಯಿಂದ ಸಮ್ಯಗ್ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗಿ ಜೀವನ ಗುಣ
ಧರ್ಮವಳಿದು ಚಿತ್ತರಮನ ಧರ್ಮವಳವಟ್ಟು ಮಾಯಾ ಮಲಿಂಗಗಳ ಅಜ್ಞಾನವಾಶ
ಹಱಿದು ಭವಭಯ ಚಿಂತೆ ಹೆಣೆಹಿಂಗಿ ಮನವೆಲ್ಲಾ ಜ್ಞಾನವೆಯಾಗಿ ಶಿವಾಪೇಕ್ಷೆ
ಯಿಂದ ಶಿವಚಿಂತನೆಯಳವಟ್ಟು ಪಿಂಡದಲ್ಲಿರ್ಲಿ ಆತ್ಮನು ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗಿ
ಎಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೩

ವ. ನೆಲದ ಬೊಂಬೆಯ ಮಾಡಿ, ಜಲದ ಬಣ್ಣವನುಡಿಸಿ, ಹಲವು ಪರಿ
ಯಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಉಲಿವ ಗೆಜ್ಜೆಯ ಕಟ್ಟಿ, ವಾಯುವನಲನ ಸಂಚಕ್ಕೆ
ಅರಳೆಲೆಯ ಶೃಂಗಾರವ ಮಾಡಿ ಆಡಿಸುವ ಯಂತ್ರವಾಹಕನಾರೋ ?
ಬಯಲ ಕಂಭಕ್ಕೆ ತಂದು ಸ್ವಯವೆಂದು ಪರವ ಕಟ್ಟಿದರೆ ಸ್ವಯ
ವದ್ವಯವಾಯಿತ್ತೇನೆಂಬೆ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ ?

ಟೀ. ಪೃಥ್ವಿಯಂಶದ ತನುವೆಂಬುದೀಗ ' ನೆಲದ ಬೊಂಬೆ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದ
ಕೃಧ. ಆ ತನುವಿಗೆ ಅಪ್ರವಿನ್ ಅಂಶದ ರಸದಿಂದ ಬದ್ಧವ ಮಾಡಿ ಎಂಬ
ದೀಗ ' ಜಲದ ಬಣ್ಣವನುಡಿಸಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಧ. ಆ ಪೃಥ್ವಿಯಪ್ರವಿನ್
ಅಂಶದಿಂದ ಹಲವು ಪ್ರಕಾರದ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಗುಣದಿಂದ ಉಲಿವ ಕರಣಗಳೆಂಬ
ವೀಗ ' ಹಲವು ಪರಿಯಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಉಲಿವ ಗೆಜ್ಜೆಯ ಕಟ್ಟಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಧ.

ಅಗ್ನಿ ವಾಯುಗಳೆರಡೂ ತನುಜೀವರ ಸಂಚಯವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ವಾಯು-
ವನಲನ ಸಂಚ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಪ್ಪ ಜೀವನ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಬ್ಧ
ಸಂಕಲ್ಪಿತವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಅರಳೆಲೆಯ ಶೃಂಗಾರವ ಮಾಡಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ
ಕ್ಕರ್ಥ. ಇಂತು ಜೀವಂಗೆ ಸಂಸಾರವನೊಪ್ಪವಿಟ್ಟು ಪರಶಿವನು ಯಂತ್ರವಾಹಕ
ನಾಗಿ ಆಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನೆಂಬುದೀಗ ' ಆಡಿಸುವ ಯಂತ್ರವಾಹಕನಾರೋ ' ಎಂಬ
ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಇದು ಮಿಥ್ಯೆಯೆಂದಜಿವುದೆ 'ಬಯಲೆ'ಂಬುದಕ್ಕರ್ಥ. ಆ ಅಜ್ಞಾನ
ದೃಢಬುದ್ಧಿ ಬುದ್ಧಿಸ್ತಂಭವೆಂಬುದೀಗ ' ಕಂಫ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಆ ಸ್ತಂಭ
ದಲ್ಲಿ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆ ನಿತ್ಯವೆಂದಜಿವು ಸ್ಥಿರಭಾವದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದನೆಂಬುದೀಗ
' ಸ್ವಯವೆಂದು ಪರವ ಕಟ್ಟಿದರೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಆ ನೆಲೆಗೊಂಡ ನಿತ್ಯದಿಂ
ದ್ವೈತಭಾವವಳಿಯುತ್ತಾಗಿ ' ಸ್ವಯವದ್ವಯವಾಯಿತ್ತೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೪

ವ. ಎಲೆ ಮನವೆ, ನೀ ನಿನ್ನ ನಿಜವ ತಿಳಿದೆ ಆ ನಿನ್ನ ನಿಜವ ಹೇಳುವೆ
ಕೇಳು. ಅದು ಕೇವಲ ಜ್ಯೋತಿ, ಅದು ವರ್ಣಾತೀತ. ನೀನದನಜಿ-
ಸುವಾಗ ನಿನಗಾವಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಯ ತೋಪಿತ್ತು ಅದೀಗ ನಿನ್ನ ಪರಿಪೂ-
ರ್ಣತ್ವದ ನೆಲೆ. ಆ ನಿನ್ನ ನಿಜವ ನಿಶ್ಚಿಸಿ ನಿರ್ಗಮನಿಯಾದಲ್ಲಿ ಅದೇ
ನಿನ್ನ ಸಮ್ಯಗ್ಜ್ಞಾನದ ತೋಪಿಕೆ. ಆ ತೋಪಿಕೆಯ ಅಖಂಡ
ಬೆಳಗಿನ ಹೊಳಹಿನೊಳಗೆ ನೀ ನಮ್ಮ ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗದ ಶ್ರೇಚರಣ
ವನಜಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಶ್ಚಿಂತನಾಗೆಲೆ ಮನವೆ.

ಟೀ. ದೇಹಧರ್ಮದಿಂದ ಭವಬಾಧೆಗಂಜಿ ತನ್ನ ನಿಜವಪ್ಪ ಪರಬ್ರಹ್ಮವ
ಕೂಡುವ ಅವಸ್ಥೆ ಮನಕ್ಕೆ ತೋಪಿ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ವೇದಾಗಮಗಳಿಂದ ತಿಳಿದ
ಜ್ಞಾನಸಾಧಕರುಗಳ ಮನದಜಿವ ನೋಡಿ ಪ್ರಭುದೇವರು ಕೃಪೆಯ ಮಾಡಿ ತನ್ನ
ನಿಜವ ಕೂಡುವ ವರ್ಮದ ಸಮ್ಯಗ್ಜ್ಞಾನದ ನಿಜವ ನಿರೂಪಿಸಿದ ನಿರೂಪ :
ವಾಜ್ಞನಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಅನಕ್ಷರಸ್ವರೂಪನಾಗಿವು ಅಖಂಡ ಪರಂಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗವು
ಪರಿಪೂರ್ಣವೆಂದಜಿವು, ಆ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ತಾನು ಅನನ್ಯನೆಂದಜಿವು,
ಶಿವೋಹಂ ಎಂದು ದ್ವೈತಭಾವವಳಿದು ಬೇಪಿಟ್ಟುಪಿಸುವ ಗಮನಗೆಟ್ಟು ನಿಂದ
ನಿಶ್ಚಯದಜಿವೀಗ ತನ್ನ ನಿಜಸ್ವಯಂಪ್ರಕಾಶಮಪ್ಪ ಸಮ್ಯಗ್ಜ್ಞಾನ. ಅಂತು
ತನ್ನಲ್ಲಿ ಸಮ್ಯಗ್ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿ ಅಖಂಡಲಿಂಗದ ಬೆಳಗೆಲ್ಲಾ ತಾನೆಯಾಗಿ,
ತನ್ನಲ್ಲಿ ತೋಪಿದ ನಿಜವು ಹೊಳೆದು ಹೋಗದ ಮುನ್ನ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಬಂದಿ
ವಿಡಿದು ಶಿವಪದವ ಸಾಧಿಸಿ ನಿಶ್ಚಿಂತ ಸುಖದಲ್ಲಿರೆಂದು ನಿರೂಪಿಸಿದರೆಂಬುದೀ
ವಚನದ ಕಾತ್ರಾರ್ಥ.

ವ. ಎಲೆ ಮನವೇ, ಎಲ್ಲಿ ಹವಣಿಸಬಾರದ ಅಖಂಡ ಬೆಳಗು ತೋರುತ್ತಿ-
ಹುದು ಅದೀಗ ನಿನ್ನ ನಿಜ. ಎಲೆ ಮನವೇ, ಆವಲ್ಲಿ ನೀನೆಂಬ ಶಂಕೆ
ಹಿಂಗಿ ತಾನೆ ತೋರುತ್ತಿಹುದು ಅದೀಗ ನಿನ್ನ ನಿಜ. ಎಲೆ ಮನವೇ,
ನಿನ್ನ ನಿಜವನುಯಿಬಲ್ಲಡೆ ಅದೇ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನ. ಅದೇ ಕೇವಲ
ಮುಕ್ತಿ. ಅದೇ ನಮ್ಮ ಗೊಹೇಶ್ವರ ಲಿಂಗವನುಯಿ ಸಹಜಭಕ್ತಿಯ
ಕುಳ ಕಾಣಾ! ಎಲೆ ಮನವೇ, ನೀನಿದ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೋ ಮುಖಿ
ಯದೆ.

ಟೀ. ಶಿವಾಂತಿಕನಾದ ಆತ್ಮನು ದೇಹಸಂಬಂಧದಿಂದ ತನ್ನ ನಿಜವ ಮುಖಿದು
ಭವದುಃಖದಿಂದ ನೊಂದು ಬೆಂದು ತನ್ನ ನಿಜವನ್ನು ಪರಬ್ರಹ್ಮವ ಕೂಡುವ
ಮನನಾದ ಮನದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗಿ ಆ ಮನದ ಸಂಶಯವ ತನ್ನ ತಾ
ನಿವೃತ್ತಿಯ ಮಾಡಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಬ ಜ್ಞಾನನಿಶ್ಚಯದ ಬೋಧೆ ಅದೆಂತೆಂದಡೆ :
ಆತ್ಮನ ಮನಕ್ಕೆ ಜ್ಞಾನ ವಿವೇಕದೋಷ ತನ್ನ ನಿಜದ ನಿಲವಾವ ಪರಿಯೆಂದು
ಶ್ರುತಗುರು ಸ್ವಾನುಭಾವದಿಂದ ವಿವೇಕಿಸಿ ನೋಡಲು ತ್ರಿವಿಧದೊಳಗಾವ ಮುಖದ-
ಲಾದಡೆಯೂ ಉಪಮಿಸಬಾರದ ಅಖಂಡ ಬೆಳಗು ತನ್ನ ಮನದ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಭೇದ
ದೋಷದೆ ಗೋಚರಿಸಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಕಣ್ಣಿನ ಶಿವಜ್ಞಾನ. ಅಂತಪ್ಪ ಶಿವಜ್ಞಾನ
ವೀಗವೆ ಶಿವನ ನಿಜದಂಗದ ಬೆಳಗು. ಅದೇ ಮುಕ್ತಿಸ್ವರೂಪು. ಅಂತಾದ ಶಿವ
ಜ್ಞಾನವ ದೇಹವುಳ್ಳನ್ನಕ್ಕರ ಮುಖಿಯದೆ ಸಾಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರಬೇಕೆಂಬುದೀ ವಚನದ
ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೬

ವ. ಊರೊಳಗಣ ಕಿಚ್ಚು ಕಾನನದಲ್ಲಿ ಉರಿಯಿತ್ತು. ಕಾನನದ ಕಿಚ್ಚು
ಬಂದು ಊರೊಳಗೆ ಉರಿಯಿತ್ತು. ಆಲಿಸಿರೋ, ಆಲಿಸಿರೋ, ನಾಲ್ಕು
ದಿಕ್ಕಿನ ಬೇಗೆಯ ! ಆ ಭೂಭೂಕಾರವ ದೃಷ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಅಟ್ಟಿ
ಸಹಸ್ರವಾಡಿತ್ತು! ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದ ಮರಣ ಮಡಿಯಿತ್ತು ಗೊಹೇಶ್ವರಾ!!

ಟೀ. ಊರಿಂದರೆ ಪಂಚಭೂತಗ್ರಾಮವಪ್ಪ ದೇಹ. ಆ ದೇಹದೊಳಗೆ
ಉದಯಿಸಿದ ಮಹಾ ಜ್ಞಾನಾಗ್ನಿಯಿಂದವೆ ಭವನೆಂಬ ಅರಣ್ಯವ ದಹನವ ಮಾಡಿ
ತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ಊರೊಳಗಣ ಕಿಚ್ಚು ಕಾನನದಲ್ಲುರಿಯಿತ್ತು' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.
ಆ ಭವಕರ್ಮವೆಲ್ಲವೂ ನಾಶವಾಗಲಾಗಿ ಆ ಜ್ಞಾನಾಗ್ನಿಯಿಂದವೆ ಆತನ ಧರ್ಮ
ವಾಸನೆ ದಗ್ಧವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ಕಾನನದ ಕಿಚ್ಚು ಬಂದು ಊರೊಳಗೆ ಉರ
ಿಯಿತ್ತು' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಪ್ಪ ಜ್ಞಾನಾಗ್ನಿಯ ಪ್ರಭೆ ಸರ್ವತೋಧಿಕ

ತಾನೆಯಾಗಿರಲು ಅದನ್ನು ವಿವೇಕಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ನೋಡಿ ಕಾಣುತ್ತಿರಲು ಅದೀಗ
' ಆಲಿಸಿರೋ, ಅಲಿಸಿರೋ, ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕಿನ ಬೇಗೆಯ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಆ
ಅತ್ಯಂತ ಉದ್ಭವದ ವೃತ್ತಿಜ್ಞಾನಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಮಹಾಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ವಿಲೀನವ
ಮಾಡುತ್ತಿರಲು ಅಲ್ಲಿ ಇದಿರಿಟ್ಟು ತೋರುತ್ತಿದ್ದ ಸಕಲ ಕರಣಗಳೆಲ್ಲವು ಲಯ
ನಾದವೆಂಬುದೀಗ ' ಆ ಭೂಭೂಕಾರವ ದೃಷ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಅಟ್ಟಿ ಸಹಸ್ರ
ನಾಡಿತ್ತು! ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದ ಮರಣ ಮಡಿಯಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೭

ವ. ಸ್ಫಟಿಕದ ಘಟದಂತೆ ಒಳಹೊಳಗು ಇಲ್ಲ ನೋಡಾ! ವಿಗಡ ಚರಿತ್ರಕ್ಕೆ
ನಾ ಬೆಳಗಾದೆನು! ನೋಡುವರೆ ಕಾಣಬರುತ್ತಿದೆ. ಮುಟ್ಟುವರೆ
ಕೈಗೆ ಸಿಲುಕದು. ಹೊದ್ದುವರೆ ಸಮೀಪ. ಹತ್ತಿಸಾರಿದಡತ್ತತ್ತ
ತೋರುತ್ತಿದೆ. ಆಕಾರ ನಿರಾಕಾರವ ನುಂಗಿ ಬಯಲುಸಮಾಧಿ
ಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿತ್ತು ನೋಡಾ! ದರುಶನದಿಂದ ಅಮೃತಾಹಾರ
ವಾಯಿತ್ತು, ಬೆರಸಿದಡಿನಂತೋ ಗೊಹೇತ್ಸರಾ?

ಟೀ. ಶಿವಾಂಶಿಕನಾದ ಆತ್ಮನು ದೇಹಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಶಿವಕೃಪೆ
ಯಿಂದ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗಿ ತನ್ನ ನಿಜವನ್ನು ಚಿತ್ಪ್ರಭಾಲಿಂಗವು ತನ್ನ ಒಳಹೊಳ
ಗೆಲ್ಲಾ ಅಖಂಡವಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದುದನೆ ಕಂಡನೆಂಬುದೀಗ ' ಸ್ಫಟಿಕದ ಘಟದಂತೆ
ಒಳಹೊಳಗು ಇಲ್ಲ ನೋಡಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ತನ್ನ ಒಳಹೊಳಗೆ
ಅಖಂಡವಾಗಿದ್ದು ತನಗೆ ಕಾಣಿಸದಿದ್ದ ಸಂಯ ಜ್ಞಾನೋದಯದಿಂದ ಕಂಡು
ಚೋದ್ಯಂಬಡುತ್ತಿದ್ದನೆಂಬುದೀಗ ' ವಿಗಡ ಚರಿತ್ರಕ್ಕೆ ನಾ ಬೆರಗಾದೆ ' ನೆಂಬ
ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ತನ್ನ ಒಳಹೊಳಗೆ ಅಖಂಡವಾಗಿ ತನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ನಿರವಯ
ಪ್ರಕಾಶಲಿಂಗವು ತನ್ನ ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾಣಬಹುದಲ್ಲದೆ ದೃಷ್ಟವಾಗಿ ಕೈಗೆ ಸಿಲು
ಕದು. ಅಜಿವಡೆ ತೆಳುಹಿಲ್ಲದಿತ್ತುದು. ಅಜಿವು ಬೆರಸಿವೆನೆಂದೊಡೆ ಕುಣುಹು
ದೋಡಿದು ಎಂಬುದೀಗ ' ನೋಡುವರೆ ಕಾಣಬರುತ್ತಿದೆ. ಮುಟ್ಟುವರೆ ಕೈಗೆ
ಸಿಲುಕದು. ಹೊದ್ದುವರೆ ಸಮೀಪ. ಹತ್ತಿಸಾರಿದಡತ್ತತ್ತ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.
ಅಂತವು ಪರಬ್ರಹ್ಮದ ಸ್ವರೂಪವೆಲ್ಲವು ನಿರಾಕಾರವೆಯಾಗಿದ್ದಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಆಕಾರ
ನಿರಾಕಾರವ ನುಂಗಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಿದ್ದ ಪರಬ್ರಹ್ಮದ ನಿಜದಜಿವು
ತನ್ನ ನಿರವಯದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯನ್ನೆದಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಬಯಲು ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಲು
ಕಿತ್ತು ನೋಡಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಿವು ಪರಬ್ರಹ್ಮವ ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ
ಕಂಡ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಸತ್ತು ಹುಟ್ಟುವ ಮರಣಬಾಧೆ ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗಿ ಅಮರ
ಗಣತ್ವ ವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ದರುಶನದಿಂದ ಅಮೃತಾಹಾರವಾಯಿತ್ತು ' ಎಂಬ

ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತವು ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ಅಭಿನ್ನಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿ ತದಾಕಾರವಾದ ಸುಖವನುಪಮಿಸಬಾರದೆಂಬುದೀಗ ' ಬೆರಸಿದಡಿನಂತೋ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ೮

ವ. ಅಯ್ಯಾ ನೀನು ನಿರಾಕಾರವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಾನು ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ವಾಹನವಾಗಿದ್ದೇನೆ ಕಾಣಾ. ಅಯ್ಯಾ ನೀನು ನಾಟ್ಯಕ್ಕೆ ನಿಂದಲ್ಲಿ ನಾನು ಚೈತನ್ಯವೆಂಬ ವಾಹನವಾಗಿದ್ದೇನೆ ಕಾಣಾ. ಅಯ್ಯಾ ನೀನು ಸಾಕಾರವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಾನು ವ್ಯಷಭನೆಂಬ ವಾಹನವಾಗಿದ್ದೇನೆ ಕಾಣಾ. ಅಯ್ಯಾ ನೀನೆನ್ನ ಭವವ ಕೊಂದಹೆನೆಂದು ಜಂಗಮಲಾಂಛನವಾಗಿ ಬಂದಡೆ ನಾನು ಭಕ್ತನೆಂಬ ವಾಹನವಾಗಿದ್ದೇನೆ ಕಾಣಾ, ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ.

ಟೀ. ಬಸವೇಶ್ವರದೇವರು ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಾಪರವಂ ಜ್ಞಾನೋದಯದಿಂದ ನಿರೂಪಿಸಿದ ನಿರೂಪ: ನಿಃಕಲವಾಗಿದ್ದ ಪರಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ಅಖಂಡಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶವೆ ಅಂಗ. ಆ ಅಂಗವೆಂಬುದೀಗ ಆಧಾರವೆನಿಸಿತ್ತು. ಅಂತು ಆಧಾರವೆನಿಸಿದ ಜ್ಞಾನ ಸ್ವರೂಪವೆ ಬಸವಣ್ಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಅಯ್ಯಾ ನೀನು ನಿರಾಕಾರವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಾನು ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ವಾಹನವಾಗಿದ್ದೇನೆ ಕಾಣಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ನಿಃಕಲವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪರಶಿವನೆಗೆ ತನ್ನ ಚಿತ್ತುವೆ ತನಗೆ ಅಂಗವಾಗಿದ್ದು ಆ ಚಿಚ್ಚೈತನ್ಯಪ್ರಭಾಂಗವನೆ ಮುಂದುಗೊಂಡು ತನ್ನ ಸ್ವಲೀಲೆಯಿಂದ ಲಿಂಗಮೂರ್ತಿ ಯಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಅಯ್ಯಾ ನೀನು ನಾಟ್ಯಕ್ಕೆ ನಿಂದಲ್ಲಿ ನಾನು ಚೈತನ್ಯವೆಂಬ ವಾಹನವಾಗಿದ್ದೇನೆ ಕಾಣಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತಿದ್ದ ಚಿಲ್ಲಿಂಗವು ತನ್ನ ಚಿಚ್ಚೈತನ್ಯವನೆ ಮುಂದುಗೊಂಡು ಸಾಕಾರವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಆ ಚಿತ್ತುವೇ ವ್ಯಷಭನೆಂಬ ವಾಹನವಾಯಿತ್ತು ಎಂಬುದೀಗ ' ಅಯ್ಯಾ ನೀನು ಸಾಕಾರವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಾನು ವ್ಯಷಭನೆಂಬ ವಾಹನವಾಗಿದ್ದೇನೆ ಕಾಣಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಸಾಕಾರವಾದ ಪರಶಿವನೆಗೆ ವಾಹನವಾದ ಆ ಚಿಚ್ಚೈತನ್ಯದ ಚಿದಂಶವೆ ಆತ್ಮರುಗಳಾಗಲು ಆ ಆತ್ಮರುಗಳ ಭವವಿಚ್ಛೇದನವ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಶಿವ ತಾನೆ ಜಂಗಮಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಬಂದಲ್ಲಿ ಆ ಆತ್ಮರುಗಳ ನಿಜಸ್ವರೂಪವು ಚಿತಾಸ್ವರೂಪವೆ ಪ್ರಭಾವಿಸಿ ಭಕ್ತಿಯ ತಾಳಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಅಯ್ಯಾ ನೀನೆನ್ನ ಭವವ ಕೊಂದಹೆನೆಂದು ಜಂಗಮವಾಗಿ ಬಂದಡೆ ನಾನು ಭಕ್ತನೆಂಬ ವಾಹನವಾಗಿದ್ದೇನೆ ಕಾಣಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಇಂತು ಚತುರ್ವಿಧವಾದ ವಾಹನವು ಚಿತ್ತುವೆಯಾಯಿತ್ತಾಗಿ ಆ ಚಿತಾಸ್ವರೂಪವೆ ಶರಣ ಬಸವಣ್ಣನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೯

ವ. ಸಂಜೆಯ ಮಂಜಿನ ಕವು ಅಂಜಿದಡೆ ಶಂಕೆ ತದ್ರೂಪವಾಗಿ ನಿಂದಿತ್ತು. ತನ್ನ ಭಾವದ ನಟನೆ ನಡೆವನ್ನಕ್ಕರ ನಡೆಯಿತ್ತು. ಅದು ನಿಂದಲ್ಲಿಯೆ

ನಿಂದಿತ್ತು. ಅದರಂತೆವನನಿರ್ದೇಶದ ಹಿಂದೆ ಹುಸಿ, ಮುಂದೆ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವರ ನಿಲವು ತಾನೆ.

ಟೀ. ಹಗಲಿನ ಇರುಳಿನ ಸಂಧಿ ಸಂಜೆಯನ್ನಿರಿಸುವಂತೆ ಆತ್ಮನ ಅಜ್ಞಾನ, ಆ ದೇಹದ ಮಹಿಮೆ ಎರಡೂ ಸಂಗದ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಮನವೆಂಬ ಅಜ್ಞಾನ ಹುಟ್ಟುತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಸಂಜೆಯ ಮಂಜಿನ ಕವು' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕರ್ಥ. ಅಂತಪ್ಪ ಮನದಿಂದ ದೇಹೋಪಮೆಂದು ಭವಭೀತಿಯ ಶಂಕೆದೋಷಿ ಆ ದೇಹ ಶಂಕಾರೂಪವಾಗಿ ಜೀವವೆನಿಸಿ ದೃಶ್ಯನಾದನೆಂಬುದೀಗ ' ಅಂಜಿದಡೆ ಶಂಕೆ ತದ್ರೂಪವಾಗಿ ನಂದಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕರ್ಥ. ಅಂತು ಆತ್ಮನ ಭಾವ ದೇಹದ ಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನೆದಿ ಚರಿಸುವನ್ನಕ್ಕ ದೇಹಿಯಾಗಿ ಭವದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿರ್ದನೆಂಬುದೀಗ ' ತನ್ನ ಭಾವದ ನಟನೆ ನಡೆವನ್ನಕ್ಕರ ನಡೆಯಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕರ್ಥ. ಅಂತು ದೇಹಿಯಾಗಿದ್ದಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗಲೊಡನೆ ಆ ದೇಹೋಪಮೆಂಬ ಭಾವದ ಭ್ರಾಂತಿಯುಳಿಯಿತ್ತು. ಆ ದೇಹದ ಭ್ರಾಂತಿಯುಳಿದಲ್ಲಿಯೇ ದೇಹತೋಷಿಕೆಯ ಹುಸಿ ನಿಂದು ಹೋಯಿತ್ತು. ಅಂತು ತನ್ನಲ್ಲಿ ತೋಷಿದ ಹುಸಿದೇಹವಾಸನೆಯನಡಗಿಸುವ ಕ್ರಿಯಾಭೇದವನಿರ್ದೇಶದ ಹಿಂದಣ ಜನನ ಮರಣವಿಲ್ಲ, ಮುಂದೆ ಶಿವ ತಾನೆಂಬುದೀಗ ' ಅದು ನಿಂದಲ್ಲಿಯೇ ನಂದಿತ್ತು. ಅದರಂತೆವನನಿರ್ದೇಶದ ಹಿಂದೆ ಹುಸಿ, ಮುಂದೆ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವರ ನಿಲವು ತಾನೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕರ್ಥ.

೧೦

ವ. ತನ್ನೊಳಗಣ ಅಜ್ಞಾನ ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ತೋಷಿದಲ್ಲದೆ ಅನ್ಯದಲ್ಲಿ ತೋಷಿ ಬಲ್ಲದೇ ? ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನೆ ಇದ್ದಿತ್ತು. ತನ್ನ ತಾನೆ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಬಂದು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ನೆನಪಿನ ಬಿನ್ನಾಣವನೇನೆಂಬೆಯ್ಯಾ ರಾಮ ನಾಥಾ !

ಟೀ. ದೇಹಸಂಬಂಧದಿಂದ ಆತ್ಮನ ನಿಜದಜ್ಞಾನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನೆದಿ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿತ್ತು. ಅಂತು ತನ್ನಲ್ಲಿರ್ದ ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನವ ವೇದಾಗಮಗಳಿಂದ ಸಾಧಿಸಿಹೆನೆಂದಡೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗದು. ಮತ್ತೆಂತಹುದಯ್ಯಾ ಎಂದಡೆ : ತನ್ನಿಂದ ತಾನೆ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗಿ ತಾನು ಶಿವನೆಂಬ ತನ್ನ ನಿಜವನಿರ್ದೇಶದ ನೆನಪಿನ ಘನಚಿಂತನೆಯನುಪಮಿಸಬಾರದೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೧೧

ವ. ಖಂಡಿತವಿಲ್ಲದ ಅಖಂಡಿತನೆ, ನಿಮ್ಮ ಕಂಡವರುಂಟೇ ಹೇಳಯ್ಯಾ ? ಕಂಡೆನೆಂಬವರೆಲ್ಲಾ ಬಂಜೆಯ ಮಕ್ಕಳು. ನೀ ನಿಂದ ಹಜ್ಜೆಯ

ಕೆಳಗೊಂದು ಬಿಂದು ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳಗುವ ಭಂದವ ಕಂಡು ಕಣ್ಣಿಡಿದೆ
ಕಾಣಾ, ರಾಮನಾಥಾ !

ಟೀ. ಅಖಂಡಿತವಾಗಿವು ಪರಬ್ರಹ್ಮವ ವೇದಾಗಮಗಳಿಂದ ಸಾಧಿಸಿ ಕಂಡ
ವರಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ 'ಖಂಡಿತವಿಲ್ಲದ ಅಖಂಡಿತನೆ, ನಿಮ್ಮ ಕಂಡವರುಂಟೆ ಹೇಳಯ್ಯಾ'
ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪಿಯಾದ ಮಾಯಾಂಗನೆಗೆ ಶಿವಜ್ಞಾನವೆಂದೂ
ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲದ ಬಂಜೆಯಾದ ಕಾರಣ ಮಾಯೆಯೆಂಬವಳಿಗ 'ಬಂಜೆ' ಎಂಬ
ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಪರಬ್ರಹ್ಮವ ಶ್ರುತಜ್ಞಾನದಿಂದ ಕಂಡೆನೆಂಬವರೆಲ್ಲಾ
ಮಾಯೆಯ ಮಕ್ಕಳೆಂಬುದೀಗ 'ಕಂಡೆನೆಂಬವರೆಲ್ಲಾ ಬಂಜೆಯ ಮಕ್ಕಳು' ಎಂಬ
ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುತ್ತ ಚಿಚ್ಚಾರಿತ್ರನಾಗಿ
ನಿಂದಿದ್ದನೆಂಬುದೀಗ 'ನೀ ನಿಂದ ಹಜ್ಜೆ'ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ
ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ಪರಮಲಿಂಗದ ಚಿಚ್ಚಾರಿತ್ರದ ಚಿತ್ತುವೆ ಜನಿಸಿ ಆತ್ಮಾಂಗದಲ್ಲಿ
ಪ್ರಭಾವಿಸಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ನೀ ನಿಂದ ಹಜ್ಜೆಯ ಕೆಳಗೆ ಒಂದು ಬಿಂದು ಹುಟ್ಟಿತ್ತೆ'ಂಬ
ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಾದ ಜ್ಞಾನೋದಯದಿಂದ ಶಿವನ ಮಹಾಪ್ರಕಾಶವ ಕಂಡ
ತರಣ. ಅಂತು ಕಾಬ ಜ್ಞಾನದ ಕಣ್ಣಿಡಿದು ತಾನೆ ತನ್ನ ನಿಜವ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ
ಲಿಂಗವು ಕೃಪೆಯಿಂದಲಿಂಬುದೀಗ 'ಬೆಳಗುವ ಭಂದವ ಕಂಡು ಕಣ್ಣಿಡಿದೆ ಕಾಣಾ,
ರಾಮನಾಥಾ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೧೨

ವ. ಅನುದಿನಂಗಳೆಂಬವು ಪ್ರಣಿತೆಯಾಗಿ, ವರುಷಂಗಳೆಂಬವು ಬತ್ತಿ
ಯಾಗಿ, ಜೀವಜಾತಿಯ ಬೆಳಗಿನ ಬೆಳಗ ಬೆಳಗಿನಲಿಪಿಸಬೇಕು.
ಬೆಳಗುಳ್ಳಲ್ಲಿ ಆತ ನಡೆಸಿದಂತೆ ನಡೆಯಬೇಕು. ಬೆಳಗುಳ್ಳಲ್ಲಿ ಆತ
ನಿರಿಸಿದಂತೆ ಇರಬೇಕು. ಎಣ್ಣೆಯೆಂಬ ಜವ್ವನ ಸವೆಯದ ಮುನ್ನ,
ಬೆಳಗು ಕತ್ತಲೆಯಾಗದ ಮುನ್ನ ರೇಕಣ್ಣಪ್ರಿಯನಾಗಿನಾಥನ ಬೆಳಗ
ಬೆಳಗಿನಲಿಪಿಸಬೇಕು.

ಟೀ. ಆನು ನೀನೆಂಬ ಅಪ್ಪವು ಮಹಿಮೆಗಳಿಂದ ದೇಹವೆಂಬ ಪ್ರಣಿತೆಯಾ
ಯಿತ್ತಾಗಿ 'ಅನುದಿನಂಗಳೆಂಬವು ಪ್ರಣಿತೆಯಾಗಿ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಆ
ದೇಹದ ವಿಷಯಾನಂದರಸವೆಂಬುದು ಶಿವಾನಂದರಸವಿಲ್ಲದ ನಿರಸವಾದ ಹತ್ತಿ
ಯೆಂಬುದೀಗ 'ವರುಷಂಗಳೆಂಬವು ಬತ್ತಿಯಾಗಿ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು
ನಿರಸಮಪ್ಪ ವಿಷಯಾನಂದರಸವ ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಬಿಡದೆ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಜೀವಾ
ತ್ಮಗಳು ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿಹವೆಂಬುದೀಗ 'ಜೀವಜಾತಿಯ ಬೆಳಗಿನ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ

ಕೃಥ. ಅಂತಪ್ಪ ಜೀವಾತ್ಮಪ್ರಕಾಶಂಗಳ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದ ಮೂಲಪ್ರಕಾಶವೀಗ ಶಿವಪ್ರಕಾಶ. ಆ ಶಿವಪ್ರಕಾಶವ ಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶದಿಂದ ಭೇದಿಸಿ ಕಾಣಬೇಕೆಂಬುದೀಗ ' ಬೆಳಗಿನ ಬೆಳಗ ಬೆಳಗಿನಲಿಪಸಬೇಕು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶ ಉದಯಿಸಿ ತನ್ನ ನಿಜವೆ ಶಿವಪ್ರಕಾಶವೆಂದು ತಿಳಿದ ಶತನು ತನಗೆ ದೇಹ ಪ್ರಾರಬ್ಧಭೋಗ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯ ಶಿವಾಧೀನವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂಬುದೀಗ ' ಬೆಳಗುಳ್ಳಲ್ಲಿ ಆತ ನಡೆಸಿದಂತೆ ನಡೆಯಬೇಕು. ಬೆಳಗುಳ್ಳಲ್ಲಿ ಆತನಿರಿಸಿದಂತೆ ಇರಬೇಕು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನರಸವೆಂಬುದೀಗ ' ಎಣ್ಣೆ 'ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತಪ್ಪ ಜ್ಞಾನ ಪಕ್ಷವಾದುದೆಂಬುದೀಗ ' ಜವ್ವನ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಜ್ಞಾನಪಕ್ಷವಾದ ಅಪಿವ ಬಪಿವ ಅಹಂಕರಿಸಿ ಕಡಿಸದೆ, ಶಿವ ಪದವ ಸಾಧಿಸಿಯೆಂಬುದೀಗ ' ಎಣ್ಣೆಯೆಂಬ ಜವ್ವನ ಸವೆಯದ ಮುನ್ನ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತಾದ ಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶವ ಮಾಯಾದೇಹಧರ್ಮದ ಮಹಿಮೆಯ ಕಂಟಕವಾಗಿ ಮಹಿಸುವದಾಗಿ ಅಂತಪ್ಪ ಮಹಿಮೆಗೊಳಗಾಗದೆ ಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶದಿಂದ ತನ್ನ ನಿಜ ಶಿವಪ್ರಕಾಶವ ಸಾಧಿಸಬೇಕೆಂಬುದೀಗ ' ಬೆಳಗು ಕತ್ತಲೆಯಾಗದ ಮುನ್ನ ರೇಕಣ್ಣಪ್ಪಿಯ ನಾಗಿನಾಥನ ಬೆಳಗ ಬೆಳಗಿನಲಿಪಸಬೇಕು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ೧೩

ವ. ತಾನಿರಿಯೆಂಬುದೊಂದು ಮಾಯೆ ತೋಪಿತ್ತಾಗಿ ತಾನಲ್ಲ. ಈ ತೋಪುವುದು ಉಳುವೆ. ಜ್ಞಾನಾನಂದ ತಾನೆಂಬುದನಾರೂ ಅಪಿ ಯರಲ್ಲಾ ! ನೋಡಲೇನೂ ಇಲ್ಲವಾಗಿ ನಿಜಸಿದ್ಧ ನೀನೆ ಚಿಮ್ಮಲಿಗೆಯ ಚೆನ್ನರಾಮಾ.

ಟೀ. ಮಾಯಾದೇಹಸಂಬಂಧದಿಂದ ತಾನು ಶಿವನೆಂಬುದ ಮಹಿದು ತಾನಲ್ಲದ ತನ್ನದಲ್ಲದ ದೇಹವ ತನ್ನದೆಂದು ತಥ್ಯ ಮಿಥ್ಯದಿಂದ ಭವಕರ್ಮಕ್ಕೊಳಗಾಗಿವರು ಜೀವರು ತಮ್ಮ ನಿಜವನಪಿಯದೆ. ಅಂತಿಪ್ಪ ದೇಹಿಗಳೊಳಗೆ ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾದ ಶರಣನ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಮಾಯಾದೇಹತೋಪಿಕೆ ಹುಸಿಯಾಗಿ ತಾನೆ ಶಿವನೆಂಬ ದಿಟ ತೋಪುತ್ತಿದ್ದಿತ್ತೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೧೪

ವ. ಹಾಲು ತುಪ್ಪವ ನುಂಗಿ ಬೇಜಾಗಬಲ್ಲದೆ ? ಸೂರ್ಯಕಾಂತದ ಅಗ್ನಿಯನಾರು ಭೇದಿಸಬಲ್ಲರು ? ಅಪಾರ ಮಹಿಮ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನೆನ್ನೊಳಗಡಗಿಪ್ಪ ಪರಿಯ ಬೇಜಿಲ್ಲದೆ ಕಂಡು ಕಣ್ಣಿಡೆನು!

ಟೀ. ಹಾಲೊಳಗೆ ತುಪ್ಪವು ಸಮರಸವಾಗಿವುದು. ಅಂತಿರ್ದು ತನ್ನ ಬೇರ್ವದಿಸಿ ತೋಪಿದಂತೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ಪಿಂಡದಲ್ಲಿ ಸಮರಸವಾಗಿರ್ದು ತನ್ನ ನಿಜವ ಕಾಣಿಸಿ ತೋಪಿದಿವುದೆಂಬುದೀಗ ' ಹಾಲು ತುಪ್ಪವ ನುಂಗಿ ಬೇಟಾಗ ಬಲ್ಲಿದೆ ? ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಸೂರ್ಯಕಾಂತದ ಶಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯಿರ್ದು ಪ್ರಕಾಶಿಸದೆ ಅಡಗಿವಂತೆ ಪಿಂಡಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಿವಜ್ಞಾನಾಗ್ನಿಯಿರ್ದು ಪ್ರಕಾಶಿಸದೆ ಅಡಗಿವುದೆಂಬುದೀಗ ' ಸೂರ್ಯಕಾಂತದ ಅಗ್ನಿಯನಾರು ಭೇದಿಸಬಲ್ಲರು ? ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಜಗದ ಒಳಗೆ ಹೊರಗೆ ತುಂಬಿ ಅಖಂಡವಾಗಿರ್ದ ಪರಬ್ರಹ್ಮವ ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾದ ಶರಣನು ತನ್ನ ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನವೃ ಕ್ಕಿಂದ ಭಿನ್ನವಿಡದೆ ನೋಡಿ ಕಾಣಲಾಗಿ ಶರಣ ತಾನೆಲ್ಲಾ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬುದು ತನಗೆ ಕಣ್ಣಿನವಾಗಿ ತೋಪುತ್ತಿದ್ದಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಅಪಾರಮಹಿಮ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಜುನನೆನ್ನೊಳಗಡಗಿವು ಪರಿಯ ಬೇಟಿಲ್ಲದೆ ಕಂಡು ಕಣ್ಣೆಹಿದೆ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ.

೧೫

ವ. ಸುಖವ ಬಲ್ಲಾತ ಸುಖಿಯಲ್ಲ. ದುಃಖವ ಬಲ್ಲಾತ ದುಃಖಿಯಲ್ಲ. ಸುಖದುಃಖವೆರಡನು ಬಲ್ಲಾತ ಜ್ಞಾನಿಯಲ್ಲ. ಹುಟ್ಟಿದ ಮುನ್ನ ಸತ್ತ ವರ ಕುಟುಹ ಬಲ್ಲಡೆ ಅದೇ ಜ್ಞಾನ, ಅದೇ ಬಲ್ಲತನದ ಕುಳ ಗೊಹೆತ್ತರಾ!

ಟೀ. ದುಃಖದಲ್ಲಿದ್ದ ಜೀವಂಗೆ ಆ ದುಃಖ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿ ಸುಖವಾದಲ್ಲಿ ಸುಖವನೆಹಿದು ಹೇಳುವನಾಗಿ ಆತ ಮುನ್ನ ಸುಖಿಯಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ಸುಖವ ಬಲ್ಲಾತ ಸುಖಿಯಲ್ಲ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಸುಖದಲ್ಲಿರ್ದ ಜೀವನು ದುಃಖ ಬಂದಲ್ಲಿ ದುಃಖವನೆಹಿದು ಹೇಳುವನಾಗಿ ಆತ ಮುನ್ನ ದುಃಖಿಯಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ದುಃಖವ ಬಲ್ಲಾತ ದುಃಖಿಯಲ್ಲ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಸುಖದುಃಖ ವೆಂಬ ಪುಣ್ಯವಾಪವನೆಹಿದು ಮಾಡಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿವು ಜೀವಂಗೆ ತನ್ನ ನಿಜವ ನೆಹಿದ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ಸುಖದುಃಖವೆರಡನೂ ಬಲ್ಲಾತ ಜ್ಞಾನಿಯಲ್ಲ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಸತ್ತುವೆಂದಡೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಅಂತವು ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆ ಆತ್ಮರ ಪ್ರಥಮ ಜನನಸ್ಥಲವಾಗಿವುದಾಗಿ, ಅಂತು ಆತ್ಮರು ಜನಿಸಿದ ಮೊದಲೆ ಇದ್ದಿತ್ತು ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬುದೀಗ ' ಹುಟ್ಟಿದ ಮುನ್ನ ಸತ್ತವರ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತವು ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ತನ್ನ ನಿಜದ ನಿಲವೆಂದೆಹಿದು ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನಿಯಾದಾತನೆ ಬಲ್ಲಾತ ನೆಂಬುದೀಗ ' ಹುಟ್ಟಿದ ಮುನ್ನ ಸತ್ತವರ ಕುಟುಹ ಬಲ್ಲಡೆ ಅದೇ ಜ್ಞಾನ, ಅದೇ ಬಲ್ಲತನದ ಕುಳ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ.

೧೬

ವ. ಬಲ್ಲನಿತ ಬಲ್ಲರಲ್ಲದೆ ಅಪಾಯದುದನೆಂತು ಬಲ್ಲರಯ್ಯಾ, ಅಪಾಯ ಸಾಮಾನ್ಯವೇ ? ಅಪಾಯದುದನಾರಿಗೂ ಅಪಾಯಬಾರದು ಗೊತ್ತೇ ? ಶ್ವರನೆಂಬ ಲಿಂಗವು ಅಪಾಯದಿದ್ದರೆ ಎರಡು, ಅಪಾದೆ ಒಂದೇ.

ಟೀ. ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಪ್ರಮಾಣಿಸಿ ಅಪಾಯ ಹೇಳಿದ ಅಪವನಪಾಯ ಬ್ರಹ್ಮವಾರ್ತೆಯನು ನುಡಿದ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳ ವಾಚ್ಯನಸ್ಸಿಗೆ ಅಗೋಚರವಾಗಿಹುದು ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ಕಾಣಿಸದೆ. ಮತ್ತೆಂತೆಂದೊಡೆ ತಾನು ಶಿವನೆಂಬುದ ಮಪಾಯ ಎರಡಾಗಿದಲ್ಲಿ ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗಿ ತಿಳಿದು ನೋಡಲು ಶರಣ ತಾನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ದ್ವೈತವಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದನೆಂಬುದೀಗ ಈ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೧೭

ವ. ಬೆಳಗಿನ ಬೀಜ ಮಹಾಬೆಳಗು ಕತ್ತಲೆಯನೊಳಕೊಂಡು ಕಣ್ಣೆದ್ದವ ಪರಿಯ ನೋಡಾ, ತಿಳಿದೆ ಬೆಳಗಲ್ಲ. ಒಳಗೊಳಗೆ ಹೊಳೆವ ಕಳೆ ಇದೇನೋ ! ಅದೊಂದ ಹುಟ್ಟಿ ಅದೊಂದ ತೋಪಿತ್ತು ? ಅಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಳೆಯಿತ್ತು. ಚಿಮ್ಮಲಿಗಿಯ ಚಿನ್ನರಾಮನೆಂಬ ಮಹಾ ಘನಲಿಂಗದಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಲೂಪಿ ನಿಂದ ಪರಿಯನೇನೆಂಬೆ ?

ಟೀ. ಆತ್ಮಪ್ರಕಾಶವ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದ ಮೂಲಪ್ರಕಾಶವೆ ಶಿವಪ್ರಕಾಶವೆಂಬುದೀಗ ' ಬೆಳಗಿನ ಬೀಜ ಮಹಾಬೆಳಗು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಶಿವ ಪ್ರಕಾಶವು ತನುಧರ್ಮದ ಮಪವೆಯನೊಳಕೊಂಡು ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಕಾಶವಾಗಿ ತನ್ನ ನಿಜವ ಕಾಣಿಸಿದ ಪರಿ ಚೋದ್ಯವೆಂಬುದೀಗ ' ಮಹಾಬೆಳಗ ಕತ್ತಲೆಯನೊಳ ಕೊಂಡು ಕಣ್ಣೆದ್ದವ ಪರಿಯ ನೋಡಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನೋದಯದಿಂದ ಶರಣ ತನ್ನ ನಿಜವ ತಿಳಿಯಲು ಆ ತಿಳಿದ ತಿಳಿವಿನ ಬೆಳಗಿನೊಳಗೆ ಶರಣ ತಾನೆಲ್ಲಾ ಚಿತ್ಕಾಲಾಸ್ವರೂಪನೆಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸಲು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಬಟ್ಟನೆಂಬುದೀಗ ' ತಿಳಿದೆ ಬೆಳಗಲ್ಲ ಒಳಗೊಳಗೆ ಹೊಳೆವ ಕಳೆ ಇದೇನೋ ? ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಶರಣ ತಾನೆಲ್ಲಾ ಚಿತ್ಕಾಲಾಸ್ವರೂಪನೆಯಾಗಿದುರ್ದ ತಾನೆ ಕಂಡು ಶರಣ ತನ್ನ ಚಿತ್ಸ್ವರೂಪದ ತೋಪಿಕೆಯೆಲ್ಲಾ ಪರಬ್ರಹ್ಮದ ವಿಲಾಸದಿಂದ ತೋಪಿದ ತೋಪಿಕೆಯೆಂದು ತನ್ನ ನೆಲೆಯನಪಾಯ ಶರಣ ತನ್ನ ಚಿತ್ತುವ ಪರಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ ಬ್ರಹ್ಮಭಾವವೆಡೆಗೊಂಡು ದೇಹಪ್ರಪಂಚಿ ನತ್ತ ಶರಣನ ಚಿತ್ತುವೆಳಸಿ ಗಮಿಸದೆ ಇದ್ದಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಅದೊಂದ ಹುಟ್ಟಿ

ಅದೆಲ್ಲಿಂದ ತೋಚಿತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯೆ ಆಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೆ ಬೆಳೆಯಿತ್ತು. ಚಿಮ್ಮಲಿಗೆಯ
ಚಿನ್ನರಾಮನೆಂಬ ಮಹಾಘನಲಿಂಗದಲ್ಲಿಯೆ ಕಾಲೂಚಿ ನಿಂದ ಪರಿಯನೇನೆಂಬೆ
ನಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ.

೧೮

ವ. ಎನ್ನ ನಾನಪ್ಪಿಯದ ಮುನ್ನ ನೀನೇನಾಗಿದೆ ಹೇಳಾ ? ಮುನ್ನ ನೀ
ಬಾಯ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಇದ್ದೆಯೆಂಬುದ ನಾ ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣಿಂದ
ಕಂಡೆನು. ಎನ್ನ ನಾನಪ್ಪಿದ ಬಳಿಕ ಇನ್ನು ನೀ ಬಾಯ್ತೆರೆದು
ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಅದನ್ನೆನ್ನ ಕಣ್ಣಿಂದ ಕಂಡು ನಾಚಿದೆ ನೋಡಾ ! ಎನ್ನ
ಕಾಬ ನಿನಗೆ ನಿನ್ನ ಕಾಬ ಎನಗೆ ಸಂಚದ ನೋಟ ಒಂದೆ ನೋಡಾ,
ಗೊಹೇಶ್ವರಾ ನಿಮ್ಮ ಬೆಡಗಿನ ಬಿನ್ನಾಣವನಪ್ಪಿದೆ ನೋಡಾ

ಟೀ. ಶಿವಜ್ಞಾನೋದಯವಾದ ಶರಣನು ಅನಾದಿಯಲ್ಲಿ ಪರಶಿವತತ್ವವು
ನೀಲಬದ್ಧವೆಂಬುದನು ಆ ಶಿವಜ್ಞಾನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ಕಂಡನೆಂಬುದೀಗ ' ಎನ್ನ
ನಾನಪ್ಪಿಯದ ಮುನ್ನ ನೀನೇನಾಗಿದೆ ಹೇಳಾ ? ಮುನ್ನ ನೀ ಬಾಯ ಮುಚ್ಚಿ
ಕೊಂಡಿದ್ದೆಯೆಂಬುದನು ನಾ ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣಿಂದ ಕಂಡೆ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಆ
ಪರತತ್ವದ ನಿಲವು ನಾನೆಂದಪ್ಪಿದು ನುಡಿದ ನುಡಿಯನು ತನ್ನ ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ
ಕಂಡು ನಿವೃತ್ತಿಯ ಮಾಡಿದನೆಂಬುದೀಗ ' ಎನ್ನ ನಾನಪ್ಪಿದ ಬಳಿಕ ಇನ್ನು ನೀ
ಬಾಯ್ತೆರೆದು ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಎನ್ನ ಕಣ್ಣಿಂದ ಕಂಡು ನಾಚಿದೆ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದ
ಕೃರ್ಥ. ಇಂತು ಶಿವತತ್ವವ ಕಾಬ ಶರಣಂಗೂ ಆ ಶರಣನ ಕಾಬ ಶಿವತತ್ವಕ್ಕೂ
ಮೂಲಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿ ಒಂದೇ ಎಂದಪ್ಪಿದು ಪ್ರಭುದೇವರು ತಮ್ಮತಾವಪ್ಪಿದು ವಿವೇ
ಕಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದೀಗ ' ನಿನ್ನ ಕಾಬ ಎನಗೆ ಎನ್ನ ಕಾಬ ನಿನಗೆ ಸಂಚದ ನೋಟ
ಸ್ವಂದೆ ಎಂಬ ಬೆಡಗಿನ ಬಿನ್ನಾಣವನಪ್ಪಿದೆ ನೋಡಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ೧೯

ವ. ಮಾಯದ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ ಮರುಳ ನಾನೆಂದಪ್ಪಿದ ಪರಿಯ
ನೋಡಾ ! ಲಿಂಗವೆಂದಪ್ಪಿದ ಪರಿಯ ನೋಡಾ ! ತನ್ನ ವಿನೋದಕ್ಕೆ
ಬಂದು ನಿಶ್ಚಿಂತ ನಿರಾಳ ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂದಪ್ಪಿದ ಪರಿಯ ನೋಡಾ !

ಟೀ. ಕಾಣು ಶಿವನೆಂಬುದ ಮಪ್ಪಿದ ಮಪ್ಪಿದೆಯಿಂದ ಮಾಯಾದೇಹವಾಶ
ದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಭ್ರಾಂತಿಸೂತಕವೆಡೆಗೊಂಡಿದ್ದಲ್ಲಿ ಶಿವಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗಿ ಶರಣ
ತನ್ನ ನಿಜವನಪ್ಪಿದು ಮಾಯಾದೇಹಭ್ರಾಂತಿಯನಳಿದುದು ಚೋದ್ಯವೆಂಬುದೀಗ
' ಮಾಯದ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ ಮರುಳ ನಾನೆಂದಪ್ಪಿದ ಪರಿಯ ನೋಡಾ ,
ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಮಾಯಾದೇಹ ಭ್ರಾಂತಿಯನಳಿದು ಮಹಾಘನ

ಲಿಂಗವು ತಾನೆಂದಜ್ಞಾನವೆಂಬುದೀಗ ' ತನ್ನ ವಿಸ್ತಾರಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಿಶ್ಚಿಂತ ನಿರಾಳ ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂದಜ್ಞಾನ ಪರಿಯ ನೋಡಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃಥ.

೨೦

ವ. ಸತ್ತ ಕೋಳಿಯೆದ್ದು ಕೂಗುತ್ತ ಕಂಡೆ ! ಮೊತ್ತದ ಮಾಮರ ಉಲಿ ಯುತ್ತ ಕಂಡೆ ! ಕತ್ತಲೆ ಬೆಳಗಾಯುತ್ತ ಕಂಡೆ ! ಹೊತ್ತಾಟೆಯೆದ್ದು ಹೊಲಬುದಪ್ಪುತ್ತ ಕಂಡೆ ! ಇದೇನು ಹತ್ತಿತ್ತೆಂದಜ್ಞಾನ ಗೊಹೇ ಶ್ವರಾ ?

ಟೀ. ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬುದೀಗ ' ಸತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತಪ್ಪ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆ ತಾನೆಂಬ ನಿಜವನಜ್ಞಾನದ ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನೋದಯವೇ ಕುಕ್ಕುಟನ ಗುಣಧರ್ಮಕರ್ಮವಪ್ಪ ಪ್ರಾತಜ್ಞಾನಧ್ವನಿಯೆಂಬುದೀಗ ' ಸತ್ತ ಕೋಳಿಯೆದ್ದು ಕೂಗುತ್ತ ಕಂಡೆ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾದ ಶರಣನಂಗದ ಷಡುಚಕ್ರದ ಐವತ್ತೆರಡು ಅಕ್ಷರಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಸದ್ವಿವೇಕವೃಕ್ಷಸ್ವರೂಪವ ನೈದಿ ಶಿವೋಹಂ ಎಂದು ಧ್ವನಿಗೆಯ್ದವೆಂಬುದೀಗ ' ಮೊತ್ತದ ಮಾಮರನುಲಿಯುತ್ತ ಕಂಡೆ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತಾದ ಕಾರಣ ಅಜ್ಞಾನತಿಮಿರವಳಿದು ಸುಜ್ಞಾನ ಪ್ರಕಾಶವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಕತ್ತಲೆ ಬೆಳಗಾಯಿತ್ತೆಂಬ ' ಶಬ್ದಕೃಥ. ಆ ಸುಜ್ಞಾನೋದಯವೇ ' ಹೊತ್ತಾಟೆಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತಪ್ಪ ಸುಜ್ಞಾನ ಪ್ರಕಾಶದಿಂದ ಸರ್ವತೋಧಿಕವೂ ತಾನೆಯಾಗಿ ಖಂಡಿತದ ಹೊಲಬುದಪ್ಪುತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಏನು ಹತ್ತಿತ್ತೆಂದಜ್ಞಾನವೆನು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ.

೨೧

ವ. ಮತಿಯೊಳಗೊಂದು ದುರ್ಮತಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಬಳಿಕ ಮತಿಯ ಮಹಿ ವೆಯೊಳಕೊಂಡು ಭವಕ್ಕೆ ಗುಣಮಾಡಿ ಕಡಹಿತ್ತು ನೋಡಾ ! ಖಂಡಿತವ ಕಂಡು ಮತಿಯೊಳಗೆ ವೇಧಿಸಲು ಗತಿಗಿಟ್ಟು ನಿಂದಿತ್ತು ಗೊಹೇಶ್ವರಾ.

ಟೀ. ಚಿದಾತ್ಮನವು ಆತ್ಮನ ಚಿತ್ತವಿಗೆ ನಾನೆಂಬ ಅಹಂಕಾರದ ಮಹಿವೆ ತನ್ನಲ್ಲಿ ತೋರಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಮತಿಯೊಳಗೊಂದು ದುರ್ಮತಿ ಹುಟ್ಟಿತ್ತೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ತನ್ನ ಅಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಹಿವೆ ಆತ್ಮನ ಅಜ್ಞಾನ ಮಹಿವೆ ದೇಹಸಂಬಂಧಿಯ ಮಾಡಿ ಜನನ ಮರಣಕ್ಕೆ ತಂದಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಮತಿಯ ಮಹಿ

ವೆಯೊಳಕೊಂಡು ಭವಕ್ಕೆ ಗುಱಿಮಾಡಿ ಕೆಡಹಿತ್ತೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತವು ಆತ್ಮನು ತನ್ನ ಅಱುಹಿನ ಮಱವೆಯ ಭಿನ್ನದೋಷಿಕೆಯ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗಿ ತಿಳಿದುನೋಡಿ ಕಂಡು ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ನೇತಿ ಮಾಡಲು ಆತ್ಮಚೈತನ್ಯವಗಲಿ ಸಂಚಲಿಸ ಸ್ವತಂತ್ರತೆಯಿಲ್ಲದೆ ಅಡಗಿಹೋಯಿತ್ತು ಮಾಯಾಮರವೆಯೆಂಬುದೀಗ ' ಖಂಡಿತವ ಕಂಡು ಮತಿಯೊಳಗೆ ವೇಧಿಸಲು ಗತಿಗೆಟ್ಟು ನಿಂದಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ೨೨

ವ. ನಿಜದಿಂದ ಕ್ಷತ್ರಿಯನೆಂದು ತನ್ನ ನಿಜವನಱಿದ ಕರ್ಣನ ವ್ಯಾಧಭಾವ ಬಿಡದಂತೆ ತಾನು ತನ್ನ ನಿಜವನಱಿದರೂ ಜಾತಿಯಾಶ್ರಮ ಗುಣ ಧರ್ಮ ಜೀವಾದಿ ಭೇದಂಗಳೊಳಗಾದ ಮಾಯಾಮಯಂಗಳೆಂಬ ಮುನ್ನಿನ ಭ್ರಮೆಗಳ ಬಿಡಲಱಿಯದ ಬಡಮನದ ಮನುಜರೆಲ್ಲರೂ ನಿಜಗುಣನ ನಿಜಭಾವದಲೂ ನಿಲ್ಲದವಂಗೆ ನಿಜಸುಖವು ಸಾಧ್ಯವವುದೇ ಹೇಳಾ ಚಿಮ್ಮಲಿಗೆಯ ಚೆನ್ನರಾಮಾ ?

ಟೀಕೆ. ಕ್ಷತ್ರಿಯನೆಂದು ತನ್ನ ಮುನ್ನಿನ ನಿಜವ ತಿಳಿದಡೆಯೂ ಕರ್ಣಂಗೆ ವ್ಯಾಧಧರ್ಮಗುಣ ಬಿಡದಿವಂತೆ ಜ್ಞಾನೋದಯದಿಂದ ತಾನು ಬ್ರಹ್ಮಾಂತಿಕನೆಂದು ತನ್ನ ನಿಜವ ತಿಳಿದಡೆಯೂ ಮಾಯಾದೇಹಸಂಸಾರ ಭ್ರಾಂತಿ ಗುಣ ಧರ್ಮ ಕರ್ಮ ತನ್ನ ಬಿಡದಿವನಾಗಿ ತಾನವ ಬಿಡದಿವನಾಗಿ ಜೀವಂಗೆ ಅಱಿದ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಶಿವತ್ವ ಘಟಿಸದು. ಮತ್ತೆಂತೆಂದಡೆ ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನೋದಯದಿಂದ ತನ್ನ ನಿಜವನಱಿದಱಿವಿಂದ ಸಂಸಾರಭ್ರಾಂತಿಯ ನೇತಿಮಾಡಿ ಶಿವಕ್ರಿಯನಾಚರಿಸಲು ದೇಹಸಂಸಾರವಾಸನೆಯಳಿವುದು. ಅದುಕಾರಣ ಭಕ್ತಿಭಾವವಳವಟ್ಟ ಶರಣಂಗೆ ತನ್ನ ನಿಜವದ ಸಾಧ್ಯವವುದೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೨೩

ಪಿಂಡಜ್ಞಾನಸ್ಥಲ ಸಂಪೂರ್ಣ

ಅಂತು ಸ್ಥಲ ೭ಕ್ಕಂ ಶ್ಲೋಕ ೬೫ಕ್ಕಂ ವಚನ ೯೬ಕ್ಕಂ

ಮಂಗಳಂ

ಶ್ರೀ

ಸಂಸಾರಹೇಯಸ್ಥಲ

✽

ಸೂತ್ರ. ಅಂತು ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನೋದಯದಿಂದ ಆತ್ಮನು ತನ್ನ ಪೂರ್ವಾಪರಸಂಬಂಧಮಂ ವಿವೇಕಿಸಿ ತಿಳಿದುನೋಡಿ ತಾನು ಶಿವನೆಂದಹುದು ತನ್ನಿಂದ ಲಭ್ಯವಾದ ದೇಹಸಂಸಾರ ಭ್ರಾಂತಿಭಾವಮಂ ನಿವೃತ್ತಿಯಂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರ್ಥನಾಗಿ ಸಂಸಾರಹೇಯಸ್ಥಲವೆಂದು ಹೇಳಲಾದುದು.

ಸಂಸಾರಹೇಯಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಶ್ಲೋಕ :

ವಾಸಿಷ್ಠೇ

ಕೋಹಂ ಕಥಮಯಂ ದೋಷಸ್ಸಂಸಾರಾಖ್ಯ ಉಪಾಗತಃ
ನ್ಯಾಯೇನೇತಿ ಪರಾಮರ್ಶೋ ವಿಚಾರ ಇತಿ ಕಥ್ಯತೇ

ಟೀ. ಅಹಂ-ನಾನು, ಕಃ-ಆರು, ಸಂಸಾರಾಖ್ಯ-ಸಂಸಾರವೆಂದು ಹೆಸರನುಳ್ಳುದಾದ, ಅಯಂ ದೋಷಃ-ಈ ದೋಷವು, ಕಥಂ-ಹೇಗೆ, ಉಪಾಗತಃ-ಬಂದಿತ್ತು, ಇತಿ-ಹೀಗೆಂಬ, ನ್ಯಾಯೇನ-ಮಾರ್ಗದಿಂದ, ಪರಾಮರ್ಶಃ-ವಿಚಾರಿಸುವವು, ವಿಚಾರ ಇತಿ-ವಿಚಾರವೆಂದು, ಕಥ್ಯತೇ-ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತಿಹುದು. ೧

ತದೇವ ಆ ವಾಸಿಷ್ಠದಲ್ಲಿ

ಜನ್ಮನ್ಮೃತ್ಯು ಮಹಾದುಃಖಂ ಮ್ರಿಯಮಾಣಸ್ಯ ಚಾಪಿ ಯತ್
ಯಾತನಾಸು ಯಮಸ್ಯೋಗ್ರಂ ಗರ್ಭಸಂಕ್ರಮಣೇಷು ಚ

ಟೀ. ಅತ್ರಜನ್ಮನಿ-ಹುಟ್ಟುವಲ್ಲಿಯೂ, ದುಃಖಂ-ದುಃಖವು, ಮಹತ್-ಅಧಿಕ
ನಾದುದು, ಮ್ರಿಯಮಾಣಸ್ಯ ಚಾಪಿ-ಸಾಯುತ್ತಯಿದ್ದಂಥಾ ಆತ್ಮಗೆಯೂ,
ಯತ್-ಅವುದಾನೆಂದು ದುಃಖವುಂಟು, ತತ್-ಅದು, ಮಹತ್-ಅಧಿಕವಾದುದು,
ಯಮಸ್ಯ-ಯಮನ, ಯಾತನಾಸು-ಯಾತನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಉಗ್ರಂ-ಉಗ್ರವಾದ
ದುಃಖವು, ಗರ್ಭಸಂಕ್ರಮಣೇಷು ಚ-ಗರ್ಭಂಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಳಲುವಲ್ಲಿಯುಂ ಉಗ್ರ
ವಾದ ದುಃಖವು. ೨

ಶಿವಧರ್ಮೋತ್ತರೇ

ತಥಾ ಶರೀರಂ ನಿಸ್ಸಾರಂ ಯೋನಿಯಂತ್ರ ಪ್ರಸೀಡನಂ
ಸಂವರ್ತಿ ಸಾಂಗಪ್ರತ್ಯಂಗಂ ಜರಾಯುಪರಿವೇಷ್ಟಿತಂ

ಟೀ. ಸಾಂಗಪ್ರತ್ಯಂಗಂ-ಅಂಗಪ್ರತ್ಯಂಗಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿದುದಾಗಿ, ಜರಾ
ಯುಪರಿವೇಷ್ಟಿತಂ ಜರಾಯು-ಮಾಸಿನಿಂದ, ಪರಿವೇಷ್ಟಿತಂ-ಸುತ್ತಲ್ಪಟ್ಟದಾಗಿ,
ಸಂವರ್ತಿ-ಜನನಕ್ಕೆ ಸಮುಖವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುವದಾಗಿ, ಯೋನಿಯಂತ್ರ-ಯೋನಿ
ಯೆಂಬ ಯಂತ್ರದಿಂದ, ಪ್ರಸೀಡಿತಂ-ಮಿಗೆ ಸೀಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟದಾದ, ತಥಾ-ಆಪರಿ
ಯಾದ, ಶರೀರಂ-ದೇಹವು, ನಿಸ್ಸಾರಂ-ಸಾರವಿಲ್ಲದದು. ೩

ಜಿಘ್ರನ್ನಪಿ ಸ್ವದುರ್ಗಂಧಂ ಪಶ್ಯನ್ನಪಿ ಮಲಂ ಸ್ವತಂ
ನ ವಿರಜ್ಯತಿ ಲೋಕೋಯಂ ಪೀಡಯನ್ನಪಿ ನಾಸಿಕಾಂ

ಟೀ. ಅಯಂ ಲೋಕಃ-ಈ ಜಗವು, ಸ್ವದುರ್ಗಂಧಂ-ತನ್ನ ದುರ್ಗಂಧ
ವನ್ನು, ಜಿಘ್ರನ್ನಪಿ-ಘ್ರಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಮಲಂ-ಮಲವನ್ನು, ಪಶ್ಯನ್ನಪಿ-ನೋಡು
ತ್ತಿದ್ದು, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ನಾಸಿಕಾಂ-ಮೂಗನು, ಪೀಡಯನ್ನಪಿ-ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಂ
ಇದ್ದುದಾಗಿ ಇದ್ದು, ನ ವಿರಜ್ಯತಿ-ವಿರಕ್ತಿಯನೆಯದದು. ೪

ಮಾಂಸಾಸ್ತಕ್ವಯವಿಣ್ಮೂತ್ರಸ್ನಾಯುಮಜ್ಜಾಸ್ಥಿ ಸಂಹತೌ
ದೇಹೇ ಚೇತ್ ಪ್ರೀತಿಮಾನ್ ಮೂಢೋ ಭವಿತಾ ನರಕೇಪಿ ಸಃ

ಟೀ. ಮಾಂಸ-ಮಾಂಸದ, ಆಸ್ತಕ್-ನೆತ್ತರದ, ಪೂಯ-ಕೀವಿನ, ವಿಜ್ಞಾ-
ಮಲದ, ಮೂತ್ರ-ಮೂತ್ರದ, ಸ್ನಾಯು-ನರವಿನ, ಮಜ್ಜಾ-ಕೊಬ್ಬಿನ, ಅಸ್ಥಿ-ಎಲು
ಗಳ, ಈ ಹೇಳಿದವು ಸಂಹತೌ-ಸಮೂಹವಾದ, ದೇಹೇ-ದೇಹದಲ್ಲಿ, ಮೂಢಃ-

ಮೂಢನಾದವನು, ಪ್ರೀತಿಮಾನ್ ಚೇತಾ-ಸಂತೋಷವುಳ್ಳವನಹನೆ, ಸಃ-ಆತನು, ನರಕೇಪಿ-ನರಕದಲ್ಲಿಯೂ, ಪ್ರೀತಿಮಾನ್-ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳಾತನು, ಭವಿತಾ-ಆಗಲುಳ್ಳವನು.

ಸಿದ್ಧಾಂತತೀಖರೇ

ತಸ್ಮಾದತ್ರ ಸುಖಂ ನೈವ ವಿದ್ಯತೇ ದೋಷಹೇತುಕೇ
ಮೋಕ್ಷೇಣಸ್ತಿಸುಖಮತ್ಯರ್ಥಂ ಸ ವಿವೇಕಾದಿಭಿರ್ಭವೇತ್

ಟೀ. ತಸ್ಮಾತ್-ಅದುಕಾರಣ, ದೋಷಹೇತುಕೇದೋಷ-ರಾಗದ್ವೇಷದಿಂದ ದೋಷಗಳಿಗೆ, ಹೇತುಕೇ-ಉತ್ಪತ್ಯಕಾರಣವಾಗಿ ಉಳ್ಳ, ಅತ್ರ-ಈ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ, ಸುಖಂ-ಸುಖವು, ನ ವಿದ್ಯತೇ-ಇಲ್ಲವು, ಮೋಕ್ಷೇ-ಮೋಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಅತ್ಯರ್ಥಂ-ಒಹಕವಾದ, ಸುಖಂ-ಸುಖವು, ಅಸ್ತಿ-ಉಂಟು, ಸಃ-ಆ ಮೋಕ್ಷವು, ವಿವೇಕಾದಿಭಿಃ-ವಿವೇಕಜ್ಞಾನ ಮೊದಲಾದವರಿಂದ, ಭವೇತ್-ಅಹುದು.

ಸಂಸಾರಹೇಯಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ವಚನ :

ವ. ಚಂದ್ರಮನಂತೆ ಕಳೆ ಸಮನಿಸಿತ್ತೆನಗೆ. ಸಂಸಾರವೆಂಬ ರಾಹು ಸರ್ವ ಗ್ರಾಸಿಯಾಗಿ ನುಂಗಿತ್ತಯ್ಯ ! ಇಂದೆನ್ನ ದೇಹಕ್ಕೆ ಗ್ರಹಣವಾಯಿತ್ತು. ಇನ್ನೊಂದಿಗೆ ಮೋಕ್ಷವಹುದೋ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ ?

ಟೀ. ಜ್ಞಾನಕಳಾತ್ಮನ ಮಾಯಾದೇಹಸಂಸಾರವನಗ್ರಹಿಸಿದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನೋದಯದಿಂದ ತನ್ನ ನಿಜವ ತಿಳಿದು ಮೋಕ್ಷವೇಕ್ಷನಾಗಿ ಸಂಸಾರದ ಬಿಡುಗಡೆಯ ಬಯಸಲು, ಆ ಬಯಸಿದ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿಯೆ ಬಿಡದಿವ್ವುದ ಕಂಡು ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದೀಗ ಈ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

ವ. ಅಂಗದ ನೋಟ, ಸಿಂಗದ ಗಾತ್ರ, ಹಿಂಗದು ಮನದಲ್ಲಿ ಪಾನಾ ವಿಕಾರವು. ಬಂದೆನೆಂದಪಿಯಲಿಲ್ಲಾಗಿ ಸಂದೇಹ ಬಿಡದು. ಮುಂದು ಗಾಣದು ಲೋಕ. ಬೆಂದ ಮಾಯೆಗಂಜಿ ನಿಮ್ಮ ಮಹಿಮೆಗೆ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ.

ಟೀ. ತನುಮನಗಳಿಗೆ ಭೇದವಿಲ್ಲವಾಗಿ ಮನೋದೃಕ್ಯೆಂಬುದೀಗ 'ಅಂಗದ ನೋಟವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಮನೋದೃಕ್ಯ ತಾನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿದ

ಡೆಯೂ ಆ ಮನೋದೃಕ್ಯನ ಬಯಕೆ ಸರ್ವವೂ ತೆನ್ನದೆಂದು ಅಹಂಕರಿಸುತ್ತಿವು ಅಹಂಕಾರವೆಂಬ ಮದಕರಿಗಳ ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿವು ಘನತೆಯನುಳ್ಳದೆಂಬುದೀಗ ' ಅಂಗದ ನೋಟ ಸಿಂಗದ ಗಾತ್ರ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತವು ಮನದ ಕರಣಗಳು ಹಲವುಂಟಾಗಿ ಒಚ್ಚಿಹೊತ್ತು ನಿಲುಕಡೆಯಿಲ್ಲದೆ ವಿಕಾರಿಸುತ್ತಿಹು ದೆಂಬುದೀಗ ' ಹಿಂಗದು ಮನದಲ್ಲಿ ನಾನಾ ವಿಕಾರವೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತವು ಮನದ ಗುಣವಿಕಾರದಿಂದ, ತಾನಾರು ತಾನೆಲ್ಲಿಂದ ಬಂದೆನೆಂಬ ತನ್ನ ನಿಜವ ಕಾಬ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ಬಂದೆನೆಂದಜಿಯಲಿಲ್ಲಾಗಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ತನ್ನ ನಿಜವ ಕಾಣದೆ ಮನದ ಸಂಕಲ್ಪ ಸಂಶಯ ಭ್ರಾಂತಿಗೊಳಗಾಗಿ ಮುಂದೆ ಬಪ್ಪ ಜನನ ಮರಣದ ಬಾಧೆಯ ಕಾಣರು, ಮುಕ್ತಿಯ ಸಾಧಿಸಬೇಕೆಂಬ ಯುಕ್ತಿಯ ಕಾಣರು ಜೀವರೆಂಬುದೀಗ ' ಸಂದೇಹ ಬಿಡದು ಮುಂದುಗಾಣದು ಲೋಕ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತವು ಮನವೆ ಮಾಯೆ ಆ ಮಾಯೆಯ ಮನವು ತಾವತ್ರ ಯಾಗ್ನಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಂದು ಬೆಂದು ಅಳಿಯದೆ ಅಳುಕದೆ ಉಳಿದಿಹುದು ಮನ. ಆ ಮನದ ಕಾಟಕ್ಕಂಜಿ ಲಿಂಗದ ಮುಱಿಹೊಕ್ಕು ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಬೆಂದ ಮಾಯೆ ಗಂಜಿ ನಿಮ್ಮ ಮುಱಿಹೊಕ್ಕು ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ೨

ವ. ವಿಷವೆಂಬ ಹಸುರ ಎನ್ನ ಮುಂದೆ ತಂದು ಏನುಸರಿಸಿದೆಯಯ್ಯಾ !
ಪಶುವೇನ ಬಲ್ಲಿದು ಹಸುರೆಂದೆಳಸುವುದು. ವಿಷಯರಹಿತನ ಮಾಡಿ
ಭಕ್ತಿರಸವ ದಣಿಯ ಮೇಯಿಸಿ ಸುಬುದ್ಧಿಯೆಂಬ ಉದಕವನೆಹಿದು
ನೋಡಿ ಸಲಹಯ್ಯಾ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ !

ಟೀ. ಆತ್ಮಗೆ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯಸುಖಗಳ ಮುಂದುದೋಪಿ
ಮುಚ್ಚಿಸಿ ತನ್ನ ನಿಜವ ಮುಱಿಸಿ ಪಶುವೆಂದೆನಿಸಿ ಭವಕ್ಕೆ ತಂದು ಕರ್ತೃವಾದ ಶಿವನು
ಭಕ್ತಿಜ್ಞಾನವನಿತ್ತು ಭವಸಂಸಾರವ ಕೆಡಿಸಿ ಸಲಹೆಂದು ಶಿವನ ಬೇಡಿದ ಬೇಡಿಕೆ
ಯೆಂಬುದೀವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

ವ. ಅನಂತಾನಂತಕಾಲ ನಿತ್ಯವೆಂಬಿರಿ ಸಂಸಾರ, ಸಂಸಾರವೆಂಬುದು
ಹುಸಿ, ಹುಸಿ ಕಂಡಾ ಎಲವೋ ! ಇಂದಿನಿಂದಿನ ಸುಖ ಇಂದಿಗೆ
ಪರಿಣಾಮ. ದಿನದಿನದ ಸುಖ ಹುಸಿ ಕಂಡಾ ಎಲವೋ ! ಘನ ಘನ
ವೆಂಬ ರೂಪಿಗೆ ರತಿಯಿಲ್ಲಯ್ಯಾ. ಮಹಾಲಿಂಗಗಜೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ತಿಳಿದು
ನೋಡಾ ಎಲವೋ !

ಟೀ. ಅನಿತ್ಯವಾದ ದೇಹಸಂಸಾರಸುಖವ ನಿತ್ಯವೆಂದು ಬಗೆದು ಜೀವನು ಸತ್ತು ಹುಟ್ಟುಕಿಹನು, ತನ್ನ ನಿಜವಪ್ಪ ಮಹಾಘನಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನರತಿ ಹುಟ್ಟಿ ಲಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಅಂತವು ಜ್ಞಾನಭಕ್ತಿಯ ಸಾಧಿಸಿ ಮುಕ್ತನಾಗೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

ವ. ಜಾತಸ್ಯ ಮರಣಂ ಅವಂಗೈಯೂ ತಪ್ಪದು. ಅಜ್ಞೆದು ಮಜ್ಞೆಯ ಬೇಡಯ್ಯಾ. ಉರಗನ ಬಾಯ ಕಪ್ಪೆಯಂತೆ ಸಂಸಾರ ಹೆರಿಗೆಗಳು ತ್ತಿರ್ದುಗದಲ್ಲಾ. ರೋಮಜರು ಮೀನಜರು ಕಾಲಕಲ್ಪಿತಕ್ಕೊಳಗಾದರು. ಮಹಾಲಿಂಗಗಜೇಶ್ವರಯ್ಯನೊಬ್ಬನೆ ಶಾಶ್ವತನು.

ಟೀ. ನರರು ಸುರರು ದೇವಾದಿ ಮನುಮುನಿಗಳಿಗೆಯೂ ಜನನ ಮರಣ ತಪ್ಪದೆಂದಿಹಿದ ಬಳಿಕ ಮಜ್ಞೆಯದೆ ನಿತ್ಯವಾದ ಶಿವನ ಪೂಜಿಸಿ ನಿತ್ಯರಾಗಿಯೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

ವ. ಹಿಂಡನಗಲಿ ಹಿಡಿದಡೆದ ಕುಂಜರ ತನ್ನ ವಿಂಧ್ಯವ ನೆನೆವಂತೆ ನೆನೆವೆ ನಯ್ಯಾ. ಬಂಧನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಗಿಳಿ ತನ್ನ ಬಂಧುವ ನೆನೆವಂತೆ ನೆನೆವೆ ನಯ್ಯಾ ಕಂದಾ ನೀನಿತ್ತ ಬಾ ಎಂದು ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಅಂದವ ತೋಜಿಯ್ಯಾ ಜನ್ಮಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾ.

ಟೀ. ಶಿವಾಂಶಿಕವಾದ ಚಿತ್‌ಸ್ವರೂಪವೆ ಶರಣರೂಪಾಗಿ ಶಿವಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ಮಾಯಾದೇಹ ಕರಣ ಮೊದಲಾದ ನಾನಾ ಪ್ರಪಂಚಿನ ಭವಾರಣ್ಯದೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ತಪ್ಪಿ ತನ್ನ ನಿಜವ ಕಾಣದೆ ಅಜಿಸುತ್ತ ಮನದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಆತ್ಮಜನಕನಪ್ಪ ಶಿವ ನೀನೆ ಕರುಣಿಸಿ ನಿಮ್ಮ ನಿಜವ ತೋಜಿಯ್ಯಾ ಎನ್ನುತ್ತ ಮೋಕ್ಷಾಪೇಕ್ಷಿಯಾಗಿದ್ದ ಶರಣ ನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

ವ. ವನದ ಕೋಗಿಲೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದರೆ ತನ್ನ ವನವ ನೆನೆವುದ ಮಾಣ್ಣುದೇ? ಮಲೆಯ ಗಜವು ಮನೆಗೆ ಬಂದರೆ ತನ್ನ ಮಲೆಯ ನೆನೆವುದ ಮಾಣ್ಣುದೇ? ಕೂಡಲ ಸಂಗನ ಶರಣರು ಮಜ್ಞೆದು ಮರ್ತ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ತಮ್ಮ ಆದಿಮಧ್ಯಾಂತರಂಗದ ಲಿಂಗವ ನೆನೆವುದ ಮಾಣ್ಣರೇ?

ಟೀ. ಆಸೆಗಳು ಕೋಗಿಲೆಗಳು ತಮ್ಮ ನಿಜ ಜನನಸ್ಥಲವನಗಲಿ ಬಂಧನಕ್ಕೆ ಬಂದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ನಿಜಸ್ಥಲವನೆ ಚಿಂತಿಸುತಿಪ್ಪಂತೆ ಶಿವನ ಚಿದಂಶವಾದ ಶರಣರು

ಶಿವಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ನಿಜವ ಮಹಾದು ಮಾಯಾದೇಹಸಂಸಾರಯುಕ್ತವಾಗಿ ಮರ್ತ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದಲ್ಲಿ ಶಿವಜ್ಞಾನೋದಯದಿಂದ ತಮ್ಮ ನಿಜಸ್ವರೂಪವೆ ಲಿಂಗ ವೆಂದಹುದು ಅಂತರಂಗದ ಅಹಿವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವ ಬೆರಸುವ ನೆನಹಿನ ಚಿಂತನೆಯು ಆತುರಗುಂದದೆ ಇವರು ಶರಣರಿಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ರಾರ್ಥ. ೭

ವ. ಸಾವು ತಡವಲ್ಲ, ನರಕ ದೂರವಲ್ಲ, ಕೆಮ್ಮನೆ ಕೆಡಬೇಡಾ ವಿಷ ಯವ ಬಿಡು. ಗುರುಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಂಬು. ಸುಖಯುಷ್ಣೆ ಚಿಮ್ಮಲಿ ಗೆಯ ಚೆನ್ನರಾಮಾ.

ಟೀ. ಅನಿತ್ಯವಾದ ಶರೀರ ಭೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಬಾರದ ಪಾಪವ ಮಾಡಿ ಡರೆ ನರಕ ತಪ್ಪದು ಕೆಡಬೇಡ ಮನುಜಾ. ಗುರುಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡಿದರೆ ನಿತ್ಯ ಮುಕ್ತಿಯಹುದೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ರಾರ್ಥ. ೮

ಪ. 'ಬಟ್ಟೆಗೊಂಡುವೋಗುತ್ತಿವ್ವ' ಮನುಜನೊಬ್ಬ ಹುಲಿ ಕಾಡುಗಿಚ್ಚು ರಕ್ಕಸಿ ಕಾಡಾನೆಗಳು ನಾಲ್ಕುದೆಸೆಯಲಟ್ಟುತ್ತ ಬರೆ ಕಂಡು, ಭರದಿಂದ ಹೋಗದೆಸೆಯಿಲ್ಲದೆ ಬಾವಿಯ ಕಂಡು ತಲೆಯನೂಟಿ ಬೀಳುವಲ್ಲಿ ಹಾವ ಕಂಡು ಇಲಿ ಕಡಿದ ಬಳ್ಳಿಯ ಹಿಡಿದು ನಿಲೆ ಜೇನಹುಳುಗಳು ಮೈಯ್ಯನೂಟುವಾಗ ಮೂಗಿನ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹನಿ ಮಧು 'ಬಂದು' ಬೀಳಿ, ಆ ಮಧುವ ಕಂಡು ಹಿರಿದಪ್ಪ, ದುಃಖವನೆಲ್ಲಾ ಸೈರಿಸಿ ನಾಲಗೆಯ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಮಧುವ ಸೇವಿಸುವಂತೆ, ಈ ಸಂಸಾರಸುಖ ವಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡಿದಡೆ ದುಃಖದಾಗರ. ಇದನಹುದು ಸಕಲ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸುಖವಿಂತುಂಟೆಂದು ನಿರ್ವಿಷಯನಾಗಿ ನಿಂದ ನಿಲವು ಚಿಮ್ಮಲಿಗೆಯ ಚೆನ್ನರಾಮಾ.

ಟೀ. ಸಂಸಾರ ವಿಷಯಸುಖವಲ್ಲ ಅದಹಿಂದೆಲಿವ್ವಿ ದುಃಖವನಂತ ವೆಂದಹುದು ದೇಹೇಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯಸುಖವ ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ನಿಜಸುಖವನಹುದು ಮನ ನಿಂದಡೆ ನಿಜವಸ್ತುವವುದು ತಪ್ಪದೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ರಾರ್ಥ. ೯

ವ. ಹೆಗ್ಗಣವನಿಕ್ಕಿ ನೆಲಗಟ್ಟ ಕಟ್ಟಿದಂತೆ ಆಯಿತ್ತೆನ್ನ ಕಾಯಗುಣ. ಅಹಂಕಾರ ಪ್ರಬೋಧಿಗಳೇಕಯ್ಯಾ ? ಕಾಮ ಕ್ರೋಧ ಲೋಭ

ಮೋಹ ಮದ ಮತ್ಸರಂಗಳನ್ನಿಕ್ಕಿ ಎನ್ನ ಮಾಡಿದಿರಿ ಎನ್ನ ಬಾಧಿಸಲೆಂದು ಲಿಂಗಯ್ಯ ತಂದೆ ! ಅಧಿವ್ಯಾಧಿಗಳೆಲ್ಲವ ಕಳೆದು ನಿರ್ವಾಣವವು ಪದವ ಕರುಣಿಸಯ್ಯಾ ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ.

ಟೀ. ಪರಶಿವನು ತನ್ನ ತದಂತವನೆ ಅತ್ತರ ಮಾತಿ ಹುಟ್ಟಿಸಿದಂತೆ ದೇಹ ಕರಣಗುಣ ಧರ್ಮಕರ್ಮಗಳ ಅಹಂ ಮಮತೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲವ ಕೂಡೆ ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಭವಕ್ಕೆ ತಂದು ನೋಯಿಸಿ ವಿನೋದಿಸುತ್ತಿವಾತನು ಶಿವನೆಂದಹುದು ಶರಣರು ಶರಣುವೊಕ್ಕು ಭವರೋಗವ ಬಿಡಿಸಿ ದೇಹವಾಸನೆಯ ಕೆಡಿಸಿ ನಿರ್ವಾಸನೆಯವು ಶಿವಸುಖವ ಬಯಸಿ ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೧೦

ವ. ಉತ್ಪತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಶುಕ್ಲ ಶೋಣಿತದಿಂದಾದ ಲಜ್ಜೆ ಸಾಲದೆ ? ಅಂತು ಬಲಿದ ಸಪ್ತಧಾತುವಿನ ನರಕ ದೇಹದೊಳಿವು ಹೇಸಿಕೆ ಸಾಲದೆ ? ಮತ್ತೆಯು ಪಾಪಂಗಳ ಮಾಡಿ ದುರಿತಂಗಳ ಹೊಣುವು ಹೆಗತನ ವೇಕಯ್ಯಾ ? ಕಾಲನ ಕಯ್ಯ ಬಡಿಸಿಕೊಂಡು ನರಕವನುಂಬುದು ವಿಧಿಯೆ ಎಲೆ ಮನುಜಾ ? ಒತ್ತೊತ್ತೆಯ ಜನನದ ಗೆಲುವನೆ ಕರ್ತನ ಪೂಜಿಸು ನಮ್ಮ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವನ.

ಟೀ. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ನರಕದೇಹವನನುಭವಿಸುತ್ತ ಮತ್ತೆಯೂ ಪಾಪವ ಮಾಡಿ ಕಾಲನ ಕಯ್ಯ ಬಡಿಸಿಕೊಂಡು ನರಕಕ್ಕಿಳಿವುದು ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲ. ಜಗದ ಕರ್ಕೃ ಶಿವನ ಪೂಜಿಸಿದಡೆ ಜನನ ಮರಣವಿಲ್ಲ ಮನುಜಾ ಎಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೧೧

ವ. ದಿಟವುಟ ಭಕುತಿ ಸಂಪುಟ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳದಾಗಿ ಟೆವಕ ಟೆಂಬಕನನಾಡಿಸು ತ್ರಿದಿತ್ತಯ್ಯಾ ನಿನ್ನ ಮಾಯೆ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಯ್ಯಾ ಹೊನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಮಣ್ಣು ತೋಡಿ.

ಟೀ. ತನ್ನ ನಿಜ ಶಿವತತ್ತ್ವವನಹುದು ಕೂಡುವ ಕೂಟದ ನಿಜ ಭಕುತಿ ಹುಟ್ಟಿದು ಜೀವಂಗಿಂಬುದೀಗ ' ದಿಟ ವುಟ ಭಕುತಿ ಸಂಪುಟ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳದಾಗಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಧ. ಅಂತು ತನ್ನ ನಿಜ ಶಿವತತ್ತ್ವದಲ್ಲಿ ಕೂಟವಿಲ್ಲವಾಗಿ ಜೀವಂಗಿ ಹೊನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಮಣ್ಣು ಮೊದಲಾದ ದೇಹಸಂಸಾರಸುಖದ ಮಚ್ಚನ್ನಿಕ್ಕಿ ಭವಭವ

ದಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿಸಿ ಜಹ್ವೆಯ ತುಟಿಗಳು ಮೂಗಿನ ಟೆಂಬೆಗಳು ಹೊಡೆದಾಡುವ ಉಸುರತೆ ಕಟದ ವಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ಹೊದಕುಳಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿಹುದು ಶಿವಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ಮಾಯೆ ಜೀವರನೆಂಬುದೀಗ ' ಟೆವಕ ಟೆಂಬಕನಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತ್ತಯ್ಯಾ ನಿನ್ನ ಮಾಯೆ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಯ್ಯ ಹೊನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಮಣ್ಣು ತೋಱು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ.

೧೨

ವ. ಎಲುವಿನ 'ಹಂಜರ' ಕರುಳಿನ ಜಾಳಿಗೆ, ಅಮೇಧ್ಯದ ಹುತ್ತು, ಮೂತ್ರದ ಬಾವಿ, ಶ್ಲೇಷ್ಮದ ಕಸಜು, ಕೀವಿನ ಸೋನೆ, ನೆತ್ತರ ಮಡು, ನಾಡಿಗಳ ಸುತ್ತುವಳಿ, ನರವಿನ ನೆಣಜಂತ್ರ, ಮಾಂಸದ ಪುಟ್ಟಿಯ ತೆವ್ವ, 'ಕಿಸುಕುಳಿನ' ಹೇಸಿಕೆ, ಅತಿಹೇಯದ ಮಲಿನ, ಅಸ್ಥಿ ರೋಮ ತೊಗಲ ಪಾಕುಳ, ಕ್ರಿಮಿಯ ಸಂಕುಳ, ಉತ್ತತ್ತಿ ಸ್ಥಿತಿಯದ ಬೀಜ, ರೇತ ರಜಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಜನಿತ, ಅಧಿವ್ಯಾಧಿಯ ತವರು ಮನೆ, ವಿಷಯದ ಭಯ, ದುಃಖದಾಗರ, ಮೋಹದ ಬಲೆ, ತೋಱು ಕೆಡುವ ತನು ಇದು ನೀನೆಂದು ನಿನ್ನದೆಂದು ಮಾಡಬಾರದ ಪಾಪವ ಮಾಡಿ ಮುಚ್ಚಿ ಹೂಸಿ ಹೊದಸಿ ಈ 'ದೇಹಂಗಂಡು' ಮುಟುಗುವೆ. ಅಘೋರ ನರಕದಲ್ಲಿಕ್ಕುವಾಗ ಅಡ್ಡಬವುರಾರೋ? ಅಹಂಮಮತೆಯ ಬಿಟ್ಟು ಸೋಹಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ಮಿ 'ಎಂಬ' ಕೇಡಿಲ್ಲದ ಪದವಿಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಾ ಮರುಳೇ ! ಬೇಡ ಕೆಡುವೆ ನಿನ್ನ ನೀ ತಿಳಿದುನೋಡಾ ಚಮ್ಮಲಿಗೆಯ ಚೆನ್ನರಾಮಾ.

ಟೀ. 'ಅಪೇಯವಾದ' ದೇಹಭೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಪಾಪವ ಮಾಡಿ ನರಕಕ್ಕಿಳಿಯದೆ ದೇಹೋಹಂ ಮಮತೆಗಳ ಬಿಟ್ಟು, ನಾನು ಶಿವನೆಂಬ ನಿಜವ ತಿಳಿದು ಶಿವೋಹಂ ಎಂಬ ಶಿವಭಾವವ ಸಾಧಿಸಿದಡೆ ನಿತ್ಯನಪ್ಪೆ ಮನುಜಾ ಎಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೧೩

ವ. ಒಲೆ ಹೊತ್ತಿ ಉರಿದಡೆ ನಿಲಬಹುದಲ್ಲದೆ ಧರಿ ಹೊತ್ತಿ ಉರಿದಡೆ ನಿಲಬಹುದೆ ? ಏರಿ ನೀರನುಂಬಡೆ, ಬೇಲಿ ಕೆಯ್ಯ ಮೇವರೆ ನಾರಿ ತನ್ನ ಮನೆಯಲಿ ಕಳುವರೆ ತಾಯ ಮೊಲೆವಾಲು ನಂಜಾಗಿ ಕೊಲುವರೆ

೧ ಯು (ಎ)   ೨ ಪಂಜರ   ೩ ಕಿಸುಕುಳದ (ಎ)   ೪ ದೇಹಂಗಂಡು (ಎ)
 ೫ ಎಂದು (ಎ)   ೬ ಅಪೇಯವಾದ (ಎ)

ಇನ್ನಾರಿಗೆ ದೂರುವೆ ತಂದೆ ? ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ ನೀ ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಜೀವನ ಭವದುಃಖಿಯ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಬಿಡಿಸುವವರಾರುಂಟು ?

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೧೪

ವ. ಬಡಪಶು ಪಂಕದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದರೆ ಕಾಲ ಬಡಿವುದಲ್ಲದೆ ಬೇಟೆ ಗತಿ ಯುಂಟೇ ? ಶಿವಶಿವಾ ಿಹೋದೆಹೆ ಹೋದೆಹೆನಲಾ ! ನಿಮ್ಮ ಮನ ದತ್ತಲಿನ್ನ ತೆಗೆಯಯ್ಯಾ. ಪಶು ನಾನು ಪಶುಪತಿ ನೀನು. ತುಡು ಗುಣಿಯೆಂದೆನ್ನ ಜಡಿದು ಬಡಿಯದ ಮುನ್ನ ಒಡೆಯ ನಿಮ್ಮ ಬಯ್ಯ ದಂತೆ ಮಾಡು ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ.

ಟೀ. ನಿಮ್ಮ ನಿಜವ ಮುಟ್ಟಿಸಿ ಪಶುಜೀವನಂ ಮಾಡಿ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಕೆಸ ಳೋಗೆ ಕೆಡಹಿದ ಬಳಿಕ ಏಳುವ ಸ್ವತಂತ್ರ ಇಲ್ಲವಯ್ಯಾ. ಪಶುಪತಿ ನೀ ಮಾಡಿದ ಸಂಸಾರದ ಸುಖವ ನೀ ಮುಂತಾಗಿ ಭೋಗಿಸದೆ ಭೋಗಿಸಿದ ಪಶುಜೀವನನು ಕಾಲನವರು ಕೊಲ್ಲುತ್ತ ನಿನ್ನ ಬಿಡಿಸುವ ಒಡೆಯರಾರೋ ಎಂದು ಬೈವ ಬೈಗಳು ಶಿವ ನಿಮಗಿಲ್ಲದ ಮೊದಲೆ ಎನ್ನ ಭವಸಂಸಾರವ ಬಿಡಿಸಿ ನಿಮ್ಮತ್ತ ತೆಗೆದುಕೋ ಎಂದು ಶರಣರು ಶಿವಂಗೆ ವಾಸಿಯ ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದೀ ವಚನದ ಶಾತ್ರ್ಯಾರ್ಥ.

೧೫

ವ. 'ಬೆಳೆಯ' ಭೂಮಿಯಲೊಂದು ಪ್ರಳಯದ ಕಸ ಹುಟ್ಟಿ ತಿಳಿಯ ಲೀಯದು ಎಚ್ಚುಲೀಯದು. ಎನ್ನವಗುಣವೆಂಬ ಕಸವ ಕಿತ್ತು ಸಲಹಯ್ಯಾ ಲಿಂಗತಂದೆ. ಸುಳಿದೆಗೆದು ಬೆಳೆನೆನು ಕೂಡಲಸಂಗಮ ದೇವಾ.

ಟೀ. ನೋತ್ಪದ ಫಲ ಕೂಡುವ ಬೆಳೆಸೀಗ ಭಕ್ತಿ. ಅಂತಪ್ಪ ಭಕ್ತಿಯ ಬೆಳೆಗೆ ಸಾಧನ ಮನುಜದೇಹವೆಂಬುದೀಗ ' ಬೆಳೆಯ ಭೂಮಿ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃಥ. ಅಂತು ಭಕ್ತಿಯ ಬೆಳೆಗೆ ಸಾಧನವಾದ ಮನುಜದೇಹದಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಕಸ ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿತ್ತು. ಭಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನವ ಹುಟ್ಟಲೀಯದೆ ಕಂಟಕವಾಗಿಹು ದೆಂಬುದೀಗ ' ಒಂದು ಪ್ರಳಯದ ಕಸ ಹುಟ್ಟಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ತನ್ನ ನಿಜವ ತಿಳಿದು ಎಚ್ಚತ್ತು ಶಿವಪದವ ಕೂಡುವ ಭಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಕಂಟಕವಾ

ಗಿವು ಅಜ್ಞಾನವ ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ಶಿವನೇ, ಅಜ್ಞಾನವ ನಷ್ಟವ ಮಾಡಿ ಕರುಣಿಸಿದರೆ ಭಕ್ತಿಜ್ಞಾನ ಪ್ರಭಾವಿಸಿ ಮುಕ್ತಿಯ ಫಲವಪ್ಪದೆಂಬುದೀಗ ' ತಿಳಿಯಲೀಯದು ಎಚ್ಚರಲೀಯದು ಎನ್ನವಗುಣವೆಂಬ ಕಸವ ಕಿತ್ತು ಸಲಹಯ್ಯಾ ಲಿಂಗತಂದೆ. ಸುಳಿದೆಗೆದು ಬೆಳೆವೆನು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ.

೧೬

ವ. ಸಟಿಯಿಲ್ಲದಂತೆ ಪ್ರಪಂಚಿಲ್ಲದಂತೆ ನೈಸಿಕವಿಲ್ಲದಂತೆ ನಡೆಸಯ್ಯಾ ಲಿಂಗತಂದೆ. ಒಂದು ನಿಮಿಷವಾದಡೆಯೂ ನಿಮ್ಮ ಶರಣರ ಸಂಗ ದಲ್ಲಿರಿಸಯ್ಯಾ. ' ಬೇಟೆ ಮತ್ತೆ ಅನ್ಯವ ತೋರಿದಿರಯ್ಯಾ ' ಹೊಲಬು ಗೆಟ್ಟಿನಯ್ಯಾ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ.

ಟೀ. ಶಿವಜ್ಞಾನೋದಯವಾದ ಶರಣನು ತನ್ನ ಅಪರಿವಿಂಗೆ ಕಂಟಕವಾಗಿವು ಅಜ್ಞಾನಗುಣ ಹೊದ್ದದಂತೆ ಶರಣಸಂಗವ ಕರುಣಿಸಿ ನಿಜವ ಮಹಿಯದಂತೆ ಇರಿಸಯ್ಯಾ ಎಂದು ಲಿಂಗವ ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದರು ಶರಣರೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೧೭

ವ. ಹುಟ್ಟೆಂದು ಲೋಕದೊಳು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಇಳಿಯಬಿಟ್ಟರೆ ನಿಮ್ಮ ನಗುವ ರಯ್ಯಾ. ಹರನೆ ಹೊಲಬುಗೆಟ್ಟಿನು ಬಟ್ಟಿಯ ತೋರಿಯಯ್ಯಾ. ಹುಯ್ಯ ಲಿಟ್ಟಿನು ಗಣಂಗಳು ಕೇಳಿರಯ್ಯಾ. ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನೆನ್ನ ಕಾಡಿಕ ನಯ್ಯಾ.

ಟೀ. ಶಿವ ತನ್ನ ತದಂತವಾದ ಆತ್ಮನಿಗೆ ತಾನೆ ದೇಹಸಂಬಂಧಿಯ ಮಾತಿ ಹುಟ್ಟಿಸಿ ತನ್ನ ನಿಜವ ಕೂಡುವ ಭಕ್ತಿಪಥವ ಮಹಿಸಿ ಕಾಡುತ್ತಿದ್ದಾತ ಶಿವನೆಂದ ಉಿದು ಶರಣರು ತಮ್ಮ ನಿಜವ ಕೂಡುವ ಭಕ್ತಿಪಥವ ತೋರಿ ಮುಕ್ತನ ಮಾಡೆಂದು ಶಿವನಿಗೆ ಮೊಹಿಯಿಟ್ಟು ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೧೮

ವ. ಎಂದೋ ಸಂಸಾರದಂದುಗ ಹಿಂಗೂದೆನಗೆಂದೋ ? ಮನದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮವೆನೆಗಹುದೆಂದೋ ? ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ ಇನ್ನೆಂದೋ ಪರಮಸಂತೋಷದೊಳಿಹುದೆನಗೆಂದೋ ?

ಟೀ. ಜ್ಞಾನೋದಯವಾದ ಶರಣನು ಸಂಸಾರಬಂಧನದ ದುಃಖಕ್ಕಲಸಿ ಶಿವಾನಂದಸುಖ ದೊರಕಿ ಪರಿಣಾನುದಲ್ಲಿಪ್ಪುದದೆಂದಹುದೋ ಎಂದು ಮೋಕ್ಷ ಪ್ರೇಮ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿರ್ದನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೧೯

ವ. ಒಂದು ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ದುಃಖವ ನಾನು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಿಕಳಿಯಲಾರೆ. ಇನ್ನು ಎಂಬತ್ತುನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷವೆಂದರೆ ನಾನಿನ್ನೇವೆನಯ್ಯಾ? ಒಂದುವನಿಯದ ಶಿಶು ನಾ ನೊಂದೆನಯ್ಯಾ ! ಎನ್ನ ಕಂದ ಬಾ ಎಂದು ಕಂಬನಿಯ ತೊಡದೆತ್ತಿ ಅನಂದದಿಂದ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ಉಳಿಯು ಮೇಶ್ವರಾ.

ಟೀ. ಜ್ಞಾನೋದಯದಿಂದ ತಾನು ಶಿವಾಂಶಿಕನೆಂದಹುದ ಶರಣನು ತನಗೆ ಅನಾದಿಯಲ್ಲಿ ದೇಹ ಕರಣ ಜನನ ಮರಣವಿಲ್ಲದಿದ್ದು ಶಿವಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ದೇಹಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಭವದಲ್ಲಿ ನೊಂದು ಅಳಲುವ ಭವದುಃಖವ ಬಿಡಿಸಿ ಶಿವ ನಿಮ್ಮ ನಿಜಾತ್ಮನೆಂದೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಅನಂದದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ನಿಂದು ಮೂರ್ತಿಯ ತೋಪಿ ಕರುಣಿಸೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೨೦

ವ. ಅಜಿಯದೆ ಜನನಿಯ ಜರದದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದನಾಗಿ ಬಾರದ ಭವಂಗಳಲ್ಲಿ ಒಲಿಸಿದೆ ತಂದೆ. ಹುಟ್ಟಿತ್ತೆ ತಪ್ಪಾಯಿತ್ತೆ ಎಲೆ ಲಿಂಗವೆ ? ಮುನ್ನ ಹುಟ್ಟಿದುದಕ್ಕೆ ಕೃಪೆಮಾಡು ಲಿಂಗವೆ ! ಇನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಜನಾದಡೆ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ ನಿಮ್ಮಾಣೆ.

ಟೀ. ಜ್ಞಾನೋದಯದಿಂದ ತನ್ನಾದಿಯ ಶರಣ ತಿಳಿದುನೋಡಿ ಶಿವ ತಾನೆ ತನ್ನ ಸಿಜವ ಮಹಿಸಿ ಕಾನೆ ಹುಟ್ಟಿಸಿದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದನಲ್ಲದೆ ಆ ಹುಟ್ಟಿದ ದೇಹ ಧರ್ಮದ ಮಹಿಮೆಯ ತಪ್ಪನೊಮ್ಮಿಗೆ ನೋಡದೆ ಲಿಂಗವು ಕೃಪೆಯ ಮಾಡಿದಡೆ ಮುಂದೆ ಭವದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೨೧

ವ. ಹೃದಯದಲ್ಲಿಪ್ಪುದೆಲ್ಲಾ ನಂಜು ಕಂಡಯ್ಯಾ ! ಕಂಗಳಲೊಬ್ಬನ ಕರೆವಳು, ಮನದಲೊಬ್ಬನ ನೆನೆವಳು, ವಚನದಲೊಬ್ಬನ ನೆನೆರೆವಳು. ಇಂತವಳ ತನು ಒಂದೆಸೆ ಮನವೊಂದೆಸೆ ಮಾತೊಂದೆಸೆ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ ಈ ಮಾನಸಗಳೈಯ ನನ್ನವಳೆಂದು ನಂಬುವ ಕುಟಿ ನರರನೇನೆಂಬೆನಯ್ಯಾ ?

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೨೨

ವ. ಭೂಮಿ ನಿನ್ನದಲ್ಲ, ಹೇಮ ನಿನ್ನದಲ್ಲ, ಕಾಮಿನಿ ನಿನ್ನವಳಲ್ಲ, ಅದು ಜಗಕ್ಕಿಕ್ಕಿದ ವಿಧಿ. ನಿನ್ನೊಡವೆಯೆಂಬುದು ಜ್ಞಾನರತ್ನ. ಅಂತಸ್ತು ದಿವ್ಯ ರತ್ನವ ಕೆಡಗುಡದೆ ಆ ರತ್ನವ ನೀನಲಂಕರಿಸಿದೆಯಾದಡೆ ನಮ್ಮ ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನಿಂದ ಬಿಟ್ಟು ಸಿರಿವಂತರಿಲ್ಲ ಕಾಣಾ ಎಲೆ ಮನವೆ !

ಟೀ. ಶಿವ ತನ್ನ ಕಾಣದಂತೆ ಹೊನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಮಣ್ಣೆಂಬ ಮಾಯಾವಿಧಿಯು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಜೀವರ ತಿನ್ನಿಸಿ ಕೊಲುವುದನಜ್ಞಾನವು ಅವು ನಿನ್ನದೆಂಬ ಭ್ರಾಂತಿ ಬಿಟ್ಟು ನಿನ್ನ ನಿಜದಜ್ಞಾನವು ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನವ ಸಾಧಿಸಿ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮಹಿಮೆಯೆ ಇದ್ದರೂ ನೀನೇ ಪರಶಿವನೆಂದೇ ಅಜ್ಞಾನವೆಂದೇ ಎಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೨೩

ವ. ಭವಬಂಧನ ಭವಪಾಶಂಗಳಾದ ಕಾರಣವೇನಯ್ಯಾ ? ಹಿಂದಣ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವ ಮಹಿದೇನಾಗಿ, ಹಿಂದಣ ಸಿರಿಯಲ್ಲಿ ಜಂಗಮವ ಮಹಿದೇನಾಗಿ. ಅಜ್ಞಾನದ ಸಂಸಾರವ ಹೊದ್ದಲೀವೆನೇ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇನಾ ?

ಟೀ. ಜ್ಞಾನೋದಯದಿಂದ ಶರಣ ತನ್ನ ಮುನ್ನಿನ ನಿಜವ ತಿಳಿದು ನೋಡಿ ಅನಾದಿಯಲ್ಲಿ ತಾನು ಪರಶಿವನ ಚಿತ್ತವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಆ ಪರಶಿವನ ಚಿತ್ತವಿಗೆ ಲೀಲೆದೋಷ ಸಾಕಾರವನವಲಂಬಿಸಿಕೊಂಡು ತೋಷಿತ ತೋಷಿಕೆಯಿಗ ಚಿತ್ತವಿನ ಹಿಂದಣ ಪ್ರಭವಜನನ. ಅಂತು ಸಾಕಾರವನವಲಂಬಿಸಿಕೊಂಡು ಅಹಂಭಾವದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿ ತಾನು ಲಿಂಗವೆಂಬುವ ಮಹಿದ ಮಹಿಮೆಯೇ ಚಿತ್ ಸ್ವರೂಪನಾದ ಶರಣಗೆ ದೇಹಸಂಸಾರದ ಭವಬಂಧನವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಭವಬಂಧನ ಭವಪಾಶಂಗಳಾದ ಕಾರಣವೇನಯ್ಯಾ ? ಹಿಂದಣ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವ ಮಹಿದೇನಾಗಿ, ಹಿಂದಣ ಸಿರಿಯಲ್ಲಿ ಜಂಗಮವ ಮಹಿದೇನಾಗಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃತ್. ಅಂತು ಮಹಿದ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಜನ್ಮ ಜನ್ಮದ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯಭೋಗಸುಖಗಳ ಲಿಂಗವ ಮಹಿದು ಭೋಗಿಸಿ ಭವಬಂಧನಕ್ಕೊಳ

ಗಾದರು ಜೀವರು. ಇಂತೆಂಬುದನಱಿದು ಸರ್ವಭೋಗಂಗಳ ಲಿಂಗಕೃಪಿಸಿ
ಲಿಂಗಭೋಗೋಪಭೋಗಿಯಾದಾತಂಗೆ ಭವಸಂಸಾರ ಬಂಧನವಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀ
ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

ಸಂಸಾರಹೇಯಸ್ಥಲ ಸಂಪೂರ್ಣ

ಅಂತು ಸ್ಥಲ ಉಕ್ತಂ ಶ್ಲೋಕ ೭೧ಕ್ಕಂ ವಚನ ೧೨೦ಕ್ಕಂ

ಮಂಗಳಂ

ಶ್ರೀ

೯. ಗುರುಕರುಣಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ. ಇಂತು ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನೋದಯದಿಂದ ಅಜ್ಞಾನವು ನೋಡಿ
 ಅನಾದಿ ಪರಶಿವ ತಾನೆಂದಜ್ಞಾನವು ತನ್ನ ನಿಜವು ತಿಳಿದು ತನ್ನಿಂದನ್ಯವನ್ನು ದೇಹ-
 ಸಂಸಾರ-ಭ್ರಾಂತಿ-ಭಾವಗಳನ್ನೆಲ್ಲವು ನೇತಮಾಡಿ ಶಿವಾಪೇಕ್ಷನಾಗಿ ಶಿವತತ್ತ್ವವು
 ನೈದುವ ಭಕ್ತಿ ಮಾರ್ಗವು ತಿಳಿದು ಗುರುಪಾವಸ್ಥೆಯುಂ ಮಾಡಲು, ಆ ಗುರುಕರುಣ
 ದಿಂದ ಮಲತ್ರಯಾದಿಗಳ ಕಳೆದು ಪುನರ್ಜಾತನು ಮಾಡಿ, ಆ ಆತ್ಮನ ನಿಜಸ್ವರೂಪ
 ವನ್ನು ಮಹಾಘನಲಿಂಗಮಂ ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು, ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧಮಂ
 ಮಾಡಿ, ಆ ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧವಾದ ಅಂಗೇಂದ್ರಿಯಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗೇಂದ್ರಿ
 ಯಂಗಳೆಂದು, ಆ ಲಿಂಗೇಂದ್ರಿಯಂಗಳ ಸುಖಭೋಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗಭೋಗೋಪ
 ಭೋಗವೆಂದು, ಆ ಲಿಂಗಭೋಗೋಪಭೋಗವೆ ಪರಮಪ್ರಸಾದವೆಂದು, ಆ
 ಪರಮಪ್ರಸಾದಸೇವನೆಯಿಂದ ಪರತತ್ತ್ವ ನೀನೆಂದಜ್ಞಾನವು ದ್ವೈತಭಾವವಳಿದು
 ಅದ್ವೈತಜ್ಞಾನವೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಸಂಬಂಧವೆಂದು, ಆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗದ ಪರಮಚೈತನ್ಯ
 ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪರತತ್ತ್ವಸ್ವರೂಪೇ ಜಂಗಮವೆಂದು, ಅಂತು ಶಿವ ತಾನೆ ತನ್ನ ಲೀಲಾ
 ವಿಲಾಸದಿಂದ ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮವೆಂಬ ತ್ರಿವಿಧವಾಗಿ ಪೂಜ್ಯನಿಸಿದ ಆ ತ್ರಿವಿಧ
 ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ತ್ರಿವಿಧ ಭಕ್ತಿಯ ಬಿಡದೆ ಮಾಡುವ ಪೂಜಕನಾದಾತನು ಶಿವನೆಂದು
 ನಿರೂಪಿಸಿ ಆ ಶಿವನ ಲೀಲಾವಿಲಾಸದಿಂದ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯ ಸಕಲ ತತ್ತ್ವಪದಾ
 ರ್ಥಂಗಳ ರಚಿಸಿದ ರಚನೆಯನಜ್ಞಾನವು, ಆ ರಚಿಸಿದ ತತ್ತ್ವಪದಾರ್ಥಂಗಳ ಗುರು
 ಲಿಂಗ ಜಂಗಮದ ಸೊಮ್ಮೊಂದರ್ಪಿಸುತ್ತ ಪಟಾಸ್ಥಲ ಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಪಡ್ವಿಧ
 ಭಕ್ತಿಯನಾಚರಿಸುತ್ತಿವು ಸದ್ಭಕ್ತನೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಶಿವನೆಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿದ ಗುರು
 ಕರುಣದಿಂದ. ಅದುಕಾರಣ ಗುರುಕರುಣಸ್ಥಲವೆಂದು ಹೇಳಲಾದುದು.

ಗುರುಕರುಣಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಶ್ಲೋಕ :

ಚೈತನ್ಯಂ ಶಾಶ್ವತಂ ಶಾಂತಂ ವೈರಮಾತೀತಂ ನಿರಂಜನಮಾ
ನಾದಬಿಂದುಕಲಾತೀತಂ ತಸ್ಮೈ ಶ್ರೀಗುರವೇ ನಮಃ

ಟೀಕು. ಚೈತನ್ಯತ್ವಕನಾದಂಥಾ ನಿತ್ಯನಾದಂಥಾ ಶಾಂತನಾದಂಥಾ ಆಕಾ
ಶಾದಿ ತತ್ತ್ವವನು ಮೀಟಿದಂಥಾ ನಿರಂಜನನಹಂಥಾ ನಾದಬಿಂದುಕಳೆಗಳ
ಮೀಟಿದಂಥಾ ಆ ಶ್ರೀಗುರುವಿಂಗೋಸ್ಕರ ನಮಸ್ಕಾರವು. ೧

ಗುರುದೇವೋ ಮಹಾದೇವೋ ಗುರುದೇವಸ್ಸದಾಶಿವಃ
ಗುರುದೇವಃ ಪರಂ ತತ್ತ್ವಂ ತಸ್ಮೈ ಶ್ರೀಗುರವೇ ನಮಃ

ಟೀ. ಗುರುದೇವನೇ ಮಹಾದೇವನು. ಗುರುದೇವನೇ ಸದಾಶಿವನು.
ಗುರುದೇವನೇ ಪರತತ್ತ್ವವು. ಅಂಥ ಶ್ರೀಗುರುವಿಂಗೋಸ್ಕರ ನಮಸ್ಕಾರವು. ೨

ಅಜ್ಞಾನತಿಮಿರಾಂಧಸ್ಯ ಜ್ಞಾನಾಂಜನ ಶಲಾಕಯಾ
ಚಕ್ಷುರುನ್ಮಿಲಿತಂ ಯೇನ ತಸ್ಮೈ ಶ್ರೀ ಗುರವೇ ನಮಃ

ಟೀ. ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಕತ್ತಲೆಯಿಂದ ಕಾಣಬಾರದೆ ಇದ್ದಂಥ ಕಣ್ಣು
ಸುಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಶಲಾಕೆಯಿಂದ ಆವನಾನೊಬ್ಬ ಶ್ರೀಗುರುವಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು
ಅಂಥ ಶ್ರೀಗುರುವಿಂಗೋಸ್ಕರ ನಮಸ್ಕಾರವು. ೩

ದೀಯತೇ ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಃ ಪ್ರೀಯತೇ ಚ ಮಲತ್ರಯಂ
ದೀಯತೇ ಪ್ರೀಯತೇ ಯಸ್ಯಾಃ ಸಾ ದೀಕ್ಷೇತಿ ನಿಗದ್ಯತೇ

ಟೀ. ದೀಕ್ಷಾಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಅವಯವಾರ್ಥಮುಂ ಪೇಳುತ್ತಿದ್ದಾನು : ಲಿಂಗ
ಸಂಬಂಧಃ-ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಲಿಂಗದೊಡತಣ ಸಂಬಂಧವು, ದೀಯತೇ-ಕೊಡಲು ಪಡು
ತ್ತಿಹುದು, ಮಲತ್ರಯಂ ಮಲ-ಮಲಂಗಳ, ತ್ರಯಂ-ಮೂಳು, ಪ್ರೀಯತೇ-
ಕ್ಷಯವನೆಯ್ದುತ್ತಿಹುದು, ದೀಯತೇ-ದೀಯತೇ ಎಂಬರ್ಥವು, ಪ್ರೀಯತೇ-
ಪ್ರೀಯತೇ ಎಂಬರ್ಥವು, ಯಸ್ಯಾಃ-ಅವ ದೀಕ್ಷೆಗೆ ಉಂಟು, ಸಾ-ಅದು, ದೀಕ್ಷೇತಿ-
ದೀಕ್ಷೆಯೆಂದು, ನಿಗದ್ಯತೇ-ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತಿಹುದು. ೪

ಸಾ ದೀಕ್ಷಾ ಪರಮಾ ಶೈವೀ ತ್ರಿಧಾ ಭವತಿ ನಿರ್ಮಲಾ
ಏಕಾ ವೇದಾತ್ಮಿಕಾ ಸಾಕ್ಷಾದನ್ಯಾ ಮಂತ್ರಾತ್ಮಿಕಾ ಮತಾ
ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಿಕಾ ಪರಾ ಕಾಚಿತ್ ಏವಮೇವ ತ್ರಿಧಾ ಭವೇತ್

ಟೀ. ಪರಮಾ-ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ, ಶೈವೀ-ಶಿವಸಂಬಂಧಿಯಾದ, ನಿರ್ಮಲಾ-ಮಲತ್ರಯವ ತೊಲಗಿಸುವದಾದ, ಸಾ ದೀಕ್ಷಾ-ಆ ದೀಕ್ಷೆಯು, ತ್ರಿಧಾ-ಮೂಟು ಪ್ರಕಾರವಾದುದು, ಭವತಿ-ಆಗುತ್ತಿಹುದು. ಏಕಂ-ಒಂದು ದೀಕ್ಷೆಯು, ಸಾಕ್ಷಾತ್-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದ, ವೇಧಾತ್ಮಿಕಂ-ವೇಧಸ್ವರೂಪವಾದುದು, ಅನ್ಯಾ-ಮತ್ತೊಂದು ದೀಕ್ಷೆಯು, ಮಂತ್ರಾತ್ಮಿಕಾ-ಮಂತ್ರಸ್ವರೂಪವಾದುದಾಗಿ, ಮತಾ-ನೆನೆಯಲು ಪಟ್ಟಿತ್ತು, ಪರಾ-ಬೇಟೊಂದಾದ, ಕಾಚಿತಾ-ಆವುದಾನೊಂದು ದೀಕ್ಷೆ, ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಿಕಾ-ಕ್ರಿಯಾಸ್ವರೂಪವಾದುದು. ಏವಮೇವ-ಈ ಪ್ರಕಾರದಿಂದವೆ, ತ್ರಿಧಾ-ಮೂಟು ಪರಿಯಾದುದು, ಭವೇತ್-ಆಹುದು.

೫

ಹಸ್ತಮಸ್ತಕಸಂಯೋಗಚ್ಛಲಾದ್ವೇಧೇತಿ ಗೀಯತೇ
ಗುರುಣೋದೀರಿತಾ ಕರ್ಣೇ ಯಾ ಸಾ ಮಾಂತ್ರೀತಿ ಕಥ್ಯತೇ
ಶಿಷ್ಯಪಾಣಿತಲೇ ದತ್ತಾ ಯಾ ದೀಕ್ಷಾ ಸಾ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಿಕಾ

ಟೀ. ಹಸ್ತ-ಆ ಶ್ರೀ ಗುರುವಿನ ಹಸ್ತಕ್ಕೆ, ಮಸ್ತಕ-ಶಿಷ್ಯನ ಮಸ್ತಕದೊಡ ತಣ, ಸಂಯೋಗ-ಸಂಯೋಗದ, ಚ್ಛಲಾತ್-ನವದಿಂದಾದ ದೀಕ್ಷೆ, ವೇಧೇತಿ-ವೇಧಾದೀಕ್ಷೆಯೆಂದು, ಗೀಯತೇ-ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತಿಹುದು. ಯಾ-ಆವುದಾನೊಂದು ದೀಕ್ಷೆ, ಗುರುಣಾ-ಶ್ರೀಗುರುವಿನಿಂದ, ಕರ್ಣೇ-ಶಿಷ್ಯನ ಕರ್ಣದಲ್ಲಿ, ಉದೀರಿತಾ-ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟುದು, ಸಾ-ಆ ದೀಕ್ಷೆ, ಮಾಂತ್ರೀತಿ-ಮಂತ್ರದೀಕ್ಷೆಯೆಂದು, ಕಥ್ಯತೇ-ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತಿಹುದು. ಯಾ ದೀಕ್ಷಾ-ಆವುದಾನೊಂದು ದೀಕ್ಷೆ, ಶಿಷ್ಯಪಾಣಿತಲೇ-ಶಿಷ್ಯನ ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ, ದತ್ತಾ-ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟುದು, ಸಾ-ಆ ದೀಕ್ಷೆ, ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಿಕಾ-ಕ್ರಿಯಾದೀಕ್ಷೆಯೆಂದು, ಉಚ್ಯತೇ-ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತಿಹುದು.

೬

ಯಥಾ ವಹ್ನಿಸ್ತಥಾ ಕಾಸ್ಮೇ ಯಥಾ ಪ್ರೀರೇ ತಥಾ ಘೃತಂ
ಯಥಾ ತಿಲೇ ತಥಾ ತೈಲಂ ಸರ್ವತ್ರಾವಸ್ಥಿತಾ ಕಲಾ

ಟೀ. ಕಾಷ್ಠದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ ಹೇಗೆ ಹಾಂಗೆ, ಪ್ರೀರದಲ್ಲಿ ಘೃತ ಹೇಗೆ ಹಾಂಗೆ, ತಿಲದಲ್ಲಿ ತೈಲ ಹೇಗೆ ಹಾಂಗೆ, ಎಲ್ಲಾ ತಾವಿನಲ್ಲಿಯೂ ಶಿವಕಳೆಯಿರುತ್ತಿಹುದು. ೭

ಜ್ವಲತ್ಕಾಲಾನಲಾಭಾಭಾ ತಟಿತ್ತೋಟಿಸಮಪಭಾ
ತಸ್ಯೋರ್ಧ್ವಂ ಚ ಶಿಖಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮಚಿದ್ರೂಪಾ ಪರಮಾ ಕಲಾ

ಟೀ. ಹೊಳೆವುತ್ತಿದ್ ಕಾಲಾಗ್ನಿಯೋವಾದಿಯ ಕಾಂತಿಯನುಳ್ಳಂಥಾ, ಕೋಟಿವಿಂಚುಗಳಿಗೆ ಸಮಾನವಹ ಪ್ರಭೆಯನುಳ್ಳಂಥಾ, ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪವಹಂಥಾ, ಸೂಕ್ಷ್ಮವಹಂಥಾ, ಉತ್ತಮವಹಂಥಾ ಕಳೆ ಶಿಖಾಗ್ರದಲ್ಲಿರುತ್ತಿಹುದು. ೮

ವಾಚಾತೀತಾಂ ಮನೋತೀತಾಂ ವರ್ಣಾತೀತಾಂ ಚ ತತ್ಪರಾಂ
ಜ್ಞಾನಾತೀತಾಂ ನಿರಂಜನ್ಯಾಂ ಕಲಾಂ ಸೂಕ್ಷ್ಮೇತಿ ಭಾವಯೇತ್

ಟೀ. ಆ ಕಳೆ ವಾಕ್ಯಗಳ ಮೀಟುತ್ತ. ಮನಸ್ಸನೂ ಮೀಟುತ್ತ. ಅಕ್ಷರಂಗಳ ಮೀಟುತ್ತ. ಜ್ಞಾನವ ಮೀಟುತ್ತ. ನಿರಂಜನವಹಂಥಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮಕಳೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದು. ೯

ಏವಂಭೇದಕಲಾ ದೇವಿ ಸದ್ಗುರೋಃ ಶಿಷ್ಯಮಸ್ತಕೇ
ಹಸ್ತಾಬ್ಜಮಧನಾದ್ಗ್ರಹ್ಯಾ ತಸ್ಯ ಭಾವಕರೋದಿತಾ

ಟೀ. ಎಲೆ ದೇವಿ, ಶ್ರೀಗುರು ಶಿಷ್ಯನ ಮಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹಸ್ತಕಮಲವನು ಇರಿಸಿ, ಈ ಪ್ರಕಾರವಹ ಕಳೆಯನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಮಾಡಿದಾತನಾಗಿ ಸದ್ಗುರುವಿನ ಹಸ್ತದಿಂದ ಆ ಕಳೆ ಹುಟ್ಟಿತ್ತೆಂದವುವುದು. ೧೦

ಯಥಾ ಕಲಾ ತಥಾ ಭಾವೋ ಯಥಾ ಭಾವಸ್ತಥಾ ಮನಃ
ಯಥಾ ಮನಸ್ತಥಾ ದೃಷ್ಟಿಯಥಾ ದೃಷ್ಟಿಸ್ತಥಾ ಸ್ಥಲಂ

ಟೀ. ಹೇಗೆಗೆ ಕಳೆ ಹಾಂಗೆ ಭಾವವು, ಹೇಗೆಗೆ ಭಾವ ಹಾಂಗೆ ಮನಸ್ಸು, ಹೇಗೆಗೆ ಮನಸ್ಸು ಹಾಂಗೆ ದೃಷ್ಟಿ, ಹೇಗೆಗೆ ದೃಷ್ಟಿ ಹಾಂಗೆ ಸ್ಥಲವು ಎಂದು ಈಶ್ವರನು ಹೇಳಿದನು. ೧೧

ಸಾ ಬಾಹ್ಯಾಭ್ಯಾಂತರಂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಲಿಂಗಂ ಜ್ಯೋತಿಃ ಪರಂ ಸ್ವಕಂ
ತಿಲೇ ತೈಲಮಿವಾಭಾತಿ ಹ್ಯರಣ್ಯಾಮಿವ ಪಾವಕಃ
ಪ್ರೇರೇ ಸರ್ಪಿರಿವ ಸ್ತೋತಸ್ಯಂಬುವತಾ ಸ್ಥಿತಮಾತ್ಮನಿ

ಟೀ. ಸಾ ಬಾಹ್ಯಾಭ್ಯಾಂತರಂ-ಒಳಹೊಲಿಗೆ ಸಹಿತವಾಗಿ, ಸ್ವಕಂ-ನಿಜವಾದ, ಜ್ಯೋತಿಃ ಪರಂ-ಪರಂಜ್ಯೋತಿಸ್ವರೂಪವಾದ, ಸಾಕ್ಷಾತ್-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದ, ಲಿಂಗಂ-ಲಿಂಗವು, ತೈಲಂ-ತೈಲವು, ತಿಲೇ ಇವ-ತಿಲದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆಗೆ, ಪಾವಕಃ-ಅಗ್ನಿಯು, ಅರಣ್ಯಾಮಿವ-ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆಗೆ, ಸರ್ಪಿಃ-ತುಪ್ಪವು, ಪ್ರೇರೇ ಇವ-ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ

ಹೇಗೆ, ಸ್ತೋತಸಿ-ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ, ಅಂಬುವತಾ-ಉದಕವು ಹೇಗೆ ಹಾಂಗೆ, ಅತ್ಯನಿ-ಅತ್ಯನಲ್ಲಿ, ಸ್ಥಿತಂ-ಇದ್ದುದಾಗಿ, ಆಭಾತಿ-ಕಾಣಬಂದುದು. ೧೨

ತದ್ಭಾಗಲಕ್ಷಣಂ ಭಕ್ತಿಂ ಸುಸೂಕ್ಷ್ಮಂ ಪರಮಾಮಪಿ
ದರ್ಶಯಾಮಾಸ ಶಿಷ್ಯಸ್ಯ ದೇಶಿಕಃ ಪರಮೇಶ್ವರಃ

ಟೀ. ತದ್ಭಾಗ-ಲಿಂಗದ ಅಂಶವನು, ಲಕ್ಷಣಂ-ತೋರುವುದಾಗಿ, ಸುಸೂಕ್ಷ್ಮಂ-ಮಿಗಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ, ಪರಮಾಮಪಿ-ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತವು ಮೇಲಣದ್ದಾಗಿ, ಇದ್ದಂಥಾದಾದಡೆಯೂ, ಭಕ್ತಿಂ-ಭಕ್ತಿಯನು, ಪರಮೇಶ್ವರಃ-ಶಿವನು, ದೇಶಿಕಃ-ಗುರುವಾಗಿ, ಶಿಷ್ಯಸ್ಯ-ಶಿಷ್ಯಂಗೆ, ದರ್ಶಯಾಮಾಸ-ತೋಪಿಸಿದನು. ೧೩

ತಸ್ಮಿನ್ ಲಿಂಗೇ ಪರೇ ದೃಷ್ಟೇ ನಿಷ್ಕಲೇ ನಿರುಪಾಧಿಕೇ
ಅಸ್ಯ ಜೀವಸ್ಯ ಕರ್ಮಾಣಿ ಕ್ಷೀಯಂತೇ ಸಕಲಾನಿ ವೈ

ಟೀ. ನಿಷ್ಕಲೇ-ಕಳಾತೀತನಾಗಿ, ನಿರುಪಾಧಿಕೇ-ಉಪಾಧಿಯಿಲ್ಲದ, ಪರೇ-ಪರವಾದ, ತಸ್ಮಿನ್ ಲಿಂಗೇ-ಅ ಲಿಂಗವು, ದೃಷ್ಟೇ ಸತಿ-ಕಾಣಲ್ಪಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಅಸ್ಯ ಜೀವಸ್ಯ-ಈ ಜೀವನ, ಸಕಲಾನಿ-ಸಮಸ್ತವಾದ, ಕರ್ಮಾಣಿ-ಕರ್ಮಗಳು, ಕ್ಷೀಯಂತೇ ವೈ-ಕ್ಷಯವನ್ನೆದುತ್ತಿಹವೇ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ೧೪

ತತಸ್ತಲ್ಲಿಂಗಮಸ್ಯಾಂಗೇ ಶಿಷ್ಯಸ್ಯಾ ಮಿತತೇಜಸಃ
ಗುರುಸ್ಸಂಯೋಜಯಾಮಾಸ ಪೂರ್ವೋಕ್ತೇನೈವ ವರ್ತುನಾ

ಟೀ. ೧೫ ಮೇಲೆ ಗುರುಃ-ಶ್ರೀಗುರುವು, ಪೂರ್ವೋಕ್ತೇನ-ಹಿಂದೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಂಥಾ, ವರ್ತುನೈವ-ಮಾರ್ಗದಿಂದವೆ, ಅಮಿತ-ಹವಣಿಸಲುಪಡದ, ತೇಜಸಃ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ, ಅಸ್ಯ ಶಿಷ್ಯಸ್ಯ-ಈ ಶಿಷ್ಯನ, ಅಂಗೇ-ಶರೀರದಲ್ಲಿ, ತಲ್ಲಿಂಗಂ-ಅ ಲಿಂಗವನು, ಸಂಯೋಜಯಾಮಾಸ-ಕೂಡಿಸಿದನು. ೧೫

ತತ್ಪ್ರಾಣೋ ಲಿಂಗದೇಹಶ್ಚ ಜಾತೋ ಗುರುಕರೇಪಿ ಚ
ಆಚಾರಂ ಗೌರವಂ ಲೈಂಗ್ಯಂ ಜಂಗಮಂ ಚ ಪ್ರಸಾದಕಂ
ಮಹಾಲಿಂಗಮಿದಂ ಜ್ಞೇಯಂ ಷಡ್ವಿಧಂ ವ್ರತಮಾಚರೇತ್
ಇತಿ ಭೇದಂ ನ ಜಾನಾತಿ ಪ್ರಸಾದೋ ನಿಷ್ಕಲೋ ಭವೇತ್

ಟೀ. ಆ ಪ್ರಾಣನು ಗುರುವಿನ ಹಸ್ತದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಲಿಂಗದೇಹಿಯೆನಿಸಿ ಕೊಂಡನು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಹಂಥಾ ಜ್ಞಾನವುರುಷನು ಆಚಾರಲಿಂಗ ಗುರುಲಿಂಗ ಶಿವಲಿಂಗ ಜಂಗಮಲಿಂಗ ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗ ಮಹಾಲಿಂಗ ಇಂತೀ ಆಉ ಪ್ರಕಾರ ವಹಂಥಾ ಲಿಂಗವ್ರತವನು ಅಱಿದು ಆಚರಿಸುವುದು. ಈ ಭೇದವನಜಾಯದೆ ಇದ್ದರೆ ಪ್ರಸಾದವು ನಿಷ್ಫಲವಹುದು.

ತಥಾಪಿ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಸ್ಯ ವೇದ್ಯತೇ ಸರ್ವಮಿಂದ್ರಿಯಂ
ವೇದ್ಯತೇ ಸರ್ವದೇಹಾನಾಂ ಪಾವಕೋ ಸಲಿಲಂ ಯಥಾ

ಟೀ. ಅಗ್ನಿ ಉದಕವನು ಹೇಗೆ ಉಷ್ಣವನು ಮಾಡುವುದು ಆ ಪ್ರಕಾರ ದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಂಗಳನುಳ್ಳಂಥಾ ಪ್ರಾಣನು ಪೂರ್ವ ಗುಣವನು ಬಿಟ್ಟು ಲಿಂಗಕಳೆಯನೆ ವೇಧಿಸಿ, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಕಳೆಯೆನಿಸಿ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ವೆನಿಸಿದನು ಎಂದು ಈಶ್ವರನು ಹೇಳಿದನು. ೧೭

ಘಟಮಧ್ಯಸ್ಥಿತಂ ತೋಯಮಗ್ನಿಜ್ವಲತಿ ಬಾಹ್ಯತಃ
ಅಗ್ನಿಜ್ವಲನಸಂಯೋಗೇ ಉಷ್ಣಂ ಭವತಿ ವಾರಿಣಾಂ

ಟೀ. ಮಡಕೆಯೊಳಗೆ ಉದಕವಿಹುದು. ಅಗ್ನಿ ಹೊಜಿಗೆ ಉರಿಯುತ್ತಿ ಹುದು. ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲೆಯ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಉದಕ ಉಷ್ಣವಹುದು. ಈ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಸತ್ಕ್ರಿಯನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಪ್ರಾಣಂಗೆ ಲಿಂಗಕಳೆ ಸಂಬಂಧಿಸುವುದು. ೧೮

ವೃತ್ತಃ

ಯೋ ಹಸ್ತಪೀಠೇ ನಿಜಲಿಂಗಮಿಷ್ಟಂ
ವಿನ್ಯಸ್ಯ ತಲ್ಲಿನಮನಃಪ್ರಚಾರಃ
ಬಾಹ್ಯಕ್ರಿಯಾಸಂಕುಲನಿಸ್ಸೃಹಾತ್ಮಾ
ಸಂಪೂಜಯತ್ಯಂಗ ಸ ವೀರಶೈವಃ

ಟೀ. ಆವನಾನೋರ್ವನು ಕರಪೀಠದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಶ್ರೀಗುರು ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರಾಣ ಲಿಂಗವನಿರಿಸಿ, ಆ ಶಿವಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಲಯವನ್ನೆದಿದ ಮನಸ್ಸಂಚಾರವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಹೊಜಿಗಣ ಕ್ರಿಯಾಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಬಯಕೆಯನುಳಿದ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳಾತನಾಗಿ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಮಂ ಪೂಜಿಸುತ್ತಿಹನು ಆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಾರ್ಚಕನಾದ ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಂಬಂಧಿಯೆ ವೀರಶೈವನೆಂದಜುವುದು. ೧೯

ನಿರಾಮಯೋ ನಿರಾಚಾರಃ ಪ್ರಮಾಣಾತೀತಗೋಚರಃ
ಗುರುವಕ್ತ್ರೇಣ ಚ ಲಭ್ಯೇತ ನೋದಿತಾಗಮಕೋಟಿಭಿಃ

ಟೀ. ಜನ್ಮಜರಾ ಮರಣಂಗಳಿಲ್ಲದ ಕರ್ಮವಿಲ್ಲದ ಷೋಡಶಪ್ರಮಾಣಂಗಳಿಂದ ಅತೀತವಾಗಿದ್ದಂಥಾ ಗೋಚರಿಸದೆ ಇದ್ದಂಥಾ ಆವುದಾಸೊಂದು ಶಿವತತ್ತ್ವವುಂಟು. ಆ ಶಿವತತ್ತ್ವವು ಸದ್ಗುರೂಪದೇಶಂಗಳಿಂದಲ್ಲದೆ ಅಭ್ಯಾಸವ ಮಾಡಿದ ಆಗಮಕೋಟಿಗಳಿಂದ ಎಯ್ದಲ್ಪಡದು. ೨೦

ಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿ ಗುರುಮಹಾತ್ಮೆಯ ವಚನ :

ವ. 'ಗುರುದೇವ' ಸದಾಶಿವನು, 'ಗುರುದೇವ' ಮಹಾಮಹಿಮನು, 'ಗುರುದೇವ' ಅಕಲ್ಪಿತ ನಿತ್ಯ ನಿರವಯನು. ಸಾಕಾರವಿಡಿದು ಗುರು ಲಿಂಗವಾದ. ನಿರಾಕಾರವಿಡಿದು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವಾದ. ಉಭಯಸ್ಥಲ ವೇಕನಾದಲ್ಲಿ ಭವವಿರಹಿತ ಭಕ್ತ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತನಾದ. ಅಂತು ಗುರು ನಿಂದ ಸ್ಥಾನ ಕಾಶೀಕ್ಷೇತ್ರ, ಗುರುಚರಣಪ್ರಕ್ಷಾಲೋದಕವೆ ಗಂಗಾತೀರ್ಥ. ಗುರುಲಿಂಗ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪರಶಿವನಿಂದ ವಿಶೇಷ. ಗುರುದರ್ಶನ ಪರಮಬೋಧೆ. ಗುರುಪಾದ ರುದ್ರಗಾಯತ್ರಿ. ಗುರುವಿನಿಂದ ಅತಿಶಯ ಘನವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ ಎನ್ನ ಪರಮಗುರುಬಸವಣ್ಣನ ಶ್ರೀಪಾದಕ್ಕೆ ನಮೋ ನಮೋ ಎಂಬೆನು.

ಟೀ. ಕಲ್ಪನೆಗೆ ಬಾರದ ಸತ್ತು ಚಿತ್ತಾನಂದ ನಿತ್ಯ ಪರಿಪೂರ್ಣವಸ್ತುವೆ ತನ್ನ ಲೀಲೆಯಿಂದ ಸಾಕಾರವಾಗಿ ಗುರುವೆನಿಸಿದ. ನಿರಾಕಾರವಿಡಿದು ಪ್ರಾಣಮನಾದ ಚೈತನ್ಯನಾಗಿ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವೆನಿಸಿದನಾಗಿ ಆ ಸಾಕಾರವಾದ ಗುರುವೆ ಚಿತ್ತುವೆನಿಸಿ ಆತ್ಮನೆಂಬಂಗವಾಯಿತ್ತು. ಆ ನಿರಾಕಾರವಾದ ಚೈತನ್ಯವೇ ಪ್ರಾಣವೆಂಬ ಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತು. ಅಂತು ಲಿಂಗಾಂಗವಾದದು ಒಂದೆ ವಸ್ತುವೆಂದಱಿದು ತನ್ನ ಅಂಗ ಪ್ರಾಣ ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮವೆಂದು ಭಿನ್ನವಳಿದು ಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡಬಲ್ಲಾತನ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತನ ಮಾಡುವ ಶ್ರೀಗುರುವಿನ ಮಹತ್ವವನುಪಮಿಸಬಾರದೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೧

ವ. ಮೂಱು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಮೂಲಸೂತ್ರವಾದಾತ ಗುರು. ಮೂಱು ವಿದ್ಯಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯಾರೂಪನಾದಾತ ಗುರು. ಹೊದ್ದಿದ ಪ್ರಪಂಚನಳಿದು ರೂಪ ತಾ ರೂಪಾದಾತ ಗುರು. ಲೋಕತ್ರಯಕ್ಕೆ ಕವಿಲಸಿದ್ಧಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನೆ ಗುರುರೂಪಾದ.

ಟೀ. ಇಷ್ಟ ಪ್ರಾಣ ಭಾವಂಗಳೆಂಬ ಲಿಂಗತ್ರಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಸ್ಥಿಸಿಕೊಂಡಿಹ ಚಿತ್ಕಲೆಯೆಂಬ ಜ್ಞಾನಸೂತ್ರವೀಗ 'ಮೂಱು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಮೂಲಸೂತ್ರ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ತ್ರಿವಿಧಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಅಧಿಸ್ಥಿಸಿಕೊಂಡ ಚಿತ್ಕಲಾಸ್ವರೂಪಿ ಗುರು ವೆಂಬುದೀಗ 'ಮೂಱು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಮೂಲಸೂತ್ರವಾದಾತ ಗುರು' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಮೂಱು ಲಿಂಗವ ಸಾಧಿಸುವ ಭಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನ ವೈರಾಗ್ಯವೆಂಬುದೀಗ 'ಮೂಱು ವಿದ್ಯ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಸಾಧಿಸುವ ಭಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನ ವೈರಾಗ್ಯ ಸ್ವರೂಪಾದುದು ಸುಜ್ಞಾನವಾದ ಕಾರಣ ಆ ಸುಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪಿ ಗುರುವೆಂಬುದೀಗ 'ಮೂಱು ವಿದ್ಯಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯಾಸ್ವರೂಪಾದಾತ ಗುರು' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಮಾಯಾ ಪ್ರಪಂಚ ಹೊದ್ದದೆ ಇದ್ದ ನಿಷ್ಕಲನವು ದೇ ಗುರುಸ್ವರೂಪವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ಹೊದ್ದಿದ ಪ್ರಪಂಚನಳಿದ ರೂಪ ತಾ ರೂಪಾದಾತ ಗುರು' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಪರಶಿವನೆ ಗುರುಸ್ವರೂಪನೆಂಬುದೀಗ 'ಲೋಕತ್ರಯಕ್ಕೆ ಕವಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನೆ ಗುರುಸ್ವರೂಪಾದ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೨

ವ. ತನುವಿನೊಳಗೆ ತನುವಾಗಿ ಮನದೊಳಗೆ ಮನವಾಗಿ ಪ್ರಾಣದೊಳಗೆ ಪ್ರಾಣವಾಗಿವ್ವುದೆಂದರೆ ಕೆಲಬರಿಗೆ ಅಪಾಯಬಪ್ಪುದೆ ? ಅಂತರಂಗ ದಲದೆಯೆಂದಡೇನು ಹೇಳಾ? ಮನಮುಟ್ಟಿ ಕಾಣಬಾರದು. ಬಹಿರಂಗ ದಲದೆಯೆಂದಡೇನು ? ಪೂಜಿಸುವನ್ನಕ್ಕೆ ಕಾಣಬಾರದು. ಸಾಕಾದೆ ವಲ್ಲದ ನಿರಾಕಾರಲಿಂಗವು ವ್ಯಾಕುಳವನ್ನಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗದು. ಎನ್ನ ಮನದೊಳಗೆ ಘನವ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ ತೋಟುವರಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಎನ್ನ ಅಜಗಣ್ಣನಿಕ್ಕಿದ ದಿಶರಿದೊಡಕಿಗೆ ನಾ ಬೆರಗಾದೆನು !

ಟೀ. ತನು ಮನ ಪ್ರಾಣಂಗಳೊಳಹೊದಿಗೆ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿವ್ವು ನಿರವಧು ವಸ್ತುವ ಜ್ಞಾನವಿಂದಲಿದು ಕೂಡಿಹೆನೆಂದತೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗದು. ಗುರು ಕರುಣಿಸಿ

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವ ಮಾಡಿ, ಮನ ಭಾವ ಕರದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ ತೋಪಿಕೊಟ್ಟಲ್ಲದೆ ಘನ ಲಿಂಗದ ಕೂಟ ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೩

ವ. ಗುರುವಚನದಿಂದಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗವನಪಿಯಬಾರದು. ಗುರುವಚನ-
ದಿಂದಲ್ಲದೆ ಜಂಗಮವನಪಿಯಬಾರದು. ಗುರುವಚನದಿಂದಲ್ಲದೆ
ಪ್ರಸಾದವನಪಿಯಬಾರದು. ಗುರುವಚನದಿಂದಲ್ಲದೆ ತನ್ನನಪಿಯ-
ಬಾರದು. ಹಿಂದಣ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಗುರುವ ಪೂಜಿಸಿ ಇಂದು ಜ್ಞಾನೋ-
ದಯವಾದಡೆ ಗುರುವಿಲ್ಲದ ಮುನ್ನ ಆಯಿತ್ತೆನಬಹುದೇ ? ತನ್ನಲ್ಲಿ
ತಾನು ಸನ್ನಿಹಿತನಾದೆನೆಂದಡೆ ಗುರುವಿಲ್ಲದೆ ಆಗದು ಕೇಳಾ ! ಎನ್ನ
ಅಜಗಣ್ಯನೆಂಬ ಗುರುವಿಲ್ಲದೆ ಆ ರೂಢಿಯ ಕೂಟ ಸಮನಿಸದು
ಕೇಳಾ !

ಟೀ. ಜ್ಞಾನೋದಯದಿಂದ ತನ್ನ ನಿಜವ ತಾನಪಿದು ಬ್ರಹ್ಮವಾದೆನೆಂಬಡೆ
ಸಾಧ್ಯವಾಗದು. ಅದೇಕಯ್ಯಾ ಎಂದಡೆ : ದೇಹವಾಸನೆ ತನ್ನಾಧೀನದಲ್ಲಿ ಹಿಂಗಿ
ಹೋಗದಾಗಿ ಅದು ಶಿವಾಧೀನದಲ್ಲಿಪ್ಪುದಾಗಿ ಸ್ವಯಾಧೀನಮುಕ್ತಿ ಆರಿಗೂ ಇಲ್ಲ.
ಮತ್ತೆಂತೆಂದಡೆ : ಜ್ಞಾನೋದಯವಾದ ಬಳಿಕ ಗುರುವಚನಪ್ರಮಾಣವಿಡಿದು
ಚರಬ್ರಹ್ಮವು ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದಸ್ವರೂಪಾಗಿಪ್ಪದೆಂದಪಿದು ತನು
ಮನ ಪ್ರಾಣಂಗಳ ನಿವೇದಿಸಿ ತನ್ನ ನಿಜವ ಕೂಡುವ ವರ್ಮವ ಗುರುಮುಖದಿಂದ
ಲ್ಲದೆ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೪

ವ. ಕಂಡುದ ಹಿಡಿಯಲೊಲ್ಲದೆ ಕಾಣದುದನಪಿಸಿ ಹಿಡಿದಿಹೆನೆಂದಡೆ
ಸಿಕ್ಕದೆಂಬ ಬಳಲಿಕೆಯ ನೋಡಾ ! ಕಂಡುದನೆ ಕಂಡು ಗುರುವಾದವ
ಹಿಡಿದಲ್ಲಿ ಕಾಣದುದ ಕಾಣಬಹುದು ಕಾಣಾ ಗೊವೇಶ್ವರಾ !

ಟೀ. ವಾಚ್ಯನಸ್ಥಿಗೆ ಗೋಚರಿಸಿ ಕಾಣಬಾರದಿಹ ವರಬ್ರಹ್ಮವನು ಅದ್ವೈತ
ಜ್ಞಾನಂಗಳಿಂದ ಸಾಧಿಸಿ ಹಿಡಿದು ಕೂಡಿದನೆಂದು ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಬಯಲನಿಚಾರ
ವ್ಯಾಕುಲರಾದವರಿಗೆ ಕಾಣಬಾರದಾಗಿ ಅದುಕಾರಣ ನಿಷ್ಕಲವರಬ್ರಹ್ಮವೆ ಸಕಲತತ್ತ್ವ
ಜ್ಞಾನಿಹಿತವಾಗಿ ಗುರುಸ್ವರೂಪವಾಯಿತ್ತೆಂದಪಿದು ಗುರುವಾದವ ಹಿಡಿದರೆ ಕಾಣ
ಬಾರದ ನಿರವಯ ವಸ್ತುವ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವ ಮಾಡಿ ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ತೋಪಿಕೊಡುವ
ನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೫

ವ. ಅಱಿದಿಹೆನೆಂದಡೆ ಅಱುಹಿಂಗಸಾಧ್ಯ. ನೆನಿದಿಹೆನೆಂದಡೆ ನೆನಹಿಂಗ ಸಾಧ್ಯ. ಭಾವಿಸಿಹೆನೆಂದಡೆ ಭಾವಕ್ಕಸಾಧ್ಯ. ವಾಙ್ಮನಕ್ಕಗೋಚರವನಱಿವ ಪರಿಯೆಂತಯ್ಯ ಗುರು ತೋಪದನ್ನಕ್ಕ ? ಗುರು ಶಿಷ್ಯನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂಜ್ಯೋತಿಲಿಂಗ ಉದಯವಪ್ಪುದೆಂಬ ಶ್ರುತಿ ಹುಸಿಯ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಯ್ಯ ? ನಿಮ್ಮ ಮಹಾನುಭಾವರ ಮಧನದಿಂದ ಎನ್ನಲ್ಲಿ ನಿಜವ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಾ ಪ್ರಭುವೇ.

ಟೀ. ಮನ ಭಾವ ಜ್ಞಾನಗಳಿಗೆ ಅಗೋಚರವಾಗಿವ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ಗುರು ಮುಖದಿಂದಲುದಯಿಸಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಶಿಷ್ಯನ ಕರದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುವನೆಂಬ ಶ್ರುತಿ ಹುಸಿಯಲ್ಲ. ಎನ್ನಲ್ಲಿ ನಿಜಲಿಂಗವ ಸಾಹಿತ್ಯವ ಮಾಡೆಂದು ಗುರುವಿಗೆ ಬಿನ್ನೈಸುವ ಶಿಷ್ಯನ ಬಿನ್ನಹವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

ವ. ಎನಗೆ ನಿಮ್ಮ ನೆನಹಾದಾಗವೇ ಉದಯ. ಎನಗೆ ನಿಮ್ಮ ಮಹಿಮೆಯಾದಾಗವೇ ಅಸ್ತಮಾನ. ಎನಗೆ ನಿಮ್ಮ ನೆನಹವೇ ಜೀವ. ಎನಗೆ ನಿಮ್ಮ ನೆನಹವೇ ಪ್ರಾಣ ಕಾಣಾ ತಂದೆ! ಎನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಚರಣದುಂಡಿಗೆಯನೊತ್ತಯ್ಯಾ. ವದನದಲ್ಲಿ ಪಡಕ್ಷರಿಯ ಬರೆಯಯ್ಯ ಕರುಣದಿಂದ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಯ್ಯಾ!

ಟೀ. ಜ್ಞಾನೋದಯದಿಂದ ಶಿವಾಪೇಕ್ಷೆಯ ಚಿಂತನೆ ಹಿಡಿದು ಗುರು ಪಾಶ್ಚೆಯ ಮಾಡಿ ಲಿಂಗವನಂಗದಲ್ಲಿ ಶಿವಮಂತ್ರವ ಜಿಹ್ವೆಯಲ್ಲಿ ಕರುಣಿಸಿ ಸಲ ಹೆಂದು ಬಿನ್ನೈಸಿದ ಶಿಷ್ಯನ ಬಿನ್ನಹವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೨

ವ. ಕಾಣಬಾರದ ಗುರು ಕಣ್ಗೆ ಗೋಚರವಾದಡೆ ಹೇಳಿಲ್ಲದ ಬಿನ್ನಹ, ಮುಟ್ಟಿಲ್ಲದ ಹಸ್ತಮಸ್ತಕಸಂಯೋಗ, ಹೂಸಿಲ್ಲದ ವಿಭೂತಿಯ ಪಟ್ಟ, ಕೇಳಿಲ್ಲದ ಕರ್ಣಮಂತ್ರ, ತುಂಬಿ ತುಳುಕದ ಕಳಶಾಭಿಷೇಕ, ಆಗಮವಿಲ್ಲದ ದೀಕ್ಷೆ, ಪೂಜೆಗೆ ಬಾರದ ಲಿಂಗ, ಸಂಗವಿಲ್ಲದ ಸಂಬಂಧ, ಸ್ವಯಮವಪ್ಪನುಗ್ರಹಮಂ ಅನುಗೊಂಬಂತೆ ಮಾಡಾ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ.

ಟೀ. ನಿರವಯ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆ ಸಾವಯವಾಗಿ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಜ್ಞಾನೋದಯ ವಾಯಿತ್ತು. ಕಂಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಲು ಆ ಶಿಷ್ಯನು ನುಡಿಗೆಡೆಯಿಲ್ಲದ ಪರ

ಬ್ರಹ್ಮವು 'ತನಗನನ್ಯವಾಗಿವು' ಸಾಹಿತ್ಯವ ಮನದಲ್ಲಿ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡಿದನೆಂಬುದೀಗ ' ಕಾಣಬಾರದ ಗುರು ಕಣ್ಣಿ ಗೋಚರವಾದಡೆ ಹೇಳಿಲ್ಲದ ಬಿನ್ನವ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಬಿನ್ನೈಸಿದ ಶಿಷ್ಯನ ಚಿತ್ತದ ಚಿಂತನೆಯನಪ್ಪಿದು ಸದ್ಗುರು ಭಿನ್ನ ಭಾವಹಸ್ತದಿಂ ಕಲ್ಪನೆಗೆ ತಾರದೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪಭಾವದಿಂದ ಶಿಷ್ಯನ ಮಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಹಸ್ತವನಿರಿಸಿ ಅಭಿನ್ನಕಳಾಸಂಯೋಗವ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದೀಗ ' ಮುಟ್ಟಿಲ್ಲದ ಹಸ್ತಮಸ್ತಕಸಂಯೋಗ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಶ್ರೀಗುರುವಿನ ಚಿತ್ತೈಗು ಶಿಷ್ಯನ ಅಂಗದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನವಿಡದಿವುಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿತೆಂಬುದೀಗ ' ಹೂಸ ಲಿಲ್ಲದ ವಿಭೂತಿಯ ಪಟ್ಟಿ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಶಬ್ದದೊಳಗೆ ನಿಶಬ್ದವಾಗಿವು ಚಿತ್ತಣಮವ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ತಾರದೆ ಅವಿರಳಜ್ಞಾನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಅಜುಹೇಂಬುದೀಗ ' ಕೇಳ ಲಿಲ್ಲದ ಕರ್ಣಮಂತ್ರ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಬಳಕೆಗೆ ಬಾರದ ಅಖಂಡ ಪರಿ ಪೂರ್ಣಾನಂದಜಲವ ಅಂಗದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಯೆಂಬುದೀಗ ' ತುಂಬಿ ತುಳುಕದ ಕಳಶಾ ಭಿಷೇಕ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಪ್ರಮಾಣಿಸಿ ಹೇಳುವ ಆಗಮಕ್ರಿಯೋ ಪದೇಶವಲ್ಲದ ಅಪ್ರಮಾಣವಾದ ಅಭಿನ್ನ ಕ್ರಿಯೋಪದೇಶವ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದೀಗ ' ಆಗಮವಿಲ್ಲದ ದೀಕ್ಷೆ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಸಾಕಾರವಾಗಿ ಭಜನೆಗೆ ದಾರದ ಮೂರ್ತಿಯಿಲ್ಲದ ನಿರಾಕಾರವಾಗಿವು ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬುದೀಗ ' ಪೂಜೆಗೆ ದಾರದ ಲಿಂಗ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತಪ್ಪ ಲಿಂಗಸಾಹಿತ್ಯವ ಎರಡಿಟ್ಟು ಮಾಡ ಲಿಲ್ಲವಾಗಿ ಆ ಲಿಂಗವು ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪೇ ಎಂದು ತನಗೆ ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದಹುಂಕೊಡಬೇ ಕೆಂಬುದೀಗ ' ಸಂಗವಿಲ್ಲದ ಸಂಬಂಧ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ನಿತ್ಯನಪ್ಪ ಲಿಂಗವು ತಾನಾಗಿವು ಉಪದೇಶ ತನಗೆ ನೆಲೆಗೊಂಡಿವುಂತೆ ಸಾಹಿತ್ಯವ ಮಾಡು ಗುರುವೇ ಎಂದು ಶಿಷ್ಯ ಬಿನ್ನೈಸಿದ ಬಿನ್ನಹವೆಂಬುದೀಗ ' ಸ್ವಯವಪ್ಪ ಅನು ಗ್ರಹಮಂ ಅನುಗೊಂಬಂತೆ ಮಾಡಾ ಗೊಹೇತ್ವರಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಲ

೧. ಗುರುಕರುಣವ ಪಡೆದುದಕ್ಕೆ ಚಿಹ್ನವಾವುದೆಂದಡೆ : ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗಸ್ವಾಯತವಾಗಿರಬೇಕು. ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗಸ್ವಾಯತ ವಿಲ್ಲದೆ ಒಪ್ಪದೆ ಗುರುಕರುಣವಾಯಿತ್ತೆಂದಡೆ ಅದೆಂತೊ ? ಲಿಂಗ ವಿಹೀನವಾಗಿ ಗುರುಕರುಣವುಂಟೆ ? ಇಲ್ಲ. ಆ ಮಾತ ಕೇಳಲಾ ಗದು. ಇದುಕಾರಣ ಲಿಂಗಧಾರಣವುಳ್ಳದೆ ಸದಾಚಾರ. ಇಲ್ಲದಿರಲಿ ಅನಾಚಾರವೆಂಬೆನಯ್ಯಾ ತೆಲುಗೇಶ್ವರಾ.

ಟೀ. ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗವಿಲ್ಲದೆ ಅಜಿವಾದುದೆ ಗುರುಕರುಣವೆಂದು
ವಾಗದ್ದೈತವ ಸುಡುವರು ಶಿವಸಾಧಕ ದೂರವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೯

ವ. ಉರಿವ ಕೆಂಡದ ಮೇಲೆ ತೃಣವ ತಂದಿರಿಸಿದರೆ ಆ ತೃಣವ ಕೆಂಡ
ನುಂಗಿದಂತೆ ಗುರುಚರಣದ ಮೇಲೆ ತನುತೃಣವನಿಳುಹಿದರೆ ಆತನ
ಸರ್ವಾಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗ ಕಾಣಾ ರಾಮನಾಥಾ !

ಟೀ. ರಸವಟಿತು ಒಣಗಿದ್ದ ತೃಣವು ಅಗ್ನಿ ಸೋಂಕಲೊಡನೆ ಅಳಿವಂತೆ
ಜ್ಞಾನೋದಯದಿಂದ ಸಂಸಾರವ ನಿರಸವ ಮಾಡಿ ಅಜಿವು ಬಂದು ಶಿವ
ದೀಪ್ತಿಯ ಕರುಣಿಸೆಂದು ಗುರುಚರಣಕ್ಕಿಟ್ಟಿಗೆ ಸೋಂಕಲೊಡನೆ ಆ ಶಿಷ್ಯನ ಅಂಗ
ದೊಳಗೆ ಲಿಂಗ ಪ್ರವೇಶವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೧೦

ವ. ಅಜಿವುಗೊಂಡ ಕೆಟ್ಟಿಗೆ ತೊಟ್ಟಿ ಬಂದು ಹಾಯ್ದಂತೆ, ಬಜಿಗೊಂಡ
ಸಸಿಗೆ ಮಳೆ ಸುರಿದಂತಾಯಿತ್ತು ನೋಡಾ! ಇದನಗೆ ಇಹದ ಸುಖ
ಪರದ ಗತಿ ನಡೆದು ಬಂದಂಕಾಯಿತ್ತೆನಗೆ. ಚಿನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯ
ಗುರುವಾದವ ಕಂಡು ಧನ್ಯನಾದೆನು.

ಟೀ. ಜ್ಞಾನೋದಯದಿಂದ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಹೇಹ ತೊಟ್ಟಿ ವೋಕ್ಪವೇಕ್ಷೆ
ಯಿಂದ ಗುರುಕರುಣವ ಪಡೆದೆನೆಂಬ ಚಿತ್ತದ ಆತುರದಲ್ಲಿರ್ಧ ಶಿಷ್ಯನ ಮೇಲಣ
ಕೃಪೆಯಿಂದ ಗುರು ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಲಲು ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಪರಮ ಹರುಷವಾಯಿ
ತ್ತೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೧೧

ವ. ಅಜಿಸುವ ಬಳ್ಳಿ ಕಾಲ ಸುತ್ತಿತ್ತೆಂಬಂತೆ, ಬಯಸುವ ಬಯಕೆ ಕೈಸಾರಿ-
ದಂತೆ, ಒಡವ ನಿಧಾನವನೆಡಹಿ ಕಂಡಂತೆ ನಾನಜಿಸುತ್ತಲಿಟಿಸುತ್ತ
ಬಂದು ಭಾವಕ್ಕಗವ್ಯವಾದ ಮೂರ್ತಿಯ ಕಂಡೆ ನೋಡಾ! ಎನ್ನ
ಅಜಿವಿನ ಹರುವ ಕಂಡೆ ನೋಡಾ! ಎನ್ನ ಒಳಹೊಟ್ಟಿಗೆ ಎಡೆದೆಟ್ಟಿ-
ಹಿಲ್ಲದೆ ಧಳಧಳಿಸಿ ಬೆಳಗಿ ಹೊಳೆವುತಿಪ್ಪ ಅಖಂಡಜ್ಯೋತಿಯ ಕಂಡೆ
ನೋಡಾ! ಕುಟುಹಳಿದ ಕರಸ್ಥಳದ ನಿಬ್ಬಿರಗಿನ ನೋಟದ ಎನ್ನ
ಪರಮಗುರುವ ಕಂಡು ಒದುಕಿದನು ಕಾಣಾ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ !

ಟೀ. ಜ್ಞಾನೋದಯದಿಂದ ತನ್ನ ನಿಜವ ಕೂಡುವ ಅವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಗುರುವ ನಟಿಸುತ್ತಿಹ ಶಿಷ್ಯಂಗೆ ಶ್ರೀಗುರು ಕೃಪೆಯಿಂದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗುತ್ತ ತನ್ನ ನಿಜಸ್ವರೂಪ ಮಪ್ಪ ಮಹಾಪ್ರಕಾಶವ ಕರದಲ್ಲಿ ಪಿಡಿದು ನೋಡುತ್ತಿಪ್ಪ ಗುರುವಿನ ಅಂತರಂಗ ಬಹಿರಂಗದ ಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯೆ ಕಂಡುಕೊಂಡು ಶಿಷ್ಯನು ತನಗಿಂತಪ್ಪ ಉಪದೇಶ ದೊರಕಿ ತೆಂದು ಹರುಷಿತನಾದನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೧೨

ವ. ನೀನೆನಗೆ ಗುರುವಪ್ಪಡೆ ನಾ ನಿನಗೆ ಶಿಷ್ಯನಪ್ಪಡೆ, ಎನ್ನ ಕರಣಾದಿ ಗುಣಗಳ ಕಳೆದು, ಎನ್ನ ಕಾಯಧರ್ಮವ ತೊಡೆದು, ನೀನೆನ್ನ ಕಾಯದಲಡಗಿ, ನೀನೆನ್ನ ಪ್ರಾಣದಲಡಗಿ, ನೀನೆನ್ನ ಭಾವದಲಡಗಿ, ನೀನೆನ್ನ ಕರಸ್ಥಲಕೆ ಬಂದು ಕಾರುಣ್ಯವ ಮಾಡು ಗೊಹೇಶ್ವರಾ !

ಟೀ. ಆ ಶ್ರೀಗುರು ಉಪದೇಶವ ಮಾಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯನು ತನ್ನ ಕಾಯಧರ್ಮವ ಕಳೆದು ಪ್ರಾಣಧರ್ಮವ ತೊಡೆದು ಕರಣಗಳ ನಿವೃತ್ತಿಯ ಮಾಡಿ ಶಿವಕಾಯದಲಡಗಿಸಿ ಶಿವಪ್ರಾಣದಲಡಗಿಸಿ ಶಿವಭಾವದಲಡಗಿಪ್ಪ ಭೇದವ ತಿಳಿಸಿ ನೀನೆನ್ನ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬಂದು ಲಿಂಗವಾಗಿ ಬಂದು ಕಾರುಣ್ಯವ ಮಾಡೆಂದು ಬಿನ್ನಹವ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೧೩

ವ. ಕಾಣದುದನಟಿಸುವರಲ್ಲದೆ ಕಂಡುದನಟಿಸುವರೇ ಹೇಳಾ ! ಘನಕ್ಕೆ ಘನವಾದ ವಸ್ತು ತಾನೆ ಗುರುವಾದ, ತಾನೆ ಲಿಂಗವಾದ, ತಾನೆ ಜಂಗಮ ವಾದ, ತಾನೆ ಪ್ರಸಾದವಾದ, ತಾನೆ ಮಂತ್ರವಾದ, ತಾನೆ ಯಂತ್ರವಾದ, ತಾನೆ ಸಕಲವಿದ್ಯಾಸ್ವರೂಪವಾದ. ಇಂತಿದನೆಲ್ಲವನ್ನೊಳಕೊಂಡು ಎನ್ನ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬಂದು ಇನ್ನು ನಿರ್ವಿಕಾರ ಕಾಣಾ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ !

ಟೀ. ಕಾಣಬಾರದ ಪರಬ್ರಹ್ಮವನಟಿಸಿ ಕಾಣೆನೆಂದು ಬಳಲಬೇಡ. ಕಾಣ ಬಂದ ಶ್ರೀಗುರು ಮುಂನೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿರಲು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಣದುದ ಕಂಡು ಕೊಂಬುದು ಎಂಬುದೀಗ 'ಕಾಣದುದನಟಿಸುವರಲ್ಲದೆ ಕಂಡುದನಟಿಸುವರೆ ಹೇಳಾ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಮಕಾರಣ ಘನಕ್ಕೆ ಘನವಾದ ಮಹಾಘನ ಶ್ರೀಗುರು ಶಿಷ್ಯನ ಮೇಲಣ ಕರುಣದಿಂದ ಗುರುವಾಗಿ ದೀಪ್ತಿಯ ಕೊಟ್ಟು ಲಿಂಗವಾಗಿ ಪೂಜೆ ಗೊಂಡು ಜಂಗಮವಾಗಿ ಬೋಧಿಸಿ ಪ್ರಸಾದವಾಗಿ ಬಂದು ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ತೋಪಿ ಮಂತ್ರವಾಗಿ ಷಡಕ್ಷರಿ ರೂಪವಾಗಿ ಬಂದು ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡು ಯಂತ್ರ ವಾಗಿ ಸಕಲ ಕ್ರೀಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿ ಸಕಲ ವಿದ್ಯಾಸ್ವರೂಪನಾಗಿ ಬಂದು ಮಹಾನುಭಾವ

ದೊಳಗೆ ನೆಲೆಗೊಂಡು ಇನ್ನು ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗ ಸ್ವಾಯತನಾಗಿ ಸರ್ವಾಂಗದ
ವಿಕಾರ ನಿರ್ವಿಕಾರವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ಈ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೧೪

ವ. ಪಾತಾಳದಿಂದತ್ತ ಮಾತ ಬಲ್ಲವರಿಲ್ಲ. ಗಗನದಿಂದ ಮೇಲೆ ಅನು-
ಭಾವ ತಾನಿಲ್ಲ. ಒಳಗಣ ಜ್ಯೋತಿಯ ಬೆಳಗಬಲ್ಲವರಿಲ್ಲ. ಹೊರಗಣ
ಹೊರಗನನು ಅಜಿಯಬಲ್ಲವರಿಲ್ಲ. ಹಿಂದಣ ಹಿಂದನನು ಮುಂದಣ
ಮುಂದನು ತಂದೆ ತೋಪಿದನು ನಮ್ಮ ಗೊಹೇಶ್ವರನು.

ಟೀ. ಆರಾರೂ ವಚಿಸುವ ವಾಗದ್ವೈತವಿಲ್ಲವು ಆರಾರೂ ಅಜಿವ ಖಂಡಿತ
ಜ್ಞಾನವೆಂಬುದಿಲ್ಲವು ದ್ಯಾವಾಭೂಮಿಜನಯಂ ದೇವಾ ಏಕಯೆಂಬ ಶ್ರುತಿ
ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಮೀಟಿ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲದಾಗಿ ಪಾತಾಳಲೋಕ ಸತ್ಯಲೋಕದೊಳ
ಗಾದ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದೊಳಗೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತ ಇದ್ದಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಪಾತಾಳದಿಂದತ್ತ ಮಾತ
ಬಲ್ಲವರಿಲ್ಲ. ಗಗನದಿಂದ ಮೇಲೆ ಅನುಭಾವ ತಾನಿಲ್ಲ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಇಂತವು ಖಂಡಿತ ವಿವೇಕದೊಳಗಿವು ಮಹಾಜ್ಞಾನ ಜ್ಯೋತಿಯ ಬೆಳಗು ಅಭೇದ್ಯ
ವಾದ ಕಾರಣ ಅದನಜಿಯಬಾರದೆಂಬುದೀಗ ' ಒಳಗಣ ಜ್ಯೋತಿಯ ಬೆಳಗಬಲ್ಲವ
ರಿಲ್ಲ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ತನಗೆ ಇದಿರಿಟ್ಟು ತೋಪುವ ತೋಪಿಕೆಯೆಲ್ಲವು
ತನ್ನಿಂದ ಹೊರಗು. ಆ ಹೊರಗಿಗೆ ಹೊರಗಾಗಿವುದು ಬ್ರಹ್ಮ ಅದನಾರೂ ತಿಳಿಯ
ಬಾರದೆಂಬುದೀಗ ' ಹೊರಗಣ ಹೊರಗನು ತಿಳಿಯಬಲ್ಲವರಿಲ್ಲ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ
ಕೃರ್ಥ. ತನ್ನಿಂದ ಹಿಂದಾದುದು ಜೀವಭಾವ. ಆ ಜೀವಭಾವದಿಂದ ಹಿಂದಾ
ದುದು ಮೂಲಜ್ಞಾನ. ಈ ಎರಡು ಭೇದವೆಂಬುದೀಗ ' ಹಿಂದಣ ಹಿಂದನು '
ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ತನ್ನಿಂದ ಮುಂದಾದುದು ತತ್ತ್ವವಿವೇಕ. ಆ ತತ್ತ್ವವಿವೇಕ
ದಿಂದ ಮುಂದಿವುದು ತನ್ನ ಸ್ವಭಾವದ ನಿಲವೆಂಬುದೀಗ ' ಮುಂದಣ ಮುಂದನು '
ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಇಂತವು ಸದ್ವಿವೇಕ ಸುಖವನು ಸದ್ಗುರು ಕೃಪೆಯಿಂದ ಅಜಿ
ವನು ಎಂಬುದೀಗ ' ತಂದೆ ತೋಪಿದನು ನಮ್ಮ ಗೊಹೇಶ್ವರನು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ
ಕೃರ್ಥ. ೧೫

ವ. ಎತ್ತಣ ಮಾಮರ, ಎತ್ತಣ ಕೋಗಿಲೆ, ಎತ್ತಣಿಂದೆತ್ತ ಸಂಬಂಧವಯ್ಯ?
ಬೆಟ್ಟದ ಸೆಲ್ಲಿಕಾಯಿ ಸಮುದ್ರದ ಉತ್ತು ಎತ್ತಣಿಂದೆತ್ತ ಸಂಬಂಧ
ವಯ್ಯ? ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗಕ್ಕೆಯೂ ಎನಗೆಯೂ ಎತ್ತಣಿಂದೆತ್ತ ಸಂಬಂಧ
ವಯ್ಯ?

ಟೀ. ಅಂಗಕ್ಕೆಯೂ ಲಿಂಗಕ್ಕೆಯೂ ಸಂಬಂಧವೆಂದೂ ಇಲ್ಲ. ಅದೇನು ಕಾರಣವೆಂದರೆ : ಅಂಗವೇ ಜಡ, ಲಿಂಗವೇ ಜಡಾಜಡರಹಿತನಾಗಿ ಮನಕ್ಕೆಯೂ ಅಪರಿವಿಂಗೆಯೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ. ಅದೇನು ಕಾರಣವೆಂದೆ : ಮನವೆ ಮಹಿಮೆ. ಅಪರಿವಿ ಬೆಳಗಾಗಿ ಇಂತವು ತನುವನುಡಿದಾತಂಗೆ ಮಹಾಲಿಂಗಸಂಗ ಒಮ್ಮೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುತ್ತಿರಲಾ ಗುರುಕರುಣದಿಂದ ತನುಧರ್ಮ ಮನುಧರ್ಮವಳಿದು ಮಹಾಲಿಂಗವು ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವಾಗಿ ಬರಲು ಆ ಲಿಂಗದ ಮಹಿಮೆಯನು ತನ್ನ ಕ್ಷೀಣವನು ತಾನೆ ನೋಡಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಂಬಡುತ್ತಿದ್ದನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೧೬

ವ. ಕಾಣಬಾರದ ಲಿಂಗ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಎನಗಿದು ಸೋಜಿಗ! ಎನಗಿದು ಸೋಜಿಗ! ಅಹುದೆನಲಮ್ಮನು, ಅಲ್ಲಿನಲಮ್ಮನು, ಗೋಹೇ ಶ್ವರಲಿಂಗವು ನಿರಾಳ ನಿರಾಕಾರ ಒಯಲು ಆಕಾರವಾದೆ.

ಟೀ. ಅಗಮ್ಯ ಅಗೋಚರ ನಿರವಯ ನಿರಾಕಾರಮಪ್ಪ ಮಹಾಲಿಂಗವು ಭಕ್ತಿಕಾರಣದಿಂದ ಸಾಕಾರರೂಪವಾಗಿ ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿಗೊಂಡಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಕಾಣಬಾರದ ಲಿಂಗ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬರಲು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ತನ್ನ ಭಕ್ತಿಕಾರಣವಾಗಿ ನಿರಾಕಾರವಾದ ಲಿಂಗವು ಸಾಕಾರವಾದೆ ಅಂತೆ ಸಾಕಾರವಾದೆನೆಂಬಹುದೇ? ಎನ್ನಬಾರದು. ಅದೇಕೆಂದೆ : ನಿರಾಕಾರವಾಗಿದ್ದ ವಸ್ತು ತನ್ನ ಕುಟಿತು ಜಡ ಸಾಕಾರಮೂರ್ತಿಯಾಗಬಹುದು ಎನಬಾರದೆಂಬುದೀಗ ' ಅಹುದೆನಲಮ್ಮ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಭಕ್ತಿಕಾರಣವಾಗಿ ಸಾಕಾರವಾದ ಲಿಂಗವನಲ್ಲಿನಲಮ್ಮ. ಅದೇಕೆಂದೆ : ಲಿಂಗವು ಸಾಕಾರವಾಗಿದ್ದರೆ ತನ್ನ ಭಕ್ತಿಯ ಕೈಕೊಂಡು ತನಗೆ ಮುಕ್ತಿಯ ಕೊಡುವ ದೇವರಿಲ್ಲದೆ ಹೋದನಾಗಿ ' ಅಲ್ಲಿನಲಮ್ಮನು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಅಹುದೆನಲಮ್ಮದೆ ಅಲ್ಲಿನಲಮ್ಮದೆ ನಿರಾಕಾರ ವಸ್ತು ಸಾಕಾರವಾಗಿ ತನಗೆ ಕೃಪೆಯ ಮಾಡಿ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬಂದುದೇ ಆಶ್ಚರ್ಯವೆಂದು ಚೋದ್ಯಂಬಡುತ್ತಿದ್ದ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ನಿರಾಕಾರ ಒಯಲು ಆಕಾರವಾದೆ ಎನಗಿದು ಸೋಜಿಗ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

೧೭

ವ. ಕಸ್ತೂರಿಯ ಮೃಗ ಬಂದು ಸುಳಿಯಿತ್ತಯ್ಯ! ಸಕಲ ವಿಸ್ತಾರದ ರೂಪು ಬಂದು ನಿಂದಿತ್ತಯ್ಯ! ಅವ ಗ್ರಹ ಬಂದು ಸೋಂಕಿತ್ತೆಂದೆನು ಯೆನಯ್ಯ! ಅವ ಗ್ರಹ ಬಂದು ಹಿಡಿಯಿತ್ತೆಂದೆನು ಯೆನಯ್ಯ! ಹೃದಯ ಕಮಲಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಗುರುವನೊಡು ಪೂಜಿಸಿ ಗುರುವಿಖ್ಯಾತನೆಂಬುದ

ನಾನಜಿದನಯ್ಯ. ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಣ ಹುಟ್ಟುಜತು ಹೋದುದ ಕಂಡನಯ್ಯ.

ಟೀ. ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾನುಭಾವ ಉದಯವಾಗಿ ಲಿಂಗನಿಜದ ಸದ್ವಾಸನೆ ದೋಟಲು ಅದು 'ಕಸ್ತೂರಿಯ ಮೃಗ ಬಂದು ಸುಳಿಯಿತ್ತೆ'ಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಆ ಸದ್ವಾಸನೆ ಅಂತರಂಗ ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲಿ ದರ್ವಣಪ್ರತಿಬಿಂಬನ್ಯಾಯದಂತೆ ವರಶಿವ ಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ಸಕಲ ವಿಸ್ತಾರದ ರೂಪು ಬಂದು ನಿಂದಿ ತ್ತಯ್ಯ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಆ ಲಿಂಗಸೋಂಕಿನ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಅನ್ಯವನಜಿಯ ತೆಟಹಿಲ್ಲದರ್ಥನೆಂಬುದೀಗ 'ಆವ ಗ್ರಹ ಬಂದು ಸೋಂಕಿತ್ತೆಂದಜಿಯೆನಯ್ಯಾ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಆ ಲಿಂಗ ಸರ್ವಾಂಗವನವಗ್ರಹಿಸಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ಆವ ಗ್ರಹ ಬಂದು ಹಿಡಿಯಿತ್ತೆಂದಜಿಯೆನಯ್ಯ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಲಿಂಗದ ನಿಲವ ತೋಟದ ಜ್ಞಾನಗುರು ತನ್ಮತರಂಗದಲ್ಲಿ ಅವಿರಳನಾಗಿದ್ದುದನಜಿದು, ತಾನೆಂಬ ಆತ್ಮಾಂಗವ ಗುರುಪಾದಕೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಗುರುಸ್ವರೂಪವೆಯಾಗಿ ತ್ರೈಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತಿವಡೆದನೆಂಬುದೀಗ 'ಹೃದಯಕಮಲಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಗುರುವ ನಜಿದು ಪೂಜಿಸಿ ಗುರುವಿಖ್ಯಾತನೆಂಬುದನಾನಜಿದನಯ್ಯಾ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಇಂತಾದಕಾರಣ ಭವವಾಶ ಹಜಿಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ಗೊಹೇಶ್ವರ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಣ ಹುಟ್ಟುಜತು ಹೋದುದ ಕಂಡನಯ್ಯ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೧೮

ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯದೇವರ ಗುರುಕರುಣಸ್ಥಲದ ವಚನ :

ವ. ಪುಣ್ಯವಾಪಗಳನಜಿಯದ ಮುನ್ನ ಅನೇಕಭವಂಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಮ್ಮ ನಿಲವನಜಿಯದೆ ಕೆಟ್ಟಿನಯ್ಯಾ. ಇಂದು ನಿಮಗೆ ಶರಣು ಪೊಕ್ಕೆನು. ಪ್ರಭುಗುರುವೇ ನಾ ನಿಮ್ಮನೆಂದೂ ಅಗಲದಂತೆ ಮಾಡಯ್ಯ. ನಿಮ್ಮ ಧರ್ಮದಲೊಂದ ಬೇಡುವೆ, ಎನ್ನ ಕರ್ಮಬಂಧನ ಬಿಡುವಂತೆ ಉಪದೇಶ ಮಾಡಯ್ಯಾ ಪ್ರಭುವೇ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧಮಲ್ಲಿ ನಾಥಾ.

ಟೀ. ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯದೇವರು ಪ್ರಭುದೇವರು ಬಂದಲ್ಲಿ ಶರಣುಪೊಕ್ಕು ಬಿನ್ನೈಸಿದ ಬಿನ್ನಹ. ಪುಣ್ಯವಾಪಗಳಿಂದ ಭವಬಂಧನವುಂಟೆಂದು ಅವ ಬಿಟ್ಟು ತಪಯೋಗಂಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯ ಸಾಧಿಸಿಹೆನೆಂಬನ್ನಕ್ಕ ತಾನು ಯೋಗಕರ್ಮವಾಶ ದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ನಿಮ್ಮ ನಿಜವ ಕೂಡುವ ಪಥವ ಕಾಣದೆ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದೇನೆ, ನಿಮ್ಮ ನಿಜ

ದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ಅಗಲದೆಯಿವು ನಿಜೋಪದೇಶವ ಕರುಣಿಸಿ ಭವಕರ್ಮವ ಬಿಡಿಸೆಂದು
ಬಿನ್ನೈಸಿದ ಗುರುವಿಂಗೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೧೯

ವ. ಅಯ್ಯಾ, ಕಾಯ ಲಿಂಗವೋ ಕಾಯದಲ್ಲಿ ಸಾರಿವು ಲಿಂಗ ಲಿಂಗವೋ ?
ಪ್ರಾಣ ಲಿಂಗವೋ ಪ್ರಾಣವ ಸಾರಿವು ಲಿಂಗ ಲಿಂಗವೋ ? ಜ್ಞಾನ
ಲಿಂಗವೋ ಜ್ಞಾನದ ಿಮೊನೆಯ^೧ ಬೆಳಗುವ ಲಿಂಗ ಲಿಂಗವೋ ?
ಲಿಂಗ ಪ್ರಾಣ ಪಾಣ ಲಿಂಗವೆಂಬುದೆಂತೆಂದಾಯೆನು. ನಿಮ್ಮ
ಕಾಯದ ಕರಸ್ಥಲವ ಸಾರಿವು ಲಿಂಗ ಪ್ರಾಣದೊಳಗೆ ವೇದ್ಯವಾದ
ಪರಿಯನುಪದೇಶಿಸಿ ಕೃಪೆಯ ಮಾಡಾ ಪ್ರಭುವೇ ^೨ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ
ಮಲ್ಲಿನಾಥಾ^೩ !

ಟೀ. ತನು ಪ್ರಾಣ ಜ್ಞಾನಂಗಳೆಂಬ ಅಂಗಸ್ವರೂಪು ತಾ ಲಿಂಗವೋ ?
ಅಂಗತ್ರಯಂಗಳ ಕಯ್ಯಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟವಾಗಿದ್ ಲಿಂಗ ಲಿಂಗವೋ ? ಈ ಕರಸ್ಥಲದ
ಲಿಂಗವು ತನು ಪ್ರಾಣ ಭಾವವ ವೇಧಿಸಿ, ತನು ಪ್ರಾಣಂಗಳು ಲಿಂಗವಾದ ಭೇದವ
ನಿರೂಪಿಸಿ ಕರುಣಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಭುದೇವರ ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯದೇವರು ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗದ ಭೇದವ ಬೆಸಗೊಂಡರೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೨೦

ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಭುದೇವರು ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯದೇವರಿಗೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗಸಂಬಂಧವ
ನಿರೂಪಿಸಿದ ನಿರೂಪ :

ವ. ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವೆಂಬ ಭೇದವನಾರು ಬಲ್ಲರು ಹೇಳಾ ?
ಅಂತರಂಗವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಬಹಿರಂಗ ಮುಂದುಗೊಂಡಿವ್ವುದು. ಬಹಿ
ರಂಗವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಅಂತರಂಗ ಮುಂದುಗೊಂಡಿವ್ವುದು. ಮನವ
ನೆಡೆಗೊಂಡ ಲಿಂಗದ ಅತಿವು ವಿಚಾರವ್ಯಾಕುಲಕ್ಕೊಳಗಾಗಬಾರ
ದೆಂದು ಮನ ಭಾವ ಜ್ಞಾನನೋಟವ ತಂದು ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ನಿಕ್ಷೇಪಿಸಿ,
ಅಂತರಂಗ ಬಹಿರಂಗವೆರಡೆಯದೆ ಅನುಮಿಷನಾಗಿವನಾ ಶರಣನು.
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗದ ಪ್ರಸನ್ನದ ಮುಖವ ನೋಡಿ ಪರಿಣಾಮಿಸಲೋ
ಸುಗ ತೇಜವೆಂಬ ದರ್ಪಣವ ಹಿಡಿದಿವು ನೋಡಯ್ಯ ! ಗೊಹೇಶ್ವರ
ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ನಿಜವನ್ನೆದಿಹೆನೆಂದಡೆ ಕುಲುಹುವಿಡಿದು ಕುಲುಹುಗೆಡ
ಬೇಕು ನೋಡಾ ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯಾ !

ಟೀ. ಜ್ಞಾನೋದಯವಾದ ಶರಣನು ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ನಿಜವನ್ನು ಚಿಕ್ಕಲಾಲಿಂಗವನೊಡನೆ ಒಟ್ಟು ಬಾಹ್ಯವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರಬಾರದೆಂದು ತನ್ನಂತರಂಗದಲ್ಲಿನ ಚಿಕ್ಕಲಾಲಿಂಗವ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ತಂದು, ಕಣ್ಣಿನ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗದ ಮೂರ್ತಿಯ ಗತಿಹಿಲ್ಲದೇ ನೋಡಿ ರತಿಸುಖಭಾವ ಬಲಿದು, ನಿಜವು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿ ದೇಹವಾಸನೆಯಲ್ಲಿಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ಈ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೨೧

ವ. ಮತ್ತಂ ಆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವೇ ಅಂಗಲಿಂಗ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಮನಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತು ನೋಡಾ. ಅಂಗಲಿಂಗವಾಗಿ ನಡೆನುಡಿಗೆತಿಯನೊಡೆಯದು. ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವಾಗಿ ನವನಾಳದ ಸುಳುಹನೊಡೆಯದು. ಮನಲಿಂಗವಾಗಿ ನೆನಹುಗೆಟ್ಟಿತ್ತು. ಅನುಭಾವಲಿಂಗವಾಗಿ ವಿಚಾರವಹಿಯಿತ್ತು. ಭಾವಲಿಂಗವಾಗಿ ನಿರ್ಭಾವವಳವಟ್ಟಿತ್ತು. ಸರ್ವಕ್ರೀಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವಾಗಿ ಮಾರ್ಗಕ್ರೀಯ ಹೊಲಬನೊಡೆಯದು. ಅಜ್ಞಾನ ಲಿಂಗವಾಗಿ ಮುಳುಗುಗಟ್ಟಿತ್ತು. ಅಂತರಂಗ ಲಿಂಗವಾಗಿ ಬಹಿರಂಗವೆಂತೆಂದೊಡೆಯದು. ಬಹಿರಂಗ ಲಿಂಗವಾಗಿ ಅಂತರಂಗದ ಶುದ್ಧಿಯನೊಡೆಯದು. ಇಂತು ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗವಾಗಿ ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯ ಗಮನಗೆಟ್ಟಿತ್ತು. ಮಹಾಘನವಿಂಬುಗೊಂಡಿತ್ತು ನಿಃಸ್ವತಿ ಕೊನೆಗೊಂಡಿತ್ತು. ಗೊಹೇ ಶ್ವರಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಸಂಬಂಧ ಸ್ವಯವಾಯಿತ್ತು ನೋಡಾ ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯಾ!

ಟೀ. ಅಂತರಂಗದ ಚಿಕ್ಕಲಾಲಿಂಗವಾಗಿ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಆ ಕರಸ್ಥಲದ ಲಿಂಗವೇ ಸರ್ವಾಂಗವನವಗ್ರಹಿಸಿ ತನು ಮನ ಪ್ರಾಣ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಮೊದಲಾದುವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪಗಳಾಗಿ, ಅಜ್ಞಾನದೊಡನೆ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ, ಜೀವ ಭಾವವಳಿದು ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವು ಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತೆಂದು ಪ್ರಭುದೇವರು ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯ ದೇವರಿಗೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಮಹತ್ವವ ಬೋಧಿಸಿದರೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೨೨

ವ. ಮತ್ತಂ ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗಸಂಬಂಧವಾದ ಬಳಿಕ ಪ್ರಾಣವ ಮೇಲೆ ಜ್ಞಾನ ನಿರ್ಧರವಾಯಿತ್ತು ನೋಡಾ ! ಒಳಹೊಳೆಯೆಂಬವು-

ಭಯವು ಏಕಾರ್ಥವಾಯಿತ್ತು. ಗೊಹೇಶ್ವರ ಲಿಂಗವನಿಂತು ನೆರೆದು
ಸುಖಿಯಾದೆನು ಕಾಣಾ ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯ !

ಟೀ. ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧವಾಗಲಾಗಿ ಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತು.
ಮೂರ್ತಿಯ ಕಣ್ಣಿನ ಭಾವಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾಣಲಾಯಿತ್ತು. ಅಂತು
ಕಂಡು ಮನ ಭಾವ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಪ್ರಾಣನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ
ವಾಯಿತ್ತು. ಇಂತು ಒಳಹೊಜಿಗೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪವೆಯಾಗಿ ನಿತ್ಯ ಸುಖಿಯಾದೆ
ನೆಂದು ಪ್ರಭುದೇವರು ಈ ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧದ ಮಹತ್ವಮಂ ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯ
ದೇವರಿಗೆ ಬೋಧಿಸಿದರೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೨೩

ಇದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯದೇವರ ಬಿನ್ನಹ :

ವ. ಅಯ್ಯಾ ನಿಮ್ಮ ಕರಸ್ಥಲದ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಘನವನುಪಮಿಸಬಲ್ಲವ
ರಾರಯ್ಯ? ಅಯ್ಯಾ ನಿಮ್ಮ ಮಹಿಮೆಯನಜಿವಡೆ ನಾನೇತಜಿವಿಳ
ಗೇನಪ್ಪಿನಯ್ಯಾ ? ಅಯ್ಯಾ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವ ಮುಟ್ಟಿಹೆ ಶರಣರೊಳಗೆ
ಹುಟ್ಟಿದ ಸ್ಥಲವೆಷ್ಟೆಂಬುದ ತಿಳುಹಿ ಎನ್ನನುಳುಹಿಕೊಳ್ಳಾ ಪ್ರಭುವೇ
ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾ!

ಟೀ ಇಂತು ಪ್ರಭುದೇವರ ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯದೇವರು ಕೇಳಿದರೆಂಬುದು
ಕಾಣಬಂದರ್ಥ. ೨೪

ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಭುದೇವರ ನಿರೂಪ :

ವ. ಆಚಾರಲಿಂಗವಿಡಿದು ಗುರುಲಿಂಗವ ಕಾಣಬೇಕು. ಗುರುಲಿಂಗ
ವಿಡಿದು ಶಿವಲಿಂಗವ ಕಾಣಬೇಕು. ಶಿವಲಿಂಗವಿಡಿದು ಜಂಗಮ
ಲಿಂಗವ ಕಾಣಬೇಕು. ಜಂಗಮಲಿಂಗವಿಡಿದು ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗವ
ಕಾಣಬೇಕು. ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗವಿಡಿದು ಮಹಾಲಿಂಗವ ಕಾಣಬೇಕು.
ಇಂತೀ ಷಡ್‌ಸ್ಥಲದ ಧಾತುವ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಒಂದು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿವು
ಈ ಕರಸ್ಥಲದ ಅನುವ ಗೊಹೇಶ್ವರನ ಶರಣ ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣ ಬಲ್ಲ,
ಬೆಸಗೊಂಬ ಬಾರಾ ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯ.

ಟೀ. ಅಂಗದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಶರಣನ ಪಡಿಂದ್ರಿಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವೆ ಪ್ರಭಾವಿಸಿ ಷಡ್ವಿಧಲಿಂಗವಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿವುದು. ಅಂತು ಷಡ್ವಿಧಲಿಂಗವಾಗಿವುದು ಈ ಕರಸ್ಥಲದ ಲಿಂಗವೆಂಬುದು ವರ್ಮನ ಬಸವಣ್ಣ ಬಲ್ಲ, ಬೆಸಗೊಂಬ ಬಾರಾ ಎಂದು ಕರೆತಂದು ಪ್ರಭುದೇವರು ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯ ದೇವರಿಗೆ ಗುರು ಬಸವಣ್ಣನೆಂದು ತೋಪಿದರೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೨೫

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆ ಬಸವಣ್ಣನೇ ಪರಮಗುರುವೆಂಬ ಗುರುಮಹತ್ವಮಂ ಪ್ರಭು ದೇವರು ನಿರೂಪಿಸಿದ ವಚನ :

ವ. ಆದಿಯಾಧಾರವಿಲ್ಲದ ಆಗಮನಾಸ್ತಿಯಾಗಿವು ಸಾಗರವಿರಹಿತನನಾರು ಅಪಿಯರಲ್ಲಾ ! ದಶಮುಖದ ಮಾಣಿಕ್ಯದಸಳ ಕಂಗಳು ಪರ್ಬಿ ವಸರಿಸಿದುದನಾರು ಅಪಿಯರಲ್ಲಾ ! ಪಿರಿದೊಂದು ವೃಕ್ಷವು ಅತಿ ಶಯದ ರೂಪಾಗಿ ವೃದ್ಧಿಗಿಂಬಾಗಿದುದನಾರು ಅಪಿಯರಲ್ಲಾ ! ಅಂತರಂಗದ ಭುವನವ ಮೆಟ್ಟಿ ನೋಡುತ್ತಿವು ಬೆಡಗಿನ ತಾವರೆಯ ಮಧ್ಯದ ತಾರಕಿಯನಾರು ಅಪಿಯರಲ್ಲಾ ! ರವಿಶತಿಗಳೆಬ್ಬರು ನಯನ ನೋಟದ ಪ್ರಪ್ತಪರಿಮಳವಾಗಿದುದನಾರು ಅಪಿಯರಲ್ಲಾ ! ಇಂಬು ನಯನದಲ್ಲಿ ಸಂಭ್ರಮವಿಲ್ಲದ ರೂಪು ಮಹತ್ತಾಗಿದುದನಾರು ಅಪಿಯರಲ್ಲಾ ! ಸಾಗರದೊಳಗಣ ಜ್ಯೋತಿಯಂತೆ ಗೊಪೇಶ್ವರಲಿಂಗ ದೊಳಗೆ ಎನ್ನ ಪರಮಾರಾಧ್ಯರ ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣ ನಿಂದ ನಿಲವನುವ ಮಿಸಬಾರದು ಕಾಣಾ ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯಾ !

ಟೀ. ಅದಿಯೆಂದರೆ ನಾದ, ಆಧಾರವೆಂದರೆ ಬಿಂದು, ಸಾಗರವೆಂದಡೆ ಸಂಸಾರ. ಅಂತವು ನಾದಬಿಂದುಯುಕ್ತವಾದ ದೇಹಸಂಸಾರವಿಲ್ಲದೆ ಇರ್ದ ನೀಕಲ ವಸ್ತು ವೇದಾಗಮಂಗಳಿಗೆ ಅಗೋಚರವೆಂಬುದೀಗ ' ಆದಿಯಾಧಾರವಿಲ್ಲದ ಆಗಮ ನಾಸ್ತಿಯಾಗಿವು ಸಾಗರವಿರಹಿತ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆ ಬಸವಣ್ಣನೆಂಬುದನಾರೂ ತಿಳಿಯರೆಂಬುದೀಗ ' ಆತನನಾರು ಅಪಿಯರಲ್ಲಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ದಶದಿಕ್ಪುಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿದ ಚಿತ್ರಪ್ರಕಾಶವೆಂಬುದೀಗ ದಶಮುಖದ ಮಾಣಿಕ್ಯವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಪರಿಪೂರ್ಣವಸ್ತುವಿಗೆ ಸಾಕಾರದ ಲೀಲಾಚಿಂತನೆ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಎಸಗಿ ನೋಡಿದ ಚಿತ್ತಿನ ದೃಕ್ಕೇಂಬುದೀಗ ' ಎಸಳ ಕಂಗಳೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ತೋಪಿದ ಚಿತ್ರವೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿ ಅಖಂಡ ತೇಜೋಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಮಹಾಲಿಂಗವಾಗಿ ನಿಂದಿತೆಂಬುದೀಗ ' ಎಸಳ

ಕಂಗಳು ಪರ್ಬಿ ವಸರಿಸಿದುದೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಪ್ಪ ಮಹಾಲಿಂಗವೇ ಬಸವಣ್ಣನೆಂಬುದನಾರೂ ತಿಳಿಯರೆಂಬುದೀಗ ' ಅಂತಿದುದನಾರು ತಿಳಿಯರಲ್ಲಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಖಂಡ ತೇಜೋಮೂರ್ತಿಯಾಗಿವು ಮಹಾಲಿಂಗನೆಂಬುದೇ ಬ್ರಹ್ಮವೈಕ್ಯವೆನಿಸಿತ್ತಾದಕಾರಣ ಪಿರಿದೊಂದು ವೈಕ್ಯವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಪ್ಪ ಮಹಾಲಿಂಗವು ತನ್ನ ಚಿದ್ವಿಲಾಸಾನಂದದ ಹೆಚ್ಚುಗೆಯಿಂದ ಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಪೃಥ್ವಿ ಕಡೆಯಾದ ತತ್ತ್ವಂಗಳ ಜನನಸ್ಥಲವು ಸ್ಥಿತಿಲಯಕ್ಕಾಲಯವು ತಾನೆಯಾಗಿವು ದೆಂಬುದೀಗ ' ಅತಿಶಯದ ರೂಪಾಗಿ ಪೃಥ್ವಿಗಿಂಬಾಗಿದ್ದು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಾದ ಲಿಂಗದ ಸಾಕಾರವೇ ಈ ಬಸವಣ್ಣನೆಂಬುದನಾರೂ ತಿಳಿಯರೆಂಬುದೀಗ ' ಇಂಬಾಗಿದ್ದು ದನಾರೂ ಅಜಿಯರಲ್ಲಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ದೇಹಗಳ ಹೃತ್ಯ ಮಲಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಲೂಱಿ ನಿಂದು ವಿಶ್ವವಿಲಾಸಿಯಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿವನು ಪರಮ ಚಿತ್ಕಲಾಲಿಂಗನೆಂಬುದೀಗ ' ಅಂತರಂಗದ ಭುವನವ ಮೆಟ್ಟಿ ನೋಡುತ್ತಿವ ಬೆಡಗಿನ ತಾವರಿಯ ಮಧ್ಯದ ತಾರಕಿ'ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಪ್ಪ ಲಿಂಗವೇ ಬಸವಣ್ಣನೆಂಬುದನಾರೂ ತಿಳಿಯರೆಂಬುದೀಗ ' ಆರು ಅಜಿಯರೆ'ಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯರಿಬ್ಬರು ಎರಡು ನಯನವುಷ್ಟು, ಆ ನಯನವುಷ್ಟದ ಪರಿಮಳವೀಗ ಚೈತನ್ಯಪ್ರಕಾಶ. ಆ ಚೈತನ್ಯಪ್ರಕಾಶವನಾರಿಗೆಯೂ ಕಾಣಬಾರದು. ಆ ಕಾಣ ಬಾರದ ಚೈತನ್ಯವೇ ಬಸವಣ್ಣನೆಂಬುದನಾರೂ ತಿಳಿಯರೆಂಬುದೀಗ ' ರವಿಶಶಿಗಳಿ ಬ್ಬರು ನಯನ ನೋಟದ ಪುಷ್ಟಪರಿಮಳವಾಗಿದ್ದುದನಾರೂ ಅಜಿಯರಲ್ಲಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಕಡೆ ವೊದಲಿಲ್ಲದ ಅಖಂಡ ಚಿದ್ವೈಕ್ಯನೆ ಬೆಳಗೆ ಮೂರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದ ಚಿಲ್ಲಿಂಗವು ದೇಹಕರಣಂಗಳ ವೈಭವವಿಲ್ಲದ ವಸ್ತುವೆಂಬುದೀಗ ' ಇಂಬುನಯನದಲ್ಲಿ ಸಂಭ್ರಮವಿಲ್ಲದ ರೂಪು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಪ್ಪ ಲಿಂಗವು ಅನಂತ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಂಗಳನೊಳಕೊಂಡಿವು ಮಹಾಘನಲಿಂಗನೆಂಬುದೀಗ ' ಮಹತ್ತೆ 'ಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಪ್ಪ ಮಹಾಘನವೇ ಬಸವಣ್ಣನೆಂಬುದನಾರೂ ತಿಳಿಯರೆಂಬುದೀಗ ' ಮಹತ್ತಾಗಿರ್ದುದನಾರು ತಿಳಿಯಲಜಿಯರಲ್ಲಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಸಮುದ್ರದೊಳಿವು ಅಗ್ನಿಯ ಪ್ರಕಾಶವನಾರು ಭೇದಿಸಿ ಕಾಣಬಾರದಿವಂತೆ ದೇಹಸಂಸಾರಸಾಗರದಲ್ಲಿಯಡಗಿವು ಚಿಜ್ಞೋತಿಸ್ವರೂಪನವು ಬಸವಣ್ಣನ ನಿಲವನಾರಿಗೆಯೂ ಕಾಣಬಾರದೆಂಬುದೀ ' ಸಾಗರದೊಳಗಣ ಜ್ಞೋತಿಯಂತೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಉಪಮಿಸಬಾರದ ಘನಲಿಂಗವಪ್ಪ ಬಸವಣ್ಣನೇ ಎನೆಗೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟು ಗುರುವಿಗೆ ಗುರುವೆಂದು ಪ್ರಭು ದೇವರು ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯದೇವರ ಕೂಡೆ ನಿರೂಪಿಸಿದರೆಂಬುದೀಗ ' ಎನ್ನ ಪರಮಾ

ರಾಧ್ಯ ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣನ ನಿಲವನುಪಮಿಸಬಾರದು ಕಾಣಾ ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ೨೬

ವ. ಮತ್ತಂ ಶಿವ ಗುರುವೆಂದು ಬಲ್ಲಾತನೆ ಗುರು. ಶಿವ ಲಿಂಗವೆಂದು ಬಲ್ಲಾತನೇ ಗುರು. ಶಿವ ಜಂಗಮವೆಂದು ಬಲ್ಲಾತನೇ ಗುರು. 'ಶಿವಾಚಾರವೆಂದು' ಬಲ್ಲಾತನೇ ಗುರು. ಇಂತೀ ಪಂಚವಿಧವೆ ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮವೆಂದು ಅಪ್ಪಿಡ ಮಹಾಮಹಿಮ ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣನು ಎನಗೆಯೂ ಗುರು, ನಿನಗೆಯೂ ಗುರು, ಜಗವೆಲ್ಲಕ್ಕೆಯೂ ಗುರು ಕಾಣಾ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ!

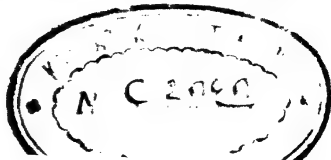
ಟೀ. ಇನ್ನು ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದ ಆಚಾರವೆಂಬ ಪಂಚವಿಧವೇ ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮವೆಂದಪ್ಪಿಡ ಆಚರಿಸಿ ಎಲ್ಲರಿಗೆಯೂ ಅಪ್ಪುಹಿಕೊಟ್ಟ ಬಸವಣ್ಣನ ನೆನೆಯೂ ಗುರು, ಶಿವನಿಗೆಯೂ ಗುರು, ಮೂಱು ಲೋಕಕ್ಕೆಯೂ ಗುರುವೆಂದು ಪ್ರಭುದೇವರು ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯದೇವರಿಗೆ ಬೋಧಿಸಿದರೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೨೭

ಇದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯದೇವರು ಮಾಡಿದ ಬಸವಣ್ಣನ ಸ್ತೋತ್ರ :

ವ. ಜಲದಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಜಲವು ತಾನಲ್ಲ. ಜಲವೆಂದಿವುರ್ದೀ ಲೋಕವೆಲ್ಲಾ. ಪರಮಗುರು ಬಸವಣ್ಣ ಜಗದ ಪಾಲಿಸಬರಲು ಎನ್ನ ಪರಿಭವದ ದಂದುಗ ಹಪ್ಪಿಯಿತ್ತಯ್ಯ. ಆ ಶುದ್ಧಿಯನಪ್ಪಿ ಯದೆ ಬೇಕಾದ ಪರಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜಡರೆಲ್ಲಾ ನುಡಿವುತ್ತಿಹರು. ಸತ್ತ ಪ್ರಾಣವನೆತ್ತಿವೊಪ್ಪಿಪ್ಪ ನಿಶ್ಚಿಯವು ಮರ್ತ್ಯದವರಿಗುಂಟೇ ಶಿವಂಗಲ್ಲದೆ ? ಶಿವಗುರು ಬಸವಣ್ಣ, ಬಸವಗುರು ಶಿವನಾಗಿ ದೆಸೆ ಗೆಟ್ಟಿ ದೇವತಾಪತುಗಳಿಗೆ ವಶುವತಿಯಾದನು. ಬಸವಣ್ಣನ ನೆನಹು ಸುಖಸಮುದ್ರವಯ್ಯ! ಕಪಿಲಸಿದ್ಧಮಲ್ಲಿನಾಥಾ ಬಸವಣ್ಣನ ತೋಪ್ಪಿ ಸಿದ ಕಾರಣ ನಾನು ಬದುಕಿದೆನು!

ಟೀ. ಶುಕ್ಲ ಶೋಣಿತದಿಂದ ಜಲಬುದ್ಧದ ಪಿಂಡವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ಜಲದಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸಿ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತವು ದೇಹಿಯಲ್ಲ ಬಸವಣ್ಣ

೧ [ಶಿವ ಆಚಾರವೆಂದು?]

ನೆಂಬುದೀಗ ' ಮತ್ತೆ ಜಲವು ತಾನಲ್ಲ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ್. ಅಂತವು ಬಸವಣ್ಣನೇ ಶಿವನೆಂಬುದನೆಯದೆ ತಮ್ಮಂತೆ ದೇಹಿಯೆಂದಿವರು ಜೀವರೆಲ್ಲರು ಎಂಬುದೀಗ ' ಜಲವೆಂದಿವು ದೀ ಲೋಕವೆಲ್ಲಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ್. ಅಂತು ಪರಶಿವನು ತಾನೆ ಬಸವಣ್ಣನೆಂಬ ಗುರುನಾಗಿ ಬಂದು ಸತ್ತ ಪ್ರಾಣವನೆತ್ತಿತೋಟು ಜಗತ್ತ ಪಾಲಿಸುತ್ತಿರಲು ಶಿವನೆಂದೆಯದೀ ಲೋಕ. ಬಸವಣ್ಣನೇ ಶಿವನೆಂದೆಯದೆ ಶಿವಭಕ್ತರುಗಳಿಗೆ ಭವಬಂಧನವಿಲ್ಲೆಂಬುದೀಗ ' ಪರಮಗುರು ಬಸವಣ್ಣ ಜಗವ ಪಾಲಿಸಬರಲು ಎನ್ನ ಪರಿಭವದ ದಂದುಗ ಹಳೆಯಿತ್ತಯ್ಯ. ಆ ಶುದ್ಧಿಯನೆಯದೆ ಬೇಕಾದ ಪಯಿಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜಡರೆಲ್ಲಾ ನುಡಿವುತ್ತಿಹರು. ಸತ್ತ ಪ್ರಾಣವ ನೆತ್ತಿವೊಪ್ಪಿಪ್ಪ ನಿಶ್ಚಯವು ಮರ್ತ್ಯದವರಿಗುಂಟೇ ಶಿವಂಗಲ್ಲದೆ?' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ್. ಶಿವನು ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪಾದ ಘನತೆಯ ತನ್ನ ಜ್ಞಾನದಿಂದಲಿರುವನಾಗಿ ೧೮ ತನ್ನನಲು ಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿ ಜ್ಞಾನವೇ ಶಿವನೆ ಗುರು. ಅಂತು ಗುರುಸ್ವರೂಪಾದ ಜ್ಞಾನವೇ ಬಸವಣ್ಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಶಿವಗುರು ಬಸವಣ್ಣ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ್. ಅಂತವು ಜ್ಞಾನವಾದ ಚೈತನ್ಯದವೆಲ್ಲಾ ಶಿವನೆಂಬುದೀಗ ' ಬಸವಗುರು ಶಿವನಾಗಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ್. ಅಂತು ನಿಷ್ಕಲವಾಗಿದ್ದ ಪರಶಿವನು ತನ್ನ ಚಿತ್ತಿನಿಂದ ತನ್ನ ಘನತೆಯನೆಯದು ಚಿದ್ವಿಲಾಸನಾಗಿ ಚಿತ್ತವ ಮುಂದುಗೊಂಡು ಸಾಕಾರವಾದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಚಿತ್ತಾಮರ್ಥವೇ ಪ್ರಭಾವಿಸಿ ಅನಂತ ದೇವತಾಮೂರ್ತಿಗಳು ಮೊದಲಾದ ಜೀವಂಗಳಾಗಿ ತಾವು ಶಿವಾಂತಿಕರೆಂಬ ನಿಜದ ದೆಸೆಯ ಕಾಣದೆ ಮಳಿದು ಪಶುಗಳಾಗಿದ್ದರಾಗಿ ಶಿವನೇ ಪಶುಗಳಿಗೆ ಪತಿಯಾಗಿ ಪೂಜ್ಯನಾಗಿ ಸಗುಣಾನಂದಸುಖವ ನಾನಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಶಿವನು ಚಿತ್ತಿನ ನೆನಹಿಂದ. ಅಂತವು ಚಿತ್ ಸ್ವರೂಪವೇ ಬಸವಣ್ಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಶಿವಗುರು ಬಸವಣ್ಣ ಬಸವಗುರು ಶಿವನಾಗಿ ದೆಸೆಗೆಟ್ಟ ದೇವತಾಪಶುಗಳಿಗೆ ಪತಿಯಾದನು. ಬಸವಣ್ಣನ ನೆನಹು ಸುಖದ ಸಮುದ್ರವಯ್ಯ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ್. ಇಂತವು ಬಸವಣ್ಣನ ತೋಟಿರಾಗಿ ನಾನು ಬದುಕಿದೆನೆಂದು ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯದೇವರು ಪ್ರಭುದೇವರ ಕೂಡೆ 'ಕೊಂಡಾಡಿದರೆಂಬುದೀಗ ಈ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೨೮

ಅಂತು ಪ್ರಭುದೇವರು ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯದೇವರು ಬಸವಣ್ಣನೇ ಗುರುವೆಂದು ಸ್ತೋತ್ರವ ೩ ಮಾಡಲು ೩ ಆ ಬಸವಣ್ಣನು ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯ.

೧ ಆತನನಟಿಸಿಕೊಟ್ಟ (ಹು) ೨ ಕೊಂಡಾಡಿ ಬಿನ್ನಯಿಸಿದ (ಹು)

೩ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು (ಹು)

ದೇವರ ನೋಡಿ ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗವಿಲ್ಲದುದನಿಜೆಂದು ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧದ ಭೇದವ ಪ್ರಭುದೇವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವ ಮಾಡುವ ಮುಖದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ ವಚನ :

ವ. ಎನ್ನ ಕಾಯದ ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುದೇವರ ಕಂಡೆನು. ಎನ್ನ ಮನದ ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನಬಸವಣ್ಣನ ಕಂಡೆನು. ಎನ್ನ ಟುಹಿನ ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಮಡಿವಾಳಯ್ಯನ ಕಂಡೆನು. ಒಳಹೊಜಿಗು ಹೊಜಿಗೊಳಗೆಂಬ ಭೇದವನಿಜೆಯದೆ ಇದ್ದೆನು. ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಯ್ಯ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣರು ಎನ್ನ ಪಾವನ ಮಾಡಿದ ಪರಿಣಾಮವ ಅಂತಿಂತೆನಲಮ್ಮದೆ ನಮೋ ನಮೋ ಎನುತಿದೆನು!

ಟೀ. ಆನಂದಸ್ವರೂಪಾದ ಕಾರಣತತ್ತ್ವವೇ ಜಂಗಮವಾಯಿತ್ತಾಗಿ, ಆ ಜಂಗಮವೇ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವಾಗಿ ಅನಿಷ್ಟವ ನಷ್ಟವ ಮಾಡಿ ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದ್ದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಂಡ ಬಸವಣ್ಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಎನ್ನ ಕಾಯದ ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವರ ಕಂಡೆನು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಚಿತ್ಸ್ವರೂಪಾದ ಸೂಕ್ಷ್ಮತತ್ತ್ವವೇ ಚಿನ್ನಬಸವಣ್ಣನಾಗಿ ಬಂದು ತನ್ನ ಮನದ ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಂಡು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವಾಗಿ ತನ್ನ ವಾಯು ಪ್ರಾಣಗುಣವಳಿದಿದ್ದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಂಡ ಬಸವಣ್ಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಎನ್ನ ಮನದ ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನಬಸವಣ್ಣನ ಕಂಡೆನು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಸತ್ತವೆನಿಸಿದ ಅಖಂಡ ಘನವಸ್ತು ಸ್ಥೂಲಬ್ರಹ್ಮವೇ ಮಡಿವಾಳನಾಗಿ ಬಂದು ತನ್ನ ದುರ್ಭಾವದ ಮಲಿನವ ಕಳೆದು ಸದ್ಭಾವಲಿಂಗವಾಗಿ ತನ್ನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದ್ದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಂಡ ಬಸವಣ್ಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಎನ್ನ ಅಜಿವಿನ ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಮಡಿವಾಳಯ್ಯನ ಕಂಡೆನು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ತ್ರಿವಿಧಲಿಂಗದಿಂದ ತನು ಮನ ಪ್ರಾಣಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವಾಗಿ ಅಂತರಂಗ ಬಹಿರಂಗವೆಂಬ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗವಾಗಿದ್ದನೆಂಬುದೀಗ ' ಒಳಹೊಜಿಗು ಹೊಜಿಗೊಳಗು ಎಂಬ ಭೇದವನಿಜೆಯದೆ ಇದ್ದೆನು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಇಂತು ಲಿಂಗಶರಣರ ಉಪದೇಶದಿಂದ ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿ ನಿತ್ಯಸುಖವಡೆದ ಕ್ರಿಯೋಪದೇಶವ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವಿಲ್ಲದ ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯದೇವರಿಗೆ ಹೇಳಬಾರದು, ಹೇಳದಿರಲೂಬಾರದು ಎಂದು ಒನ್ನೋಪದೇಶವಾಗಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಬಸವರಾಜದೇವರು ನಿರೂಪಿಸಿದರೆಂಬುದೀಗ ' ನಿಮ್ಮ ಶರಣರು ಎನ್ನ ಪಾವನವ ಮಾಡಿದ ಪರಿಣಾಮವ ಅಂತಿಂತೆನಲಮ್ಮದೆ ನಮೋ ನಮೋ ಎನುತಿದೆನು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ.

ಅಂತು ಬಸವಣ್ಣನಿಂದ ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧದ ಉಪದೇಶವ ಕೇಳಿ ಸಿದ್ಧ-
ರಾಮಯ್ಯದೇವರು ಪ್ರಭುದೇವರ ಕೂಡ ತಮ್ಮಂತರಂಗದ ಅಪರಿವಿನ್ದ ನಿಶ್ಚಯಾರ್ಥವ
ಬಿನ್ನೈಸುವ ವಚನ :

ವ. ಬೆಳಗು ಬೆಳಗು ಹಳಚುವಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲೆ ಉಳಿವುದೇ ಅಯ್ಯ ? ಶರಣರು
ಶರಣರು ಮಹಾನುಭಾವಗೋಷ್ಠಿಯ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಸಂಗದೊಳ-
ಗಿದರ್ವರ ಅಜ್ಞಾನವಳಿದು ನಿಜವನ್ನೆದುವರಯ್ಯ ! ನಿಮ್ಮ ಮಹಾನು-
ಭಾವಿಗಳ ಸೋಂಕಿನ ಸೆಹಗಿನೊಳಗಿದ್ದು ನಾನು ಪರಮಸುಖ
ಯಾಗಿ ಮಡಿವಾಳನ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾದೆನು ಕಾಣಾ ಪ್ರಭುವೇ
ಕಪಿಲಸಿದ್ಧಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ !

ಟೀ. ಶಿವಶರಣರ ಅನುಭಾವಗೋಷ್ಠಿಯಿಂದ ಅಜ್ಞಾನವಳಿದು ಸುಜ್ಞಾನ
ವಳವಟ್ಟಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ನಿಮ್ಮ ಮಹಾನುಭಾವಿಗಳ ಸೋಂಕಿನ ಸೆಹಗಿನೊಳಗಿದ್ದು'
ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಸುಜ್ಞಾನದಿಂದ ಮಡಿವಾಳನೆಂಬ ಪರಬ್ರಹ್ಮವ
ತನ್ನಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮಸಂಧಾನಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಮನಮಗ್ನನಾಗಿ
ಶಿವಸುಖವ ಪಡೆದಿವನೆಂದು ಪ್ರಭುದೇವರ ಕೂಡ ಬಿನ್ನೈಸಿದರೆಂಬುದೀ ವಚನದ
ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೩೦

ಇಂತೆಂದು ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯದೇವರು ನುಡಿಯಲು ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣ ಕೇಳಿ
ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗವಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲವೆಂದು ನಿರೂಪಿಸಿದ
ವಚನ :

ವ. ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗವಿಲ್ಲದನ್ನಕ್ಕರ ಪ್ರಾಣದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಪರಿಣಾಮವ-
ನ್ನೆದುವ ಪರಿಯೆಂತಯ್ಯ ? ಅಂಗತ್ರಯವುಳ್ಳವರು ಲಿಂಗತ್ರಯ
ಸಂಪನ್ನರಾಗಬೇಕು. ಒಂದಂಗವಿರಹಿತರಾಗಿವ್ವವರುಂಟೇ ? ಕಂಗಳ
ನೋಟಕ್ಕಿಂಜಾವುದು ಹೇಳಾ ? ಒಂದು ಬಿಟ್ಟು ಒಂದು ತೋಟದಾಗಿ
ಸಂದು ಭೇದವಿಲ್ಲದಿವು ಮಡಿವಾಳನ ನಿಲವು ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ
ನಲ್ಲಿ ನಿನಗೆಂತು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತ್ತು ಹೇಳಾ ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯಾ ?

ಟೀ. ತನು ಮೂಟುಳ್ಳವರು ಲಿಂಗ ಮೂಟ ಸಾಹಿತ್ಯವ ಮಾಡಿಕೊಂಡ
ಲ್ಲದೆ ತನುತ್ರಯವಳಿಯದು. ಲಿಂಗವಾಗಬಾರದಾರಿಗೆಯೂ. ಅದುಕಾರಣ ಸ್ಥೂಲ
ತನುವಿನ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿ, ಆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಕಳೆ ಕಣಾಮನ

ಭಾವಂಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಅಪ್ಪಿವು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಪ್ರಾಣನಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಕಳೆ ನೆಲೆಗೊಂಡು ಅಂತರಂಗ ಬಹಿರಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾದ ಶರಣ ಮಡಿವಾಳನು. ಅಂತು ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗಸಾಹಿತ್ಯವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ನಿಮಗಿಲ್ಲವೆಂದು ತ್ರಿವಿಧಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧವ ಬೋಧಿಸಿದರೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೩ -

ವ. ಮತ್ತಂ ಆಚಾರ ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಆಯತವಾದುದೇ ಇಷ್ಟಲಿಂಗ. ಆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವಿಡಿದಿಹುದೇ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಸ್ವಾಯತ. ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಉದಯಿಸಿದಲ್ಲದೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವ ಕಾಣಬಾರದು. ಈ ಭೇದವ ಭೇದಿಸಬಲ್ಲರೆ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಲಿಂಗೈಕ್ಯ ಕಾಣಾ ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯಾ.

ಟೀ. ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗಸಾಹಿತ್ಯವಾದ ಭಕ್ತನು ಕರ್ಮಕ್ರೀಗಳ ಬಿಟ್ಟು ಏಕಲಿಂಗನಿಷ್ಠಾವ್ರತಸ್ಥನಾಗಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆಚರಿಸುವುದೇ ಆಚಾರ. ಅಂತಪ್ಪ ಆಚಾರವೆಡೆಗೊಂಡ ಭಕ್ತನ ಕರಸ್ಥಲದ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಕಳೆ ಇಹುದೆಂಬುದೀಗ ' ಆಚಾರ ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಆಯತವಾದುದೇ ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸೈಷ್ಠಿಕಾಭಾವ ನೆಲೆಗೊಂಡು ಪ್ರಾಣನಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿಹುದೆಂಬುದೀಗ ' ಇಷ್ಟಲಿಂಗವಿಡಿದಿಹುದೇ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಸ್ವಾಯತ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಪ್ರಾಣದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಭಾವ ಹುಟ್ಟಿದಾತಂಗೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಕಳೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವುದೆಂಬುದೀಗ ' ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಉದಯಿಸಿದಲ್ಲದೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವ ಕಾಣಬಾರದು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಕಳೆಯ ಕಾಬ ಲಿಂಗಭಾವ ಪ್ರಾಣದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದಾತಂಗೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವಿಲ್ಲ. ಇಂತೆಂಬ ವರ್ಮವ ತಿಳಿದು ಇಷ್ಟಲಿಂಗವೇ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವೆಂದು ಅಪ್ಪಿದು ಭಿನ್ನವಳಿದರ್ಥ ಶರಣ ಲಿಂಗಕ್ಕನನ್ಯವೆಂಬುದೀಗ ' ಈ ಭೇದವ ಭೇದಿಸಬಲ್ಲರೆ ಲಿಂಗೈಕ್ಯ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

೩೨

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮೋಳಿಗೆಯ ಮಾರಿತಂದೆಗಳ ವಚನ :

ವ. ಗರಳವಿಲ್ಲದುದರಗಂಗೆ ಹಲಬರಂಜಿದವರುಂಟೆ ? ಕೈದು ವಿಲ್ಲದ ಬಂಟಿ ಘರ್ಜಿಸಿದಡೆ ಅಂಜಿದವರುಂಟೆ ? ಇಷ್ಟ ಬಾಹ್ಯದೃಷ್ಟದ ಮಾತು ನಾಡಿದರೆ ನೆಟ್ಟನೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಯಪ್ಪನೇ ? ಅದು ನಿಶ್ಚಯವಲ್ಲ ನಿಷ್ಕಳಂಕ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ.

ಟೀ. ವಿಷವಿಲ್ಲದ ಹಾವೂ ಆಯುಧವಿಲ್ಲದ ಬಂಟನೂ ವೈರಿಗಳ ಜಯಿಸಲಿಷೆಯರು. ಅಂತು ಇಷ್ಟಲಿಂಗವಿಲ್ಲದವರು ಅನಿಷ್ಟವ ನಷ್ಟವ ಮಾಡಲಿಷೆಯರು. ಇಷ್ಟಲಿಂಗವಿಲ್ಲದೆ ಬಿಷೆಯ ವಾಗದ್ವೈತಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಸಂಬಂಧವಾಗಲಿಷೆಯದು ಎಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೩೩

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮೆಲೆಮಿಂಡದೇವರ ವಚನ :

ವ. ಮೊನೆಯಿಲುವಡೆ ಕರದಲ್ಲಿ ಪಿಡಿದಲ್ಲದಾಗದು. ಮನವಿಲುವಡೆ ಕುಟು-
ಹಿನ ನೆರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಲೆ ಸಂದು ನಿಂದಲ್ಲದಾಗದು. ಕ್ರಿಯಾಭಾವ
ಶುದ್ಧವಾದಲ್ಲದೆ ಆಯಿಘಟಿದೂರರಾಮೇಶ್ವರಲಿಂಗವ ಕೂಡ
ಬಾರದು.

ಟೀ. ಮನವು ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಕಳೆಯ ಕುಟುಹಿಟ್ಟಿಲಿದು ಭಾವ ನೆಲೆ
ಗೊಂಡು ತನುತ್ರಯವ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ನಷ್ಟವ ಮಾಡಿದಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗವ ಕೂಡಬಾರ-
ದೆಂಬುದೀಗ ಈ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೩೪

ಇಂತು ಬಸವಣ್ಣ ಮೊದಲಾದ ಪುರಾತರೆಲ್ಲರು ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯದೇವರಿಗೆ
ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧವಾದಲ್ಲದೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲವೆಂದು ಒಪ್ಪದೆ ಇರಲು
ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯದೇವರು ಭಕ್ತಿಜ್ಞಾನಾತುರದಿಂದ ಅನುತಾಪಂಗಳಿದು ನುಡಿದ
ವಚನ :

ವ. ಎಂದಿಪ್ಪೆನಯ್ಯಾ ಶುದ್ಧ ಸಿದ್ಧ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ? ಎಂದಿಪ್ಪೆನಯ್ಯಾ
ಭಕ್ತಿಜ್ಞಾನವೈರಾಗ್ಯಸಂಪನ್ನನಾಗಿ ? ಎಂದಿಪ್ಪೆನಯ್ಯಾ ತತ್ತ್ವತತ್ತ್ವ
ತೂರ್ಯತೂರ್ಯ ನೀನೆಯಾಗಿ ? ಎಂದಿಪ್ಪೆನಯ್ಯಾ ದೀಕ್ಷಾತ್ರಯ-
ದಲ್ಲಿ ಸಂಪನ್ನನಾಗಿ ? ಎಂದಿಪ್ಪೆನಯ್ಯಾ ಲಿಂಗತ್ರಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದ-
ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ? ಎಂದಿಪ್ಪೆನಯ್ಯಾ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯಾ
ನಿನ್ನವರ ನಡುವೆ ಓರಂತೆ ?

ಟೀ. ಶುದ್ಧವೆ ಗುರು, ಸಿದ್ಧವೆ ಲಿಂಗ, ಪ್ರಸಿದ್ಧವೆ ಜಂಗಮವಾದ ಕಾರಣ
ಅಂತವು ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗಮಸ್ವರೂಪು ತನ್ನಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿ ತಾನೆಯಾಗಿ ಎಂದಿಪ್ಪೆನೋ

ಎಂಬುದೀಗ ' ಎಂದಿಪ್ಪೆನಯ್ಯಾ ಶುಧ್ಧ ಸಿದ್ಧ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃಥ. ಅಂತು ತ್ರಿವಿಧವು ಒಂದೆಯೆಂದಿಹುದು ಜ್ಞಾನ, ವಿಶ್ವಾಸವೆ ಭಕ್ತಿ, ತ್ರಿವಿಧದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಂಚನೆಯೇ ವೈರಾಗ್ಯ. ಇಂತವು ಭಕ್ತಿಜ್ಞಾನವೈರಾಗ್ಯಸಂಪನ್ನನಾಗಿ ಎಂದಿಪ್ಪೆನೆಂಬುದೀಗ ' ಎಂದಿಪ್ಪೆನಯ್ಯಾ ಭಕ್ತಿಜ್ಞಾನವೈರಾಗ್ಯಸಂಪನ್ನನಾಗಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂಗತತ್ತ್ವವೇ ಶಿವತತ್ತ್ವವಾಗಿ, ಜ್ಞಾನವೇ ಮಹಾಜ್ಞಾನವಾಗಿ, ಇಂತು ಶಿವ ನೀನೆಯಾಗಿ ಎಂದಿಪ್ಪೆನೋ ಎಂಬುದೀಗ ' ಎಂದಿಪ್ಪೆನಯ್ಯಾ ತತ್ತ್ವತತ್ತ್ವ ತೂರ್ಯತೂರ್ಯ ನೀನೆಯಾಗಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಮಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಹಸ್ತವನಿಸಿ ಕಳಾದೀಕ್ಷೆಯ, ಕರ್ಣದಲ್ಲಿ ಪರಮ ಮಂತ್ರೋಪದೇಶವ, ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗೋಪದೇಶವ ಮಾಡಿ ಪರಮೈಶ್ವರ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗುರು ಕರುಣಿಸಿ ಎಂದಿಪ್ಪೆನೋ ಎಂಬುದೀಗ ' ಎಂದಿಪ್ಪೆನಯ್ಯಾ ದೀಕ್ಷಾತ್ರಯದಲ್ಲಿ ಸಂಪನ್ನನಾಗಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಇಷ್ಟ ಪ್ರಾಣ ಭಾವವೆಂಬ ಲಿಂಗತ್ರಯಗಳು ಕಣ್ ಮನ ಭಾವಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿದ್ ಭಾಗ್ಯವೆಂದಿಹುದೋ ಎಂಬುದೀಗ ' ಎಂದಿಪ್ಪೆನಯ್ಯಾ ಲಿಂಗತ್ರಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದಸಂಪನ್ನನಾಗಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಇಂತು ತ್ರಿವಿಧಲಿಂಗಾಂಗಸಂಪನ್ನರವು ಶರಣರ ಪದವ ಪಡೆದು ಶಿವಶರಣರ ನಡುವೆ ಶರಣನಾಗಿ ಎಂದಿಪ್ಪೆನೆಂಬುದೀಗ ' ಎಂದಿಪ್ಪೆನಯ್ಯಾ ನಿಮ್ಮವರ ನಡುವೆ ಓರಂತೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ.

೩೫

ಅಂತು ಶೈವಯೋಗಾಭ್ಯಾಸದ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಅಂತರ್ಲಕ್ಷ್ಯವನುಸಂಧಾನಧ್ಯಾನಿಯಾಗಿ ನಾದದ ಬೆಳಗ ಹುಡುಕಿ ಅರಿಸಿ ಕೂಡಿ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಯಾದೆನೆಂಬ ಭವಿತನದ ಭ್ರಾಂತಿಜ್ಞಾನವ ಬಿಟ್ಟು ಇಷ್ಟಲಿಂಗಸಂಬಂಧವಾಗಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಭುದೇವರು ಪೊದಲಾದ ಬಸವಗಣಗಳಿಗೆ ಬಿನ್ನಹಂ ಮಾಡಿದ ವಚನ :

ವ. ನಾನೇನ ಮಾಡುವ ಜ್ಞಾನ ಕ್ರಿಯೆಲ್ಲವು ನೀನೆಂದಿದೇನಯ್ಯಾ. ನಾನೇನ ಮಾಡುವ ಅಱಿವಿನ ಕ್ರಿಯ ನೀನೆಯೆಲ್ಲವೆಂದಡೆ ಅದು ಮಾಣಲಿ ಮಾಣಲಿ ನಿಮ್ಮಾಣತಿ. ಕಾಣಬಾರದ ಘನವ ಕಾಯದಲಿ ಧರಿಸಿ, ಹೇಳಬಾರದ ನಿಜವ ಮನದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ, ತೋಟಬಾರದ ಕುಟುಹ ಎನ್ನಱಿವಿನಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿ, ಇನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಕಂಡು ಕೂಡಿಪ್ಪಂತೆ ಮಾಡಾ ಪ್ರಭುವೇ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾ!

ಟೀ. ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯದೇವರು ತಾವು ಮಾಡುವ ಯೋಗದ ಅಂತರ್ಲಕ್ಷ್ಯದ ಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯೆಲ್ಲವೂ ವೇದಾಗಮೋಕ್ತ. ಆ ವೇದಾಗಮೋಕ್ತ ಶಿವನಿರೂಪ

ವೆಂದು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಆ ಶಿವನೇ ಗುರುಸ್ವರೂಪನಾಗಿ ನೀವು ಬಂದು ಅದಲ್ಲ ವೆಂದರೆ ಬಿಟ್ಟೆನು. ಇನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಕರುಣದಿಂದ ಕಣ್ಣಾಮನಭಾವಂಗಳಿಗೆ ಅಗೋಚರವಾಗಿದ್ದ ಪರಬ್ರಹ್ಮವ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವ ಮಾಡಿ ಕಾಯಮನಭಾವಂಗಳಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯವ ಮಾಡಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಕೂಡುವ ತ್ರಿವಿಧಲಿಂಗೋಪದೇಶವ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಭು ಮೊದಲಾದ ಬಸವಗಣಂಗಳಿಗೆ ಬಿನ್ನಹಂ ಮಾಡಿದರು ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯದೇವರೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೩೬

ಅಂತು ಪ್ರಭು ಮೊದಲಾದ ಬಸವಗಣಂಗಳಿಗೆ ಶರಣವೊಕ್ಕು ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣನ ಹಸ್ತದಿಂದ ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯದೇವರು ದೀಕ್ಷೆವಡೆದು ನುಡಿದ ಶಿವೋಪದೇಶದ ವಚನ :

ವ. ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಅಧ್ಯಾತ್ಮವೆಂಬಿರಿ. ಅಧ್ಯಾತ್ಮವಾರಿಗೆ ? ಶ್ರೀಗುರುಸ್ವಾಮಿ ಬಹಳವವು ಶಿವಲಿಂಗವ ಸೂಕ್ಷ್ಮವ ಮಾಡಿ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಬಳಿಕ ಬೇಟೆ ಯೋಗವುಂಟೇ ? ತನ್ನ ಹಸ್ತವ ಮಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ವಾಯು-ಪ್ರಾಣವಾಗಿದ್ದು ಕೊಂಡು ಲಿಂಗಪ್ರಾಣಿಯ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ, ಅಕ್ಷರವೈದರಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತನ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಮರಳಿ ಯೋಗವುಂಟೇ ಶಿವಯೋಗವಲ್ಲದೆ ? ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡಿ ಜಂಗಮಪ್ರಸಾದವ ಕೊಂಡ ಬಳಿಕ ಮರಳಿ ಬಹಿಯ ಯೋಗಕ್ಕೆ ಒಡಂಬಡುವುದೇ ಅಹಿವು ? ಇಂತವನನತಿಗಳೆದು ಶುದ್ಧ ಶಿವಯೋಗಿಯ ಮಾಡಿದಾತ ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣ. ಮಹಾಲೋಕದಲ್ಲಿವು ಆದ್ಯಕ್ಷರದ್ವಯದ ಭೇದವಂ ಭೇದಿಸಿ ತಂದು ಕರದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿ, ಇದು ಉರುತರ ಪದವೆಂದು ತೋಪಿಕೊಟ್ಟು ಎನ್ನ ತನ್ನಂತೆ ಮಾಡಿದ ಗುರು ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣ. ಅನು ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣನ ಕರುಣದಿಂದ ಅಭ್ಯಾಸಯೋಗವನತಿಗಳೆದು ಶಿವ-ಯೋಗದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯನಾಗಿ ಭಕ್ತ ಮಾಹೇಶ್ವರ ಪ್ರಸಾದಿ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿ ಶರಣ ಐಕ್ಯವೆಂಬ ಷಡುಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಿಯಾದೆ. ನಿನ್ನವರ ಸಲಿಗೆಗೆ ಸಂದೆ. ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣನ ಕೃಪೆಯೆನ್ನನಿಂತು ಮಾಡಿತ್ತು ಕಾಣಾ ಶ್ರೀಗುರುವೇ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾ !

ಟೀ. ವೇದಾಂತಜ್ಞಾನ ಮೊದಲಾದ ಯೋಗಮಾರ್ಗಂಗಳು ಕಡೆಯಾದ ಬಹುಮಾರ್ಗಂಗಳೆಲ್ಲವ ಬಿಡಿಸಿ, ಶ್ರೀಗುರು ಕರುಣಿಸಿ ಶಿವೋಹಂ ಎಂಬ ಎರಡ ಕ್ಷರನುಳ್ಳ ಶಿವಕಳೆಯ ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರದಲ್ಲಿರ್ದು ತಂದು ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿರಿಸಿ, ಷಡು

ಸ್ಥಲ ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧವ ಮಾಡಿ, ವಾಯುಪ್ರಾಣವನಳಿದು ಲಿಂಗಪ್ರಾಣವ ಮಾಡಿದ ಗುರು ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಬದುಕಿದೆನೆಂದು ಸಿದ್ಧರಾಮ(ಯ್ಯ) ದೇವರು ನುಡಿದರೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೩೭

ವ. ಆದಿಯಾಧಾರವಿಲ್ಲದಂದಿನ ಸಾದಾಖ್ಯದೇಹವಿಲ್ಲದಂದಿನ ಸೀಮಾ ಸಂಬಂಧಗಳಿಲ್ಲದಂದಿನ ಅನಾದಿಸಂಸಿದ್ಧನ ಆಗುಮಾಡಿ ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಗುರು ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣನಯ್ಯಾ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾ !

ಟೀ. ಆದಿಯೆಂದಡೆ ನಾದ. ಆಧಾರವೆಂದಡೆ ಬಿಂದು. ಅಂತು ನಾದ ಬಿಂದುಗಳು ಪಂಚಸಾದಾಖ್ಯಮೂರ್ತಿಗಳು ಇಹಪರಂಗಳೇನು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರಂದು ಪರಬ್ರಹ್ಮವೊಂದೇ ನಿಃಕಲವಾಗಿದ್ದಿತ್ತು. ಅಂತಿರ್ದ ನಿಃಕಲವಸ್ತುವ ಶ್ರೀಗುರು ಸಾಕಾರವ ಮಾಡಿ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟರೆಂದು ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯದೇವರು ನುಡಿದ ರೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೩೮

ವ. ಶುದ್ಧವನಱಿದೆ ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣ ನಿಮ್ಮಿಂದ. ಸಿದ್ಧವನಱಿದೆ ಚೆನ್ನ ಬಸವಣ್ಣ ನಿಮ್ಮಿಂದ. ಪ್ರಸಿದ್ಧವನಱಿದೆ ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣ ನಿಮ್ಮಿಂದ. ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯಾ, ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣ ಗುರುವಾಗಿ ಬಂದು ಎನ್ನ ಜನ್ಮಕರ್ಮವ ನಿವೃತ್ತಿಯ ಮಾಡಿದನಯ್ಯಾ !

ಟೀ. ಶುದ್ಧವೆ ಗುರು, ಸಿದ್ಧವೆ ಲಿಂಗ, ಪ್ರಸಿದ್ಧವೆ ಜಂಗಮ. ಅಂತು ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮವ ಅಂಗ ಪ್ರಾಣ ಭಾವದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯವ ಮಾಡಿ ಚೆನ್ನ ಬಸವಣ್ಣನೆನ್ನ ಭವಪಾಶವ ಹಿಡಿದನೆಂದು ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯದೇವರು ನುಡಿದ ರೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೩೯

ವ. ಸೀಮೆಗೆಟ್ಟು ಬ್ರಹ್ಮದಾನತದ ಸಂಬಂಧ ಆದಿಅಕ್ಷರವೈದ ಮುಖವ ಮಾಡಿ ಭಾವದ ಕರದ ಹೊಣಿಗಿಟ್ಟು ಸರ್ವಾಂಗವನು ವೇದಿಸಿದಾತ ಗುರು ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾ.

ಟೀ. ನಾಮ ಸೀಮೆಗಳಿಗೆ ಬಾರದೆಯಿದ್ದ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ತನ್ನ ಚಿತ್ತುವಿನ ಮುಖದಿಂದ ಪಂಚಕಲಾಕ್ಷರಸ್ವರೂಪಾದ ಲಿಂಗದ ವರ್ಮವನಱುಹಿ ಶ್ರೀಗುರು ಆ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯ ಮುಖದಿಂದವೆ ಆ ಲಿಂಗಗಳೆಯ ಶಿಷ್ಯನ ಭಾವಕ್ಕೆ ತಂದು, ಭಾವ

ದಿಂದ ಮನಕ್ಕೆ ತಂದು, ಮನದಿಂದ ಕಾಯಕ್ಕೆ ತಂದುದ ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿರಿಸಿ ಒಳ ಹೊಟಗೆನ್ನದೆ ಸರ್ವಾಂಗವ ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪವ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಗುರುವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೪೦

ವ. ರೂಪಿಗೆ ರೂಪು ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸುಜ್ಞಾನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಾದ ಲಿಂಗ-
ತ್ರಯದ ವೇದಿಯಿಂದವೆ ತಂದು ಅವರವರ ಕರದಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷೆಯು
ಮಾಡಿದನು ಗುರು ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ.

ಟೀ. ಶಿವನ ಸ್ಥೂಲಸ್ವರೂಪದ ಕಳೆಯನೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವೆಂದೆನಿಸಿ ತನು
ವಿಂಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯವ ಮಾಡಿ, ಆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಕಳೆಯ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಸನ್ನತ್ವವ
ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವೆಂದೆನಿಸಿ, ಆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗದ ಪ್ರಸನ್ನತ್ವವ ಕಾಬ
ಜ್ಞಾನದ ಭಿನ್ನಭಾವವಳಿದು ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನವನಿತ್ತು ಮಹಾಲಿಂಗವ ಸಾಹಿತ್ಯವ
ಮಾಡಿ, ಎನ್ನು ತ್ರಿವಿಧಲಿಂಗಸ್ವರೂಪನ ಮಾಡಿದ ಗುರು ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣನೆಂದು
ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯದೇವರು ನುಡಿದರೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೪೧

ವ. ಅಂದು ಆದಿಯಲಾದ ಆನಂದಬೀಜವನು ತಂದೆನ್ನ ಕರಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ
ಬಿತ್ತಿ ಅಂಕುರವು ಮೂಟಾಗಿ ಫಲವು ಆಟಾಗಲೈ ಚಿಂತೆಗೆಟ್ಟಿವು.
ಆಟಾಟ ಮೀಟಿ ನಿಶ್ಚಿಂತ ಪದದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗದ ಉದಯವಾಗೆ
ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ತಾ ಯೋಗಿನಾಥಾ!

ಟೀ. ಸತ್ತುಚಿತ್ತಾನಂದವಪ್ಪ ಪರಬ್ರಹ್ಮವನು ಶ್ರೀಗುರು ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ
ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಲಿಂಗವೆ ಇಷ್ಟ ಪ್ರಾಣ ಭಾವವಾಗಿ ತನುತ್ರಯವ ಕುಟಿತು ಮೂಟಾ-
ಯಿತ್ತು. ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳ ಕುಟಿತು ಆಟಾಯಿತ್ತು. ಅಂತು ಅಂಗಮನ
ಪ್ರಾಣೇಂದ್ರಿಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವೇ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪನಾದ ಶಿಷ್ಯಿಗೆ ಭವ
ಬಂಧನದ ಚಿಂತೆಗೆಟ್ಟು ಹೋಗಿ ಮೂವತ್ತಾಟು ತತ್ತ್ವಂಗಳ ಮೇಲಿವು ಸಚ್ಚಿದಾ
ನಂದ ಬ್ರಹ್ಮವು ತಾನೆಯೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೪೨

ವ. ನೆರಫೇ(ದೇ?)ನು ಯೆಂಬಡೆ ^೩ನಾನೇನು ಎರವೆ? ಶ್ರೀಗುರುಸ್ವಾಮಿ
ಎನ್ನ ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಸ್ಥಾವ್ಯಂಗೆಡಳಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಮಹಾ

ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯದಲ್ಲಿ ತಮಂಧವುಂಟೇ ? ಕಪಿಲಸಿದ್ಧಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ
ನೆಂಬ ಮಹಾಸಮುದ್ರವನೊಡಗೂಡಿದ ಬಳಿಕ ಬೇಟೆ ನಾನೊಂದು
ನದಿಯೆನಲುಂಟೇ?

ಟೀ. ಶ್ರೀಗುರು ಅಖಂಡ ಪರಂಜ್ಯೋತಿಲಿಂಗವ ಶಿಷ್ಯನ ಅಂಗ ಪ್ರಾಣ
ಭಾವಂಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯವ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಬೇಟೆ ಒಳಹೊಳೆಗೆನ್ನದೆ ಸರ್ವಾಂಗ
ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪಾಗಿ ಲಿಂಗವು ಒಳಕೊಂಡಿವು ಶರಣ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀ
ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೪೩

ವ. ಕರಸ್ಥಲದ ಅಚಲದಲ್ಲಿ ಸಕಲವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಕೂಡಿ ಅನುಕರಿಸಿ ಇಪ್ಪು
ದದು ಭೇದ ನೋಡಾ ! ಬಹಳ ಘನತೆಯನೊಂದು ಮಾಡಿ ಕರದೊಳ
ಗಿಟ್ಟ ಭೇದ ನಿನ್ನಯ ರೂಪು ಯೋಗಿನಾಥಾ !

ಟೀ. ಶ್ರೀಗುರು ಕರುಣಿಸಿ ಅಖಂಡ ಪರಬ್ರಹ್ಮವ ಸೂಕ್ಷ್ಮವ ಮಾಡಿ
ಕರಸ್ಥಲದ ಶಿಲಾಮೂರ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿಯಿದರ ಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಯೇ ಶಿವ
ನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೪೪

ವ. ಎಪ್ಪತ್ತೈದು ಗ್ರಾಮದೊಳಗೊಪ್ಪಿವು ನಿನ್ನವನು ಉತ್ತಮಾಂಗಕೆ
ತಂದು ಕರಸ್ಥಲದಲಿ ತತ್ತ್ವತುರಿಯಾರ್ಥದಿಂದತ್ತಲಾಗಿಹ ಬ್ರಹ್ಮ
ಮತ್ತೆ ನಾ ನೀನಾದೆ ಯೋಗಿನಾಥಾ !

ಟೀ. ಎಪ್ಪತ್ತೈದು ತತ್ತ್ವಸ್ವರೂಪಾಗಿವು ಶರೀರವೆಂಬುದೇ ಗ್ರಾಮ. ಆ
ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿವು ಜೀವನ ಪರಮಚೈತನ್ಯನಾಗಿವು ಶಿವಕಳೆಯ ಶ್ರೀಗುರು ಶಿಷ್ಯನ
ಮಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಹಸ್ತವನಿರಿಸಿ ಮಥನಿಸಿ ತೆಗೆದು ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿರಿಸಿದ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವೆಂಬ
ತತ್ವದವು ಆತ್ಮನೆಂಬ ಅಂಗವು ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಭೇದವಳಿದ ಅಪಿವಿಂದ ಪರಬ್ರಹ್ಮ
ವಾದೆನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೪೫

ವ. ಜಗವ ನುಂಗಿದ ಬ್ರಹ್ಮ ಕರದೊಳಗೆ ಸ್ವಯವಾಗಿ ಎರಡೆಂಟನತಿಗಳೆದು
ಸಾಯುಜ್ಯದಾ ಪದವ ತತ್ತ್ವಾರ್ಥವನು ಒದಗಲೀಯದೆ ಬಂದು
ತುದಿಪದವನೆಯ್ದೆನು ಯೋಗಿನಾಥಾ !

ಟೀ. ಅನಂತ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಂಗಳನೊಳಕೊಂಡಿವು ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ಇಷ್ಟಲಿಂಗ
ವಾಗಿ ಶಿಷ್ಯನ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಿತ್ಯನಾಗಿ ನೆಲಸಿ ಅಂಗಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧವಾಯಿ

ತ್ತಾಗಿ ಎರಡೂ ಎಂಟೂ ಕೂಡಿ ಹತ್ತೆಂಬ ವಾಯುಪ್ರಾಣಗುಣವಳಿದು ಚತುರ್ವಿಧ ಪದಂಗಳು ಮೊದಲಾಗಿ ಮೂವತ್ತಾಱು ತತ್ತ್ವಂಗಳನೊಳಕೊಂಡಿವು ಪರಬ್ರಹ್ಮ ವಾದೆನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೪೬

ವ. 'ನೊಸಲಕ್ಷರವ' ತೊಡದು ಭಸಿತಮಂ ಬಾಸಣಿಸಿ ವಶವೃತ್ತಿ ಮಾಡಿದನು ಶಿವಲಿಂಗವಾ. 'ಈ ದೆಸೆಗೇಡಿಯೆನಿಸುವಾ' ಹೊಸಬಂಟಿ ಕಾಯವನು ಭಸ್ಮವನು ಮಾಡಿದನು ಯೋಗಿನಾಥಾ.

ಟೀ. ಶ್ರೀಗುರು ಶಿಷ್ಯನ ಹಣೆಯ ದುರ್ಲಿಖಿತವನು ವಿಭೂತಿಯಿಂದ ತೊಡೆದು ಕಳೆದು, ಭವಿತನವ ಬಿಡಿಸಿ, ಶಿವಲಿಂಗವ ಸಾಕಾರವ ಮಾಡಿ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟನೆಂಬುದು ಕಾಣಬಂದರ್ಥ. ಅಂತು ಕಡೆಮೊದಲಿಲ್ಲದ ಮಹಾಘನಲಿಂಗನು ನಿರಾಕಾರವಾಗಿದ್ದು ಭಕ್ತನ ಕುಱಿತು ಸಾಕಾರವಾದನೆಂಬುದೀಗ ' ಈ ದೆಸೆಗೇಡಿಯೆನಿಸುವ ಹೊಸಬಂಟಿ ಕಾಯವನು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ತನ್ನ ಕರಸ್ಥಲದ ಲಿಂಗವು ಶರಣ ತಾನೆಯೆಂದೆಡೆದು ಭಿನ್ನಲಕ್ಷ್ಯವನಳಿದು ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿವುನೆಂಬುದೀಗ ' ಭಸ್ಮವನು ಮಾಡಿದನು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

೪೭

ವ. ಇಹಲೋಕ ಪರಲೋಕವೆಂಬ ಸಂದಳಿಯಿತ್ತಯ್ಯ ಗುರುವಿನ ಹಸ್ತದಲ್ಲಿ ಸತ್ತು ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯಿಂದೆತ್ತಿದ ಕಾರಣದಲ್ಲಿ, ನಿತ್ಯವೂ ಲಿಂಗಾಚರಣೆಯ ಮಾಡುವ ಕಾರಣದಲ್ಲಿ, ನಿತ್ಯವೂ ವಿಭೂತಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯ ಧಾರಣ ಮಾಡುವ ಕಾರಣದಲ್ಲಿ. ಇಹಲೋಕವೆಂದೇನು ? ಪರಲೋಕವೆಂದೇನು ? ಹಂಗು ಹೆಡೆದು ಒಂದಾದ ಬಳಿಕ ಮಲ ಮದಂಗಳು ಹೆಡೆದು ನಾನು ನೀನಾದ ಬಳಿಕ ಎಲೆ ಅಯ್ಯ, ಭಕ್ತರ ಸರ್ವಾಂಗ ಲಿಂಗತನು. ಭಕ್ತರಿವು ಲೋಕವೇ ರುದ್ರಲೋಕ, ಗುರುವೇ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯಾ ನಿನ್ನ ಹಸ್ತವ ಮಸ್ತಕದಲ್ಲಿಟ್ಟಡಾಯಿತ್ತು.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೪೮

ವ. ನಿನ್ನೊಲುಮೆಯೆಂಬುದನು ನಿನ್ನವರೊಲ್ಲರಯ್ಯಾ ! ನೀನೆನ್ನ ಕರದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವಾಗಿ ಚೆನ್ನಪಸವಣ್ಣಗುರು ಎನ್ನ ಪಾಲಿಸಲಾಗಿ ನಿಮ್ಮವರಿಗಾನು ಯೋಗ್ಯ ಯೋಗಿನಾಥಾ.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೪೯

ವ. ದೃಷ್ಟವಸ್ತು ಗುರುಕರುಣದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಮತ್ತೆ ಯೋಗವುಂಟೇ ? ಸರ್ವಯೋಗಕ್ಕೆ ಶಿವಯೋಗ ಮಹಾ ಯೋಗವಾದ ಬಳಿಕ ಮತ್ತೆ ಕಿಟಿದು ಯೋಗಂಗಳೆಂದು ಪಾದೋದಕ ಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆ ಹೊಜಿಗಾಗಿ ಗುರುವಾಜ್ಞೆಯ ಮೀಟಿದ ಗುರು ದ್ರೋಹಿಗಳ ಎನ್ನತ್ತ ಹೊದ್ದಿಸದಿರಯ್ಯಾ ನಿಮ್ಮ ಧರ್ಮ. ದೀಕ್ಷಾ ತ್ರಯದಲ್ಲಿ ಸಂಪನ್ನರಾಗಿ ಪ್ರಸಾದಲೋಲುಪ್ತರಾಗಿ ಜಂಗಮವೆ ಲಿಂಗವೆಂಬವರ ಸಂಗದೊಳೆನ್ನನಿರಿಸಯ್ಯ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ. ನಿಮ್ಮ ಧರ್ಮ.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೫೦

ವ. ಗುರುಲಿಂಗ ಬಸವಣ್ಣ. ಚರಲಿಂಗ ಬಸವಣ್ಣ. ಕರುಣಾಕರನು ಚೆನ್ನ ಬಸವಣ್ಣನು. ಶರಣಸ್ಥಲದ ಕಲ್ಪಸುಭೂಷಣಲವಿತ್ತ ಕರುಣಾಕರನು ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣನು. ಆ ಬಸವಣ್ಣನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಆದಿ ಅಕ್ಷರವಟಿದೆ. ಸಾಧಿಸಿದೆ ನಿಮ್ಮನು ಕಪಿಲಸಿದ್ಧಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ !

ಟೀ. ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮಸ್ವರೂಪವು ತಾನೆಯಾಗಿವು ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣನು ತನ್ನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಶರಣಪದವನಿತ್ತನಾಗಿ ಶಿವೋಹಂ ಎಂಬ ವರ್ಮವನಟಿದು ಶಿವನಾದನೆಂದು ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯದೇವರು ನುಡಿದರೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೫೧

ಇಂತು ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯದೇವರು ಇಷ್ಟಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿಗಳಾದ ವಚನ ಸಂಪೂರ್ಣ. ಮುಂದೆ ಎಲ್ಲಾ ಪುರಾತನರ ವಚನ :

ವ. ಅಯ್ಯಾ ಮರದೊಳಗೆ ಅಗ್ನಿಯಿದರಡೇನಯ್ಯಾ ಮಥನಿಸಿ ತೋಟು ವರಿಲ್ಲದನ್ನಕ್ಕರ ಕಾಣಬಹುದೇ ? ಜಗದೊಳಗೆ ಕೂಡೆ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಶಿವನೆಂದೆ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದೇ ? ಆದಿ ಲಿಂಗ ಅನಾದಿ

ಶರಣನೆಂಬ ಭೇದವ ತಿಳುಹಿ, ನಿಜಪ್ರಾಣದೊಳಗಿವು ಸುಜ್ಞಾನ
ಲಿಂಗವ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ತಂದು, ಆ ಕರಸ್ಥಲದ ಲಿಂಗವ ಎನ್ನ ಸರ್ವಾಂಗ
ದೊಳಗೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿ ತೋಪಿ, ನಿತ್ಯ ನಿಜಲಿಂಗೈಕ್ಯದ ಹೊಲಬಿನ
ಗೃಹವಿಂ ತೋಪಿಸಿ ಮರ್ತ್ಯಲೋಕದೊಳಗೆಲ್ಲಾ ಇಂದು ಮೊದ
ಲಾಗಿ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗದ ಘನವ ಹರಹಿ ಶಿವಭಕ್ತಿಯನುದ್ದರಿಸಿದನು.
ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವರಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣನೆನ್ನನಾಗುಮಾಡಿ ಉಳು
ಹಿದನಾಗಿ ಇನ್ನು ಮರ್ತ್ಯಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದನಾದರೆ ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣನ
ಶ್ರೀವಾದದಾಣೆ !

ಟೀ. ಏನೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದ ನಿಷ್ಕಲವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತು ಉದಯಿಸಿತ್ತು. ಆ
ಚಿತ್ತುವಿಂದ^೧ ಮಹಾಲಿಂಗಸ್ವರೂಪವಾಯಿತ್ತಾಗಿ ಅಂತು ಲಿಂಗಕ್ಕಿಂದ ಅನಾದಿ
ಚಿತ್ತವಾದ ಕಾರಣ ಆ ಚಿತ್ತ ರೂಪವೇ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ^೨ ಆದಿಲಿಂಗ ಅನಾದಿ
ಶರಣ 'ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ತನ್ನಂತರಂಗವಾಗಿದ್ದ, ತನ್ನ ನಿಜವವು
ಚಿತ್ತಲಾಲಿಂಗವ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವ ಮಾಡಿ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ತಂದು, ಆ ಲಿಂಗವ ತನ್ನ ನಿಜ
ವೆಂದು ಭಿನ್ನ ಭಾವವ ಬಿಡಿಸಿ ಅಂಗವನಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವ ಮಾಡಿದ ಗುರು ಚೆನ್ನ
ಬಸವಣ್ಣನಿಂದ ಲಿಂಗವಾದೆನಾಗಿ ಇನ್ನು ತನಗೆ ಜನನ ಮರಣವಿಲ್ಲವೆಂದು ಬಸವಣ್ಣ
ನುಡಿದನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೫೨

ವ. ಬಿಸಿಲ ಮುಂದಣ ಮಂಜಿನಂತಾಯಿತ್ತು. ದಿಟದ ಮುಂದಣ ಸಟೆ
ಯಂತಾಯಿತ್ತು. ಪುಣ್ಯದ ಮುಂದಣ ಪಾಪದಂತಾಯಿತ್ತು.
ಯೋಗಿಯ ಮುಂದಣ ಸಂಸಾರದಂತಾಯಿತ್ತು. ಧೀರನ ಮುಂದಣ
ಹೇಡಿಯಂತಾಯಿತ್ತು. ಉರಗನ ಮುಂದಣ ಭೇಕನಂತಾಯಿತ್ತು.
ಹರಿಯ ಮುಂದಣ ಕರಿಯಂತಾಯಿತ್ತು. ವಿವೇಕಿಯ ಮುಂದಣ
ದುಃಖದಂತಾಯಿತ್ತು. ಪುಣ್ಯಾರಣ್ಯದಹನ ಭೀಮೇಶ್ವರನೆಂಬ ಸದ್ಗುರು
ಕಾರುಣ್ಯವಾಗಲೊಡನೆ ಎನ್ನ^೩ ಸುತ್ತಿಹ ಪ್ರಪಂಚು ಸರ್ವವೂ ಓಡಿ
ದವಯ್ಯಾ!^೪

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೫೩

೧ ಹಠಿವ (ಹು., ರಾ.) ೨ ಚಿತ್ತುವಿನಿಂದ (ಎ., ಹು.) ೩ ಸುತ್ತಿದ ಪ್ರಪಂಚು
ಬಿಟ್ಟೋಡಿತ್ತಯ್ಯಾ (ಹು.)

ವ. ತನ್ನ ವಿನೋದಕ್ಕೆ ತಾನೆ ಸೃಜಿಸಿದ ಜಗತ್ತು. ತನ್ನ ವಿನೋದಕ್ಕೆ ತಾನೆ ಸುತ್ತಿದನದಕ್ಕೆ ಸಕಲ ಪ್ರಪಂಚ. ತನ್ನ ವಿನೋದಕ್ಕೆ ತಾನೆ ತಿರುಗಿಸಿದ ಅನಂತಭವದುಃಖಗಳಲ್ಲಿ. ಇಂತೆನ್ನ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನೆಂಬ ಪರಶಿವನು ತನ್ನ ಜಗದ್ವಿಲಾಸ ಸಾಕಾದ ಮತ್ತೆ ತಾನೇ ಪಡೆದ ನದವಿ ಮಾಯಾಪಾಶವ.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೫೪

ವ. ಅಯ್ಯಾ ನೀ ಮಾಡಲಾದ ಜಗತ್ತು. ಅಯ್ಯಾ ನೀ ಮಾಡಲಾದ ಸಂಸಾರ. ಅಯ್ಯಾ ನೀ ಮಾಡಲಾದ ಮಹಿಮೆ. ಅಯ್ಯಾ ನೀ ಮಾಡಲಾದ ದುಃಖ. ಅಯ್ಯಾ ನೀ ಬಿಡಿಸಿದರೆ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು ತಾಮಸ. ಅಯ್ಯಾ ನಾನೀ ಮಾಯೆಯ ಗೆದ್ದೆನೆಂಬ ಹಮ್ಮಿನ್ನೇಕೆ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ ?

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೫೫

ವ. ಗುರು ಕರುಣಿಸೆ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು ಮಾಯೆ. ಗುರು ಕರುಣಿಸೆ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು ಮಹಿಮೆ. ಗುರು ಕರುಣಿಸೆ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು ಪ್ರಪಂಚ. ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನ ಸಂಗಮದೇವಾ, ಗುರುಕರುಣಿಸೆ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು ಎನ್ನ ಕರ್ಮಪಾಶ.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೫೬

ವ. ಹಸ್ತಾಬ್ಜಮಧನದಿಂದೊತ್ತಿ ಭಸ್ಮವ ಮಾಡಿ ಮತ್ತೆ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯ ಜಪಾವಳಿಯ ಚಿತ್ತ ಶ್ರೋತ್ರದೊಳು ಮತ್ತೆ ಧಾರೆಯನೆಡೆಯೆ ಸತ್ಯವದು ನಿನ್ನಂತೆ ರಾಮನಾಥಾ !

ಟೀ. ಶ್ರೀಗುರು ಶಿಷ್ಯನ ಮಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಹಸ್ತವನಿರಿಸಿ ಚಿತ್ತಲೆಯ ಪ್ರಭಾವಿಸಿ ತೆಗೆದು, ಆ ಕಲೆಯ ಪ್ರಣಮ ಮಂತ್ರಸ್ವರೂಪವ ಮಾಡಿ ಶ್ರೋತ್ರಮುಖದಿಂದ ಆತನ ಚಿತ್ತದೊಳು ಕೂಡಿಸಲು ಆಕ್ಷಣವೆ ಶಿಷ್ಯ ಲಿಂಗವಾದನು. ಸತ್ಯವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೫೭

ವ. ಅಯ್ಯಾ ಎನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನೃಸ್ತವಾಗಿಹ ಪರಮ ಚಿದ್ವಿಳಗ ಹಸ್ತಮಸ್ತಕಸಂಯೋಗದಿಂದೊಂದುಗೂಡಿ ಮಹಾಬೆಳಗ

ಮಾಡಿದಿರಲ್ಲಾ !^೧ ಅಯ್ಯಾ ಎನ್ನ ಮಸ್ತಕದೊಳಗೊಂದುಗೂಡಿದ
ಮಹಾಬೆಳಗ ತಂದು ಭಾವದೊಳಗಿಂಬಿಟ್ಟಿರಲ್ಲಾ ! ಅಯ್ಯಾ ಭಾವ
ದೊಳಗೆ ಕೂಡಿದ ಮಹಾ ಬೆಳಗ ತಂದು ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗಿಂಬಿಟ್ಟಿ
ರಲ್ಲಾ ! ಅಯ್ಯಾ ಎನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆ ಕೂಡಿದ ಮಹಾಬೆಳಗ
ತಂದು ಎನ್ನ ಕಂಗಳೊಳಗಿಂಬಿಟ್ಟಿರಲ್ಲಾ ! ಅಯ್ಯಾ ಎನ್ನ ಕಂ
ಗಳೊಳಗೆ ಕೂಡಿದ ಮಹಾ ಬೆಳಗ ತಂದು ಕರಸ್ಥಲದೊಳಿಂಬಿಟ್ಟಿರಲ್ಲಾ !
ಅಯ್ಯಾ ಎನ್ನ ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಥಳಥಳಿಸಿ ಬೆಳಗಿ ಹೊಳೆವುತ್ತಿಪ್ಪ
ಅಖಂಡತೇಜವನೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವೆಂಬ ದೃಷ್ಟವ ತೋಱಿ, ನಿಶ್ಚಯವ
ಶ್ರೋತ್ರದಲ್ಲಿ ಸೃಜಿಸಿದಿರಲ್ಲಾ ! ಅಯ್ಯಾ ಎನ್ನ ಶ್ರೋತ್ರದಲ್ಲಿ ಸೃಜಿಸಿದ
ಸುಮಂತ್ರದೊಳಗೆ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಮಹತ್ವವ ಹುದುಗಿದಿರಲ್ಲಾ !
ಅಯ್ಯಾ ಎನ್ನ ಆರಾಧ್ಯ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ, ಎನ್ನೊಳಗೆ ನಿಮ್ಮಿರವ
ಈ ಪರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದಿರಲ್ಲಾ !

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೫೮

ವ. ಶ್ಲೋಕ: ಪ್ರಥಮಂ ಗೂಢ ನಿರ್ನಾಮ ದ್ವಿತೀಯಂ ಚಿತ್‌ಸ್ವರೂಪಕಂ
ತೃತೀಯಂ ಚಿದ್ವಿಲಾಸಂ ಚ ಚತುರ್ಥಂ ಭಸ್ಮಧಾರಣಂ
ಅನಾದಿ ಶಾಶ್ವತಂ ನಿತ್ಯಂ ಚೈತನ್ಯಂ ಚಿತ್ಸ್ವರೂಪಕಂ
ಚಿದಂಗ ವೃಷಭಾಕಾರಂ ಚಿದಾಭಸ್ಮ ಲಿಂಗಧಾರಣಂ

ಇಂತೆಂದುದಾಗಿ ಬಸವಾ ಬಸವಾ ಎನುತ್ತಿರ್ಪವರೆಲ್ಲರೂ ಬಸವನ
ಘನವನಾರೂ ಅಪಿಯರಲ್ಲಾ ! ಅನಾದಿ ಪರಶಿವನಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತ
ವಾಗಿದ್ದ ಮಹಾಪ್ರಕಾಶವೆ ಬಹಿರ್ಗತವಾಗಿ ಚಿತ್ತೆನಿಸಿ ಆ ಚಿತ್ತೇ
ಚಿದಂಗಬಸವ. ಆ ಚಿದಂಗದಲ್ಲಿ ತೋಱಿದ ಚಿದ್ವಿಭೂತಿಯ
ನೊಲಿದು ಧರಿಸಿದ ಶರಣ ಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗವಪ್ಪುದು ತಪ್ಪದು ಕಾಣಾ
ಉರಿಲಿಂಗವೆದ್ದಿಪ್ಪಿಯ ವಿಸ್ತೇಶ್ವರಾ !

ಟೀ. ಈ ಗ್ರಂಥದರ್ಥವೆ ವಚನದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೫೯

ವ. ಅಯ್ಯಾ ಎನಗೆ ವಿಭೂತಿಯೇ ಕುಲದೈವ. ಅಯ್ಯಾ ಎನಗೆ ವಿಭೂತಿಯೇ ಮನೆದೈವ. ಅಯ್ಯಾ ಎನಗೆ ವಿಭೂತಿಯೇ ಸರ್ವಕಾರಣ. ಅಯ್ಯಾ ಎನಗೆ ವಿಭೂತಿಯೇ ಸರ್ವಸಿದ್ಧಿಯಯ್ಯ. ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನ ಸಂಗಮದೇವ, ಶ್ರೀ ಮಹಾವಿಭೂತಿಯೆಂಬ ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ನೀವಾದಿ ರಾಗಿ ಅಯ್ಯಾ ಎನಗೆ ವಿಭೂತಿಯೇ ಸರ್ವಸಾಧನವಯ್ಯಾ!

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೬೦

ವ. ಅಯ್ಯಾ ಎನಗೆ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯೇ ಸರ್ವಪಾವನ. ಅಯ್ಯಾ ಎನಗೆ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯೇ ಸರ್ವಸಿದ್ಧಿ. ಅಯ್ಯಾ ನಿಮ್ಮ ಪಂಚವಕ್ತ್ರಗಳೇ ಪಂಚ ಮುಖ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳಾದವಾಗಿ ಅಯ್ಯಾ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವ, ಎನ್ನ ಮುಕ್ತಿಪಥಕ್ಕೆ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯೇ ಮುಖ್ಯ ಸಾಧನವಯ್ಯಾ !

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೬೧

ವ. ಶ್ರೀರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯು ಧರಿಸಿದಾತನೆನೆ ಲಿಂಗವೆಂಬೆ. ಶ್ರೀರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯು ಧರಿಸದ ಅಧಮರನೇ ಭವಿಯೆಂಬೆ. ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಯ್ಯ, ಶ್ರೀರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯೇ ದೈವವೆಂದು ನೆಲೆ ನಂಬಿ ಧರಿಸುವ ಭಕ್ತರ ನೀನೆಂಬೆ !

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೬೨

ವ. ಶ್ರೀಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯೇ ಸರ್ವಮಂತ್ರವೆಲ್ಲಕ್ಕೆ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಸ್ಥಿತಿ ಲಯಸ್ಥಾನ. ಸರ್ವಕಾರಣವೆಲ್ಲವಕ್ಕೆಯೂ ಮೂಲ.

ಶ್ರುತಿ: ಸಪ್ತಕೋಟಿ ಮಹಾಮಂತ್ರಾ ಉಪಮಂತ್ರಾಸ್ತುನೇಕಶಃ

ಪಂಚಾಕ್ಷರೇ ಪ್ರಲೀಯಂತೇ ಪುನಸ್ತತ್ಕೈವ ನಿರ್ಗತಾಃ

ತಸ್ಮಿನ್ ವೇದಾಶ್ಚ ಶಾಸಾಣಿ ಮಂತ್ರೇ ಪಂಚಾಕ್ಷರೇ ಸಿತಾಃ

ಎಂದುದಾಗಿ, ಇದುಕಾರಣ ಶ್ರೀಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯುಳ್ಳ ಿಭಕ್ತನೇ ವೇದ
ವಿತ್ತ. ಆತನೇ ಶಾಸ್ತ್ರವಾನ್. ಆ ಮಹಾಮಂಹಿಮನೇ ಪುರಾಣಿಕನುಂ,
ಆತನೇ ಆಗಮಿಕನು. ಆತನೇ ಸರ್ವಜ್ಞಾನಿಯು ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿ
ಪ್ರಿಯವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೬೩

ವ. ವಿವುಳ ವೇದ ವೇದಾಂತಸಾರ. ಸಕಲಲೋಕಜನಹಿತಾಧಾರ. ಸಪ್ತ
ಕೋಟಿ ಮಹಾಮಂತ್ರಂಗಳ ತವರುಮನೆ. ಭಕ್ತಜನಜೀವಾನಂದ.
ಅಖಿಳಾಗಮಸಂತಾನದ ಹರಣ. ಮುಕ್ತಿಗೆ ^೨ಆಕಾರದ^೨ ಸೋಪಾನ.
ಪ್ರಣವಾಂಕುರ ಪಲ್ಲವ ಫಲರೂಪು. ತ್ರಿಣಯನನೊಲಿಸುವ ಕರ್ಣಾ
ಭರಣ. ಹರನ ಪಾಮದ ಸಾಕಾರದ ನಿಲವು. ಪರಮಪಂಚಬ್ರಹ್ಮಾ
ನಂದ. ಪರತತ್ತ್ವದ ನಿತ್ಯದ ನೆಲೆ. ಹಂಪೆಯ ವಿರೂಪನ ತೋಟುವ
ಗುರು ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ!

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೬೪

ವ. ಅಂತ್ಯಜನಾಗಲಿ ಅಗ್ರಜನಾಗಲಿ ಮೂರ್ಖನಾಗಲಿ ಪಂಡಿತನಾಗಲಿ
ಜಪಿಸುವುದು ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯ. ಜಪದಿಂದ ರುದ್ರನಪ್ಪುದು ತಪ್ಪದು.

ಶ್ಲೋ. ಅಂತ್ಯಜೋವ್ಯಗ್ರಜೋ ವಾಪಿ ಮೂರ್ಖೋ ವಾ ಪಂಡಿತೋಪಿ ವಾ
ಜಪೇತ್ ಪಂಚಾಕ್ಷರೀಂ ನಿತ್ಯಂ ಸ ರುದ್ರೋ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ

ಇದಕ್ಕೆ ^೩ಸಪಥವ^೩ ಮಾಡಿದೆನು ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿ ಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ!

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೬೫

ವ. ಹಿತವಿದೆ ಸಕಲ ಲೋಕದ ಜನಕ್ಕೆ. ಮತವಿದೆ ಶ್ರುತಿಪುರಾಣದ
ಗತಿಯಿದೆ. ಭಕ್ತುತಿಯ ಬೆಳಗಿನುನ್ನತಿಯಿದೆ. ಶ್ರೀವಿಭೂತಿಯ
ಧರಿಸಿದೊಡೆ ಭವವ ಹಱಿಸುವುದು. ದುರಿತ ಸಂಕುಳವ
ನೊರಸುವುದು. ಹರನ ಸಾಲೋಕ್ಯ ಸಾಮೀಪ್ಯದಲ್ಲಿರಿಸುವುದು.

ನಿರುತವಿದು ನಂಬು ಮನುಜಾ ! ಜನನ ಭೀತಿಯ ಈ ವಿಭೂತಿಯ
ಮರಣಭಯದಿಂದ ಅಗಸ್ಯ ಕಶ್ಯವ ಜಮದಗ್ನಿಗಳಂದು ಧರಿಸಿದರು
ನೋಡಾ ! ಶ್ರೀಶೈಲಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನನೊಲಿಸುವ ವಿಭೂತಿ.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೬೬

ವ. ಹೆಸರಿಡಲಿಕಳವಲ್ಲ, ಹೆಸರುಗೆಟ್ಟು ಸೀಮೆ ಪಸರಿಸುತ್ತಿಕ್ಕು. ಮತ್ತಾ
ನಂದದಾ ಹೆಸರಿಡುವ ಸೀಮೆಯನು ಗುರುವಾಗಿ ಪಸರಿಸಲು ವಸುಧೆ
ಕಂಡಿತು ಒಂದು ಲಿಂಗರೂಪಾ! ಅನಂದರೂಪ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧಮಲ್ಲಿ
ಕಾರ್ಜುನನ ಸೀಮೆಯೊಳಗಡಗಿವುದು ಅನಂತ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವು.

ಟೀ. ವಾಙ್ಮನಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಅಖಂಡಾನಂದಸ್ವರೂಪಾಗಿವು ಪರಬ್ರಹ್ಮವು
ನಾಮರೂಪಗಳಲ್ಲದೆ ಇರ್ದು ತನ್ನ ಸ್ವಲೀಲೆಯಿಂದ ತಾನೆ ಗುರುಸ್ವರೂಪವಾಗಿ
ತನ್ನ ನಿಜಚೈತನ್ಯವ ತಾನೆ ನಾಮ ರೂಪಿಗೆ ತಂದು ಲಿಂಗವೆಂದೆನಿಸಿ ತೋರಿದನಾಗಿ
ಆ ಲಿಂಗದ ದರ್ಶನ ಸ್ಪರ್ಶನದಿಂದ ಜಗತ್ತು ಪುಣ್ಯರಾದರು. ಆ ಗುರು ಕರುಣೆ
ಸಿದ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವು ಅನಂತ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿವು ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಂದೆನಿಸಿದ
ಶರಣನು ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಯಪ್ಪನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೬೭

ವ. ಸೇವ್ಯನಾಗಿ ಸ್ವಯವಾದೆ. ಸಂಗಿಯಾಗಿ ನಿಸ್ಸಂಗಿಯಾದೆ. ಅನಂದ
ನಾಗಿ ಅನಾಮಯನಾದೆ. ಸರ್ವದೊಳಗೂ ಆಡಿ ಸಾದಾಖ್ಯತತ್ತ್ವವ
ಮೀಡಿದೆ. ಕಪಿಲಸಿದ್ಧಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯ ನಿಜಸ್ವರೂಪನಲುಹಿ
ಎನಗೆ ಚುಳುಕಾದ !

ಟೀ. ಪರಶಿವನು ತನ್ನ ಚಿದಂತಿಕರಾದ ಆತ್ಮರುಗಳನೆ ಜಡದೇಹಸಂಬಂಧ
ಗಳ ಮಾಡಿ ಸೇವಕರೆನಿಸಿ ತಾನು ಸೇವ್ಯನಾಗಿ ತನ್ನ ನಿಜಕ್ಕೆ ಭಂಗವಿಲ್ಲದೆ ಇರ್ದು
ಶಿವನೆಂಬುದೀಗ ' ಸೇವ್ಯನಾಗಿ ಸ್ವಯವಾದೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು
ಆತ್ಮರುಗಳ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಪರಮ ಚಿತ್ತಲಾಸ್ವರೂಪನಾಗಿ ಕೂಡಿರ್ದು ದೇಹ
ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಹೊಣೆಗಾರಿಯಿರ್ದನು ಶಿವನೆಂಬುದೀಗ ' ಸಂಗಿಯಾಗಿ ನಿಸ್ಸಂಗಿ
ಯಾದೆನೆ'ಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಆತ್ಮರುಗಳ ನಾಮ ರೂಪಿಗೆ ತಂದು ಭವ
ದುಃಖಗಳ ಮಾಡಿ ತಾನು ತನ್ನ ನಿಜಾನಂದವ ಹಿಂಗದೆ ವಿಶ್ವಾನಂದನಾಗಿದ್ದು
ನಾಮರೂಪಿಗೆ ಬಾರದೆ ಭವರೋಗವಿರಹಿತನಾಗಿದ್ದ ಶಿವನೆಂಬುದೀಗ ' ಅನಂದ
ನಾಗಿ ಅನಾಮಯನಾದೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಪಂಚಸಾದಾಖ್ಯದಿಂದಾದ ಪಂಚ

ವಿಂಶತಿತ್ತತ್ವದೇಹದೊಳಗೆ ಪರಮ ಚೈತನ್ಯನಾಗಿದ್ದು ಆ ಪಂಚತ್ತತ್ವದೇಹ ಸಂಬಂಧಿಯಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಶಿವನೆಂಬುದೀಗ ' ಸರ್ವದೊಳಗೂ ಅದಿ ಸಾದಾಖ್ಯತತ್ವವ ಮೀಟಿದೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಎನ್ನಲ್ಲಿರ್ದು ಎನಗೆ ಗೋಚರಿಸದೆಯಿದ್ದ ಮಹಾ ಘನವಸ್ತು ಎನ್ನ ಅಪರಿವಿಧಿ ಗೋಚರವಾಗಿ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ತೋಟಾದೆಯೆಂಬುದೀಗ ' ನಿಜಸ್ವರೂಪನಟುಹಿ ಎನಗೆ ಚುಳುಕಾದೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ.

೬೮

ವ. ಕಂಗಳ ಮುಂದಣ ಶ್ರೀಗುರುಲಿಂಗವು ಹಿಂಗಿದಡೆ ವ್ರತಕ್ಕೆ ಭಂಗ ವಾದುದೆಂದು ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಶ್ರೀಗುರು ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವ. ಅದ ಮುಟ್ಟಲೊಡನೆ ತನುಪ್ರಸಾದ ಮನಪ್ರಸಾದ ಧನಪ್ರಸಾದ ವಾಯಿತ್ತು. ಇಂತು ಸರ್ವಾಂಗಪ್ರಸಾದವಾಯಿತ್ತು ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ!

ಟೀ. ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆ ಗುರುಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಬಂದು ಶಿಷ್ಯಂಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿ ತನ್ನ ನಿಜಸ್ವರೂಪವ ಕಾಣದೆ ಮೆಟಿದಡೆ ಭವಿಯಾಗಿ ಭವಬಂಧನದಲ್ಲಿ ತೊಳಲುವನೆಂದು ಆ ಶಿಷ್ಯನ ನಿಜದ ನಿಲವನ್ನು ಪ್ರಾಣಕಳಾಲಿಂಗವ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಡಲು ಆ ಲಿಂಗಕಳೆಯನು ಅನನ್ಯಭಾವದಿಂದ ಮುಟ್ಟಿ ಭಾವಿಸಲೊಡನೆ ತನು ಮನ ಇಂದ್ರಿಯವಿಷಯ ಪದಾರ್ಥಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪವಾಯಿತ್ತು ಶಿಷ್ಯಂಗೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೬೯

ವ. ಗುರು ಕೊಟ್ಟ ಲಿಂಗ ತನ್ನ ನಚ್ಚಿನ ಲಿಂಗ ಆಯತವಾಯಿತ್ತಯ್ಯ. ಪ್ರಾಣ ನಚ್ಚಿನಿಂದ ಸ್ವಾಯತವಾಯಿತ್ತಯ್ಯಾ. ಈ ಉಭಯ ನಚ್ಚಿನಿಂದ ಸಂಗವಾಯಿತ್ತು ಕೂಡಲಚಿನ್ನಸಂಗಾ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ.

ಟೀ. ಶಿಷ್ಯನ ಅಂತರಂಗದ ನಿಜ ಚಿತ್ತಳೆಯನೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವ ಮಾಡಿ ಗುರು ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟಲ್ಲಿ ಗುರುಕೊಟ್ಟುದೇ ಲಿಂಗವೆಂಬ ವಿಶ್ವಾಸವೊಂದು, ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಕಳೆಯೆಲ್ಲಾ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತೆಂಬ ವಿಶ್ವಾಸವೊಂದು, ಇಂತೀ ಉಭಯ ವಿಶ್ವಾಸ ಘಟಿಸಿ ನಚ್ಚಿದ ನಿಶ್ಚಯಭಾವದಿಂದ ಆತ್ಮನೆಂಬ ಅಂಗಕ್ಕೆ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಹಿಂಗದ ಕೂಟವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೭೦

ವ. ಆತ್ಮಶುದ್ಧಿ ಗುರುಹಸ್ತವ ಮಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ನೈಸ್ತವಾದಂತೆ. ಸ್ಥಾನಶುದ್ಧಿ ಶಿವಲಿಂಗವಿದ್ದದೆ ಅವಿಮುಕ್ತಿಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿ. ದ್ರವ್ಯಶುದ್ಧಿ ಶಿವಲಿಂಗ

ಸನ್ನಿಧಿ ಮಾತ್ರ ಪವಿತ್ರೀಕೃತವಾಗಿ. ಮಂತ್ರಶುದ್ಧಿ ಹರಮಂತ್ರಮಯವಾಗಿ. ಲಿಂಗಶುದ್ಧಿ ಲಿಂಗವು ನಿರ್ಮಳ ನಿರುಪಮ ನಿತ್ಯಸತ್ಯವಾಗಿ. ಇಂತು ಪಂಚಶುದ್ಧಿಯೆಂದಹುದು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿವುದೇ ಆಗಮ, ಬೇರೆ ಆಗಮವಿಲ್ಲ ಉರಿಲಿಂಗವೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ.

ಟೀ. ಶ್ರೀಗುರು ಹಸ್ತವ ಮಸ್ತಕದಲ್ಲಿರಿಸಿದಾಗನೆ ಅತ್ಮಶುದ್ಧಿ. ಲಿಂಗವಿದ್ದುದೇ ಮುಕ್ತಿ ಕ್ಷೇತ್ರ. ಲಿಂಗನಿರೀಕ್ಷಣೆಯಿಂದವೆ ದ್ರವ್ಯಶುದ್ಧಿ. ಗುರು ಸೇವದ ಕರ್ಣಮಂತ್ರದಿಂದವೆ ಮಂತ್ರಕಾಯವಾಯಿತ್ತು. ಗುರುಮುಟ್ಟಿ ಶಿಲಾಭಾವವಾದುದು ಶಿವಕಳೆಯ ಭಾವಿಸಿ ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟುದೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ. ಇಂತವು ಗುರುಮತ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದಾದಡೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಸಂಬಂಧವನ್ನು ವೀರಶೈವನ ಪಂಚಶುದ್ಧಿ. ಇದಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಆಗಮ ಶ್ರುತಿ ಮತವಿದಿದು ಬೇರೆ ಪಂಚಶುದ್ಧಿಯ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ವೀರಶೈವನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೭೧

ವ. ಎಂಬತ್ತುನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ ಜೀವರಾಶಿಗಳೊಳಗೆ ಜನಿಸುವುದೇ ಜನಿತವೆಲ್ಲರಿಗೆ. ಆ ಜನ್ಮಾಂತರದ ಯೋಗಿಗಳೊಳಗೆ ಜನಿಸದಾತನೆ ಯೋಗಿ. ಆ ಯೋಗಿಯ ಜನ್ಮಾಂತರವ ಕಳೆದ ಪರಿಯಂತೆಂದಡೆ : ಶ್ರೀಗುರು ಕಾರುಣ್ಯಕರಪಲ್ಲವಕ್ಕೆ ಬೆಸಲಾಯಿತ್ತಾಗಿ. ಅಂಥಾ ಯೋಗಿಮುಖ ಜನ್ಮಾಂತರವ ಕಳೆದ ಶರಣಿಗೆ ಭವಮಾಲೆಯುಂಟೇ ಉರಿಲಿಂಗವೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ ?

ಟೀ. ಗುರುವಿನ ಕರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಶರಣನು ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿಯಾದನಾಗಿ ಶರಣಿಗೆ ಜನನ ಮರಣವಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೭೨

ವ. ಅಮೃತಸಾಗರದೊಳಗಿದ್ದು ಆಕಳ ಚಿಂತೆಯೇಕೆ ? ಮೇರುಮಂದಿರದೊಳಗಿದ್ದು ಜರಗ ತೊಳೆವ ಚಿಂತೆಯೇಕೆ ? ಶ್ರೀಗುರುವಿನೊಳಗಿದ್ದು ತತ್ತ್ವವಿದ್ದದ ಚಿಂತೆಯೇಕೆ ? ಪ್ರಸಾದದೊಳಗಿದ್ದು ಮುಕ್ತಿಯ ಚಿಂತೆಯೇಕೆ ? ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವಿದ್ದು ಮತ್ತಾವ ಚಿಂತೆಯೇಕೆ ಹೇಳಾ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ ?

ಟೀ. ಹಾಲಸಮುದ್ರದೊಳಗಿದ್ದಾತನೆ ಆಕಳ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದಂತೆ, ಹೇಮಗಿರಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾತನೆ ಸುಖವರ್ಣದ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದಂತೆ, ಪರಮ ಜ್ಞಾನ

ಸ್ವರೂಪಿ ಗುರುಮೂರ್ತಿಯೋಗಿ ಕರುಣಿಸಿ ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ ತಿಷ್ಯಂಗೆ ಬೇಟೆ ಆಗಮ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನವ ಸಾಧಿಸಬೇಕೆಂಬ ಚಿಂತೆಯ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಗುರುಮುಖದಿಂದೊದಗಿದ ಪ್ರಸಾದ ಭೋಗವೆ ಪರಮ ಪದವೆಂದಪ್ಪಿದಾತಂಗೆ ಬೇಟೆ ಮುಕ್ತಿಯ ಚಿಂತಿಸಲಿಲ್ಲ. ಸರ್ವಫಲವದಂಗಳ ಕೊಡುವ ಮಹಾ ಘನ ಲಿಂಗವೇ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬಂದಿದಾತಂಗೆ ಭವಬಂಧನವುಂಟೆಂಬ, ಮೋಕ್ಷವಾಗಬೇಕೆಂಬ ಚಿಂತೆಯ ಮಾಡಬಾರದು ಎಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೭೩

ವ. ಆದಿಯ ಮುಟ್ಟಿ ಬಂದ ಶರಣಂಗೆ ಬಂಧವಿಲ್ಲಯ್ಯಾ ಜನ್ಮಕೋಟಿ ಕ್ರೂರಕರ್ಮವ ಮಾಡಿದವಂಗೆ. ಸೋಂಕಿನ ಸೊಬಗ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ ಕೇಳಾ. ಅಂಗದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಸೋಂಕಿದ ಶರಣಂಗೆ ಕಾಯದಲ್ಲಿ ಉಳ್ಳ ಕರಣಂಗಳು ಕಳಾಕುಳ ಕಳಾಭೇದವಯ್ಯ. ಸುಖದ ಸೋಂಕಿನ ಸೊಬಗ ಇನ್ನಾರಿಗಿಯೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲಾ ಗೊಹೇತ್ತರಾ !

ಟೀ. ದೇಹಸಂಬಂಧದ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಪುಣ್ಯವಾವಂಗಳ ಮಾಡಿ, ಜನನ ಮರಣಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಜೀವಂಗೆ ಶಿವಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗಿ ತಾನು ಶಿವಾಂತಿಕನೆಂದು ತನ್ನ ಆದಿಯ ತಿಳಿದ ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನವಿಡಿದು, ಗುರು ಕರಕಮಲದಿಂದುದಯಿಸಿ ಬಂದಾತಂಗೆ ಭವಬಂಧನವಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ 'ಆದಿಯ ಮುಟ್ಟಿಬಂದ ಶರಣಂಗೆ ಬಂಧನವಿಲ್ಲಯ್ಯ. ಜನ್ಮಕೋಟಿ ಕ್ರೂರಕರ್ಮವ ಮಾಡಿದವಂಗೆ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃಧ್. ಅಂತು ಜ್ಞಾನೋದಯದಿಂದ ಗುರುಕರುಣವಡೆದು ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧವಾದುದ ಉಪವಿಸಬಾರದೆಂಬುದೀಗ 'ಸೋಂಕಿನ ಸೊಬಗ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃಧ್. ಅಂತು ಗುರುಕರುಣವಡೆದು ತನ್ನ ನಿಜವಪ್ಪ ಸರಬ್ರಹ್ಮವ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವ ಮಾಡಿ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ತಂದು ಕೊಟ್ಟ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಕಳೆ ಅಂಗ ಪ್ರಾಣ ಭಾವಂಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡು ಅಂಗ ಕರಣೇಂದ್ರಿಯಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವಾದುವು ಶರಣಂಗೆಂಬುದೀಗ 'ಅಂಗದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಸೋಂಕಿದ ಶರಣಂಗೆ ಕಾಯದಲ್ಲಿ ಉಳ್ಳ ಕರಣಂಗಳ ಕಳಾಕುಳ ಕಳಾಭೇದವಯ್ಯ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃಧ್. ಅಂತು ಅಂಗಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಅಂಗ ಪ್ರಾಣೇಂದ್ರಿಯಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವಾಗಿದ್ದ ಶರಣನ ನಿಜಸುಖವನುಪಮೆಗೆ ತಂದು ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ನುಡಿದು ಹೇಳಬಾರದೆಂಬುದೀಗ 'ಸುಖದ ಸೋಂಕಿನ ಸೊಬಗ ಇನ್ನಾರಿಗೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃಧ್. ೭೪

ವ. ಶ್ರುತಿತತಿಗಳ ಶಿರದ ಮೇಲೆ ಒಪ್ಪುತ್ತಿವು ಅತ್ಯತಿಷ್ಠದ್ವಶಾಂಗುಲನ ಕಂಡೆನಯ್ಯ ! ಅಣುವಿಗೆ ಅಣು ಮಹತ್ತಿಗೆ ಮಹತ್ತಾದ ತ್ರಿಣಯನ

ಮೂರ್ತಿಯ ಕಂಡೆನಯಾ ! ವಾಙ್ಮನಕ್ಕೆಗೋಚರವಾದ ನಿರವಯ
ಬ್ರಹ್ಮವ ಕಂಡೆನಯ್ಯಾ ! ನಿತ್ಯನೇಕೋರುದ್ರನದ್ವಿತೀಯನ ಕಂಡೆ
ನಯ್ಯಾ ! ಎನ್ನ ಕರಸ್ಥಲದೊಳಗೆ ಮಹಾದಾನಿ ಸೊಡ್ಡಳನ ಕಂಡೆ
ನಯ್ಯಾ !

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೭೫

ವ. ಮಹಾಜ್ಯೋತಿಯ ಸೋಂಕಿದ ಉತ್ತಮಾಧಮ ತೃಣ ಮೊದಲಾದ
ವೆಲ್ಲವೂ ಮಹಾಜ್ಯೋತಿಯಪ್ಪವು ತಪ್ಪದು ನೋಡಿರೇ ದೃಷ್ಟವ !
ಮತ್ತಂತಿಂತೆಂದು ಪಮಿಸಲಂಟೀ ? ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ಸದ್ಗುರು
ಲಿಂಗವು ಸೋಂಕಿದ ಸದಾ ಭಕ್ತನ ಅಂತರಂಗ ಒಹಿರಂಗ ಸರ್ವಾಂಗ
ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ಲಿಂಗವು. ಮತ್ತೆ ದೇಹವೆಂದು ಪ್ರಾಣವೆಂದು ಅಧಾರ
ಸ್ವಾಧಿಪ್ಪ ಮಣಿಪೂರಕ ಅನಾಹತ ವಿಶುದ್ಧಿ ಅಜ್ಞೆ ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರ
ವೆಂದು ವರ್ಣ ದಳ ಛಾಯೆ ಅಧಿದೇವತೆಯೆಂದು ವಿವರಿಸಿ ನುಡಿಯ
ಲಂಟೀ ? ಪಂಚಭೌತಿಕದ ತನುವಿನಂತೆ ಪಂಚವಿಂಶತಿ ತತ್ತ್ವವನು
ಸಂಬಂಧಿಸಿ ನುಡಿಯಲಂಟೀ ಕೇವಲ ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯ ಲಿಂಗತನು
ವಿಂಗೆ ? ಸದ್ಭಕ್ತನ ಅಂಗ ಲಿಂಗ, ಮನ ಲಿಂಗ, ಪ್ರಾಣ ಲಿಂಗ, ಭಾವ
ಲಿಂಗ. ಪಂಚವಿಂಶತಿ ತತ್ತ್ವಂಗಳೆಲ್ಲವೂ ಲಿಂಗತತ್ತ್ವ. ಇದುಕಾರಣ
ಲಿಂಗವಂತನ ತನು ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗವೆಂಬುದಯ್ಯ ಉರಿಲಿಂಗವೆಂದಿ
ಪ್ರಿಯವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ!

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೭೬

ವ. ಅನು ಕಾಮಿಸುತಿವು ಸಾಲೋಕ್ಯವಿದೆ, ಸಾಮೀಪ್ಯವಿದೆ, ಸಾರೂಪ್ಯ
ವಿದೆ, ಸಾಯುಜ್ಯವಿದೆ, ಧರ್ಮವಿದೆ, ಅರ್ಥವಿದೆ, ಕಾಮವಿದೆ,
ಮೋಕ್ಷವಿದೆ. ಎನ್ನ ಧ್ಯಾನ ಜಪದಿಂದನೆ ಸಿದ್ಧಿಯಪ್ಪ ಮಹಾಸಿದ್ಧಿ
ಯಿದೆ. ಅನೇನನಿಚ್ಛಯಿಸುವ ಇಚ್ಛೆಯೆಲ್ಲಾ ಇದೇ ಇದೇ ನೋಡಾ !
ಶ್ರೀಗುರುಕಾರುಣ್ಯದಿಂದ ಮಹಾವಸ್ತು ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬಂದ ಬಳಿಕ
ಸರ್ವಸುಖ ಇದೇ ಇದೇ ನೋಡಾ ! ಇನ್ನು ಬಯಲ ಭ್ರಮೆಯೊಳಗೆ

ಹೊಗಸದೆ ಇರಯ್ಯ ನಿಮ್ಮ ಬೇಡಿಕೊಂಬೆನು ನಿನಗೆ ಎನ್ನಾಣೆ ಉರಿ
ಲಿಂಗವೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ!

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೭೭

ವ. ' ಯತೋ ವಾಚೋ ನಿವರ್ತಂತೇ ಅಪ್ರಾಪ್ಯ ಮನಸಾ ಸಹ ' ಎಂದೆ
ನಿಸುವ ಲಿಂಗವು, ' ಅತ್ಯತಿಷ್ಠದ್ವಶಾಂಗುಲಂ ' ಎಂದೆನಿಸುವ
ಲಿಂಗವು, ' ಚಕಿತಮಭಿದತ್ತೇ ' ಎಂದೆನಿಸುವ ಲಿಂಗವು. ' ಅಣೋ
ರಣೀಯಾನ್ ಮಹತೋ ಮಹೀಯಾನ್ ' ಎಂದೆನಿಸುವ ಲಿಂಗವು.
' ಆಯಂ ಮೇ ಹಸ್ತೋ ಭಗವಾನ್ ಆಯಂ ಮೇ ಭಗವತ್ತರಂ ' ಎಂದೆನಿಸುವ
ಲಿಂಗವು, ' ಏಕಮೂರ್ತಿಃ ತ್ರಿಧಾಭೇದಂ ' ಎಂದೆನಿಸಿ
ಶ್ರೀಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ರೂಪಾಗಿ ' ಇಷ್ಟಃ ಪ್ರಾಣಸ್ತಥಾ ಭಾವಂ
ತ್ರಿಧಾಮೈಕ್ಯಮೇ'ಂದು ತ್ರಿವಿಧವೇಕೀಭವಿಸಿ ಲಿಂಗರೂಪಾಗಿ ಎನ್ನ
ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕರತಳಾಮಳಕದಂತೆ ತೋಟುತ್ತಿದ್ದಾನೆ! ಆಹಾ
ಎನ್ನ ಪುಣ್ಯವೇ ! ಆಹಾ ಎನ್ನ ಭಾಗ್ಯವೇ ! ಆಹಾ ಎನ್ನ ಸತ್ಯವೇ !
ಆಹಾ ಎನ್ನ ನಿತ್ಯವೇ ! ಶಿವ ಶಿವ ಮಹಾದೇವ ನೀವೇ ಬಲ್ಲಿರಿ ಉರಿ
ಲಿಂಗವೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ!

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೭೮

ವ. ಸತ್ತುರೂಪು ಲಿಂಗ. ಚಿತ್ತುರೂಪು ಜಂಗಮ. ಆನಂದರೂಪು
ವ್ರಸಾದ. ಇಂತೀ ತ್ರಿವಿಧವಾದ ಅಪ್ಪಾವನು ಶ್ರೀಗುರು ಇಷ್ಟಲಿಂಗ
ದಲ್ಲಿ ತೋಟು ಬಿಜಯಂ ಗೈಸಿ ಕೊಟ್ಟ ಬಳಿಕ ಸತ್ತು ಚಿತ್ತಾನಂದವೆಂಬ
ಬಟ್ಟಬಯಲಲಿಕ್ಕಯ್ಯ ಉರಿಲಿಂಗವೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ ?

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೭೯

ವ. ತತ್ಪಾದ ಲಿಂಗವೆಂದಟುಹಿ, ತ್ವಂ ಪದ ಅಂಗವೆಂದಟುಹಿ, ಅಸಿವದ
ಪ್ರಾಣವೆಂದಟುಹಿ, ಅಂಗವೆ ಲಿಂಗ, ಲಿಂಗವೆ ಪ್ರಾಣವೆಂದು ಶ್ರೀಗುರು

ಇಷ್ಟಲಿಂಗವ ಕೊಟ್ಟು ದೃಷ್ಟಲಿಂಗವ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ತತ್ತ್ವಮುಸಿ ಪದ ನಿಮ್ಮ ಶರಣರು ಉರಿಲಿಂಗವೆದ್ದಿಪ್ಪಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ !

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೮೦

ವ. ಅಂತರಂಗದೊಳಗಿದ್ದ ನಿರವಯಲಿಂಗವನು ಸಾವಯಲಿಂಗವ ಮಾಡಿ ಶ್ರೀಗುರುಸ್ವಾಮಿ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಲಿಂಗವು ಅಂತರಂಗವ ನಾವರಿಸಿ, ಅಂತರಂಗದ ಕರಣಗಳೆ ಕಿರಣಗಳಾಗಿ, ಆ ಬೆಳಗುವ ಚಿದಂಶವೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವು. ಆ ಮೂಲಚೈತನ್ಯವೆ ಭಾವಲಿಂಗವು. ಇದನಜಿದು ನೋಡುವ ನೋಟ ಭಾವಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಾನು ತಾನಹ ನಲ್ಲದೆ ಇದಿರಿಟ್ಟು ತೋರುವದಿಲ್ಲವಾಗಿ ಅಖಂಡ ಪರಿಪೂರ್ಣಮವು ನಿಲವು ತಾನೆ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ!

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೮೧

ವ. ಅಂಗೈಯ ಲಿಂಗವ ಕಂಗಳು ನೋಡಿ ಮನ ಹಾರೈಸಿದಲ್ಲಿ ಅಂಗೇಂದ್ರಿಯಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗೇಂದ್ರಿಯಂಗಳಾದವು. ಅಂಜದಿರು ಮನವೆ ಲಿಂಗವು ನಿನಗೆ ದೂರವೆಂದು. ಮನೋಮಧ್ಯದಲ್ಲಿವು, ಅಂಗದ ಕಂಗಳಲ್ಲಿವು, ಪ್ರಾಣದ ಭಾವದಲ್ಲಿವು. ಅಂಗ ಪ್ರಾಣ ಭಾವ ಭರಿತ ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗವಾದ ಬಳಿಕ ಲಿಂಗಮಧ್ಯಪ್ರಾಣ, ಪ್ರಾಣಮಧ್ಯಲಿಂಗ. ಇದು ಕಾರಣ ಉತ್ಪತ್ಯಸ್ಥಿತಿಲಯ ಉಂಟೆಂದು ಅಂಜದಿರು. ಅಂಜಿಕೆಯಿಲ್ಲ ಅಳುಕಿಲ್ಲ ಬಂದುದೆ ಲಿಂಗದ ಲೀಲೆ. ಇದ್ದ ಇರವೆ ಲಿಂಗಾ ನಂದ. ಭಾವ ಲೀಯ್ಯವಾದುದೆ ಲಿಂಗದ ನಿರವಯವು. ಇದು ಸತ್ಯ ಶಿವಬಲ್ಲ ಉರಿಲಿಂಗವೆದ್ದಿಪ್ಪಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ!

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೮೨

ವ. ಲಿಂಗವನಜಿಯದೆ ಏನನಜಿದಡೆಯೂ ಫಲವಿಲ್ಲ. ಲಿಂಗವನಜಿವ ಬಳಿಕ ಮತ್ತೇನನಜಿದಡೆಯೂ ಫಲವಿಲ್ಲ. ಸರ್ವಕಾರಣ ಲಿಂಗ ವೆಂದುದಾಗಿ ಲಿಂಗವನೆ ಅಜಿದೆ. ಅಜಿದಜಿದು ಲಿಂಗಸಂಗವನೆ ಮಾಡುವೆ. ಸಂಗಸುಖದೊಳಗೋಲಾಡುವೆ ಗೋಹೇಶ್ವರಾ.

ಟೀ. ಲಿಂಗದ ಬೆಳಗ ಕಾಬ ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೆ ವೇದಾಗಮಗಳಿಂದ ಏನನಟಿದೆಯೋ ಶಿವಪದ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಷೆಯದು ಎಂಬುದೀಗ 'ಲಿಂಗವ ನಟಿಯದೆ ಮತ್ತೇನನು ಅಟಿದೆಯೋ ಫಲವಿಲ್ಲ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತಪ್ಪ ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗಿ ಲಿಂಗದ ಬೆಳಗ ಕಂಡು ನಿಶ್ಚಿಸಿದ ಅಟುವಿಗೆ ಬಳಿಕ ವೇದಾಗಮಗಳಿಂದ ವಿಚಾರಿಸಿದನೆಂದಡೆ ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನ ಹುಟ್ಟಿ ನಿಶ್ಚಿಸಿ ನಿಜ ದಟುವು ಕೆಡುವುದೆಂಬುದೀಗ 'ಲಿಂಗವನಟಿದ ಬಳಿಕ ಮತ್ತೇನನಟಿದೆಯೋ ಫಲವಿಲ್ಲ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಪ್ರಭುದೇವರು ತಮ್ಮ ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನ ದಿಂದ ಸರ್ವ ತತ್ತ್ವಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾದುದು ಲಿಂಗತತ್ತ್ವವೆಂದಟಿದು ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಂಗವ ಹಿಂಗದೆ ಕೂಡಿ ಲಿಂಗಸುಖಾನಂದವ ಪಡೆದನೆಂಬುದೀಗ 'ಸರ್ವಕಾರಣ ಲಿಂಗವೆಂದುದಾಗಿ ಲಿಂಗವನೆ ಅಟಿದೆ. ಅಟಿದಟಿದು ಲಿಂಗಸಂಗವನೆ ಮಾಡುವೆ ಲಿಂಗಸುಖದೋಲೋಲಾಡುವೆನೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ.

೮೩

ವ. ಇನ್ನು ಮುಕ್ತನೆಂದಡೆ ಮುನ್ನವೇನು ಬದ್ಧನೇ ? ಮುನ್ನ ಮುನ್ನವೆ ಮುಕ್ತನು. ಒಂದು ಕಾರಣದಿಂದ ಬದ್ಧನಾದಡೇನು ಗುರುಕಾರುಣ್ಯ ದಿಂದ ಮುಕ್ತನು. ಗುರುಕರುಣದಿಂದ ಗುರುವಾದ ಬಳಿಕ ಬದ್ಧ ಮುಕ್ತನೆನಲುಂಟೇ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ ?

ಟೀ. ಶಿವಾಂಶಿಕವಾದ ಆತ್ಮನು ತಾನು ಶಿವನೆಂಬುದ ಶಿವಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ಮಟಿದು ದೇಹಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಶಿವನೆ ಗುರುಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಕರುಣಿಸಿ ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧವ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಮುನ್ನಿನಂತೆ ಶಿವನಾದುದು ಸತ್ಯ, ಮರಳಿ ದೇಹಿಯಾಗಿ ಭವಕ್ಕೆ ಬಾರನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೮೪

ವ. ಎಸವಿನ ಗುರುಹೋಗಿ ಶಿಶುವಧೆಯ ಮಾಡಿದ. ಶಿಶು ಹೋಗಿ ಮರಳಿ ಗುರುವ ಕೊಂದಡೆಯು ಹೆಸರುಗೊಂಬ ಅಣ್ಣಗಳು ನೀವು ಕೇಳಿರೋ! ಇವರಿಬ್ಬರು ಸತ್ತ ಶಾವನೊಬ್ಬರು ಅಟಿಯರು, ನಿರ್ವಯ ಲಿಂದಾತಾನಂಬಿಗಾಗಿ ಜೊಡೆಯ್ಯ.

ಟೀ. ದಿಗ್ವಿಶೇಷನೊಳಕೊಂಡಿವು ಅಖಂಡ ಚಿತ್ತಕಾಶವೆ ಗುರುಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಬಂದ ಶಿಷ್ಯಕಾರಣವೆಂಬುದೀಗ 'ಎಸವಿನ ಗುರುಹೋಗಿ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಗುರು ಕರುಣಿಸಿ ಶಿಷ್ಯನ ಜೀವತತ್ತ್ವವನಳಿದು ಶಿವತತ್ತ್ವವ

ಮಾಡಿದನೆಂಬುದೀಗ ' ಎಸವಿನ ಗುರು ಹೋಗಿ ಶಿಶುವಧೆಯ ಮಾಡಿದ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಜೀವನ ಧರ್ಮವಳಿದು ಶಿವ ತಾನೆಂದಿಹುದು ಶಿಷ್ಯನು ಗುರು ವೆಂಬ ಲಕ್ಷ್ಯದ ಭಿನ್ನವಳಿದು ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿದನೆಂಬುದೀಗ ' ಶಿಶು ಹೋಗಿ ಮರಳಿ ಗುರುವ ಕೊಂದಡೆಯು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತಪ್ಪ ಗುರು ಶಿಷ್ಯ ರಿಬ್ಬರು ಸತ್ತುವಪ್ಪ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಯಾಗಿವರು. ಅಂತಪ್ಪ ಪರಬ್ರಹ್ಮದ ನಿಲುವ ಗುರು ಶಿಷ್ಯರೆಂಬ ನಾಮರೂಪವಿಡಿದಿಹಿಸುವ ಭಿನ್ನಜ್ಞಾನಿಗಳೆಂಬುದೀಗ ' ಹೆಸರು ಗೊಂಬ ಅಣ್ಣಗಳು ನೀವು ಕೇಳಿರೇ! ಇವರಿಬ್ಬರು ಸತ್ತ ತಾವ ಒಬ್ಬರೂ ಅಪ್ಪಿಯರು ನಿರ್ವಯಲೆಂದಾತ'ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ.

೪೫

ವ. ಸತ್ತು ಗುರುವಿನ ಕಾರುಣ್ಯವ ಸತ್ತು ಕೊಂಬ ಶಿಷ್ಯಂಗೆ ಭಕ್ತಿ ವಿಸ್ತರಿ ಸುವುದು, ಕರ್ತಾರ ನೆಲೆಗೊಂಬ. ಕೊಟ್ಟದನು ಮಹಿಮೆ ಬಳಸುವ ಮಿಟ್ಟಿಯ ಭಂಡರನೇನೆಂಬೆ ಹೇಳಾ ಕಲಿದೇವರ ದೇವಯ್ಯಾ ?

ಟೀ. ಸತ್ತುವೆಂದರೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೇ ಗುರುಮೂರ್ತಿಯಾದ ನೆಂಬುದೀಗ ' ಸತ್ತು ಗುರು ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತಪ್ಪ ಗುರುಕರುಣವ ಪಡೆದ ಶಿಷ್ಯನು ತಾನು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಶಿಕನೆಂದಿಹುದು ಗುರುಪಾವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಮಾಡಿ ಉಪದೇಶವ ಪಡೆದನೆಂಬುದೀಗ ' ಸತ್ತುಕೊಂಬ ಶಿಷ್ಯಂಗೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಸಮ್ಯಕ್ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ತನ್ನ ನಿಜವನಿಹಿದು ಕೂಡುವ ಅವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಉಪದೇಶ ಪಡೆದ ಶಿಷ್ಯಂಗೆ ಸಹಜಭಕ್ತಿ ನೆಲೆಗೊಂಬುದು, ಆತನ ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವು ನೆಲೆಗೊಂಕಿಹುದು ಎಂಬುದೀಗ ' ಭಕ್ತಿವಿಸ್ತರಿಸುವುದು ಕರ್ತಾರ ನೆಲೆಗೊಂಬ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತಲ್ಲದೆ ಗುರು ಕರುಣಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ ಲಿಂಗವು ತನ್ನ ನಿಜವಪ್ಪ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಂದಿಹಿದು ಬೇಡಿ ಪರಬ್ರಹ್ಮವನಿಹಿದು ಸಾಧಿಸಿಹೆನೆಂಬವರೆಲ್ಲಾ ಜಗದಪ್ಪಿಕೆಯ ಭ್ರಷ್ಟರೆಂಬುದೀಗ ' ಕೊಟ್ಟದ ಮಹಿಮೆ ಬಳಸುವ ಮಿಟ್ಟಿಯ ಭಂಡರನೇನೆಂಬೆ ಹೇಳಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ.

೪೬

ವ. ಗುರು ಶಿಷ್ಯಸಂಬಂಧವನಿಹಿಸಲೆಂದು ಹೋದರೆ ತಾನೆ ಗುರುವಾದ, ತಾನೆ ಶಿಷ್ಯನಾದ, ತಾನೆ ಲಿಂಗವಾದ, ತಾನೆ ಜಂಗಮವಾದ. ಗೊಣ್ಣೆ ಶ್ವರಾ ನಿಮ್ಮ ಶರಣನ ಕಾಯದ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವ ಕೊಟ್ಟರೆ ಭಾವ ಬತ್ತಲೆಯಾಯಿತು!

ಟೀ. ಜ್ಞಾನೋದಯದಿಂದ ಮೋಕ್ಷಾವೇಶನಾಗಿ ಗುರುಪಾವಸ್ಥೆಯ ಮಾಡಿ ಗುರು ಕರುಣಿಸಿ ಶಿಷ್ಯನ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಸ್ವರೂಪಾಗಿದ ಪರಬ್ರಹ್ಮವ

ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟು ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧವ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಅಂಗಪ್ರಾಣಂಗಳಿಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆನಿಸಿ ಶಿಷ್ಯನೇ ಲಿಂಗವಾದ ಕಾರಣ ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮವೆ ಶಿಷ್ಯನೆಂಬ ದ್ವೈತವಾಗಿ ತೋರುವ ಭಿನ್ನ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತ್ತು ಶರಣನ ಭಾವ ಕೆಂಬುದೇ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೮೭

ನ. ಗಂಡಂಗಿಂದ ಮುನ್ನ 'ಹೆಂಡಿತಿ' ಹುಟ್ಟಿ ಗಂಡಂಗಿಂದ ಕಿಷಿಯ ಳಾದಳು. ಆ 'ಹೆಂಡಿತಿ' ಒಡಹುಟ್ಟಿದಳಾದಳೆಂಬುದ ಕೇಳಿ ಆ ಗಂಡ ಸಂಗವ ಮಾಡಿದರೆ ಇಬ್ಬರಿಗೊಂದು ಮಗು ಹುಟ್ಟಿತ್ತಲ್ಲಾ ! ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗುವ ತಾಯಿ ಮುದ್ದಾಡಿಸಿದರೆ ತಾಯಿ ತರ್ಕಿಸಿತ್ತು ಇದೇನು ಹೇಳಾ ? ತಾಯಿಯೆದ್ದು ವತಿಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡಿತ್ತ ಕಂಡು ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಭಕ್ತಿಪರಿಣಾಮವಾಯಿತ್ತು.

ಟೀ. ಗುರುವೆ ಪತಿಯಾಗಿ ಶಿಷ್ಯನೇ ಸತಿಯಾದ ಕಾರಣ 'ಗಂಡ ಹೆಂಡಿತಿ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಆ ಗುರುವಿನಿಂದ ಮುನ್ನ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗಿ ಸಂಸಾರವಾಶಭೇದನವ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಬಂದು ಗುರುವನಾಶ್ರಯಿಸಿದ ಕಾರಣ 'ಗಂಡಂಗಿಂದ ಮುನ್ನ ಹೆಂಡಿತಿ ಹುಟ್ಟಿದಳೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಆ ಗುರುವಿನಿಂದ ಮುನ್ನ ಶಿಷ್ಯನಾದಡೆಯೂ 'ನ ಗುರೋರಧಿಕಂ ನ ಗುರೋರಧಿಕಂ' ಎಂಬುದನಜ್ಞೆಂದು ಗುರುವುತ್ರನಾಗಿ ಶುಶ್ರೂಷೆಯ ಮಾಳ್ವ ಗುಣದಿಂದ 'ಗಂಡಂಗಿಂದ ಹೆಂಡಿತಿ ಕಿಷಿಯಳಾದಳೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಆ ಶಿಷ್ಯ ಗುರುತತ್ತ್ವದಿಂದ ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಆ ಗುರುತತ್ತ್ವಸಹಿತವೆ ಉದಯವಾದನೆಂಬುದೀಗ 'ಆ ಹೆಂಡಿತಿ ಒಡಹುಟ್ಟಿದ ಳಾದಳೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಶಿಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಆ ಶ್ರೀಗುರು ಅವಿರಳ ಸಂಗವ ಮಾಡಲಾಗಿ ಲಿಂಗವೆಂಬ ಶಿಶು ಹುಟ್ಟಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ಇಬ್ಬರಿಗೊಂದು ಮಗು ಹುಟ್ಟಿದನೆ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಉದಯಿಸಿದ ಇಷ್ಟಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಶಿಷ್ಯನೇ ಮಾತೃಸ್ಥಾನವಾದ ಭಕ್ತ್ಯಂಗನೆಯೆನಿಸಿಕೊಂಡು ಲಿಂಗಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನೆಂಬುದೀಗ 'ಹುಟ್ಟಿದ್ದ ಮಗುವ ತಾಯಿ ಮುದ್ದಾಡಿಸಿದಡೆ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಇಷ್ಟಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ನೆಲೆಗೊಂಡ ಸದ್ಭಕ್ತನ ಅಂಗ ಪ್ರಾಣ ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಪ್ರವೇಶಿ ತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ತಾಯಿ ತರ್ಕಿಸಿತ್ತು ಇದೇನು ಹೇಳಾ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗವೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗವಾದ ಶರಣ ಈ ಲಿಂಗವದವು ಗುರುವದೇಶದಿಂದಾಯಿತ್ತೆಂದು ಗುರುಭಕ್ತಿಯ ಬಿಡದೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನೆಂಬುದೀಗ

ಪ್ರತಿಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡಿತ್ತ ಕಂಡು ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಭಕ್ತಿಪರಿಣಾಮವಾಯಿತ್ತು ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃಥ.

೮೮

ವ. ದರ್ಪಣದೊಳಗಣ ರೂಪಿಗೆ ಆ ದರ್ಪಣವೆ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಸ್ಥಿತಿ ಲಯವಲ್ಲದೆ ಮರ್ತ್ಯಲೋಕದೊಳಗಣ ಪ್ರಕೃತಿ ಅಲ್ಲಿಲ್ಲವೇಕಯ್ಯ ? ಆ ಲೋಕದೊಳಗೆ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಸ್ಥಿತಿ ಲಯ. ಇಂಥಾ ವೇಹ ಕರ್ಮಬದ್ಧರು ಒಂದರ ಪರಿ ಒಂದಕ್ಕಿಲ್ಲ ಕಂಡಿರೇ ದೃಷ್ಟವ. ಗುರುಹಸ್ತದೊಳಗಣ ಸದ್ಭಕ್ತಗೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಸ್ಥಿತಿ ಲಯ. ಇದಂತಹ ಪರಿಯೋಮತ್ತಾವಪರಿಯೂ ಅಲ್ಲಿ, ಲಿಂಗದ ಪರಿಯ ಮಾಡಿದ ಗೊಹೇಶ್ವರ.

ಟೀ. ಕನ್ನಡಿಯೊಳಗಣ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಅಲ್ಲಿಯೇ ತೋಟ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಳವಂತೆ ಶ್ರೀಗುರುವಿನೊಳಗೆ ಉದಯಿಸಿದ ಶರಣನು ಆ ಶ್ರೀಗುರುವಿನೊಳಗೆ ಅಳಿದ ನಲ್ಲದೆ ಲೋಕದ ಸಂಸಾರಿಗಳ ಹಾಂಗೆ ಸಾವನಲ್ಲಿವೆಂಬುದೇ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೮೯

ವ. ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವೆಂಬುದನಾರು ಬಲ್ಲರು ? ಇಷ್ಟಲಿಂಗವಿಗ ದರ್ಪಣ, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ. ದರ್ಪಣ ಮಸುಳಿಸಿದರೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವ ಕಾಣಬಹುದೇ ? ಇಷ್ಟ ಪ್ರಾಣ ತೃಪ್ತಿಯೆಂಬರ ನೋಡಾ ! ಇಷ್ಟಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟವಿಭಾರ್ಚನೆ ನೋಡತೋಪಚಾರ ಮಸುಳಿಸಿದರೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವ ಕಾಣಬಹುದೇ ?

ಸಾಕ್ಷಿ : ಇಷ್ಟಲಿಂಗಮವಿಶ್ವಸ್ತ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಂ ನ ಪಶ್ಯತಿ

ದರ್ಪಣಪ್ರತಿಬಿಂಬಾನಾಂ ಯಥಾ ರೂಪಂ ತಥಾ ಭವೇತ್

ಎಂದುದಾಗಿ

ಇದುಕಾರಣ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ ಇಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣತೃಪ್ತಿ ಯಾದವರ ತೋಟ ಬದುಕಿಸಯ್ಯಾ !

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೯೦

ಗುರುಕರುಣಸ್ಥಲ ಸಂಪೂರ್ಣ

ಅಂತು ಸ್ಥಲ ೯ಕ್ಕೆಂ ಶ್ಲೋಕ ೯೦ಕ್ಕೆಂ ವಚನ ೨೧೦ಕ್ಕೆಂ ಮಂಗಳಂ

ಶ್ರೀ

೧೦. ಭಕ್ತಿಪಥ

✽

ಸೂತ್ರ. ಇಂತು ಗುರುಕರುಣಮಂ ಪಡೆದ ತಚ್ಛಿಷ್ಯನು ತನ್ನ ನಿಜಸ್ವರೂಪ ಮವು ಅಖಂಡ ಪರಂಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗವು ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬಂದುದನಿಹಿದು, ಆ ಲಿಂಗದ ಪರಮ ಚೈತನ್ಯವೆಲ್ಲಾ ಜಂಗಮವೆಂದಿಹಿದು, ಆ ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮವೆಂಬ ಶಿವಿಧನಾದುದು ಒಂದೆ ವಸ್ತುವೆಂದಿಹಿದು, ತಾ ಮೊದಲಾದ ಸಕಲ ತತ್ತ್ವ ಪದಾರ್ಥಗಳೆಲ್ಲಾ ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮದ ಸೊಮ್ಮೆಂದಿಹಿದು, ತನುಮನಧನಂಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಂಚಕನಾಗಿ ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಯಿಂದರ್ಪಿಸುತ್ತ, ಆ ಅರ್ಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಆ ಲಿಂಗದ ಮುಖ ಜಂಗಮವೆಂದಿಹಿದು, ಆ ಜಂಗಮದ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗತ್ವವೆಂದಿಹಿದು ಸಕಲ ಪದಾರ್ಥಭೋಗಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಕೊಡುತ್ತ, ಆ ಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಜಂಗಮವೆ ಪ್ರಾಣವೆಂದು, ಭಕ್ತನೆ ಅಂಗವೆಂದು, ಆ ಅಂಗ ಪ್ರಾಣಂಗಳಿಗೆ ಭೇದ ವಿಲ್ಲೆಂದಿಹಿದು, ಮಾಡಿ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಬವೆರಡೂ ಒಂದೇ ವಸ್ತುವೆಂದಿಹಿದು, ಜಂಗಮದಲ್ಲಿ ಗುಣ ಅವಗುಣವ ಸಂಪಾದಿಸದೆ, ಜಾತಿ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಂಗಳ ವಿವರಿಸದೆ, ಫಲ ಪದಂಗಳ ಬಯಸದೆ, ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮದ ಭಕ್ತಿಯೆ ಪರಮ ಪದವೆಂದು ಸದಾ ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿ ದಾಸೋಹವ ಮಾಡುತ್ತಿವುದಿಗ ಭಕ್ತಿಪಥ ವೆಂದು ಹೇಳಲಾದುದು.

ಅಂಗಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಶ್ಲೋಕ :

ಏಕಮೂರ್ತಿಸ್ತಯೋ ಭಾಗಾ ಗುರುರ್ಲಿಂಗಂ ಚ ಜಂಗಮಃ
ಜಂಗಮಶ್ಚ ಗುರುರ್ಲಿಂಗಂ ತ್ರಿವಿಧಂ ಲಿಂಗಮುಚ್ಯತೇ

ಟೀ. ಸದಾಚಾರದಲ್ಲಿ ನಡೆವ, ಶಿವನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಾಗಿರುಹ, ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಒಂದೇಯೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯಾಗಿರುಹ, ಶಿವಲಾಂಛನವ ಕಂಡೆಡೆ ಶರಣೆನ್ನುವ ಇದು ಭಕ್ತಿಸ್ಥಲ. ೬

ಭೃತ್ಯಾಚಾರೇ ಸದಾಚಾರಂ ಜಂಗಮಂ ಲಿಂಗರೂಪಿಣಂ
ದ್ವಯಮೇಕ ಸಮಾಯುಕ್ತಂ ಭಕ್ತಸ್ಥಲಸುಬುದ್ಧಿಮಾನ್

ಟೀ. ಜಂಗಮವು ಲಿಂಗವು ಒಂದೇಯೆಂದು ಕಂಡು ಭೃತ್ಯಾಚಾರದಲ್ಲಿ ಸೇವೆಯ ಮಾಡುವುದು ಭಕ್ತಸ್ಥಲವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ೭

ಕಿಂಕುರ್ವಾಣಸಮಾಯುಕ್ತೋ ಲಿಂಗರೂಪೇಣ ಜಂಗಮಂ
ಮನಸಾ ಸಹ ಇತ್ಯೇವ ಭಕ್ತಸ್ಥಲಸುಬುದ್ಧಿಮಾನ್

ಟೀ. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಿಂಕುರ್ವಾಣಸಹಿತವಾಗಿ ಲಿಂಗವನು ಜಂಗಮವನು ಅರ್ಚನೆಯ ಮಾಡುವುದು ಇದು ಭಕ್ತಸ್ಥಲ. ೮

ಅರ್ಥಪ್ರಾಣಾಭಿಮಾನಾನಿ ಗುರೌ ಲಿಂಗೇ ಚ ಜಂಗಮೇ
ತಲ್ಲಿಂಗಜಂಗಮಪ್ರಾಣೋ ಭಕ್ತಸ್ಥಲಸುಬುದ್ಧಿಮಾನ್

ಟೀ. ಅರ್ಥ ಪ್ರಾಣಾಭಿಮಾನವ ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿ ಸುವುದು, ಆ ಲಿಂಗ ಜಂಗಮವೆ ಪ್ರಾಣವಾಗಿಹುದು ಭಕ್ತಿಸ್ಥಲವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ೯

ಮಜ್ಜನಂ ಚ ತ್ರಿಕಾಲೇಷು ಶುಚಿಪಾಕಸಮರ್ಪಣಂ
ಭವಿಸಂಗ ಪರಿತ್ಯಾಜ್ಯಂ ಇತ್ಯೇತೇ ಭಕ್ತಿಕಾರಣಂ

ಟೀ. ತ್ರಿಕಾಲಂಗಳಲ್ಲಿ ಮಜ್ಜನವು, ಶುದ್ಧವಹ ಪಾಕಮಂ ಸಮರ್ಪಣವ ಮಾಡುವುದು, ಭವಿಗಳ ಸಂವರ್ಕವಂ ಬಿಡುವುದು ಇದು ಭಕ್ತಿಸ್ಥಲವು. ಭವಿ ಯೆಂದೆಡೆ ಶಿವಮಂತ್ರ ದೀಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದಾತನು. ಆತನು ಭವಕ್ಕೆ ಬವ್ವುದು ಕಾರಣ ವಾಗಿ ಭವಿಯೆನಿಸಿಕೊಂಬನು. ಅವನ ಸಂವರ್ಕವ ಮಾಡಲಾಗದು. ೧೦

ಭಕ್ತಿ ಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ವಚನ :

ವ. ನರಜನ್ಮವ ತೋಡೆದು ಹರಜನ್ಮವ ಮಾಡಿದ ಗುರುವೆ, ಭವಬಂಧನವ ಬಿಡಿಸಿ ಪರಮಸುಖವ ತೋಡಿದ ಗುರುವೆ, ಭವಿಯೆಂಬುದತೋಡೆದು ಭಕ್ತನೆಂದೆನಿಸಿದ ಗುರುವೆ, ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನ ತಂದು ಎನ್ನ ಕೈವಶಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಗುರುವೇ ನಮೋ ನಮೋ.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೧

ವ. ನಂಬರು ನಚ್ಚರು ಬಹುದೆ ಕರಿವರು. ನಂಬಿ ಕರಿದಡೆ 'ಓ' ಎನ್ನನೇ ಶಿವನು ? ನಂಬದೆ ನಚ್ಚದೆ ಬಹುದೆ ಕರಿವರ ಕೊಂಬ ಮೆಟ್ಟಿ ಕೂಗಿಂದ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನು.

ಟೀ. ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮವೆ ಪರಶಿವನೆಂದು ನಂಬಿದ ಸದ್ಭಕ್ತನೆಗೆ ಶಿವನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿಹನು. ನಂಬುಗೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲದೆ ಪೂಜಿಸುವರ ಮನ ತಲೆಯ ಮೆಟ್ಟಿ ಮಾಯೆ ಉಲಿದಾಡುತ್ತಿಹಳೆಂದು ಮುನ್ನಿನ ಶಿವ ಕೊಟ್ಟ ಅಪ್ಪಣೆ ಯೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೨

ವ. ಕಾಮವೇಕೋ ಲಿಂಗಪ್ರೇಮಿಯೆನಿಸುವಂಗೆ ? ಕ್ರೋಧವೇಕೋ ಶರಣವೇದ್ಯನೆನಿಸುವಂಗೆ ? ಲೋಭವೇಕೋ ಭಕ್ತಿಯ ಲಾಭವನಹ ಸುವಂಗೆ ? ಮದಮತ್ತರ ಉಳ್ಳವಂಗೆ ಹೃದಯಶುದ್ಧವೆಲ್ಲಿಯದೋ ? ಹದುಳಿಗರಾದವರಲ್ಲಿವು ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವ.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೩

ವ. ಆನೆಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಪ್ರಾಣಿ ಆಸೆಯನೆ ಕಲಿತು ಪುಣ್ಯಪದವಿಯ ಬಯಸಿ ದರೆ ಭವಮಾಲೆಯ ಭರವು ತಪ್ಪದು. ಬೇಡಲು ಹುಟ್ಟಿದ ಪ್ರಾಣಿ ಗಳಿಗೆ ಬೇಡಲು ವಿಧಿಯೇ. ಸೂಳೆಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಪ್ರಾಣಿಗೆ ನಿಜಗುಣ ಸಜ್ಜನವಪ್ಪುದೇ ? ಲಿಂಗದುದಯ ಶರಣವಿಸ್ತಾರವು ಬಯಸಿದ ರಳವೇ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ?

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೪

ವ. ಭಕ್ತರಾದೆವೆಂದು ಯುಕ್ತಿಗೆಟ್ಟು ನುಡಿವರು. ಭಕ್ತಿಸ್ಥಲವೆಲ್ಲರಿಗೆಲ್ಲ
ಯದೋ ? ಗುರುವಿನಲ್ಲಿ ತನುವಂಚನೆ, ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಮನವಂಚನೆ,
ಜಂಗಮದಲ್ಲಿ ಧನವಂಚನೆಯುಳ್ಳನ್ನಕ್ಕ ಭಕ್ತನೇ ? ಗುರುವಿನಲ್ಲಿ
ಚಾರಿತ್ರವ, ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಣವ, ಜಂಗಮದಲ್ಲಿ ಜಾತಿಯನುಸು
ವನ್ನಕ್ಕ ಭಕ್ತನೇ ? ಅಲ್ಲಲ್ಲ. ಅವನು ದೋಷಾರ್ತಿ.

ಶ್ಲೋಕ :

ಭಕ್ತಸ್ಯ ಪ್ರತಿವಕ್ಷೀಣಾಂ ಸದಾಚಾರೇಣ ವರ್ಜಿತಃ
ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗಮದ್ವೇಷೀ ತೇ ನರಾಣಾಂ ದುರಾತ್ಮನಾಂ

ಇದುಕಾರಣ ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ ಭಕ್ತಿಸ್ಥಲವೆಲ್ಲರಿಗೆಲ್ಲಿಯದೋ?

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೫

ವ. ದೇವಲೋಕ ಮರ್ತ್ಯಲೋಕವೆಂಬುದು ಬೇಟೆಲ್ಲ ಕಾಣೆರೋ ! ಈ
ಲೋಕದೊಳಗೆ ಮತ್ತನಂತ ಲೋಕ. ಶಿವಲೋಕವೆ ಶಿವಾಚಾರ
ವಯ್ಯಾ. ಶಿವಭಕ್ತರಿದ್ದ ರಾವೇ ದೇವಲೋಕ. ಭಕ್ತನ ಅಂಗಳವೇ
ವಾರಣಾಸಿ. ಕಾಯವೇ ಕೈಲಾಸ. ಇದು ಸತ್ಯ ಕೂಡಲಸಂಗಮ
ದೇವಾ!

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೬

ವ. ಕಟ್ಟಿದಿರನಲ್ಲಿಶಿವಭಕ್ತರ ಕಂಡು ದೃಷ್ಟಿಯಾರೆ ಶರಣೆಂದಡೆ ಹುಟ್ಟಿದೇಳು
ಜನ್ಮದ ಪಾಪ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಹುದು ನೋಡಾ ! ಮುಟ್ಟಿ ಚರಣಕ್ಕೆಳಗಿ
ದರೆ ತನುವಪ್ಪಿದಂತಹುದು. ಕರ್ತೃ ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರ
ಸಂಗವೆ ಮತ್ತೆ ಭವಮಾಲೆಯ ಹೊಡ್ಡಲಿಯದು ನೋಡಾ!

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೭

ವ. ಪಾಪಿಗೆ ಕೋಪಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯಾಗೆಂದರವುದೇ? ನಾರಿವಾಣವಕ್ಕದೆ ನಾಯಿಗೆ ? ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ ನಿಮ್ಮ ಸಂಬಿಯೂ ಸಂಬಡಂಭಕಂಗೆ ಭಕ್ತಿಯವುದೇ ?

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೮

ವ. ಸದಾಚಾರ ಸದ್ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದವರನೊಲ್ಲನಯ್ಯಾ. ಅವರ ಆರಾಧನೆ ದಂಡ. ನಿಚ್ಚ ನಿಚ್ಚ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಕೂಡಲಸಂಗಯ್ಯನೊಲ್ಲ ಭೂಭಾರಕರಾ!

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೯

ವ. ಭವಿಯ ಬೆರಸಿದ ಭಕ್ತಿ, ಹವಿಯ ಬೆರಸಿದ ಬೀಜ, ಉದಕವ ಮುಟ್ಟಿದ ಎಣ್ಣೆ, ಜ್ಯೋತಿ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವುದೇ ? ಭವಿಯಲ್ಲ ಭಕ್ತನಲ್ಲ. ಹವಿಯಲ್ಲ ಬೀಜವಲ್ಲ. ಉದಕವಲ್ಲ ಎಣ್ಣೆಯಲ್ಲ. ಒಡಲಿಚ್ಚಿಗೆ ಹೋಗಿ ಭವಿಯ ಮನೆಯ ತುತ್ತಿಡುವ ನರಕಿಗಳಿಗೇಕೂಲಿವ ನಮ್ಮ ಶಂಭುಜಕ್ಕೇಶ್ವರನು ?

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೧೦

ವ. ಭವಿಯ ಸಂಗವನೊಲ್ಲೆನೊಲ್ಲೆ, ಆ ಸಂಗ ಮುಂದೆ ಅನಂತ ಭವಂಗಳಲ್ಲಿ ಬರಿಸುವುದಾಗಿ. ಅನ್ಯದೈವಭಜನೆಯನೊಲ್ಲೆನೊಲ್ಲೆ, ಆ ಭಜನೆ ಮುಂದೆ ಅನಂತ ಘೋರ ನರಕವನುಣಿಸುವುದಾಗಿ. ಉಭಯ ಜಡತೆಯ ಹೊದ್ದದೆ ಹಿಂಗಿ ನಿಂದ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೧೧

ವ. ಕೊಂಡಲ ಮುಡಿದುಕೊಂಡು, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಗಂಡರ ಹಿಂದುಗೊಂಡು, ನಾಡ ಮಿಂಡರ ನೋಡುತ್ತಲಿ, ಇಂದು ನಮ್ಮ ಹುಲಿ ಹೋಯಿತ್ತು ಬನ್ನಿರೇ. ಗಂಡರ ಗಂಡನವ್ವಾ ಕೂಡಲಸಂಗ ಕಂಡರೆ ಮೂಗ ಕೊಯ್ಯಾ !

೧ ಭಕ್ತಿಯಾಗದೆಂದರವುದೇ (ಹು.)

೨ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತನು ಒಲ್ಲ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ (ಎ. ರಾ.)

ಟೀ. ಭಕ್ತನೆಂಬ ಮುತ್ತುದೆಗೆ ಅಂಗದ ಮೇಲಣ ಲಿಂಗವೆ ಗಂಡ. ವಿಭೂತಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯ ಅಲಂಕಾರವೇ ತೊಂಡಲು ಎಂಬುದೀಗ ' ತೊಂಡಲು ಮುಡಿದುಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಗಂಡರ ಹಿಂದುಗೊಂಡು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ವಿಭೂತಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗವಿದ್ದು ಅನ್ಯದೈವಭಜನೆಗೆ ಮನವೆಳಸುತ್ತಿಹರು ಎಂಬುದೀಗ ' ನಾಡ ಮಿಂಡರ ನೋಡುತ್ತಲಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗವಿದ್ದು ಅನ್ಯದೈವವ ಭಜಿಸುತ್ತ ನಾವು ಭಕ್ತರೆಂದು ತಮಗೆ ಕಾಲವ್ಯಾಘ್ರಭಯ ಹೋಯಿತ್ತೆಂದು ನುಡಿವುತ್ತಿಹರೆಂಬುದೀಗ ' ಇಂದು ನಮ್ಮ ಹುಲಿ ಹೋಯಿತ್ತು ಬನ್ನಿರೇ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗವಿರ್ಡು ಅನ್ಯದೈವವ ಭಜಿಸುವರ ಮಾನಹಾನಿಯ ಮಾಡಿ ಕಾಲನ ಕೈಯ ಬಡಿಸುವ ಶಿವನೆಂಬುದೀಗ ' ಗಂಡರ ಗಂಡನವ್ವಾ ಕೂಡಲಸಂಗ ಕಂಡರೆ ಮೂಗ ಕೊಯ್ಯಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ೧೨

ವ. ಅಂಗಭವಿಗೆ ಆಚಾರನಾಸ್ತಿ. ಲಿಂಗಭವಿಗೆ ಜಂಗಮನಾಸ್ತಿ. ಪ್ರಾಣ ಭವಿಗೆ ಪ್ರಸಾದನಾಸ್ತಿ. ಈ ತ್ರಿವಿಧನಾಸ್ತಿಗೆ ಇಹಪರವಿಲ್ಲವಯ್ಯಾ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇನಾ!

ಟೀ. ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಶಿವಲಿಂಗವಿಲ್ಲದಾತನೇ ಭವಿ. ಆ ಭವಿಗೆ ಶಿವಾಚಾರ ವಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ಅಂಗಭವಿಗೆ ಆಚಾರನಾಸ್ತಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ವೀರಶೈವಾಚಾರ್ಯರು ಶಿವಕಲಾಚೈತನ್ಯವ ತಂದು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ ಉಪದೇಶವ ಮಾಡದೆ ಇರ್ಡಲಿಂಗವೇ ಭವಿ. ಆ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಶಿವಕಳೆಯಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ಲಿಂಗಭವಿಗೆ ಜಂಗಮನಾಸ್ತಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂಗದ ಮೇಲಿರ್ಡ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಕಳೆಯ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯವ ಮಾಡಿಕೊಳಲಿಡಿಯದೆ ಇದ್ದಡೆ ಆ ಪ್ರಾಣನೆ ಭವಿ. ಆ ಭವಿಗೆ ಪರವಸ್ತು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆಂಬುದೀಗ ' ಪ್ರಾಣಭವಿಗೆ ಪ್ರಸಾದನಾಸ್ತಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಇಂತೀ ಮೂಱೊಳಗೊಂಡೂ ಇಲ್ಲದಿರ್ಡ ಬದ್ಧಭವಿಗೆ ಇಹಲೋಕದ ಸುಖ ಪರಲೋಕದ ಭೋಗವದ ಏನೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ತ್ರಿವಿಧನಾಸ್ತಿಗೆ ಇಹಪರವಿಲ್ಲ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ೧೩

ವ. ಕ್ರಿಯಾಮಥನವಿಲ್ಲದೆ ಕಾಣಬಂದಿತೇ ಇಕ್ಷುವಿನೊಳಗಣ ಮಧುರ ?
ಕ್ರಿಯಾಮಥನವಿಲ್ಲದೆ ಕಾಣಬಂದುದೇ ತಿಲದೊಳಗಣ ತೈಲ ?
ಕ್ರಿಯಾಮಥನವಿಲ್ಲದೆ ಕಾಣಬಂದುದೇ ಕ್ಷೀರದೊಳಗಣ ಘೃತ ?
ಕ್ರಿಯಾಮಥನವಿಲ್ಲದೆ ಕಾಣಬಂದುದೇ ಕಾಷ್ಠದೊಳಗಣ ಅಗ್ನಿ ?

ಇದು ಕಾರಣ ನಮ್ಮ ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗವ ತನ್ನೊಳಿಡಿದೆಂಬ ಮಹಂತಗಲ್ಲದೆ ಸತ್ಕ್ರಿಯಾಚರಣೆಯೇ ಸಾಧನ ಕಾಣಿಭೋ !

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೧೪

ವ. ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಅಜಿವಾದಡೇನಯ್ಯಾ, ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯೆಯಿಲ್ಲದನ್ನಕ್ಕ ? ದೇಹವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪ್ರಾಣಕ್ಕಾಶ್ರಯವುಂಟೇ ? ಕನ್ನಡಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತನ್ನ ಮುಖವ ಕಾಣಬಹುದೇ ? ಸಾಕಾರ ನಿರಾಕಾರ ಏಕೋದೇವ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನು.

ಟೀ. ಆವಾವ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಂಡು ಮನವಜಿವುತ್ತಿರಲು ತೃಪ್ತಿಯಹುದೆ ? ಆಗದು. ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಅನುಭವಿಸಿದಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲವೆಂತಂತೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಕಂಡು ಅಜಿವ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ದೇಹವಾಸನೆ ಹಿಂಗಿ ತನಗೆ ಬ್ರಹ್ಮವದ ದೊರೆಕೊಂಬುದೇ ? ದೊರೆಕೊಳ್ಳದಾಗಿ ನಿರಾಕಾರಬ್ರಹ್ಮವೇ ಸಾಕಾರವಾಗಿ ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮವಾಯಿತ್ತೆಂದಜಿವು ಇಷ್ಟಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದಲ್ಲದೆ ಬ್ರಹ್ಮವಾಗಬಾರದೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೧೫

ವ. ಜ್ಞಾನದಲಿಡಿದಡೇನಯ್ಯಾ ಕ್ರಿಯಾನಾಚರಿಸದನ್ನಕ್ಕ ? ನೆನದ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಹುದೆ, ಕಾರ್ಯದಲ್ಲದೆ ? ಕುರುಡ ಕಾಣ ಪಥವ. ಹೆಳವ ನಡೆಯಲಿರಿಯ. ಒಂದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೊಂದಾಗದು. ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕ್ರೀ ಜಡನು. ಕ್ರಿಯೆಯಿಲ್ಲದ ಜ್ಞಾನ ವಾಗ್ವಾಲ, ಭ್ರಾಂತು. ಇದು ಕಾರಣ ಸಿದ್ಧಸೋಮನಾಥಲಿಂಗವ ಕೂಡುವ ಶರಣಿಗೆ ಎರಡೂ ಬೇಕು.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೧೬

ವ. ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಸನುಮತವಾದ ಕ್ರಿಯನು ಅಹುದಾಗದೆಂಬ ಸಂದೇಹವಾಗಲಿರಿಯದು. ಕ್ರೀವಿಡಿದು ತನುವ ಗಮಿಸುವುದು. ಅಜಿವವಿಡಿದು ಮನವ ಗಮಿಸುವುದು. ಅನುಭಾವವಿಡಿದು ಸಕಲೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಏಕವ ಮಾಳ್ಪುದು.

ಟೀ. ಲಿಂಗ ಜಂಗಮವು ಒಂದೆಂಬ ಅನುವನವು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಮಾಡುವ ಭಕ್ತಿ ಶಿವನನೊಡಗೂಡುವ ಸತ್ಕ್ರಿಯೆಯೆಂಬುದು ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಅಂತು ಲಿಂಗವು ಜಂಗಮವು ಒಂದೆ ವಸ್ತುವೆಂಬ ಜ್ಞಾನವಿದು ಮನವ ಗಮಿಸಬೇಕು. ಅಂಗದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವ ಹಿಂಗದೆ ಕ್ರಿಯಾನಾಚರಿಸಬೇಕು. ಅಂತು ಅಂತರಂಗದ ಅಪವಿಂದ ಬಹಿರಂಗದ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ತನು ಮನ ಪ್ರಾಣಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವಾದವೆಂಬ ನಿಶ್ಚಯವಿರಬೇಕು ಎಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೧೭

ವ. ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಅಪವಿ, ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲಿ ಕ್ರೀ. ಈ ಉಭಯ ಸಂಪುಟವೊಂದಾದ ಶರಣಿಗೆ ಹಿಂಗಿತ್ತು ತನುಸೂತಕ, ಹಿಂಗಿತ್ತು ಮನಸೂತಕ. ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಸಂಗವಾದುವು ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯ.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೧೮

ವ. ಶ್ರೀ ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ತನು ಮನ ಧನವನು ವಂಚನೆ ಯಿಲ್ಲದೆ ಸದ್ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅರ್ಪಿಸಿ ದಾಸೋಹಿಯಾದಡೆ ಸದ್ಭಕ್ತನು. ಆ ಸದ್ಭಕ್ತನ ಭಕ್ತಿಕಾಯ ಮಮಕಾಯವೆಂಬ ಶಿವನ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಅದು ಶಿವನ ತನು. 'ಯತೋ ವಾತೋ ನಿವರ್ತಂತೇ' ಎಂಬ ಲಿಂಗವನು ಶ್ರೀಗುರು ಕಣ್ಣೆ ಗೋಚರವ ಮಾಡಿ, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವ ಮಾಡಿ, ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯಂಗೈಸಿಕೊಟ್ಟ ಬಳಿಕ ಲಿಂಗಪ್ರಾಣ ವಾಯಿತ್ತು. ಶಿವತನುವಾಯಿತ್ತು. ಶಿವಜ್ಞಾನ ಸದ್ಭಕ್ತಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಾದಡೆ ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗ. ಅಂಗಗುಣವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗಗುಣ. ವಂಚೇಂದ್ರಿಯಂಗಳು ಲಿಂಗೇಂದ್ರಿಯಂಗಳು. ಆ ಮಹಾಸದ್ಭಕ್ತನ ಕ್ರೀ ಲಿಂಗಕ್ರೀ ಉರಿಲಿಂಗವೆದ್ದಿಪ್ಪಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ!

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೧೯

ವ. ವೇದಾದಿ ಅಷ್ಟಾದಶ ವಿದ್ಯಂಗಳ ಸರ್ವಮಂತ್ರಂಗಳ ಮೂಲವು ಶ್ರೀ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ. ಶಿವಾದಿ ಸರ್ವತತ್ತ್ವಮೂಲವು ಶ್ರೀಗುರು. ಆ ಶ್ರೀ ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಪ್ರಣವ ಸರ್ವಮೂಲವು. ಶ್ರೀ ಗುರು ಕರುಣಿಸಿದ ಮಹಾ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವೆ ದೀಕ್ಷೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಸರ್ವಭೋಗಾದಿ ಭೋಗಂಗಳೆಲ್ಲವಕ್ಕೂ. ಶಿವನ ಸಾಕಾರಮೂರ್ತಿ ಜಂಗಮಮೂರ್ತಿ.

ಕೇವಲಮುಕ್ತಿಮೂಲ ದಾಸೋಹ. ಇದು ತಪ್ಪದಯ್ಯಾ ! ಇದೇ ಜ್ಞಾನಮೂಲ, ಇದು ಸತ್ಯ ಶಿವನಾಣೆ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ!

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೨೦

ವ. ಎಣ್ಣೆ ಬೇಟೆ ಬತ್ತಿ ಬೇಟೆ. ಎರಡೂ ಕೂಡಿ ಸೊಡರಾಯಿತ್ತು. ಪುಣ್ಯ ಬೇಟೆ ಪಾಪ ಬೇಟೆ. ಎರಡೂ ಕೂಡಿ ಒಡಲಾಯಿತ್ತು. ಮಿಗಬಾರದು ಮಿಗದಿರಬಾರದು. ಒಡಲಿಚ್ಛೆಯ ಸಲಿಸದೆ ನಿಮುಷ ವಿರಬಾರದು. ಕಾಯಗುಣವಳಿದು ಮಾಯಾಜ್ಯೋತಿ ವಾಯುವ ಕೂಡದ ಮುನ್ನ ಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡಬಲ್ಲರೆ ಆತನೇ ದೇವ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ!

ಟೀ. ಮನುಷ್ಯರು ಎಣ್ಣೆಯ ತೆಗೆದು ಬತ್ತಿಯ ಹೊಸೆದು ಅಗ್ನಿಯ ಕಚ್ಚಿ ಸಲು, ಆ ಎಣ್ಣೆ ಬತ್ತಿ ಅಗ್ನಿಯ ಕಚ್ಚಿ ಬಿಡದೆ ಜ್ಯೋತಿರೂಪವ ಮಾಡಿದಂತೆ, ಸರ ಶಿವನು ಪುಣ್ಯ ಪಾಪಂಗಳೆಂಬ ಕರ್ಮಯುಕ್ತವಾದ ದೇಹವ ಕಲ್ಪಿಸಿ, ಆತ್ಮಂಗೆ ಸಂಘಟಿತ ಮಾಡಿದಡೆ, ಆ ಕರ್ಮದೇಹವಾಸನೆ ಬಿಡದೆ ಆತ್ಮನ ಕಚ್ಚಿ ಭವದಲ್ಲಿ ತೊಳಲಿಸುತ್ತಿಹುದು. ಅಂತವು ಕರ್ಮದೇಹಧರ್ಮವ ಮೀಟಬಾರದಾರಿಗಿಯೂ ಎಂದಹುದು, ಮನುಷ್ಯದೇಹವಾದುದು ಅಳಿದು ಹೋಗದ ಮೊದಲೇ ಬೇಗ ಶಿವ ಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡಿದರೆ ಶಿವನವನಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೨೧

ವ. ಗಾಳಿ ಹಡದಲ್ಲಿ ತೂಟಿಕೊಳ್ಳಿರೇ! ಗಾಳಿ ನಿನ್ನಾಧೀನವಲ್ಲ ಕಂಡಯ್ಯ! ನಾಳೆ ತೂಟಿಹೆಸೆಂದಡೆ ಇಲ್ಲ ನೋಡಯ್ಯಾ! ಶಿವಶರಣೆಂಬುದೊಂದು ಗಾಳಿ ಹಡದಲ್ಲಿ ಬೇಗ ತೂಟಿಂದನಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯ.

ಟೀ. ಗಾಳಿ ಬಂದಾಗವೇ ಭತ್ತದ ಹೊಟ್ಟೆ ತೂಟಿ ಘಟ್ಟಿಯನುಳುಹಿ ಕೊಂಬಂತೆ ಹಲವು ದೇಹಂಗಳೊಳಗೆ ಅಪೂರ್ವದ ಮನುಷ್ಯದೇಹವ ಪಡೆದಲ್ಲಿ ಶಿವ ಸಿಗಿ ಶರಣುವೊಕ್ಕು ಶಿವಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡಿ, ಭವಕರ್ಮದ ಹೊಟ್ಟೆ ಕಳೆದು ಘಟ್ಟಿ ಯೆಂಬ ಮುಕ್ತಿಯ ಪಡೆಯೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೨೨

ವ. ಶರಣಸಂಬಂಧವನಹಿದ ಬಳಿಕ ಕೂಡ ಭವಿಗಳ ಬೆರಸಲಾಗದು. ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ಭ್ರೂಣಹತ್ಯ ವೈತರಣಿ ದುರ್ಗತಿ ಪಂಚಮಹಾಪಾತಕ ದಿಂದಧಿಕ ನೋಡಾ! ಅಳುಪಿ ಭವಿಯೊಡನುಂಡರೆ ಭಕ್ತನಲ್ಲ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೨೩

ವ. ಶ್ವಪಚನಾದಡೇನು ಲಿಂಗಭಕ್ತನೆ ಕುಲಜ. ನಂಬಿ ನಂಬದಿದ್ದರೆ ಸಂದೇಹಿ ನೋಡಾ. ಕಟ್ಟಿದರೇನು, ಮುಟ್ಟಿದರೇನು, ಪೂಜಿಸಿದಡೇನು ಮನ ಮುಟ್ಟದನ್ನಕ್ಕ? ಭಾವಶುದ್ಧವಿಲ್ಲದವಗೆ ಭಕ್ತಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳದು ಕೂಡಲಸಂಗಯ್ಯ ನೀನೊಲಿದಂಗಲ್ಲದೆ.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೨೪

ವ. ಕಂಡ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ನಿಧಾನವ ಕಂಡೆನಯ್ಯಾ ! ಅಗಲಬಾರದ ನಿಧಾನವ ಕಂಡೆನಯ್ಯಾ ! ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನೆಂಬ ನಿಧಾನವನೆನ್ನ ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಿಡಲಾರದೆ ಬೆಟಗಾಗುತ್ತಿದ್ದೆನಯ್ಯಾ !

ಟೀ. ಕರಸ್ಥಲದ ಲಿಂಗದ ಕಲೆಯ ಭಾವಿಸಿ ನೋಡಲು, ಒಳಹೊಣಿಗೆಲ್ಲಾ ಅಖಂಡ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪರವಶನಾಗಿದ್ದೆನೆಂದು ಬಸವಣ್ಣ ನಿರೂಪಿಸಿದ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೨೫

ವ. ನೆನಹಿನ ನಲ್ಲನು ಮನೆಗೆ ಬಂದಡೆ ನೆನೆವುದಿನ್ನಾರನು ಹೇಳವ್ವಾ? ನೆರೆವ ಕ್ರಿಯೆಲ್ಲಿ ನೆರೆದು ಸುಖಿಯಹುದಲ್ಲದೆ ನೆನೆವುದಿನ್ನಾರನೆಲಗವ್ವಾ ? ನೆನಹಿನ ನಲ್ಲನು ಉರಿಲಿಂಗದೇವನ ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಬಳಿಕ ನೆನೆವುದಿನ್ನಾರನೆಲಗವ್ವಾ ?

ಟೀ. ಅಱಿದು ನೆನೆದು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಬ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೇ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವಾಗಿ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕಣ್ಣನಂಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿರಲು ಮನೋರತಿಯಿಂದ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡಿ ಆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಅಭಿನ್ನಭಾವವ ಘಟಿಸಿ ಶಿವಸುಖವ ಪಡೆಯಲಾಯಿದೆ ದೂರಸ್ಥನ ಮಾಡಿ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ನೆನೆಯಲಾಗದೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೨೬

ವ. ಅಚ್ಚುಗವೇಕಯ್ಯಾ ಸಂಸಾರದೊಳಗೆ ? ನಿಚ್ಚು ನಿಚ್ಚು ಶಿವರಾತ್ರಿಯ ಮಾಡುವುದು! ಅರ್ಚನೆ ಪೂಜನೆಯ ಮಾಡುವುದು! ಬೇಗ ಬೇಗ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗನ ಕೂಡುವುದು!

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೨೭

ವ. ಕೈಮುಟ್ಟಿದು ಕಾದುವಂಕವಿದೇಕೋ ? ಭಾವನ ಮುಟ್ಟಿದು ನೋಡುವ ನೋಟವಿದೇಕೋ ? ಭಯನ ಮುಟ್ಟಿದು ಮಾಡುವ ಭಕ್ತಿಯಿದೇಕೋ ? ಏಕಾಂತದ ಸುಖವು ಲೋಕಾಂತವದೇಕೋ ? ರೇಕಣ್ಣಪ್ರಿಯನಾಗಿನಾಥನಲ್ಲಿ ಗುರುವ ಮುಟ್ಟಿದು ಲಿಂಗವನೊಲಿಸಿಹೆ ನೆಂಬುದದೇಕೋ ?

ಟೀ. ಕರಸ್ಥಲದ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವ ಮನಸ್ಸು ದೃಢವಿಡಿದು ಪೂಜಿಸುವ ಜ್ಞಾನ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ವೈರಿಗಳವು ಕಾಲ ಕಾಮರ ಭೇದಿಸಿ ಮುಕ್ತಿಯ ಪಡೆದಲ್ಲದೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ದೃಢಭಾವದ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದಲ್ಲದೆ ಬಹಿಯ ವಾಗ್ದೈವ್ಯತದಿಂದ ಕಾಲಭಯನ ಜಯಿಸಲಹಿಯನೆಂಬುದೀಗ ' ಕೈಮುಟ್ಟಿದು ಕಾದುವ ಅಂಕವಿದೇಕೋ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಕಲಾಸ್ವರೂಪ ಮನೋರತಿಯಿಂದ ಭಾವಿಸಿ ಬೆರೆ ದಾತಂಗೆ ಶಿವಸುಖ ದೊರಕೊಂಬುದಲ್ಲದೆ ಬಹಿದ ಬಾಹ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಲಿಂಗವ ನೋಡಿದಲ್ಲಿ ಶಿವಸುಖ ದೊರಕದೆಂಬುದೀಗ ' ಭಾವನ ಮುಟ್ಟಿದು ನೋಡುವ ನೋಟವಿದೇಕೋ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಿಕಿಂಕಿಲ ನಾಗಿ ಭಯಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡಿದರೆ ಮುಕ್ತಿಯಹುದಲ್ಲದೆ ಅಹಂಕಾರ ದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಭಕ್ತಿ ವ್ಯರ್ಥವಹುದೆಂಬುದೀಗ ' ಭಯನ ಮುಟ್ಟಿದು ಮಾಡುವ ಭಕ್ತಿಯಿದೇಕೋ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಗುರುಭಕ್ತಿಯ ಬಿಟ್ಟು ಬಹಿಯ ಲಿಂಗ ಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡಿದರೆ ಶಿವನೊಲಿಯನೆಂಬುದೀಗ ' ಗುರುವ ಮುಟ್ಟಿದು ಲಿಂಗವ ನೊಲಿಸಿಹೆನೆಂಬುದದೇಕೋ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

೨೮

ವ. ಅಷ್ಟವಿಧಾರ್ಚನೆ ಪೋಡಶೋಪಚಾರ ಹುಸಿ ಕಾಣಿರೇ. ಗಾಣದೆತ್ತಿ ನಂತೆ ಮೆಟ್ಟಿದ ಹಜ್ಜಿಯ ಮೆಟ್ಟುವ ಭಕ್ತನ ಪರಿಯ ನೋಡಾ ! ಕೊಂಬಲ್ಲಿ ಅಯಿದುವನು, ಕೊಡುವಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕುವನು ಒಂಭತ್ತಹಿಂದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಭಾಗಕ್ಕಿನ್ನಂತೋ ? ಮೂರ್ತಿವಿಡಿದು ಮೂರ್ತಿಯನಹಿಯರು. ಮಾಲುಮರು ಗುರು ಲಿಂಗವನು ತ್ರಿವಿಧಕ್ಕೆ ಚಿಕ್ಕಯ್ಯಪ್ರಿಯಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲ.

ಟೀ. ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟವಿಧಾರ್ಚನೆ ಪೋಡಶೋಪಚಾರಗಳ ಮಾಡಿ ಫಲ ಪದಂಗಳ ಪಡೆದು, ಆ ಭೋಗ ತೀರಿದ ಬಳಿಕ ಮುನ್ನಿನಂತೆ ಜನನ ಮರಣಕ್ಕೆ

ಬರುತ್ತಿಹನು. ಲಿಂಗಭಕ್ತನ ಪರಿಯಿಂತುಟೆಂಬುದೀಗ ' ಅಷ್ಟವಿಧಾರ್ಚನೆ ಪೋಡ ಶೋಪಚಾರ ಹುಸಿ ಕಾಣರೋ, ಗಾಣದೆತ್ತಿನಂತೆ ಮೆಟ್ಟಿದ ಹಜ್ಜೆಯ ಮೆಟ್ಟಿನ ಭಕ್ತನ ಪರಿಯ ನೋಡಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಶಿವನ ಐದು ಮುಖಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಐದು ತತ್ತ್ವಗಳೆ ದೇಹವಾಯಿತ್ತು. ಆ ಅಯಿದು ತತ್ತ್ವಗಳೊಳಗೆ ಆಕಾಶಸ್ವರೂಪನೀಗ ಜೀವನು. ಅಂತು ಶಿವನ ಅಯಿದು ಮುಖಗಳಿಂದೊಗೆದ ಅಯಿದು ತತ್ತ್ವಗಳನೂ ಆ ಶಿವನ ಅಯಿದು ಮುಖಕ್ಕೆ ಪೂಜೆಯ ಮಾಡಿ ಸಮ ಪೀಸಲಪಿಯದೆ, ನಾಲ್ಕು ತತ್ತ್ವಗಳನರ್ಪಿಸಿ, ಜೀವಾತ್ಮನನರ್ಪಿಸಲಪಿಯದಾದ ರೆಂಬುದೀಗ ' ಕೊಂಬಲ್ಲಿ ಅಯಿದುವನು, ಕೊಡುವಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕುವನು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗದೈದು ಮುಖಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ತತ್ತ್ವವನರ್ಪಿಸಿ ಒಂದು ಜೀವಾತ್ಮನುಳಿಯುತ್ತಾಗಿ ಉಳಿದ ಜೀವಾತ್ಮಗೆ ಶಿವನಲ್ಲಿ ಕೂಟವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಒಂಭತ್ತಪಿಂಪಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಭಾಗಕ್ಕಿನ್ನಂತೋ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಜೀವನ ಸಾಕಾರವ ಶಿವನ ಸಾಕಾರಕರ್ಪಿಸಿ ಮುಕ್ತರಾಗಲಪಿಯದೆ ಲಿಂಗವ ಪೂಜಿಸಿ ಹೊನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಮಣ್ಣು ಪಡೆವರೆಲ್ಲರೂ ಲಿಂಗವ ಅಷ್ಟವಿಧಾರ್ಚನೆ ಪೋಡ ಶೋಪಚಾರಂಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿ ಲಿಂಗವ ಬೆಲೆಮಾಡಿ ಮಾಱಿ ಹೊನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಮಣ್ಣು ಕೊಂಡು ಭವಕ್ಕೀಡಾದರು ಲಿಂಗಪೂಜಕರು. ಅವರಂಗದಲ್ಲಿ ಶಿವನಿಲ್ಲ ವೆಂಬುದೀಗ ಮೂರ್ತಿವಿಡಿದು ಮೂರ್ತಿಯನಪಿಯರು. ' ಮಾಱುವರು ಗುರು ಲಿಂಗವನು ತ್ರಿವಿಧಕ್ಕೆ ಚಿಕ್ಕಯ್ಯಪ್ರಿಯ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯಿಲ್ಲಯಿಲ್ಲ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃಥ.

೨೯

ವ. ಜಂಗಮ ಬರಬೇಕೆಂದು ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡುವುದು. ಆ ಜಂಗಮ ಬಂದರೆ ತನ್ನ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡ್ತು ಜಂಗಮಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡುವುದು. ಆ ಲಿಂಗದಲೇನುಂಟು ? ಆ ಜಂಗಮದಲೇನುಂಟು ? ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಕುಲವುಂಟು, ಛಲವುಂಟು, ಫಲವುಂಟು, ಪದವುಂಟು, ಭವವುಂಟು. ಜಂಗಮದಲ್ಲಿ ಕುಲಂ ನಾಸ್ತಿ ಛಲಂ ನಾಸ್ತಿ ಫಲಂ ನಾಸ್ತಿ ಪದಂ ನಾಸ್ತಿ ಭವಂ ನಾಸ್ತಿ. ಇದು ಕಾರಣ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವರಲ್ಲಿ ಜಂಗಮವೆ ಲಿಂಗವೆಂದು ನಂಬಿದನಾಗಿ ಬಸವಣ್ಣ ಸ್ವಯಲಿಂಗವಾದ.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೩೦

ವ. ಕಲ್ಲನಾಗರ ಕಂಡರೆ ಹಾಲನೆಪಿಯೆಂಬರು. ದಿಟದ ನಾಗರ ಕಂಡರೆ ಕೊಲ್ಲಿಂಬರಯ್ಯ. ಉಂಬ ಜಂಗಮ ಬಂದಡೆ ನಡೆಯೆಂಬರು.

ಉಣ್ಣದ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಬೋನವ ಹಿಡಿಯೆಂಬರಯ್ಯ. ನಮ್ಮ ಕೂಡಲ ಸಂಗನ ಶರಣರ ಕಂಡು ಉದಾಸೀನವ ಮಾಡಿದರೆ ಕಲ್ಲ ತಾಗಿದ ಾಮಿಟ್ಟಿಯಂತವ್ವರಯ್ಯ.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೩೧

ವ. ಎಣ್ಣೆದಡೆ ನೆನೆಯದು. ಮಣ್ಣೆದಡೆ ಬಾಡದು. ಹುರುಳಿಲ್ಲ ಹುರು ಳಿಲ್ಲ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆ. ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಏಣ್ಣೆದಡೆ ಸ್ಥಾವರ ನೆನೆಯಿತ್ತು.

ಟೀ. ಲಿಂಗಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವನು ಕೃಪ್ತನಲ್ಲ, ಜಂಗಮಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವನು ಕೃಪ್ತನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೩೨

ವ. ತನುವ ಕೊಟ್ಟು ಗುರುವನೊಲಿಸಬೇಕು. ಮನವ ಕೊಟ್ಟು ಲಿಂಗವ ನೊಲಿಸಬೇಕು. ಧನವ ಕೊಟ್ಟು ಜಂಗಮವನೊಲಿಸಬೇಕು. ಈ ತ್ರಿವಿಧವ ಮಣಿಸಿಕೊಂಡು ಹಣಿಯ ಹೊಯಿಸಿ ಕುಣುಹ ಪೂಜ ಸುವ ವಿಧಂಭಕರ ವಿಮೆಚ್ಚಿ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೩೩

ವ. ಆಡೂದಳವಟ್ಟಿತ್ತು. ಹಾಡೂದಳವಟ್ಟಿತ್ತು. ಅರ್ಚನೆಯಳವಟ್ಟಿತ್ತು. ಪೂಜನೆಯಳವಟ್ಟಿತ್ತು. ನಿತ್ಯಲಿಂಗಾರ್ಚನೆ ಮುನ್ನವೆ ಅಳವಟ್ಟಿತ್ತು. ಕೂಡಲ ಸಂಗನ ಶರಣರು ಬಂದರೆ ಇವನು ಬೆಸನೆಂಬುದು ಒಪ್ಪಚ್ಚ ಯಳವಡದು.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೩೪

ವ. ಮರಕ್ಕೆ ಬೇರು ಬಾಯೆಂದು ತಳಕ್ಕೆ ನೀರೆಣ್ಣೆದರೆ ಮೇಲೆ ವಲ್ಲವ ಸಿತ್ತು. ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಜಂಗಮವೆ ಬಾಯೆಂದು ಪಡಿಪದಾರ್ಥವ ನೀಡಿ ದರೆ ಕೂಡಲಸಂಗಮ್ಯಂಗೆ ಸಂತುಷ್ಟವಾಯಿತ್ತು.

೧ ಮಿಂಟಿ (ಹು.)   ೨ ಬಹಿಯ ಡಂಭಕರ (ಹು.)   ೩ ಮಚ್ಚ (ಎ.)

೪ ಏನಿ (ಹು. ರಾ.)   ೫ ನೀರೆಣ್ಣೆದರೆ (ಹು. ಎ.)

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೩೫

ವ. ಜಂಗಮವಿಲ್ಲದ ಮಾಟ, ಕಂಗಳಿಲ್ಲದ ನೋಟ ಹಿಂಗಿತ್ತು. ನಿವ ಲೋಕವಿನ್ನೆಲ್ಲಿಯದಯ್ಯ ? ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಬೋನವ ಸಿಂಬಕ ತಿಂಬಂತೆ ಸಮಯೋಚಿತವನಜ್ಜಿಯದೆ ಉದರವ ಹೊರೆವರನು ನರಕದಲಿ ಕಡಹದೆ ಮೂಣ್ಣನೇ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ ?

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೩೬

ವ. ಗೀತವ ಬಲ್ಲಾತ ಜಾಣನಲ್ಲ. ಮಾತ ಬಲ್ಲಾತ ಜಾಣನಲ್ಲ. ಜಾಣನು ಜಾಣನು ಆತ ಜಾಣನು. ಲಿಂಗವ ನೆಹಿನಂಬಿದಾತ ಜಾಣನು. ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಸವಿಸುವಾತ ಜಾಣನು. ಜವನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಬಾಲವ ಕೊಯಿದು ಹೋದಾತ ಆತ ಜಾಣನು. ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗನ ತರಣರೆ ಜಾಣರು.

ಟೀ. ಹಾಡಬಲ್ಲ ಓದಬಲ್ಲ ನುಡಿಯಬಲ್ಲವರು ಜಾಣರಲ್ಲ. ಗುರುಲಿಂಗ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ತನುಮನ ಧನವ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ದೇಹವಾಸನೆಯನಳಿದು ಜವನ ಬಾಯಿಗೆ ತುತ್ತ ಮಾಡುವ ಮಲಪಾಶಂಗಳ ಹೆಜ್ಜೆ, ಜನನ ಮರಣವ ಜಯಿಸಿ, ಲಿಂಗವಾದ ತರಣನೆ ಜಾಣನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೩೭

ವ. ಭಿತ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಬರೆಯಬಹುದೇ ಚಿತ್ತಾರವ ? ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದೇ ಧರೆಯಿಲ್ಲದೆ ಬೆಳಸ ? ಜಂಗಮವಿಲ್ಲದ ಮಾಟವ ಮಾಡಿ ರೂಢೀ ಶ್ವರನ ಭೇದಿಸಬಹುದೇ ? ಒಡಲಿಲ್ಲದ ನಿರಾಳ ಕರ್ತು ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವ ಜಂಗಮಮುಖವಾದನಾಗಿ ಮತ್ತೊಂದನೆಯೇ ನಯ್ಯಾ !

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೩೮

ವ. ಊಡಿದಡುಣ್ಣದು ನೀಡಿದಡಹಿಯದು. ಕಾಡದು ಬೇಡದು ಒಲಿಯದು ನೋಡಾ ! ಊಡಿದರುಂಡು ನೀಡಿದಡೊಲಿದು ಬೇಡಿದವರವ ಕೊಡುವ ಜಂಗಮಲಿಂಗದ ಪಾದವ ಹಿಡಿದು ಬದುಕಿದೆ ಕಾಣಾ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾ !

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೩೯

ವ. ಸಮನಿಸದಯ್ಯ ಭವಿಯ ಸಂಗ ಭಕ್ತಂಗಿ. ಸಮನಿಸದಯ್ಯಾ ಲಿಂಗ ಪ್ರಾಣಿಗೆ ಅನರ್ಪಿತ. ಸಮನಿಸದಯ್ಯಾ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿಗೆ ಬಹುಲಿಂಗ ಪ್ರಸಾದ. ಇಂತೀ ಮೂವಿಕ್ಕಳು ಕವಿವೇನಾದೊಡೆ ನಾಯಕನರಕದಲಿಕ್ಕುವ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾ.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೪೦

ವ. ಗೀತವ ಾಹಾಡಿದರೇನು ? ಶಾಸ್ತ್ರವುರಾಣವ ಿಕೇಳಿದರೇನು ? ವೇದವೇದಾಂತವನೋದಿದೊಡೇನು ? ಮನವೊಲಿದು ಲಿಂಗ ಜಂಗ ಮವ ಪೂಜಿಸಲಿರೆಯದವರು ಇವೆಲ್ಲವಿಲ್ಲಿಯೂ ಅನುಭಾವಿಯಾದೊಡೇನು ? ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದವರನೊಲ್ಲ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೪೧

ವ. ಶಾಸ್ತ್ರ ಘನವೆಂಬೆನೇ ಕರ್ಮವ ಭಜಿಸುತ್ತದೆ. ವೇದ ಘನವೆಂಬೆನೇ ಪ್ರಾಣವೇಧಿಯ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಶೃತಿ ಸ್ಮೃತಿ ಘನವೆಂಬೆನೇ ಮುಂದಿಟ್ಟು ಅಜಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ನೀವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ತ್ರಿವಿಧದಾಸೋಹ ದಲ್ಲಲ್ಲದೆ ಕಾಣಬಾರದು ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವರಾ.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೪೨

ವ. ಪಾಪಿಯ ಧನವು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಕ್ಕಲ್ಲದೆ ಸತ್ಪಾತ್ರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲದಯ್ಯಾ. ನಾಯ ಹಾಲು ನಾಯಿಗಲ್ಲದೆ ಪಂಚಾಮೃತಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲದಯ್ಯಾ. ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರಿಗಲ್ಲದೆ ಮಾಡುವ ಅರ್ಥ ವ್ಯರ್ಥ ಕಂಡಯ್ಯಾ.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೪೩

ವ. ಅಡಿನ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಮೊಲೆಯಿದ್ದರೇನು, ಅಮೃತವದಕ್ಕೆ ಉಂಟೇ ? ಭಕ್ತನಾದಲ್ಲಿ ಫಲವೇನು ಶಿವಪಥವನಿರೆಯದನ್ನಕ್ಕೆ ? ದಕ್ಕಾಲ

ಬಿದ್ದ ಕಣ್ಣಿನಂತೆ ಜಂಗಮದ ಮೇಲೆ ಹರುಷವಿಲ್ಲದ ನೋಟ.
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನ ಶರಣರ ಬೆರಸದ ಹರುಷದ ಅರಸಿಯ ನೋಟ
ದಂತೆ.

ಟೀೀ. ಜಂಗಮವೆ ಶಿವನೆಂದಹುದು ವಿಶ್ವಾಸ ಘಟಿಸಿ ನಂಬಿ ನಚ್ಚಿ ಮಚ್ಚಿ
ತ್ರಿಪದಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ವಂಚನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡಿ ಮುಕ್ತಿಯ ಪಡೆವುದೇ ಶಿವ
ಪಥವು. ಅಂತಲ್ಲದೆ ಡಂಭಕಸಟಿಗನ ಭಕ್ತಿಯೆಂತೆಂದೊಡೆ ಅಡಿನ ಕೊರಳಲ್ಲಿವು
ಹಾಲಿಲ್ಲದೆ ಜೊಲುವ ಮೊಲೆಯಂತೆ, ದೃಷ್ಟಿಹೋಗಿ ನಿಲುಗಣ್ಣು ಬಿದ್ದ ಕಣ್ಣಿನ
ನೋಟದಂತೆ, ಪುರುಷನ ಮೇಲೆ ಒಲುಮೆಯಿಲ್ಲದ ಜಾರಸ್ತ್ರೀಯ ಸಟಿಯ ಬೇಟಿದ
ನೋಟದಂತೆ ಡಂಭಕ ಸಟಿಗನ ಭಕ್ತಿಯೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೪೪

ವ. ಹಸಿದು ಬಂದ ಗಂಡಗೆ ಉಣಲಿಕ್ಕದೆ ಬಡವಾದನೆಂದು ಮುಗುವ
ಸತಿಯ ಸ್ನೇಹದಂತೆ ಬಂದುದನಹಿಯಳು, ಇದ್ದುದ ಸವೆಸಳು.
ದುಃಖವಿಲ್ಲದಕ್ಕೆ ಹಗರಣಿಗನ ತಿಳಿನಂತೆ. ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರಿಗೆ
ತ್ರಿವಿಧವ ವಂಚಿಸಿ ಬಣ್ಣಿಸುವನ ಭಕ್ತಿಯ ಕಂಡು ನಾನು ನಾಚಿದೆನು.

ಟೀೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೪೫

ವ. ಭಕ್ತಿಯೆಂಥಾದಯ್ಯಾ ? ದಾಸಯ್ಯ ಮಾಡಿದಂಥಾದಯ್ಯಾ. ಭಕ್ತಿ
ಯೆಂಥಾದಯ್ಯಾ ? ಸಿರಿಯಾಳ ಮಾಡಿದಂಥಾದಯ್ಯಾ. ಭಕ್ತಿ
ಯೆಂಥಾದಯ್ಯಾ ? ಬಲ್ಲಾಳ ಮಾಡಿದಂಥಾದಯ್ಯಾ. ಭಕ್ತಿಯೆಂಥಾ
ದಯ್ಯಾ ? ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ ನೀ ಬಾಣನ ಬಾಗಿಲ ಕಾಯ್ದಂಥಾ
ದಯ್ಯಾ.

ಟೀೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೪೬

ವ. ಮುನ್ನಿನವರು ಹೋದ ದಾರಿ ಭಯ ಕಾಣಿರಣ್ಣಾ ! ಬಲ್ಲಾಳನ
ವಧುವಿನೊಡನೆ ಸರಸವಾಡಿದಂದಿಂದ ಭಯ ಕಾಣಿರಣ್ಣಾ ! ಸಿರಿಯಾ
ಳನ ಮಗನ ಬೇಡಿದಂದಿಂದ ಭಯ ಕಾಣಿರಣ್ಣಾ ! ದಾಸನ ವಸ್ತ್ರವ
ಸೀಳಿದಂದಿಂದ ಭಯ ಕಾಣಿರಣ್ಣಾ ! ಅಘಟಿತ ಘಟಿತರು, ವಿವರೀತ

ಚರಿತರು ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರು ನಡೆದ ದಾರಿ ಭಯ ಕಾಣಿ
ರಣ್ಣಾ !

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೪೭

ವ. ದೇವನೊಳ್ಳಿದನೆಂದು ಮುಯ್ಯಾನಲು ಬೇಡ. ಅಳಿಸುವ ನಗಿಸುವ
ನೊಳ್ಳಿದನೇ ? ತಪಕಟ ಕಾಡುವನೊಳ್ಳಿದನೇ ? ಬೆಚ್ಚದೆ ಬೆದಲದೆ
ತೊತ್ತುತನವ ಮಾಡಲು ತನ್ನಂತೆ ಮಾಡುವ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೪೮

ವ. ಇಟಿಸಿಕೊಂಡು ಭಕ್ತರಾದರೆಮ್ಮವರು. ತಪಿಸಿಕೊಂಡು ಭಕ್ತರಾದ
ರೆಮ್ಮವರು. ಕೂಟಿಸಿಕೊಂಡು ಭಕ್ತರಾದರೆಮ್ಮವರು. ಜಟಿಸಿಕೊಂಡು
ಭಕ್ತರಾದರೆಮ್ಮವರು. ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರಿಗೆ ಮುನಿಸ ತಾಳಿ
ಎನ್ನ ಭಕ್ತಿ ಅರೆಯಾಯಿತ್ತು.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೪೯

ವ. ಕಾಣಿಯ ಲೋಭ ಕೋಟಿಯ ಲಾಭವ ಕೆಡಿಸಿದುದ ನಾನಪಿಯೆ
ನಯ್ಯಾ. ಭಕ್ತಿಯ ಕುಳವನಪಿಯದೆ ಮತಿಗೆಟ್ಟ ಪರಿಯ ನಾನಪಿಯೆ
ನಯ್ಯಾ. ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರ ಸನ್ನಿಧಿಯಿಂದ ಅಪಾದರೆ ಅನು
ಬದುಕುವೆನಯ್ಯಾ.

ಟೀ. ಶಿವಾಂಶಕನಾದ ಆತ್ಮನು ಶಿವಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ದೇಹಸಂಬಂಧಿಯಾದಲ್ಲಿ
ಅಲ್ಪ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯಸುಖಕ್ಕೆ ಆಸೆಮಾಡಿ, ತನ್ನ ನಿಜವಸ್ತು ಘನತರದ
ಶಿವನಲ್ಲಿ ಬೆರಸಿ ಶಿವಸುಖವ ಪಡೆದಿವು ಭಕ್ತಿಜ್ಞಾನವ ಮುಟ್ಟಿದು ಕೆಟ್ಟಿದರ್ ಜೀವಾ
ತ್ಮಂಗೆ ಶಿವಶರಣರ ಸಂಗವ ಬಿಡದೆ ಮಾಡಿದರೆ ಭಕ್ತಿ ನೆಲೆಗೊಂಡು ಮುಕ್ತಿಯಹು
ದೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೫೦

ವ. ಕಾಣುತ್ತ ಕಾಣುತ್ತ ಕಡೆಗಣಿಸಿ ಕೆಡಿಸಿ ಅಪಿಸುವ ಮತಿಭ್ರಷ್ಟ ನಾನು
ಲಿಂಗಯ್ಯಾ ! ತನುಲೋಭ ಮನಲೋಭ ಧನಲೋಭ ಮುಂದು

ಗಿಡಿಸಿ ಕಾಡುತ್ತೆನ್ನ. ತನುಮನಧನವ ಶಿವಂಗೆ ನಿವೇದಿಸಿದ ಭಕ್ತರ
ಮನೆಯ ಮಗ ನಾನಯ್ಯಾ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ !

ಟೀ. ಶಿವನ ಗಿಡಿದುಶಿಕವೆ ಆತ್ಮನಾಗಿ ತನ್ನ ನಿಜವ ಮುಟ್ಟಿದು
ದೇಹೋಹಂ ಎಂದು ದೇಹಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿ ಅಜ್ಞಾನವೆಡೆಗೊಂಡು ಜೀವನನಿಸಿ
ಕೆಟ್ಟಲ್ಲಿ ಮರಳಿ ತನ್ನ ನಿಜವನಜ್ಞಿದು ಕೂಡಿಕೊಂಡೊಡೆ ತನುಮನಧನಂಗಳ ಮೇಲೆ
ಣಾಸೆ ಹಿಡಿದು ಬಿಡದೆ ಕಾಡುತ್ತಿಪ್ಪುದಾಗಿ ನಿಜವ ಕೂಡಬಾರದಾಗಿರೆಯ್ಯಾ.
ಅಂತವು ತನುಮನಧನಂಗಳ ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದ ಸದ್ಭಕ್ತಂಗಳಿಂದ
ಮುಕ್ತಿಯಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

ಜಿ೧

ವ. ಸೋಲಬಲ್ಲರು ಅವರು ಗೆಲಲಿರೆಯರಯ್ಯಾ. ತನುಮನಧನದಲ್ಲ
ವಂಚನೆಯನಜಿಯರಯ್ಯಾ ದಾಸ ಸಿರಿಯಾಳನವರು. ಕೂಡಲ
ಸಂಗನ ಶರಣರು ಬಜಿಯ ಉಪಚಾರವನಜಿಯರಯ್ಯಾ.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

ಜಿ೨

ವ. ಅರ್ಥ ಪ್ರಾಣ ಅಭಿಮಾನವಲ್ಲಿ ವಂಚನೆಯಿಲ್ಲದಿಹುದೇ ಭಕ್ತಿ. ಹೆಚ್ಚು
ಕುಂದಿಲ್ಲದಿಹುದೇ ಸಮಯಾಚಾರ. ತನುವಂಚನೆ ಮನವಿಕಾರ
ಬಿಡದು ನಾನಿನ್ನೇವೆನಯ್ಯಾ ? ತನುವನಲ್ಲಾಡಿ ನೋಡುವಲ್ಲಿ ಮನವ
ನಲ್ಲಾಡಿ ನೋಡುವಲ್ಲಿ ಧನವನಲ್ಲಾಡಿ ನೋಡುವಲ್ಲಿ ದೃಢವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ
ಒಡೆಯನ ಕಂಡು ನಾಯಿ ಬಾಲವ ಬಡಿದುಕೊಂಬಂತೆ ಅದಕೇನು
ವೆಚ್ಚ ಹತ್ತಿದುದುಂಟೆ ? ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ ?

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

ಜಿ೩

ವ. ಗಿರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಹಲವು ತರುಮರಾದಿಗಳಿದ್ದು ಶ್ರೀಗಂಧದ ಸನ್ನಿಧಿ
ಯಿಂದಲು ಪರಿಮಳವಾಗವೇ ? ಲಿಂಗವಂತನ ಸನ್ನಿಧಿಯಿಂದ
ಜೀವರ ಹಿಂದಣ ದುಸ್ಸಂಗವು ಕೆಡುವವು. ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಯ್ಯ
ಸಿರಿಯಾಳನ ಸಾರ್ವದ ನರರೆಲ್ಲಾ ಸುರರಾಗರೇ ?

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೫೪

ವ. ಪರುಷದ ಹೊರೆಯಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬುನವಿದ್ದು ಹೊನ್ನಾಯಿತ್ತು ನೋಡಿರೇ ? ಅವ್ವಾ ಚಂಗಲೆ ನೀನಿದೇಳು ಕೇರಿಯವರು ಲಿಂಗದ ನೋಂಪಿಯ ನೋಂತರೆ ಹೇಳಾ ? ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವನಿಗೆ ಚಿಲಾಳನೆಂಬ ಮಗನ ಬಾಯಿನವನಿಕ್ಕಿದರೆ ಹೇಳಾ ?

ಟೀ. ಪರುಷದ ಸೋಂಕಿನಿಂದ ಕಬ್ಬುನ ಹೊನ್ನಾದ ಹಾಂಗೆ ಅರ್ಥ ಪ್ರಾಣಾಭಿಮಾನಂಗಳ ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗಮಕ್ಕೆ ವಂಚನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಸಮರ್ಪಿಸುವ ಭಕ್ತನ ದರುಶನ ಸ್ವರುಶನದಿಂದಲು ಆತನ ನೆರೆಹೊರೆಯಲಿದ್ದವರೆಲ್ಲರೂ ಮುಕ್ತ ರೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೫೫

ವ. ಮಾತಿನ ಮಾತಿನಲವ್ವದೆ ಭಕ್ತಿ ? ಮಾಡಿ ತನು ಸವೆಯದನ್ನಕ್ಕ ಮನ ಸವೆಯದನ್ನಕ್ಕ ಧನ ಸವೆಯದನ್ನಕ್ಕ ಅವ್ವದೇ ಭಕ್ತಿ ? ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವನು ಎಲುದೋಷಿ ಸರಸವಾಡುವನು ಸೈರಿಸದನ್ನಕ್ಕ ಅವ್ವದೇ ಭಕ್ತಿ ?

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೫೬

ವ. ನಚ್ಚಿದೆನೆಂದರೆ ಮಚ್ಚಿದೆನೆಂದರೆ ಸಲೆಮಾಟುವೋದೆನೆಂದರೆ ತನುವ ನಲ್ಲಾಡಿಸಿ ನೋಡುವೆ ನೀನು. ಮನವನಲ್ಲಾಡಿಸಿ ನೋಡುವೆ ನೀನು. ಧನವನಲ್ಲಾಡಿಸಿ ನೋಡುವೆ ನೀನು. ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕಂಜದಿದರ್ಥೆ ಭಕ್ತಿ ಕಂಪಿತ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನು.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೫೭

ವ. ಸತ್ಯವುಳ್ಳ ಭಂಡವ ತುಂಬುವದಯ್ಯ. ಸುಯಿಧಾನವಯ್ಯ, ಸುಯಿ ಧಾನವಯ್ಯ ! ಮನ ಧಾರೆವಟ್ಟಲು. ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರು ಹಿಡಿಯದ ಭಂಡವ ಆರಾದರಾಗಲಿ ಹೋಗಲೀಯರಯ್ಯ.

ಟೀ. ಕಸವನೆ ಹಿಡಿದು ರಸವನೆ ಕಳೆದು ಿಜಡುತ್ತಿಹಂಥಾ ಧಾರೆವಟ್ಟಲ ಹಾಂಗೆ ಮನಸ್ಸು ಸತ್ಯವಾದ ಲಿಂಗದ ಭಕ್ತಿಯನೆ ಬಿಟ್ಟು, ಅಸತ್ಯವಾದ ಅನ್ಯದೈವದ

ಭಕ್ತಿ ಮೊದಲಾದ ದುರ್ಗುಣಗಳ ಹಿಡಿದು ಬಿಡದಿಹುದೆಂಬುದೀಗ ' ಮನಧಾರೆ ವಟ್ಟಲೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅದುಕಾರಣ ಸತ್ತುಚಿತ್ತಾನಂದವುಳ್ಳ ಲಿಂಗವ ಅಂಗ ಪ್ರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಹಿಂಗದೆ ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಾವಧಾನಿಯಾಗಿ ಮನದಲ್ಲಿ ಅವಿಶ್ವಾಸ ಹುಟ್ಟದಿರಬೇಕೆಂಬುದೀಗ ' ಸತ್ಯವುಳ್ಳ ಭಂಡವ ತುಂಬುವುದಯ್ಯಾ ಸುಯಿಧಾನವಯ್ಯಾ ಸುಯಿಧಾನವಯ್ಯಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧವಾಗಿವು ಬಕ್ತಿ ಕ್ರಿಗಳನುಳ್ಳ ಶರಣರು ತಮ್ಮಂತೆ ಅಲ್ಲದೆಯೆಂದ ಭವಿಗಳು ನೋಸಲಕಣ್ಣು ಚತುರ್ಭುಜರಾದಡೆಯೂ ಕೂಡಿ ಕೊಳ್ಳರು ಎಂಬುದೀಗ ' ಶರಣರು ಹಿಡಿಯದ ಭಂಡವ ಆರಾದರೂ ಆಗಲಿ ಹೋಗ ಲೀಯರಯ್ಯಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ.

೫೮

ವ. ಮಾಡುವ ಭಕ್ತಂಗೆಯೂ ಕೊಡುವ ದೇವಂಗೆಯೂ ಎಂದೆಂದಿಗೆಯೂ ಕೇಡಿಲ್ಲ, ಮಾಡಿಭೋ ಮಾಡಿಭೋ ! ಎಲ್ಲವೂ ಸವೆಯಿತ್ತು ಹೋಯಿ ತ್ತೆಂಬ ಚಿಂತೆ ಸಂತೋಷವಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡಿಭೋ ನಮ್ಮ ಸಕಲೇಶ್ವರ ದೇವನಜ್ಞರು ಸಲಹುವನಾಗಿ.

ಟೀ. ನಿತ್ಯವಾದ ಶಿವನ ಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡಿದರೆ ನಿತ್ಯವದವಪ್ಪುದು ತಪ್ಪದು. ಅದುಕಾರಣ ಶಿವನ ಭಕ್ತಿಯ ಬಿಡದೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ಶಿವನ ಸದ್ಭಕ್ತಿಯ ಬಿಡದೆ ಮಾಡುವ ಭಕ್ತಂಗೆ ದ್ರವ್ಯವದಾರ್ಥ ಹೋಗಿ, ದಾರಿದ್ರವಾಯಿತ್ತೆಂದು ಭಕ್ತಿಯ ಬಿಡದೆ ಮಾಡಿದರೆ ಶಿವನಜ್ಞರು ನಿತ್ಯೈಶ್ವರ್ಯವ ಕೊಡುವನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೫೯

ವ. ಅಂಕವೋಡಿದರೆ ತೆತ್ತಿಗಂಗೆ ಭಂಗವಯ್ಯಾ ! ಕಾದಿ ಗೆಲಿಸಯ್ಯಾ ಎನ್ನನು ! ಕಾದಿ ಗೆಲಿಸಯ್ಯಾ ಕೂತಲಸಂಗಮದೇವ ಎನ್ನ ತನುಮನ ಧನದಲ್ಲಿ ವಂಚನೆಯಿಲ್ಲದಂತೆ !

ಟೀ. ತನುಮನಧನದಲ್ಲಿ 'ವಂಚನೆಯಿಲ್ಲದಂತೆ' ಗುರುಲಿಂಗ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಭಕ್ತನಾದೆನೆಂದರೆ ಆರಿಗೂ ಶಕ್ಯವಲ್ಲ. ಅಂತಪ್ಪ ಶಿವಭಕ್ತಿಗೆ ಶಿವನು ಸಹಾಯವಾದಲ್ಲದೆ ಆಗದೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೬೦

ವ. ಅಂದಂದಿಗೆ ನೂಲು ತುಂಬಿತ್ತೆಂಬ ದಿಟವಿರಬೇಕು. ಸಂದ ಪುರಾತರ ನೆನೆವುತ್ತಿರಬೇಕು. ಜಂಗಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದರೆ ವಂಚನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಎನಗಿದೇ ವರವನೀವುಡು ಬಸವಪ್ರಿಯ ಕೂಡಲ ಚಿನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೬೧

ವ. ತನುವ ಬೇಡಿದಡೀವೆ, ಮನವ ಬೇಡಿದಡೀವೆ, ಧನವ ಬೇಡಿದಡೀವೆ ನಿಮ್ಮ ಶರಣರಿಗೆ. ಎನಗೆ ಬೇಕೆಂಬ ಭಾವ ಮನದಲ್ಲಿ ಹೊಳೆದರೆ ಘನಮಹಿಮ ನಿಮ್ಮ ಶರಣರ ಪಾದದಾಣೆ. ಮನ ವಚನ ಕಾಯದಲ್ಲಿ ನೀವಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೊಂದನೆಯೊಡೆ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ ಮತ್ತೆ ಮರಳಿ ಭವವೆಂಬ ಘೋರದಲಿಕ್ಕಯ್ಯಾ

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೬೨

ವ. ಹೊನ್ನಿನೊಳಗೊಂದೊರೆಯ, ಸೀರೆಯೊಳಗೊಂದೆಳೆಯ, ಇಂದಿಗೆ ಬೇಕು ನಾಳಿಗೆ ಬೇಕೆಂದೆನಾದರೆ ನಿಮ್ಮಾಣೆ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಮಥರಾಣೆ ! ನಿಮ್ಮ ಶರಣರಿಗಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೊಂದನೆಯೇನು ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ ನಿಮ್ಮಾಣೆ.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೬೩

ವ. ಫಲಪದಾದಿಗಳ ಭಕ್ತರಿಗೆ ೧ ಕೊಟ್ಟೆನೆಂಬೆ. ಅವರವನೊಲ್ಲರು. ಅವರು ನಿನಗೆ ನಿನ್ನ ರೂಪಿಗೆ ತನು ಮನ ಧನಗಳ ಕೊಡುವರು. ಎಲೆ ವಂಚಕನಾದ ಶಿವನೇ, ನಿರ್ವಂಚಕರಿಮ್ಮವರು ನಿನ್ನನೇನ ಬೇಡುವರು ? ನೀನವರಿಗೇನ ಕೊಡುವೆ ? ನಿನ್ನ ಕೋಡನೆಮ್ಮವರೊಲ್ಲರು ಕಾಣಾ ! ಕೊ(ಕೋ?)ಡು ಕೊಡದೆಹೋಗು ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಜುನಾ.

ಟೀ. ಶಿವನು ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಕೊಡುವ ಫಲಪದಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಅನಿತ್ಯವೆಂದಜ್ಞಾನನೊಲ್ಲದೆ ಸದ್ಭಕ್ತರು ತಮ್ಮ ತನುಮನಧನವ ಶಿವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಶಿವನ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು

ಬೇಡುವ ಬಯಕೆಯಿಲ್ಲದೆ, ಶಿವನಲ್ಲಿ ಅಭಿನ್ನಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡುವ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಹೋದ ಶಿವನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೬೪

ವ. ಮಾಟಕೂಟ ಫಲಪ್ರಾಪ್ತಿಯೆಂಬ ಮಾತ ಕೇಳಲಾಗದು. ಶಿವ ಶಿವಾ ನಿಮ್ಮ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಮಾಡಿದನೆಂದೆನ್ನದಿರೇಂದು ಶ್ರೀಗುರುಲಿಂಗವು ಕೃಪೆಯ ಮಾಡಿದ ಕಾರಣ ಅಲ್ಲಿ ಮಾಡಿ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಬುವನು ನೀನೆ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ.

ಟೀ. ಪರಶಿವನು ತನ್ನ ಸ್ವಲೀಲೆಯಿಂದ ಲಿಂಗಾಂಗವೆಂಬೆರಡಾಗಿ, ಭಕ್ತ ದೇವನೆಂದೆನಿಸಿ, ಮಾಡುವ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಪ್ಪವ ಶಿವನೊಬ್ಬನೆಯೆಂದು ಗುರು ಕರುಣದಿಂದಲೂ ಭಿನ್ನಭಾವವಳಿದ ಸದ್ಭಕ್ತರೇ ಮುಕ್ತರು. ಅಂತಲ್ಲದೆ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ತನುಮನಧನಗಳು ತನ್ನದೆಂದು, ತಾನು ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಫಲಪದವ ಪಡೆದನೆಂಬವರೆಲ್ಲರೂ ಪರಿಭವಕ್ಕೆ ಬರುತಿಹರೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೬೫

ವ. ಇಂದು ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಸಿಗೆ ಇಂದೆ ಜವ್ವನವಾಯಿತ್ತಯ್ಯಾ ! ಆ ಕೂಸು ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಒತ್ತೆಗೊಳಲು ನಿಂದಿತ್ತಯ್ಯಾ ! ಅದಳು ಸಂಗ ಸುಖದನುಭಾವವನು ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ ತಾನೆ ಬಲ್ಲ !

ಟೀ. ಜ್ಞಾನಚಂದ್ರನೆಂಬುದೀಗ 'ಇಂದು' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗಿ ಗುರುವಿಗೆ ಶಿಷ್ಯನಾದನೆಂಬುದೀಗ 'ಇಂದು ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಸಿಗೆ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಾದ ಶಿಷ್ಯನ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಭಕ್ತಿ ವಕ್ತವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ಇಂದೆ ಜವ್ವನವಾಯಿತ್ತೆ'ಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಾದ ಸದ್ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶಿಷ್ಯನು ಶಿವಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಿಂದು ಶಿವಾನಂದಸುಖವನೆ ಒಚ್ಚತಗೊಂಬ ಶಿವ ಭಾವದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ಆ ಕೂಸು ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಒತ್ತೆಗೊಳಲು ನಿಂದಿತ್ತಯ್ಯಾ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಭಕ್ತ್ಯಂಗನೆಯ ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವೆ ನೆಲೆಗೊಂಡು ಆ ಭಕ್ತನ ಅಂಗಸುಖಭೋಗವನೆಲ್ಲವ ಲಿಂಗವೆಯಲಿಂದು ಭೋಗಿಸುತ್ತಿಹನೆಂಬುದೀಗ 'ಅದಳು ಸಂಗಸುಖದನುಭಾವವನು ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ ತಾನೆ ಬಲ್ಲನೆ'ಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೬೬

ವ. ಜಾಗ್ರ ಸ್ವಪ್ನ ಸುಷುಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಜಂಗಮವಲ್ಲದಲಿಯೆ(ಯ?)ನು. ತಿಂಥಿಣಿಯ ಭಕ್ತಿಸಾಗರದೊಳೊಲಾಡುವ ಕೂಡಲ ಚಿನ್ನಸಂಗಯ್ಯ ನಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನು.

ಟೀ. ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗಮದಲ್ಲಿ ಸದಾ ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿ ಎಡೆಬಿಡುವಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡುತ್ತಿಪ್ಪ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಭಕ್ತಿಯನುಳ್ಳಾತ ಬಸವಣ್ಣನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೬೭

ವ. ದೇಹ ನಿರ್ದೇಹವೆನುತ್ತಿಪ್ಪರಯ್ಯಾ. ದೇಹ ನಿರ್ದೇಹವಪ್ಪ ವರ್ಮನ ನಟಿಯರು. ಅಹಂ ಎಂಬುದೇ ದೇಹ. ದಾಸೋಹಂ ಎಂಬುದೇ ನಿರ್ದೇಹ ನೋಡಾ! ' ಅಕಾಯೋ ಭಕ್ತಕಾಯಂ ವಾ' ಎಂದುದಾಗಿ ಅಹಂ ಭಾವವಳಿದವರ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ನಿರ್ದೇಹಿಗ ಳೆಂಬೆನು.

ಟೀ. ವಾಗದ್ವೈತದಿಂದ ತಾವೆ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದು ನುಡಿದವರಿಗೆ ಎಂದೆಂದೂ ದೇಹವಾಸನೆ ಬಿಡದೆ ದೇಹಿಗಳಾಗಿವರು. ತಾನೆಂಬ ಅಹಂಭಾವವಳಿದು ದಾಸೋಹಂ ಭಾವದಿಂದ ಶಿವನಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡಿದವರೆಲ್ಲರೂ ಮುಕ್ತರೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೬೮

ವ. ಭಕ್ತರಲ್ಲದವರನಾಸೆಗೈದರೆ ಕಕ್ಕುಲಿತೆಯಲ್ಲದೆ ಕಾರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆಸೆ ಗೈದರೆ ಆಸೆಗೈವುದು ಭಕ್ತರನು. ಆಸೆಗೈದು ಬಂದ ಶಿವನಿಗೆ ಸತಿಯ ಕೊಟ್ಟರು, ಸುತನ ಕೊಟ್ಟರು, ಧನವ ಕೊಟ್ಟರು, ಮನವ ಕೊಟ್ಟರು ಅಸುವ ಕೊಟ್ಟರು. ಶರಣರ ಪರಿ ಅವ ಲೋಕದೊಳಗೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಶರಣಭರಿತ ಲಿಂಗವಾಗಿ ಬೇಡಿತ್ತ ಕೊಡುವರಯ್ಯಾ ಉರಿಲಿಂಗವೆದ್ದಿ ಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ !

ಟೀ. ನಿರಾಕಾರವಾಗಿದ್ದ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ಭಕ್ತಿಯ ಕುಟಿತು ಸಾಕಾರವಾಗಿ ಬಂದು ಭಕ್ತರ ಅರ್ಥಪ್ರಾಣಾಭಿಮಾನಗಳು ಮೊದಲಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೆ ಇಚ್ಛಿಸಿ ಏನ ಬೇಡಿದಿಡೆತ್ತು ಮಹಾಘನಲಿಂಗವ ತನ್ನೊಳಗಿಂಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿಪ್ಪರು ಭಕ್ತರು. ಅಂತಪ್ಪ ಸದ್ಭಕ್ತರನಾಶ್ರಯಿಸಿದವರಿಗೆ ಬಯಸಿದ ಬಯಕೆಯಹು ದೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೬೯

ವ. ಜಗವ ಸುತ್ತಿಪ್ಪುದು ನಿನ್ನ ಮಾಯೆಯಯ್ಯಾ ! ನಿನ್ನ ಸುತ್ತಿಪ್ಪುದು ಎನ್ನ ಮನ ನೋಡಯ್ಯಾ ! ಜಗಕ್ಕೆ ಬಲ್ಲಿದ ನೀನು, ನಿನಗೆ ಬಲ್ಲಿದ ನಾನು ಕಂಡಯ್ಯಾ ! ಜಗವು ನಿನ್ನೊಳಗೆ, ನೀನು

೧ ಎನ್ನೊಳಗೆ! ೧ ಕರಿಯು ಕನ್ನಡಿಯೊಳಡಗಿದಂತಯ್ಯ ನೀನೆನ್ನೊಳಡಗಿವೆ
ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ !

ಟೀ. ಅನಂತ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗಳನೊಳಕೊಂಡಿವು ಲಿಂಗವು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ
ಭಕ್ತನ ಕಾಯ ಮನ ಭಾವಗಳಲ್ಲಿ ಸದಾ ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿ ನೆಲಸಿರ್ಪನೆಂಬುದೀ
ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೭೦

ವ. ಎನ್ನ ತನುಮನವೆರಡನೂ ಗುರು ಕರುಣದಿಂದ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಏಕವ
ಮಾಡಿದನಾಗಿ ಎನ್ನಂತರಂಗ ಬಹಿರಂಗವೆರಡೂ ನಿಮ್ಮವು ನೋಡಾ !
ನಿಮ್ಮಂತರಂಗದೊಳಗೆ ನಿಮ್ಮನೆ ಇಂಬಿಟ್ಟುಕೊಂಬೆ. ನಿಮ್ಮ ಬಹಿ
ರಂಗದೊಳಗೆ ನಿಮ್ಮನೆ ನಿಜವಾಗಿ ಪೂಜಿಸುವೆ ! ನಿಮ್ಮ ಅಱಿವಿಂದ
ನಿಮ್ಮನೆ ಅಱಿವೆ ಕಾಣಾ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ !

ಟೀ. ಶ್ರೀಗುರು ಶಿಷ್ಯನ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದ ಚಿತ್ತಲಾಲಿಂಗವ ತಂದು
ಕಾಯಮನಭಾವಗಳಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯವ ಮಾಡಿ ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧವಾದ ಒಳಿಕೆ
ಭಿನ್ನಭಾವವಿಲ್ಲದೆ ಇವು ಭಕ್ತನ ಅಂಗವೇ ಲಿಂಗದಂಗ. ಭಕ್ತನ ಪ್ರಾಣವೇ ಲಿಂಗ
ಪ್ರಾಣವಾಗಿ ಅಱಿವೆ ಅಱಿಹಿಸಿಕೊಂಬ, ಪೂಜಿಸುವ ಪೂಜಿಸಿಕೊಂಬವೆಲ್ಲಾ
ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದ ಸದ್ಭಕ್ತನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೭೧

ವ. ಎನ್ನ ತ್ರಿವಿಧಾತ್ಮರು ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡಿರು. ಸತ್ತ್ವರಜತಮಂಗಳು ನಿಮ್ಮ
ಭೃತ್ಯರಯ್ಯಾ ! ಅಂತಃಕರಣ ಚಕುಷ್ಟಯಂಗಳು ನಿಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿ
ಗಳಯ್ಯಾ ! ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಂಗಳು ನಿಮ್ಮ ಪಡಿಹಾರರಯ್ಯಾ ! ಅರಿ
ಷಡ್ವರ್ಗಂಗಳು ನಿಮ್ಮ ತೊತ್ತಿರು. ಸಪ್ತಧಾತುಗಳು ನಿಮ್ಮ ಬಾಣ
ಸಿಗರಯ್ಯಾ ! ಅಷ್ಟಮದಂಗಳು ನಿಮ್ಮ ದಳವಾಯಿಗಳು. ನವ
ರಸಂಗಳು ನಿಮ್ಮ ಭಂಡಾರಿಗಳಯ್ಯಾ ! ದಶವಾಯುಗಳು ನಿಮ್ಮ
ಭತ್ತಜಾಮರಸೀಗುರಿಗರು. ಷೋಡಶಕಳೆಗಳು ನಿಮ್ಮ ರಾಣಿವಾಸ.*
ಶಂಭುಸೋಮನಾಥಲಿಂಗ ನಿಮಗೆನ್ನ ಕಾಯ ಮುಂತಾಗಿ ಬಾಹತ್ತರ
ದಿಂಗರಿಗರಯ್ಯಾ !

೧ ಎನ್ನೊಳಗೆ (ಎ.) ೨ ಸೀಗುರಿಗಳು (ಹು.)

* ಈ ವಾಕ್ಯ ಎ. ಮತ್ತು ರಾ. ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಟೀ. ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಗಿಯಾಗಿವು ಸದ್ಭಕ್ತನ ಅಂಗ ಪ್ರಾಣ ಮನ ಇಂದ್ರಿಯ ಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗದ ಸೇವ್ಯೋಪಚಾರಕರೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೭೨

ವ. ಭಕ್ತಕಾಯ ಮಮಕಾಯವೆಂಬ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಯ ಲಿಂಗವೆಂದಿವೆ. ಗುರು ಲಿಂಗಪ್ರಾಣವ ಮಾಡಿದನಾಗಿ ಲಿಂಗಪ್ರಾಣವೆಂದಿವೆ. ಸರ್ವ ಕ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗದ ಕ್ರಿಯೆಂದಿವೆ. ಒಂದೆಂದು ನುಡಿಯಿ, ಎರಡೆಂದು ಭಾವಿಸೆ ಉರಿಲಿಂಗವೆದ್ದಿಪ್ಪಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ.

ಟೀ. ಗುರುಕರುಣದಿಂದ ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಸದ್ಭಕ್ತನ ಅಂಗ ಪ್ರಾಣ ಮೊದಲಾದ ಸರ್ವಾಂಗವೆಲ್ಲವೂ ಲಿಂಗವಾಗಿ, ಲಿಂಗಕಾಯವೆನಿಸಿದ ಭಕ್ತನ ನಿಲವ ಹೇಳುವಡೆ ತಾನೆ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬ ವಾಗ್ದೈವತಿಯಲ್ಲ. ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರೀತಿಯಲ್ಲ. ಲಿಂಗದಂಗವಾಗಿವು ಸದ್ಭಕ್ತನ ನಿಲವನುಪಮಿಸಬಾರದೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೭೩

ವ. ಅಂಗವು ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧವಾದವರ ಲಿಂಗವೆಂದೇ ಕಾಬುದು. ' ಕೀಟೋಪಿ ಭ್ರಮರಾಯತೇ ' ಎಂಬ ನ್ಯಾಯದಂತೆ ಅಂಗ ಲಿಂಗ ಸೋಂಕಿ ಲಿಂಗವಾಯಿತಾಗಿ ಲಿಂಗವೆಂದೇ ಕಾಬುದು. ಲಿಂಗ ಮುಂತಾಗಿಯೇ ನಡೆವರು. ಲಿಂಗ ಮುಂತಾಗಿಯೇ ನುಡಿವರು. ಲಿಂಗ ಮುಂತಾಗಿಯೇ ನೋಡುವರಾಗಿ ಅಂಗೇಂದ್ರಿಯಂಗಳೆಂಬು ದಿಲ್ಲ. ಅವೆಲ್ಲವೂ ಲಿಂಗೇಂದ್ರಿಯಂಗಳಾದ ಕಾರಣ ಲಿಂಗವೆಂದೇ ಕಾಬುದು.

ಸಾಕ್ಷಿ : ಸರ್ವದಷ್ಟಸ್ಯ ಯದ್ದೇಹಂ ತದ್ದೇಹಂ ವಿಷದೇಹವತಾ
ಲಿಂಗದಷ್ಟಸ್ಯ ಯದ್ದೇಹಂ ತದ್ದೇಹಂ ಲಿಂಗದೇಹವತಾ

ಎಂದುದಾಗಿ ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗಿ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ ನಿಮ್ಮ ಶರಣ.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ. ೭೪

ವ. ಭೂಮಿ ನಷ್ಟವಾದರೆ ಜಲಕ್ಕಿಂಬಿಲ್ಲ. ಜಲ ನಷ್ಟವಾದರೆ ಇಂದ್ರಿಯಕ್ಕಿಂಬಿಲ್ಲ. ಇಂದ್ರಿಯ ನಷ್ಟವಾದರೆ ಜಂಗಮಕ್ಕಿಂಬಿಲ್ಲ. ಜಂಗಮ ನಷ್ಟವಾದರೆ ಲಿಂಗಕ್ಕಿಂಬಿಲ್ಲ. ಇದುಕಾರಣ ಸರ್ವಕರಣಾದಿಗಳ ಬಿಡದೆ ಆನು ವ್ರತಿಯೆಂಬವರ ತೋಟಯ್ಯಾ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ.

ಟೀ. ಶರೀರವೆಂಬುದೀಗ 'ಭೂಮಿ'ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಮನವೆಂಬುದೀಗ 'ಜಲ'ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಂಗಳೆಂಬುದೀಗ 'ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳೆ'ಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಜ್ಞಾನವೆಂಬುದೀಗ 'ಜಂಗಮ'ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಪ್ರಾಣಕಳೆಯೆಂಬುದೀಗ 'ಲಿಂಗ'ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ದೇಹ ನಷ್ಟವಾದರೆ ಮನವೂ ನಷ್ಟವಹುದು. ಮನ ನಷ್ಟವಾದರೆ ಇಂದ್ರಿಯ ನಷ್ಟವಹುದು. ಇಂದ್ರಿಯ ನಷ್ಟವಾದರೆ ಜ್ಞಾನ ನಷ್ಟವಹುದು. ಜ್ಞಾನ ನಷ್ಟವಾದರೆ ಪ್ರಾಣಕಳೆ ನಷ್ಟವಹುದು. ಎಂಬುದೀಗ 'ಭೂಮಿ ನಷ್ಟವಾದರೆ ಜಲಕ್ಕಿಂಬಿಲ್ಲ. ಜಲ ನಷ್ಟವಾದರೆ ಇಂದ್ರಿಯಕ್ಕಿಂಬಿಲ್ಲ. ಇಂದ್ರಿಯ ನಷ್ಟವಾದರೆ ಜಂಗಮಕ್ಕಿಂಬಿಲ್ಲ. ಜಂಗಮ ನಷ್ಟವಾದರೆ ಲಿಂಗಕ್ಕಿಂಬಿಲ್ಲ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಪ್ಪ ಅಂಗಪ್ರಾಣೇಂದ್ರಿಯಂಗಳೆಲ್ಲಾ ನಷ್ಟವಾಗಿ ಶೂನ್ಯವಾದರೆ ಪೂಜ್ಯ ಪೂಜಕರಿಲ್ಲ. ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಂಭಾಷಣೆಯನುಭಾವದ ಸುಖವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಹುದು. ಅಂತು ಶರಣನಂಗ ನಿರಾಕಾರವಾದಡೆ ಶಿವನಿಗೆ ಸಗುಣಾನಂದವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಹುದಾಗಿ ಶರಣನು ಅಂಗೇಂದ್ರಿಯಂಗಳ ನಳಿಯದೆ ಲಿಂಗೇಂದ್ರಿಯಂಗಳ ಮಾಡಿ ಲಿಂಗಭೋಗೋಪಭೋಗಿಯಾಗಿ ನಿತ್ಯನಾಗಿಪ್ಪನು. ಆತ ಸದ್ಭಕ್ತನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೭೫

ವ. ಅಷ್ಟವಿಧಾರ್ಚನೆ ಪೋಡಶೋಪಚಾರ ಬಾಹ್ಯಕ್ರಿಯೆಂಬ ಭಾವ ಭ್ರಮಿತರ ಮಾತ ಕೇಳಲಾಗದು. ಧನವುಳ್ಳಾತನು ಅಷ್ಟಸಂಪದದ್ದೆ ಶ್ವರ್ಯವ ಭೋಗಿಸುವನಲ್ಲದೆ ಧನಹೀನ ದಾರಿದ್ರ್ಯನೇನ ಭೋಗಿಸುವನೋ ? ಲಿಂಗವೂ ಪ್ರಾಣವೂ ಅವಿರಳಾತ್ಮಕನಾಗಿ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಆ ಅಮಳ ಸೋಂಕು ತುಳುಂಕಿ, ಬಾಹ್ಯಕ್ರಿಯಾಗಿ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬಂದುದೈಸಲ್ಲದೆ ಇದು ಅಂತರಂಗವಲ್ಲ ಬಹಿರಂಗವಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಉರಿಲಿಂಗದೇವರು.

ಟೀ. ಶರಣನ ಪ್ರಾಣಾಂಗದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆಯರ್ಧ ಅಖಂಡ ಚಿತ್ಕಲಾ ಲಿಂಗವು ತನ್ನ ಚಿತ್ತುವಿನ ತೋಟಿಕೆಯ ಹೆಚ್ಚುಗೆಯಿಂದ ವಿಲಾಸದೋಟಿ, ಸಾಕಾರವ ನಟಿಸಿ, ಶರಣನ ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡು, ಸರ್ವ ಕ್ರಿಯೋಪಚಾರಂಗಳಲ್ಲಿ ವಿಗಡನಾಗಿದರ್ಪಂಡಿರ್ದು, ಕ್ರಿಯಾಫಲಂಗಳ ನಷ್ಟವ ಮಾಡಿ ಶರಣನ ಒಳಹೊಟಗೆನ್ನದೆ ಸರ್ವಾಂಗವನೊಳಕೊಂಡಿಪ್ಪುದು ಆ ಮಹಾಲಿಂಗವು ಎಂಬುದೀಗ 'ಲಿಂಗವೂ ಪ್ರಾಣವೂ ಅವಿರಳಾತ್ಮಕನಾಗಿ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಿದ್ದು ಅಮಳ ಸೋಂಕು ತುಳುಂಕಿ ಬಾಹ್ಯಕ್ರಿಯಾಗಿ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬಂದುದೈಸಲ್ಲದೆ ಇದು ಅಂತರಂಗವಲ್ಲ, ಬಹಿರಂಗವಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಉರಿಲಿಂಗದೇವರು' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅದು

ಕಾರಣ ಸತ್ತುವೇ ಲಿಂಗ, ಚಿತ್ತುವೇ ಶರಣ. ಆ ಸತ್ತು ಚಿತ್ತುವಿಗೆ ಎಂದೂ ಏಯೋಗವಿಲ್ಲವಾಗಿ ಆ ಚಿತ್ಸ್ವರೂಪನಾದ ಶರಣನಂಗದಲ್ಲಿರ್ದ ಸತ್ಸ್ವರೂಪ ಲಿಂಗವೇ ಶರಣನ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಅಂತರಂಗಬಹಿರಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಲಿಂಗಭೋಗೋಪಭೋಗಿಯಾದ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಧನವುಳ್ಳಾತ ಅಷ್ಟಸಂಪದ ದೈತ್ವರ್ಯವ ಭೋಗಿಸುವನಲ್ಲದೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಕಳೆ ಪ್ರಭಾವಿಸಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳದವರಿಗೆ ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವಿಲ್ಲದೆ ಭವಿಯಾಗಿವುದೇ ದೃಷ್ಟವೆಂಬುದೀಗ ' ಧನಹೀನ ದಾರಿದ್ರ್ಯನೇನ ಭೋಗಿಸುವನೋ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಲ್ಲದೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗಸಂಬಂಧದ ಕ್ರಿಯಾದೂಷಣೆಯ ಮಾಡಿ, ಬದ್ಧ ಭವಿಯಾಗಿ, ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವುಂಟೆಂದು ಭಾವಿಸುವರೆಲ್ಲರೂ ಭ್ರಷ್ಟರೆಂಬುದೀಗ ' ಅಷ್ಟವಿಧಾರ್ಚನೆ ಪೋಡಶೋಪಚಾರ ಬಾಹ್ಯಕ್ರಿಯೆಂಬ ಭಾವಭ್ರಮಿತರ ಮಾತ ಕೇಳಲಾಗದು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೭೬

ವ. ಅಂಗದಾಪ್ಯಾಯನವ ಆತ್ಮನಜಿವಂತೆ, ಆತ್ಮನ ಸುಖದುಃಖವ ಅಂಗ ತಾಳುವಂತೆ, ಅಂಗಕ್ಕೂ ಆತ್ಮಂಗೂ ಅನ್ಯಭಿನ್ನವಿಲ್ಲ. ಪೂಜಿಸುವ ಭಕ್ತನೂ ಪೂಜಿಸಿಕೊಂಬ ವಸ್ತುವೂ ಈ ಉಭಯವೂ ಸದಾಶಿವ ಮೂರ್ತಿಲಿಂಗವು ತಾನು ತಾನೆ.

ಟೀ. ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನು ಹೇಗೆ ಭೇದವಿಲ್ಲದಿವುದು ಹಾಂಗೆ ಆತ್ಮ ನೆಂಬಂಗದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವು ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದಿವುದು. ಅಂತವು ಲಿಂಗಾಂಗವೆರಡಾಗಿ ಪೂಜ್ಯ ಪೂಜಕನೆನಿಸಿ ಭಕ್ತ ದೇವನಾದುದು ಒಂದೇ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೭೭

ವ. ಅಜಿತುದಯ್ಯಾ ಅಂಗಗುಣ. ಒಜಿತುದಯ್ಯಾ ಭಕ್ತಿರಸ. ಆವರಿ ಸಿತ್ತಯ್ಯಾ ಲಿಂಗವಂಗವನು. ಏನೆಂದಜಿವಿಯೆನಯ್ಯಾ ಲೋಕಲಾಕಿಕವ. ಲಿಂಗಭ್ರಾಂತನಾದೆನಯ್ಯಾ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ ನಿಮ್ಮ ಕರುಣವೆನ್ನ ನೆಡೆಗೊಂಡಿತ್ತಾಗಿ.

ಟೀ. ಸಮ್ಯಗ್ಜ್ಞಾನೋದಯದಿಂದ ದೇಹದ ಅಜ್ಞಾನವಳಿದು ಶಿವನಲ್ಲಿ ಅತಿರತಿಯಾದ ಭಕ್ತಿಯೊಡಗಲು, ಆ ಭಕ್ತಕಾಯ ಮಮಕಾಯವೆಂದು ಲಿಂಗವು ಆ ಭಕ್ತನ ಸರ್ವಾಂಗವನಗ್ರಹಿಸಿ, ಜೀವಭಾವವಳಿದು, ಲಾಕಿಕಾಚಾರಧರ್ಮವ ಮುಳಿದು, ತಾನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವಾಗಿ, ತನ್ನ ಕಾಣುತ್ತಿರ್ವ ಲಿಂಗಭ್ರಾಂತಿ ನೆಲೆಗೊಂಡು

లింగవాగిష్టను సద్భక్తను. ఇంతవ్వు సద్భక్తి శివను కృపేమాడలు అయి
త్తేంబుదీ వజనద తాత్పర్యార్థం.

౬౪

వ. ధరియగలద జలకృ కరియ నూలిన జాల. కరియ కబ్బిల
హేక్కు సేదుత్తిరలు కరద కృయల్లి గాణ. సూక్ష్మవిజార
దల్లి అఱిదుకొండడే గాణకృ హేఱిగాయిత్తు. ధరివ జల
గళు బత్తి, బేసగే లుష్కదోఱి, బిళియ మళలల్లిగే కాణ
బరుత్తిరలు, కరియ కబ్బిల బందు, పరియ మేట్టి నోడి
కాణదే జాలవ హేత్తుకొండు హేఱిగే, హేంగళియ బిల్లు
కొలనొందు కృయల్లి పిడిదు, ఒందు కృయల్లి బిదిరక్కియ
ఱిడిదు, దంగటన పుణిజేయరు ముందే బందాడలు, కంగళ
ముత్తు సదిలి వాదద మేలే బిళలి. అంగ్యియవోళగొందు
అరిద తలే మూడి దంగటన హేత్తు కొండాడుత్తిరలు
శృంగారవాయిత్తు కొడలఱిన్నసంగయ్యనల్లి భక్త్యంగనయ
నావిందు కండేవయ్యా !

టీ. దేహవేంబుదీగ 'ధరి'యేంబ శబ్దకృధ. అంతవ్వు దేహ
వేల్లా సంతారవిషయ రసవేయాగిష్టదేంబుదీగ 'ధరియగలద జల'వేంబ
శబ్దకృధ. అంతవ్వు దేహేంద్రియ విషయరసదల్లి అజ్ఞాన మాయా
సూక్త్రద బలియ బిళిహుదేంబుదీగ 'కరియ నూలిన జాల'వేంబ శబ్ద
కృధ. కామనేంబవనిగ 'కరియ కబ్బిల'వేంబ శబ్దకృధ. ఆ దేహేంద్రియ
విషయరసదల్లి కామ నేలేగొండు విషయాతురద బయకేయ హేఱిసి,
అజ్ఞానసూక్త్రద మాయాబలియ బిళి, జీవర కేడకుత్తిహ భవదత్తలింబు
దీగ 'కరియ కబ్బిల హేక్కు సేదుత్తిరలు' వేంబ శబ్దకృధ. కరణంగ
ళింబుదీగ 'కరద కృ' వేంబ శబ్దకృధ. మజ్జిన వోహవేంబుదీగ
'గాణ'వేంబ శబ్దకృధ. అంతవ్వు కరణంగళెల్లా కామన కృగళిగి ఆ
కృగళింద మజ్జిన వోహద గాణదల్లి జీవర సిక్కిసి, జనన మరణకృ తరు
త్తిహ కామనేంబుదీగ 'కరద కృయల్లి గాణ' వేంబ శబ్దకృధ. అంతు
కామవికారదింద భవకృ బరుత్తిహ జీవనను సమ్యగ్ జ్ఞానదింద తన్న నిజపు

ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ಎಂದು ಅಪ್ಪಿದಡೆ, ಆ ದೇಹವೋಹವಳಿದು ಜನನ ಮರಣಕ್ಕೆ ಬಾರ
ನೆಂಬುದೀಗ ' ಸೂಕ್ಷ್ಮವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಿದುಕೊಂಡಡೆ ಗಾಣಕ್ಕೆ ಹೊಣೆಗಾಯಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತವು ಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶದ ಹೆಜ್ಜುಗೆಯ ಬಲದಿಂದ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯರಸಂಗಳೆಲ್ಲಾ ನಿರಸವಾಗಿ ಹೋಗಿ, ಆ ಶರಣನಂಗದೊಳಿರ್ದ ಚಿತ್ಪರಮಪ್ರಕಾಶಲಿಂಗವು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿದ್ದಿತೆಂಬುದೀಗ ' ಹರಿವ ಜಲಂಗಳು ಬತ್ತಿ, ಬೇಸಗೆಯ ಉಷ್ಣದೋಷಿ, ಬಿಳಿಯ ಮಳಲಲ್ಲಿಗೆ ಕಾಣಬರುತ್ತಿರಲು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗಭಾವ ಘಟಿಸಿದ ಶರಣನ ಅಂತರಂಗ ವನಪ್ಪಿದು ಕಾಮ ತನ್ನ ಅಜ್ಞಾನಮಾಯಾಬಲೆ ಸಹವಾಗಿ ಹೋದನೆಂಬುದೀಗ ' ಕರಿಯ ಕಬ್ಬಿಲ ಬಂದು ಎಪ್ಪಿಯ ಮೆಟ್ಟಿ ನೋಡಿ ಕಾಣದೆ ಜಾಲವ ಹೊತ್ತು ಕೊಂಡು ಹೋಗೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ತನ್ನ ಶರೀರವೆಂಬುದೀಗ ' ದಂಗೆಟ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತವು ಶರಣನ ಸ್ವದೇಹದಲ್ಲಿರ್ದ ಪದ್ಧಿಧ ಶಕ್ತಿಯರೆಂಬವರು ಪುಣ್ಯಂಗನೆಯರೆಂಬುದೀಗ ' ದಂಗೆಟನ ' ಪುಣುಜೆಯರೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತವು ಪದ್ಧಿಧ ಶಕ್ತಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತವೆಂಬುದೊಂದು ಹಸ್ತದಲ್ಲಿ ಸದ್ಭಾವ ವೆಂಬ ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಸುಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಅಂಬ ತೊಡಚಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿರ್ದರೆಂಬುದೀಗ ' ಹೊಂಗರಿಯ ಬಿಲ್ಲುಕೋಲನೆಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ತನ್ನ ಭಕ್ತರಿಗೆ ತನ್ನನೆ ಸೂಪಿಯ ಕೊಡುವ ನಿಜದ ನಿಧಿಯಪ್ಪ ನಿರ್ಮಲ ಶಿವತತ್ತ್ವ ವೆಂಬ ತಂಡುಲವ ಮಹದಪ್ಪಿನ ಹಸ್ತದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿರ್ದರೆಂಬುದೀಗ ' ಒಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಿದಿರಕ್ಕಿಯ ಹಿಡಿದು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಪದ್ಧಿಧಶಕ್ತಿಯ ರೆಲ್ಲರು ಶಿವಜ್ಞಾನಾನಂದಲೀಲೆವಿಡಿದು ನಲಿದಾಡುತ್ತ ಶರಣನ ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ಪ್ರಕಾಶಮಯವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತ ಶರಣಿಗೆ ಜ್ಞಾನಬಲವಾಗಿರ್ದರೆಂಬುದೀಗ ' ದಂಗೆಟನ ಪುಣುಜೆಯರು ಮುಂದೆ ಬಂದಾಡಲು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ' ಕಂಗಳೆ'ಂದರೆ ಜ್ಞಾನದೃಕ್ಯ. ' ಮುತ್ತೆ'ಂದರೆ ಮುಕ್ತಿಸ್ವರೂಪನಪ್ಪ ಲಿಂಗ. ' ಪಾದ'ವೆಂದರೆ ಕ್ರಿಯಾಚಾರ. ಅಂತು ಶರಣನ ಜ್ಞಾನದೃಕ್ಯನಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದಿರ್ದ ಮುಕ್ತಿಸ್ವರೂಪನಪ್ಪ ಚಿತ್ತಲಾಲಿಂಗವು ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಿ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವಾಗಿ ಬಂದು ಕ್ರಿಯಾಚಾರದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಕಂಗಳ ಮುತ್ತ ಸಡಿಲಿ ಪಾದದ ಮೇಲೆ ಬೀಳಲಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಭಕ್ತಿಗೊಲಿದು ಅಖಂಡ ಜ್ಞಾನ ಲಿಂಗವು ಖಂಡಿತವನ್ನೆದಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮರೂಪಿಂದ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವಾಗಿ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬಂದಿ ತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಅಂಗೈಯ್ಯವೊಳಗೊಂದು ಅಪ್ಪಿದ ತಲೆ ಮೂಡಲು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ

ಕೃಥ. ಅಂತು ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ತನ್ನ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪೇ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವಾಗಿ ಕರಸಲ ದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಕ್ರಿಯಾನುಭಾವದಿಂದ ಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಶರಣಂಗೆ ಒಳಹೊಪ್ಪಿ ಗೆನ್ನದೆ ಸರ್ವಾಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ದಂಗೆಟನ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಆಡುತ್ತಿರಲು ಶೃಂಗಾರವಾಯಿತ್ತೆ'ಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಇಂತು ಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಸರ್ವಾಲಿಂಗವಾಗಿ ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಕೂಡಿವುದೇ ಭಕ್ತಿ. ಅಂತವು ಭಕ್ತಿಯೆಂಬುದು ಎಂದೆಂದೂ ಶಿವನಲ್ಲಿ ಸಮೇತವಾಗಿವು ಶಕ್ತಿ. ಅಂತು ಶಕ್ತಿಯೇ ಭಕ್ತಿಯಾಯಿತ್ತೆಂಬುದಾ ಶಿವಕೃಪೆಯಿಂದ ಶರಣನಜ್ಞಾನವೆಂಬುದೀಗ ' ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತ್ಯಂಗನೆಯ ನಾವಿಂದು ಕಂಡೆವಯ್ಯಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ೭೯

ವ. ಅತಿಬಲ ಪ್ರಬಲಿತ ಜಂಗಮರೂಪು ಸಂಸಾರಿಯಾದ ಕಾರಣ ಭಕ್ತ ನಿಸ್ಸಂಸಾರಿಯಾದ ವೈರಾಗ್ಯವು. ಆ ಸಂಸಾರಿಯ ನಿಷ್ಠೆವೊಂದಾದಡೆ ತೆಪ್ಪಿಹಿಲ್ಲ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ.

ಟೀ. ಅಖಂಡ ಚಿತ್ ಪ್ರಕಾಶವನುಳ್ಳ ಪರಿಪೂರ್ಣಜ್ಞಾನ ಚೈತನ್ಯವಸ್ತುವೆ ಜಂಗಮವೆಂಬುದೀಗ ' ಅತಿಬಲ ಪ್ರಬಲಿತ ಜಂಗಮರೂಪು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತವು ಪರವಸ್ತುವೇ ಭಕ್ತಿಕಾರಣ ಸಾಕಾರವಾಗಿ ಭಕ್ತನ ತನು ಮನ ಧನಗಳು ಮೊದಲಾದ ಸಂಸಾರಸುಖಗಳನೆಲ್ಲವ ಭಕ್ತಿಮುಖದಿಂದಿತ್ತಡೆ ಲಿಂಗವು ಕೈಕೊಂಡು ಆ ಭಕ್ತನ ಸಂಸಾರಸುಖಗಳನೆಲ್ಲವ ತನ್ನವೆಂದು ಅಭಿಮಾನಿಸಿಕೊಂಡು ಲಿಂಗವು ಭೋಗಿಸುತ್ತಿರ್ಪನಾಗಿ ಭಕ್ತನ ಸಂಸಾರ ಲಿಂಗದದಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಅತಿ ಬಲ ಪ್ರಬಲಿತ ಜಂಗಮರೂಪು ಸಂಸಾರಿಯಾದನೆ'ಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಭಕ್ತಿಮುಖದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವು ಸಂಸಾರವ ಕೈಕೊಂಡ ಕಾರಣ ಭಕ್ತಂಗೆ ಸಂಸಾರಬಂಧ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿಹೋಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಭಕ್ತ ನಿಸ್ಸಂಸಾರಿಯಾದ ವೈರಾಗ್ಯ'ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ತನು ಮನ ಧನಕ್ಕೆ ಕರ್ತೃವಾದ ಸಂಸಾರಿಯೇ ಲಿಂಗವೆಂಬ ಲಿಂಗಭಾವದ ದೃಢ ಘಟಿಸಿ ತಾನೆಂಬ ಭಾವವಳಿದು ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಆ ಭಕ್ತನೇ ಲಿಂಗವೆಂಬುದೀಗ ' ಆ ಸಂಸಾರಿಯ ನಿಷ್ಠೆವೊಂದಾದಡೆ ತೆಪ್ಪಿಹಿಲ್ಲ ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಾ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ೮೦

ವ. ನಿಚ್ಚಕ್ಕೆ ನಿಚ್ಚಕ್ಕೆ ಒತ್ತೆಯ ಬೇಡಿದಡೆ ಅಚ್ಚುಗವಾಯಿತ್ತವ್ವಾ ನಮ್ಮ ನಲ್ಲಂಗೆ ! ಕಿಚ್ಚನೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು 'ಅಚ್ಚನೆಯಾಡಲು' ಅಚ್ಚು

గవళియిత్తవా నమ్మ నల్లంగే ! అర్చనేయ గళిహవనిళుహిదరీ
బళిక నిశ్చింతవాయిత్తు గోహేత్వరా !

టీ. అంగద మేలే లింగవ ధరిసి నిజవనఱిదు పూజిసలఱియద
లుపాధియింద ముక్తియ కామిసి పూజిసత్తిరలు ' అదు నిజ్జుక్కే నిజ్జుక్కే
ఒత్తేయ బేడిదడే ' ఎంబ శబ్దకృధ. ఆ ముక్తియ బయసువ బయక
లింగక్కే భిన్నవాదుదాగి అదు 'అజ్జుగవాయిత్తే'ఎంబ శబ్దకృధ. ఆ లుపా
ధియ బిట్టు జ్ఞానాగ్నియను సర్వాంగద మేలే ధరిసి, వరమానంద
లీలేయోళిరుత్త, నిరుపాధికనాగి మాడువ భక్తి అదు లింగక్కే సుఖవాయి
త్తేంబుదీగ ' కిజ్జనే హొత్తుకొండు అజ్జనేయాడలు అజ్జుగవళియిత్తవా
నమ్మ నల్లంగే ' ఎంబ శబ్దకృధ. అంతు ధరిసికొండిప్ప వృత్తి జ్ఞాన
క్రియాభేదవను నివృత్తి మాడి, మాడువ మాడిసికొంబవేరడొ ఒంపే
వస్తువేంబ అభిన్నభావ ఫటిసి మాడువ సకజ భక్తియల్లి లింగవు భిన్న
విల్లదే నిశ్చింతదల్లిప్పనేంబుదీగ ' అర్చనేయ గళిహవనిళుహిదరీ బళిక
నిశ్చింతవాయిత్తు గోహేత్వరా ' ఎంబ శబ్దకృధ. లం

వ. లింగవే జంగమ, జంగమవే లింగవేంబుదనారు బల్లరయ్యా ?
బసవణ్ణ నల్లదే లింగక్కే ఆధారవిల్లివేంబు మత్సరలొకదొళ
యింకే బండు అవతరిసిదనయ్యా బసవణ్ణను. లింగముఖ
జంగమవేందఱిదు తన్ననపిసి ఇదిర తప్పిసి ఇరబల్లనయ్యా
బసవణ్ణను అంగముఖవేల్లా నష్టవాగి భృత్యాజారవే తను
వాగి ఇరబల్లనయ్యా బసవణ్ణను. ప్రాణద కళేయఱితు
జంగమవే ప్రాణవాగిరబల్లనయ్యా బసవణ్ణను. బసవప్రియ
కొడలఱిన్నసంగయ్యనల్లి ఆజారదల్లి ప్రాణస్వాయతవ మాడి
కొండ సంగనబసవణ్ణనే భక్తనయ్యా !

టీ. ఈ వచన కాణబందధ. లం

వ. అంగదల్లి ఆజారవ స్వాయతవ మాడికొండను. ఆజారదల్లి
ప్రాణస్వాయతవ మాడికొండను. ప్రాణదల్లి లింగస్వాయతవ
మాడికొండను. లింగదల్లి జంగమవ స్వాయతవ మాడి
కొండను. జంగమదల్లి ప్రసాదవ స్వాయతవ మాడి

ಕೊಂಡನು. ಪ್ರಸಾದದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವ ಸ್ವಾಯತವ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ನಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ದಾಸೋಹವ ಸ್ವಾಯತವ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ದಾಸೋಹದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮಹಿದು ನಿಶ್ಚಿಂತನಿವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ನಮ್ಮ ಗೊಹೇ ಶ್ವರಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣನ ಶ್ರೀಪಾದಕ್ಕೆ ಶರಣೆಂದು ಧನ್ಯ ನಾಗಬೇಕು ನಡೆಯಾ ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯಾ!

ಟೀ. ಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿ ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಕ್ರಿಯೆಗಳವಡಿಸಿ ಕೊಂಡ ಬಸವಣ್ಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಆಚಾರವ ಸ್ವಾಯತವ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡನು ಬಸವಣ್ಣನು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಇಷ್ಟಲಿಂಗವೇ ಪ್ರಾಣವಾಗಿದ್ದು, ಇಷ್ಟಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣವ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದ ಬಸವಣ್ಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಆಚಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣ ಸ್ವಾಯತವ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು ಬಸವಣ್ಣನು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಇಷ್ಟಲಿಂಗವೇ ಪ್ರಾಣವಾಗಿದ್ದ ಭಾವದಿಂದ ಪ್ರಾಣದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ನೆಲೆಗೊಂಡಿತ್ತು ಬಸವಣ್ಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಪ್ರಾಣದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವ ಸ್ವಾಯತವ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡನು ಬಸವಣ್ಣನು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವೇ ಸತ್ತು ವೆಂದೆಹುದು, ಆ ಸತ್ತುವವು ಲಿಂಗದ ಪರಮಚೈತ್ಯವವು ಚಿತ್ತವೇ ಜಂಗಮ ವೆಂದೆಹುದು, ಆ ಲಿಂಗಜಂಗಮದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಭಾವವಳಿದಿದ್ದ ಬಸವಣ್ಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಜಂಗಮವ ಸ್ವಾಯತವ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು ಬಸವಣ್ಣನು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಪ್ರಾಣವೆಲ್ಲಾ ಸತ್ತುವವು ಲಿಂಗವಾದ ಭಾವಜ್ಞಾನವೆಲ್ಲಾ ಅಖಂಡಚಿತ್ತವವು ಜಂಗಮರೂಪಾದಲ್ಲಿ ಆ ಚಿತ್ತವಿನಲ್ಲಿ ಆನಂದವವು ಪರಮ ಪ್ರಸಾದ ಮೊರೆಕೊಂಡಿತ್ತು ಬಸವಣ್ಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಆ ಜಂಗಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದವ ಸ್ವಾಯತವ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು ಬಸವಣ್ಣನು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಸತ್ತು ಚಿತ್ತಾನಂದವವು ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ತಾನಾದ ಸದ್ಭಕ್ತನು ಶಿವೋಹಂಭಾವದಿಂದ ತನಗೆ ನಿತ್ಯವ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ ಬಸವಣ್ಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಪ್ರಸಾದದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವ ಸ್ವಾಯತವ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು ಬಸವಣ್ಣನು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ನೆಲೆಗೊಂಡು ತಾನೆಲ್ಲಾ ಪರಶಿವಸ್ವರೂಪಾಗಿದ್ದು ನಜಾದ ಶರಣ ತನ್ನ ಶಿವತತ್ವವ ಬಿಡದಿಹ ಬಂಧನೀಗ ಭಕ್ತಿಯೆಂದೆಹುದು, ಶಿವ ನಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಭಾವವಳಿದು, ಶಿವನೆಗೆ ದಾಸೋಹವ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಬಸವಣ್ಣನೆಂಬುದೀಗ ' ನಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ದಾಸೋಹವ ಸ್ವಾಯತವ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು ಬಸವಣ್ಣನು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಅಂಗ ಪ್ರಾಣ ಭಾವಗಳೆಲ್ಲಾ ಶಿವನೆಂಬ ಭಾವ ಘಟಿಸಿ, ತಾನೆಂಬ ಭಾವ ತಲೆದೋರಿದೆ ಮಾಡುವ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಬವೆರಡೂ

ಶಿವನೇ ಎಂಬ ನಿಜದ ನಿಶ್ಚಯ ಘಟಿಸಿ, ಭಿನ್ನಭಾವದ ಚಿಂತನೆಯಿಲ್ಲದೆ ನಿಶ್ಚಿಂತ ವಾದ ಶಿವವದದಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನೆಂಬುದೀಗ ದಾಸೋಹದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮಹಿಮೆ ನಿಶ್ಚಿಂತನಿವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ ಬಸವಣ್ಣ 'ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಸದ್ಭಕ್ತ ಬಸವಣ್ಣಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮೊದಲಾದ ಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡಿದವರೆಲ್ಲಾ ಮುಕ್ತರೆಂಬುದೀ ವಚನದ ಮುದ್ರಿಕೆಯರ್ಥ.

೮೩

ವ. ಭಕ್ತನ ಕಾಯವ ಜಂಗಮ ಧರಿಸಿವು ನೋಡಾ ! ಜಂಗಮದ ಪ್ರಾಣವ ಭಕ್ತ ಧರಿಸಿವು ನೋಡಾ ! ಭಕ್ತನಲ್ಲಿಯೂ ಭಕ್ತಜಂಗಮ ವೆರಡೂ ಸನ್ನಿಹಿತ. ಜಂಗಮದಲ್ಲಿಯೂ ಭಕ್ತಜಂಗಮವೆರಡೂ ಸನ್ನಿಹಿತ. ಜಂಗಮಕ್ಕಾದರಿಯೂ ಭಕ್ತಿಯೇ ಬೇಕು. ಭಕ್ತಂ ಗೆಂತೂ ಭಕ್ತಿಸ್ಥಲ ಬೇಕು. ಆ ಭಕ್ತನ ಅರ್ಥ ಪ್ರಾಣಾಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಕರ್ತನೆಂದು ಬಂದ ಜಂಗಮ ಆ ಭಕ್ತನ ಮನೆಗೆ ಕರ್ತನಾಗಿ ಹೊಕ್ಕು ತನು ಮನ ಧನಗಳನ್ನೆಲ್ಲವನೊಳಕೊಂಡು, ಆ ಭಕ್ತನ ಪಾವನವ ಮಾಡಬಲ್ಲರೆ ಆತ ಜಂಗಮವೆಂಬೆ. ಆ ಜಂಗಮದ ಗಳ ಘರ್ಜನೆಯ ಸೈರಿಸಿ, ಮುಡುಹಿಗೆ ಮುನ್ನೂಲು ಪಟ್ಟವ ಕಟ್ಟುತ್ತಿ ದರೆ ಆತ ಭಕ್ತನೆಂಬೆ. ತನ್ನ ಮಠಕ್ಕೆ ತಾ ಬಹಡೆ ಮುನಿಸುಂಟೇ? ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಗಾಹಿ ನಾನಾಗಿ ಗೃಹದ ಕರ್ತರು ಗೃಹಕ್ಕೆ ಬಹಡೆ ಬೇಕೆನ್ನೆ ಬೇಡೆನ್ನೆ.

ಟೀ. ಚಿತ್ ಪರಮ ಚೈತನ್ಯಮವು ಪ್ರಾಣಸ್ವರೂಪೇ ಜಂಗಮವೆಂಬ ಭಾವ ಘಟಿಸಿ, ತ್ರಿಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ವಂಚನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಜಂಗಮಕ್ಕರ್ಪಿಸಿ, ತನ್ನದೆಂಬ ಕರ್ತೃತ್ವಭಾವವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಭಕ್ತ. ಅಂತಲ್ಲದೆ ಪದಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ವಂಚನೆಯುಳ್ಳವನೇ ಜೀವಿ. ಅಂತು ನಿರ್ವಂಚಕನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಭಕ್ತನ ಪದಾರ್ಥಗಳು ತನ್ನವೆಂದು ಶಿವಾಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೈಕೊಂಡು ಭಕ್ತಿಯ ತೋಟ ಮುಕ್ತನ ಮಾಡಬಲ್ಲರೆ ಜಂಗಮ. ಅಂತಲ್ಲದೆ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಹಿಡಿಯಬಾರದೆಂದು ವೈರಾಗ್ಯ ಮೊದಲಾದ ವ್ರತ ಸೇಮಂಗಳಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುವರೆಲ್ಲಾ ಜಡರೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೮೪

ವ. ವಿಶ್ವಾಸವೇ ಭಕ್ತಿ. ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮವೊಂದೆಡೆಯಾದೇ ಜ್ಞಾನ. ತ್ರಿವಿಧದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಂಚನೆಯೇ ವೈರಾಗ್ಯ. ಪ್ರಸಾದವೇ ಮುಕ್ತಿ. ಇದು ಸತ್ಯ, ಶಿವ ಬಲ್ಲ ಉರಿಲಿಂಗವೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ!

ಟೀ.. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೮೫

ವ. ಸತ್ತು ಚಿತ್ತಾನಂದ ನಿತ್ಯ ಪರಿಪೂರ್ಣನೆಂಬರು. ನಾನದ ಮನದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಮಾತಾಡುವೆನಲ್ಲದೆ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಕಾಣೆ. ಸತ್ತೇ ಗುರು, ಚಿತ್ತೇ ಲಿಂಗ, ಆನಂದವೇ ಜಂಗಮ, ನಿತ್ಯವೇ ಪ್ರಸಾದ, ಪರಿಪೂರ್ಣವೇ ಪಾದೋದಕವೆಂಬುದ ನಾನು ಗ್ರಹಿಸಿ, ನಿಮ್ಮ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಭಕ್ತನಾದೆನಯ್ಯಾ. ನಿತ್ಯನಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ವಂದಿಸುವೆ. ಆನಂದದಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಪಾದೋದಕವ ಕೊಂಬೆ. ಪರಿಪೂರ್ಣನಾಗಿ ನಿಮ್ಮನರ್ಚಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿ ಪರವಶನಪ್ಪೆ ನಾನು. ಭಕ್ತಿಪ್ರಸಾದ ಮುಕ್ತಿಪ್ರಸಾದ ನಿತ್ಯಪ್ರಸಾದವ ನಿಮ್ಮ ಜಂಗಮದಲ್ಲಿ ವರವ ಪಡೆವೆನು. ಕಲಿದೇವರ ದೇವ ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಪ್ರಭುದೇವರ ಶ್ರೀಪಾದದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದೆನಯ್ಯಾ !

ಟೀ. ಸತ್ತು ಚಿತ್ತಾನಂದ ನಿತ್ಯ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೇ ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಪಾದೋದಕ ಪ್ರಸಾದವೆಂದಹುದು ವಿಶ್ವಾಸಭಾವ ಘಟಿಸಿ, ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಲಾಚರಿಸಿ ಶಿವನಲ್ಲಿ ಕೂಡಬಲ್ಲ ಭಕ್ತನೇ ಮುಕ್ತ. ಅಂತು ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ಸಾಕಾರವಾಗಿದ್ದುನಡೆದಹುದು ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಕೂಡುವ ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ ನಿರವಯ ಪರಬ್ರಹ್ಮವ ಜ್ಞಾನದಿಂದಹುದು ಬ್ರಹ್ಮವಾದೆನೆಂಬ ಅದ್ವೈತಿಗಳು ಅನುಭಾವಸಿದ್ಧರಾದ ಮುಕ್ತರಲ್ಲ. ಅವರ ಮಾತೆಲ್ಲಾ ಸಟಿ ಎಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೮೬

ವ. ಮನ ಸೂಸದ ಮಚ್ಚು ಅಚ್ಚೊತ್ತಿದಂತೆ ಲಿಂಗವೆಂಬೆ ಜಂಗಮವೆಂಬೆ ಪ್ರಸಾದವೆಂಬೆ. ಸ್ವಯಂಕೃತ ಭಾವ ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ.

ಟೀ. ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ತನ್ನ ನಿಜವೇ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಂದಹುದು, ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೇ ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದವಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿದ ಶರಣನು ಆ ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದವೆಲ್ಲಾ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಸ್ವರೂಪೆಂದೇ ಕಂಡು, ಭಿನ್ನಭಾವವಿಲ್ಲದೆ ವಿಶ್ವಾಸ ಪ್ರೀತಿ ಮೋಹದಿಂದ ನಚ್ಚಿ ಮಚ್ಚಿ ಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡುತ್ತಿಹ ಭಕ್ತನೇ ಶಿವಸ್ವರೂಪಾದ ಕಾರಣ ಅಂತಪ್ಪ ಸದ್ಭಕ್ತನು ತನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ ಕಾಮ್ಯಾರ್ಥಗಳ ಬಯಸಿ ಪೂಜಿಸಿ ಭಕ್ತಿ ಬೀಸರವಾಗಿ ಭವಕ್ಕೆ ಬಾರನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೮೭

ವ. ಹರಿವ ನದಿಯ ತೆಲನ ಹೋಲಬಲ್ಲರೆ ಭಕ್ತಿ. ಕೂಡೆ ಿಸಯಧಾನವಿ
ನೀಡಬಲ್ಲರೆ ಭಕ್ತಿ. ನೀಡಿ ಮಿಕ್ಕ ಸಯಧಾನವ ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡಿರ
ಬಲ್ಲಡೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿವ್ವ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ.

ಟೀ. ಮನವೆಂಬುದೀಗ ' ಹರಿವ ನದಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು
ಮನಸ್ಸು ಶಿವಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಫಲ ಪದ ಭೋಗಂಗಳ ಬಯಕೆಯ
ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಭವದತ್ತ ಕೆಡಹುತ್ತಿವ್ವುದು. ಅಂತವು ಮನಸ್ಸೇ ಮಾಯೆಯೆಂದಹುದು,
ಆ ಮನಸ್ಸಿನ ಬಯಕೆಯನುಳಿದು, ತನ್ನ ನಿಜವೇ ಪರಮಲಿಂಗವೆಂದಹುದು ಭಿನ್ನ
ಬುದ್ಧಿ ತೋರಿದಿವ್ವುದೇ ಭಕ್ತಿ ಎಂಬುದೀಗ ' ಹರಿವ ನದಿಯ ತೆಲನ ಹೋಲ
ಬಲ್ಲರೆ ಭಕ್ತಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಪೂಜಿಸುವ ಪೂಜಿಸಿಕೊಂಬವೆರಡೂ
ಒಂದೇ ಎಂಬ ಏಕಭಾವದಿಂದ ಲಿಂಗವು ತಾನೆಂಬ ಅದ್ವೈತಜ್ಞಾನವ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ
ಶಿವಾರ್ಪಿತವ ಮಾಡಿ, ತಾನೆಂಬವಡಗಿರಬಲ್ಲಡೆ ಭಕ್ತಿಯೆಂಬುದೀಗ ' ಕೂಡೆ
ಸಯಧಾನವ ನೀಡಬಲ್ಲರೆ ಭಕ್ತಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ತನು ಕರಣ
ಜ್ಞಾನ ಭಾವಂಗಳು ಮೊದಲಾದ ತನ್ನವೆಲ್ಲವ ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿಸಿ, ಲಿಂಗವೆ ಉಳಿದಿರ್ದ
ಲಿಂಗದ ಉಳುಮೆಯೊಳಗೆ ಅನ್ಯಭಾವದ ಅಜ್ಞಾನಂಗಳ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡು
ತನ್ನತ್ತ ಪ್ರಗಲೀಯದೆ, ಲಿಂಗಸಾವಧಾನ ಹಿಂಗದೆ ಇರಬಲ್ಲರೆ ಶರಣಂಗೆ ಲಿಂಗವು
ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ನೀಡಿ ಮಿಕ್ಕ ಸಯಧಾನವ ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡಿರಬಲ್ಲರೆ
ಕೂಡಿಕೊಂಡಿವ್ವ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಲಃ

ವ. ಮಾಡುವಂತಿರಬೇಕು. ಮಾಡದಂತಿರಬೇಕು. ಮಾಡುವ ಮಾಟ
ದೊಳಗೆ ತಾನಿಲ್ಲದಿರಬೇಕು. ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವರ ನೋಡುತ್ತ
ನೋಡುತ್ತ ನೋಡದಂತಿರಬೇಕು.

ಟೀ. ಗುರುಲಿಂಗ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ತ್ರಿವಿಧ ವದಾರ್ಥಂಗಳ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಸಮ
ರ್ಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಕರ್ತುಭೃತ್ಯನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು ಭಕ್ತ. ಅಂತು ಮಾಡುವ
ಭಕ್ತನು ತಾನೆಂಬ ಭಾವವಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡುವ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಬವೆರಡೂ ಒಂದೇ ಲಿಂಗ
ವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತಿರ್ವ ಜ್ಞಾನದೃಕ್ಕೃತ್ಯತನೇ ಭಕ್ತನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪ
ರ್ಯಾರ್ಥ. ಲಃ

ವ. ಮಾಟವಿಲ್ಲದ ಕೂಟವದೇಕೋ ? ಕೂಟವಿಲ್ಲದ ಮಾಟವಿದೇಕೋ ?
ಮಾಟಕೂಟವೆರಡು ಅನುವನಹಿಯಬೇಕು. ಸಟಿಯಿಲ್ಲದೆ ದಿಟ
ಘಟಿಸಿ ಸ್ವಯವಾಗಬೇಕು ಮಾಟಕೂಟವೆರಡು ಅನುಮತದಿಂದವೆ.
ಭಕ್ತಿಗಿದೇ ಕೂಟ ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ

ಟೀ. ಕ್ರಿಯೆಯಿಲ್ಲದೆ ನಾನೇ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬ ಬಹಿಯ ಜ್ಞಾನದಿಂದಲು ಪ್ರಯೋ
ಜನವಿಲ್ಲ. ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದ ಬಹಿಯ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದಲೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಜ್ಞಾನ
ಕ್ರಿಯಾಕ್ತವಾದ ಸದ್ಭಕ್ತಿಯೇ ಶಿವನಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ ಮುಕ್ತಿಯೆಂಬುದೀ ವಚನದ
ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೯೦

ವ. ತಾ ನಡೆದಡೆ ನಡೆಗೆಟ್ಟ ನಡೆಯ ನಡೆಯಬೇಕು. ತಾ ನುಡಿದಡೆ
ನುಡಿಗೆಟ್ಟ ನುಡಿಯ ನುಡಿಯಬೇಕು. ರೂಹಿಲ್ಲದ ಸಂಗವ ಮಾಡ
ಬೇಕು. ಭವವಿಲ್ಲದ ಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡಬೇಕು. ತಾನಾವನೆಂದಹಿಯ
ದಂತಿಹುದು ಗೊಹೇಶ್ವರಾ.

ಟೀ. ತಾನು ಶಿವತ್ವವನೆಯ್ದಿಹೆನೆಂಬ ಶರಣಿಗೆ ಶಿವಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು
ಅಹಿದು ಮಾಡುವ ಭಿನ್ನಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯೆಗಳೆಲ್ಲವ ಬಿಡಬೇಕು, ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯೆ
ನಾಚರಿಸಬೇಕೆಂಬುದೀಗ ' ತಾ ನಡೆದಡೆ ನಡೆಗೆಟ್ಟ ನಡೆಯ ನಡೆಯಬೇಕು. ತಾ
ನುಡಿದಡೆ ನುಡಿಗೆಟ್ಟ ನುಡಿಯ ನುಡಿಯಬೇಕು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು
ಕ್ರಿಯಾಜ್ಞಾನದಿಂದ ನಿಕಲವಾಗಿದ್ದ ಮಹಾಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ತಾನೆಂಬಂಗವ ಕೂಡಿ
ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧವ ಮಾಡಬೇಕು ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ರೂಹಿಲ್ಲದ ಸಂಗವ
ಮಾಡಬೇಕು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಲಿಂಗಾಂಗ
ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಶರಣನು ಫಲವದಂಗಳ ಬಯಸದೆ ಮಾಡುವ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಬ
ವೆರಡಾದುದು ಒಂದೇ ಲಿಂಗವೆಂಬ ಅಭಿನ್ನಭಾವ ಘಟಿಸಿ ಮಾಡುವ ಭಕ್ತಂಗೆ ಭವ
ವಿಲ್ಲ. ಅಂತವು ಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದೀಗ ' ಭವವಿಲ್ಲದ ಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡ
ಬೇಕು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗದೊಳಗೆ ಅಂಗಭಾವವಳಿದು ಲಿಂಗವೆ
ಯಾಗಿದ್ದ ಶರಣಿಗೆ ತಾನೆಂಬ ಅಂಗಭಾವವ ಮಹಿದು ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿರಬೇ
ಕೆಂಬುದೀಗ ' ತಾನಾವನೆಂದಹಿಯದಂತಿಹುದು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ೯೧

ವ. ಪೂರ್ವಿಕ ಪೂಜಕ, ಅಪೂರ್ವಿಕ ಭಕ್ತ. ಕರ್ಮಿಕ ಪೂಜಕ, ನಿಃಕರ್ಮಿಕ
ಭಕ್ತ. ಲಿಂಗ ಪೂಜಕ, ಜಂಗಮ ಭಕ್ತ. ತನುಗುಣಪೂರ್ವಸೂತಕ
ವಿರಹಿತ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಆತನೇ ಅಚ್ಚಶರಣಾ !

ಟೀ. ಲಿಂಗವ ಪೂಜಿಸುವರೆಲ್ಲರೂ ಲಿಂಗಪೂಜಕರೆಂಬ ಶಬ್ದಕರ್ಥ. ಜಂಗಮಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡುವರೆಲ್ಲರೂ ಜಂಗಮಭಕ್ತರೆಂಬ ಶಬ್ದಕರ್ಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗವ ಪೂಜಿಸಿದಂಗೆ ತನುವಿನ ಪೂರ್ವವಾಸನೆಯಳಿಯದೆ ಆ ಲಿಂಗಪೂಜಾಫಲ ಕರ್ಮವನನುಭವಿಸಿ ಭವಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿಹರು. ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ತನು ಮನ ಧನವ ಸಮರ್ಪಿಸಿದ ಭಕ್ತಂಗೆ ತನುವಿನ ಪೂರ್ವವಾಸನೆಯಳಿದು ಭವಕರ್ಮವಿರಹಿತನಾಗಿ ಮುಕ್ತಿಯಪ್ಪುದೆಂಬುದೀಗ ' ಪೂರ್ವಿಕ ಪೂಜಕ, ಅಪೂರ್ವಿಕ ಭಕ್ತ, ಕರ್ಮಿಕ ಪೂಜಕ, ನಿಕರ್ಮಿಕ ಭಕ್ತ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕರ್ಥ. ಅಂತು ಜಂಗಮಭಕ್ತನಾದಾತನೇ ತನುವಿನ ಪೂರ್ವವಾಸನೆಯಳಿದು ಶಿವಶರಣನೆನಿಸಿಕೊಂಡು ಮುಕ್ತನಾದನೆಂಬುದೀಗ ' ತನುಗುಣ ಪೂರ್ವಸೂತಕವಿರಹಿತ ಆತನೇ ಅಜ್ಞ ಶರಣ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದ ಕರ್ಥ.

೯೨

ವ. ಮಾಡುವ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಬುವೆರಡು ಉಭಯವೊಂದೇ. ಗುರು ವೊಂದೇ. ಲಿಂಗವೊಂದೇ. ಜಂಗಮವೊಂದೇ. ಪ್ರಸಾದವೊಂದೇ. ಒಂದಾದಲ್ಲಿ ಎರಡಾಗಿ ಮಾಡುವ ಭಕ್ತ ನೀನೇ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮ ದೇವಾ.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೯೩

ವ. ಆದಿ ಅನಾದಿ ಆತ್ಮವಿವೇಕ ಅನುಭಾವಸಂಬಂಧವೆಂತಿವುದೊಡ : ಆದಿಯೇ ದೇಹ. ಅನಾದಿಯೇ ಆತ್ಮನು. ಇಂತೀ ಆದಿ ಅನಾದಿಯ ಮೇಲಿವುದೇ ಪರಮ ಪ್ರಣಮ. ಆ ಪರಮ ಪ್ರಣಮದ ಪರಮ ಪ್ರಕಾಶವೇ ಚಿಚ್ಚಕ್ತಿ. ಆ ಚಿಚ್ಚಕ್ತಿಯ ಸುವರ್ಣಪ್ರಭೆಯ ಮೇಲಣ ಪರಮನಾದವೇ ಸುನಾದಬ್ರಹ್ಮ. ಆ ಸುನಾದಬ್ರಹ್ಮದ ಮೇಲಣ ಸೂಕ್ಷ್ಮಲಿಂಗವೇ ನಾದಬಿಂದುಕಳಾತೀತವಾದ ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯ ಲಿಂಗ. ಆ ಲಿಂಗದಿಂದೊಗೆದ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯ ಮನಃಪ್ರಾಣಾದಿ ಗಳೆಲ್ಲಾ ಆ ಲಿಂಗದ ಉಪಕರಣಂಗಳಾದ ಕಾರಣ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯ ಮನಃಪ್ರಾಣಾದಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಆ ಪರಮಸ್ತುವಿಗೆ ಭಿನ್ನವೆಂಬ ಅಜ್ಞಾನಿಯ ಮೆಚ್ಚ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ.

ಟೀ. ವಾಚ್ಛನಕ್ಕಗೋಚರವಾಗಿದ್ದ ನಿಕಲವರಬ್ರಹ್ಮವೇ ಸೂಕ್ಷ್ಮಲಿಂಗ. ಆ ಸೂಕ್ಷ್ಮಲಿಂಗವು ತನ್ನ ಸ್ವಲೀಲೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಸ್ವಚೈತನ್ಯವ ಪ್ರಭಾವಿಸಲು, ಆ ಪ್ರಭಾವದ ಘೋಷನಾದವ ಬಿಡದೆ ಕೂಡಿ ಮೂರ್ತಿಗೊಂಡ ಚೈತನ್ಯವೇ ನಾದ

ಬ್ರಹ್ಮವೆನಿಸಿತ್ತು. ಅಂತವು ಚೈತನ್ಯಾಂಗದ ಸ್ವಯಂಪ್ರಕಾಶವೇ ಬಿಂದುವೆನಿಸಿದ ಚಿಚ್ಚಕ್ತಿ. ಅಂತಾದ ಸ್ವಚೈತನ್ಯವೇ ಕಳೆ. ಅಂತಾದ ನಾದಬಿಂದುಕಳಾಸ್ವರೂಪವೇ ಪ್ರಣಮಾಕ್ಷರಸ್ವರೂಪಾಗಿವುದು. ಆ ಪ್ರಣಮನಾದ ಚೈತನ್ಯವೇ ಆತ್ಮಮೊದಲಾದ ದೇಹಕರಣೇಂದ್ರಿಯಂಗಳಾದವಾಗಿ ಅಂತಾದ ದೇಹ ಪ್ರಾಣ ಕರಣೇಂದ್ರಿಯಂಗಳ ಆ ಮಹಾಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನವಿಡದೆ ಉಪಕರಣಂಗಳ ಮಾಡಿ, ಅದಲು ಸುಖಭೋಗಂಗಳನೆಲ್ಲವನೂ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನವಿಡದೆ ಅರ್ಪಿಸುವ ಸದ್ಭಕ್ತನೇ ಮುಕ್ತ. ಅಂತಿಲ್ಲದೆ ಅನಾದಿ ಮಲ ಮಾಯಾಯುಕ್ತವಾದ ಪಶುಗಳೆಂದೆಂದೂ ಭಿನ್ನಾತ್ಮರೆಂದು ನುಡಿದ ದ್ವೈತಭಾವಿಗಳ ಪೂಜೆಗೆ ಫಲಪದವುಂಟಲ್ಲದೆ ಶಿವನೊಪ್ಪಿ ಮುಕ್ತಿಯ ಕೊಡನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೯೪

ವ. ಅಂಗಕ್ರಿಯನಟದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಣುವಿನ ಬಾಯ ತಿಲದಂತೆ. ಆತ್ಮನ ಕಳೆಯ ತಿಳಿದಲ್ಲಿ ಶಿಲೆಯೊಳಗಿದ್ದ ಬಿಂದು ಒಲವರದಿಂದ ಜಾಲು ವಂತೆ. ಆ ಅಜುವು ಮಹದಲ್ಲಿ ಬೆರಸುವಾಗ ವಾರಿಶಿಲೆ ನೋಡ ನೋಡಲಿಕೆ ನೀರಾದಂತೆ ಇರಬೇಕು. ಕಾಯವಶದಿಂದ ಕರ್ಮವ ಮೀಟಿ, ಕರ್ಮವಶದಿಂದ ಧರ್ಮವಶಗತನಾದಲ್ಲಿ ಅದೇ ಕಾಯ ವೆರಸಿಯೈದಿದ ಕೈಲಾಸ. ಆ ಭಾವವ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ನೀವೇ ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳಿ ಎನ್ನಯ್ಯ ಪ್ರಿಯ ಇಮ್ಮಡಿ ನಿಕಳಂಕ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ.

ಟೀ. ಎಳ್ಳನು ಗಾಣದಲ್ಲಿಕ್ಕೆ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಬಾಧಿಸಿದಡೆ ತಿಲದಲ್ಲಿದ್ದ ತೈಲವು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕೈಸಾರುವಂತೆ, ಆತ್ಮಾಂಗವ ಶಿವಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಬಾಧಿಸಿದಡೆ, ಆತ್ಮಾಂತ ಗತವಾಗಿದ್ದ ಚಿಲ್ಲಿಂಗವು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದೆಂಬುದೀಗ ' ಅಂಗಕ್ರಿಯನಟದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಣುವಿನ ಬಾಯ ತಿಲದಂತೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಚಂದ್ರಕಾಂತದ ಶಿಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಅವೃತಬಿಂದು ಚಂದ್ರೋದಯಕ್ಕೆ ಒಸರು ವಂತೆ ಆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಕಳೆಯನು ತನ್ನ ಆತ್ಮಕಳೆಯೆಂದು ತಿಳಿದ ಶಿವಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗಿ, ಆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಕಳೆವೊಲಿದು, ಸರ್ವಾಂಗವ ತುಂಬಿ, ಲಿಂಗಾನಂದ ಜಲ ಉಕ್ಕುತ್ತಿಹುದೆಂಬುದೀಗ ' ಆತ್ಮನ ಕಳೆಯ ತಿಳಿದಲ್ಲಿ ಶಿಲೆಯೊಳಗಿದ್ದ ಬಿಂದು ಒಲವರದಿಂದ ಜಾಲು ವಂತೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಕ್ರಿಯಾಜ್ಞಾನ ದಿಂದ ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿ ಜೀವತ್ವವಳಿದು ಶಿವೋಹಂ ಎಂಬ ಅಹಂಭಾವ ದಟುವ ತನ್ನ ಶಿವತ್ವದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿರತಿಕ್ರಿಯೆಯಿಂದಲಿ ಏಕರಸವ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದೀಗ

‘ ಆ ಅಱುವು ಮಹದಲ್ಲಿ ಬೆರಸುವಾಗ ವಾರಿಶಿಲೆ ನೋಡ ನೋಡಲಿಕೆ ನೀರಾದಂತಿರಬೇಕು ’ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಶಿವಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ದೇಹವಾಸನೆಯನಳಿದು ಲಿಂಗದೇಹವಾಯಿತ್ತಾಗಿ ಸಂಚಿತ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಆಗಾಮಿ ಎಂಬ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಹೊಣೆಗಾದನೆಂಬುದೀಗ ‘ ಕಾಯವಶದಿಂದ ಕರ್ಮವ ವೀಡು ’ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಭಕ್ತಿಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಏಕರಸವಾಗಿ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದ್ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ‘ ಕರ್ಮವಶದಿಂದ ವರ್ಮವಶಗತನಾದಲ್ಲಿ ’ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಜೀವತ್ವವಳಿದು ಲಿಂಗನಾದ ಶರಣನ ಕಾಯವು ಲಿಂಗಕಾಯವಾಯಿತ್ತಾಗಿ, ಶರಣನ ಕಾಯವೇ ಕೈಲಾಸವೆಂದಿರಬೇಕು. ಬೇಡು ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂಬ ಸಂದೇಹವ ಬಿಟ್ಟಿರಬೇಕೆಂಬುದೀಗ ‘ ವರ್ಮವಶಗತನಾದಲ್ಲಿ ಅದೇ ಕಾಯವೆರಸಿಯೈದಿದು ಕೈಲಾಸ. ಆ ಭಾವವ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ನೀವೇ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ ’ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ೯೫

ವ. ಒಡಲಿಲ್ಲದಾತ ಜಂಗಮ, ಪ್ರಾಣವಿಲ್ಲದಾತ ಭಕ್ತನಯ್ಯಾ. ಆಚಾರವೇ ಜಂಗಮ, ವಿಚಾರವೇ ಭಕ್ತನಯ್ಯಾ. ಆಚಾರವಿಚಾರವೆಂಬುದು ಸ್ವಾನುಭಾವ ಸಂಭಾಷಣೆ ಕೂಡಲಿಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ.

ಟೀ. ಜಂಗಮವೆಂದರೆ ಗಮನಸ್ವರೂಪು. ಅಂತು ತನು ಮನ ಧರ್ಮವಳಿದು ತನುಮನಧನವ ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗಮಕ್ಕೆ ವಂಚನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಸಮರ್ಪಿಸುವ ಸತ್ಕ್ರಿಯಾಚಾರದಿಂದಾಚರಿಸುವಾತನೇ ಜಂಗಮವೆಂಬುದೀಗ ‘ ಒಡಲಿಲ್ಲದಾತ ಜಂಗಮ ’ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತಪ್ಪ ಸತ್ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ತನುಧರ್ಮವಳಿದು, ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣವ ಸಮರಸೈಕ್ಯವ ಮಾಡಿ ಕೂಡಿ ಎರಡಿಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗವಾಗಿಪ್ಪುದೇ ಭಕ್ತಿಯೆಂಬುದೀಗ ‘ ಪ್ರಾಣವಿಲ್ಲದಾತ ಭಕ್ತನಯ್ಯಾ ’ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಶಿವಕ್ರಿಯಾಚಾರವನಾಚರಿಸುವ ಚಾರಿತ್ರವೀಗ ಗಮನ ಸ್ವರೂಪಾದ ಕಾರಣ ‘ ಆಚಾರವೇ ಜಂಗಮ ’ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಸತ್ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಪೂಜಿಸುವ ಶರಣನು ಪೂಜಿಸಿಕೊಂಬ ಲಿಂಗವು ಒಂದೇ ವಸ್ತುವೆಂದಹುದು ಭಿನ್ನ ಭಾವವಳಿದಿಪ್ಪುದೇ ಭಕ್ತಿಯೆಂಬುದೀಗ ‘ ವಿಚಾರವೇ ಭಕ್ತನಯ್ಯಾ ’ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಎರಡಳಿದು ಆಚರಿಸುವ ಕ್ರಿಯಾಜ್ಞಾನವೇ ಸದ್ಭಕ್ತಿ. ಆ ಸದ್ಭಕ್ತಿಯೇ ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನ. ಆ ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನವೇ ಶಿವನ ನಿಜಾನುಭಾವದ ಸಮವೇತನ ಶಕ್ತಿಯೆಂಬುದೀಗ ‘ ಆಚಾರ ವಿಚಾರವೆಂಬುದು ಸ್ವಾನುಭಾವ ಸಂಭಾಷಣೆ ’ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ೯೬

ವ. ಅಂಗದ ಲಿಂಗ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ವೇಧಿಸಬೇಕೆಂಬುದಕ್ಕೆ ವಿವರ : ತಿಲದ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಸುಗಂಧದ ಕುಸುಮವ ದ್ವಂದ್ವವ ಮಾಡಿ ಕೂಡಿ ಇರಿಸಿ ಲಾಗಿ, ಆ ಗಂಧ ತಿಲದಂಗವ ವೇಧಿಸಿ, ಆ ತಿಲರಸವ ಭೇದಿಸಿದಂತೆ ಆಗಬಲ್ಲಡೆ ಆ ಲಿಂಗವಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ವೇಧಿಸಿಹುದು. ಕುಸುಮಗಂಧ ತಿಲದ ಹಿಪ್ಪೆ ಹೊಪಗಾದುದನುಡಿದು ನಿಶ್ಚಯವ ಕಂಡಲ್ಲಿ, ಹೊಪಗಣ ಪೂಜೆ ಒಳಗಣ ದಿವ್ಯ ಪ್ರಕಾಶವಸ್ತು ಭಾವದ ಕೂಟ ಇಷ್ಟಲ್ಲದಿಲ್ಲ. ಮೀಟಿ ಕಾಬ ನಿಜಲಿಂಗೈಕ್ಯರು ನೀವೆ ಬಲ್ಲಿರಿ. ಎನ್ನಯ್ಯ ಪ್ರಿಯ ಇಮ್ಮಡಿ ನಿಃಕಳಂಕ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಮುಳುಗಿದುದೆ ಸಮುದ್ರ.

ಟೀ. ಎಳ್ಳು ಪುಷ್ಪಗಳು ಸಂಯೋಗವಾಗಿ ಎಪಡಪ ಹಿಪ್ಪೆಯ ಕಳೆ ದಡೆಯೂ ಪುಷ್ಪಗಂಧ ಎಳ್ಳಿನ ತೈಲವ ಕೂಡಿ ವೇಧಿಸಿ ಬಿಡದಿಹಂತೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ದಲ್ಲಿ ಶಿವಭಾವ ಘಟಿಸಿ, ಲಿಂಗಪೂಜಾಕ್ರಿಯೆ ಬಿಡದೆಯಿದ್ದಡೆ ಅಂತರಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗಪ್ರಕಾಶವೇ ತುಂಬಿ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಕಳೆ ಹಿಂಗದೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿಹುದು. ಅಂತಸ್ತು ಶರಣನ ಅಂಗಲಿಂಗದ ತೋಟಿಕೆಯಳಿದು ಹೋದಡೆಯೂ ಲಿಂಗಕಳೆ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಯೋಗವಾಗಿವು ಕಾರಣ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಶರಣ ಮುಕ್ತನು. ಅಂತಸ್ತು ಇಷ್ಟಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಶಿವಭಾವ ಘಟಿಸಲಿಲ್ಲದಾತಂಗೆ ಮುಕ್ತಿಯಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೯೭

ವ. ಭವವಿಲ್ಲದ ಭಕ್ತನ ಪರಿಯ ನೋಡಾ ! ಮನಃ ಪ್ರಾಣ ಮುಕ್ತ, ಭವ ವಿರಹಿತ, ಒಡಲಿಲ್ಲದ ಜಂಗಮದ ಪರಿಯ ನೋಡಾ ! ಸಿಡಲು ಮಿಂಚಿನ ಬೆಳಗನೊಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯಲುಂಟೇ ? ಉಭಯ ನೊಂದಾದವರ ಕಂಡಡೆ ನೀನೆಂಬೆ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇನಾ !

ಟೀ. ಫಲ ಪದ ಮುಕ್ತಿಗಳೇನನೂ ಬಯಸದೆ ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಂಚಕನಾಗಿ ಸತ್ಕೀರ್ತಿಯನುಳ್ಳ ಭಕ್ತಂಗೆ ಭವವಿಲ್ಲ. ಬಯಲೊಳಗೆ ತೋಟ ಅಡಗುವ ಮಿಂಚಿನ ಬೆಳಗ ರೂಪಿಸಿ ಕುಟುಹಿಡಬಾರದಂತೆ ತನುವಾಸನೆಯನಳಿದು ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನಾಗಿ ಲಿಂಗವಿಡಿದಾಚರಿಸುತಿದುರ್ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಅಡಗು ವಾತನೇ ಜಂಗಮ. ಆ ಜಂಗಮವ ರೂಪಿಸಿ ಕುಟುಹಿಡಬಾರದು. ಅಂತಸ್ತು ಭಕ್ತಿಜ್ಞಾನಯುಕ್ತವಾಗಿ ಆಚರಿಸುವ ಶರಣನೇ ಲಿಂಗವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೯೮

ವ. ಮೂಱಿಂಟೆಂದಂ ಮುನ್ನ ತೋಱಿವ್ವ ಸದ್ಭಕ್ತಿ, ಮೀಱಿವ್ವ ಕ್ರಿಯದಕೆ ಶಾಖೆ ಮೂಱು. ಫಲವು ಹಲವಾಗಿ, ಅಂತವು ಫಲವಾಱು. ಸಲ್ಲದದು ಕರ್ಮಗಳ ಯೋಗಕ್ಕದು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸೀಮೆಯನು ತೋಱಿವ್ವ ತತ್ತ್ವದಾ ಸೀಮೆ ತಾನೂ ಅನಾಹತನು ಸ್ವತಂತ್ರ ನಿಸ್ಸೀಮೆ ಕವಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸದ್ಭಕ್ತಿಗೊಲವು ತಾನು.

ಟೀ. ಶಿವ ಸದಾಶಿವ ಮಹೇಶ್ವರರೆಂಬ ಮೂಱು ತತ್ತ್ವಗಳ ತೋಱಿಕೆಗೆ ಮೊದಲೇ ತೋಱಿದುದೀಗ ಚಿತ್ತುವಿನ ತೋಱಿಕೆ. ಆ ತೋಱಿದ ಚಿತ್ತುವೆ ವರ ಶಿವನ ಾಸಮವೇತೌ ಶಕ್ತಿ. ಅಂತವು ಶಕ್ತಿಯೇ ಭಕ್ತಿಯೆಂಬುದೀಗ 'ಮೂಱಿಂಟೆಂದಂ ಮುನ್ನ ತೋಱಿವ್ವ ಸದ್ಭಕ್ತಿ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಸದ್ಭಕ್ತಿಯ ಪ್ರಿಯಾಫಲಗಳ ಹೇಳುವಡೆ ಚತುರ್ವಿಧವದಂಗಳಿಗೆ ಮೇಲಿವ್ವ ಶಿವಸದವ ಕೊಡುತ್ತಿಹುದೆಂಬುದೀಗ 'ಮೀಱಿವ್ವ ಕ್ರಿಯದಕೆ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಸದ್ಭಕ್ತಿಯೇ ಗುರುಭಕ್ತಿ, ಲಿಂಗಭಕ್ತಿ, ಜಂಗಮಭಕ್ತಿ ಎಂಬ ಮೂಱಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ಶಾಖೆ ಮೂಱು' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಾದ ತ್ರಿವಿಧಲಿಂಗಭಕ್ತಿಗಳ ಕಾಮ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮಾಡಿದರೆ ಕಾಮಿತಫಲಂಗಳುಂಟೆಂಬುದೀಗ 'ಫಲವು ಹಲವಾಗಿ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಫಲಂಗಳ ಬಯಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗದಂಗೆವೆ ಭಕ್ತನೆಂದಿಹುದು ಭಿನ್ನಭಾವವಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡುವ ಸದ್ಭಕ್ತನ ಷಡಂಗ ಷಡಿದ್ರಿಯಂಗಳು ಷಡ್ವಿಧಲಿಂಗವಾಗಿವುಂಟೆಂಬುದೀಗ 'ಅಲ್ಲಿವ್ವ ಫಲವಾಱು' ಎಂಬ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಸದ್ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗವಾದ ಶರಣಂಗೆ ಶಿವಯೋಗವಲ್ಲದೆ ಅಷ್ಟಾಂಗಯೋಗಗಳೆಂದು ತನುದಂಡನೆಯ ಕರ್ಮಂಗಳಿಂದ ಸಾಧಿಸುವರಿಗೆ ಶಿವಯೋಗವಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ 'ಸಲ್ಲದದು ಕರ್ಮಗಳ ಯೋಗಕ್ಕದು' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಸ್ವತಂತ್ರತ್ವವನುಳ್ಳ ಮಹಾಲಿಂಗಸ್ಥಲವ ಭಿನ್ನವಿಡದೆ ವ್ರತಾಶಿಸಿ ತೋಱುತ್ತಿಹ ಚಿತ್ಪ್ರಕಾಶವವು ಜ್ಞಾನತ್ವವೇ ಭಕ್ತಿಸ್ಥಲವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಸೀಮೆಯನು ತೋಱಿವ್ವ ತತ್ತ್ವದಾ ಸೀಮೆ ತಾನು' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಭಕ್ತಿಯು ನಿತ್ಯವನುಳ್ಳದೆಂಬುದೀಗ 'ಅನಾಹತನು' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಸ್ವತಂತ್ರನವು ಮಹಾಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಭೇದವಿಲ್ಲದಿರ್ವ ಸ್ವತಂತ್ರ ಚಿಚ್ಛಕ್ತಿಯೇ ಭಕ್ತಿಯಾಯಿತ್ತಾಗಿ ಅಂತವು ಸದ್ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ರತಿಮುಖವ ನೈದುತ್ತು ಲಿಂಗವು ವಿಯೋಗವಿಲ್ಲದೆ ಕೂಡಿಹನೆಂಬುದೀಗ 'ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನಿಸ್ಸೀಮೆ

ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸದ್ಭಕ್ತಿಗೊಲವು ತಾನು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃಥ್.

೯೯

ವ. ಮುಕ್ತಿ ಮೂಞಾಱಿಲಿ ಭಕ್ತಿಯೆರಡೊಂದಿಲಿ, ತತ್ತ್ವ ಮೂವ ತ್ವಾಱಿಲಿ ಮೇಲಣಾ, ತತ್ತ್ವಮಸಿ ಸಂಗಮದ ಮುಕ್ತಾಫಲದಹಾರ ಭಕ್ತದೇಹಿಕ ಶಿವನು ಯೋಗಿನಾಥಾ!

ಟೀ. ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಭಾವಲಿಂಗವೆಂದು ಮೂಱಿ, ಆಚಾರಾದಿ ಮಹಾಲಿಂಗಂಗಳಾಱಿ. ಅಂತು ಒಂಬತ್ತು ಲಿಂಗಂಗಳ ಸ್ಥಾನ ಪೂಜೆ ಅರ್ಪಣ ಸದ್ಭಾವಂಗಳನಱಿದು ಮಾಡುವ ಸತ್ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯಹುದೆಂಬುದೀಗ ' ಮುಕ್ತಿ ಮೂಞಾಱಿಲಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ್. ಅಂತು ಒಂಬತ್ತಾದ ಲಿಂಗವು, ಆ ಲಿಂಗವ ಪೂಜಿಸುವ ಭಕ್ತನು ಎಂಬ ಎರಡಾದರೂ ಒಂದೇ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ತಾನೆ ತನ್ನಲ್ಲಿಯೆಂಬುದೀಗ ' ಭಕ್ತಿಯೆರಡೊಂದಿಲಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ್. ತತ್ತ್ವವದ ವೆಂದಡೆ ಲಿಂಗ. ತ್ವಂಪದವೆಂದಡೆ ಅಂಗ. ಅಸಿಪದವೆಂದಡೆ ಸಂಬಂಧವಸ್ತು ಜ್ಞಾನ. ಅಂತು ಲಿಂಗವಾದುದೂ ಭಕ್ತನೆಂಬ ಅಂಗವಾದುದೂ ಸಂಗವೆಂಬ ಜ್ಞಾನ ವಾದುದೂ ಒಂದೇ ಪರಶಿವತತ್ತ್ವವು. ಆ ಪರಶಿವತತ್ತ್ವವು ಮೂವತ್ತಾಱಿ ತತ್ತ್ವಂಗಳ ಮೇಲಣದೆಂಬುದೀಗ ' ತತ್ತ್ವ ಮೂವತ್ತಾಱಿಲಿ ಮೇಲಣ ತತ್ತ್ವಮಸಿ ಸಂಗಮದ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ್. ಲಿಂಗವೆಂಬುದೀಗ ' ಮುಕ್ತಿಫಲಸ್ವರೂಪ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ್. ಅಂತು ಭಕ್ತನ ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವು ಧಾರಣವಾಗಿಪ್ಪುದೆಂಬುದೀಗ ' ಮುಕ್ತಾಫಲದ ಹಾರ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ್. ಅಂತು ಭಕ್ತನೇ ಅಂಗವಾಗಿ, ಆ ಅಂಗದ ಪ್ರಾಣವೇ ಲಿಂಗವಾಗಿಪ್ಪ ಕಾರಣ ' ಭಕ್ತದೇಹಿಕ ಶಿವನೆನಿಸಿದ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ್.

೧೦೦

ವ. ತನುವ ಕೊಟ್ಟು ತನು ಬಯಲಾಯಿತ್ತು. ಮನವ ಕೊಟ್ಟು ಮನ ಬಯಲಾಯಿತ್ತು. ಧನವ ಕೊಟ್ಟು ಧನ ಬಯಲಾಯಿತ್ತು. ಈ ತ್ರಿವಿಧವನೂ ಕೊಟ್ಟ ಕಾರಣ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಬಸವ ಣ್ಣಿಗೆ ಬಯಲಸಮಾಧಿಯಾಯಿತ್ತು.

ಟೀ. ತನು ಮನ ಧನವ ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದ ಕಾರಣ ತಾನು ಲಿಂಗವಾದ ಬಸವಣ್ಣನೆಂಬುದೀಗ ಈ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೧೦೧

ವ. ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದ ಚಿತ್ತಾರದಂತೆ ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದ ಪ್ರಮಥನಾಗಿದ್ದನಯ್ಯಾ ! ಸತ್ಯವಿಲ್ಲದ ಶರಣನಾಗಿದ್ದನಯ್ಯಾ ! 'ಗರೆಯಿಲ್ಲದ' ಕೋಲಿನಲ್ಲಿ ಉದ್ದರೆಯನಿಕ್ಕಿದ ಭಂಡದ ಹರದನಂತಾದನಯ್ಯಾ ಕೂಡಲಸಂಗಮ ದೇವಾ !

ಟೀ. ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಿಲ್ಲದೆ ಚಿತ್ರಕನು ತನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ ರೂಪಿಸಿದ ರೂಪು ರೂಪಿಗೆ ಬಾರದಂತೆ, ತಾನೆಂಬ ಭಾವ ತಿಳಿದು ಮಾಡುವ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಂಬವೆರಡೂ ಶಿವನೆಂಬ ಶಿವಭಾವ ಘಟಿಸಿ ಮಾಡುವ ಸದ್ಭಕ್ತನ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಫಲಭೋಗಶರೀರಿಯಾಗಿ ಭವಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಭಕ್ತನಾದಶಿವನೆಯಾಗಿವು ನೆಂಬುದೀಗ 'ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದ ಚಿತ್ತಾರದಂತೆ ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದ ಪ್ರಮಥನಾಗಿದ್ದನಯ್ಯಾ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ತೋಪುವ ತೋಪಿಕೆಯೆಲ್ಲವೂ ಸತ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿಹುದು ಜೀವರಿಗೆ. ನಿರವಯವಾಗಿವು ಚಿತ್ಸ್ವರೂಪವಾರಿಂಗೆಯೂ ಕಾಣಿಸದೆ ಅಸತ್ಯವಾಗಿ ಹುದು. ಅಂತು ಆರಿಗೆಯೂ ಕಾಣಿಸದೆ ಇವು ಚಿತ್ಸ್ವರೂಪವೇ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ 'ಸತ್ಯವಿಲ್ಲದ ಶರಣನಾಗಿದ್ದನಯ್ಯಾ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಶರಣ ಮಾಡಿದ ಕ್ರೀಗಳೆಲ್ಲಾ ನಿಃಫಲವೆಂಬುದೀಗ 'ಗರೆಯಿಲ್ಲದ ಕೋಲಿನಲ್ಲಿ ಉದ್ದರೆಯನಿಕ್ಕಿದ ಭಂಡದ ಹರದನಂತಾದನಯ್ಯಾ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೧೦೨

ವ. ಹತ್ತಿ ಕದಿರು ಟಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಲ್ಲ ನೂಲುಂಟು. ಸೆಲದಿಯ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೆ ನೂಲುಂಟು. ಭಕ್ತರ ಭಾವದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವುಂಟು. ರೇಕಣ್ಣಪ್ರಿಯನಾಗಿನಾಥನ ಶರಣರ ಮನದ ಕೊನೆಯನೆತ್ತಿದರೆ ಲಿಂಗದ ಗೊಂಚಲುಂಟು !

ಟೀ. ಹತ್ತಿ ಕದಿರು ಟಾಟಿ ಮೂಱಿನೂ ಕೂಡಿ ತಿರುಹುತ್ತಿದ್ದ ಕ್ರಿಯಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೂಲು ಬರುತ್ತಿಹುದು. ಆ ತಿರುಹುತ್ತಿದ್ದ ಕ್ರಿಯೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಹಂತೆ ಶಿವನನಾಹ್ವಾನಿಸಿ ಮಾಡುವ ಶೈವಪೂಜಾಕ್ರಿಯಾಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವನು ಬಂದಿತು. ಆ ಕ್ರಿಯೆ ಬಿಟ್ಟು ವಿಸರ್ಜಿಸಿದಾಗವೇ ಶಿವ ಹೋಹನೆಂಬುದೀಗ 'ಹತ್ತಿ ಕದಿರು ಟಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಲ್ಲ ನೂಲುಂಟು' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಸೆಲದಿಯ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಸದಾ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿ ನೂಲಿವುದು ಎಂತಂತೆ ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿದ್ದ ವೀರಶೈವ ಭಕ್ತನಂಗ ಮನ ಭಾವಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವನು ಸನ್ನಿಹಿತ

ನಾಗಿ ನೆಲಿಸಿಪ್ಪನೆಂಬುದೀಗ ' ಸೆಲದಿಯ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೇ ನೂಲುಂಟು. ಭಕ್ತರ ಭಾವದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವುಂಟು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಶಿವಶರಣರ ಮನದಾಸೆ ಅನುಭಾವದಿಂದ ಮಥನಿಸಿದಡೆ ಶರಣನ ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗಂಗಳಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿಹವೆಂಬುದೀಗ ' ಶರಣನ ಮನದ ಕೊನೆಯನೆತ್ತಿದರೆ ಲಿಂಗದ ಗೊಂಚ ಉಂಟು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೧೦೩

ವ. ಭಕ್ತನ ಮುಖದರ್ಪಣದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವ ಕಾಣಬಹುದಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಬಾರದು. ಭಕ್ತದೇಹಿಕದೇವ ಅನುಮಿಷನಾಗಿ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವ ಭಕ್ತನ ನುಡಿಯ ನಡುವೆ ರಾಸಿಯಾಗಿವನು.

ಟೀ. ತೆಟಹು ಮಟಹುಗಳಿಲ್ಲದೆ ಅಖಂಡ ಜ್ಞಾನದೃಕ್ಕುಳ್ಳ ಲಿಂಗವು ಭಕ್ತನ ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ ಪರಿಪೂರ್ಣನಾಗಿವನು. ಅಂತು ಭಕ್ತನು ಸರ್ವಾಂಗ ಲಿಂಗಮಯವಾಗಿವನಾಗಿ ಆ ಸದ್ಭಕ್ತನು ತಾನನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಲಿಂಗಾನುಭಾವ ವರ್ತನೆಯ ನುಡಿಯಲು ಆ ನುಡಿದ ವಚನಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗದ ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಕಾಶ. ಅಂತವು ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿವ ಕಾರಣ ಸದ್ಭಕ್ತರು ನುಡಿದ ವಚನಪ್ರಮಾಣಂಗಳಿಂದ ಅಪಿದಾತಂಗೆ ಲಿಂಗವದವು ಸಾಧ್ಯವಹುದಲ್ಲದೆ ಮಿಕ್ಕಿನ ವೇದಾಗಮಂಗಳಿಂದ ಸಾಧಿಸಿದನೆಂಬವರಿಗೆ ಲಿಂಗವು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೧೦೪

ವ. ಹಾವಿನ ಡೊಂಕು ಹುತ್ತಕ್ಕೆ ಸಸಿನ. ನದಿಯ ಡೊಂಕು ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಸಸಿನ. ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರ ಡೊಂಕು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಸಸಿನ.

ಟೀ. ಫಲಪದಮುಕ್ತಿಗಳೆಂಬವನೇನನು ಬಯಸದೆ, ಶಿವಭಾವ ಘಟಿಸಿ ಮಾಡುವ ಸದ್ಭಕ್ತನ ಕ್ರಿಯಾಚಾರಿತ್ರಂಗಳೆಂತಾದರೆಯೂ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೧೦೫

ವ. ಆದಿಯಲ್ಲಿ ದೇವ ನಿಮ್ಮನಾರು ಬಲ್ಲರು ? ವೇದಂಗಳು ಮುನ್ನಲ ತತ್ತಲಾಯವು. ವೇದಿಗಳು ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬರು, ನಾದ ಬಿಂದು ಕಳಾತೀತನೆಂಬರು ಸಾಧನ ಸದ್ಭಕ್ತರು. ಸಜ್ಜನರಿಚ್ಚೆಗೆ ಬಂದೆಯಾಗಿ ಈಗೀಗ ದೇವನಾದೆ ಶಂಭು ಜಕ್ಕೇಶ್ವರಾ !

ಟೀ. ವೇದಂಗಳನಿಜದ ವೇದಾಂತಿಗಳಿಗಿವೆಗೆ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲದ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು
ಭಕ್ತಂಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಹನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೧೦೬

ಭಕ್ತಿಸ್ಥಲ ಸಂಪೂರ್ಣ

ಅಂತು ಸ್ಥಲ ೧೦೦ಕ್ಕಂ ಶ್ಲೋಕ ೧೦೦ಕ್ಕಂ ವಚನ ೩೦೬ಕ್ಕಂ

ಮಂಗಳಂ

ಶ್ರೀ

೧೧ ಮಾಹೇಶ್ವರಸ್ಥಲ

✱

ಸೂತ್ರ. ಅಂತು ಗುರುಪದೇಶದಿಂದ ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮವೆ ಪರಶಿವ ಸಂದಜಿದು ತನು ಮನ ಧನಂಗಳು ತಾ ಮೊದಲಾಗಿ ಸಕಲ ತತ್ತ್ವ ಪದಾರ್ಥಂಗ ಳೆಲ್ಲಾ ತಿವನಸೊಮ್ಮೊಂದಜಿದು ನಿರ್ವಂಚಕನಾಗಿ ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಕಿಂಕಿಲ ಭಾವದಿಂದ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತ, ಆ ಅರ್ಪಿಸುವ ಭಕ್ತನೇ ಅಂಗವೆಂದು, ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಂಬ ಲಿಂಗವೇ ಪ್ರಾಣವೆಂದು, ಆ ಲಿಂಗಾಂಗವೆರಡಾದುದು ಒಂದೇ ವಸ್ತುವೆಂದಜಿದು, ಅನನ್ಯಭಾವದಿಂದ ಭೇದವಳಿದ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಮಾಡುವ ಭಕ್ತಿಯೇ ಪರಮ ಪದ ವೆಂದು, ಪರಧನ ಪರಸ್ತ್ರೀ ಪರಲೋಕಂಗಳ ಬಯಕೆಗೆಟ್ಟು, ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಂಗ ಸುಖದವಿರಲ್ಜ್ಞಾನ ನಿರ್ಧರವಾಗಿ ನಿಂದ ನೈಷ್ಠಿಕಾಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಜಾತಿವರ್ಣಾಶ್ರಮಾ ಭಿಮಾನಂಗಳಿಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗಾಭಿಮಾನಿಯಾಗಿದುದೇ ಮಾಹೇಶ್ವರಸ್ಥಲವೆಂದು ಹೇಳ ಲಾದುದು.

ಮಾಹೇಶ್ವರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಶ್ಲೋಕ :

ಪರಸ್ತ್ರೀಯಂ ಪರಾರ್ಥಂ ಚ ವರ್ಜಿತೋ ಭಾವಶುದ್ಧಿಮಾನ್
ಲಿಂಗನಿಷ್ಠೋ ನಿಯುಕ್ತಾತ್ಮಾ ಮಾಹೇಶ್ವರ ಉದಾಹೃತಃ

ಟಿ. ಪರಸ್ತ್ರೀಯನು ಪರದ್ರವ್ಯವನು ವರ್ಜಿಸಿ ಶುದ್ಧನಾಗಿ ಲಿಂಗನಿಷ್ಠ ಯುಕ್ತನು ಮಾಹೇಶ್ವರನು ಎಂದು ಈಶ್ವರನು ಹೇಳಿದನು. ೧

ಸಿದ್ಧಾಂತತೇಖರೀ :

ಸದಾಕಾಲೇ ಶಿವೇ ಭಕ್ತಿಲಿಂಗಜಂಗಮಃಪೂಜನಂ
ಏಕಪತ್ನೀವ್ರತಂ ವೀರಮಾಹೇಶ್ವರಮಹಾವ್ರತಂ

ಟೀ. ಸದಾಕಾಲೇ - ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಶಿವೇ - ಶಿವನಲ್ಲಿ, ಭಕ್ತಿ - ಭಕ್ತಿಯು, ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಪೂಜನಂ - ಲಿಂಗಪೂಜೆಯು ಜಂಗಮಪೂಜೆಯು, ಏಕಪಕ್ಷೀವ್ರತಂ - ಒಬ್ಬ ಪುರುಷನಲ್ಲಿ ಸ್ವಸ್ತ್ರೀಯ ವ್ರತವು ಹೇಗೆ ಹಾಂಗೆ, ವೀರ ಮಾಹೇಶ್ವರವ್ರತಂ - ವೀರಮಾಹೇಶ್ವರರುಗಳ ಮಹಾವ್ರತವು. ೨

ಅಚಿಂತ್ಯ ವಿಶ್ವಸಾದಾಪ್ಯೇ :

ಶಬ್ದಂ ಗೃಹ್ಯನ್ನಗೃಹ್ಣಿಯಾದನ್ಯಾಖ್ಯಾಂ ಹರಾದೃತೇ
ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ನ ಪದ್ಯತೇ ಚಾನ್ಯದೃತೇ ಭೂತೇಶ್ವರಾಲಯಾತ್

ಟೀ. ಆ ವೀರಮಾಹೇಶ್ವರನ ವರ್ತನೆ ಶಬ್ದವನು ಗೃಹ್ಯನ್-ಗ್ರಹಿಸು ತ್ತಲೂ, ಹರಾದೃತೇ-ಪರಮೇಶ್ವರನಿಂದ ಬೇಟಾದ, ಅನ್ಯಾಖ್ಯಾಂ-ಇತರ ದೇವತಾ ನಾಮವನು, ನ ಗೃಹ್ಣಿಯಾತ್-ಅಂಗೀಕರಿಸನು, ಭೂತೇಶ್ವರಾಲಯಾತ್-ಶಿವಾ ಲಯಕ್ಕಿಂದವೂ, ಯತೇ-ಹೊರಗಾದ, ಅನ್ಯತ್-ಮತ್ತೊಂದು ದೇವಾಲಯವನು, ಪದ್ಭ್ಯಾಂ-ಪದಂಗಳಿಂದ, ನ ಪದ್ಯತೇ-ಎಯ್ದತ್ತಿರನು. ೩

ಶೈವರತ್ನಾಕರದಲ್ಲಿ :

ತದೇವ ಲಿಂಗಂ ತತ್ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಲಿಂಗಾಚಾರಸ್ತು ಯಸ್ಯ ನೈ
ತೇನೈವಾಚಾರಲಿಂಗೇನ ಲಿಂಗೀ ಮಾಹೇಶ್ವರೋ ಜನಃ

ಟೀ. ಯಸ್ಯ ನೈ - ಆವಾತಂಗೇ, ಲಿಂಗಾಚಾರಸ್ತು - ಲಿಂಗಾಚಾರವುಂಟು, ತತ್ಪ್ರೋಕ್ತಂ, ತತ್ - ಆ ಪ್ರಕಾರ, ಪ್ರೋಕ್ತಂ-ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಂಥಾ, ತದೇವ-ಅದೇ, ಲಿಂಗಂ-ಲಿಂಗವು, ತೇನ ಆಚಾರಲಿಂಗೇನೈವ - ಆ ಆಚಾರಲಿಂಗದಿಂದವೆ, ಮಾಹೇ ಶ್ವರಃ-ಮಾಹೇಶ್ವರಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿ, ಜನಃ-ಜನವು, ಲಿಂಗೀ-ಲಿಂಗವಂತನಹನು. ೪

ಸ್ತೋತ್ರಾರ್ಣವದಲ್ಲಿ :

ಮತ್ತೋಽನ್ಯದನಪೇಕ್ಷಾಣಾಂ ಮದ್ಗತಾನಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ
ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ಮಹೇಶಾನಾಮಪಿ ತೂಲಾಯತೇ ಪದಂ

ಟೀ. ಮತ್ತಃ-ನನಗಿಂದವೂ, ಅನ್ಯತ್-ಮತ್ತೊಂದು, ಅನಪೇಕ್ಷಾಣಾಂ- ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದವರುಗಳಾಗಿ, ಮದ್ಗತಾನಾಂ-ನನ್ನನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದವರುಗಳಾದ,

ಮಹಾತ್ಮಾನಾಂ-ಮಹಾತ್ಮರುಗಳಿಗೆ, ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ಮಹೇಶಾನಾಂ - ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ಮಹೇಶ್ವರರುಗಳ, ಪದಮಪಿ-ಸ್ಥಾನವು, ತೂಲಾಯತೇ-ಅರಳಿಯೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಸ್ಸಾರವಾಗುತ್ತಿಹುದು.

೫

ಮಾಹೇಶ್ವರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ವಚನ :

ಏನೂ ಏನೂ ಇಲ್ಲದ ವಾಚ್ಯಾತೀತ ನಿರ್ನಾಮವಸ್ತು ತಾನೆ ತನ್ನ ಲೀಲಾ ವಿಲಾಸದಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿಸಿದ ಪ್ರಭಾವದ ಸ್ಫುರಣವೇ ಮಹಾಪ್ರಕಾಶ. ಆ ಪ್ರಕಾಶದ ಅವರಣವೇ ನಿಜಾತ್ಮನು. ಆ ನಿಜಾತ್ಮನೇ ತನ್ನಿಂದಾದ ಸಮಸ್ತ ವಸ್ತುಗಳೆನಿಸ ತತ್ತ್ವಂಗಳಿಗೆ ತಾನೆ ಕಾರಣವಾದ. ಇದನಜಿಯದೆ ಆತ್ಮಗೆ ಅನಾದಿ ಮಲ ಪಶುತ್ವ ಪಾಶಬದ್ಧನೆಂಬರು ಅದು ಹುಸಿ. ಆ ಆತ್ಮನು ತನ್ನಿಂದ ಪ್ರವರ್ತಿಸುವ ಮಹದಾದ ತತ್ತ್ವಂಗಳಿಗೆ ತಾನೆ ಮೂಲಾಧ್ಯಾಯವಾದ ಕಾರಣ ಮೂಲ ಪ್ರಕೃತಿ ಸ್ವರೂಪವೆನಿಸಿಕೊಂಡನು. ಈ ನಿಜಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಅನಾದಿ ಮಲ ಪಾಶಂಗಳು ತಡ್ಡವಲ್ಲ. ಅದು ಕಾರಣ ಈ ಆತ್ಮನು ಮೇಲಣ ಮಹಾಲಿಂಗ. ಅದು ತಾನೆ ಲಯಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಗಮಿಸುವುದಕ್ಕೂ ತಾನೆ ಕಾರಣವಾದುದಾಗಿ ಪಡೆವದಾರ್ಥವಿಲ್ಲ. ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ : ವರಾಪುರತರವಸ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ಬಿಚ್ಚಿ ಬೇಜಾಗದ ಕಾರಣ ಅದು ದೀಪ ದೀಪದ ಪ್ರಭೆಯಂತೆ. ರತ್ನ ರತ್ನದ ಕಾಂತಿಯಂತೆ. ಇಂತೀ ಸಹಜಸೃಷ್ಟಿಯನಜಿಯದೆ ಅನಾದಿ ಆತ್ಮಗೆ ಪಾಶಂಗಳುಂಟು. ಆತ್ಮನೆಂಬ ಪಶುವಿಗೆ ಪಾಶನೆಂಬ ಮಾಯೆಗೆ ಪತಿ ಶಿವನೆಂಬರು. ಇಂತೀ ತೆಪದಲ್ಲಿ ತ್ರಿಪದಾರ್ಥಂಗಳ ಹೇಳುವರು. ಸೃಷ್ಟಿ ಮೊದಲು ಐಕ್ಯ ಕಡೆಯಾಗಿ ಅಭೇದವಲ್ಲದೆ ಭೇದವಿಲ್ಲ ಇನ್ನು ಅದ್ವೈತಿಯ ಮತದಲ್ಲಿ ನೇದಾಂತಿಯೆಂಬಾತ ನಿಜಸೃಷ್ಟಿಯನಜಿಯನು. ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ : ' ಶಕ್ತ್ಯ ಧೀನ ಪ್ರಪಂಚಸ್ಯ ' ಎಂದು ಶ್ರುತಿಯೆಂಬುದನಜಿದು, ಆ ಶಕ್ತಿಯ ಆಧೇಯದಲ್ಲಿ ತೋಜುವ ತತ್ತ್ವಂಗಳ ಪ್ರವರ್ತನೆ ವಿಶ್ವವೆನಿಸುವುದು. ಇದನಜಿಯದೆ ನೇದಾಂತಿ ದೃಗ್ವೈಶ್ಯವೆಂಬ, ದೃಕ್ಕೇ ವಸ್ತುವೆನಿಸ ಆತ್ಮನೆಂಬ, ದೃಶ್ಯವೇ ಮಾಯೆ ಯೆಂಬ, ಇದು ಹುಸಿ. ಆ ಶಕ್ತಿಯ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ತೋರುವ ವಿಶ್ವಪ್ರಪಂಚು, ಆ ಪ್ರಪಂಚಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತೋಜುವ ಶಕ್ತಿಯ ಕ್ರಮವೆಂತೆಂದಡೆ : ಜಲಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತೋಜುವ ಇನಬಿಂಬದಂತೆ ಬಿಂಬಿಸುವದಾಗಿ ಆ ಬಿಂಬವೇ ಜೀವ. ಆ ಜೀವನೇ ದೃಕ್ಯ. ಆ ಜೀವನ ಕಯ್ಯ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಬ ವಿಷಯವೇ ಮಾಯೆ. ಈ ಎರಡು ವ್ಯವಹಾರ ಆ ಶಕ್ತಿಗೆ ಇಲ್ಲವಾಗಿ ದೃಗ್ವೈಶ್ಯವೆಂಬ ನೇದಾಂತಿಯ ಮತ ವಂತಿರಲಿ. ಇಂತೀ ದ್ವೈತಾದ್ವೈತದಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸರು ನಮ್ಮ ಶರಣರು. ಆ ದ್ವೈತಾದ್ವೈತದಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸುವ ಪ್ರವರ್ತನಕ್ಕೆ ತಾವೆ ಕಾರಣವೆನಿಸಿಪ್ಪರು. ಇಂತೀ

ಕಾರಣವೆನಿಸಿವು ಶರಣನ ನಿಲವೆಂತುಟೆಂದರೆ, ಸಕಲ ವಿಶ್ವವೇ ಸತಿಯರಾಗಿ, ತಾನು ತನ್ನ ನಿಜಕ್ಕೆ ಅಂಗವಾಗಿ, ಆ ನಿಜವೇ ಆತ್ಮಗೆ ಅಂಗವಾಗಿ ನಿಂದ ನಿಜವೇ ಪರ ವಸ್ತುವಿನ ಪ್ರಭಾವ. ಆ ಪ್ರಭಾವವಾದ ಶರಣನ ನಿಲವೇ ಉರಿಲಿಂಗದೇವನೆಂಬ ಗಂಡನಾಗಿ ಬಂದು ತೆಗೆದಪ್ಪಿದನಾಗಿ ನಾನೀನೆಂದು ನೆರೆದರೆ ತಾನೆಯಾಗಿ ಒಳ ಹೊರಗೆ ತೊಡಗಿ ಕರತಳಾಮಳಕವಾಗಿ ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವಿಸಿ ತೋರಿದ ನಯ್ಯಾ!

ಟೀ. ಅಖಂಡ ಚಿತ್ ಪ್ರಕಾಶವನುಳ್ಳ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವು ತನ್ನ ಸ್ವಲೀಲೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಚಿತ್ರಭಾಸಾಮರ್ಥ್ಯಶಕ್ತಿಯೊಳಂದಂಶಮಂ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಆತ್ಮನೆಂಬಂಗೆ ವಾಯಿತ್ತು. ಅಂತವು ಆತ್ಮಲಿಂಗಸ್ವರೂಪೆ ಶರಣನೆಂಬ ಸತಿಯಾಗಿ, ಆ ಶರಣನ ನಿಜವಪ್ಪ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೇ ವತಿಯಾಗಿ, ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧದ ಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯೆ ನಟಿಸಿ ಭೇದವಳಿದು ಶರಣನ ಒಳಹೊರಗೆನ್ನದೆ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬಂದು ಇಷ್ಟಲಿಂಗವಾಗಿ ಬೆಳಗಿ ತೋರಿ, ಅನಿಷ್ಟವ ನಷ್ಟವ ಮಾಡಿದರೆ ಶರಣಗೆ ಲಿಂಗನಿಜದ ದೃಢ ಘಟಿಸಿ ಮುನ್ನಿನಂತೆ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿವು ಶರಣ. ಅಂತಲ್ಲದೆ ಬಹಿಯ ವೇದಾಂತ ಸಿದ್ಧಾಂತದಿಂದ ಶಿವಪದ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೧

ವ. ವೃದ್ಧಿಯನತಿಗಳೆದು ಅಪ್ಪುವಿಲ್ಲ. ಅಪ್ಪುವನತಿಗಳೆದು ಅಗ್ನಿಯಿಲ್ಲ. ಅಗ್ನಿಯನತಿಗಳೆದು ವಾಯುವಿಲ್ಲ. ವಾಯುವನತಿಗಳೆದು ಆಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಆಕಾಶವನತಿಗಳೆದು ನಾದವಿಲ್ಲ. ನಾದವನತಿಗಳೆದು ಬಿಂದುವಿಲ್ಲ. ಬಿಂದುವನತಿಗಳೆದು ಕಳೆಯಿಲ್ಲ. ಕಳೆಯನತಿಗಳೆದು ಆತ್ಮವಿಲ್ಲ. ಆತ್ಮವನತಿಗಳೆದು ಗೋಹೇಶ್ವರನೆಂಬ ಲಿಂಗವಿಲ್ಲ.

ಟೀ. ಆತ್ಮವೊದಲಾಗಿ ವೃದ್ಧಿಕಡೆಯಾದ ತತ್ತ್ವಂಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕೂಡಿ ಅಂಗಸ್ವರೂಪು. ಆ ಅಂಗದ ಚೈತನ್ಯವೇ ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪು. ಆ ಲಿಂಗವಿರಹಿತವಾಗಿ ಅಂಗತತ್ತ್ವಂಗಳ ತೋರಿಕೆ ತೋರಲೆಯಿಲ್ಲವಾಗಿ ಅಂತು ಆತ್ಮವೊದಲಾದ ಅಂಗತತ್ತ್ವಂಗಳ ತೋರಿಕೆಯಿಲ್ಲವೂ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿಯೆ ತೋರಿ, ಲಿಂಗದಲ್ಲಿಯೆ ಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿ, ಲಿಂಗದಲ್ಲಿಯೆ ಅಡಗುತ್ತಿಹ ಭೇದವನಜಿಡು, ಅಂಗದೊಳಗಿರ್ದ ಲಿಂಗವ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿಗೊಳಿಸಿ, ಆ ಮೂರ್ತಿಯಾದ ಇಷ್ಟ ಲಿಂಗವೆ ಪ್ರಾಣಸ್ವರೂಪಾಗಿ ಕಾಬ ನೈಷ್ಠಿಕಾಭಾವ ಘಟಿಸಿ ಭಕ್ತಿ ಮಾಡಬಲ್ಲದೆ ಅಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪೆಯಾಗಿವುನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೨

ವ. ಸನಕ^೧ ಸಾನಂದ^೨ ಮನು ಮುನಿ ಜನಂಗಳು ಅಜಿಯರಯ್ಯಾ ನಿಮ್ಮ ಅಂತುವನು. ಒಂದಿಲ್ಲ ಹಲವಾಗಿ, ಹಲವಿಲ್ಲ ಒಂದಾಗಿ, ಸಾಕಾರ ನಿರಾಕಾರವಾಗಿಪ್ಪಲ್ಲಿ ಏಕವಾಗಿಪ್ಪೆ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿನಾಥ ನೀನೆಯಾಗಿ.

ಟೀ. ಪರಶಿವತತ್ತ್ವವು ತಾನೊಂದೆಯಾಗಿದ್ದು ತನ್ನ ಸ್ವಲೀಲೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಚಿದಂಶಕಲೆಯಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಹಲವಾತ್ಮರಾದರೆಂಬುದೀಗ ' ಒಂದಿಲ್ಲ ಹಲವಾಗಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಾದ ಹಲವಾತ್ಮರುಗಳಲ್ಲಿ ಪರಮಚೈತನ್ಯವಾಗಿ ಭೇದವಿಲ್ಲದಿವು ವಸ್ತುವೊಂದೇ ಎಂಬುದೀಗ ' ಹಲವಿಲ್ಲ ಒಂದಾಗಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಆತ್ಮನೆಂಬ ಅಂಗಸ್ವರೂಪಾದ ಸಾಕಾರ, ಆ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿವು ಚೈತನ್ಯಲಿಂಗವೆ ನಿರಾಕಾರ. ಅಂತು ತನ್ನಲ್ಲಿವು ನಿರಾಕಾರಲಿಂಗವ ಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಕೂಡಿ ಜೀವಭಾವವಳಿದೆ ಶಿವನೆಯಾಗಿವುನೆಂಬುದೀಗ ' ಸಾಕಾರ ನಿರಾಕಾರ ವಾಗಿಪ್ಪಲ್ಲಿ ಏಕವಾಗಿಪ್ಪೆ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧಮಲ್ಲಿನಾಥ ನೀನೆಯಾಗಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗದ ಆದ್ಯಂತವ ಲಿಂಗಶರಣರೆ ಅಜಿದು ಲಿಂಗವಪ್ಪರಲ್ಲದೆ ಉಳಿದ ವೇದಾಗಮ ಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳಿಂದ ಸಾಧಿಸುವ ಮುನಿಜನಂಗಳು ಮೊದಲಾದ ದೇವತಾದಿ ಗಳಜಿಯರೆಂಬುದೀಗ ' ಸನಕ^೧ ಸಾನಂದ^೨ ಮನುಮುನಿಜನಂಗಳಜಿಯರಯ್ಯಾ ನಿಮ್ಮ ಅಂತುವನು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೩

ವ. ಭಕ್ತಿಹೀನನ ದಾಸೋಹವ ಸದ್ಭಕ್ತರು ಸವಿಯರು. ಬೇವಿನ ಹಣ್ಣು ಕಾಗೆಗೆ ಇನಿದಲ್ಲದೆ ಕೋಗಿಲೆಗೆ ಮೆಲಬಾರದು. ಲಿಂಗಸಂಬಂಧ ವಿಲ್ಲದವರ ನುಡಿ ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರಿಗೆ ಸಮನಿಸದು.

ಟೀ. ಭಕ್ತಿಯೆಂಬುದು ಎರಡಿಲ್ಲದ ಕೂಟ. ಆ ಎರಡಿಲ್ಲದ ಕೂಟ ವೆಂಬುದೆ ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧ. ಅಂತವು ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದೆ ಭವಿಯಾಗಿ ಶೈವಪೂಜಾದಾಸೋಹಂಗಳನು, ಆತ ನುಡಿದ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನದ ಮಾತುಗಳನು ಸಲ್ಲ ವಿಟ್ಟಿಹರು ವೀರಶೈವ ಷಟ್ಸ್ಥಲಜ್ಞಾನಿಗಳೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೪

ವ. ಕಾರ್ಯವಿಲ್ಲ, ಕಾರಣವಿಲ್ಲ, ಏತಕ್ಕೆ ಭಕ್ತರಾದೆವೆಂಬಿರಿ? ೩ಅಯಿವರ ೩ ಬಾಯ ಎಂಜಲನುಂಬಿರಿ. ೪ಅಯಿವರು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮುಖವ

ನಟಿಯಿರಿ. ಮೂಱು ಸಂಕಲೆಯ ಕಳೆಯಲಟಿಯಿರಿ. ಕಾಯ
ವಿಡಿದು ಲಿಂಗವ ಮುಟ್ಟಿಹೆನೆಂಬ ಭ್ರಮೆಯ ನೋಡಾ ಗೋಹೇ
ಶ್ವರಾ !

ಟೀ. ಕಾರ್ಯವೆಂದಡೆ ಜೀವನು. ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಶಿವನು. ಅಂತಪ್ಪ
ಶಿವಜೀವರ ನೆಲೆಯನಟಿದು ಕೂಡಿದ ಕೂಟವೆ ಭಕ್ತಿ. ಅಂತಪ್ಪ ಭಕ್ತಿಯನಟಿ
ಯದೆ ಬಟಿದೆ ಭಕ್ತರಾದೆಂಬವರಿಗೆ ನಾಚಿಕೆಯಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ಕಾರ್ಯವಿಲ್ಲ,
ಕಾರಣವಿಲ್ಲ, ಏತಕ್ಕೆ ಭಕ್ತರಾದೆಂಬಿರಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಜೀವನೆ
ಅಂಗ, ಶಿವನೆ ಲಿಂಗ, ಸಂಬಂಧವೆ ಭಕ್ತಿ. ಅಂತಪ್ಪ ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧದ
ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದಿಗಳಾಗಲಟಿಯದೆ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಂಗಳ ಉಚ್ಚಿಷ್ಟವ
ನುಂಬವರಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ಅಯಿವರ ಬಾಯ ಎಂಜಲವನುಂಬಿರಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿ ಆದಿಶಕ್ತಿ ಪರಾಶಕ್ತಿಯೆಂಬವರಿಗೆ
'ಅಯಿವರು ಸ್ತ್ರೀಯರೆ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಪ್ಪ ಅಯಿವರು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅಂಗ
ವಾಗಿ 'ಪೀಠಸ್ವರೂಪರು'. ಆ ಅಂಗಸ್ವರೂಪರಾಗಿಪ್ಪ ಶಕ್ತಿಗಳ ಶಿರಸ್ಸಾಗಿಪ್ಪ
ಮುಖವೇ ಲಿಂಗವೆಂಬುದೀಗ 'ಅಯಿವರು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮುಖವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.
ಅಂತಪ್ಪ ಪಂಚಶಕ್ತಿಯರೇ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಂಗಳೆಂದು, ಆ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಂಗಳಲ್ಲಿ
ಪಂಚಲಿಂಗಮುಖವನಟಿದು ಅರ್ಪಿಸಿ ಪ್ರಸಾದಿಗಳಾಗಲಟಿಯದವರು ಭಕ್ತರಲ್ಲ
ವೆಂಬುದೀಗ ' ಅಯಿವರು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮುಖವನಟಿಯಿರಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.
ಆಣವಮಲ ಮಾಯಾಮಲ ಕಾರ್ಮಿಕಮಲವೆಂಬ ಮಲಪಾಶಂಗಳ ಗುರು ಲಿಂಗ
ಜಗಮ ಮುಖದಿಂದ ತ್ಯಜಿಸಲಟಿಯದವರು ಭಕ್ತರಲ್ಲದವರು ಎಂಬುದೀಗ
' ಮೂಱು ಸಂಕಲೆಯ ಕಳೆಯಲಟಿಯಿರಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು
ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧದ ಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯೆಯಿಲ್ಲದೆ ದೇಹದ ಅಹಂಮಮತೆವಿಡಿದು ಲೋಕಾ
ಚಾರದಲ್ಲಿ ನಡೆವುತಿಪ್ಪಂಗವ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಕೂಡಬೇಕೆಂಬವರೆಲ್ಲರೂ ಭ್ರಮಿತರೆಂಬು
ದೀಗ ' ಕಾಯವಿಡಿದು ಲಿಂಗವ ಮುಟ್ಟಿಹೆನೆಂಬ ಭ್ರಮೆಯ ನೋಡಾ ' ಎಂಬ
ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

೫

ವ. ಆದ್ಯರಲ್ಲ, ವೇದ್ಯರಲ್ಲ, ಸಾಧ್ಯರಲ್ಲದ ಹಿರಿಯರ ನೋಡಾ ! ತನು
ವಿಕಾರ ಮನವಿಕಾರ ಇಂದ್ರಿಯವಿಕಾರ ಹಿರಿಯರ ನೋಡಾ ! ಶಿವ

ಚಿಂತೆ ಶಿವಜ್ಞಾನಿಗಳ ಕಂಡಡೆ ಆಳವಾಡಿ ನುಡಿವರು ಗೊಹೇಶ್ವರನ
ನಜಿಯದ ಕರ್ಮಿಗಳು.

ಟೀ. ಮುನ್ನ ರುದ್ರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಾಹೇಶ್ವರರಾಗಿದ್ದು ಮರ್ತ್ಯಲೋಕಕ್ಕೆ
ಬಂದು ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧದ ಕ್ರೀವಿದಿದು ಆಚರಿಸುತ್ತಿವೆವರಿಗೆ ' ಆದ್ಯರೆ ' ಎಂಬ
ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಲ್ಲದೆ ಜಗದಾತ್ಮರೊಳು ಒಬ್ಬ ಆತ್ಮಗೆ ಶಿವಕೃಪೆಯಾಗಲು
ಶಿವಜ್ಞಾನ ವೇದಿಸಿ ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಿವರು, ಅಂತವರಿಗೆ
'ವೇದ್ಯರೆ'ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಆದ್ಯರು ವೇದ್ಯರುಗಳೊಳಗೆ ಶಿವವದಸಾಧ್ಯ
ವಾಗಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಿವರು 'ಸಾಧ್ಯರೆ'ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಇಂತೀ ಮೂರು ಪ್ರಕಾರ
ದವರು ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತರವರು. ಈ ಮೂವುಗಳಿಗೆ ಒಂದೂ ಇಲ್ಲದೆ ಬಹಿಯ
ವೇಷ ಲಾಂಛನದಿಂದ ಹಿರಿಯರೆನಿಸಿಕೊಂಡು, ದೇಹೇಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯ ವಿಕಾರಂಗ
ಳಲ್ಲಿ ಅಶಾತ್ಯವ್ಯರಾಗಿದ್ದು ತಾವು ಹಿರಿಯರೆಂದು ಶಿವಜ್ಞಾನಿಗಳ ಕಂಡಡೆ ಜಜ್ಜಿವು
ತ್ತಿವರು, ಅವರು ಶಿವನನಜಿಯದ ಪಾಪಕರ್ಮರೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪ
ರ್ಯಾರ್ಥ.

೬

ವ. ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗವ ಧರಿಸಿ ಲಿಂಗಪ್ರಾಣಿಯಾದ ಬಳಿಕ ಮರಳಿ
ಭವಿಯ ನಂಟರೆಂದು ಬೆರಸಿದರೆ ಕೊಂಡ ಮಾಹಿಂಗೆ ಹೋಹುದು
ತನ್ನದು. ತ್ರಿವಿಧನಾಶಕನು ಹಸಿಯ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಮಡ
ಕೆಯು ಅಗ್ನಿಮುಖದಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧವಾದ ಒಳಿಕೆ ಅದು ತನ್ನ ಪೂರ್ವ
ಗುಣವ ಬೆರಸುವುದೇ ?

ಸಾಕ್ಷಿ :

ಅಗ್ನಿದಗ್ಧೋಘಟಃ ಪ್ರಾಹುರ್ನಭೂಯೋ ವೃತ್ತಿಕಾಯತೇ
ತಚ್ಚಿವಾಚಾರಸಂಗೇನ ನಪುನರ್ಮಾನುಷೋ ಭವೇತ್

ಇದು ಕಾರಣ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯವ ಕಳೆದ ಭಕ್ತನಪೂರ್ವ ಕೂಡಲ
ಸಂಗಮದೇವಾ.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೭

ವ. ಅಂಗದಾಶ್ರಯವಳಿದು ಲಿಂಗದಾಶ್ರಯವಾದ ಬಳಿಕ, ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಲಿಂಗಾ
ಚಾರವಲ್ಲದೆ ಅಂಗಕ್ರಿಯೆಯೆಂಬುದನಂಗವಿಸರು ನೋಡಾ ! ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ

ನಿಷ್ಕೆವಂತರಾದ ಬಳಿಕ ಅನ್ಯನಾಮವಿಡಿದು ಬಳಲುವ ಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಿಯದು ? ಇದುಕಾರಣ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನ ಶರಣರು ಅನ್ಯವನಾಚರಿಸುವರಲ್ಲ.

ಟೀ. ಶ್ರೀಗುರು ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗಸಾಹಿತ್ಯವ ಮಾಡಿ ಪಂಚಭೂತ ಕಾಯವೆಂಬ ನಾಮವಳಿದು ಮಂತ್ರಕಾಯವೆನಿಸಿ, ವಾಯುಪ್ರಾಣಿಯೆಂಬ ನಾಮವಳಿದು ಲಿಂಗಪ್ರಾಣಿಯೆನಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಆ ಸದ್ಭಕ್ತನು ತನ್ನ ತನು ವನ ಪ್ರಾಣಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವಾದವೆಂಬ ವಿಶ್ವಸದೃಢ ಘಟಿಸಿ ಲಿಂಗಾಚಾರಕ್ರಿಯೆಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಿವೆ ಲಿಂಗಶರಣರು ತಾವು ಶಿವನಾದೆವೆಂಬ ನಿಶ್ಚಯಭಾವದಿಂದ ತಾವು ಶಿವನೆಂಬ ಭಾವವ ನಿರ್ಧರಿಸಿಹರಲ್ಲದೆ ಮುಳಿದು ಮರಳಿ ಜೀವ ನಾನೆಂಬ ನಾಮವನುಡಿದು ಶಿವಂಗೆ ಭಿನ್ನಜೀವನಾಗಿ ಕೆಟ್ಟುಹೋಹವನಲ್ಲಾ ಶರಣನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೮

ವ. ಶ್ರೀಗುರುಕಾರುಣ್ಯಕಟಾಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ಯವಾದ ಅಜಾತಂಗೆ ಜಾತಿಸೂತಕ, ಜನನಸೂತಕ, ಪ್ರೇತಸೂತಕ, ರಜಸ್ಸೂತಕ, ಎಂಜಲಸೂತಕ ಉಂಟೆಂಬ ವಂಗೆ ಗುರುವಿಲ್ಲ, ಲಿಂಗವಿಲ್ಲ, ಜಂಗಮವಿಲ್ಲ, ಪ್ರಸಾದವಿಲ್ಲವಯ್ಯಾ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ!

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೯

ವ. ನೊಸಲಲೊಂದು ಕಣ್ಣು ಮುಕುಟವರ್ಧನರಾದರಿಯೂ ಅಂಗದಮೇಲೆ ಲಿಂಗವಿಲ್ಲದವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪಾಕ ಶ್ವಾನಮಾಂಸ, ನರಕತಪ್ಪದಾಗಿ ಬಲ್ಲವರೊಲ್ಲರು. ಶಿವಭಕ್ತರಲ್ಲದವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಡರೆ ಜನ್ಮಜನ್ಮಾಂತರ ಶ್ವಾನಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಬವ್ಬುದು ತಪ್ಪದೆ. ಎಲೆ ಶಿವನೇ, ನೀನಿಲ್ಲದವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಿಂಬವಂಗೆ ಎನ್ನ ಮನ ಸೊಗಸದಯ್ಯಾ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ!

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೧೦

ವ. ಭಕ್ತರೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಗುರುದೇವಸಹಿತ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವೆಂದು ಅಪ್ಪೈಸಿದ ಮಾತ ಮುಳಿದಿರಲ್ಲಾ ! ಸ್ಥಾವರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ದಂಡವ್ರಣಾಮವ ಮಾಡುವರು, ಅವುದಾಚಾರವಯ್ಯಾ ? ತನ್ನ ಲಿಂಗವಿದ್ದಂತೆ ಅನ್ಯ

ಲಿಂಗವ ಮುಟ್ಟಿ ದರುಶನವ ಮಾಡುವ ಪಾತಕರನಚ್ಚ ಶರಣರಿಂತೆಂಬಿ
ನಯ್ಯ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ ?

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೧೧

ವ. ಹುಟ್ಟುವಲ್ಲಿ ಭವಿ, ಮರಳಿ ಭಕ್ತನ ಮಾಡಿ, ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯವ
ಕಳೆದು, ಹೊಂದುವಲ್ಲಿ ಭವಿಯಾಗಿ ಹೋಹವರ ಮುಟ್ಟಲಾಗದು.
ಅವನ ಮುಟ್ಟಿದವರು ಮುನ್ನವೆ ವ್ರತಗೇಡಿ. ಅವನ ಶ್ರದ್ಧಾಕಾಲವೇ
ಶ್ವಾನಮಾಂಸ. ಕ್ರಿಯಾಕಾಲವೇ ಕ್ರಿಮಿಕುಳಗಳು. ತದ್ವಿನವೇ
ಮದ್ಯಮಾಂಸ. ಇದುಕಾಗಣ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ ಅವನ
ಮನೆಯ ವಿಚಾರಿಸದೆ ಹೊಕ್ಕವಂಗೆ ನಾಯಕನರಕ.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೧೨

ವ. ಭಲಬೇಕು ಶರಣಂಗೆ ಪರಧನವನೊಲ್ಲೆನೆಂಬ. ಭಲಬೇಕು ಶರಣಂಗೆ
ಪರದೈವವನೊಲ್ಲೆನೆಂಬ. ಭಲಬೇಕು ಶರಣಂಗೆ ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗಮವ
ನೊಂದೆಂಬ. ಭಲಬೇಕು ಶರಣಂಗೆ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಪರವಿಲ್ಲವೆಂಬ.
ಭಲಬೇಕು ಶರಣಂಗೆ ಪರಸ್ತ್ರೀಯರ ಮುಟ್ಟೆನೆಂಬ. ಭಲವಿಲ್ಲದವರ
ಮೆಚ್ಚ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೧೩

ವ. ಒಡೆಯನಿಲ್ಲದ ಮನೆಯ ತುಡುಗುಣಿ ನಾಯಿ ಹೊಗುವಂತೆ, ನೀನಿಲ್ಲ
ದವರ ಮನೆಯ ಹೊಗೆನು ಹೊಗೆನು ಸಂಗಯ್ಯಾ. ಶ್ವವಚೋಪಿ
ಗಳಾಗಲಿ ಕೂಡಲಸಂಗಯ್ಯ ನೀನಿದ್ದವನೇ ಕುಲಜನು.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೧೪

ವ. ೧ವೇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಯಕಟ್ಟುವೆ. ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ನಿಗಳವನಿಕ್ಕುವೆ. ತರ್ಕದ
ಬೆನ್ನ ಬಾರನೆತ್ತುವೆ. ಆಗಮದ ಮೂಗ ಕೊಯ್ಯುವೆ ನೋಡಯ್ಯಾ !

ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ, ಮಾದರಚೆನ್ನಯ್ಯನ ಮನೆಯ ಮಗ
ನಾನಯ್ಯಾ !

ಟೀ. ಭಕ್ತಿಯೇ ಮುಕ್ತಿ. ಭಕ್ತಿಯೇ ಕುಲ. ಅಂತೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಮಾದರ
ಚೆನ್ನಯ್ಯಗೆ ಶಿವನೊಲಿದು ಒಡನುಂಡುದೇ ದೃಷ್ಟ. ಅದುಕಾರಣ ಭಕ್ತಿಯೇ
ಮುಕ್ತಿಗೆ ಸಾಧನವೆಂದೂ ಉಳಿದ ವೇದಾಗಮ ತರ್ಕ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೆಲ್ಲಾ ಸಟಿಯೆಂದೂ
ಜಞ್ಞಿಡು ನಿರಾಕರಿಸಿ ನಡೆದರು ಶರಣರು ಎಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೧೫

ವ. ಆಗಮಪುರುಷರಿರಾ ನಿಮ್ಮಾಗಮ ವಾಯಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತ್ತಲ್ಲಾ !
ವಿದ್ಯಾಪುರುಷರಿರಾ ನಿಮ್ಮ ವಿದ್ಯೆ ಅವಿದ್ಯೆಯಾಗಿ ಹೋದಲ್ಲಿ ಬಱು
ಮುಖರಾಗಿ ಹೋದಿರಲ್ಲಾ ! ವೇದಪುರುಷರಿರಾ ನಿಮ್ಮ ವೇದ
ಹೊಲಬುದಪ್ಪಿ ಹೋದಲ್ಲಿ ವೇದವೇ ದೈವವೆಂದು ಕೆಟ್ಟಿರಲ್ಲಾ !
ಪುರಾಣಪುರುಷರಿರಾ ನಿಮ್ಮ ಪುರಾಣವಿಚಾರ ಭ್ರಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋದಲ್ಲಿ
ನೀವೂ ಒಡನೆ ಭ್ರಷ್ಟರಾಗಿ ಹೋದಿರಲ್ಲಾ ! ಶಾಸ್ತ್ರಪುರುಷರಿರಾ
ನಿಮ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಹಾಪಥದ ಹೊನಲಲ್ಲಿ ಹೋದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತದೇಹಿಕದೇವ
ನೆಂದಜ್ಞಿಯದೆ ಕೆಟ್ಟಿರಲ್ಲಾ ! ಯತ್ರ ಶಿವಸ್ತತ್ರ ಮಾಹೇಶ್ವರನೆಂದು
ಹೇಳಿತ್ತು ಮುನ್ನ. ಅಂತು ಭಕ್ತ ನಿತ್ಯ ಸತ್ಯ ಸನ್ನಹಿತ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ
ನಿಮ್ಮ ಶರಣ.

ಟೀ. ವೇದಾಗಮ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪುರಾಣವೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಲಯವುಂಟು. ಅವನೋದಿ
ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಪುರುಷರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಲಯವುಂಟು. ಸಜ್ಜನ ಸದ್ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಶಿವನಿವನು.
ಅಂತಪ್ಪ ಭಕ್ತರೇ ನಿತ್ಯರೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೧೬

ವ. ಎಡದ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತಿ. ಬಲದ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮಾಂಸ. ಬಾಯಲ್ಲಿ
ಸುರಿಯ ಗಡಿಗೆ. ಕೊರಳಲು ದೇವರಿಲು ಅವರ ಲಿಂಗನೆಂಬೆ, ಸಂಗ
ನೆಂಬೆ. ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ ಅವರ ಮುಖಲಿಂಗಗಳೆಂಬೆ.

ಟೀ. ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗವಿದ್ ಶರಣನ ಚಾರಿತ್ರವೆಂತಿದ್ದೆಯೂ
ಆತನ ಲಿಂಗವೆಂದೇ ಕಾಣಬೇಕೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೧೭

ವ. ಬಂದು ಬಲ್ಲಹ ಬಿಡಲು ಹೊಲೆಗೇರಿಯೆಂಬ ಹೆಸರುಂಟೇ ಅಯ್ಯಾ ?
ಲಿಂಗವಿದ್ ಭಕ್ತನ ಮನೆ ಕೈಲಾಸವೆಂದು ನಂಬಬೇಕು.

ಗ್ರಂಥ :

ಚಾಂಡಾಲನಾಟಿಕಾಯಾಂ ನಾ ಶಿವಭಕ್ತಃ ಸ್ಥಿತೋ ಯದಿ
ತತಾ ಶ್ರೇಣಿಃ ಶಿವಲೋಕಃ ಸ್ಯಾತ್ ತದ್ಗೃಹಂ ಶಿವಮಂದಿರಂ

ಎಂದುದಾಗಿ ಲೋಕದ ಥಂಬಕರ ಮಾತು ಬೇಡ ಕೂಡಲಸಂಗನ
ಶರಣರಿದ್ದುದೇ ಕೈಲಾಸ.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೧೮

ವ. ಪ್ರೀತಸಾಗರದಲ್ಲಿರ್ದ ಹಂಸೆಗೆ ಹಾಲ ಬಯಸಲುಂಟೇ ? ಪುಷ್ಪದೊಳ
ಗಿರ್ದ ತುಂಬಿಗೆ ಪರಿಮಳವ ಬಯಸಲುಂಟೇ ? ತಾ ಲಿಂಗದೊಳ
ಗಿರ್ದು ಬೇಡು ಇತರ ಕಾಮ್ಯಾರ್ಥದೊಳಗಿರ್ಪ ಭ್ರಾಂತರನೇನೆಂಬೆ
ನಯ್ಯಾ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ ?

ಟೀ. ಸರ್ವಸುಖಗಳ ಜನನಸ್ಥಲಮವು ಮಹಾಘನಲಿಂಗವು ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ
ಬಂದು ಒಳಹೊಪ್ಪಿಗೆನ್ನದೆ ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗವಾಗಿವು ಲಿಂಗಪದದ ನಿತ್ಯಸುಖವನೆ
ಬಿಟ್ಟು, ಅನಿತ್ಯವಾದ ಅಲ್ಪ ಫಲಪದಗಳ ಬಯಸಿ, ಲಿಂಗವ ಪೂಜಿಸಿ, ಕರ್ಮಕ್ಕೀ
ಡಾಗಿ ಹೋಹವರೆಲ್ಲಾ ಅಜ್ಞಾನಭ್ರಾಂತಿಜೀವಿಗಳೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪ
ರ್ಯಾರ್ಥ.

೧೯

ವ. ಈ ಸತ್ಕ್ರಿಯೆಗೀಫಲ, ಈ ಪುಷ್ಪಕ್ಕೀಫಲವೆಂಬ ಕೂಲಿಕಾರರು
ಅವರೆಲ್ಲಾ ಕರ್ಮಗಳಯ್ಯಾ ! ಪುಣ್ಯ ಪಾಪವನುಂಬ ಕರ್ಮ
ಗಳಯ್ಯಾ ! ಸ್ವರ್ಗ ನರಕವನುಂಬ ಕರ್ಮಗಳಯ್ಯಾ ! ಒಡಲೊಡನೆ
ಪಡೆದರ್ಥ ಮೃಡದೇವ ಸೊಡ್ಡಳನೆಂಬಾತ ಬೆಡಗಿನ ಶಿವಪುತ್ರ, ಉಳಿ
ದವರೆಲ್ಲಾ ಜಗದ ಮಿತ್ರರು.

ಟೀ. ಅರ್ಥ ಪ್ರಾಣಾಭಿಮಾನಗಳು ಮೊದಲಾದ ಸಕಲ ಪದಾರ್ಥಗಳ
ಶಿವಸೊಮ್ಮೆಂದು ಶಿವನಿಗರ್ಪಿಸಿ, ಫಲಪದಗಳನೇನನೂ ಬಯಸದೆಯಿಪ್ಪ ಸದ್ಭಕ್ತನೇ
ಗುರುಕರಜಾತನಾದ ಗುರುಪುತ್ರ ಅಂತಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗವ ಪೂಜಿಸಿ ಫಲಪದವ ಬಯ
ಸುವರೆಲ್ಲಾ ಜೀವರೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೨೦

ವ. ಇನ್ನು ಮುಕ್ತಿಯೆಂದು 'ಮನದಲ್ಲಿ ಹೊಳೆದು ಕಾಮಿಸುವನ್ನಕ್ಕರ ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗ ಸಾಹಿತ್ಯವಾದುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಪರವೆಂದು ಮನದಲ್ಲಿ ಹೊಳೆದು ಕಾಮಿಸುವನ್ನಕ್ಕರ ಜಂಗಮಲಿಂಗಸಾಹಿತ್ಯವಾದುದಿಲ್ಲ. ಶಿವಲಿಂಗ ಕರದಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಇನ್ನೊಂದು ಲಿಂಗವುಂಟೆಂದು ಮನದಲ್ಲಿ ಹೊಳೆದು ಕಾಮಿಸುವನ್ನಕ್ಕರ ಶಿವಲಿಂಗಸಾಹಿತ್ಯವಾದುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ವಿಶೇಷ ತತ್ತ್ವ ಉಂಟೆಂದು ಮನದಲ್ಲಿ ಹೊಳೆದು ಕಾಮಿಸುವನ್ನಕ್ಕರ ಗುರುಲಿಂಗಸಾಹಿತ್ಯವಾದುದಿಲ್ಲ. ಇಂತು ಗುರುಲಿಂಗ ಶಿವಲಿಂಗ ಜಂಗಮಲಿಂಗ ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗ, ಈ ಲಿಂಗಚತುರ್ವಿಧವೂ ಏಕೀಕರಿಸಿದ ಮಹಾಮಹಿಮೆಗೆ ಇನ್ನು ಕಾಮಿಸಲಿಲ್ಲ, ಕಲ್ಪಿಸಲಿಲ್ಲ. ಭಾವಿಸಲಿಲ್ಲ, ಚಿಂತಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆತ ನಿಶ್ಚಿಂತ, ಪರಮಸುಖ, ಪರಿಣಾಮಿ. ಆತನಿದುರ್ದೆ ಕೈಲಾಸ. ಆತನ ಸರ್ವಾಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗಮಯವಯ್ಯಾ^೧ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಯ್ಯಾ^೧.

ಟೀ. ಶ್ರೀಗುರು ಉಪದೇಶಿಸಿದ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವು ಸರ್ವಾಂಗವನಿಂಬು ಗೊಂಡು, ಪ್ರಾಣ ಮನ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪಾಗಿ ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ, ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿರ್ಪನಾಗಿ ಶರಣಿಗೆ ಚತುರ್ವಿಧ ಫಲಪದಂಗಳ ಬಯಕೆಯಿಲ್ಲ. ಆತನಿದುರ್ದೆ ಕೈಲಾಸ. ಆತನೆಂತಿದುರ್ದೆಲ್ಲಾ ಪರಮಪದ. ಇಂತಪ್ಪ ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಂಬಂಧದ ಭೇದವನಜ್ಞಿಯದೆ ಅಂಗದಮೇಲೆ ಲಿಂಗವಿದುರ್ದೆ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಪೂಜಿಸಿ ಫಲಪದಂಗಳ ಬಯಸುವ ಜೀವರ ಅಂಗದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಕಳೆಯಿರದೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೨೧

ವ. ಪರಮಪದವಿಯ ನಿಮ್ಮ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಿ. ಪರಮಪದವಿಯ ನಿಮ್ಮ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಇಡಿದುಕೊಳ್ಳಿ. ಎನಗೆ ನಿಮ್ಮ ತೊತ್ತು ಸೇವೆಯೆ ಸಾಕು ಮಹಾಲಿಂಗಕಲ್ಲೇಶ್ವರದೇವ!

ಟೀ. ಸರ್ವ ತತ್ತ್ವಂಗಳನೊಳಕೊಂಡು ಮೇಲಿವೃದ್ಧಿ ಶಿವಪದ. ಅಂತಪ್ಪ ಶಿವಪದವೀಗ 'ಪರಮಪದ'ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಪ್ಪ ಶಿವನು ತನ್ನ ಪರಮ ಪದವ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿನೆಂದರೆ ಶಿವನ ಪರಮಪದವು ಶಿವನಿಗೆ ಇರಲೆಂದು, ತಾವಾ ಪರಮಪದವನೊಲ್ಲೆನೆಂದು, ತಮಗೆ ತಮ್ಮ ಶಿವಸೇವೆಯೇ ಪರಮಪದವೆಂದು,

ಎನನೂ ಬಯಸದೆ ಭಕ್ತಿಯನೆ ಬಯಸಿ ಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಸದ್ಭಕ್ತ
ರೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೨೧

ವ. ಜಂಬುದ್ವೀಪ ನವಖಂಡ ಪೃಥ್ವಿಯೊಳಗೆ ಕೇಳಿರಯ್ಯಾ ಎರಡಾಳಿನ
ಭಾಷೆಯ! ಕೊಲುವನೆಂಬ ಭಾಷೆ ದೇವನದು, ಗೆಲುವನೆಂಬ ಭಾಷೆ
ಭಕ್ತನದು. ಸತ್ಯವೆಂಬಿ ಕೂರಲಗಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಭಕ್ತರು
ಗೆದ್ದರು 'ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವ'.

ಟೀ. ಹುಟ್ಟು ಹೊಂದ ಕೆಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಸತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಶಿವಭಕ್ತಿಯ
ಮಾಡಿ ನಿತ್ಯನಾದೆನೆಂಬ ಭಕ್ತನೊಬ್ಬ ಬಿರಿದನ ಮಾಸಾಳು. ಅಂತು ಭಕ್ತನೆಂಬ
ಬಿರಿದನ ಮಾಸಾಳನು ಶಿವನೆಂಬ ಮಹಾವೀರ ಮಾಸಾಳು ಬಂದು ಭಕ್ತಿಯ
ಸೋಲಿಸಿ, ಭವಕ್ಕೆ ತಹನೆಂದು ತನುವನಲ್ಲಾಡಿ ಮನವನಲ್ಲಾಡಿ ಧನವನಲ್ಲಾಡಿ
ನೋಡುತ್ತಿರಲು, ಆ ಭಕ್ತನು ತನುಮನಧನದಲ್ಲಿ ಆಸೆಯಿಲ್ಲದೆ ಶಿವನಿಗಿತ್ತು, ನಡೆ
ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವ ಬಿಡದೆ ಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡಿ ನಿತ್ಯರಾದರು ಭಕ್ತರೆಂಬುದೀ ವಚನದ
ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೨೩

ವ. ಅರ್ಥವನನರ್ಥವ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿ. ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳ ನವಖಂಡವ
ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿ. ಮುಟ್ಟುವ ಸ್ತ್ರೀಯನೂ ಕಣ್ಣುಮುಂದೆ ಅಭಿಮಾ
ನಂಗೊಂಡು ನೆರೆಯುತ್ತಿರಲಿ. ಈ ತ್ರಿವಿಧವು ಹೊಜಗಣವು.
ಇನ್ನೆನ್ನಂಗದ ಮೇಲೆ ಬರಲಿ, ಹಿಡಿಖಂಡವ ಕೊಯ್ಯಲಿ, ಇಕ್ಕುವ
ಶೂಲ ಶಿಪ್ರಾಪ್ತಿಸಲಿ, ಹಾಕೊಂದೆಸೆ ಹನ್ನೊಂದೆಸೆಯ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿ.
ಮತ್ತೆಯೂ ಲಿಂಗಾರಾಧನೆಯ 'ಮಾಡುವೆ. ಜಂಗಮಾರಾಧನೆಯ
ಮಾಡುವೆ. ಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆ 'ತಪ್ಪೆ.' ಈ ಭಾಷೆ ಕಿಂಚಿತ್ತು ಹುಸಿ
ಯಾದಡೆ ನೀನಂದೇ ಮೂಗು ಕೊಯಿ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ!

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ. ೨೪

ವ. ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮವ ಕೆಡಿಸಿತ್ತು, ಪ್ರಣವಮಂತ್ರವನೀಡಾಡಿತ್ತು, ಕರ್ಮಂಗ
ನೆಲ್ಲವ ಕೆಡಿಸಿತ್ತು, ಕ್ರಿಯನೆಲ್ಲವ ಮೀಟಿತ್ತು, ಆಗಮದ ಹಲ್ಲ ಕ
ಯಿತ್ತು ಕೂಡಲಸಂಗನ ಭಕ್ತಿಗಜ ಹೋ !

ಟೀ. ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮಮಯವೀ ಜಗತ್ತೆಂಬ ಪಂಚಭೂತಕಾಯವ ಕೆಡಿಸಿ ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗವ ಮಾಡಿತ್ತು ಭಕ್ತಿಯೆಂಬುದೀಗ ' ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮವ ಕೆಡಿಸಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಪ್ರಣವ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯನೇ ಅನುಶೃತ ಜಿಹ್ವೆಯಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿಹುದೇ ಭಕ್ತಿ. ಅಂತು ಭಕ್ತನುಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿಹ ಪ್ರಣವಮಂತ್ರವು ಸರ್ವ ಪಾಪಾತ್ಮರ ಕರ್ಣದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಸರ್ವಾತ್ಮರೂ ಮುಕ್ತರಾಗುತ್ತಿಹರೆಂಬುದೀಗ ' ಪ್ರಣವಮಂತ್ರವನೀಡಾಡಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಅವಿರಳ ಭಾವದಿಂದ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡುತ್ತಿವು ಭಕ್ತಗೆ ಸಂಚಿತ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಆಗಾಮಿಯೆಂಬ ಕರ್ಮಗಳು ಕೆಟ್ಟುಹೋದವು ಎಂಬುದೀಗ ' ಕರ್ಮಗಳನೆಲ್ಲವ ಕೆಡಿಸಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ತಾನು ಜೀವನೆಂಬ ಭಾವವಳಿದು, ಲಿಂಗವೆಂಬ ಭಾವ ಘಟಿಸಿ, ಲಿಂಗೋಪಾಸ್ತೆಯ ಮಾಡುತ್ತಿವುದೇ ಭಕ್ತಿ. ಅಂತವು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕ್ರಿಯಾಫಲಗಳಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ಕ್ರಿಯನೆಲ್ಲವ ಮೀಟುತ್ತ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಸಂಕಲ್ಪವಿಕಲ್ಪವೆಂಬವೀಗ 'ಹಲ್ಲಿ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಶಿವ ಜೀವರೆಂದೂ ಭಿನ್ನರೆಂದು ಹೇಳುವ ಆಗಮದ ಸಂಕಲ್ಪ ವಿಕಲ್ಪಗಳ ಹುಸಿಮಾಡಿ ಕಳೆಯಿತ್ತು ಭಕ್ತಿ ಎಂಬುದೀಗ ' ಆಗಮದ ಹಲ್ಲ ಕಳೆಯಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಜೀವನೆ ಅಂಗ, ಶಿವನೆ ಲಿಂಗ. ಅಂತವು ಲಿಂಗಾಂಗವೆರಡಾದುದೂ ಒಂದೇ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಂದಹುದು ಭಿನ್ನಭಾವವಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡುತ್ತಿವುದೇ ಭಕ್ತಿ. ಅಂತವು ಭಕ್ತಿ ತಾನೆ ಶಿವನೆಂದಹುದು ಮಾಡುತ್ತಿವಲ್ಲ ಆನೆಂಬ ಶಬ್ದವಾಯಿತ್ತಾಗಿ ಆನೆಂಬುದೀಗ 'ಗಜ'ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ತಾನು ಶಿವನೆಂದಹುದು ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡುತ್ತಿವುದೇ ಭಕ್ತಿ. ಇಂತವು ಮಹತ್ವದ ಆಶ್ಚರ್ಯವನುಳ್ಳದೆಂಬುದೀಗ ' ಭಕ್ತಿಗಜ ಹೋ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

೨೫

ವ. ಲಿಂಗದಿಂದ ಉದಯಿಸಿ ಲಿಂಗವಿಡಿದಿವು ವರ ಇಂಗಿತವನೇನೆಂಬೆ ನಯ್ಯಾ? ಅವರ ನಡೆಯೇ ಆಗಮ, ಅವರ ನುಡಿಯೇ ಪರಮಾ ಮೃತ. ಅವರ ಲೋಕದ ಮಾನವರೆನಬಹುದೇ ಅಯ್ಯಾ? ಅಂಕೋಲಿಯ ಬೀಜ ತರುವನವು ವಂತೆ ಅಪ್ಪುವರಯ್ಯಾ ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗ ನಿಮ್ಮ ಶರಣರು!

ಟೀ. ಲಿಂಗದ ಚಿಕ್ಕಲಾಂಶವೇ ಆತ್ಮನಾಯಿತ್ತು. ಅಂತಾದ ಆತ್ಮನೇ ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪು, ಲಿಂಗವೇ ಪ್ರಾಣಸ್ವರೂಪು ಎಂಬ ಭೇದವ ತಿಳಿದು, ಲಿಂಗದಂಗ

ವಾಗಿ ಆಚರಿಸುವ ಶರಣನ ಚಾರಿತ್ರವನುಪಮಿಸಬಾರದು. ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ : ಅವರು ನಡೆದುದೆ ಆಗಮಕ್ರೀ. ನುಡಿದುದೆ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನ. ಅವರು ದೇಹಿಗಳಾಗಿ ತಿರುಗಿ ಹುಟ್ಟಿರು, ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಯಪ್ಪರೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೨೬

ವ. ಮಾಂಸಪಿಂಡವೆನಲೊಲ್ಲದೆ ಮಂತ್ರಪಿಂಡವೆಂದ ಬಸವಣ್ಣ. ಪಂಚ ಭೂತಕಾಯವೆನಲೊಲ್ಲದೆ ಪ್ರಸಾದಕಾಯವೆಂದ ಬಸವಣ್ಣ. ವಾಯು ಪ್ರಾಣಿಯೆನಲೊಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗಪ್ರಾಣಿಯೆಂದ ಬಸವಣ್ಣ. ಜಗಭರಿತ ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಅಂಗವಿಸಲೊಲ್ಲದೆ ಶರಣಭರಿತನಾದ ಕೂಡಲಚೆನ್ನ ಸಂಗಯ್ಯ.

ಟೀ. ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿವು ಶರಣನ ತನು ಮನ ಪ್ರಾಣಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗಮಯವಾಗಿವು. ಅಂತು ಶರಣನಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಕಳಾಚೈತನ್ಯ ಪರಿಪೂರ್ಣ ವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿಹುದಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೆ ಉಳಿದ ಜೀವರಲ್ಲಿ ಶಿವಕಳೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿ ತೋಪ ದೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೨೭

ವ. ಪ್ರಸಾದಕಾಯವಾದ ಬಳಿಕ, ಸರ್ವಾಂಗ ಉತ್ತಮಾಂಗ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ವಾದ ಬಳಿಕ ಸದಾಸನ್ನಹಿತ ಲಿಂಗಶರಣನಲ್ಲಿ ಭಾವಭೇದವಿಲ್ಲ. ನಿರಂತರ ಲಿಂಗಸಂಗಿ. ಅಕಾಯ ಭಕ್ತಕಾಯಸ್ತು ಎಂದುದು ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನ ವಚನ.

ಟೀ. ಗುರು ಕರುಣಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವೆಂಬುದೀಗ ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗ. ಅಂತವು ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗ ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಸಾಹಿತ್ಯವಾದ ಬಳಿಕ ಆ ಶರಣನ ಕಾಯ ಮನ ಪ್ರಾಣಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಲಿಂಗಕ್ಕೆಯೂ ಶರಣಂಗೆಯೂ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಇವು. ಅಂತವು ಶರಣ ಮುಂದೆ ದೇಹವಿಡಿದು ಹುಟ್ಟುವನಲ್ಲವಾಗಿ ಆ ಶರಣ ನಿರ್ದೇಹಿಯೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೨೮

ವ. ಅನ್ಯರಜವ ಸೋಂಕದೆ, ತನ್ನ ರಜವ ಬಾಧಿಸದೆ, ರವಿಯ ಬೆಳಸ ಬಳಸದೆ, ಲಿಂಗ ಬೆಳೆದ ಬೆಳಸ ತಂದು ಜಂಗಮದಲ್ಲಿ ಸವೆಸುತ್ತಿವನು ಲಿಂಗಭಕ್ತ. ಆ ಭಕ್ತನಲ್ಲಿ ಗೊಹೇಶ್ವರನಿವನು.

ಟೀ. ವೇದಾಗಮಂಗಳು ಹೇಳುವ ಶ್ರುತಜ್ಞಾನವೆಂಬುದೀಗ ' ಅನ್ಯರಜ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಶ್ರುತಜ್ಞಾನವಿಡಿದು ನಡೆವವನಲ್ಲ ಲಿಂಗಭಕ್ತ.

ನೆಂಬುದೀಗ ' ಅನ್ಯರಜವ ಸೋಂಕದೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ತನ್ನ ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನ ವೆಂಬುದೀಗ 'ತನ್ನ ರಜ'ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ತನ್ನ ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಂಕಲ್ಪ-ಸಂಶಯಗಳ ಶ್ರುತಜ್ಞಾನಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಸುವರಲ್ಲ ಲಿಂಗಭಕ್ತನೆಂಬುದೀಗ ' ತನ್ನ ರಜವ ಬಾಧಿಸದೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಸೂರ್ಯೋದಯದಿಂದ ಸರ್ವಜೀವರಿಗೆ ಜಾಗ್ರಾವಸ್ಥೆಯ ತೋಟಿ ಸಂಸಾರವ್ಯಾಪಾರ ಘನವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತ. ಅಂತವು ಸಂಸಾರವ್ಯಾಪಾರಿಯಾಗಿ ನಡೆವವನಲ್ಲ ಭಕ್ತನೆಂಬುದೀಗ ' ರವಿಯ ಬೆಳಸ ಬಳಸದೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಶಿವನ ಪಂಚಮುಖದಿಂದೊಗೆದ ಪಂಚತತ್ತ್ವವೆ ಜಗತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ಲಿಂಗ ಬೆಳೆದ ಬೆಳಸೆ'ಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತವು ತತ್ತ್ವವದಾರ್ಥಗಳ ಜ್ಞಾನಮುಖದಿಂದ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತಿರ್ಪಾತನು ಲಿಂಗ ಭಕ್ತನೆಂಬುದೀಗ ' ಲಿಂಗ ಬೆಳೆದ ಬೆಳಸ ತಂದು ಜಂಗಮದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತಿರ್ಪನು ಲಿಂಗಭಕ್ತ ' ನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥ. ಅಂತವು ಸದ್ಭಕ್ತನಲ್ಲಿ ಸದಾ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿ ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದಿವು ಶಿವನೆಂಬುದೀಗ ' ಆ ಭಕ್ತನಲ್ಲಿ ಗೊಹೇಶ್ವರನಿವು ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ.

೨೯

ವ. ಲಿಂಗಾಭಿಮಾನಿಗೆ ಅಂಗಾಶ್ರಯವಿಲ್ಲ ನೋಡಾ ! ಬಂದುದೇ ಪರಿಣಾಮ, ನಿಂದುದೇ ನಿವಾಸ. ಅದು ಇದು ಎಂಬುದಿಲ್ಲ ಕೂಡಲೆ ಚಿನ್ನಸಂಗನ ಶರಣಿಗೆ.

ಟೀ. ಪೂಜ್ಯ ಪೂಜಕನೆಂಬೆರಡಾದುದು ಒಂದೆ ವಸ್ತುವೆಂದಿಹುದು ಭಿನ್ನ ಭಾವವಿಲ್ಲದೆ ಶಿವೋಹಂ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಶಿವಭಾವ ಘಟಿಸಿ ದಾಸೋಹವ ಮಾಡುತ್ತಿವು ಸದ್ಭಕ್ತನು ದೇಹಸಂಬಂಧಿಯಲ್ಲ. ಆತ ದೇಹವಿಡಿದಿರ್ದಡೆಯೂ ಪರಮ ಪರಿಣಾಮಿ. ಆತನಿದ್ದುದೇ ಕೈಲಾಸ. ಆತನಿಗೆ ಇಹಪರವೆಂಬ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಆ ಶರಣನೇ ಲಿಂಗನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೩೦

ವ. ಆಹ್ವಾನವಿಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವಾಗಿ. ವಿಸರ್ಜನವಿಲ್ಲ ಲಿಂಗ ನೆಲೆಗೊಂಡಿಪ್ಪುದಾಗಿ. ಇದುಕಾರಣ ಆಹ್ವಾನ ವಿಸರ್ಜನವಿಲ್ಲ. ಶರಣನ ಪರಿಬೇಟಿ. ಅಂಗಸಂಗವೇ ಲಿಂಗಸಂಗ, ಲಿಂಗಸಂಗವೇ ಮನ, ಕೂಡಲೆ ಸಂಗನ ಶರಣ ಸುಯಿಧಾನಿ.

ಟೀ. ಗುರುಕರುಣದಿಂದ ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಶರಣನ ತನು ಮನ ಪ್ರಾಣಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವಾದವು. ಅಂತು ಲಿಂಗವಾದ ಶರಣ ಲಿಂಗವು ತಾನೆಯೆಂಬ

ಎಚ್ಚ ಜಗುಂದದಿವ್ವನು. ಅಂತವು ಶರಣಂಗೆ ಲಿಂಗವ ಬೇಟುಟ್ಟು ಕರೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ, ಕಳುಹಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೩೧

ವ. ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಕರೆವಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿದರ್ನೋ, ಈರೇಳುಲೋಕ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಭುವನನೋಳಕೊಂಡಿವ್ವ ದಿವ್ಯ ವಸ್ತು? ಮತ್ತೆ ವಿಸರ್ಜಿಸಿ ಬಿಡುವಾಗ ಎಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದರ್ನೋ, ಮುಳ್ಳೂಟ ತೆಪ್ಪಿಹಿಲ್ಲದಿವ್ವ ಅಖಂಡವಸ್ತು? ಬಹಿಯ ಮಾತಿನ ಬಳಕೆಯ ತೊತಜ್ಞಾನವೆ ಬಿಟ್ಟು, ನೆಟ್ಟನೆ ತನ್ನ ಕರಸ್ಥಲದೊಳಗೆ ಇರುತ್ತಿವ್ವ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವ ದೃಷ್ಟಿಸಿ ನೋಡಲು, ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮನಕ್ಕೆ ಮನಸಂಧಾನವಾದ ದಿವ್ಯ ನಿಶ್ಚಯವೊದಗಿ, ಆ ದಿವ್ಯ ನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ಕುಳವಡಗಿ ಅದ್ವೈತವಪ್ಪುದು. ಇದುಕಾರಣ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರು ಆಹ್ವಾನ ವಿಸರ್ಜನವೆಂಬವುಭಯ ಜಡ ತೆಯ ಬಿಟ್ಟು, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರಾಗಿ ಸ್ವಯಂ ಲಿಂಗವಾದರು ಕಾಣಿ ಭೋ !

ಟೀ. ಲಿಂಗವು ಪೂರ್ಣವೆಂದಹಿಯದೆ ಆಹ್ವಾನ ವಿಸರ್ಜನವೆಂದು ಕರೆದು ಕಳುಹವ, ಹಿಡಿದು ಹಿಂಗುವ ಖಂಡಿತಭಾವವ ಬಿಟ್ಟು, ಅಖಂಡ ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ಲಿಂಗವ ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿ, ಅಭಿನ್ನ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಆಲೋಕಿಸಿ, ತನ್ನ ನಿಜವೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವೆಂದಹಿದು, ನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ಭಿನ್ನಭಾವ ಜಡತೆಯನಳಿದು, ಲಿಂಗವಾಗಿ ಲಿಂಗವ ಭಜಿಸುತ್ತ ದ್ವೈತವಿಲ್ಲದಿವ್ವರು ಶರಣರೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೩೨

ವ. ಜ್ಞಾನವೇ ಪ್ರಸಾದಕಾಯ. ಜ್ಞೇಯವೇ ಚಿನ್ಮಯಲಿಂಗ. ಜ್ಞಾನ ಜ್ಞೇಯಸಂಪುಟದಿಂದ ಶರಣನೆನಿಸಿಕೊಂಡ ಜಂಗಮದ ಅಂತರಂಗ ದಲ್ಲಿ ನೀನೇ, ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲಿ ನೀನೇ. ಎಂತು ನೋಡುವರೆ ಶರಣನ ಕಣ್ಣ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ನೀನೇ. ಶಿವಜ್ಞಾನಸಂಪನ್ನನಾದ ಶರಣಂಗೆ ಆಹ್ವಾನ ವಿಸರ್ಜನವೆಲ್ಲಿಯದೋ ಉರಿಲಿಂಗವೆದ್ದಿಪ್ಪಿಯ ವಿಶ್ವೇ ಶ್ವರಾ ?

ಟೀ. ಚಿತ್ತುವೆ ಆತ್ಮನೆಂಬಂಗವಾಗಲು ಸತ್ತುವೆ ಲಿಂಗವಾಗಿ ಅಂತವು ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧದ ತ್ರೀವಿಡಿಡು ಶರಣನೆನಿಸಿಕೊಂಡು ಶಿವಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನಾಗಿ

ಆಚರಿಸುತ್ತಿತ್ತು ಶರಣಿಗೆ ಸರ್ವಾಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವಾಗಿವುದಾಗಿ ಆ ಶರಣಿಗೆ ಆಹ್ವಾನ ವಿಸರ್ಜನವ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೩೩

ವ. ಅಂಗಲಿಂಗಸಂಗವು ಿಂಗದಲ್ಲಿ ಆಯತವಯ್ಯಾ. ನಿಮುಷ ಕರ ಸ್ಥಲವ ಹಿಂಗಿದರೆ ಭಂಗವಯ್ಯಾ. ಕಂಗಳೆ ಕರುವಾಗಿ ಲಿಂಗವೆ ಗೂಡಾಗಿ ಲಿಂಗ ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯಲಿವು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ ನಿಮ್ಮ ಶರಣಾ.

ಟೀ. ಆತ್ಮನೆಂಬಂಗವಾದುದೂ ಲಿಂಗವಾದುದೂ ಈ ಎರಡು ಸಂಗದ ಜ್ಞಾನವಾದುದೂ ಒಂದೇ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವಾದ ಕಾರಣ, ಶರಣನು ಕಣ್ಣಿನ ಕರ ಸ್ಥಲಂಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವ ಸಿದ್ಧವಾ ಸನ್ನಹಿತವಾಗಿ ಹಿಂಗದೆ ಧರಿಸಿ, ಲಿಂಗದ ತದಾ ಕಾರವಾಗಿ ಶರಣನಾಚರಿಸುತ್ತಿವನಾಗಿ ಶರಣನ ಅವಸ್ಥಾತ್ರಯಂಗಳೆಲ್ಲಾ ನಿರಾವಸ್ಥೆ ಯವು ಲಿಂಗನಿಷ್ಪತ್ತಿಯೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೩೪

ವ. ಕೂಟದ ತುರಿಯದಲ್ಲಿ ಬೇಟೆ ಮತ್ತೆರಡಾಗಿ ಆಟವನು ಆಡಿದೆನು ಚಿತ್ರತರದಾ ! ಕೂಟವೂ ಬೇಟೆವೂ ಆಟ ಮತ್ತೊಂದಾಗಿ ನೋಟಂಗಳ ನುಮಿಷ ದೃಷ್ಟಿ ನಟ್ಟು ತಾನು ತಾನಾಗೀಗ ಸಾನಂದ ಸಂಬಂಧ, ಆನಂದ ಮುಕ್ತ್ಯಂಗನೈಕ್ಯವಾಗಿ, ಲೋಕದೊಳಗೆಯಿದುರ್ ಲೋಕ ತಾನಲ್ಲದೆ ಏಕೈಕನಾದೆ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನಲ್ಲಿ !

ಟೀ. ತನಗೆ ಅನನ್ಯನು ಶಿವನೆಂಬುಗನಡೆಯದೆ ಶಿವನ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಕೂಡಿ ಮುಕ್ತರಾದೆವೆಂಬ ಭಿನ್ನಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಶಿವನು ಭಿನ್ನವಾಗಿವುನೆಂಬುದೀಗ ' ಕೂಟದ ತುರಿಯದಲ್ಲಿ ಬೇಟೆ ಮತ್ತೆರಡಾಗಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತವು ಭಿನ್ನಜ್ಞಾನ ದಿಂದ ಶಿವನಲ್ಲಿ ಸಮರಸೈಕ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಫಲ ಪದಂಗಳ ಪಡೆದು, ಮರಳಿ ಭವಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಹಲವು ದೇಹಂಗಳ ತೊಟ್ಟು, ಬಹುರೂಪ ಘಟಿಸಿ ಚರಿಸಾಡುತ್ತಿದ್ದ ನೆಂಬುದೀಗ ' ಆಟವನು ಆಡಿದೆನು ಚಿತ್ರತರದಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತವು ಭಿನ್ನ ಜ್ಞಾನಕ್ರೀಗಳೆಲ್ಲಾ ಭವಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂದಡಿದು ಅವ ಬಿಟ್ಟು, ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನ ದಿಂದ ತನ್ನ ನಿಜವೆಲ್ಲಾ ಪರಶಿವಲಿಂಗವೆಂದಡಿದು ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಅತಿರತಿಯಿಂದ ಮಾಡುವ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಬವೆರಡಾದುದೂ ಒಂದೇ ವಸ್ತುವೆಂಬ ನೈಷ್ಠಿಕಾಭಕ್ತಿ ಘಟಿಸಿತ್ತು ಶರಣಿಗೆಂಬುದೀಗ ' ಕೂಟವೂ ಬೇಟೆವೂ ಆಟ ಮತ್ತೊಂದಾಗಿ

ನೋಟಂಗಳನುಮಿಷ ದೃಷ್ಟಿ ನಟ್ಟು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಮಾಡುವ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಬವೆರಡಾದುದೂ ಒಂದೇ ವಸ್ತುವೆಂದು ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಂಡು ದೃಢಭಕ್ತಿ ಘಟಿಸಿತ್ತಾಗಿ ತಾನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪನೆಯಾಗಿ, ಲಿಂಗಾನಂದ ಸುಖ ದೊರಕಿ, ಲಿಂಗದ ಚಿದಾನಂದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಶಕ್ತಿಯೇ ತಾನೆಯಾಗಿದ್ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ತಾನು ತಾನಾಗೀಗ ಸಾನಂದ ಸಂಬಂಧ ಅನಂದ ಮುಕ್ತ್ಯಂಗ ನೈಕ್ಯವಾಗಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಮರ್ತ್ಯಲೋಕದ ದೇಹಿಗಳೊಳಗೆ ದೇಹಿಯಾಗಿದ್ದು ದೇಹಿಯಲ್ಲದೆ ದೇಹವಿಡಿದಿರ್ದಂತೆ ಲಿಂಗವಾಗಿದ್ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಲೋಕದೊಳಗೆ ಇರ್ದು ಲೋಕಿ ತಾನಲ್ಲದೆ ಏಕೈಕನಾದೆ ಕವಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನಲ್ಲಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ.

೩೫

ವ. ಸಾಲೋಕ್ಯ ಸಾವೀವ್ಯ ಸಾರೂಪ್ಯ ಸಾಯುಜ್ಯ ಪದಂಗಳ ಬಯಸಿ ಅರ್ಚಿಸಿದಡೆ ಲಿಂಗಸಂಗವಿಲ್ಲ. ಅಂಗ ಅಭ್ಯಂತರದ ಸಂಗವಿಲ್ಲ. ತಾನು ಹಂಗು ಹಱಿದು ಅರ್ಚಿಸುವ ಸಂಗಿಗಳಿಗೆ ಲಿಂಗಸಂಗವಕ್ಕು. ಮಂಗಳಾಂಗನೇ ನಿನ್ನ ಹಂಗಿಲ್ಲದಿರ್ದವರ ಸಂಗ ನಿನ್ನಯ ರೂಪು ಯೋಗಿನಾಥಾ !

ಟೀ. ಚತುರ್ವಿಧ ಫಲಂಗಳು ಮೊದಲಾದ ಫಲಪದಂಗಳ ಬಯಸಿ ಲಿಂಗವ ಪೂಜಿಸುವರಿಗೆ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಕೂಟವಿಲ್ಲ. ಸರ್ವ ಫಲಪದಂಗಳ ಬಯಕೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗವ ಬಿಡದೆ ಲಿಂಗಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡುವ ಭಕ್ತ ಲಿಂಗವಪ್ಪನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೩೬

ವ. ಸಜ್ಜನ ಸದ್ವ್ಯವಿ ಅನ್ಯರಲ್ಲಿ ಕೈಯಾಂತು ಬೇಡ, ಲಿಂಗವ ಮುಟ್ಟಿದ ಕೈ ಮೀಸಲು, ಕಂಗಳಲ್ಲಿ ಒಸೆದು ನೋಡ ಪರವಧುವ, ಅನ್ಯವ ನೆನೆಯ, ಮಾನವ ಸೇವೆಯ ಮಾಡ, ಲಿಂಗವ ಬಿಡ, ಲಿಂಗದ ಹಂಗ ನೊಲ್ಲ, ಧನದಲ್ಲಿ ವಂಚನೆಯಿಲ್ಲ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ ನಿಮ್ಮ ಶರಣ.

ಟೀ. ಶರಣ ಪರಧನ ಪರಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಆಸೆ ಮಾಡುವನಲ್ಲ. ಲಿಂಗವ ಪೂಜಿಸಿ ಫಲಪದಂಗಳ ಬೇಡುವನಲ್ಲ. ಶರಣ ನೀಕಾಮ್ಯನಾಗಿ ಲಿಂಗಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡುತ್ತಿಹನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೩೭

ವ. ಮುತ್ತೂ ನೀರಲಾಯಿತ್ತು, ವಾರಿಕಲ್ಲೂ ನೀರಲಾಯಿತ್ತು, ಉಪ್ಪು ನೀರಲಾಯಿತ್ತು. ಉಪ್ಪುಕರಗಿತ್ತು, ವಾರಿಕಲ್ಲೂ ಕರಗಿತ್ತು, ಮುತ್ತೂ ಕರಗಿದುದನಾರೂ ಕಂಡವರಿಲ್ಲ. ಈ ಸಂಸಾರಿ ಮಾನವರು ಲಿಂಗವ ಮುಟ್ಟಿ ಭವಭಾರಿಗಳಾದರು. ನಾ ನಿಮ್ಮ ಮುಟ್ಟಿ ಕರಿಗೊಂಡೆನಯ್ಯಾ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯಾ !

ಟೀ. ತನ್ನ ನಿಜವ ಮಜ್ಜೆದು ದೇಹಿಗಳಾಗಿವೆ ಆತ್ಮರುಗಳೊಳಗೆ ದೇಹ ಸಂಸಾರಸುಖಕ್ಕೆ ಮಚ್ಚಿ, ದೇಹಭೋಗವನೆ ಬಯಸಿ, ಲಿಂಗವ ಪೂಜಿಸಿದವರಿಲ್ಲಾ ಮರಳಿ ಭವಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿಹರು. ಅಂತವು ದೇಹಸುಖಕ್ಕೆ ಮಚ್ಚದೆ ಲಿಂಗಮೋಹಿಯಾಗಿ ಲಿಂಗವನೆ ಬಯಸಿ ಭಾವಿಸಿ ಲಿಂಗವಾದರು ಶರಣರೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೩೮

ವ. ಕುಲವಳಿದು ಭಲವಳಿದು ಮದವಳಿದು ಮತ್ತರವಳಿದು ಆತ್ಮತೇಜವಳಿದು ಸರ್ವಾಹಂಕಾರವಳಿದು ನಿಜ ಉಳಿಯಿತ್ತು. ಲಿಂಗ ಜಂಗಮವೆಂಬ ಶಬ್ದವಿಡಿದು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತ್ತು ನೋಡಾ. ತಾನಳಿದು ತಾನುಳಿದು ಸಹಜ ನಿಜಪದವಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ತಾನು ತಾನಾದ !

ಟೀ. ಸತ್ತು ಚಿತ್ತಾನಂದವಪ್ಪ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆ ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗಮಸ್ವರೂಪವಾಯಿತ್ತು. ಅಂತವು ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗಮವೆ ಇಷ್ಟ ಪ್ರಾಣ ಭಾವಂಗಳೆಂಬ ಲಿಂಗತ್ರಯವಾಗಿ ಭಕ್ತನ ತನುಮನಪ್ರಾಣಂಗಳನೊಳಕೊಂಡು ನೆಲಸಲು ಆ ಭಕ್ತನ ತನುವೇ ಗುರು, ಮನವೇ ಲಿಂಗ, ಪ್ರಾಣವೇ ಜಂಗಮವಾಯಿತ್ತಾಗಿ, ಭಕ್ತಂಗೆ ಕುಲಾಭಿಮಾನ ಮೊದಲಾದ ಅಷ್ಟಮದಂಗಳೆಲ್ಲಾ ನಷ್ಟವಾಗಿ, ಭಕ್ತನು ದೇಹ ಧರ್ಮಕರ್ಮವನುಳ್ಳ ಜೀವತ್ವವಳಿದು ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿವೆ ಶರಣನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೩೯

ವ. ಕುಲಮದವೆಂಬುದಿಲ್ಲ, ಅಯೋನಿಸಂಭವನಾಗಿ. ಭಲಮದವೆಂಬುದಿಲ್ಲ, ಪ್ರತಿದೋಷದಾಗಿ. ಧನಮದವೆಂಬುದಿಲ್ಲ, ತ್ರಿಕರಣಶುದ್ಧನಾಗಿ. ವಿದ್ಯಾಮದವೆಂಬುದಿಲ್ಲ, ಅಸಾಧ್ಯವ ಸಾಧಿಸಿದನಾಗಿ. ಅವ ಮದವೆಂಬುದೂ ಇಲ್ಲ, ನೀನವಗ್ರಹಿಸಿದ ಕಾರಣ, ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯಾ ನಿಮ್ಮ ಶರಣನು ಅಕಾಯಚರಿತ್ರನಾಗಿ.

ಟೀ. ಕುಲಾಶ್ರಮದ ಧರ್ಮವನುಳ್ಳ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಜನನ ಸ್ಥಲವನಳಿದು ಗುರುಕರಜಾತನಾದ ಶರಣಂಗೆ ಕುಲಾಭಿಮಾನದ ಅಹಂಕಾರವಿಲ್ಲ ವೆಂಬುದೀಗ ' ಅಯೋನಿಸಂಭವನಾಗಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಗುರು ಕಾರುಣ್ಯದಿಂದ ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಶರಣಂಗೆ ಲಿಂಗವು ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲವಾಗಿ, ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಸಾಧಿಸಿ ಕಂಡೆನೆಂಬ ಭಲಮದವಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ಭಲಮದ ವೆಂಬುದಿಲ್ಲ ಪ್ರತಿದೋಷದಾಗಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ನಿತ್ಯವಸ್ತುವೆಂಬ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೇ ತಾನಾಗಿದರ್ಶನಾಗಿ ಶರಣ ಅನಿತ್ಯವವು ಹೊನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಮಣ್ಣುಗಳು ತನ್ನವೆಂದು ಅಭಿಮಾನಿಸಿಕೊಂಡು ಅಹಂಕರಿಸುವ ಗುಣ ಮನ ವಚನ ಕಾಯದಲ್ಲಿಲ್ಲ ಶರಣಂ ಗೆಂಬುದೀಗ ' ಧನಮದವೆಂಬುದಿಲ್ಲ ತ್ರಿಕರಣಶುದ್ಧನಾಗಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಆರೂ ಸಾಧಿಸಬಾರದ ತೂರ್ಯಾತೀತನಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ಶರಣನ ಭಕ್ತಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿ, ಶರಣ ತಾನೇ ಲಿಂಗವಾದನಾಗಿ, ಶರಣಂಗೆ ಇನ್ನು ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಮುಕ್ತ ನಾಗಬೇಕೆಂಬ ಜ್ಞಾನವನಭಿಮಾನಿಸಿಕೊಂಡಿವು ಅಹಂಕಾರವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ವಿದ್ಯಾಮದವೆಂಬುದಿಲ್ಲ, ಅಸಾಧ್ಯವ ಸಾಧಿಸಿದನಾಗಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗವು ಅಂಗವನವಗ್ರಹಿಸಿ, ಅಷ್ಟಮದಂಗಳು ನಷ್ಟವಾಗಿ, ಅಂಗೇಂದ್ರಿಯಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವಾದ ಶರಣನು ದೇಹಿಯಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ಆವ ಮದ ವೆಂಬುದೂ ಇಲ್ಲ ನೀನವಗ್ರಹಿಸಿದ ಕಾರಣ ನಿಮ್ಮ ಶರಣನು ಅಕಾಯಚರಿತ್ರನಾಗಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ.

೪೦

ವ. ಆಱಾಱನೆ ಮೀಱಿ, ಮೂಱು ಮತ್ತಾಱಾಗಿ, ಆಱಿನತಿಗಳೆದನ್ನೆ ನಿಶ್ಚಿಂತದಾ, ತೋಱಿಪ್ಪ ಏಳೆಂಟೆ ಗಾಱುಮಾಡಿಯೆ ಜಱಿದು ಮೇಲೆ ನಿಂದಾತ ಗುರು ಯೋಗಿನಾಥಾ !

ಟೀ. ಶ್ರೀಗುರು ಕರುಣಿಸಿದ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವೇ ತನುತ್ರಯಂಗಳನವಗ್ರಹಿಸಿ ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಭಾವಲಿಂಗವೆಂದು ಮೂಱಾಯಿತ್ತು. ಆ ಮೂಱು ಲಿಂಗವೇ ಶರಣನ ಷಡಂಗವನೊಳಕೊಂಡು ಆಚಾರಾದಿ ಮಹಾಲಿಂಗಂಗಳೆಂಬ ಆಱಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಮೂಱು ಮತ್ತಾಱಾಗಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಅಂಗ ಮನ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವಾದ ಶರಣಂಗೆ ಪೃಥ್ವಿ ಅಪ್ಪು ತೇಜ ವಾಯು ಆಕಾಶ ಆತ್ಮನೆಂಬ ಆಱು ಅಂಗತತ್ತ್ವಂಗಳ ವಾಸನೆಯಳಿದು ಹೋಯಿ ತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಆಱಿನತಿಗಳೆದನ್ನೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ತನು ವಾಸನೆಯಳಿಯಿತ್ತಾಗಿ ಸಪ್ತವ್ಯಸನಗಳು ಅಷ್ಟಮದಂಗಳೆಲ್ಲಾ ನೆಲೆಯಾಗಿ ಹೋದ ವೆಂಬುದೀಗ ' ತೋಱಿಪ್ಪ ಏಳೆಂಟೆ ಗಾಱುಮಾಡಿಯೆ ಕಳೆದು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ.

ಅಂತು ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಶರಣನು ದೇಹವಾಸನೆಯನಳಿದು ಮೂವತ್ತಾಱು ತತ್ತ್ವಗಳ ಮೇಲಿವು ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಯಾಗಿ ನಿಶ್ಚಿಂತಪದದಲ್ಲಿ ಸುಖಿಯಾಗಿದ್ದ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ 'ಆಱಾಱನೇ ಮೀಱಿ' ನಿಶ್ಚಿಂತದಾ ಮೇಲೆ ನಿಂದಾತಗುರು ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ.

೪೧

ವ. ತ್ರಿವಿಧದ ನಿತ್ಯ, ತ್ರಿವಿಧದ ಅನಿತ್ಯ. ತ್ರಿವಿಧಕ್ಕೆ ತ್ರಿವಿಧವನಿತ್ತು ತ್ರಿವಿಧ ಪ್ರಸಾದವ ಕೊಳಬಲ್ಲಾತನೇ ತ್ರಿವಿಧಪ್ರಸಾದಿಯೆಂಬೆ. ಆತನ ವೀರನೆಂಬೆ, ಧೀರನೆಂಬೆ. ಆತ ಗೊಹೇಶ್ವರ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಮಹಾಪ್ರಸಾದಿಯೆಂಬೆ.

ಟೀ. ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗಮವೆಂಬ ತ್ರಿವಿಧಲಿಂಗವು ನಿತ್ಯವಸ್ತು. ಹೊನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಮಣ್ಣುಗಳೆಂಬ ತ್ರಿವಿಧವು ಅನಿತ್ಯ. ಅಂತವು ಹೊನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಮಣ್ಣುಗಳೆಂಬ ತ್ರಿವಿಧವ ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮಕ್ಕರ್ಪಿಸಿ, ಶುದ್ಧ ಸಿದ್ಧ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪ್ರಸಾದವ ಪಡೆದ ಶರಣನೇ ಮಾಯೆಯ ಜಯಿಸಿದ ವೀರಮಾಹೇಶ್ವರನು. ಆ ವೀರಮಾಹೇಶ್ವರನೇ ಪರವಸ್ತುವೆಂಬ ಮಹಾಪ್ರಸಾದವ ಪಡೆದ ಪ್ರಸಾದಿಯೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೪೨

ಮಾಹೇಶ್ವರಸ್ಥಲ ಸಂಪೂರ್ಣ

ಅಂತು ಸ್ಥಲ ೧೧ಕ್ಕಂ ಶ್ಲೋಕ ೧೦೬ಕ್ಕಂ ವಚನ ೩೫೭ಕ್ಕಂ ಮಂಗಳಂ

ಶ್ರೀ

೧೨ ಪ್ರಸಾದಿಸಲ

*

ಸೂತ್ರ. ಇಂತು ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಅವಿರಳ ಜ್ಞಾನ ನೈಷ್ಠಿಕಾ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನವಳಿದು ತನು ಮನ ಪ್ರಾಣಗಳ ನಿವೇದಿಸಿ, ಶುದ್ಧ ಸಿದ್ಧ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪ್ರಸಾದವ ಪಡೆದ ಮಾಹೇಶ್ವರಂಗೆ ಆ ಶುದ್ಧ ಸಿದ್ಧ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪ್ರಸಾದವೇ ಇಷ್ಟ ಪ್ರಾಣ ಭಾವವಾಗಿ, ಆ ಇಷ್ಟ ಪ್ರಾಣ ಭಾವವೇ ಪಡ್ವಿಧಲಿಂಗವಾಗಿ, ಆ ಪಡ್ವಿಧಲಿಂಗವೇ ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗವಾಗಿ, ಆ ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗವಾದಲ್ಲಿ ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯ ಸುಖಭೋಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗಭೋಗೋಪಭೋಗವಾಗಿ, ಆ ಲಿಂಗ ಭೋಗೋಪ ಭೋಗವಾದ ದ್ರವ್ಯಪದಾರ್ಥಗಳೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಸಾದಸ್ವರೂಪವಾಗಿ, ಆ ಪ್ರಸಾದ ಸ್ವರೂಪವೇ ಪರಶಿವತತ್ತ್ವಸ್ವರೂಪು. ಆ ಪರಶಿವತತ್ತ್ವಸ್ವರೂಪಮಪ್ಪ ಪ್ರಸಾದಮಂ ಸೇವಿಸುವ ಪ್ರಸಾದಿಯು ಮುನ್ನವೇ ಪರಶಿವನೆಂದು ತನ್ನ ನಿಜವನುತಿದು, ಸಾವಧಾನ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವ ಮಾಡಿ ಪ್ರಸಾದಮಂ ಭೋಗಿಸುತ್ತಿರ್ಪಾತನೇ ಪ್ರಸಾದಿಯೆಂದು ಹೇಳಲಾಡುಡು.

ಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಶ್ಲೋಕ :

ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತ ಪ್ರಸಾದಂಚ ಸುಭೋಗೀ ಲಿಂಗಸಂಯುತಃ

ಅನರ್ಪಿತವಿಸರ್ಜಂ ಚ ಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲಮುತ್ತಮಂ

ಟೀ. ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದ ಪದಾರ್ಥವನು ಲಿಂಗನೆನಹಿಂದವೆ ಭೋಗಿ ಸುವುದು. ಅನರ್ಪಿತವ ವಿಸರ್ಜಿಸುವುದು. ಇದೀಗ ಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲವು. ೧

ಘ್ರಾಣೇನಾಚಾರಲಿಂಗಂ ಚ ಗಂಧಂ ಗೃಹ್ಣಾತಿ ಯತ್ ಸದಾ
ಜಿಹ್ವಯಾ ಗುರುಲಿಂಗಂ ತು ರಸಂ ಗೃಹ್ಣಾತಿ ಯತ್ ಸದಾ
ಚಕ್ಷುಷಾ ಶಿವಲಿಂಗಂ ಚ ರೂಪಂ ಗೃಹ್ಣಾತಿ ಯತ್ ಸದಾ
ತ್ವಚಾ ಜಂಗಮಲಿಂಗಂ ಚ ಸ್ಪರ್ಶಮಾದಾಯ ಸಾದರಂ
ಶ್ರೋತ್ರೇಣ ಶಬ್ದಂ ಗೃಹ್ಣಾತಿ ಪ್ರಸಾದೋ ಲಿಂಗಮೇವ ಚ
ಹೃದಯೇನ ಮಹಾಲಿಂಗಂ ಪರಿಣಾಮಂ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ

ಟೀ. ಆಚಾರಲಿಂಗವು ನಾಸಿಕದಿಂದ ಗಂಧವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವುದು. ಗುರು
ಲಿಂಗವು ಜಿಹ್ವೆಯಲ್ಲಿ ರಸವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವುದು. ಶಿವಲಿಂಗವು ನಯನದಿಂದ
ರೂಪವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವುದು. ಜಂಗಮಲಿಂಗವು ತ್ವಕ್ಕಿನಿಂದ ಸ್ಪರ್ಶವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸು
ವುದು. ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗವು ಶ್ರೋತ್ರದಲ್ಲಿ ಶಬ್ದವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವುದು. ಮಹಾಲಿಂಗವು
ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವುದು. ೩

ಲಿಂಗದೃಷ್ಟಿನಿರ್ಗೀಕ್ವಾಸ್ಯ ಲಿಂಗಹಸ್ತೋವಸ್ಪರ್ಶನಂ
ಲಿಂಗಶ್ರೋತ್ರಂ ಚ ಶ್ರುತವಾನ್ ಲಿಂಗಜಿಹ್ವಾರಸಾನ್ನನಾನ್
ಲಿಂಗಘ್ರಾಣಂ ತು ಘ್ರಾಣಂ ಚ ಲಿಂಗಸ್ಯ ವದತೇ ಸಃ
ಲಿಂಗಂ ಮನೋಗತಂ ವಾಙ್ಮಿ ಇತ್ಯೇತೇ ಸಹಭೋಜನಂ

ಟೀ. ನೋಡುವುದು ಲಿಂಗದ ನಯನ. ಸ್ಪರ್ಶನವ ಮಾಡುವುದು
ಲಿಂಗದ ಹಸ್ತ. ಕೇಳುವುದು ಲಿಂಗದ ಶ್ರೋತ್ರ. ರಸವ ಸ್ವಾದಿಸುವುದು ಲಿಂಗದ
ಜಿಹ್ವೆ. ವಾಸನೆಯ ಕೊಂಬುಡು ಲಿಂಗದ ನಾಸಿಕ. ನಾಡುವುದು ಲಿಂಗ ತಾನೆ.
ಮನವ ಬೆರಸಿದುದು ಲಿಂಗ. ಹೀಂಗೆಂಬ ಭಾವವೇ ಸಹಭೋಜನವೆಂದು
ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ೪

ಲಿಂಗದೇಹೀ ಶಿವಾತ್ಮಾಯಂ ಲಿಂಗಾಚಾರೋ ನ ಲೌಕಿಕಃ
ಸರ್ವಲಿಂಗಮಯಂ ರೂಪಂ ಲಿಂಗೇನ ಸಮಮತ್ನತೇ

ಟೀ. ಲಿಂಗದೇಹೀ-ಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ, ಶಿವಾತ್ಮಾ-ಶಿವಸ್ವರೂಪವಾಗಿ,
ಅಯಂ-ಈ ಆತ್ಮನು, ಲಿಂಗಾಚಾರೋ-ಲಿಂಗವಿಷಯವಾದ ಆಚಾರವುಳ್ಳತನು,
ಲೌಕಿಕಃ-ಲೋಕದ ಬಳಕೆಯವನು, ನ-ಅಲ್ಲ. ಲಿಂಗಮಯಂ-ಲಿಂಗಮಯವಾದ,
ಸರ್ವರೂಪಂ-ಸರ್ವರೂಪವನು, ಲಿಂಗೇನ ಸಮಂ-ಲಿಂಗದೊಡನೆ ಕೂಡುವ ಹಾಂಗೆ
ಅತ್ನತೇ-ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿಹನು. ೬

ಸರ್ವಾಂಗಂ ಲಿಂಗಮೇವ ಸ್ಯಾದನ್ನಪಾನಾದ್ಯಮರ್ಪಿತಂ
ಪ್ರಸಾದಸ್ತೃಪ್ತಿರೇವ ಸ್ಯಾತ್ ಸರ್ವಂ ಲಿಂಗಮಯಂ ಭವೇತ್

ಟೀ. ಸರ್ವಾಂಗಂ-ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗವಾದ ಅಂಗವು, ಲಿಂಗಮೇವ-ಲಿಂಗವೇ, ಸ್ಯಾತ್-ಅಹುದು. ಅನ್ನಪಾನಾದಿ-ಅನ್ನಪಾನ ಮೊದಲಾದವನು, ಅರ್ಪಿತಂ-ಅರ್ಪಿತವ ಮಾಡಿದ, ಪ್ರಸಾದಃ-ಪ್ರಸಾದವು, ತೃಪ್ತಿರೇವ-ತೃಪ್ತಿಯನೆಯಿದುವನೆ, ಸ್ಯಾತ್-ಅಹುದು. ಸರ್ವಂ-ಸಮಸ್ತವು, ಲಿಂಗಮಯಂ-ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪವು, ಭವೇತ್-ಅಹುದು.

೭

ಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ವಚನ :

ವ. ಹೊಲೆಯುಂಟೇ ಲಿಂಗವಿದ್ದಡೆಯಲ್ಲಿ ? ಕುಲವುಂಟೇ ಜಂಗಮವಿದ್ದಡೆಯಲ್ಲಿ ? ಎಂಜಲುಂಟೇ ಪ್ರಸಾದವಿದ್ದಡೆಯಲ್ಲಿ ? ಅವವಿತ್ರದ ನುಡಿಯ ನುಡಿವ ಸೂತಕವೇ ಪಾತಕ. ನಿಃಕಳಂಕ ನಿಜೈಕ್ಯ ತ್ರಿವಿಧ ನಿರ್ಣಯ ಿಕೂಡಲಸಂಗಾ ನಿಮ್ಮ ಶರಣ.

ಟೀ. ಸಾಕಾರವಪ್ಪ ಜೀವಭಾವವಳಿದು ಅಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾದ ಶರಣಂಗೆ ಲಿಂಗಜಂಗಮಪ್ರಸಾದಸಂಗ ಸಮರಸವಾಗಿದ್ದ ಕಾರಣ ಶರಣಂಗೆ ಕುಲ ಸೂತಕ ಹೊಲೆಸೂತಕ ಎಂಜಲಸೂತಕ ಮೊದಲಾದ ಸೂತಕಂಗಳುಂಟೆಂದು ನುಡಿವರೆ ಪಂಚಮಹಾಪಾತಕವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೧

ವ. ಹೋಹ ಬಾಹ ಬಟ್ಟೆಯಲೊಂದು ಮಾಯೆಯಿದ್ದುದ ಕಂಡೆ. ಠಾಣಾಂತರ ಹೇಳಿತ್ತು, ಠಾಣಾಂತರ ಹೇಳಿತ್ತು, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ ಗೊಹೇಶ್ವರನ ಕರಣಂಗಳು ಕುತಾಪಿಗಳಾದ ಕಾರಣ.

ಟೀ. ಜೀವನು ತಿರುಗಿ ತಿರುಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬರುತ್ತಿಹನು ಭವದ ಬಟ್ಟೆಯಲಿ ಎಂಬುದೀಗ ' ಹೋಹ ಬಾಹ ಬಟ್ಟೆಯಲೊಂದು ಮಾಯೆಯಿದ್ದುದ ಕಂಡೆ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಮಾಯೆಯ ಮುಂದುಗೊಂಡಿವು ಜೀವಂಗೆ ಹಲವು ದೇಹಂಗಳಲ್ಲಿ ಎಡೆಗೆಯ್ದು ಎಡೆಗೆಯ್ದು ಬರಬೇಕಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಠಾಣಾಂತರ ಹೇಳಿತ್ತು ಠಾಣಾಂತರ ಹೇಳಿತ್ತು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು

ಹಲವು ದೇಹಗಳಲ್ಲಿ ಬಹು ಕಾರಣವೇಕಾಯಿತ್ತೆಂದಡೆ, ಲಿಂಗದಿಂದಾದ ಆತ್ಮ ಮೊದಲಾದ ಸಕಲ ಇಂದ್ರಿಯ ಕರಣಗಳು ಸರ್ವವಿಷಯಸುಖಗಳ ಕರ್ತೃವನ್ನು ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಭುಂಜಿಸಿದ ಕಾರಣವೆಂಬುದೀಗ 'ಗೊಹೇಶ್ವರನ ಕರಣಗಳು ಕುತಾಪಿಗಳಾದ ಕಾರಣ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೧

ವ. ಬಾರದು ಬಾರದು ಭಕ್ತಂಗೆ ಪರಧನ ಪರಸತಿ ಅನ್ಯಸಂಗ. ಬಾರದು ಬಾರದು ವಿಷಯಿಗೆ ಪಶುಪತಿವ್ರತವು. ಬಾರದು ಬಾರದು ಭವ ಭಾರಿಗೆ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವರ ಒಕ್ಕುದ ಕೊಳಬಾರದು.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ. ೨

ವ. ಹುತ್ತದ ಮೇಲಣ ರಜ್ಜು ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಸಾವರು ಸಂಕಿತರಾದವರು. ಸರ್ವ ಮುಟ್ಟಿದರೆಯೂ ಸಾಯರು ನಿಶ್ಯಂಕಿತರಾದವರು. ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವ ಸಂಕಿತಂಗೆ ಪ್ರಸಾದ ಸಿಂಗಿಕಾಳಕೂಟ ವಿಷವು.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ. ೩

ವ. ಜೀವನ ತಪ್ಪಿಸಿ ಜೀವಿಸಬಾರದಾರಿಗೆಯೂ. ಅಹಿಂಸಾ ಪರಮೋ ಧರ್ಮ ಎಂಬ ಶ್ರಾವಕರ ನಾನಾರನೂ ಕಾಣೆ.

ಶ್ಲೋಕ : ವೃದ್ಧೀಬೀಜಂ ತಥಾ ಮಾಂಸಂ ಅಪ್ಪಾ ದ್ರವ್ಯಂ ಸುರಾಮಯಂ
ಆತ್ಮಜೀವನಮಾಯುಕ್ತಂ ಜೀವಂ ಜೀವೇನ ಭಕ್ಷಯೇತ್

ಇಂತೆಂದುದಾಗಿ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತ ಶುದ್ಧ, ಮಿಕ್ಕುದು ಜೀವಮಯ ಗೊಹೇಶ್ವರ.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ. ೪

ವ. ಮರ ಗಿಡು ಬಳ್ಳಿ ಧಾನ್ಯಗಳ ಬೆಳಸೆಲ್ಲವ ತಪ್ಪಿ ತಪ್ಪಿದು ಪ್ರಾಣವ ಕೊಂದುಂಡು ಶರೀರವ ಹೊರೆವ ದೋಷಕ್ಕೆ ಇನ್ನಾವುದು ವಿಧಿಯಯ್ಯ ? ಒಂದಿಂದ್ರಿಯ ಮೊದಲಾಗಿ ಐಂದ್ರಿಯ ಕಡೆಯಾದ ಜೀವಜಾಲವಲ್ಲವೇ ಚರಾಚರವೆಲ್ಲಾ ? ಅದುಕಾರಣ ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರು ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿಸಿ ಪ್ರಸಾದವ ಕೊಂಡು ನಿರ್ದೋಷಿಗಳಾಗಿ ಬದುಕಿದರು.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೬

ವ. ನಿಮ್ಮ ಶ್ರೀಪಾದವ ಮುಟ್ಟಿ ಎನ್ನ ಕರ್ಮ ಹೆಣ್ಣಿಯಿತ್ತು. ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಭವಗೆಟ್ಟಿತ್ತಯ್ಯಾ! ಮನ ಪರುಷ ದೃಷ್ಟಿ ಪರುಷ ಭಾವ ಪರುಷ ಲಿಂಗಗಣಂಗಳು. ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣರ ಅನುಭಾವದಿಂದ ಅನುಪಮ ಸುಖಿಯಾದೆನಯ್ಯಾ !

ಟೀ. ಶ್ರೀಗುರುವಿನ ಪಾದಸೋಂಕು ದೊರೆಕೊಂಡ, ಶಿವಪ್ರಸಾದ ದೊರೆ ಕೊಂಡ ಶಿವಶರಣರ ಅನುಭಾವದಿಂದ ಅಜಿವು ದೊರೆಕೊಂಡ ಶರಣಂಗೆ ಭವ ಕರ್ಮವಿಲ್ಲ. ಆ ಶರಣ ನಿತ್ಯಾನಂದಸುಖಿಯಾಗಿವುನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೭

ವ. ಕರ್ಣದ ಸೂತಕ ಹೋಯಿತ್ತು ಸದ್ಗುರುವಿನ ವಚನದಿಂದ. ಕಂಗಳ ಸೂತಕ ಹೋಯಿತ್ತು ಸದ್ಭಕ್ತರ ಕಂಡೆನಾಗಿ. ಕಾಯದ ಸೂತಕ ಹೋಯಿತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಚರಣವ ಮುಟ್ಟಿದೆನಾಗಿ. ಬಾಯ ಸೂತಕ ಹೋಯಿತ್ತು ನಿಮ್ಮೊಕ್ಕದ ಕೊಂಡೆನಾಗಿ. ನಾನಾಸೂತಕ ಹೋಯಿತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಶರಣರ ಅನುಭಾವವ ಕೇಳಿದೆನಾಗಿ. ಕೂಡಲಸಂಗಮ ದೇವಯ್ಯ ಎನ್ನ ಮನದ ಸೂತಕ ಹೋಯಿತ್ತು ನೀವಲ್ಲದನ್ಯವಿಲ್ಲಿದೆ ಒಡೆನಾಗಿ.

ಟೀ. ಪಂಚಭೌತಿಕಂಗಳೇ ತನು ಮನ ಧನೇಂದ್ರಿಯಂಗಳಾದುವು. ಆ ತನು ಮನ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳ ವಾಸನೆಯ ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮದ ದರುಶನ ಸ್ಪರ್ಶನ ಅವರ ಪ್ರಸಾದ ಅವರ ಅನುಭಾವದಜಿವು ಮೊದಲಾದವಜಿವದ ನೆಲೆಮಾಡಿ ಕಳೆದು, ಶರಣ ತಾನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಂದಜಿವು ಮನದ ಸಂಕಲ್ಪ ಸಂಶಯ ಸೂತಕವ ಕಳೆದಿವು ಶರಣನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೮

ವ. ಮೌನದಲುಂಬುದು ಆಚಾರವೇ ಅಯ್ಯಾ ? ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ತುತ್ತಿಗೊಮ್ಮೆ ಶಿವಶರಣನುತ್ತಿರಬೇಕು. ಕರಣ ವೃತ್ತಿಗಳಡಗುವವು ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನ ನೆನೆವುತ್ತು ಉಂಡಡೆ.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೯

ವ. ಒಲ್ಲೆನೆಂಬುದು ವೈರಾಗ್ಯ. ಒಲಿವೆನೆಂಬುದು ಕಾಯಗುಣ. ಅವ ಪದಾರ್ಥವಾದರೇನು? ತಾನಿದ್ದೆಡೆಗೆ ಬಂದ ಪದಾರ್ಥವ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವ ಮಾಡಿ ಭೋಗಿಸುವುದೇ ಆಚಾರ. ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವರ ಒಲಿಸ ಬಂದ ಪ್ರಸಾದಕಾಯವ ಕೆಡಿಸಲಾಗದು.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೧೦

ವ. ಹೊನ್ನು ಭಕ್ತನೆಂಬೆನೇ ? ಹೊನ್ನಿನೊಳಗಣ ಮುದ್ರೆ ಭವಿ. ಹೆಣ್ಣು ಭಕ್ತನೆಂಬೆನೇ ? ಹೆಣ್ಣಿನೊಳಗಣ ವಿರಹ ಭವಿ. ಮಣ್ಣು ಭಕ್ತನೆಂಬೆನೇ ? ಮಣ್ಣಿನೊಳಗಣ ಬೆಳಸು ಭವಿ. ಈ ತ್ರಿವಿಧ ಭವಿಯ ಕಳೆದು ಪ್ರಸಾದವ ಮಾಡಿಕೊಳಬಲ್ಲರೆ ಕೂಡಲಚಿನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಪ್ರಸಾದಿಯೆಂಬೆ.

ಟೀ. ತನು ಮನ ಪ್ರಾಣೇಂದ್ರಿಯಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವಾಗಿವು ಶರಣನು ಒಲಿದು ನೋಡಿದ ಹೊನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಮೊದಲಾದ ಪದಾರ್ಥಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗರೂಪವಾಗಿ ಅವಳಿ ಭವಿತನ ಹೋಹುದು. ಅಂತು ಭವಿತನ ಹೋಗಿ ಲಿಂಗರೂಪಾದ ಪದಾರ್ಥವ ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿಸಿದಡೆ ಪ್ರಸಾದವವು. ಅಂತವು ಪ್ರಸಾದವ ಕೊಂಬಾತನಿಗೆ ಮಹಾಪ್ರಸಾದಿಯೆನಿಸಿಕೊಂಬನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೧೧

ವ. ಆಳಿಕಾಣನೆನಗೊಬ್ಬ ಮಗ ಹುಟ್ಟಿದನೆಂದು ಆಳಿಯ ಕೆಡಲೀಸದೆ ನಡೆಸುವನೆಮ್ಮಯ್ಯ. ಪಂಚಭೂತಕಾಯವ ಭವಿಯೆಂದೆನಿಸಲೀದೆ ಪ್ರಸಾದಕಾಯವ ಮಾಡಿ ಸಲಹುವನೆಮ್ಮಯ್ಯ. ಆಳಿ ಸಾವಲ್ಲಿ ಅವ ಧಾನಿಯಾಗಿದಡೆ ಆಳನು ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ.

ಟೀ. ಶಿವಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನಾಳುವ ಭಕ್ತಿಜ್ಞಾನವನಿತ್ತು ಭಕ್ತರ ಸಲಹು ತಿಪ್ಪಾತನು ಗುರುವಾದ ಕಾರಣ ಶ್ರೀಗುರುವೆಂಬಾತನಿಗೆ ' ಆಳಿಕಾಣ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃಥ. ಅಂತವು ಶ್ರೀಗುರುವಿನ ಕರಕಮಲದಲುದಯಿಸಿದ ತಚ್ಚಿಷ್ಯನೆಂಬಾತನಿಗೆ ' ಮಗ ಹುಟ್ಟಿದನೆ'ಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃಥ. ಅಂತು ಉದಯಿಸಿದ ಶಿಷ್ಯಗೆ ಶ್ರೀಗುರು ತನ್ನ ಒಡೆತನ ಕೆಡದ ಹಾಂಗೆ ಆ ಶಿಷ್ಯನ ಪಂಚಭೂತ ಕಾಯವನಳಿದು, ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಂಬಂಧಿಯ ಮಾಡಿ, ಲಿಂಗಕಾಯವೆನಿಸಿ, ಭವಿತ್ವವ ಕಳೆದು ಭಕ್ತನೆಂದೆನಿಸಿ, ಶಿವಕ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿ ಸಲಹಿದಾತ ಗುರುವಾದ ಕಾರಣ ' ಆಳಿಯ ಕೆಡಲೀಯದೆ

ನಡೆಸುವನೆಮ್ಮಯ್ಯ. ಪಂಚಭೂತಕಾಯವ ಭವಿಯೆಂದೆನಿಸಲೀಯದೆ ಪ್ರಸಾದ ಕಾಯವ ಮಾಡಿ ಸಲಹುವನೆಮ್ಮಯ್ಯ'ನೆಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃರ್ಥ. ಪ್ರಸಾದಕಾಯವೆಂದರೆ ಲಿಂಗಕಾಯ. ಅಂತು ಲಿಂಗಕಾಯವಾದ ಭಕ್ತನು ಆ ಲಿಂಗಕಾಯ ಸುವಿಭೋಗಗಳ ಲಿಂಗಕೃಪಿಸುವ ಸಾವಧಾನವ ಮಹಿಯದೆ ಅರ್ಪಿಸುವ ಭಾವ ದೇಹಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದಡೆ ಆ ಶರಣ ಲಿಂಗವಪ್ಪನೆಂಬುದೀಗ ' ಆಳಿ ಸಾವಲ್ಲಿ ಅವಧಾನಿಯಾಗಿದ್ದೊಡೆ ಆಳ್ದನು ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃರ್ಥ. ೧೨

ವ. ರೂಪಾಗಿ ಬಂದುದ ಕಾಯದ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಡುವುದು. ರುಚಿಯಾಗಿ ಬಂದುದ ಪ್ರಾಣದ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಡುವುದು. ತೃಪ್ತಿಯಾಗಿ ಬಂದುದ ಭಾವದ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಡುವುದು. ಅರ್ಪಿಸುವ ತೆಹನಿದು ಪ್ರಸಾದಿ ಗಯ್ಯಾ.

ಗ್ರಂಥ : ಇವ್ವಾರ್ಪಿತಂ ತು ರೂಪಂ ಚ ರುಚಿಃ ಪ್ರಾಣಸಮರ್ಪಿತಾ
ತೃಪ್ತಿರ್ಭಾವಸಮಾಯುಕ್ತಾ ಅರ್ಪಿತಂ ತಿವಿಧೋಚ್ಯತೇ

ಈ ರೂಪು ರುಚಿ ತೃಪ್ತಿಗಳನಹಿದು ಕೊಡಬಲ್ಲ ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಮಹಾವ್ರಸಾದಿ.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೧೩

ವ. ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸನ್ನಹಿತವಲ್ಲದ ತನುವಿನ ಭಿನ್ನಭಾವವ ನಾನೇನ ಹೇಳುವೆ ನಯ್ಯಾ ? ಲಿಂಗಭಿನ್ನಭಾವವಾದ ಮನವಿನ ಭಿನ್ನಭಾವವಾದ ತನುವಿನ ಅನ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿತವಾಯಿತ್ತು. ಎನ್ನಲ್ಲಿ ಅನುದಿನ ಆಗಲ ದಿರು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ, ಎನ್ನ ಪ್ರಾಣನಾಥಾ !

ಟೀ. ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ದೇಹಸಂಬಂಧವೆಂದೂ ಇಲ್ಲ. ಅಂತು ದೇಹಸಂಬಂಧ ವಿಲ್ಲದಿದ್ದು ಲಿಂಗದ ಚಿದಂಗವೆ ಆತ್ಮನಾಯಿತ್ತು. ಅಂತಪ್ಪ ಚಿದಾತ್ಮಂಗೆ ಮಿಥ್ಯಾ ದೇಹ ಸಂಬಂಧಿಸಿ, ಆ ದೇಹದ ಅಜ್ಞಾನಭಾವ ತನ್ನ ನಿಜವ ಮಹಿಸಿದುರ್ದ ಶಿವ ಜ್ಞಾನಿ ಶರಣ ನೋಡಿ ಆತ್ಮರ್ಯಂಬಡುತ್ತಿದ್ದನೆಂಬುದೀಗ ' ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸನ್ನಹಿತ ವಿಲ್ಲದ ತನುವಿನ ಭಿನ್ನಭಾವವ ನಾನೇನ ಹೇಳುವೆನಯ್ಯಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ತಾನು ಲಿಂಗವೆಂಬುದ ಮಹಿಸಿ, ಅಜ್ಞಾನವ ಪುಟ್ಟಿಸಿ, ಭಿನ್ನ ಜೀವಭಾವ ಘಟಿಸಿತ್ತು ದೇಹ ಕರಣಂಗಳಿಂದ. ಅಂತಪ್ಪ ದೇಹಕರಣಂಗಳನಳಿದು, ಮುನ್ನಿ

ನಂತೆ ಲಿಂಗವಾದಿನೆಂಬಾತಂಗೆ ಆ ದೇಹಕರಣ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿಸಿದಲ್ಲಿ ದೇ ಲಿಂಗವಾಗಬಾರದಾರಿಯೂ. ಅದುಕಾರಣ ಲಿಂಗವೆಂದು ವದಾರ್ಥವೆಂದು ಅರ್ಪಿತವೆಂದು ಾಡೆಬಿಡುಹಾದಂ ಭಿನ್ನವೆಲ್ಲಾ ದೇಹ ಕರಣಂಗೆ ಂದ ಆಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ಲಿಂಗಭಿನ್ನಭಾವವಾದ ಮನವಿನ ಭಿನ್ನಭಾವವಾದ ತನು ವಿನ ಅಸ್ಯಯದಲರ್ಪಿತವಾಯಿತ್ತು' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಮಿಥ್ಯಾದೇಹ ಸಂಬಂಧ ಎಂದೆಂದೂ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಿ ಎನ್ನ ಪ್ರಾಣಸ್ವರೂಪವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗ ನೀನೆ ಯಾಗಿ ಅಗಲದಿವು ಪ್ರಸನ್ನ ಪ್ರಸಾದವ ಕರುಣಿಸೆಂದು ಬಿನ್ನೈಸಿದರು ಶರಣರೆಂಬುದೀಗ ' ಎನ್ನಲ್ಲಿ ಅನುದಿನ ಅಗಲದಿರು ಕೂಡಲಜೆನ್ನ ಸಂಗಯ್ಯ ಎನ್ನ ಪ್ರಾಣನಾಥಾ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

೧೪

ವ. ಅರ್ಪಿತಂಗಳನಾಟು ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬಲ್ಲರೆ ಕಲ್ಪಿತಂಗಳು ಹೊದ್ದಲಮ್ಮವು. ಅರ್ಪಿತವಳವಡದ ಭೇದ ಮರಳಿತ್ತು 'ಜಿಮ್ಮಲಿಗೆಯ' ಚೆನ್ನರಾಮನೆಂಬ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೧೫

ವ. ಲಿಂಗಮುಖವನಜಿದಂಗೆ ಅಂಗವೆಂಬುದಿಲ್ಲ. ಜಂಗಮಮುಖವನಜಿದಂಗೆ ಸಂಸಾರವೆಂಬುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಸಾದಮುಖವನಜಿದಂಗೆ ಇಹ ವರವೆಂಬುದಿಲ್ಲ. ಈ ತ್ರಿವಿಧ ಒಂದೆಂದಜಿದವಂಗೆ ಮುಂದೆ ಎನೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ತ್ರಿವಿಧದ ನೆಲೆಯ ಶ್ರುತಿ ಸ್ಮೃತಿಗಳಿರುವು ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಬಲ್ಲ !

ಟೀ. ಒಂದೆಯಾಗಿದರ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವು ತಾನೆ ತನ್ನ ಲೀಲೆಯಿಂದ ಲಿಂಗವೆಂದು ಅಂಗವೆಂದು ಎರಡಾಯ್ತು. ಅಂತು ಎರಡಾದ ಭೇದವನಜಿದು, ಭಿನ್ನಭಾವವಳಿದು, ತನು ಕರಣೇಂದ್ರಿಯಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವಾಗಿ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವ ಮಾಡಬಲ್ಲ ಶರಣಂಗೆ ದೇಹವಾಸನೆಯಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ಲಿಂಗಮುಖವನಜಿದಂಗೆ ಅಂಗವೆಂಬುದಿಲ್ಲ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಲಿಂಗದ ಕಳಾಚೈತನ್ಯವೆಲ್ಲಾ ಜಂಗಮಸ್ವರೂಪವೆಂಬದನಜಿದು, ಅರ್ಥಪ್ರಾಣಾಭಿಮಾನಗಳು ಜಂಗಮದ ಸೊಮ್ಮೆಂದಜಿದು, ಜಂಗಮಕ್ಕರ್ಪಿಸುತ್ತ ಅವರಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಂಚಕನಾಗಿ, ನಿರಹಂಭಾವಿಯಾಗಿವು ಶರಣಂಗೆ ಮಾಯಾದೇಹಸಂಸಾರಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ಜಂಗಮ

ಮುಖವನಟದಂಗೆ ಸಂಸಾರವಿಲ್ಲ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಪ್ರಸಾದವೆಂದಡೆ ಪರವಸ್ತು. ಆ ಪರವಸ್ತುವೇ ಲಿಂಗಜಂಗಮಸ್ವರೂಪವಾಯಿತ್ತೆಂದಹುದು, ಆ ಲಿಂಗಜಂಗಮಕೃಪಿಸಿದ ಪದಾರ್ಥಂಗಲೆಲ್ಲಾ ಪರಮಪ್ರಸಾದವಾಯಿತ್ತೆಂದಹುದು ಪ್ರಸಾದಿಯಾದ ಶರಣಂಗೆ ಹುಟ್ಟುಹೊಂದಿಲ್ಲ ಆ ಶರಣ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಯಾಗಿಪ್ಪನೆಂಬುದೀಗ ' ಪ್ರಸಾದಮುಖವನಟದಂಗೆ ಇಹಪರನೆಂಬುದಿಲ್ಲ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗಜಂಗಮಪ್ರಸಾದವೆಂಬ ತ್ರಿವಿಧವು ಒಂದೇ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಂದಹುದು ಪ್ರಸಾದಿಯಾದ ಪ್ರಸಾದಿಯು ಪರಬ್ರಹ್ಮವಾದನಾಗಿ ಪರಬ್ರಹ್ಮವ ಬೇಟುಟ್ಟುಪಿಸಲಿಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಈ ತ್ರಿವಿಧ ಒಂದೇ ಎಂದಹುದಂಗೆ ಮುಂದೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಸತ್ತು ಚಿತ್ತಾನಂದಮಪ್ಪ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೇ ಲಿಂಗಜಂಗಮಪ್ರಸಾದವೆಂಬ ವರ್ಮವನಟದ ಕೂಡುವ ಭಕ್ತಿಯೋಗವ ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಶರಣ ಬಲ್ಲನಲ್ಲದೆ ಉಳಿದ ವೇದಾಗಮಂಗಳಹೀಯವೆಂಬುದೀಗ ' ಈ ತ್ರಿವಿಧದ ನೆಲೆಯ ಶ್ರುತಿ ಸ್ಮೃತಿಗಳಹೀಯವು ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಾ ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಬಲ್ಲ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ೧೬

ವ. ನಡೆ ಚೆನ್ನ, ನುಡಿ ಚೆನ್ನ, ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಡಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನ ! ಪ್ರಮಥ ರೊಳಗೆ ಚೆನ್ನ, ಪುರಾತರೊಳಗೆ ಚೆನ್ನ, ಪ್ರಸಾದಿಗಳೊಳಗೆ ಚೆನ್ನ ! ಸವಿದು ನೋಡಿ ಅಂಬಲಿ ರುಚಿಯಾಯಿತ್ತೆಂದು ಕೂಡಲಸಂಗಮ ದೇವರಿಗೆ ಬೇಕಾಯಿತ್ತೆಂದು ಕಯ್ದೆಗೆದ ನಮ್ಮ ಚೆನ್ನ !

ಟೀ. ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರಾಗಮಂಗಳು ಹೇಳಿದ ಕ್ರಿಯೋಕ್ತವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಪೂಜಾ ನೈವೇದ್ಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವನು ಸಂತುಷ್ಟನಲ್ಲ. ಸದ್ಭಕ್ತರು ಎಂತು ಮಾಡಿದ ಪೂಜಾ ನೈವೇದ್ಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವನು ಸಂತುಷ್ಟನು. ಅದುಕಾರಣ ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯ ಸುಖಂಗಳ ಶಿವಲಿಂಗಕೃಪಿಸಬಲ್ಲ ಸದ್ಭಕ್ತರ ಕ್ರಿಯಾಚಾರವೆಂತಿರಬೇಡೆಯೂ ಶಿವಂಗೆ ಒಪ್ಪು. ಅಂತು ಶಿವನೊಪ್ಪಿದುದೇ ಚೆನ್ನ. ಅದುಕಾರಣ ಶಿವನೊಪ್ಪಿದ ಮಾದರಚೆನ್ನಯ್ಯ ಚೆನ್ನಾದ ರುದ್ರಗಣಂಗಳೊಳಗೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೧೭

ವ. ಲೋಕದ ಹೊಲೆ ಉದಕದಿಂದ ಹೋಹುದೆಂಬರು. ಉದಕದ ಹೊಲೆ ಏತಹಿಂದ ಹೋಹುದು ? ವಾಕುಪ್ರಮಾಣಿನಿಂದ ಅಗ್ನಿಣಿಯೆನಿಸಿತ್ತು. ಸಾಹಿತ್ಯವಹಿದುಕೊಳಬಲ್ಲರೆ ಚೆನ್ನನ ಪ್ರಸಾದ ಲಿಂಗ ಕ್ಯೋಗರವಾಯಿತ್ತು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ !

ಟೀ. ಲೋಕದ ಮನುಜರು ಹೊಲೆಯೆಂಬ ಸೂತಕವ ಜಲದಿಂದ ಕಳೆಯ ಬಲ್ಲರಲ್ಲದೆ, ಜಲವೆಂಬ ಭೌತಿಕಸೂತಕವ ಕಳೆಯಲಿಷೆಯರು. ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿದ್ದ ಶಿವಭಕ್ತರು ಲಿಂಗಹಸ್ತಸ್ಪರ್ಶನ ವಾಕು ಶೀಲಂಗಳಿಂದ ಭೌತಿಕಜಲವೆಂಬ ಭವಿತ್ವಸೂತಕದ ಪಾತಕವನಳಿದು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅಗ್ಗಣೆಯೆಂದು ಮಾಡಿದರಾಗಿ, ಲಿಂಗಮಜ್ಜನ ನೊದಲಾದ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತಕ್ಕೆ ಸಲುವ ಪದಾರ್ಥ ವಾಯಿತ್ತು ಆ ಭಕ್ತರ ಮುಖದಿಂದ. ಅದುಕಾರಣ ಲಿಂಗಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿದ್ದ ಲಿಂಗಶರಣರು ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯ ಸುಖಂಗಳನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗಮುಖದಿಂದವೆ ಅಪ್ಪಿ ದಳಿದು ರೂಪು ರುಚಿ ತೃಪ್ತಿಗಳನರ್ಪಿಸುವರು. ಅದೆಂತೆಂದಡೆ : ರೂಪಾಗಿ ಬಂದುದು ಕಾಯದ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇವಕ್ಕೆ ಕೊಡಲು ಶುದ್ಧಪ್ರಸಾದವಾಯಿತ್ತು. ಅಂತಾದ ಶುದ್ಧಪ್ರಸಾದವ ಶರಣ ತಾನು ಭುಂಜಿಸುತ್ತ ಶುದ್ಧಪ್ರಸಾದದ ರುಚಿಯ ನಳಿದು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಲು ಸಿದ್ಧಪ್ರಸಾದವಾಯಿತ್ತು. ಆ ಸಿದ್ಧಪ್ರಸಾದ ವನಾ ಶರಣ ಸವಿದು ಭಾವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕುಡಲು ಪ್ರಸಿದ್ಧಪ್ರಸಾದವಾಯಿತ್ತು. ಆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಪ್ರಸಾದವ ಕೊಂಡು ಶರಣ ತೃಪ್ತನಾದನಾಗಿ ಮಹಾಪ್ರಸಾದಿಯೆನಿಸಿದ. ಅಂತು ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನವಳಿವು ಶರಣನ ಸರ್ವಾಂಗ ವೆಲ್ಲವೂ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸುತೀತನಾಗಿ ಶರಣ ನೋಡಿದ ರೂಪು, ಮುಟ್ಟಿದ ಸ್ಪರ್ಶನ, ಕೇಳಿದ ನಾದ, ವಾಸಿಸಿದ ಗಂಧ, ರುಚಿಸಿದ ಸವಿಯೆಲ್ಲವೂ ಪ್ರಸಾದ. ಅಂತಪ್ಪ ಪ್ರಸಾದವ ಶರಣ ಸವಿದು ಮರಳಿ ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿಸಲು ಲಿಂಗವು ಆ ಶರಣನ ಪ್ರಸಾದವ ಪದಾರ್ಥವಾಗಿ ಸವಿದು ತೃಪ್ತನಾದನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೧೮

ವ. ಜಂಗಮವಾರೋಗಿಸಿ ಮಿಕ್ಕುದು ಲಿಂಗಕ್ಕೋಗರ. ಲಿಂಗವಾರೋಗಿಸಿ ಮಿಕ್ಕುದು ಪ್ರಸಾದ. ನೀಡಬಹುದು ಜಂಗಮಮುಖದಲ್ಲಿ. ಅರ್ಪಿತ ವಾದುದು ಓಗರವಾಯಿತ್ತು. ಲಿಂಗಮುಖದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದವಾಯಿತ್ತು. ಅದೆಂತೆಂದಡೆ :

ಸಾಕ್ಷಿ : ಕಾಳಿಕಾಖಾಂಡೇ

ಜಂಗಮೇ ಸರ್ವವಸ್ತುನಿ ಸಮರ್ಪ್ಯ ಸುವಿಚಾರತಃ

ತದ್ಧ್ರವ್ಯಂ ಚ ಪದಾರ್ಥೋಕ್ತಂ ತತ್ಪದಾರ್ಥಂ ಚ ಲಿಂಗಕೇ
ನಿವೇದಿತ ಪ್ರಸಾದಂ ಚ ಭೋಜಯೇತ್ ತತ್ಪದಂ ಸುಧೀಃ

ಇಂತೆಂದುದಾಗಿ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ ನಿನಗೆಯೂ ಎನಗೆಯೂ
ಜಂಗಮಪ್ರಸಾದವೇ ಪ್ರಾಣವಯ್ಯಾ.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೧೯

ವ. ವಿಶ್ವವೆಲ್ಲವೂ ಮಾಯೆಯ ವಶವಾಗಿ, ವಿಶ್ವದೊಳಗಾದ ದ್ರವ್ಯ
ಮಾಯೋಚ್ಛಿಷ್ಟವೆಂದು ಶಿವನೊಲ್ಲ. ಅಂತವು ಮಾಯೆಯ ಗೆಲಿದು
ಮಾಯಾತೀತನಾದ ಭಕ್ತರಿಂದೊದಗಿದ ಪ್ರಸಾದ ಮಾಯಾತೀತನಾದ
ಶಿವನಿಗೆ ಮಹಾ ಸೈವೇದ್ಯ, ಪರಮತ್ಯಪ್ತಿ ಎಂಬುದ ನಾ ಬಲ್ಲಿನಯ್ಯಾ
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ :

ಗ್ರಂಥ :

ಮಾಯೋಚ್ಛಿಷ್ಟಂ ಜಗತ್ ಸರ್ವಂ ಶುದ್ಧಂ ಪಂಚಾಕ್ಷರೇಣ ಚ
ಅಭಿಮಂತ್ರೈ ತದುಚ್ಛಿಷ್ಟಂ ಪದಾರ್ಥಂ ಭಕ್ತಿಮಾನಾ ನರಃ
ಚರಲಿಂಗೇ ವಿಚಾರೇಣ ಸಮರ್ಪ್ಯ ತದನಂತರಂ
ಸ್ವಲಿಂಗೇ ಚ ಪ್ರಸಾದಾನ್ನಂ ದತ್ತಾ ಭೋಜನಮಾಚರೇತ್

ಎಂದುದಾಗಿ ಚೆನ್ನಯ್ಯನುಂಡು ಮಿಕ್ಕುದ ಚಪ್ಪಿಡಿದು ಸವಿದ.
ಚೋಳಿಯಕ್ಕನೊಕ್ಕುದ ಕೊಂಡ. ಅದುಕಾರಣ ನಿಮ್ಮ ಪರಮ
ಕಲಾರೂಪನಾದ ಜಂಗಮಪ್ರಸಾದವ ನಿಮಗೆ ದಣಿಯಿತ್ತು, ನಿಮ್ಮ
ಪ್ರಸಾದವೆಂಬ ಜ್ಯೋತಿ ಎನ್ನಂಗ ಪ್ರಾಣ ಭಾವ ಜ್ಞಾನವ ಹಿಂಗದೆ
ಬೆಳಗುತ್ತಿದೆ ನೋಡಾ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ !

ಟೀ. ಈ ಸಾಕ್ಷೀ ಗ್ರಂಥವೇ ಈ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೨೦

ವ. ಕಂಗಳು ನೋಡಿದ ಪದಾರ್ಥ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವಲ್ಲ. ಕಿವಿಗಳು ಕೇಳಿದ
ಪದಾರ್ಥ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವಲ್ಲ. ನಾಸಿಕ ಮುಟ್ಟಿದ ಪದಾರ್ಥ ಲಿಂಗಾ
ರ್ಪಿತವಲ್ಲ. ಜಿಹ್ವೆ ಸೋಂಕಿದ ಪದಾರ್ಥ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವಲ್ಲ. ತನು
ಸೋಂಕಿದ ಪದಾರ್ಥ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವಲ್ಲ. ಸಂಕಲ್ಪ ವಿಕಲ್ಪ ವಿರಹಿತ
ನಾಗಿ ರೂಪು ರುಚಿ ಗಂಧ ಸ್ಪರ್ಶನ ಶಬ್ದವನು ಕೂಡಲಚೆನ್ನ
ಸಂಗಯ್ಯಾ ನೀನಪಿಯಲು ಪ್ರಸಾದವೆನಗೆ.

ಟೀ. ತನುಭೋಗ ವಿಷಯಸುಖಂಗಳ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಂಗಳಿಂದ ತಾನು ಅಜ್ಞಾನವಾದ ಬಳಿಕ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿತವೆಂದಡೆ ಅದು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿತವಾಗದು. ಅಂತು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿತವಾಗದಾಗಿ ಪ್ರಸಾದವಿಲ್ಲ. ಅಂತು ಇಂದ್ರಿಯ ಮುಖಂಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದ ಪದಾರ್ಥಂಗಳು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿತವಾಗದು. ಆಯಿತ್ತೆಂಬ ಸಂಕಲ್ಪ ವಿಕಲ್ಪವಿಲ್ಲದೆ ತನು ಮನ ಪ್ರಾಣೇಂದ್ರಿಯಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ, ಸರ್ವಸುಖಂಗಳ ಲಿಂಗವೆ ಅಜ್ಞಾನ ಭೋಗಿಸುತ್ತಿಪ್ಪ ಲಿಂಗದ ವರ್ಮವ ತಿಳಿದು, ಅಭಿನ್ನಭಾವ ಘಟಿಸಿದ ಶರಣಂಗೆ ಪ್ರಸಾದ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೨೧

ವ. ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತಾಗಿದ ಸುಖವ ಸುಖಿಸಿ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವೆಂಬರು. ಅದು ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವೇ? ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ. ಅರ್ಪಿತವ ಮಾಡದೆ ಅನರ್ಪಿತವ ಹೊದ್ದದೆ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಅರ್ಪಿಸುವ ಭೇದವುಳ್ಳನ್ನಕ್ಕರ ಶರಣನೆನಿಸಬಾರದು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ.

ಟೀ. ಪಂಚವಿಷಯ ಪದಾರ್ಥಂಗಳ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮನ ಕರಣಂಗಳು ತುಡುಕಿ ಸುಖಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಎಂಜಲಾಯಿತ್ತಾಗಿ ಆ ಸುಖವು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿತವಾಗದು. ಅಂತು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿತವಾಗದೆಯಿದ್ದ ಅನರ್ಪಿತವ ಶರಣ ಭಂಜಿಸಲೆ ಆಗದು. ಅದುಕಾರಣ ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಅರ್ಪಿಸಿಹೆನೆಂಬಾತಂಗೆ ಎಂದೆಂದಿಗೆಯೂ ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿತವಿಲ್ಲವೆಂಬುದನಜ್ಞದು, ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಭಾವ ವಳಿದು, ತನ್ನನ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿ ತಾನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿಪ್ಪ ಶರಣವ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿತವಹುದಲ್ಲದೆ ಎರಡಿಟ್ಟು ಅರ್ಪಿಸುವಾತಂಗೆ ಶರಣವದ ವಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೨೨

ವ. ಕೊಟ್ಟುದು ಸೂತಕ, ಮುಟ್ಟಿದುದು ಸೂತಕ, ಕೊಟ್ಟುಕೊಂಬುದೆ ಸೂತಕ ಲಿಂಗನಿಜೈಕ್ಯಂಗೆ. ಎಲೆ ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ ಲಿಂಗ ನಾನೆಂಬುದೇ ಸೂತಕ !

ಟೀ. ಭೌತಿಕಸೂತಕವ ಶಿವಭಾವದಿಂದ ಶುದ್ಧವ ಮಾಡಿ, ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಲಜೆಯದೆ ಜೀವಭಾವದಿಂದ ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿಸಿದಡೆ ಅರ್ಪಿತವಾಗದು, ಭೌತಿಕ ಸೂತಕ ಹೋಗದೆಂಬುದೀಗ ' ಕೊಟ್ಟುದು ಸೂತಕ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ದ್ರವ್ಯಂಗಳನು ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳು ಮುಟ್ಟಿ ಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳ ಎಂಜಲಾದ ವೆಂಬುದೀಗ ' ಮುಟ್ಟಿದುದು ಸೂತಕ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಭೌತಿಕ

ಸೂತಕವನುಳ್ಳಂಥಾ ಇಂದ್ರಿಯೋಚ್ಛಿಷ್ಟವಾದಂಥಾ ದ್ರವ್ಯಗಳ ಭಿನ್ನಭಾವದಿಂದ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು, ಅರ್ಪಿತವಾಯಿತ್ತೆಂದು, ಪ್ರಸಾದವಾಯಿತ್ತೆಂದು ಕೊಂಡಾಡತಂಗಿ ಭೌತಿಕದೇಹಸೂತಕವೆಂದೆಂದೂ ಹಿಂಗದೆ ಇಹುದೆಂಬುದೀಗ ' ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಬುದೇ ಸೂತಕ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗ ನಾನೆಂದು ಎರಡಿಟ್ಟು ಅರ್ಪಿಸುವ ಭಿನ್ನಭಾವಿಗಳಿಗೆ ಜನನ ಮರಣಗಳ ಸೂತಕ ಹಿಂಗದೆಂಬುದೀಗ ' ಲಿಂಗ ನಾನೆಂಬುದೇ ಸೂತಕ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಭಿನ್ನಭಾವದಿಂದ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಬುದು ಸೂತಕವೆಂದು ಕಳೆದಿವುನು ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನವಳಿದು ಲಿಂಗ ವಾಗಿದ್ದ ಶರಣನು ಎಂಬುದೀಗ ' ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಬುದೇ ಸೂತಕ ಲಿಂಗನಿಜೈ ಕ್ಯಂಗೇ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

೨೩

ವ. ಶಬ್ದವೆಂಬೆನೇ ? ಶ್ರೋತ್ರದೊಂಜಲು. ಸ್ಪರ್ಶನವೆಂಬೆನೇ ? ತ್ವಕ್ಕಿ ನೊಂಜಲು. ರೂಪೆಂಬೆನೇ ? ನೇತ್ರದೊಂಜಲು. ರುಚಿಯೆಂಬೆನೇ ? ಜಿಹ್ವೆಯೊಂಜಲು. ಗಂಧವೆಂಬೆನೇ ? ಘ್ರಾಣದೊಂಜಲು. ನಾನೆಂಬೆನೇ ? ಅಜ್ಞಾನೊಂಜಲು. ಎಂಜಲೆಂಬ ಭಿನ್ನಸೂತಕವಳಿದುಳಿದು ಬೆಳಗಿನ ಬೆಳಗು ಗೊಹೇಶ್ವರಾ ನಿಮ್ಮ ಶರಣ !

ಟೀ. ತಾನು ಭಿನ್ನಜೀವನಾಗಿ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಂಗಳಿಂದ ವಿಷಯಸುಖಗಳ ನಜ್ಜಿದು ಭುಂಜಿಸಿದ ಬಳಿಕ, ಆ ಉಚ್ಛಿಷ್ಟವಾದ ಸುಖಗಳನ್ನಿಲ್ಲವ ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿಸಿಹೆ ನೆಂದರೆ ಅರ್ಪಿತವಾಗದು. ಅದುಕಾರಣ ತಾನೆಂಬ ಅಹಂಭಾವವನುಳ್ಳ ಜೀವ ನಾದುದೆಲ್ಲಾ ಅಜ್ಞಾನಿಗೇ ಬಂದ ಮಹಿಮೆಯ ಸೂತಕ. ಅಂತು ಜೀವನಾಗಿವು ಮಹಿಮೆಯ ಭಿನ್ನಸೂತಕವ ಮಹಾಪ್ರಕಾಶವನುಳ್ಳ ಲಿಂಗಸಂಗದಿಂದಳಿದು ಹೋಗಿ ಸರ್ವಾಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವಾದನು ಶರಣನು. ಅಂತಾದ ಶರಣನು ತಾನು ಮುನ್ನ ಆ ಮಹಾಲಿಂಗದ ಚಿತ್ರಭಾಕಲಾಂಶಿಕನು. ಅದುಕಾರಣ ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗಮಯ ವಾದ ಶರಣನು ನೋಡಿದ, ಮುಟ್ಟಿದ ಪದಾರ್ಥಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪುಗಳಾಗಿ ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿತವಾಗುತ್ತಿಹವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೨೪

ವ. ಕಾಯವಿಡಿದು ಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡುವರಲ್ಲದೆ ಭಕ್ತಿವಿಡಿದು ಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡುವವರೂ ಇಲ್ಲ. ಅರ್ಪಿತವಂತಿರಲಿ, ಅನರ್ಪಿತವೆ ಲೇಸು! ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣ ಮಾಡುವುದೆಲ್ಲಾ ಅನರ್ಪಿತ !

ಟೀ. ಕಾಮ್ಯಾರ್ಥದಿಂದ ಭಕ್ತಿಯೇ ಒಂದು ಕಾಯವಾಗಿ, ಲಿಂಗವ ಭಜಿಸಿ, ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಫಲವದವ ಪಡೆದು ಭೋಗಿಸಿ ತೀರಿದ ಬಳಿಕ ಭವಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿಹರು

ಅನಂತರುಂಟಲ್ಲದೆ, ತನ್ನಾತ್ಮನೇ ಅಂಗ, ಆ ಆತ್ಮಾಂಗದ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಪರಬ್ರಹ್ಮವೇ ಲಿಂಗ, ಅಂತಸ್ತು ಲಿಂಗಾಂಗವೆರಡೂ ಕೂಟವೇ ಭಕ್ತಿಯಿಂದಲಿಂದು ಭಿನ್ನಭಾವ ವಳಿದು, ಮಾಡುವ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಬವೆರಡೂ ಲಿಂಗವೆಯೆಂದು ಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡುವ ಭಕ್ತರು ಅಪೂರ್ವವೆಂಬುದೀಗ ' ಕಾಯವಿಡಿದು ಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡುವರಲ್ಲದೆ, ಭಕ್ತಿ ವಿಡಿದು ಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡುವರಾರೂ ಇಲ್ಲ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿತವ ಮಾಡಿದರೆ ಜನನ ಮರಣ ಉಂಟೆಂದಲಿಂದು, ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಅರ್ಪಿತವ ಮಾಡಿದರೆ ಅಖಂಡಚೈತನ್ಯಕ್ಕಳಾಲಿಂಗವು ಇಷ್ಟ ಪ್ರಾಣ ಭಾವವಾಗಿ ಸರ್ವಾಂಗವನೊಳಕೊಂಡು ಶರಣನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿವು ಲಿಂಗದ ಅಭಿನ್ನತೆಯನಲಿದು ಭಿನ್ನಭಾವವಳಿದಿವನು ಶರಣನು. ಅಂತಸ್ತು ಶರಣನ ಅಂಗಭೋಗಂಗಳನೆಲ್ಲವ ಲಿಂಗವೆ ಲೇಸಾಗಿ ಭೋಗಿಸುತ್ತಿವು ಕಾರಣ ಆ ಶರಣನು ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಅರ್ಪಿತವ ಮಾಡನು. ಅಂತು ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಅರ್ಪಿ ತವ ಮಾಡದಿಹುದೇ ಅನರ್ಪಿತವೆನಿಸಿಕೊಂಬುದು. ಅದೀಗ ' ಅರ್ಪಿತವಂತಿರಲಿ, ಅನರ್ಪಿತವೆ ಲೇಸು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಅಭಿನ್ನಕ್ರಿಯಾರ್ಪಣವೇ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಲೇಸಾದ ಅರ್ಪಿತವೆಂದು, ಎರಡಿಟ್ಟು ಅರ್ಪಿಸುವ ಭಿನ್ನ ಕ್ರಿಯಾರ್ಪಣವ ಬಿಟ್ಟು ಆಚರಿಸಿದರು ಬಸವಾದಿ ಪುರಾತನರು ಎಂಬುದೀಗ ' ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ ನಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣ ಮಾಡುವುದೆಲ್ಲಾ ಅನರ್ಪಿತ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೨೫

ವ. ಅರ್ಪಿತ ರೌರವನರಕವೆಂದಿತ್ತು ಗುರುವಚನ. ಅನರ್ಪಿತ ರೌರವ ನರಕವೆಂದಿತ್ತು ಗುರುವಚನ. ಭುಂಜನೆಯ ಮಾಡಿದ ರುಚಿಯ ಲಿಂಗಕ್ಕೆಂಬ ಕರ್ಮಿಯ ತಾಗಿದ ಸೋಂಕಿದ ಸುಖವ ಲಿಂಗಕ್ಕೆಂಬ ಗುರುದ್ರೋಹಿಯ, ಲಿಂಗಭಾಜನದಲ್ಲಿ ಶರಣ ಸಹಭೋಜನವ ಮಾಡಿ ದರೆ ಇಹಪರನಿಲ್ಲಿಂದುದು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ.

ಟೀ. ಭಿನ್ನಜ್ಞಾನದಿಂದ ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಪದಾರ್ಥವನರ್ಪಿಸಿದರೆ ಫಲವದಭೋಗವುಂಟು. ಆ ಫಲವದಭೋಗ ತೀರಿದಡೆ ಮರಳಿ ಭವಹೇತುವನ್ನು ನರಕವುಂಟೆಂಬುದು ಗುರುವಚನಪ್ರಮಾಣವೆಂಬುದೀಗ ' ಅರ್ಪಿತ ರೌರವನರಕ ವೆಂದಿತ್ತು ಗುರುವಚನ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿಸದೆ ಇದ್ದ ಜೀವನು ಎಂದೆಂದೂ ನರಕಿಯೆಂಬುದು ಗುರುವಚನಪ್ರಮಾಣವೆಂಬುದೀಗ ' ಅನ ರ್ಪಿತ ರೌರವನರಕವೆಂದಿತ್ತು ಗುರುವಚನ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಜೀವ ಭಾವದಿಂದ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯಸುಖಂಗಳನಲಿದು ಭುಂಜಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಆ ಎಂಜಲಾದ ಸುಖವ ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿತವೆಂಬಾತನಿಗೆ ಭವದುಃಖ ಕರ್ಮ ಬಿಡದು.

ಆತ ಗುರುಮತಕ್ಕೆ ದೂರವೆಂಬುದೀಗ ' ಭುಂಜನೆಯ ಮಾಡಿದ ರುಚಿಯ ಲಿಂಗ ಕೈಂಬ ಕರ್ಮಿಯ ತಾಗಿದ ಸೋಂಕಿದ ಸುಖವ ಲಿಂಗಕ್ಕೆಂಬ ಗುರುದ್ರೋಹಿಯ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಭಿನ್ನಕ್ರಿಯೆಗಳಿದು ಗುರು ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧವ ಮಾಡಿದ ಭೇದವನಜ್ಞಿದು, ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನವಳಿದವು ಶರಣನ ಸರ್ವಾಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗಕಾಯವಾಗಿ, ಆ ಕಾಯದ ಸುಖಭೋಗಂಗಳನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗಮುಂತಾಗಿಯೆ ಭೋಗಿಸುತ್ತಿರ್ಪನಾಗಿ ಶರಣ ಲಿಂಗಭೋಗೋಪಭೋಗಿಯೆಂಬುದೀಗ ' ಲಿಂಗ ಭಾಜನದಲ್ಲಿ ಶರಣ ಸಹಭೋಜನವ ಮಾಡಿದ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಭೇದವಳಿದು, ಲಿಂಗಭೋಗೋಪಭೋಗಿಯಾಗಿವು ಶರಣನೆ ಇಹದ ಬಂಧನವಿಲ್ಲ, ಪರದ ಮೋಕ್ಷವಿಲ್ಲ. ಆ ಶರಣ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಯವುನೆಂಬುದೀಗ ' ಸಹಭೋಜನವ ಮಾಡಿದರೆ ಇಹಪರವಿಲ್ಲ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೨೬

ವ. ಅರ್ಪಿತ ಅನರ್ಪಿತವನಾರು ಬಲ್ಲರಯ್ಯಾ? ಅರ್ಪಿಸಿ ಕೊಂಬುದು ಅನರ್ಪಿತ. ಅರ್ಪಿಸದೆ ಕೊಂಬುದು ಅನರ್ಪಿತ. ಅರ್ಪಿಸಿ ಅರ್ಪಿಸದೆ ಕೊಳಬಲ್ಲ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಸಾದಿ.

ಟೀ. ಜೀವಭಾವ ಹಿಂಗದೆ ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಅರ್ಪಿಸೆನೆಂದಡೆ ಅದು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿತವಾಗದಾಗಿ ಅದು ಅನರ್ಪಿತ. ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸದೆ ಕೊಂಬುದು ಮುನ್ನವೆ ಅನರ್ಪಿತವೆಂಬುದೀಗ ' ಅರ್ಪಿಸಿ ಕೊಂಬುದು ಅನರ್ಪಿತ, ಅರ್ಪಿಸದೆ ಕೊಂಬುದು ಅನರ್ಪಿತ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಮತ್ತೆಂತೆಂದೊಡೆ : ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ತನ್ನನೆ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಅಂತು ತನ್ನನೆ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿದೊಡೆ ತಾನೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಸಾದಸ್ವರೂಪನವನು. ಅಂತವು ಪ್ರಸಾದಸ್ವರೂಪವೇ ಲಿಂಗವಾದ ಕಾರಣ ' ಲಿಂಗವಾದ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ತನ್ನನರ್ಪಿಸಿ ತಾನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವಾದ ಶರಣನು ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಅರ್ಪಿಸನೆಂಬುದೀಗ ' ಅರ್ಪಿಸಿ ಅರ್ಪಿಸದೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಅರ್ಪಿಸದೆ ಲಿಂಗಭೋಗೋಪಭೋಗಿಯಾಗಿರಬಲ್ಲ ಶರಣನೇ ಶಿವಪ್ರಸಾದಿಯೆಂಬುದೀಗ ' ಅರ್ಪಿಸಿ ಅರ್ಪಿಸದೆ ಕೊಳಬಲ್ಲ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಸಾದಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೨೭

ವ. ಪದವು ಪದಾರ್ಥವೆಂದೆಂಬಿರಿ. ಪದವಾವುದು, ಪದಾರ್ಥವಾವುದೆಂದಜ್ಞಿಯಿರಿ. ಪದವೇ ಲಿಂಗ, ಪದಾರ್ಥವೇ ಭಕ್ತ. ಇದಜ್ಞದರ್ಪವ ತಂದು ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವ ಮಾಡಬಲ್ಲರೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿವು ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ.

ಟೀ. ಸಕಲ ತತ್ತ್ವಗಳ ಮೇಲಿವು ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೇ ಪರಮಪದ ವೆಂಬುದೀಗ ' ಪದವೆ ಲಿಂಗ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಮಹಾಘನಲಿಂಗದ ಚಿದಂಶವೇ ಆತ್ಮನೆಂಬ ಅಂಗವಾಯಿತ್ತು. ಅಂತಾದ ಆತ್ಮಾಂಗ ತಾನೆಂದಿತ್ತು, ತನ್ನಾತ್ಮಾಂಗವು ಲಿಂಗಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಹಿಂಗದೆ ಇವು ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯಾನ್ವಯವ ನಡೆದು ಭೇದವ ತಿಳಿದಿರ್ಪಾತನೇ ಭಕ್ತನೆಂಬುದೀಗ ' ಪದಾರ್ಥವೇ ಭಕ್ತ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನದಿಂದ ಭಿನ್ನವಳಿದು ಲಿಂಗವು ತಾನೆಂಬ ಅಹಂ ಭಾವ ತಲೆದೋರುಲು ಆ ತೋರುವ 'ಪ್ರಾಣಜ್ಞಾನವೆಲ್ಲಾ' ಲಿಂಗದ ಗುಣಧರ್ಮ ವೆಂದು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಆರೋಪಿಸಿ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿರಬಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವಾಯಿತ್ತು. ಅಂತವು ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವ ಮಾಡಬಲ್ಲ ಶರಣನಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವು ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದಿರ್ಪನೆಂಬುದೀಗ ' ಇದರಿಂದ ದರ್ಶನ ತಂದು ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿತವ ಮಾಡಬಲ್ಲರೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿವು ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೨೮

ವ. ಸ್ಥಲದಿಂದ ಸ್ಥಲವನರ್ಪಿಸುವುದು ಒಡಲ ಗುಣ. ನಿಃಸ್ಥಲದಿಂದ ನಿಃಸ್ಥಲವನರ್ಪಿಸುವುದು ಪ್ರಾಣನ ಗುಣ. ನೋಡಿ ಆರೈವುದೇ ಅರ್ಪಿತದ ಗುಣ. ಇಂಥ 'ಮಹಂತರ' ತೋರಿ ಬದುಕಿಸಯ್ಯಾ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ !

ಟೀ. ಅಂಗಸ್ಥಲಸ್ವರೂಪವೇ ಪಂಚತತ್ತ್ವಸ್ವರೂಪಾಗಿವು ಕಾರಣ, ಆ ಪಂಚತತ್ತ್ವಸ್ವರೂಪು ಪದಾರ್ಥವ ಕಾಯದ ಕೈಯಿಂದ ಇಷ್ಟಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿಸಿ, ದೇಹ ವಾಸನೆಯನುಳಿಯಬೇಕೆಂದೀಗ ' ಸ್ಥಲದಿಂದ ಸ್ಥಲವನರ್ಪಿಸುವುದು ಒಡಲಗುಣ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಪಂಚತತ್ತ್ವ ಪದಾರ್ಥಗಳ ರೂಪಿನೊಳಗಣ ರುಚಿಯ ಪ್ರಾಣನ ಕೈಯಿಂದ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿ, ವಾಯುಪ್ರಾಣವನಳಿದು ಲಿಂಗಪ್ರಾಣವಪ್ಪುದೆಂಬುದೀಗ ' ನಿಃಸ್ಥಲದಿಂದ ನಿಃಸ್ಥಲವನರ್ಪಿಸುವುದು ಪ್ರಾಣನ ಗುಣ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ರೂಪು ರುಚಿಗಳ ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಅಭಿನ್ನಭಾವದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಲಿಂಗವನಾಲೋಕಿಸುತ್ತ ಹಿಂಗದೆ ಸಾವಧಾನಿಯಾಗಿ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತಗಳ ಮಹಿಯದಿದರದೆ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವಹುದೆಂಬುದೀಗ ' ನೋಡಿ ಆರೈವುದೇ ಅರ್ಪಿತಗುಣ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ತ್ರಿವಿಧ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿಸುವ ಸಾವಧಾನಜ್ಞಾನಿಯೇ ಮಹಾಘನಲಿಂಗಸ್ವರೂಪವಾದ ಕಾರಣ ಆ ಮಾಹೇಶ್ವರರ ಧರುಶನವ ಮಾಡಿದವರೆಲ್ಲಾ ಮುಕ್ತರೆಂಬುದೀಗ ' ಇಂಥ

ಮಹಂತರ ತೋಟ ಬದುಕಿಸಯ್ಯಾ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೨೯

ವ. ಲಿಂಗಕ್ಕೆಂದೆ ನೆನೆವೆ. ಲಿಂಗಕ್ಕೆಂದೆ ಮಾಡುವೆ. ಲಿಂಗಕ್ಕೆಂದೆ ಕೂಡುವೆ ನಾನಯ್ಯಾ ! ಸಕಲ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಲಿಂಗಕ್ಕೆಂದೆ ಭಾವಿಸುವೆ ! ಅವ ಗುಣಗಳನಿಹಿಯೆನಯ್ಯಾ ! ಲಿಂಗಕ್ಕೆಂದೆ ಕಾಮಿಸುವೆನು. ನಿಷ್ಕಾಮಿಯಾಗಿ ಎನ್ನ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯ ಮನ ಪ್ರಾಣಾದಿಗಳು ಲಿಂಗದ ಸತಿಗಳಾಗಿ ಲಿಂಗಕ್ಕೆಂದೆ ಬಯಸಿ, ಲಿಂಗಪ್ರಾಣಿಗಳಾದ ಕಾರಣ ಲಿಂಗಕ್ಕೆಂದೆ ಕೈಕೊಂಬೆನು. ಅನರ್ಪಿತವನಿಹಿಯೆನು ಕೂಡಲಚೆನ್ನ ಸಂಗಮದೇವಾ.

ಟೀ. ದೇಹಭಾವವಳಿದು, ಶಿವಭಾವ ಘಟಿಸಿ, ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧವಾದ ಶರಣನ ತನು ಮನ ಪ್ರಾಣೇಂದ್ರಿಯಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗದ ಭಕ್ತ್ಯಂಗನೆಯರಾಗಿ ಸಕಲ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಲಿಂಗಕ್ಕೆಂದೇ ಬಯಸಿ ಭಾವಿಸಿ ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿಸಿ, ಆತನು ಕರಣೇಂದ್ರಿಯಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಲಿಂಗವೇ ಭೋಗಿಸುತ್ತಿವನಾಗಿ ಶರಣಂಗೆ ಅನರ್ಪಿತವಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೩೦

ವ. ಅರ್ಪಿಸುವ ಸುಖ ತಪ್ಪದೆ ಇಂಬುಗೊಂಡಿತ್ತಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅರ್ಪಿತವಾಯಿತ್ತಯ್ಯಾ ! ಅಂಗವೆಂಬ ಶಂಕೆ ತಾನೆತ್ತ ಹೋಯಿತ್ತೆಂದಿಹಿಯೆ ! ಕಾಯಸುಖವೇ ಲಿಂಗಸುಖಕ್ಕೇಡಾಯಿತ್ತು ! ಅಂತಪ್ಪ ಅರ್ಪಿತದಷ್ಟು ತಲೆಗೇಟಾದಲ್ಲಿ ನೀ ಮುಂತಾಗಿದೆ ಕೂಡಲಸಂಗವ ದೇವಾ !

ಟೀ. ಜೀವಾತ್ಮನೆಂಬಂಗವ ಮಹಾಘನಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧವ ಮಾಡಿ ಅರ್ಪಿಸಿ, ಲಿಂಗಮುಖವನಿಹಿದು ಹಿಂಗದೆಯಿವ್ವ ಶರಣನ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯ ಸುಖಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವಾದವೆಂಬುದೀಗ ' ಅರ್ಪಿಸುವ ಸುಖ ತಪ್ಪದೆ ಇಂಬು ಗೊಂಡಿತ್ತಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅರ್ಪಿತವಾಯಿತ್ತಯ್ಯಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಜೀವಾತ್ಮನೆಂಬಂಗವ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವ ಮಾಡಿದ ಶರಣಂಗೆ ಶಿವಭಾವ ಘಟಿಸಿತ್ತಾಗಿ ಜೀವಭಾವವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಅಂಗವೆಂಬ ಶಂಕೆ ತಾನೆತ್ತ ಹೋಯಿತ್ತೆಂದಿಹಿಯೆ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಜೀವಾತ್ಮನು ತಾ ಮೊದಲಾಗಿ ಕಾಯದ ಸುಖಂಗಳನೆಲ್ಲವ ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿಸಿದ ಕಾರಣ ಶರಣಂಗೆ ಲಿಂಗಸುಖ ದೊರಕಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಕಾಯಸುಖವೇ ಲಿಂಗಸುಖಕ್ಕೇಡಾಯಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

ತನುಸುಖಂಗಳನೆಲ್ಲವ ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿಸಲು ಶರಣನು ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ಲಿಂಗವು ಆ ಶರಣನ ಸರ್ವಾಂಗವನವಗ್ರಹಿಸಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಅಂತಪ್ಪ ಅರ್ಪಿತದಷ್ಟ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಶರಣನ ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗವಾಗಿ ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದಿದ್ದು ಅಭಿನ್ನ ಜ್ಞಾನಮುಖದಿಂದಲಹಿದು ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದ್ದ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ದಷ್ಟ ತಲೆ ಗೇಡಿದಲ್ಲಿ ನೀ ಮುಂತಾಗಿದೆ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

೩೧

ವ. ಕಾಯವೇ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತ. ಆ ಅರ್ಪಿತವೇ ಪ್ರಸಾದ. ಅದೇ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅರ್ಪಿತ. ದರುಶನದಿಂದಲಾಯಿತ್ತು ಸ್ಪರ್ಶನದಿಂದಲಾಯಿತ್ತು. ಅಪ್ಪಿನ ಸೋಂಕಿನ ಸುಖವ ಅರ್ಪಿಸದಿದ್ದರೆ ಭ್ರಾಂತಿ. ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗನ ಪ್ರಸಾದಿಯ ಪ್ರಸಾದವನತಿಗಳೆದರೆ ಮುಂದೆ ಅದಕಿ ನ್ನಂತೋ ?

ಟೀ. ಅಂಗಲಿಂಗಸಂಬಂಧವಾದ ಬಳಿಕ ಅಂಗ ಮನ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವಾದ ಕಾರಣ ಪ್ರಸಾದಕಾಯವಾಯಿತ್ತು. ಅಂತಪ್ಪ ಪ್ರಸಾದಕಾಯ ಸೋಂಕಿದ ಮುಟ್ಟಿದ ಪದಾರ್ಥಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಸಾದವಾಯಿತ್ತು. ಅಂತಾದ ಪ್ರಸಾದ ವನೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಪ್ರಸಾದವನೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗದ ಪ್ರಸಾದವನೆ ಭಾವಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಇಂತು ಅರ್ಪಿಸಿದುದ ಅರ್ಪಿಸುವ ವರ್ವವನೆಯದಿದ್ದೊಡೆ ಜೀವಭಾವ ಹಿಂಗದು. ಅದುಕಾರಣ ಶಿವಪ್ರಸಾದಿಗಳ ಪ್ರಸಾದ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲದೆಂಬವರುಗಳ ಪಾತಕಕ್ಕೆ ಗಣಿತವಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೩೨

ವ. ಶರಣ ಸನ್ನಹಿತ ಲಿಂಗವಾಗಿ, ಲಿಂಗಸನ್ನಹಿತ ಶರಣನಾಗಿ, ಸಂಗವೇ ಸನುಮತವಾಯಿತ್ತಾಗಿ ಮತ್ತೊಂದನಹಿಸಲಿನ್ನೆಲ್ಲಿಯದೋ ಅಯ್ಯಾ ? ಶರಣನೇ ಓಗರ, ಲಿಂಗವೇ ಪ್ರಸಾದ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ ಶರಣಂಗಿ !

ಟೀ. ಲಿಂಗವು ತನಗನ್ಯವೆಂದಹಿದು ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿವು ಶರಣನಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವು ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಇವುನಾಗಿ, ಶರಣನೆಂದು ಲಿಂಗವೆಂದು ಬೇಡುಟ್ಟು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ ವೆಂಬುದೀಗ ' ಶರಣನೇ ಸನ್ನಹಿತ ಲಿಂಗವಾಗಿ, ಲಿಂಗವೇ ಸನ್ನಹಿತ ಶರಣನಾಗಿ, ಸಂಗವೇ ಸನುಮತವಾಯಿತ್ತಾಗಿ ಮತ್ತೊಂದನಹಿಸಲಿನ್ನೆಲ್ಲಿಯದೋ ಅಯ್ಯಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಶರಣನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಬೆರೆದು ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಏಕತೆ

ಯಾಗಿದರ್ಶನಂಬುದೀಗ ' ಶರಣನೆ ಓಗರ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಶರಣನೆಂಬಂಗೆವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಉಳಿಯುತ್ತ. ಆ ಉಳಿದ ಲಿಂಗವೇ ತೇಷವೆನಿಸಿ ತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಲಿಂಗವೇ ಪ್ರಸಾದ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತವು ಪ್ರಸಾದ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತ್ತು ಶಿವಶರಣರಿಗೆಂಬುದೀಗ ' ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ ನಿಮ್ಮ ಶರಣಂಗೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ.

೩೩

ವ. ಕಾಯದ ಕೈಯಲು ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತ ಖಂಡಿತ ಭಾಷೆ. ಕರಣದ ಕೈಯಲು ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತ ಖಂಡಿತ ಭಾಷೆ. ಭಾವದ ಕೈಯಲು ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತ ಖಂಡಿತ ಭಾಷೆ. ಲಿಂಗಮಧ್ಯೇ ಶರಣ, ಶರಣಮಧ್ಯೇ ಲಿಂಗ. ಎಲ್ಲಿ ತಾಗಿದ ಸುಖವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತ. ಇದುಕಾರಣ ಕೂಡಲಚೆನ್ನ ಸಂಗನ ಶರಣರು ಸಹಜರೆಂಬೆ.

ಟೀ. ಇಷ್ಟ ಪ್ರಾಣ ಭಾವವೆಂಬ ಲಿಂಗತ್ರಯಂಗಳ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು, ರೂಪು ರುಚಿ ತೃಪ್ತಿಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಅರ್ಪಿತವಾಗದು. ಮತ್ತೆಂತೆಂದೊಡೆ ಅಖಂಡ ಚಿತ್ ಪ್ರಕಾಶವನುಳ್ಳ ಲಿಂಗವು ಇಷ್ಟ ಪ್ರಾಣ ಭಾವವಾಗಿ, ಅಂತರಂಗ ಬಹಿರಂಗವ ನೆಲ್ಲವನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗವಾದುದ ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಂಡು ಭಿನ್ನವಳಿದಿವು ಶರಣನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದರ್ ಕಾರಣ, ತಾಗಿದ ಸೋಂಕಿದ ಸುಖವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತ. ಅಂತವು ಅರ್ಪಿತ ಶಿವಂಗೆ ಒಪ್ಪು ಎಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೩೪

ವ. ಶಬ್ದ ಸ್ಪರ್ಶ ರೂಪು ರಸ ಗಂಧ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ ಮೊದಲಾದುವು ನಡೆ ದುವು ಲಿಂಗದತ್ತಲೆ ! ಬಂದ ಭೋಗ ಸುಖ ದುಃಖ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತ ವೆಂದು ನಡೆದುವು ಲಿಂಗದತ್ತತ್ತ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ ನಿವಾಸಿಯಾಗಿ ದರ್ಶ ಶರಣಂಗೆ.

ಟೀ. ಅಖಂಡಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಮಹಾಘನಲಿಂಗವು ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಕಳಾಸ್ವರೂಪೆಂದಹುದು ಭಿನ್ನಭಾವವಳಿದರ್ ಶರಣನ ಅಂಗದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವು ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡು ಸರ್ವಸುಖಂಗಳ ಲಿಂಗವೇ ಭೋಗಿಸುತ್ತಿರ್ವ ಕಾರಣ ಇಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯ ಸುಖ ದುಃಖಂಗಳು ಮೊದಲಾದವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗದವಾಗಿ ಲಿಂಗದತ್ತಲೆಯಿಲ್ಲ ಲಿಂಗದೊಳಗೆ ಕೂಡಿಹೋದ ಕಾರಣ, ಅದು ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವೆನಿಸುವುದು. ಅಂತವು ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತ ವಾಗಿ ಲಿಂಗವೆಯಾದ ಶರಣಂಗೆ ಮುಂದೆ ದೇಹ ಕರಣ ಸುಖ ದುಃಖ ಜನನ ಮರಣಂಗಳೇನೂ ಇಲ್ಲ ಶರಣಂಗೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೩೫

ವ. ಘನವೆಂಬ ಮನದ ತಲೆವಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಸದಾ ಸನ್ನಹಿತವಾಗಿ ನೀನಿಪ್ಪೆಯಲ್ಲಾ ಎಲೆ ಅಯ್ಯಾ ! ಬಂದ ಪದಾರ್ಥದ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯವ ಕಳೆದು ನೀನೆ ಅವಧರಿಸುತ್ತಿಪ್ಪೆಯಲ್ಲಾ ಎಲೆ ಅಯ್ಯಾ ! ನಿಮ್ಮ ಮುಟ್ಟು ಒಹುದಲ್ಲದೆ ನಿಮ್ಮ ಮುಟ್ಟಿದೆ ಬಾರದೆಂಬುದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಮನಕ್ಕೆ ನೀವೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಲ್ಲಾ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ !

ಟೀ. ಅಖಂಡ ಪರಿಪೂರ್ಣಮಪ್ಪ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವು ತನಗೆ ಅನನ್ಯ ವೆಂದಿಹುದು ಭಿನ್ನಭಾವವಳಿದು ತನ್ನನೆಲ್ಲಾ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿಪ್ಪ ಶರಣನ ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಲಿಂಗವು ಭಿನ್ನಭಾವವಿಲ್ಲದೆ ಸದಾ ಸನ್ನಹಿತನಾಗಿ ಶರಣನ ಸರ್ವಾಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವು ತಾನೆಯಾಗಿಪ್ಪ ಕಾರಣ ಅಂಗದ ಸುಖಭೋಗಂಗಳ ನೆಲ್ಲವ ಲಿಂಗವೇ ಅಹುದು ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಂಬ ಭೇದವನಿಹುದು ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವಾಯಿ ತ್ತೆಂಬ ನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ಸಂಶಯವನಳಿದ ಶರಣನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೩೬

ವ. ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮದೇಕಾರ್ಥವನೇನೆಂದುಪಮಿಸಬಹುದು ? ಗುರು ಪ್ರಾಣ, ಲಿಂಗ ದೇಹ, ಜಂಗಮ ಆಪ್ತಾಯನವೆಂದುದಾಗಿ. ಪ್ರಾಣ ಮುಟ್ಟಿ ಬಂದಡೇನು ? ಕಾಯಮುಟ್ಟಿ ಬಂದಡೇನು ? ಜಿಹ್ವೆಮುಟ್ಟಿ ಬಂದಡೇನು ? ಜಂಗಮಮುಖ ಆಪ್ತಾಯನವೆಂದುದಾಗಿ. ಇದು ಕಾರಣ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ ಜಂಗಮಪ್ರಸಾದ ಸರ್ವಸಿದ್ಧಿ.

ಟೀ. ಗುರುವೇ ಪ್ರಣವಮಂತ್ರಸ್ವರೂಪನಾದ ಕಾರಣ ಆ ಶ್ರೀಗುರುವಿನ ಪ್ರಣವಮಂತ್ರ ಪ್ರಾಣವ ವೇಧಿಸಿ ವಾಯುಪ್ರಾಣವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗಪ್ರಾಣವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಗುರು ಪ್ರಾಣ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಪ್ಪ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗದ ಕಳೆ ತಾನೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವಾಗಿ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬಂದು, ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಂಗಳನೊಳಕೊಂಡು ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗವಾಗಿ ಲಿಂಗಕಾಯವೆನಿಸಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಲಿಂಗ ದೇಹ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಒಳಹೊಳಗಿನ್ನದೆ ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗವಾದ ಶರಣನಲ್ಲಿ ವಿಷಯ ತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ಸಂಚಲಿಸುವ ಕರಣಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಜ್ಞಾನಜಂಗಮವೆಂಬುದೀಗ ' ಜಂಗಮದ ಆಪ್ತಾಯನವೆಂದುದಾಗಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗವಾದ ಶರಣನ ಕರಣಂಗಳೆಲ್ಲವೂ ಚರಲಿಂಗವಾದ ಕಾರಣ ಆ ಕರಣಂಗಳ ವಿಷಯ ತೃಪ್ತೆಯೆಲ್ಲವು ಚರಲಿಂಗದ ತೃಪ್ತಿಯಾಯಿತ್ತು. ಅಂತು ದೇಹ ಪ್ರಾಣ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಬಪ್ಪ ಸುಖಂಗಳನೆಲ್ಲವ ಬಯಸಿ, ಅಹುದು ಸುಖಿಸುವದೀ ಘನನೆಲ್ಲಾ

ಒಂದೇ ಜಂಗಮವೆಂಬುದೀಗ : ಪ್ರಾಣಮುಟ್ಟಿ ಬಂದಡೇನು, ಕಾಯಮುಟ್ಟಿ ಬಂದ
ಡೇನು, ಜಿಹ್ವೆಮುಟ್ಟಿ ಬಂದಡೇನು, ಜಂಗಮಮುಖ ಆಪ್ಯಾಯನವೆಂದುದಾಗಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ್. ಅಂತು ಶರಣನ ಅಂಗವೆಲ್ಲಾ ಇಷ್ಟಲಿಂಗಸ್ವರೂಪು. ಪ್ರಾಣ
ವೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಸ್ವರೂಪು. ಅಜಿವ ಕರಣಗಳೆಲ್ಲಾ ಜಂಗಮಸ್ವರೂಪಾದ
ಕಾರಣ ಜಂಗಮದ ಪ್ರಸಾದವು ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಗಳಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಲಾ
ಯಿತ್ತು. ಅಂತು ಸಮರ್ಪಿಸಿ ತ್ರಿವಿಧಲಿಂಗವೇಕವಾಯಿತ್ತು ಶರಣಿಗೆ. ಅಂತಾ
ದುದ ಉಪಮಿಸಿ ಹೇಳಬಾರದೆಂಬುದೀಗ ' ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗಮದೇಕಾರ್ಥವನೇ
ನೆಂದುಪಮಿಸಬಹುದೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ್. ಅಂತು ಉಪಮಿಸಬಾರದ ಲಿಂಗಪದ
ಸಿದ್ಧಿಯಾಯಿತ್ತು ಶರಣಿಗೆ ಜಂಗಮದ ಪ್ರಸಾದದಿಂದಲೆಂಬುದೀಗ ' ಇದುಕಾರಣ
ಜಂಗಮಪ್ರಸಾದ ಸರ್ವಸಿದ್ಧಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ್. ೩೭

ವ. ಸೋಂಕಿನ ಸುಖ ಮೊದಲಾದವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಚರಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿಸುವೆ. ಆ
ಅರ್ಪಿತ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವನಜಿವು ಚರಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿಸುವೆ.
ಆ ಚರಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿಸಿ ಮಿಕ್ಕ ಶೇಷವನು ಇಷ್ಟಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಒಗರವಾಗಿ
ನೀಡಿ ಪ್ರಸಾದವಾಗಿ ಕೈಕೊಂಬೆ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧಿ ವಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾ.

ಟೀ. ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗಮವೇ ಇಷ್ಟಪ್ರಾಣಭಾವವಾಯಿತ್ತಾಗಿ, ಗುರುವೇ
ಇಷ್ಟ, ಪ್ರಾಣವೇ ಲಿಂಗ, ಭಾವವೇ ಜಂಗಮವಾಯಿತ್ತು. ಅಂತು ಭಾವಲಿಂಗವೇ
ಜಂಗಮವಾದ ಕಾರಣ ಭಾವಸಂಬಂಧವಾದ ಜ್ಞಾನ ಮನ ಬುದ್ಧಿ ಮೊದಲಾದ
ಷಟ್ಕರಣಗಳೆಲ್ಲವೂ ಚರಲಿಂಗವಾದವಾಗಿ, ಪದಾರ್ಥಗಳನಜಿವು ನೋಡುವ
ಮುಟ್ಟುವ ಕೇಳುವ ವಾಸಿಸುವ ಸುಖಿಸುವವೆಲ್ಲಾ ಚರಲಿಂಗವೆಂದು ಚರಲಿಂಗ
ದರ್ಪಿತಭಾವದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನವಳಿದಿದ ಶರಣನ ಸಾವಧಾನದೆಚ್ಚುಹಿಂಕೆಯಿಂದ ಕ್ರಿಯೆ
ಮಹಿಯದೆ, ಆ ಚರಲಿಂಗದ ಪ್ರಸಾದವ ಇಷ್ಟಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿ, ಆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ
ಪ್ರಸಾದವ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಿಪ್ಪನು ಪ್ರಸಾದಿ ಎಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೩೮

ವ. ಜಂಗಮದ ಪ್ರಸಾದವ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಸಲಿಸಬಾರದೆಂಬ ಮಾತ ಕೇಳ
ಲಾಗದು. ಪ್ರಸಾದವೇ ಲಿಂಗ, ಆ ಲಿಂಗವೇ ಅಂಗ. ಆ ಜಂಗಮವೇ
ಚೈತನ್ಯ. ಆ ಚೈತನ್ಯವೇ ಪ್ರಸಾದ. ಇಂತೀ ಉಭಯದ ಭೇದವ
ನಜಿಯರು ನೋಡಾ ! ಜಿಹ್ವೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಡ ರಸ ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಕ್ಕೆ
ಬೇರಾಗಿಬಲ್ಲುದೇ ? ಪ್ರಾಣಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸವಿದು ಭಾವಲಿಂಗದಲ್ಲಿ
ತೃಪ್ತಿಯಾದ ಬಳಿಕ ಇಷ್ಟಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನವುಂಟೇ ? ಇದನಜಿವು

ಅರ್ಪಿಸಿ ಸುಖಿಸಲೊಲ್ಲರು. ದೇಹಭಾವದಲ್ಲಿ ಕೊಂಬುದು ಅನರ್ಪಿತ ವೆಂದಹಿಯರು. ಲಿಂಗಕ್ಕೂ ಭಕ್ತಂಗೂ ಭೇದವಿಲ್ಲೆಂಬುದಹಿಯ ಲಹಿಯರು. ಜಂಗಮಮುಖದಿಂದೊದಗಿದುದು ಪ್ರಸನ್ನಪ್ರಸಾದ ವೆಂದಹಿಯರು.

ಸಾಕ್ಷಿ :

ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಮುಖದ್ವಾರೇ ಸದಾ ಸನ್ನಿಹಿತಃ ಶಿವಃ
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಸ್ಥಿತಂ ಲಿಂಗಂ ಯೋ ಭುಂಕ್ತೇ ಲಿಂಗವರ್ಜಿತಃ
ಸಃಸ್ವಮಾಂಸಂ ಸ್ವರುಧಿರಂ ಸಾದರಂ ಭಕ್ತಕೋ ಭವೇತ್
ತಸ್ಮಾತ್ ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದಂ ಚ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯಂ ತಜ್ಜಲಂ ತಥಾ
ನೈವೇದ್ಯಂ ಚರಲಿಂಗಂಸ್ಯ ಶೃಣು ಷಣ್ಮುಖ ಸರ್ವದಾ

ಇದುಕಾರಣ ಪ್ರಸಾದವೇ ಇಷ್ಟ ಪ್ರಾಣ ಭಾವವಾಗಿ ನಿಂದುದನಹಿ ಯರು. ಇಂತೀ ವರ್ಮವ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ ಬಲ್ಲ. ಇದನೆಲ್ಲರಿಗೆ ತೋಹಿ ಲಕ್ಕದ ಮೇಲೆ ತೊಂಭತ್ತಾಹು ಸಾವಿರ ಜಂಗಮದ ಒಕ್ಕದ ನೆತ್ತಿಕೊಂಬ. ಅಚ್ಚಪ್ರಸಾದವ ಲಿಂಗಕ್ತಿತ್ತಿಕೊಂಬ. ಪ್ರಸಾದಿಗಳು ಮೂವತ್ತಿಚ್ಚಾಸಿರದೊಳಗೆ ತಾನೊಬ್ಬನಾಗಿ ಸುಖಿಸುವುದ ನಾನು ಬಲ್ಲಿ ನಾಗಿ ಸಂದೇಹವಳಿದು ಬದುಕಿದನಯ್ಯಾ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮ ದೇವಾ !

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೩೯

ವ. ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದ ಭವಕ್ಕೆ ಬೀಜ, ಜಂಗಮಪ್ರಸಾದ ಭವಂ ನಾಸ್ತಿ. ವಾಸನೆಯೆ ಶಿವಲಿಂಗಭಕ್ತಿ. ನಿರ್ವಾಸನೆಯೆ ಜಂಗಮಭಕ್ತಿ. ಅದು ಕಾರಣ ಜಂಗಮಪ್ರಸಾದವನಲ್ಲದೆ ಕೊಂಡೆನಾದಡೆ ಅಘೋರನರಕ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ !

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೪೦

ವ. ಅಂಗವ ಮುಟ್ಟಿ ಆಚಮಾನವ ಮಾಡುವರು. ಲಿಂಗಾಂಗಿಗಳಲ್ಲದವರು ಮಾಡಿದಡೆಯೂ ಮಾಡಲಿ. ಲಿಂಗಪಾದೋದಕ ಧರಿಸಿ ಅಪವಿತ್ರ

ಶಂಕೆಯಿಂದ ಆಚಮಾನವ ಮಾಡಿದಡೆ ಅಘೋರನರಕದಲ್ಲಿಕ್ಕುವುದಯ್ಯಾ ಆ ಪಾದೋದಕವೇ ವಿಷವಾಗಿ.

ಸಾಕ್ಷಿ :

ಶಂಭೋಃ ಪಾದೋದಕಂ ಪೀತ್ವಾ ಪಶ್ಚಾದಶುಚಿಶಂಕಯಾ
(ಯೋ ಆಚಮತಿ ?) ಮೋಹೇನ ತಂ ವಿದ್ಯಾದ್ ಬ್ರಹ್ಮಸಾತಕಂ

ಇಂತೆಂಬ ವಚನವ ಕೇಳಿ ನಂಬುವುದಯ್ಯಾ. ಪರಮ ಪಾವನವಪ್ಪ ಪಾದೋದಕವ ನಂಬದವರು ಬಸವಪ್ರಿಯ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಬಸವಂಗೆಂದೂ ದೂರ.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೪೧

ವ. ಕರುಣಜಲ ವಿನಯಜಲ ಸಮತೇಜಲ. ಕರುಣಜಲವೇ ಗುರು ಪಾದೋದಕ. ವಿನಯಜಲವೇ ಲಿಂಗಪಾದೋದಕ. ಸಮತೇಜಲವೇ ಜಂಗಮಪಾದೋದಕ. ಗುರುಪಾದೋದಕ ಸಂಚಿತಕರ್ಮನಾಸ್ತಿ. ಲಿಂಗಪಾದೋದಕ ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮನಾಸ್ತಿ. ಜಂಗಮಪಾದೋದಕ ಆಗಾಮಿಕರ್ಮನಾಸ್ತಿ. ಇಂತೀ ತ್ರಿವಿಧೋದಕದಲ್ಲಿ ತ್ರಿವಿಧಕರ್ಮನಾಸ್ತಿ. ಇದುಕಾರಣ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ, ತ್ರಿವಿಧೋದಕವ ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಬಲ್ಲ.

ಟೀ. ಗುರುಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಗುರುಪಾದೋದಕವ ಸೇವಿಸಿದಾತಂಗೆ ಸಂಚಿತ ಕರ್ಮವಪ್ಪ ಜನನದ ಅಜ್ಞಾನದ ಭವಿತ್ವವಳಿದು, ಶಿವಭಕ್ತಿಜ್ಞಾನವ ಕೊಡುವುದೆಂಬುದೀಗ ' ಕರುಣಜಲವೇ ಗುರುಪಾದೋದಕ. ಸಂಚಿತಕರ್ಮನಾಸ್ತಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಲಿಂಗಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಲಿಂಗಪಾದೋದಕವ ನಿತ್ಯ ಸೇವನೆಯ ಮಾಡಿದಾತಂಗೆ ಇಹಲೋಕದ ತನುಭೋಗವಪ್ಪ ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮವಳಿದು ಶಿವಲೋಕದಲ್ಲಿ ಶಿವಸಾನ್ನಿಧ್ಯವಾಗಿ ಇತ್ತಬಾರೆಂದೆನಿಸಿಕೊಂಬ ಪದವಹುದೆಂಬುದೀಗ ' ವಿನಯ ಜಲವೇ ಲಿಂಗಪಾದೋದಕ. ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮನಾಸ್ತಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಜಂಗಮ ಪಾದೋದಕವ ಜಂಗಮಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಿತ್ಯ ಸೇವನೆಯ ಮಾಡಿದಾತಂಗೆ ಲಯ ಧರ್ಮವಪ್ಪ ಆಗಾಮಿಕರ್ಮವಳಿದು ಇಹಪರಕ್ಕಡೆಯಾಡುವ ಅವಸ್ಥೆಗಳೇನೂ ಯಿಲ್ಲದೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮಾನಂದಸ್ವರೂಪನಾಗಿ ಸ್ವಸ್ಥಲದಲ್ಲಿವು ಪದವಹುದೆಂಬುದೀಗ

‘ ಸಮತೆಜಲವೇ ಜಂಗಮ ಪಾದೋದಕ. ಆಗಾಮಿಕರ್ಮನಾಸ್ತಿ ’ ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃಥ. ಅಂತು ತ್ರಿವಿಧೋದಕದಲ್ಲಿ ತ್ರಿವಿಧಕರ್ಮನಾಸ್ತಿಯೆಂದು ತ್ರಿವಿಧಲಿಂಗ ಭಕ್ತಿಯ ಬಿಡದೆ ಮಾಡುತ್ತ ತ್ರಿವಿಧ ಪಾದೋದಕವ ನಿತ್ಯ ಸೇವನೆಯ ಮಾಡಬಲ್ಲಾ ತನೇ ಶಿವಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ‘ ಇಂತೀ ತ್ರಿವಿಧೋದಕದಲ್ಲಿ ತ್ರಿವಿಧಕರ್ಮನಾಸ್ತಿ. ಇದುಕಾರಣ ತ್ರಿವಿಧೋದಕವ ನಿಮ್ಮ ಶರಣಬಲ್ಲ ’ ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ೪೨

ವ. ತನ್ನ ಮುಟ್ಟಿ ನೀಡುವುದೆ ಪ್ರಸಾದ. ತನ್ನ ಮುಟ್ಟದೆ ನೀಡುವುದೆ ಓಗರ. ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಡರೆ ಪ್ರಸಾದಿ. ಇದುಕಾರಣ ಇಂತಪ್ಪ ಭೃತ್ಯಾಚಾರಿಗಳಲ್ಲದೆ ಪ್ರಸಾದವಿಲ್ಲ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ.

ಟೀ. ತನ್ನ ನಿಜವೇ ಪರಶಿವನೆಂದಹುದು, ತಾ ಮೊದಲಾಗಿ ಸಕಲ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಕಾಬ ಲಿಂಗದೃಷ್ಟಿ ಉಳ್ಳತನಾಗಿ, ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಲಿಂಗಕೃಪಿಸಿದಡೆ ಆ ಅರ್ಪಿತವಾದವೆಲ್ಲಾ ಪರವಸ್ತುವಾದುವೆಂಬುದೀಗ ‘ ತನ್ನ ಮುಟ್ಟಿ ನೀಡುವುದೆ ಪ್ರಸಾದ ’ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ತಾನು ಶಿವನೆಂದಹುದು ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಜೀವಭಾವದಿಂದ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಲಿಂಗಕೃಪಿಸಿದಡೆ ಅರ್ಪಿತವಾಗದಾಗಿ, ಪದಾರ್ಥ ಪದಾರ್ಥದಂತೆ ಇದ್ದಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ‘ ತನ್ನ ಮುಟ್ಟದೆ ನೀಡುವುದೇ ಓಗರ ’ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ತಾನೆ ಶಿವನೆಂದಹುದು ಶಿವೋಹಂ ಎನ್ನದೆ ದಾಸೋಹಂ ಭಾವದಿಂದ ಸಕಲ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟುಕೊಳಬಲ್ಲಾತಂಗಳಲ್ಲದೆ ಪರವಸ್ತು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ‘ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟುಕೊಂಡಡೆ ಪ್ರಸಾದಿ. ಇದುಕಾರಣ ಇಂತಪ್ಪ ಭೃತ್ಯಾಚಾರಿಗಳಲ್ಲದೆ ಪ್ರಸಾದವಿಲ್ಲ ’ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ೪೩

ವ. ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚೊತ್ತಿದ ಕಾಱಿಣ ಎಚ್ಚುಕೆಯಾಯಿತ್ತು. ಗುರುಕಾರುಣ್ಯದಿಂದ ಅಪಿವಾಯಿತ್ತು, ಆಚಾರವಾಯಿತ್ತು, ಜಂಗಮದಿಂದ ತಿಳಿದ ಆಳುವಿನಲ್ಲಿ ಶಿವಪ್ರಸಾದ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತ್ತು. ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಏಕಾರ್ಥವಾಯಿತ್ತು.

ಟೀ. ದೇಹಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿದ್ದ ಆತ್ಮನು ಮುನ್ನ ಶಿವಾಂತಿಕನು. ಅಂತು ಶಿವಾಂತಿಕನಾದ ಕಾರಣ ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ‘ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚೊತ್ತಿದ ಕಾರಣ ಎಚ್ಚುಕೆಯಾಯಿತ್ತೆ ’ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನೋದಯದಿಂದ ತನ್ನ ನಿಜವೇ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಂದಹುದಾತಂಗೆ ಬ್ರಹ್ಮವು ಕಾಣಿಸಿತ್ತೆಂಬ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ದೇಹವಾಸನೆಯಳಿದು ಬ್ರಹ್ಮವಪ್ಪನೇ ? ಆಗದು. ಅದು

ಕಾರಣ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗಿ ತನ್ನ ನಿಜವಸ್ತು ಪರಬ್ರಹ್ಮವ ಕೂಡುವ ಅವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಗುರೋಪಾಸ್ತೆಯು^೧ ಮಾಡಿ ಗುರುಕರುಣಮಂ ಪಡೆದು ಷಟ್ಸ್ಥಲಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯಾ ಚಾರವಳವಟ್ಟಿತ್ತು ಶರಣಂಗೇಂಬುದೀಗ ಗುರುಕರುಣದಿಂದ ಅಱಿವಾಯಿತ್ತು, ಆಚಾರವಾಯಿತ್ತು^೨ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಷಟ್ಸ್ಥಲವಿಡಿದು ಆಚರಿಸುವ ಜ್ಞಾನವೇ 'ಜಂಗಮ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತಸ್ತು ಜ್ಞಾನಾಚಾರವ ತಿಳಿದು ಅಱಿದು ಆಚರಿಸುವ ಆಚಾರದಿಂದ ಅಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಭಿನ್ನದೋಷದಿ ಇದ್ದಿತ್ತೇಂಬುದೀಗ 'ಜಂಗಮದಿಂದ ತಿಳಿದ ತಿಳುವಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತ್ತು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಏಕಾರ್ಥವಾಯಿತ್ತು' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ೪೪

ವ. ಮಾರ್ಗಕ್ರಿಯ ಸಂಪಾದಿಸನಾಗಿ ದ್ವೈತಿಯಲ್ಲ. ಜ್ಞಾನೋದಯ ಮೋಕ್ಷವೆಂಬುದ ಸಂಪಾದಿಸನಾಗಿ ಅದ್ವೈತಿಯಲ್ಲ. 'ಮೀಱಿ' ಪಾಪ ಹದುಳಗನಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಿಯೂ ಅಲ್ಲ, ಅವರ್ಗಿಯೂ ಅಲ್ಲ. ಾಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯವನಱಿದ ಪ್ರಸಾದಿ ಶರಣ.

ಟೀ. ಎಂದೆಂದೂ ಮಲಮಾಯಾಯುಕ್ತನವು ಜೀವ ತಾನೆಂದು ಭಿನ್ನ ಕ್ರಿಯಾನಾಚರಿಸಿ, ಫಲಪದಂಗಳ ಪಡೆದು, ಭಿನ್ನಮುಕ್ತರಾಗಿ ಮರಳಿ ಭವಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸಂಸಾರ ಪಂಕದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಹೊರಳುತ್ತಿಹ ಶೈವಸಿದ್ಧಾಂತದ ದ್ವೈತ ಮಾರ್ಗ ವನಾಚರಿಸುವನಲ್ಲ ಶರಣ. 'ಜ್ಞಾನಾದೇವಿ ಮೋಕ್ಷ' ವೆಂದು, ಪುಣ್ಯಪಾಪ ವಿಲ್ಲೆಂದು, ಬ್ರಹ್ಮೋಹಂ ಎಂದು ವಾಗದ್ವೈತವ ನುಡಿದು, ದೇಹವಾಸನೆಯನಳಿ ಯಲಱಿಯದೆ ಸತ್ತು ಹುಟ್ಟುತ್ತಿಹ ವೇದಾಂತಮಾರ್ಗವನಾಚರಿಸುವನಲ್ಲ ಶರಣ. ಮತ್ತೆಂತೆಂದೊಡೆ : ಸತ್ತುವೆನಿಸಿದ ಚೈತನ್ಯಬ್ರಹ್ಮವೆ ಲಿಂಗವೆನಿಸಿತ್ತು. ಆ ಲಿಂಗದ ಸಮವೇತವಾಗಿವು ಚಿತ್ತುವೇ ಆತ್ಮನೆಂಬಂಗವಾಗಿ ಶರಣನೆನಿಸಿದ ಕಾರಣ ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಂಬಂಧದ ಅಭೇದಕ್ರಿಯನಱಿದು ಆಚರಿಸಿ ಲಿಂಗವಾದ ಶರಣನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೪೫

ವ. ಹುಸಿಯಿಂದ ಜನಿಸಿದನಯ್ಯಾ ಮತ್ಯಲೋಕದೊಳಯಿಂಕೆ. ಹುಸಿ ಯಿಂದ ಲಿಂಗವ ಹೆಸರುಗೊಂಡು ಕರೆದನಯ್ಯಾ. ಅದು ಎನಗೆ ಭಾವವೂ ಅಲ್ಲ ನಿರ್ಭಾವವೂ ಅಲ್ಲದೆ ನಿಂದುದಯ್ಯಾ. ಅದಱಿ

೧ ಗುರೋಪವಸ್ಥೆಯ (ಎ.), ಗುರೋಪಾಸ್ತಿ (ರಾ.) ೨ ಮೀಱಿ (ಎ.)

೩ ಜ್ಞಾನೋದಯವೆ (ಎ.)

ಅವಯವಗಳೆಲ್ಲಾ ಜಂಗಮವಯ್ಯಾ. ಅದಕ್ಕೆ ಎನ್ನಲುಳ್ಳ ಸೈಧಾ ನವರಿ ನೀಡಿದನಯ್ಯಾ. ಆ ಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆ ಶರಣೆಂಬೆನಯ್ಯಾ. ಅದು ಸಾರವೂ ಅಲ್ಲ, ನಿಸ್ಸಾರವೂ ಅಲ್ಲ. ಆ ಪ್ರಸಾದದಲ್ಲಿ ನಾನೇ ತದ್ಗತ ನಾದೆನಯ್ಯಾ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ.

ಟೀ. ಶಿವಾಂಶಿಕರುಗಳಾದ ಆತ್ಮರುಗಳ ಅಹಿಂಸೆಗೆ ಶಿವಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ಮಿಥ್ಯಾಮಹಿಮೆಯೆಡೆಗೊಳಲು, ಹುಸಿ ದೇಹ ಕರಣ ಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದೆ ನೆಂಬುದೀಗ ' ಹುಸಿಯಿಂದ ಜನಿಸಿದನಯ್ಯಾ ಮರ್ತ್ಯಲೋಕದೊಳೆಯಿಂಕೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಾದ ಹುಸಿದೇಹಸಂಬಂಧದಿಂದ ನಾಮರೂಪಿಲ್ಲದ ವಸ್ತುವ ನಾಮರೂಪು ಮಾಡಿ ಕರೆಯಲಾಯಿತ್ತು ಎಂಬುದೀಗ ' ಹುಸಿಯಿಂದ ಲಿಂಗವ ಹೆಸರುಗೊಂಡು ಕರೆದನಯ್ಯಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಮಹಾಲಿಂಗವ ಭಾವಿಸಿಹೆನೆಂದಡೆ ಭಾವಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸದಾಗಿ ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಭಾವಿ ಸುವ ಭಾವವಿಲ್ಲ ಶರಣಂಗೆಂಬುದೀಗ ' ಅದು ಎನಗೆ ಭಾವವೂ ಅಲ್ಲ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗವ ಭಾವಿಸದೆ ಜೀವನಾಗಿ ಸುಮ್ಮನ ಇರ್ದವನಲ್ಲ, ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಅಭಿನ್ನಭಾವಿಯಾಗಿರ್ವನು ಶರಣ. ಅಂತಿರ್ಪ ಶರಣನ ಸರ್ವಾಂಗ ಲಿಂಗವಾಗಿ ಭಿನ್ನದೋಷದೆ ಇದ್ದಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ನಿರ್ಭಾವವೂ ಅಲ್ಲದೆ ನಿಂದು ದಯ್ಯಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗವಾದ ಅಂಗದಲ್ಲಿ ಆಚರಿ ಸುವ ಕರಣಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಚರಲಿಂಗವೆಂಬುದೀಗ ' ಅದಹ ಅವಯವಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಜಂಗಮವಯ್ಯಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಇಂದ್ರಿಯ ಕರಣಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಜಂಗಮವಾಗಿವು ಕಾರಣ ಶರಣನ ಅಂಗಕ್ಕೆ ಬಂದ ವಿಷಯ ಪದಾರ್ಥಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿತವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಅದಕ್ಕೆ ಎನ್ನಲುಳ್ಳ ಸೈಧಾನವ ನೀಡಿದ ನಯ್ಯಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಸರ್ವವಿಷಯವದಾರ್ಥಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತ ವಾಗಿ ಪ್ರಸಾದವಾದವೆಂದು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸೇವಿಸಿದನೆಂಬುದೀಗ ' ಆ ಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆ ಶರಣೆಂಬೆನಯ್ಯಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ದೇಹೇಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯವದಾ ರ್ಥಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾದ ಕಾರಣ ಶರಣಂಗೆ ಸಂಸಾರವಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ಅದು ಸಾರವೂ ಅಲ್ಲ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಸಂಸಾರಸಾರವಿಲ್ಲದೆ ಶರಣಂಗೆ ಲಿಂಗಾನಂದಸಾರ ಉಂಟಾದ ಕಾರಣ ನಿಸ್ಸಾರವೂ ಅಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ನಿಸ್ಸಾರವೂ ಅಲ್ಲ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನವಳಿದು ಲಿಂಗಭೋಗೋಪ

ಭೋಗಿಯಾಗಿದ್ದ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ 'ಆ ಪ್ರಸಾದದಲ್ಲಿ ನಾನೇ ತದ್ಗತನಾದೆ ಕಾಣಾ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

೪೬

ವ. ರೂಪನರ್ಪಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಅಂಗವೆಂಬುದಿಲ್ಲ. ರುಚಿಯನರ್ಪಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಪ್ರಾಣವೆಂಬುದಿಲ್ಲ. ಭಾವ ನಿರ್ಭಾವನ ನಿಜ ನುಂಗಿತ್ತು. ಅರ್ಪಿಸುವ ಪರಿ ಇನ್ನೆಂತೋ ? ರೂಪು ಲಿಂಗ, ರುಚಿ ಜಂಗಮ, ಅರ್ಪಿಸುವ ಅವರ್ಣ ಮುನ್ನಿಲ್ಲ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ.

ಟೀ. ದೇಹಸಂಬಂಧವಾದ ಇಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯಗಳ ರೂಪೆಲ್ಲವ ಇಷ್ಟ ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿಸಿದ ಬಳಿಕ ರೂಪಾಗಿದ್ದ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗ ವಾದವೆಂಬುದೀಗ 'ರೂಪನರ್ಪಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಅಂಗವೆಂಬುದಿಲ್ಲ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಆ ರೂಪಿನೊಳಗಣ ರುಚಿಯೇ ಪ್ರಾಣಸಂಬಂಧ. ಅಂತವು ಪ್ರಾಣಸಂಬಂಧವಾದ ರುಚಿಯ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಪ್ರಾಣನು ಲಿಂಗವಾಯಿತೆಂಬುದೀಗ 'ರುಚಿಯನರ್ಪಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಪ್ರಾಣವೆಂಬುದಿಲ್ಲ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಭಾವ ಸಂಬಂಧವೀಗ ತೃಪ್ತಿ, ಅಂತವು ತೃಪ್ತಿಯೆಂಬುದೀಗ ನಿರ್ಭಾವ. ಅಂತು ಭಾವ ಸಂಬಂಧವಾದ ತೃಪ್ತಿಯೇ ಮಹಾಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿತವಾದ ಬಳಿಕ ಭಾವತೃಪ್ತಿ ಮಹಾ ಲಿಂಗವಾಯಿತೆಂಬುದೀಗ 'ಭಾವ ನಿರ್ಭಾವನ ನಿಜ ನುಂಗಿತ್ತು' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಶರಣನ ದೇಹ ಮೊದಲಾದ ರೂಪಾದಿ ಪದಾರ್ಥಗಳೆಲ್ಲಾ ಇಷ್ಟ ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪವಾಯಿತ್ತು. ಪ್ರಾಣ ಮೊದಲಾದ ರುಚಿಯೆಲ್ಲಾ ಚೈತನ್ಯಲಿಂಗವೆ ಯಾಯಿತ್ತಾಗಿ ಅರ್ಪಿಸುವ ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಂಬವೆರಡಿಲ್ಲದೆ ಅರ್ಪಿಸುವ ಅರ್ಪಿಸಿ ಕೊಂಬವೆರಡೂ ಲಿಂಗವೆಯೆಂಬುದೀಗ 'ಅರ್ಪಿಸುವ ಪರಿಯಿನ್ನೆಂತೋ ? ರೂಪು ಲಿಂಗ, ರುಚಿ ಜಂಗಮ, ಅರ್ಪಿಸುವ ಅವರ್ಣ ಮುನ್ನಿಲ್ಲ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೪೭

ವ. 'ಅದಿಯ' ಕುಳಸನ್ನತವಾದ ಏಕಾದಶಪ್ರಸಾದದ 'ಕುಳವ' ತಿಳಿವಡೆ ಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿ ಗುರುಪ್ರಸಾದ, ದ್ವಿತೀಯದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದ, ತೃತೀಯ ದಲ್ಲಿ ಜಂಗಮಪ್ರಸಾದ, ಚತುರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದಿಯ ಪ್ರಸಾದ, ಪಂಚ ಮದಲ್ಲಿ ಆಪ್ಯಾಯನ ಪ್ರಸಾದ, ಷಷ್ಠಮದಲ್ಲಿ ಸಮಯಪ್ರಸಾದ, ಸಪ್ತಮದಲ್ಲಿ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ ವಿರಹಿತ ಪ್ರಸಾದ, ಅಷ್ಟಮದಲ್ಲಿ ಅಂತಃ ಕರಣಚತುಷ್ಟಯವಿರಹಿತ ಪ್ರಸಾದ, ನವಮದಲ್ಲಿ ಸದ್ಭಾವ ಪ್ರಸಾದ,

ದಶಮದಲ್ಲಿ ಸಮತಾಪ್ರಸಾದ, ಏಕಾದಶದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಪ್ರಸಾದ. ಇಂತೀ ಏಕಾದಶಪ್ರಸಾದಸ್ಥಲವನತಿಗಳೆದ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯ ಪ್ರಸಾದಿಗೆ ನಮೋ ನಮೋ ಎಂಬೆ.

ಟೀ. ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗಿ ಗುರುವನಜಿಸುವಾತಂಗೆ ಗುರು ಕರುಣಿಸಿ ಪ್ರಸನ್ನವಾದುದೀಗ ಪ್ರಥಮವಾದ ಕಾರಣ ' ಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿ ಗುರುಪ್ರಸಾದ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಗುರುಕರುಣವಾದಲ್ಲಿ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವು ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬಂದು ಪ್ರಸನ್ನವಾದುದು ಎರಡನೆಯದೆಂಬುದೀಗ ' ದ್ವಿತೀಯದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತಪ್ಪ ಲಿಂಗಕಳಾಚೈತನ್ಯವೇ ಜಂಗಮವಾದ ಕಾರಣ ಆ ಲಿಂಗಕಳಾಚೈತನ್ಯವು ತನ್ನ ಅಹಿಂಗೆ ಪ್ರಸನ್ನವಾದುದು ಮೂಞನೆಯದೆಂಬುದೀಗ ' ತೃತೀಯದಲ್ಲಿ ಜಂಗಮಪ್ರಸಾದ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತಪ್ಪ ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮದ ಪ್ರಸನ್ನಪ್ರಸಾದವ ಪಡೆದಿಪ್ಪ ಶ್ರಿವಿಧಲಿಂಗಾನುಭಾವಿಗಳ ಅನುಭವ ತನ್ನ ಅಹಿಂಗೆ ಪ್ರಸನ್ನವಾದುದು ನಾಲ್ಕನೆಯದೆಂಬುದೀಗ ' ಚತುರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದಿಯ ಪ್ರಸಾದ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಇಂತು ಶಿವಶರಣರ ಅನುಭಾವ ಸಂಗದಿಂದ ತನ್ನ ಅಹಿಂಗೆ ಶಿವಾಪೇಕ್ಷೆಯ ಆಪ್ತಾಯನ ಘನವಾದುದು ಐದನೆಯದಾದಕಾರಣ ' ಪಂಚಮದಲ್ಲಿ ಆಪ್ತಾಯನ ಪ್ರಸಾದ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಇಂತು ಶಿವಶರಣರ ಅನುಭಾವ ಸಂಗದಿಂದ ಶಿವಾಪೇಕ್ಷೆ ಘನವಾಗಿ, ಶಿವಲಾಂಛನವೆಲ್ಲವ ಶಿವನೆಂದು ಕಾಬ ಭಾವ ಘಟಿಸಿ, ಅವರ ಪ್ರಸಾದವ ಕೊಂಬುದು ಆಞನೆಯದೆಂಬುದೀಗ ' ಷಷ್ಠಮದಲ್ಲಿ ಸಮಯಪ್ರಸಾದ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಶಿವಲಾಂಛನ ವೆಲ್ಲಾ ಶಿವನೆಂಬ ದೃಢಭಾವದಿಂದ ಶಿವಲಾಂಛನಕ್ಕೆ ರೂಪಾದಿ ಪದಾರ್ಥಗಳ ನರ್ಪಿಸಿ ಪಡೆದ ಸಮಯಪ್ರಸಾದರೂಪ ಇಷ್ಟಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವ ಮಾಡಿ ಪ್ರಸಾದವ ಭುಂಜಿಸಿದೊಡೆ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗರೂಪೆಯಾದ ಕಾರಣ ಅದು ಎಳ ನೆಯದೆಂಬುದೀಗ ' ಸಪ್ತಮದಲ್ಲಿ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ ವಿರಹಿತ ಪ್ರಸಾದ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಇಷ್ಟಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿಸಿದ ರೂಪಿನೊಳಗಣ ರುಚಿಪ್ರಸಾದವ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿಸಲು, ಪ್ರಾಣ ಮೊದಲಾದ ಅಂತಃಕರಣಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವಾಗಿಪ್ಪುದೆಂಟನೆಯದೆಂಬುದೀಗ ' ಅಷ್ಟಮದಲ್ಲಿ ಅಂತಃಕರಣ ಚತುಷ್ಟಯವಿರಹಿತ ಪ್ರಸಾದ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಸಗುಣಪ್ರಸಾದದ ರೂಪುರುಚಿಗಳ ಆನಂದ ಪ್ರಸಾದವ ಭಾವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿ ಭಾವಲಿಂಗವಾದುದು ಒಂಬತ್ತನೆಯದೆಂಬುದೀಗ ' ನವಮದಲ್ಲಿ ಸದ್ವಾಪ್ರಸಾದ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಒಳಹೊಳಗೆನ್ನದೆ ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗವಾಗಿ ಭಿನ್ನದೋಷದೆಯಿದ್ ಶರಣಂಗೆ ಲಿಂಗವು ದೂರಸ್ಥ ವೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕು, ಬೆರಸಬೇಕು ಎಂಬ ಅವಸ್ಥೆಗಳೇನೂ ಇಲ್ಲದೆ ನಿರಾತಂಕ

ವಾಗಿ ಸಮಾಧಾನವನೆಯಿದ್ದುದು ಹತ್ತನೆಯದಾದಕಾರಣ ' ದಶಮದಲ್ಲಿ ಸಮತಾ ಪ್ರಸಾದ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಭಿನ್ನಾವಸ್ಥೆಗಳೇನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಸಮಾಧಾನಿಸಿ ನಿಂದ ನಿಲುಕಡೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧರವಾಗಿ ಲಿಂಗ ತಾನಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿಪ್ಪ ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನಾ ನಂದಸುಖದಲ್ಲಿಪ್ಪುದು ಹನ್ನೊಂದನೆಯದಾದ ಕಾರಣ ' ಏಕಾದಶದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಸಾದ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಪ್ರಸಾದ ಹನ್ನೊಂದೆಂಬ ಖಂಡಿತವನಳಿದು ಅಖಂಡಿತ ಲಿಂಗದೊಳಗೆ ಬೆರೆದು ಬೇಜ್ವಿಲ್ಲದಿಪ್ಪ ಶರಣ ಭೋಗಿಸಿದುದೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗಾ ಪಿತವಾಗಿ ಪ್ರಸಾದವಪ್ಪುದು. ಅಂತಪ್ಪ ಅಖಂಡಿತಪ್ರಸಾದಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಇಂತೀ ಏಕಾದಶಪ್ರಸಾದಸ್ಥಲವನತಿಗಳೆದ ಐಕ್ಯಪ್ರಸಾದಿಗೆ ನಮೋ ನಮೋಯೆಂಬೆ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ೪೮

ವ. ಪ್ರಸಾದವನೆ ಬಿತ್ತಿ ಪ್ರಸಾದವನೆ ಬೆಳೆದ ಫಲದ ಪರಿಯ ಬೆಸಗೊಳ
ಲಿಲ್ಲ ಪದಾರ್ಥಕಾಯ ಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆ ಭೇದವಿಲ್ಲ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ
ನಿಮ್ಮ ಶರಣಂಗೆ!

ಟೀ. ಗುರುಮುಖದಿಂದೊದಗಿದ ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗವ ತನುವೆಂಬ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿತ್ತಿ, ಇಷ್ಟ ಪ್ರಾಣ ಭಾವವೆಂಬ ಮೂಜಮಾಡಿ, ಆಚಾರಾದಿ ಮಹಾಲಿಂಗ ವೆಂಬ ಆಜಮಾಡಿ, ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗವ ಮಾಡಿ ಬೆಳೆಸಿದ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಪ್ರಸಾದವನೆ ಬಿತ್ತಿ ಪ್ರಸಾದವನೆ ಬೆಳೆದ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಸರ್ವಾಂಗ ಲಿಂಗವಾದ ಶರಣನ ಫಲಪದವನುಪವಿಸಬಾರದೆಂಬುದೀಗ ' ಫಲದ ಪರಿಯ ಬೆಸಗೊಳಲಿಲ್ಲ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಶರಣನ ದೇಹ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯ ಪದಾರ್ಥಂಗಳೆಲ್ಲವು ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಭಿನ್ನವಳಿದಿಪ್ಪುದು ಶರಣಂಗೆಂಬುದೀಗ ' ಪದಾರ್ಥಕಾಯ ಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆ ಭೇದವಿಲ್ಲ ನಿಮ್ಮ ಶರಣಂಗೆ'ಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ೪೯

ವ. ಆತ್ಮಲಿಂಗ, ಪರಮಾತ್ಮ ಜಂಗಮ, ತನುಮಧ್ಯಪ್ರಸಾದವಾಯಿತ್ತು.
ನಿಶ್ಚಿಂತನಿವಾಸವಾಯಿತ್ತು, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನ ಶರಣರ ಸಂಗದಿಂದ
ನಿಶ್ಚಿಂತನಿವಾಸವಾಯಿತ್ತು.

ಟೀ. ಗಣಮೇಳದಿಂ ಶ್ರೀಗುರು ಇಷ್ಟಲಿಂಗಕಳಾಸಂಬಂಧವ ಜೀವಾತ್ಮಂಗೆ ಮಾಡಿ, ಜೀವಭಾವವನಳಿದು ಶಿವಾತ್ಮನ ಮಾಡಿದರಾಗಿ ' ಆತ್ಮಲಿಂಗ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಜೀವಭಾವವಳಿದು ತನ್ನನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಂದೇ ಕಾಬ ಪರಮ ಚೈತನ್ಯಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪೇ ಜಂಗಮವೆಂಬುದೀಗ ' ಪರಮಾತ್ಮ ಜಂಗಮ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಅಜ್ಞಾನ ಪರಮಚೈತನ್ಯಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪವೇ ಜಂಗಮವಾಗಿ

ಅಜ್ಞಾತನೊಬ್ಬ ಜೀವಾತ್ಮನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವಾಗಿದ್ದ ಶರಣನ ದೇಹಸುಖಗಳ ನಡುವೆ ಅರ್ಪಿಸುವ ಅಜ್ಞಾನೆಲ್ಲಾ ಜಂಗಮ. ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಭೋಗಿಸುವ ನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವಾದ ಕಾರಣ ಅರ್ಪಿತವಾದ ದೇಹಾದಿಸುಖಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವಾದ ನೆಂಬುದೀಗ ' ತನುಮಧ್ಯಪ್ರಸಾದವಾಯಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ದೇಹ ಲಿಂಗವಾದ ಒಳಿಕೆ ಭವಬಂಧನದ ಚಿಂತೆ ಹೋಗಿ ನಿಶ್ಚಿಂತನಿವಾಸವಾಯಿತ್ತು ಶರಣಿಗೆ. ಅಂತಾದ ನಿಶ್ಚಿಂತದ ಸುಖವು ನಿಮ್ಮ ಶರಣರ ಅನುಭವಸಂಗದಿಂದ ಲೆಂಬುದೀಗ ' ನಿಶ್ಚಿಂತನಿವಾಸವಾಯಿತ್ತು, ಕೂಡಲೆಜ್ಞಾನಸಂಗನ ಶರಣರ ಸಂಗ ದಿಂದ ನಿಶ್ಚಿಂತನಿವಾಸವಾಯಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೫೦

ವ. ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲುಂಟು ಕೊಳಲುಂಟಾಗಿ ಅರ್ಪಿತ. ಜಂಗಮದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಳಲಿಲ್ಲಾಗಿ ಅನರ್ಪಿತ. ಪ್ರಸಾದದಲ್ಲಿ ಕೊಳಲೂ ಕೊಡಲೂ ಇಲ್ಲವಾಗಿ ಉಭಯನಾಸ್ತಿ. ಇಂತೀ ತ್ರಿವಿಧ ಸಂಚದ ಸನುಮತವ ಕೂಡಲೆಜ್ಞಾನಸಂಗಾ ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಬಲ್ಲ!

ಟೀ. ಲಿಂಗವ ಪೂಜಿಸಿದಡೆ ಫಲಪದವ ಕೊಡುವುದಾಗಿ, ಅದ ಜನ್ಮಾಂತರ ದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಅನುಭವಿಸಬೇಕೆಂಬುದೀಗ ' ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲುಂಟು ಕೊಳ ಲುಂಟಾಗಿ ಅರ್ಪಿತ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಜಂಗಮವ ಪೂಜೆಯ ಮಾಡಿದಡೆ ಫಲಪದಂಗಳಿಲ್ಲವಾಗಿ ತಿರುಗಿ ಬಂದು ಅನುಭವಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ಜಂಗಮದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಳಲಿಲ್ಲಾಗಿ ಅನರ್ಪಿತ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಲಿಂಗಜಂಗ ಮದ ಪ್ರಸಾದವೆ ವಸ್ತುವೆಂದೆಂದು ಪ್ರಸಾದವ ಕೊಂಡಾತನು ಪ್ರಸಾದವೆಯಪ್ಪನು. ಅಂತು ಪ್ರಸಾದ ಪ್ರಸಾದವನೆ ಮಾಳ್ವದಲ್ಲದೆ ಪ್ರಸಾದದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಬ ಪೂಜಾಫಲಂಗಳೆಂಬವೆರಡಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ಪ್ರಸಾದದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲೂ ಕೊಳಲೂ ಇಲ್ಲವಾಗಿ ಉಭಯನಾಸ್ತಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದವೆಂಬ ಮೂಱು ವರ್ಮವ ತಿಳಿದು ಪ್ರಸಾದವೇ ಪರವೆಂದೆಂದು ಪ್ರಸಾದಿ ಯಾದ ಶರಣಿಗೆ ತ್ರಿವಿಧವೂ ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ಇಂತೀ ತ್ರಿವಿಧದ ಸಂಚದ ಸನುಮತವ ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಬಲ್ಲ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೫೧

ವ. ತ್ರಿವಿಧಪ್ರಸಾದವೆಂಬರು, ' ಅದೆಂತಹುದೋ? ' ಶುದ್ಧಪ್ರಸಾದ ಗುರುವಿನದು, ಸಿದ್ಧಪ್ರಸಾದ ಲಿಂಗದದು, ಪ್ರಸಿದ್ಧಪ್ರಸಾದ ಜಂಗಮ

ದದು. ಇಂತೀ ತ್ರಿವಿಧವೊಂದಾದವರ ತೋಷಿ ಬದುಕಿಸಾ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ !^೧

ಟೀ. ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಪಡೆದ ಶುದ್ಧ ಸಿದ್ಧ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪ್ರಸಾದಂಗಳ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಅಱಿದು ಭೋಗಿಸುವ ಭಿನ್ನಭಾವಿಗಳಿಗೆ ಫಲಪದವುಂಟು. ತನುಮನಧನವ ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿತವ ಮಾಡಿ ತನು ಶುದ್ಧಪ್ರಸಾದವಾಯಿತ್ತು, ಮನ ಸಿದ್ಧಪ್ರಸಾದವಾಯಿತ್ತು, ದ್ರವ್ಯಪದಾರ್ಥಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧಪ್ರಸಾದವಾಯಿತ್ತೆಂಬ ಅಭಿನ್ನಭಾವ ಘಟಿಸಿದ ಶರಣನೇ ತ್ರಿವಿಧ ಪ್ರಸಾದಸ್ವರೂಪನು. ಅಂತಪ್ಪ ಶರಣನ ದರ್ಶನ ಸ್ಪರ್ಶನವ ಮಾಡಿದವರೆಲ್ಲಾ ನಿತ್ಯರಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮರೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೫೨

ವ. ಲಿಂಗದ ಘನವನಱಿದೆನೆಂದಡೆ ಅದೇ ಕುಚಿತ್ತ. ಜಂಗಮದ ಘನವ ಅಱಿದೆನೆಂದಡೆ ಅದೇ ಕುಚಿತ್ತ. ಪ್ರಸಾದದ ಘನವನಱಿದೆನೆಂದಡೆ ಅದೇ ಕುಚಿತ್ತ. ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗಮದಲೊದಗಿದ ಪ್ರಸಾದದ ಘನಕ್ಕೆ ಘನಮನವೇದ್ಯವೆಂದು ತೋಷಿದನೆನಗೆ ಶ್ರೀಗುರು. ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನ ಶರಣಂಗಲ್ಲದಿಲ್ಲ.

ಟೀ. ನಿಷ್ಕಲ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೇ ಸತ್ತು ಚಿತ್ತಾನಂದಸ್ವರೂಪು. ಅಂತಪ್ಪ ಸತ್ತುವೇ ಲಿಂಗ, ಚಿತ್ತುವೇ ಜಂಗಮ, ಅನಂದವೇ ಪ್ರಸಾದವಾಗಿ ಇಪ್ಪುದೆಂದವಳಿ ಘನವ ಶ್ರುತಿ ಸ್ಮೃತಿ ಜ್ಞಾನಂಗಳಿಂದಱಿದಾಗವೇ ತಾವು ಬ್ರಹ್ಮವಾದೆವೆಂಬ ಹಮ್ಮಿನ ಬಱಿಯಱಿವೆಲ್ಲಾ ಅಜ್ಞಾನಧರ್ಮವೆಂಬುದೀಗ 'ಲಿಂಗದ ಘನವನಱಿದೆನೆಂದಡೆ ಅದೇ ಕುಚಿತ್ತ. ಜಂಗಮದ ಘನವನಱಿದೆನೆಂದಡೆ ಅದೇ ಕುಚಿತ್ತ. ಪ್ರಸಾದದ ಘನವನಱಿದೆನೆಂದಡೆ ಅದೇ ಕುಚಿತ್ತ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಬಱಿಯು ಅದ್ವೈತಜ್ಞಾನವೆಲ್ಲಾ ಅಜ್ಞಾನವೆಂದದ ಬಿಟ್ಟು ಗುರೂಪದೇಶವಿಡಿದು ಗುರುಲಿಂಗ ಜಂಗಮದ ಪ್ರಸಾದವೇ ಮಹಾಘನವಸ್ತುವೆಂದಱಿದು, ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಲು ತನುಮನಪ್ರಾಣಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಮಹಾಘನವಸ್ತುವಪ್ಪವು. ಅಂತಪ್ಪ ಕ್ರಿಯಾಜ್ಞಾನ ಶಿವಶರಣಂಗಲ್ಲದಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ 'ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗಮದಲೊದಗಿದ ಪ್ರಸಾದದ ಘನಕ್ಕೆ ಮನವೇದ್ಯವೆಂದು ತೋಷಿದನೆನಗೆ ಶ್ರೀಗುರು. ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನ ಶರಣಂಗಲ್ಲದಿಲ್ಲ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ.

೫೩

ವ. ಭಾವದಿಂದಲಾದ ಶೇಷವ ಕ್ರೀಗರ್ಪಿಸುವೆ. ಕ್ರೀಯಿಂದಲಾದ ಶೇಷವ ನಿಷ್ಕ್ರೀಗರ್ಪಿಸುವೆ. ನಿಃಕ್ರೀಯಿಂದಲಾದ ಶೇಷವ ಭಕ್ತಿಗರ್ಪಿಸುವೆ. ಭಕ್ತಿಯಿಂದಲಾದ ಶೇಷವ ಜಂಗಮಕ್ಕರ್ಪಿಸುವೆ. ಜಂಗಮದಿಂದಾದ ಶೇಷವ ಪ್ರಸಾದಕ್ಕರ್ಪಿಸುವೆ. ಪ್ರಸಾದದಿಂದಾದ ಶೇಷವ ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿಸುವೆ. ಲಿಂಗದಿಂದಾದ ಜ್ಞಾನ, ಜ್ಞಾನದಿಂದ ತೃಪ್ತನಾದೆ ಕಾಣಾ ಕಲಿದೇವರ ದೇವಯ್ಯಾ!

ಟೀ. ' ಯಥಾಕಲಾ ತಥಾ ಭಾವೋ ಯಥಾ ಭಾವಸ್ತಥಾಮನಃ ' ಎಂದು ಮಹಾಘನವಸ್ತು ಶ್ರೀಗುರುವಿನ ಭಾವದಿಂದೊಗೆದುದು ಇಷ್ಟಲಿಂಗವಾಗಿ ಶರಣನ ಕ್ರೀಗೋಳಗಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಭಾವದಿಂದಾದ ಶೇಷವ ಕ್ರೀಗರ್ಪಿಸುವೆ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗಕ್ರಿಯಾಸಂಬಂಧದಿಂದ ಅಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವಾದ ಕ್ರಿಯಾಲಿಂಗವ ಪ್ರಾಣಸಂಬಂಧವ ಮಾಡಿದ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಕ್ರೀಯಿಂದಲಾದ ಶೇಷವ ನಿಃಕ್ರೀಗರ್ಪಿಸುವೆ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಪ್ರಾಣನು ಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಪ್ರಾಣನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವಾಗಿ ಭೇದದೋಷದಿ ಇದ್ದ ಕೂಟವೀಗ ಭಕ್ತಿಯೆಂದು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವ ಭಕ್ತಿಗಾರೋಪಿಸಿದ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ನಿಃಕ್ರೀಯಿಂದಾದ ಶೇಷವ ಭಕ್ತಿಗರ್ಪಿಸುವೆ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಭಿನ್ನವಳಿದ ಅಭೇದ್ಯವೇ ಭಕ್ತಿ. ಅಂತಾದ ಅಭೇದ್ಯದಿಂದ ಚರಿಸುವ ಕರಣಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಚರಲಿಂಗವಾದವಾಗಿ ಚರಲಿಂಗಕ್ಕಾರೋಪಿತವ ಮಾಡಿದ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಭಕ್ತಿಯಿಂದಾದ ಶೇಷವ ಜಂಗಮಕ್ಕರ್ಪಿಸುವೆ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಕರಣಂಗಳು ಚರಲಿಂಗವಾಗಿ ತುಡುಕಿ ಮುಟ್ಟಿದ ಪದಾರ್ಥಂಗಳೆಲ್ಲವು ಪ್ರಸಾದವೆಂದು ಆರೋಪಿಸಿದ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಜಂಗಮದಿಂದಾದ ಶೇಷವ ಪ್ರಸಾದಕ್ಕರ್ಪಿಸುವೆ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಪ್ರಸಾದವೇ ಲಿಂಗ. ಅಂತು ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪವಾದ ಪದಾರ್ಥಂಗಳು ಇಷ್ಟಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿಸುತ್ತಿರ್ಪನು ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಪ್ರಸಾದದಿಂದಾದ ಶೇಷವ ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿಸುವೆ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಅಂಗ ಪ್ರಾಣ ಕರಣ ಇಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯಪದಾರ್ಥಂಗಳೆಲ್ಲವು ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪವಾದುದನಱಿದು ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿಸುತ್ತಿರ್ಪ ಶರಣಂಗೆ ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನ ನಿರ್ಧರವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಲಿಂಗದಿಂದಾದ ಜ್ಞಾನ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನ ನಿರ್ಧರವಾದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಾಪೇಕ್ಷೆಯಡಗಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಜ್ಞಾನದಿಂದ ತೃಪ್ತನಾದೆ ಕಾಣಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೫೪

ವ. ಅಗ್ನಿ ಮುಟ್ಟಲು ತೃಣವಗ್ನಿಯಪ್ಪುದು ತಪ್ಪದಯ್ಯಾ. ಗುರುಪ್ರಸಾದ

ಅಂಗ ಿಸೋಂಕಿದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಾಂಗ ಗುರುವುಪ್ಪುದು ತಪ್ಪದಯ್ಯಾ. ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದ ಮನ ಿಸೋಂಕಿದಲ್ಲಿ ಮನ ಲಿಂಗವುಪ್ಪುದು ತಪ್ಪದಯ್ಯಾ. ಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದ ಅಪಿವು ಿಸೋಂಕಿದಲ್ಲಿ ಅಖಂಡಿತ ಪ್ರಸನ್ನ ಪ್ರಸಾದವುಪ್ಪುದು ತಪ್ಪದಯ್ಯಾ. ಶಿವ ಶಿವಾ ! ಪ್ರಸಾದದ ಮಹಿಮೆಯನೇನೆಂದುಪಮಿಸುವೆ ? ಪ್ರಸಾದವೇ ಗುರು, ಪ್ರಸಾದವೇ ಲಿಂಗ, ಪ್ರಸಾದವೇ ಜಂಗಮ, ಪ್ರಸಾದವೇ ಪರಾತ್ಪರ, ಪ್ರಸಾದವೇ ಪರಮಾನಂದ, ಪ್ರಸಾದವೇ ಪರಮಾವೃತ, ಪ್ರಸಾದವೇ ಪರಮಜ್ಞಾನ, ಪ್ರಸಾದವೇ ವಾಙ್ಮನೋತೀತ, ಪ್ರಸಾದವೇ ನಿತ್ಯಪರಿಪೂರ್ಣ. ಇಂತಪ್ಪ ಪ್ರಸಾದವ ಕೊಂಡು ಬದುಕಿದನಯ್ಯಾ ಉರಿಲಿಂಗವೆದ್ದಿ ಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ !

ಟೀ. ಪ್ರಸಾದವೆಂದಡೆ ಪರವಸ್ತು. ಅಂತಪ್ಪ ಪರವಸ್ತುವೇ ಗುರುಲಿಂಗ ಜಂಗಮವಾಗಿವು ಕಾರಣ, ಆ ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿತವಾದ ಪದಾರ್ಥಂಗ ಳೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಸಾದಸ್ವರೂಪವುಪ್ಪ ಪರವಸ್ತುವೆಂದಪಿದು ಪ್ರಸಾದಿಯಾದಾತನು ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆ ಎಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೫೫

ವ. ಲೋಹ ಪರುಷವ ಮುಟ್ಟುವುದಲ್ಲದೆ ಪರುಷ ಲೋಹವ ಮುಟ್ಟುವುದೇ ? ಅಂಗವಿಡಿದಂಗೆ ಲಿಂಗವುಂಟಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗವಿಡಿದಂಗೆ ಅಂಗವುಂಟೇ ? ಅಣೋರಣೀಯಾನ್ ಮಹತೋ ಮಹೀಯಾನ್ ಹಿರಿದಿಂಗೆ ಹಿರಿದು ಕಿಱಿದಿಂಗೆ ಕಿಱಿದು ವಾಙ್ಮನಕ್ಕಗೋಚರ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವ ಸ್ವರೂಪುಪ್ರಸಾದ ನಿರೂಪುಪ್ರಸಾದದಿಂದ ನಿಂದುದು!

ಟೀ. ಕಬ್ಬುನ ಪರುಷವ ಮುಟ್ಟಿ ಸುವರ್ಣವಹುದು ತಥ್ಯ. ಪರುಷ ಕಬ್ಬುನವ ಮುಟ್ಟಿ ಕಬ್ಬುನವಾದಿತ್ತೆಂಬುದು ತಥ್ಯವಲ್ಲದ ಹಾಂಗೆ ಎಂದೆಂದೂ ಮಲಮಾಯಾದಿ ದೇಹಸಂಬಂಧಿಯಪ್ಪ ಜೀವ ತಾನೆಂದು ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಪೂಜಿಸಿ ಫಲವದವ ಪಡೆದು ಬದುಕಿಹೆನೆಂಬಾತಂಗೆ ಲಿಂಗವು ಭಿನ್ನವಾಗಿವುಪ್ಪದೆಂಬುದೀಗ ' ಅಂಗವಿಡಿದಂಗೆ ಲಿಂಗವುಂಟಲ್ಲದೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಡಿದೇ ಲಿಂಗದ ತದಂಶವಾದ ಸಾಕಾರಲಿಂಗವು ತಾನೆಂದಪಿದು ತನ್ನ ನಿಜ ಸ್ವರೂಪವನೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವ ಮಾಡಿ ಕರದಲ್ಲಿ ಪಿಡಿದು ಭಿನ್ನಭಾವವಿಲ್ಲದೆ ಪೂಜಿಸು

ಶ್ರೀಪು ಶರಣನ ಸಂಗವಿಡಿದು ದೇಹ ಲಿಂಗವವು ದಲ್ಲದೆ ಶರಣ ದೇಹಸಂಗವಿಡಿದು ದೇಹಿಯಾಗನೆಂಬುದೀಗ ' ಲಿಂಗವಿಡಿದಂಗೆ ಅಂಗವುಂಟೇ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಮಹಾಘನವಸ್ತು ಸಕಲತತ್ತ್ವಂಗಳನೊಳಕೊಂಡಿದು ಮಹವೆನಿಸಿವುದು ತಾನೆ, ಅಣುರೂಪವಾದ ಆತ್ಮರೋಪ ಅಣುರೂಪವಾಗಿ ಸಾಕಾರವನ್ನೈದಿಪು ಶರಣನು ತಾನೆಯಾಗಿಪುನೆಂಬುದೀಗ ' ಅಣೋರಣೀಯಾನ್ ಮಹತೋ ಮಹೀಯಾನ್ ಹಿರಿದಿಂಗೆ ಹಿರಿದು ಕಿಱಿದಿಂಗೆ ಕಿಱಿದು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ನಿರಾಕಾರ ಪ್ರಸಾದ ವೆಂದರೆ ಲಿಂಗ. ಸಾಕಾರಪ್ರಸಾದವೆಂದಡೆ ಶರಣ. ಅಂತು ವಾಚ್ಛನಕ್ಕೆ ಬಾರದ ನಿರಾಕಾರ ಲಿಂಗದ ತದಂತವೇ ಸಾಕಾರವಾಗಿ ಶರಣನೆನಿಸಿದನೆಂಬುದೀಗ ' ವಾಚ್ಛನ ಕೈಗೋಚರ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ ಸ್ವರೂಪುಪ್ರಸಾದ ನಿರೂಪುಪ್ರಸಾದದಿಂದ ನಿಂದುದು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

೫೮

ವ. ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗವಾದ ಆರೋಗಣೆಗೆ ಆಪ್ತಾಯನವೇ ಕರಸ್ಥಲ, ನಿಂದುದೇ ಓಗರ, ಬಂದ ಪರಿಣಾಮವೇ ಪ್ರಸಾದ. ಹೇಳಲಿಲ್ಲದ ಕೇಳಲಿಲ್ಲದ ನಿರ್ಣಯ ಕೂಡಲಿಲ್ಲ ಕಳೆಯಲಿಲ್ಲ ನೋಡಾ ! ಇದುಕಾರಣ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ ಬಸವನನುಗ್ರಹಿಸಿಕೊಟ್ಟ ನಿಂದ ನಿಲವಿನ ಸಹಜ ಉದಯಿಸಿದ ಲಿಂಗನಿರಂತರನಿಜದ ಪರಿಯಿಂತುಟು.

ಟೀ. ಶ್ರೀಗುರು ಉಪದೇಶಿಸಿದ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವೇ ಅಂಗ ಪ್ರಾಣ ಭಾವಂಗಳ ನೆಲ್ಲವನೊಳಕೊಂಡು ಸರ್ವಾಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವಾಗಿದ್ ಶರಣನ ಅಂಗೇಂದ್ರಿಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಪದಾರ್ಥವ ಬಯಸುವ ಕ್ಷುತ್ರಿಪಾಸೆ ಮೊದಲಾದ ದೀಪನವು ಇಷ್ಟಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಪದಾರ್ಥಂಗಳ ಭುಂಜಿಸುತ್ತಿಹನೆಂಬುದೀಗ ' ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗವಾದ ಆರೋಗಣೆಗೆ ಆಪ್ತಾಯನವೇ ಕರಸ್ಥಲ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಶರಣನ ದೀಪನವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಪದಾರ್ಥಂಗಳನಾರೋಗಿಸುತ್ತಿವು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛೆಯಾದಷ್ಟನಾರೋಗಿಸಿ ಆನಂದಿಸುವದೆಲ್ಲಾ ಪರಮಪ್ರಸಾದ. ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅನಿಚ್ಛೆಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟುಳಿದುದೆಲ್ಲಾ ದ್ರವ್ಯಪದಾರ್ಥವೆಂಬುದೀಗ ' ನಿಂದುದೆ ಓಗರ, ಬಂದ ಪರಿಣಾಮವೇ ಪ್ರಸಾದ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಇಂತವು ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತದ ಮರ್ಮವ ಶರಣನು ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಅರ್ಪಿಸುವ ಜೀವಭಾವಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ, ಅವರ ಕೈಯಿಂದ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವ ಕೇಳಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ಹೇಳಲಿಲ್ಲದ ಕೇಳಲಿಲ್ಲದ ನಿರ್ಣಯ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಶರಣನ ಅಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಸರ್ವಸುಖಂಗಳನೆಲ್ಲವ ಲಿಂಗವೆ ಭೋಗಿಸುತ್ತಿವುನಾಗಿ ಶರಣಂಗೆ ಲಿಂಗವ ಕೂಡ ಬೇಕೆಂಬ ಅವಸ್ಥೆಯಿಲ್ಲ. ದೇಹಸಂಸಾರ ಬಂಧನವೆಂದು ಬಿಟ್ಟು ಕಳೆಯಬೇಕೆಂಬ

ದುಃಖವಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ಕೂಡಲಿಲ್ಲ ಕಳೆಯಲಿಲ್ಲ ನೋಡಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಧ. ಅಂತು ಗುರೂಪದೇಶದಿಂದ ತನ್ನಂಗದಲ್ಲಿರ್ಧ ತನ್ನ ನಿಜಸ್ವರೂಪವು ಲಿಂಗ ಉದಯಿಸಿ ಶರಣನ ಸರ್ವಾಂಗವನೋಕಕೊಂಡು ಅಂಗಭೋಗಂಗಳನೆಲ್ಲವ ಎಡೆಬಿಡುವಿಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗವೆ ಭೋಗಿಸುತ್ತಿತ್ತುದು ದಿಟ ಶರಣನಲ್ಲಿ ಎಂಬುದೀಗ ' ಬಸವನನು ಗ್ರಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ ನೀದ ನಿಲವಿನ ಸಹಜ ಉದಯಿಸಿದ ಲಿಂಗನಿರಂತರನಿಜದ ಪರಿಯಿಂತುಟು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಧ.

೫೭

ವ. ಮುಟ್ಟಿದ ಮುನ್ನ ದಿಟ ಘಟಿಸಿ ನಿಂದುದು ಸಟಿಯಿಲ್ಲ ಕಾಣಿರೇ !
ಮುಟ್ಟಿತೇ ಮಹಾಪ್ರಸಾದ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ.

ಟೀ. ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಬಂದು ಅಂಗಸಂಬಂಧವಾದಾಗವೇ ಅಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದು ನಿಜವೆಂದಹುದು ಶರಣಂಗೆ ಆ ಲಿಂಗವಾದ ಅಂಗ ಮುಟ್ಟಿದ ಪದ್ಧಾರ್ಥಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಪರಮಪ್ರಸಾದವವು ತಪ್ಪದೆಂಬುದೀ ನಜನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೫೮

ವ. ಜ್ಯೋತಿಯ ಮುಟ್ಟಿದ ಬತ್ತಿಯೆಲ್ಲಾ ಜ್ಯೋತಿಯವುನಯ್ಯಾ. ಸಾಗರವ ಮುಟ್ಟಿದ ನದಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಸಾಗರವವುನಯ್ಯಾ. ಪ್ರಸಾದವ ಮುಟ್ಟಿದ ಪದಾರ್ಥವೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಸಾದವವುನಯ್ಯಾ. ಲಿಂಗವ ಮುಟ್ಟಿದ ಅಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವವುನಯ್ಯಾ. ಸಕಳೇಶ್ವರದೇವಾ ನಿಮ್ಮ ಮುಟ್ಟಿದವರೆಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮಂತವುನಯ್ಯಾ!

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ,

೫೯

ವ. ಅಂಗ ಮೂವತ್ತಾಟಿ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗ. ನಿಷ್ಕಂಗವೆಂಬ ಕರದಲ್ಲಿ ಫಿಡಿಡು ಅಂಗವಿಸಿ, ಅಹುದಾಗದೆಂಬ ನಿಷ್ಕಂಗದರ್ಪಣವ ಮಾಡಿ, ಸುಷ್ಕಂಗಪ್ರಸಾದವ ಕೊಳಬಲ್ಲವಂಗೆ ಗೊಹೇಶ್ವರ ಮುಂದೆ ಬಯಲು ಬಯಲು, ಬಟ್ಟಬಯಲು!

ಟೀ. ಮಹಾಲಿಂಗದ ಚಿದಂಗೆ ಮೂವತ್ತಾಟಿ ತತ್ತ್ವಂಗಳಾದುವು. ಆ ಮೂವತ್ತಾಟಿ ತತ್ತ್ವಂಗಳನೊಳಕೊಂಡು ಮೇಲಿವುದೇ ಆ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆಂಬುದೀಗ ' ಅಂಗ ಮೂವತ್ತಾಟಿ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಧ. ಅಂತಾಡು ಮೂವತ್ತಾಟಿ ಅಂಗತತ್ತ್ವಂಗಳ ಸಂಗಡ ಬಯಕೆಯನಳಿಡು ಮೇಲಣ ಲಿಂಗವು

ತನ್ನ ನಿಜವೆಂದು ಸದ್ಭಾವಹಸ್ತದಿಂದ ಪಿಡಿದು, ಅಂಗದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವಾಗಿ ಧರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ನಿಸ್ಸಂಗವೆಂಬ ಕರದಲ್ಲಿ ಪಿಡಿದು ಅಂಗವಿಸಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅಹುದಾಗಿದ್ದ ಅಂಗತತ್ತ್ವಗಳನ್ನೆಂದು ಕಳೆದು ನಿಸ್ಸಂಗಿಯಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಶರಣಗೆ ಆ ನಿಸ್ಸಂಗವ ಮಾಡುವ ಅಂಗ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನೆಲ್ಲವ ಆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕೆಂಬುದೀಗ ' ಅಹುದಾಗದೆಂಬ ನಿಸ್ಸಂಗದರ್ಪಣವ ಮಾಡಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ನಿಸ್ಸಂಗವ ಮಾಡುವ ಅಂಗತತ್ತ್ವಗಳ ಇಷ್ಟಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿ ಲಿಂಗವು ತನಗೆ ಅನನ್ಯವೆಂದು ಅಭಿನ್ನ ಭಾವ ಘಟಿಸಿ, ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಡದೆ ಲಿಂಗವಾಗಿರಬಲ್ಲ ಶರಣಗೆ ಉತ್ಪತ್ತ್ಯ ಸ್ಥಿತಿ ಲಯಗಳಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ಸುಸಂಗಪ್ರಸಾದವ ಕೊಳಬಲ್ಲವೆಗೆ ಗೊಹೇಶ್ವರ ಮುಂದೆ ಬಯಲು ಬಯಲು ಬಟ್ಟಬಯಲೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೬೦

ವ. ಶುದ್ಧವ ಗುರುವಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಶುದ್ಧವಾಯಿತ್ತೆಂಬೆನಯ್ಯಾ. ಸಿದ್ಧವ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಸಿದ್ಧವಾಯಿತ್ತೆಂಬೆನಯ್ಯಾ. ಪ್ರಸಿದ್ಧವ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತ್ತೆಂಬೆನಯ್ಯಾ. ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗಮವನೇ ಕಾರ್ಥವಾಗಿ ಕಾಣಲಿಹುದಾದರೂ ಶುದ್ಧ ಸಿದ್ಧ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪ್ರಸಾದ ವೊಡನೆ ನುಡಿವುತ್ಪ್ರಿದಾವೆ. ತನು ಮನ ಧನವ ನಿವೇದಿಸಲಿಹೆಯೆ ನಾಗಿ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವರು ಒಲಿಯೆಂದಡೆಂತೊಲಿವ ?

ಟೀ. ಶುದ್ಧವೆಂದರೆ ಗುರು, ಸಿದ್ಧವೆಂದರೆ ಲಿಂಗ, ಪ್ರಸಿದ್ಧವೆಂದರೆ ಜಂಗಮ. ಅಂತಿಪ್ಪ ಲಿಂಗತ್ರಯಗಳ ಶ್ರೀಗುರು ಅಂಗತ್ರಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧವ ಮಾಡಿ ದಾಗವೇ ಭಕ್ತನ ತನುವೆ ಗುರು, ಮನವೇ ಲಿಂಗ, ಪ್ರಾಣಾದಿ ದ್ರವ್ಯಗಳೆಲ್ಲಾ ಜಂಗಮವಾಯಿತ್ತೆಂಬ ಭೇದವನಿಹುದು ಅಭಿನ್ನಭಾವ ಘಟಿಸಿಪ್ಪ ಭಕ್ತನು ತನ್ನ ಗುರುರೂಪಾದ ತನುವನ್ನೇ ಗುರುವಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ತನು ಗುರುಸ್ವರೂಪಾಯಿ ತ್ತೆನ್ನಬೇಕು. ಲಿಂಗರೂಪಾದ ಮನವನ್ನೇ ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿಸಿ, ಮನ ಲಿಂಗವಾಯಿ ತ್ತೆನ್ನಬೇಕು. ಜಂಗಮರೂಪಾದ ಪ್ರಾಣಾದಿ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲವ ಜಂಗಮಕ್ಕರ್ಪಿಸಿ, ಪ್ರಾಣಾದಿ ದ್ರವ್ಯಗಳು ಜಂಗಮವಾಯಿತ್ತೆನ್ನಬೇಕು ಎಂಬುದೀಗ ' ಶುದ್ಧವ ಗುರು ವಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಶುದ್ಧವಾಯಿತ್ತೆಂಬೆನಯ್ಯಾ. ಸಿದ್ಧವ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಸಿದ್ಧವಾಯಿ ತ್ತೆಂಬೆನಯ್ಯಾ. ಪ್ರಸಿದ್ಧವ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತ್ತೆಂಬೆನಯ್ಯಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧವಾದಾಗವೆ ಭಕ್ತನ ತನು ಮನ ಪ್ರಾಣಾದಿ ದ್ರವ್ಯಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗರೂಪಾದ ಅಭೇದವನಿಹುದು, ಲಿಂಗರೂಪಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿಸಿ ಪ್ರಸಾದವೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಿ ಭೇದವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂತನೇ

ಪ್ರಸಾದಸ್ವರೂಪವು. ಅಂತಲ್ಲದೆ ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಕಂಡು ತನು ಮನ ಧನವ ಸಮರ್ಪಿಸಿದಾತಂಗೆ ಫಲವದಂಗಳ ಕೋ ಎಂದು ನುಡಿದು ಕೊಡುತ್ತಿಹವು ತ್ರಿವಿಧಲಿಂಗಂಗಳು ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಎಂಬುದೀಗ ' ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗ ಮವನೇಕಾರ್ಥವಾಗಿ ಕಾಣಲಪ್ಪಿಯದಿದರ್ಡೆ ಶುದ್ಧ ಸಿದ್ಧ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪ್ರಸಾದವೊಡನೆ ನುಡಿವುತ್ಪ್ರದಾವೆ ತನು ಮನ ಧನವ ನಿವೇದಿಸಲಪ್ಪಿಯೆನಾಗಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ತ್ರಿವಿಧಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಪದಾರ್ಥವನರ್ಪಿಸಿ ಶಿವನ ಶಿವತ್ವವ ಬೇಡಿದಡೆ ಶಿವನು ಕೃಪೆಯಾಗನೆಂಬುದೀಗ ' ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನೊಲಿಯೆಂದಡೆಂತೊಲಿವ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

೬೧

ವ. ಬೆಳಗಿನೊಳಗಣ ರೂಪ ತಿಳಿದು ನೋಡಿಯೆ ಕಂಡು, ಹಿಡಿಯದೆ ಹಿಡಿದುಕೊಳಬಲ್ಲನಾಗಿ ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದಿ. ಜಾತಿಸೂತಕವ ಕಳೆದು ಶಂಕೆ ತಲೆದೋಪದೆ ನಿಶ್ಯಂಕನಾಗಿ ಆತ ಸಮಯಪ್ರಸಾದಿ. ಸಕಲ ಭ್ರಮೆಯ ಜಪಿದು ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನೊಬ್ಬನೇ ಪ್ರಸಾದಿ.

ಟೀ. ಬೆಳಗೊಂದರೆ ಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶ. ಅಂತು ತನ್ನಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಯತ ವಾಗಿ ಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶವಾಗಿ ತೋಪುತ್ತಿಪ್ಪ ವರಂಜ್ಯೋತಿಲಿಂಗವ ತಿಳಿದು, ಭಿನ್ನ ವಿಡದೆ ಅಭಿನ್ನಭಾವದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿ, ಒಳಹೊಪ್ಪಿಗೆನ್ನದೆ ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗವಾಗಿ, ಲಿಂಗಭೋಗೋಪಭೋಗಿಯಾಗಿರಬಲ್ಲ ಶರಣನೇ ಲಿಂಗ ಪ್ರಸಾದಿಯೆಂಬುದೀಗ ' ಬೆಳಗಿನೊಳಗಣ ರೂಪ ತಿಳಿದು ನೋಡಿಯೆ ಕಂಡು ಹಿಡಿಯದೆ ಹಿಡಿದುಕೊಳಬಲ್ಲನಾಗಿ ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಕಾಣದೆ, ತನ್ನನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿಪ್ಪ ಸದ್ಭಕ್ತನು ಜಾತಿಸೂತಕ ಮೊದಲಾದ ಲೌಕಿಕಾಚಾರವನಳಿದು, ನಿಶ್ಯಂಕನಾಗಿ ಶಿವಭಕ್ತರೆಲ್ಲಾ ಶಿವನೆಂಬ ಸದ್ಭಾವ ಘಟಿಸಿ, ಶಿವಭಕ್ತರುಂಡು ಮಿಕ್ಕ ಶೇಷವೇ ಪರಮ ಪ್ರಸಾದ ವೆಂದು ಸೇವಿಸುತ್ತಿಪ್ಪನಾಗಿ ಶರಣ ಸಮಯಪ್ರಸಾದಿಯೆನಿಸಿದನೆಂಬುದೀಗ ' ಜಾತಿ ಸೂತಕವ ಕಳೆದು ಶಂಕೆ ತಲೆದೋಪದೆ ನಿಶ್ಯಂಕನಾಗಿ ಆತ ಸಮಯಪ್ರಸಾದಿ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ದೇಹಭ್ರಾಂತಿಗಳನೆಲ್ಲವನಳಿದು, ಲಿಂಗಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದವೇ ಪರವಸ್ತುವೆಂದು ಸೇವಿಸಿ ಪ್ರಸಾದಿಯಾಗಿ ಭಿನ್ನವಳಿದಿಪ್ಪ ಸದ್ಭಕ್ತನೇ ಬಸವಣ್ಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಸಕಲ ಭ್ರಮೆಯನೆ ಜಪಿದು ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನೊಬ್ಬನೇ ಪ್ರಸಾದಿ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

೬೨

ವ. ಜಿಹ್ವೆ ಗುರು, ಕಂಗಳು ಲಿಂಗ, ನಾಸಿಕವಾಚಾರ, ಕರ್ಣ ಪ್ರಸಾದ, ಹಸ್ತ ಜಂಗಮ, ಭಾವ ಮಹಾಲಿಂಗ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಸರ್ವಾಂಗಪ್ರಸಾದ.

ಟೀ. ಅಂಗದೊಳಗಿದ್ದ ಚಿತ್ತಲಾಲಿಂಗವು ಇಷ್ಟಲಿಂಗವಾಗಿ ಬಹಿರಂಗವ ನೊಳಕೊಂಡು ಶರಣನ ಪಡಿಂದ್ರಿಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿ, ಆಚಾರಾದಿ ಮಹಾ ಲಿಂಗಗಳಾಗಿ, ಸರ್ವವಿಷಯಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲವ ಲಿಂಗವೆ ಭೋಗಿಸಲು, ಶರಣನ ಸರ್ವಾಂಗ ಪ್ರಸಾದವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೬೩

ವ. ಕಲ್ಪಿಸಿ ಅರ್ಪಿಸಲಿಲ್ಲ, ಅರ್ಪಿಸಿ ಭೋಗಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅರ್ಪಿತ ಅನರ್ಪಿತ ವೆಂಬೆರಡಳಿದನಾಗಿ ಕಾಯದ ಕೈಗಳ ಕೈಯು, ಭಾವದ ಕೈಗಳ ಕೈಯು ಅರ್ಪಿಸುವನಲ್ಲ. ಆತ ಅರ್ಪಿತ ತಾನಾಗಿ ಅರ್ಪಿತ ಅನರ್ಪಿತವೆಂಬ ಸಂದಳಿದುಳಿದನು. ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ ನಿಮ್ಮ ಶರಣಂಗೆ ಪ್ರಸಾದವೇ ಪ್ರಳಯವಾಯಿತ್ತು.

ಟೀ. ಕಾಯ ಮನ ಭಾವಂಗಳ ಕೈಯ ಕಲ್ಪಿಸಿ ಭಾವಿಸಿ, ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನ ವಿಟ್ಟು ಪದಾರ್ಥವನರ್ಪಿಸಿ ಭೋಗಿಸಬೇಕು, ಅರ್ಪಿತವಾಯಿತ್ತು ಆಗದು ಎಂಬ ಸಂಕಲ್ಪ ವಿಕಲ್ಪಂಗಳೇನೂ ಇಲ್ಲ ಶರಣಂಗೆ. ಅದೇಕಯ್ಯಾಯೆಂದಡೆ : ಅಂಗಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿ ಲಿಂಗವು ಸರ್ವಾಂಗವನೊಳಕೊಂಡು ಶರಣಂಗೆ ಜೀವಭಾವವಳಿದು ಹೋದ ಕಾರಣವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೬೪

ವ. ರೂಪೆಂದಡೆ ರುಚಿಯಾಯಿತ್ತು. ರುಚಿಯೆಂದಡೆ ಸವಿಯಾಯಿತ್ತು. ಸವಿಯೆಂದಡೆ ಸಂದಾಯಿತ್ತು. ರೂಪೆನ್ನದೆ ರುಚಿಯೆನ್ನದೆ ಸವಿಯೆ ನ್ನದೆ ಸಂದೆನ್ನದೆ ಇದ್ದ ಪ್ರಸಾದಿಗೆ ನಮೋ ನಮೋ ಎಂಬಿ ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ!

ಟೀ. ರೂಪು ರುಚಿ ತೃಪ್ತಿಗಳ ತಾನಪ್ಪಿದವು ಲಿಂಗವ ಬಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಅರ್ಪಿಸಿದಡೆ ಅರ್ಪಿತವಾಗದು. ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಅನನ್ಯಭಾವಿಯಾಗಿ ಭಿನ್ನವಳಿದು ಲಿಂಗಭೋಗೋಪಭೋಗಿಯಾದ ಶರಣನೇ ಲಿಂಗವೆಂದು ನಮಸ್ಕಾರವ ಮಾಡಬೇ ಕೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೬೫

ವ. ಅಂಗವ ಲಿಂಗಮುಖದಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸಿ ಅಂಗವನಂಗವಾಯಿತ್ತು. ಮನವನಪ್ಪಿದು ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿಸಿ ಮನ ಲೀಯವಾಯಿತ್ತು. ಅಂಗ

ಭಾವ ಮನೋಭಾವವಳಿದ ಕಾರಣ ಎನ್ನ ಕಾಯ ಅಕಾಯವಾ ಯಿತ್ತು. ಎನ್ನ ಅಕಾಯದ ಸುಖಭೋಗವೆ ಲಿಂಗವೇ ಭೋಗಿಸುವ ನಾಗಿ ಶರಣಸತಿ ಲಿಂಗವತಿಯಾದೆನು. ಇದುಕಾರಣ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನೆಂಬ ಗಂಡನ ಒಳಹೊಕ್ಕು ಬೆರೆಸಿದೆನು.

ಟೀ. ಕಾಯ ಮನ ಭಾವಂಗಳ ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿಸಿದ ಶರಣನ ಕಾಯ ಮನ ಭಾವಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವಾಗಿ, ಶರಣನ ಅಂಗಭೋಗಂಗಳ ಲಿಂಗವೇ ಭೋಗಿಸುತ್ತಿ ಪ್ಪಲ್ಲಿ ಶರಣನು ಲಿಂಗದ ಅಭಿನ್ನಚಿಚ್ಛಕ್ತಿಯಾಗಿ ಭಿನ್ನವಳಿದಿದನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೬೬

ವ. ಕಾಯ ಪ್ರಸಾದವೆನ್ನ, ಮನ ಪ್ರಸಾದವೆನ್ನ, ಪ್ರಾಣ ಪ್ರಸಾದವೆನ್ನ, ಭಾವ ಪ್ರಸಾದವೆನ್ನ, ಸೈಧಾನ್ಯ ಪ್ರಸಾದವೆನ್ನ, ಸಮಭೋಗ ಪ್ರಸಾದವೆನ್ನ. ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಸಾದವ ಹಾಸಿ ಹೊದಿಸಿಕೊಂಡಿಪ್ಪೆ.

ಟೀ. ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಗವಾಗಿ ಭಿನ್ನಭಾವವಳಿದ ಶರಣನ ಅಂಗ ಪ್ರಾಣ ಮನ ಭಾವ ದ್ರವ್ಯಪದಾರ್ಥಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಅಖಂಡಿತಲಿಂಗವಾಗಿ, ಲಿಂಗದೊಳಗೆ ಭಿನ್ನದೋ ಟದೆ ಚಿಧ್ರನಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದ ಶರಣನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೬೭

ವ. ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮದಿಂದ ಪಾದೋದಕ ಪ್ರಸಾದವಾಯಿತ್ತು. ಅನುಭಾವವೇ ಮಹಾನುಭಾವವಾಯಿತ್ತು. ಎನಗೆ ಬೇಟೆ ಪ್ರಸಾದ ವೆಂಬುದಿಲ್ಲ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ!

ಟೀ. ಪ್ರಸಾದವೆಂದರೆ ಪರವಸ್ತು. ಅಂತಪ್ಪ ಪರವಸ್ತುವೇ ಮೂಱಾದ ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿದ ಉದಕ ಮೊದಲಾದ ಪದಾರ್ಥಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಪಾದೋದಕಪ್ರಸಾದವಾಯಿತ್ತು. ಅಂತಾದ ಪಾದೋದಕಪ್ರಸಾದವೇ ಪರವಸ್ತು ವೆಂಬುದನಱಿದು ನಿಶ್ಚಯಭಾವದಿಂದ ಆ ಪಾದೋದಕಪ್ರಸಾದವ ಸೇವಿಸುವ ಭಕ್ತನ ಅಂಗ ಪ್ರಾಣ ಮನ ಭಾವವೆಲ್ಲಾ ಪರವಸ್ತುವೆಯಾಗಿಪ್ಪನಾಗಿ ಶರಣಿಗೆ ಬೇಟೆ ಪರವಸ್ತುವೆಂಬುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೬೮

ದ. ಕಂಗಳ ಪೂಜೆ ಲಿಂಗಕೃಪಿತ. ಮನ ಮುಟ್ಟಿದಾರೋಗಣೆಯೆಂಬುದೇನೋ, ಸಂಕಲ್ಪವಿರಹಿತ ನಿಮ್ಮ ಶರಣಿಗೆ ? ಆಗಮವಿರಹಿತ ಶರಣನಲ್ಲದೇನೋ ? ಶರಣಿಗೆ ಸೀಮೆಯೆಂಬುದೇನೋ ? ಕಾಯದ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತ ಅದು ಕಿಲ್ಚಿಷ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇನಾ!

ಟೀ. ಒಳಹೊಜಿಗೆ ತೆಪಿಹಿಲ್ಲದ ಅಖಂಡ ಲಿಂಗವು ತನಗನನ್ಯವಾಗಿದ್ದು ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನದೃಕ್ಪಿಂದ ಕಂಡು, ಭಿನ್ನವಿಡದೆ ಮಾಡುವ ಪೂಜೆಯೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗಕೃಪಿತವಹುದೆಂಬುದೀಗ ' ಕಂಗಳ ಪೂಜೆ ಲಿಂಗಕೃಪಿತ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನದಿಂದ ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಡದೆ ಮಾಡುವ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಬವೆರಡೂ ಲಿಂಗವೆಯೆಂದು ಭಕ್ತಿಮಾಡುವ ಶರಣನಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವು ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದವನಾಗಿ ಆ ಶರಣ ತನ್ನ ಸ್ವಯಿಚ್ಛೆಯಿಂದ ಎಂತು ಮಾಡುವುದೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಸತ್ತ್ವಿಯಾಪೂಜೆ. ಅಂತಪ್ಪ ಶರಣನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವು ತಾನೆಯಾಗಿ ಆ ಶರಣನ ಅಂಗೇಂದ್ರಿಯಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿವನಾಗಿ ಆ ಶರಣ ನೋಡಿದ ಮುಟ್ಟಿದ ಪದಾರ್ಥಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವಾದವಾಗಿ ಪ್ರಸಾದವಾಯಿತ್ತು. ಅಂತು ಪ್ರಸಾದವಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳನೇ ಇಷ್ಟು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿ, ಅಂತು ಅರ್ಪಿತವಾದ ಪ್ರಸಾದವ ಭೋಗಿಸುತ್ತಿಹುದಾಗಿ ಶರಣಿಗೆ ತನು ಮುಟ್ಟಿದ ಮನ ಮುಟ್ಟಿದ ಪದಾರ್ಥ ಅರ್ಪಿತವಾಗದು, ಆಯಿತ್ತೆಂಬ ಸಂಕಲ್ಪವಿಲ್ಲ. ಉಳಿದ ವ್ರತ ನಿಯಮಗಳ ಸೀಮಾಸಂಗಿಯಲ್ಲಿ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಮನಮುಟ್ಟಿದ ಆರೋಗಣೆಯೆಂಬುದೇನೋ ? ಸಂಕಲ್ಪವಿರಹಿತ ನಿಮ್ಮ ಶರಣಿಗೆ ಸೀಮೆಯೆಂಬುದೇನೋ ? ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಶಿವ ಜೀವರೆಂದೆಂದೂ ಭಿನ್ನರೊಂದು ಹೇಳುವ ಆಗಮಮಾರ್ಗದ ಕರ್ಮಕಾಂಡವ ಹೊದ್ದುವನಲ್ಲ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಆಗಮ ವಿರಹಿತ ಶರಣನಲ್ಲದೇನೋ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತಪ್ಪ ಶರಣನ ಕ್ರಿಯಾಚಾರಿತ್ರವನುಯಿದೆ ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಜೀವ ತಾನೆಂದು, ತನ್ನ ತನು ಮನ ಮುಟ್ಟಿದ ಉಚ್ಚಿಷ್ಟ ದ್ರವ್ಯಗಳ ತಂದು ಲಿಂಗಕೃಪಿತವ ಮಾಡುವ ರೆಲ್ಲರೂ ಭವಫೇತುಗಳಾಗಿ ಕ್ರಿಮಿಕೀಟಕಜಾತಿಗಳಾಗಿ ತೊಳಲಿ ಬಳಲುತ್ತಿಹರೆಂಬುದೀಗ ' ಕಾಯದ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವದು ಕಿಲ್ಚಿಷ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ೬೯

ನ. ಸ್ಪರ್ಶನ ವಿರಹಿತ ಅರ್ಪಿತ, ರುಚಿ ವಿರಹಿತ ಪ್ರಸಾದಿಯೆಂದೆನೆಂದೆ. ಆರಿಗಾಡರೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿ. ಕೂಡಲಜೆನ್ನಸಂಗನ ಪ್ರಸಾದಿಯ ಪ್ರಸಾದದಿಂದೆಯೆಂದೆನೆಂದೆ. ಆರಿಗಾದರೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿ.

ಟೀ. ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿ, ಅಂಗಭಾವವಳಿದು, ಲಿಂಗಭಾವ ಘಟಿಸಿದ ಶರಣನ ಸರ್ವಾಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ, ಸಕಲ ಪದಾರ್ಥಗಳನೆಲ್ಲವನೂ

ನೋಡುವ ಮುಟ್ಟುವ ರುಚಿಸುವನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಲಿಂಗವು ಭೋಗಿಸಲು ಪ್ರಸಾದವಾಯಿತ್ತು ಶರಣಿಗೆ. ಅಂತು ಲಿಂಗವೆ ಮುಟ್ಟಿ ಲಿಂಗವೆ ರುಚಿಸಿ ಪ್ರಸಾದವಾಯಿತ್ತಾಗಿ ತನು ಮನ ಮುಟ್ಟಿದ ರುಚಿಸಿದ ಉಚ್ಚಿಷ್ಟ ಪದಾರ್ಥವಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ಸ್ಪರ್ಶನ ವಿರಹಿತ ಅರ್ಪಿತ, ರುಚಿ ವಿರಹಿತ ಪ್ರಸಾದಿ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗವಾಗಿ ಅರ್ಪಿಸುವ ವರ್ಮವ ಶಿವಶರಣರ ಪ್ರಸಾದಜ್ಞಾನ ಬೋಧೆಯಿಂದ ಅಪ್ಪಿದವರು ಪ್ರಸಾದಿಗಳಪ್ಪರೆಂದು ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣ ಸಾರಿನುಡಿದರೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೭೦

ವ. ಎಡೆಗೊಡುವನಲ್ಲ, ಎಡೆಗೊಂಬವನಲ್ಲ. ನುಡಿಯೆಡೆಯೊಳಗೆ ಮರಳುವನಲ್ಲ. ತನ್ನ ತಾನು ಮಹಾಪ್ರಸಾದಿ. ಕಡೆಗೊಂಡ ನಿರ್ಲೀಪ ಪ್ರಸಾದಿ. ಎಡೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಧಕಾರರೂಪನಲ್ಲ. ಇದುಕಾರಣ ಕೂಡಲೆ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಇರ್ದುದನರ್ಪಿಸಬಲ್ಲನಾಗಿ ಆತ ಮಹಾಪ್ರಸಾದಿ.

ಟೀ. ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿವು ಶರಣನು ತನ್ನಂಗದೊಳಹೊಪಿಗೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿಹನಲ್ಲದೆ ಅನ್ಯವಾದ ಮಾಯಾಪ್ರಪಂಚಿನ ಗುಣಂಗಳಿಗೆ ಇಂಬುಗೊಡುವನಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ಎಡೆಗೊಡುವನಲ್ಲ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಶರಣನು ಆ ಮಾಯಾಪ್ರಪಂಚಿನ ಸಂಸಾರಂಗಳಲ್ಲಿ ಮೋಹಿತನಾಗಿ ಮಗ್ನ ತೆಯನ್ನೈದುವನಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ಎಡೆಗೊಂಬವನಲ್ಲ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಶರಣನು ಬಹುಯ ವಾಗದ್ವೈತವ ನುಡಿದು ಬಲ್ಲೆನೆಂದು ಅಹಂಕರಿಸಿ ಮರಳಿ ಭವಕ್ಕೆ ಬಹನಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ನುಡಿಯೊಳಗೆ ಮರಳುವನಲ್ಲ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಶರಣನು ತನ್ನ ಸಮ್ಯಗ್ಜ್ಞಾನದಿಂದ ತನ್ನ ನಿಜವೇ ಮಹಾಲಿಂಗ ವೆಂದಪ್ಪಿದು ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಭಾವವಳಿದಿದರ್ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ತನ್ನ ತಾನು ಮಹಾಪ್ರಸಾದಿ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ತನ್ನ ನಿಜವೆ ಮಹಾಘನಲಿಂಗ ವೆಂದಪ್ಪಿದು ಶರಣನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಬಿಡದೆಯಿದರ್ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯಸುಖಂಗಳ ನೆಲ್ಲವ ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿಸಿ ಪ್ರಸಾದಿಯಾಗಲು ಶರಣಿಗೆ ದೇಹವಾಸನೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿ ಹೋಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಕಡೆಗೊಂಡ ನಿರ್ಲೀಪಪ್ರಸಾದಿ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ದೇಹವಾಸನೆಯಳಿದು ತಾನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದರ್ ಶರಣನು ತನ್ನ ಅಪ್ಪಿ ವಿಂಗಿ ಮಹಿಮೆಯೆಡೆವೊಗದಂತೆ, ಲಿಂಗಸಾವಧಾನದಿಚ್ಛುಗುಂಡದೆ ಇರ್ದರ್ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಎಡೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಧಕಾರರೂಪನಲ್ಲ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಸರ್ವಾಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿತವಾಗಿ ಲಿಂಗವಾಗಿವು ಶರಣಿಗೆ ಲಿಂಗವು ತಾನೆಂಬ

ಅಪ್ಪಿವು ಒಂದುಳಿದುದಿರಲು ಆ ಅಪ್ಪಿವು ಲಿಂಗದದುಯೆಂದು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಆರೋಪಿತವ ಮಾಡಿ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದ್ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಇದ್ದು ನರ್ಪಿಸಬಲ್ಲನಾಗಿ ಆತ ಮಹಾಪ್ರಸಾದಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೭೧

ವ. ರೂಪನರ್ಪಿಸಿ ತಾ ನಿರೂಪಪ್ರಸಾದಿ. ತನ್ನನರ್ಪಿಸಿ ತಾನಿಲ್ಲದ ಪ್ರಸಾದಿ. ಇಲ್ಲವೆಯನರ್ಪಿಸಿ ಬಯಲಪ್ರಸಾದಿ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯಾ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಸಾದಿ.

ಟೀ. ಕಾಯವ ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿಸಿ ಕಾಯಗುಣವಳಿದು, ಶರಣನ ಕಾಯ ಲಿಂಗಕಾಯವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ರೂಪನರ್ಪಿಸಿ ತಾ ನಿರೂಪಪ್ರಸಾದಿ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವ ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿಸಿ, ವಾಯುಪ್ರಾಣವಳಿದು ಶರಣನ ಪ್ರಾಣ ಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ತನ್ನನರ್ಪಿಸಿ ತಾನಿಲ್ಲದ ಪ್ರಸಾದಿ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಅಂಗಪ್ರಾಣಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ, ಲಿಂಗವಲ್ಲದೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಶರಣ ತನ್ನನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿಹನಾಗಿ, ಆ ಕಾಣುತ್ತಿಪ್ಪ ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನ ಆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಬ ಲಿಂಗದ ಪ್ರಕಾಶವೆಂದು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನವಿಡದೆ ಅರ್ಪಿಸಿ ಬಚ್ಚ ಬಪ್ಪಿಯ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದ್ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಇಲ್ಲವೆಯ ನರ್ಪಿಸಿ ಬಯಲಪ್ರಸಾದಿ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೭೨

ವ. ಲಿಂಗಭೋಗೋಪಭೋಗದಲ್ಲಿ ಆಪ್ಕಾಯನ ಪ್ರಸಾದಿ. ಶರಣ ಭೋಗೋಪಭೋಗದಲ್ಲಿ ಆಪ್ಕಾಯನ ಪ್ರಸಾದಿ. ಪ್ರಸಾದ ಭೋಗೋಪಭೋಗದಲ್ಲಿ ಆಪ್ಕಾಯನ ಪ್ರಸಾದಿ. ಕೂಡದ ಕೂಳದ ಉಭಯ ರಹಿತನು, ಕ್ರೀ ಹಿಂದಾಗಿ ಲಿಂಗ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಸಾದಿ. ತನಗೆ ತಾನೇ ಪ್ರಸಾದ, ತನಗೆ ತಾನೇ ಪ್ರಸಾದ ಗ್ರಾಹಕನು. ಇದು ಕಾರಣ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಸಾದಿಗೆ ನಮೋ ನಮೋ ಎಂಬೆ!

ಟೀ. ಶಿವಜ್ಞಾನಿಯಪ್ಪ ಶಿವಶರಣನ ಅಪ್ಪಿವಿನ ಬಯಕೆಯೆಲ್ಲವು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಸಕಲ ಭೋಗವದಾರ್ಥಂಗಳನರ್ಪಿಸಿ ಆ ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದ ವನೆ ಭೋಗಿಸುವ ಬಯಕೆಯೆಂಬುದೀಗ ' ಲಿಂಗಭೋಗೋಪಭೋಗದಲ್ಲಿ ಆಪ್ಕಾಯನ ಪ್ರಸಾದಿ, ಶರಣಭೋಗೋಪಭೋಗದಲ್ಲಿ ಆಪ್ಕಾಯನ ಪ್ರಸಾದಿ, ಪ್ರಸಾದ

ಭೋಗೋಪಭೋಗದಲ್ಲಿ ಆವ್ಯಾಯನ ಪ್ರಸಾದಿ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಶರಣನು ಪದಾರ್ಥಗಳ ಲಿಂಗಜಂಗಮಕ್ಕರ್ಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿತವ ಮಾಡುವ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಬವರಡೂ ಒಂದೇ ಲಿಂಗವೆಂದಜಿದು, ಭಿನ್ನಭಾವವಳಿದ ಶರಣ ತಾನೇ ಲಿಂಗವಾಗಿ ಲಿಂಗವ ಭಜಿಸುತ್ತಿಹನೆಂಬುದೀಗ ' ಕೊಡದ ಕೊಳದ ಉಭಯ ರಹಿತನು, ಕ್ರೀ ಹಿಂದಾಗಿ ಲಿಂಗ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಸಾದಿ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಒಂದೇ ಪರವಸ್ತು ತಾನೇ ಲಿಂಗವಾಗಿ ಪ್ರಸಾದವೆನಿಸಿ, ತಾನೇ ಶರಣನಾಗಿ ಲಿಂಗವ ಗ್ರಹಿಸಿ ಪ್ರಸಾದಿಯೆನಿಸಿದನಾಗಿ, ಆ ಪ್ರಸಾದಿಯೇ ಪರವಸ್ತುವೆಂದು ನಮಸ್ಕಾರವ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದೀಗ ' ತನಗೆ ತಾನೇ ಪ್ರಸಾದ, ತನಗೆ ತಾನೇ ಪ್ರಸಾದಗ್ರಾಹಕನು. ಇದುಕಾರಣ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಸಾದಿಗೆ ನನೋ ನನೋ ಎಂಬೆ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

೭೩

ವ. ಸ್ಥಾವರಾರಾಧನೆಯ ಪೂಜೆ ಪುನಸ್ಕಾರ, ಅಂಗರಚನೆಗೆ ರತಿಯಿಲ್ಲದ ಪ್ರಸಾದಿ. ಜಂಗಮದ ಗುಣವ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಮನಕ್ಕೆ ತಾರದ ಪ್ರಸಾದಿ. ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರೇಕೋವರ್ಣವಾಗಿ ಸಂಯೋಗವಿಲ್ಲದ ಪ್ರಸಾದಿ. ನಾದ ಸಂಯೋಗವನು ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ತಂದು ಪರಗಮನವಿರಹಿತ ಪ್ರಸಾದಿ. ಇದುಕಾರಣ ಕೊಡಲಚೆನ್ನಸಂಗ ಸಮಾಪ್ತವಾಗಿ ಲಿಂಗೈಕ್ಯವಾದ ಪ್ರಸಾದಿ.

ಟೀ. ಲಿಂಗವ ಪೂಜಿಸಿದಡೆ ಫಲಪದವುಂಟು, ಮರಳಿ ಭವವುಂಟೆಂಬುದೀಗ ' ಸ್ಥಾವರಾರಾಧನೆಯ ಪೂಜೆ ಪುನಸ್ಕಾರ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗವ ಪೂಜಿಸಿ ಅಂಗಭೋಗಂಗಳ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಅಂಗಮೋಹಿತನಲ್ಲ ಶರಣ. ಲಿಂಗಮೋಹಿತನೆಂಬುದೀಗ ' ಅಂಗರಚನೆಗೆ ರತಿಯಿಲ್ಲದ ಪ್ರಸಾದಿ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಭವಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿಹ ಲಿಂಗಪೂಜೆಯ ಬಿಟ್ಟು, ಜಂಗಮಪೂಜೆ ಭವವಿರಹಿತವೆಂದು ಜಂಗಮ ದೇಹಿಗಳೆಂದೆನ್ನದೆ ಜಂಗಮವೇ ಪರವಸ್ತುವೆಂದು ಮನನಂಬುಗೆಯಿಂದ ಜಂಗಮಪ್ರಸಾದಿಯಾಗಿವು ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಜಂಗಮದ ಗುಣವ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಮನಕ್ಕೆ ತಾರದ ಪ್ರಸಾದಿ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಅಖಂಡ ಪರಶಿವನು ತಾನೇ ಚಿತ್ ಪ್ರಣವನೆಂಬ ಏಕಾಕ್ಷರಸ್ವರೂಪವಾಗಿವನು. ಅಂತಿವು ಶಿವನು ತಾನೇ ಲಿಂಗಾಂಗವೆರಡಾಗಿ ಶರಣಸತಿ, ಲಿಂಗಪತಿಯೆನಿಸಿದ. ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ : ಒಂದೇ ಚಿತ್ ಪ್ರಣವನಾದಚೈತನ್ಯವೇ ಲಿಂಗವೆನಿಸಿತ್ತು. ಆ ನಾದಚೈತನ್ಯಲಿಂಗದ ಪ್ರಕಾಶಕಲಾಂಗವೇ ಶರಣನೆನಿಸಿದ. ಅದುಕಾರಣ ಶರಣಂಗೆಯೂ ಲಿಂಗಕ್ಕೆಯೂ ಎಂದೆಂದೂ ವಿಯೋಗವಿಲ್ಲವಾಗಿ ಶರಣಂಗೆ ಲಿಂಗವ

ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಕೂಡುವ ಕೂಟವಿಲ್ಲೆಂಬುದೀಗ ' ಸ್ತ್ರೀವುರುಷರೇಕೋವರ್ಣವಾಗಿ ಸಂಯೋಗವಿಲ್ಲದ ಪ್ರಸಾದಿ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಶರಣ ತನ್ನಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಗವಾಗಿದ್ದ ಪರಮಕಳಾಜೈತನ್ಯಲಿಂಗವ ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಿ, ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ತಂದು, ಬಹಿರಂಗವ ತುಂಬಿ, ಒಳಹೊಜಿಗೆನ್ನದೆ ಸರ್ವಾಂಗ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವಾಗಿ ಶರಣ ಲಿಂಗವ ಭಜಿಸುತ್ತಿಹನಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗವ ಬೇಜಿಟ್ಟು ಕೂಡಬೇಕೆಂಬ ಭಿನ್ನ ಕ್ರಿಯಾನಾಚರಿಸುವನಲ್ಲ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ನಾದಸಂಯೋಗವ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ತಂದು ಪರಗಮನವಿರಹಿತ ಪ್ರಸಾದಿ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಒಳಹೊಜಿಗೆನ್ನದೆ ಸರ್ವಾಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವಾಗಿ ಅಂಗಭಾವವಳಿದು ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ವುನು ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಇದು ಕಾರಣ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗ ಸಮಾವೃತವಾಗಿ ಲಿಂಗಲೀಯವಾದ ಪ್ರಸಾದಿ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

೭೪

ವ. ಸ್ವಯಮಜ್ಜನ ಸ್ವಯಪೂಜೆ ಸ್ವಯಾರ್ಪಿತ. ನಾ ನೀನೆಂಬ ಸಂಶಯ ನಿಂದ ನಿಲವೆಂತಿದ್ದಿತ್ತೆಂದೊಡೆ: ಪರತಂತ್ರವ ಮೀಟಿ, ಭಾವವ ಬಿಟ್ಟು, ಘನರವಿಲೋಚನನಾಗಿ, ಅನರ್ಪಿತವೇ ಭುಂಜಿತ, ಸ್ಥೂಲಸೂಕ್ಷ್ಮ ಘನ ನಿತ್ಯವೆಂದಿಹುದು, ಕಾಯ ಜೀವಪ್ರಸಾದವ ಬಿಟ್ಟು ಸರ್ವಭವ ರುಚಿ ಪ್ರಸಾದಿ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಆತ ಸರ್ವಾಂಗ ಪ್ರಸಾದಿ.

ಟೀ. ಶರಣ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಸದ್ವಿವೇಕ ಜಲವೇ ಅಭಿಷೇಕ ವಾಗಿ, ತನ್ನ ಮನಃಪುಷ್ಪವೇ ಪೂಜೆಯಾಗಿ, ತನ್ನಾತ್ಮನನೆ ನೈವೇದ್ಯವ ಮಾಡಿ ಅರ್ಪಿಸಿದನು ಎಂಬುದೀಗ ' ಸ್ವಯಮಜ್ಜನ ಸ್ವಯಪೂಜೆ ಸ್ವಯಾರ್ಪಿತ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಶರಣ ತನ್ನನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿಸಿ, ಶರಣ ಲಿಂಗವೆಂಬ ಭೇದವಳಿದು, ಶರಣನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದ್ದನೆಂಬುದೀಗ ' ನಾ ನೀನೆಂಬ ಸಂಶಯ ನಿಂದ ನಿಲವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಶರಣ ತಾನೇ ಲಿಂಗವೆಂಬ ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾವ ತನಗೆ ಘಟಿಸಿತಾಗಿ ಶರಣಿಗೆ ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಭಾವಿಸುವ ಭಾವವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಪರತಂತ್ರವ ಮೀಟಿ ಭಾವವ ಬಿಟ್ಟು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಮಹಾಘನಲಿಂಗ ತಾನೆಂದು ಕಂಡಿರ್ಪ ಅಖಂಡಜ್ಞಾನದೃಕ್ಯಾಗಿದ್ದ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಘನರವಿಲೋಚನನಾಗಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಮಹಾಜ್ಞಾನದಜೀವಿಂದ ಆರೂ ಗ್ರಹಿಸಬಾರದ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವು ತನ್ನ ನಿಜ ವೆಂದೇ ಗ್ರಹಿಸಿ ತಾನೆ ಲಿಂಗವೆಂದು ದ್ವೈತಭಾವವಳಿದಿದ್ದ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಅನರ್ಪಿತವೇ ಭುಂಜಿತ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಮಹಾಜ್ಞಾನದಿಂದ

ನಿತ್ಯವಪ್ಪ ಮಹಾವಸ್ತುವಿನ ಸ್ಥೂಲವೇ ಗುರು, ಸೂಕ್ಷ್ಮವೇ ಲಿಂಗ, ಕಾರಣವೇ ಜಂಗಮವೆಂದಹುದು, ಆ ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗಮದ ತ್ರಿವಿಧಪ್ರಸಾದಸೇವಕನಾಗಿ ಕ್ರೀವಿಡಿದಿದ್ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಸ್ಥೂಲ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಘನ ನಿತ್ಯವೆಂದಹುದು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗಮದ ಪ್ರಸಾದಸೇವನೆಯಿಂದ ಹಲವು ಪರಿಭವಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಕಾಯಜೀವದ ವಾಸನಾಶೇಷವೆಲ್ಲವೂ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿ, ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗಪ್ರಕಾಶಮಯವಾಯಿತ್ತು ಶರಣಂಗೆಂಬುದೀಗ ' ಕಾಯ ಜೀವ ವ ಸಾದವ ಬಿಟ್ಟು ಸರ್ವಭವ ರುಚಿಪ್ರಸಾದ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತವು ಶರಣನ ಸರ್ವಾಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಂಬುದೀಗ ' ಆತ ಸರ್ವಾಂಗಪ್ರಸಾದ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ.

೭೫

ವ. ಅಂಗಕ್ಕೆ ಆಚಾರವಳವಟ್ಟಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಆ ಅಂಗವೇ ಅರ್ಪಿತ. ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಾದ ಸಾಧ್ಯವಾದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಆ ಪ್ರಾಣವೇ ಅರ್ಪಿತ. ಮನ ಮಹವನಿಂಬುಗೊಂಡಲ್ಲಿ ಆ ಮಹವಿಗೆ ಮನವೇ ಅರ್ಪಿತ. ಭಾವಕ್ಕೆ ಭ್ರಮೆಯಳಿದು ನಿಭ್ರಾಂತನಾದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಆ ಭಾವವೇ ಅರ್ಪಿತ. ಜ್ಞಾತೃ ಜ್ಞಾನ ಜ್ಞೇಯ ಸಂಪುಟವಾದಲ್ಲಿ, ಅಹಿವು ನಿರ್ಣಯ ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯಾಗಿ ಕುಲುಹುಗೆಟ್ಟಲ್ಲಿ ಆ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಆ ಅಹಿವೇ ಅರ್ಪಿತ. ಇಂತು ಸರ್ವಾಂಗ ಅರ್ಪಿತವಾಗಿ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಒಡೆತನವ ನಿತ್ಯ ಕಾರಣ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ನಾ ನೀನೆಂಬುದಿಲ್ಲದೆ ನಿಂದ ನಿಜದ ಮಹಾಪ್ರಸಾದಿ.

ಟೀ. ಜ್ಞಾತೃವೆಂದರೆ ಜೀವನು, ಜ್ಞಾನವೆಂದರೆ ಅಹಿವು, ಜ್ಞೇಯವೆಂದರೆ ಅಹುಹಿಸಿಕೊಂಬ ಲಿಂಗ. ಅಂತು ಶರಣ ತನ್ನ ಜೀವಸಂಬಂಧವಾದ ಅಂಗ ಪ್ರಾಣ ಮನ ಭಾವಗಳೆಲ್ಲವನು ಜ್ಞಾನಮುಖದಿಂದ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿ, ಜೀವ ಸ್ವರೂಪವಾದ ಅಂಗವೆಲ್ಲವು ಲಿಂಗವ ಕೂಡಿ, ಶರಣನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ, ಲಿಂಗ ತಾನೆಂಬ ಅಹಿವಿನ ತೋಪಿಕೆಯಡಗಿ ಲಿಂಗವೆ ಉಳಿದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವಾಗಿದ್ದ ಶರಣ ನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೭೬

ವ. ಇಲ್ಲಿಂಬುದನಿಲ್ಲಿನಬಲ್ಲರೆ ಅರ್ಪಿತ. ಉಂಟೆಂಬುದನುಂಟಿನಬಲ್ಲರೆ ಪ್ರಸಾದ. ಆ ಪ್ರಸಾದವ ತಾನಿಲ್ಲದೆ ಕೊಳಬಲ್ಲರೆ ಪ್ರಸಾದಿ. ಆ ಪ್ರಸಾದಿಯ ಪರಮಪರಿಣಾಮವೆ ಪ್ರಸಾದವಾಗಿ, ಆ ಪ್ರಸಾದವೆ ತಾನಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿಪ್ಪನಯ್ಯ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ ನಿಮ್ಮ ಶರಣ !

ಟೀ. ಇಲ್ಲದ ದೇಹಕರಣಾದಿಗಳು ತನಗೊಂದೂ ಇಲ್ಲವೆಂದೇ ಅಪ್ಪಿಡು ಕಳೆದು, ತನ್ನನೆಲ್ಲಾ ಪರಮಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿವು ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನ ಘಟಿಸಿದರೆ ಆ ಶರಣ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿತವಪ್ಪನೆಂಬುದೀಗ 'ಇಲ್ಲಿಂಬುದನಿಲ್ಲಿನಬಲ್ಲರೆ ಅರ್ಪಿತ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಅನಿತ್ಯವ ಬಿಟ್ಟು ನಿತ್ಯ ಪರಿಪೂರ್ಣವನುಳ್ಳ ಪರಮ ಲಿಂಗವು ತಾನಾಗಿ, ಕಂಡು ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಸದ್ಭಾವ ಹಸ್ತದಿಂದ ಆ ಲಿಂಗವ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ತಂದು, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಉಂಟಿನಿಸಿ, ಒಳಹೊರಗಿಂಬ ಸಂಶಯವಳಿದಡೆ ಆ ಶರಣ ತಾನೆ ಪರವಸ್ತುವೆಂಬುದೀಗ 'ಉಂಟಿಂಬುದನುಂಟಿನಬಲ್ಲರೆ ಪ್ರಸಾದ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ತನ್ನ ನಿಜವಪ್ಪ ನಿರಾಕಾರಲಿಂಗವು ಸರ್ವಾಂಗವ ನೊಳಕೊಂಡು ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಪರಮಕಳೆಯೆಲ್ಲಾ ಶರಣ ತಾನೆಯಾಗಿ ಕಂಡು, ಲಿಂಗವು ನಾನೆಯೆನುತ್ತಿದ್ದನಾಗಿ ಆ ನಾನೇ ಲಿಂಗ ವೆಂಬ ಅಪ್ಪಿನ ತೋಪಿಕೆಯ ಭಿನ್ನವಳಿದು ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿರಬಲ್ಲ ಶರಣಿಗೆ ಲಿಂಗವದ ಸಿದ್ಧಿಯಹುದೆಂಬುದೀಗ 'ಆ ಪ್ರಸಾದವ ತಾನಿಲ್ಲದೆ ಕೊಳಬಲ್ಲರೆ ಪ್ರಸಾದಿ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಅಂಗಲಿಂಗಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಅಪ್ಪಿನ ತೋಪಿಕೆಯ ಭಿನ್ನವಳಿದು ಲಿಂಗವೆಯಾದ ಶರಣಿಗೆ ಆ ಮಹಾಲಿಂಗಾನಂದದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಿಸಿದನಾಗಿ ಆ ಪರಿಣಾಮವೇ ಪರಮಪ್ರಸಾದವೆಂಬುದೀಗ 'ಆ ಪ್ರಸಾದಿಯ ಪರಮಪರಿಣಾಮವೇ ಪ್ರಸಾದವಾಗಿ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಅಖಂಡಚಿತ್‌ಪ್ರಕಾಶಲಿಂಗವೆಯಾಗಿವು ಶಿವಶರಣನೆಂಬುದೀಗ 'ಆ ಪ್ರಸಾದವೇ ತಾನಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿವ ನಯ್ಯಾ ನಿಮ್ಮ ಶರಣ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೭೭

ವ. ಇದೇನಯ್ಯಾ ಪ್ರಸಾದ ಒಡನೆ ನುಡಿವುತ್ತಿವುದ ಕಂಡೆ ! ಇದೇ ನಯ್ಯಾ ಪ್ರಸಾದ ಒಡನೆ ನಡೆವುತ್ತಿವುದ ಕಂಡೆ ! ಪ್ರಾಣನ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಾದ ಶರಣಿಗೆ ಅದು ತಾನೆ ನಡೆವುದು, ಅದು ತಾನೆ ನುಡಿವುದು. ಎರಡೆಂಬುದಿಲ್ಲವಾಗಿ ಅದು ತಾನೆ ಒಂದು ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಾ ನಿಮ್ಮ ಶರಣಿಗೆ.

ಟೀ. ಒಂದೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ಲಿಂಗಾಂಗವೆರಡಾಯಿತ್ತು. ಆ ಎರಡಾದಲ್ಲಿ ಅಂಗವೆ ಶರಣನಾದ ಕಾರಣ ಆ ಶರಣನ ಅಂಗ ಪ್ರಾಣವೆಲ್ಲವು ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪು. ಅಂತು ಶರಣನ ಅಂಗ ಪ್ರಾಣವೆಂಬ ಅಂಗದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವೇ ಪ್ರಾಣವಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಂಡ ಶರಣನ ಸರ್ವಾಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ, ನಡೆವ ನುಡಿವ ನೋಡುವವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ, ಶರಣನ ಅಂಗಭೋಗಂಗಳನೆಲ್ಲವ ಲಿಂಗವೇ ಭೋಗಿಸುತ್ತಿವನಾಗಿ ಲಿಂಗವೂ ಶರಣನೂ ಎಂದೆಂದೂ ಒಂದೇ ವಸ್ತು. ಅಂತು ಶರಣನೂ ಲಿಂಗವೂ

ಒಂದೇ ವಸ್ತುವೆಂಬುದು ಶರಣಂಗಳಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೭೮

ವ. ಮಧಾಹ್ನದಿಂದ ಮೇಲೆ ಹಿರಿಯರಿಲ್ಲ. ಅಸ್ತಮಾನದಿಂದ ಮೇಲೆ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರಿಲ್ಲ. ವಿಧಿಯ ಮೀಟುವ ಅಮರರಿಲ್ಲ. ಕೃಧೆ ವಿಧಿ ವ್ಯಸನಕ್ಕಂಜಿ ನಾ ನಿಮ್ಮ ಮಹಿಮೆಕ್ಕು ಬದುಕಿದೆ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಜುನಾ!

ಟೀ. ಕೃತ್ತಿನ ಬಾಧೆಯನೂ ಕಾಮವಿಕಾರವನೂ ಬಿಟ್ಟಿಹೆನೆಂದರೆಯೂ ಅವು ಬಿಡದೆ ಹಿಡಿದು ಕಾಡುತ್ತಿವೆವಾಗಿ ದೇಹಭೋಗ ಹಿಂಗದು. ದೇಹಭೋಗ ಹಿಂಗದಾಗಿ ಜನನ ಮರಣ ತಪ್ಪದು. ಅಂತು ದೇಹೇಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯಸುಖ ಭೋಗಂಗಳನಾರೂ ಜಯಿಸಲಿಷೆಯದೆ ಷಡುದರುಶನಾದಿಗಳು ದೇವತಾದಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಜನನಮರಣಕ್ಕೊಳಗಾದರು. ಲಿಂಗದ ಮಹಿಮೆಕ್ಕು ಶರಣ ಅಂಗಭೋಗಂಗಳ ನೆಲ್ಲವ ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿಸಿ, ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದಭೋಗಿಯಾಗಿ ಶರಣ ನಿತ್ಯಮುಕ್ತನಾದ ನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೭೯

ಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲ ಸಂಪೂರ್ಣ

ಅಂತು ಸ್ಥಲ ೧೨ ಕ್ಕುಂ ಶ್ಲೋಕ ೧೧೩ ಕ್ಕುಂ ವಚನ ೪೩೬ ಕ್ಕುಂ
ಮಂಗಳಂ

ಶ್ರೀ

೧೩ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಸ್ಥಲ

*

ಸೂತ್ರ. ಅಂತು ಇಷ್ಟ ಪ್ರಾಣ ಭಾವನೆಂಬ ತ್ರಿವಿಧಲಿಂಗವಿದಿದು ಆಜಾ ರಾದಿ ಮಹಾಲಿಂಗಂಗಳ ಮುಖವನವಿದು, ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯ ಸುಖಭೋಗಂಗಳ ನೆಲ್ಲಾ ಸಾವಧಾನಭಕ್ತಿಯಿಂದರ್ಪಿಸಿ, ಪ್ರಸಾದ ಭೋಗೋಪಭೋಗಿಯಾದ ಪ್ರಸಾದಿಯ ತನುವೇ ಗುರು, ಮನವೇ ಲಿಂಗ, ಪ್ರಾಣವೇ ಜಂಗಮಲಿಂಗಸ್ವರೂಪು. ಅಂತಾದ ಲಿಂಗತ್ರಯದೊಳಗೆ ಪ್ರಾಣಸ್ವರೂಪಾಗಿಪ್ಪ ಲಿಂಗವೇ ಸರ್ವಕಾರಣಸ್ವರೂಪ ವೆಂದವಿದು, ಆ ಸರ್ವಕಾರಣವಾದ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವೇ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವೆಂದವಿದು, ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಒಂದೆಯೆಂದವಿದು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಸ್ವರೂಪನಾಗಿ ಲಿಂಗ ಸುಖವನನುಭವಿಸುತ್ತ, ಎರಡಳಿದು ಅನುಭಾವಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡುತ್ತಿಪ್ಪುದೇ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಯೆಂದು ಹೇಳಲಾಯಿತ್ತು.

ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಶ್ಲೋಕ :

ತಥಾ ಪ್ರಾಣೇ ಗುಣೇ ಲಿಂಗೇ ಲಿಂಗಪ್ರಾಣಸಮಾಯುತಂ
ಸುಖದುಃಖಭಯಂ ನಾಸ್ತಿ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಸ್ಥಲಂ ಭವೇತ್

ಟೀ. ಪ್ರಾಣನ ಗುಣವಳಿದು, ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ನೆನಹು ಸಂಬಂಧಿಸಿ, ಸುಖ ದುಃಖಭಯವು ತನಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಸ್ಥಲವೆಂದು ಈಶ್ವರನು ಹೇಳಿ ದನು.

೧

ಸಚ್ಚಿತ್ಸುಖಾದ್ವಯಂ ಪೂರ್ಣಂ ಯದೇಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಸಂಜ್ಞಕಂ
ತದ್ವಸ್ತು ಸ ಮಹಾದೇವಸ್ತದ್ಯುಕ್ತಃ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವಾನ್

ಟೀ. ಸಚ್ಚಿತ್ಸುಖಾದ್ವಯಂ-ಸಚ್ಚಿದಾನಂದರೂಪವಾಗಿ, ಅದ್ವಯಂ-ಎರಡಿಲ್ಲದುದಾಗಿ, ಪೂರ್ಣಂ-ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ, ಏಕಂ-ಒಂದೆಯಾಗಿ, ಬ್ರಹ್ಮಸಂಜ್ಞಕಂ-ಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬ ಹೆಸರನುಳ್ಳದು, ಯತ್-ಆವುದಾನೊಂದು ವಸ್ತು ಉಂಟು, ತದ್ವಸ್ತು-ಆ ವಸ್ತುವು, ಸ ಮಹಾದೇವಃ - ಆ ಮಹಾದೇವನು, ತದ್ಯುಕ್ತಃ-ಆ ಮಹಾದೇವನೊಡನೆ ಕೂಡಿದಂಥಾ ಆತನು, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವಾನ್ - ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಯೆನಿಸಿಕೊಂಬನು. ೨

ಯೋಗಸಾರದಲ್ಲಿ :

ಅವ್ಯಕ್ತಂ ಕಾರಣಂ ಲಿಂಗಂ ಅಕ್ಷರಂ ಪರಮಂ ಪದಂ

ನಿರ್ಗುಣಂ ಶುದ್ಧವಿಜ್ಞಾನಂ ಹೃದಿ ಪಶ್ಯಂತಿ ಯೋಗಿನಃ

ಟೀ. ಯೋಗಿನಃ - ಯೋಗಿಗಳು, ಕಾರಣಂ - ಜಗದುತ್ಪತ್ತಿಕಾರಣವಾದ, ಲಿಂಗಂ-ಲಿಂಗವನು, ಅವ್ಯಕ್ತಂ - ವ್ಯಕ್ತವಲ್ಲದುದಾಗಿ, ಅಕ್ಷರಂ - ಕೇಡಿಲ್ಲದುದಾಗಿ, ಪರಮಂ-ವ್ರಹ್ಮತಿಗಿಂದವೂ ಮೇಲಣದಾಗಿ, ನಿರ್ಗುಣಂ-ಸತ್ತ್ವರಜಸ್ಸಮಂಗಳಿಲ್ಲದುದಾಗಿ, ಶುದ್ಧಂ - ಶುದ್ಧವಾಗಿ, ವಿಜ್ಞಾನಂ - ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪವಾದ, ಪದಂ-ವಸ್ತುವನಾಗಿ, ಹೃದಿ-ಹೃದಯದಲ್ಲಿ, ಪಶ್ಯಂತಿ-ಕಾಣುತ್ತಿಹರು. ೩

ತದ್ದೇಹಮಿಂದ್ರಿಯಾಣ್ಯೇವ ಸರ್ವದಾ ಲಿಂಗಭೋಗಿನಾಂ

ತನ್ಮುಖಂ ಪಂಚವಕ್ತ್ರಂ ಚ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಸ್ಯ ಲಕ್ಷಣಂ

ಟೀ. ಪ್ರಾಣನ ಪೂರ್ವಗುಣವಳಿದು, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಯ ದೇಹವು ಆವಾಗವೂ ಲಿಂಗಸಹಿತವಾಗಿ ಇಂದ್ರಿಯಭೋಗವ ಭೋಗಿಸುವುದು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಯ ಲಕ್ಷಣವು. ಹೀಗೆಂದು ಈಶ್ವರನ ಪಂಚಮುಖಕ್ಕೆ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಂಗಳನರ್ಪಿಸುವುದು. ೪

ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಯ ಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ವಚನ :

ಘಟಸಂಸ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಪಟಲ ಹಱುವುದೇ ? ಜೀವಸಂಸ್ಕಾರವಿಲ್ಲದನ್ನಕ್ಕರ ಭವನೆಂತು ಹಱುವುದು ? ಅಂಗಭವಿ ಲಿಂಗಭವಿಯ ಕಳೆದುಳಿದಲ್ಲದೆ ಕೂಡಲ ಚಿನ್ನಸಂಗನ ಹೊದ್ದಬಾರದು.

ಟೀ. ಶಿವಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದ ಜೀವರು ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗವ ಧರಿಸಿದ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಜೀವರ ಮಾಯಾಕರ್ಮಭವಪಾಶಗಳು ಹಠಿಯವೆಂಬುದೀಗ 'ಘಟಸಂಸ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಪಟಲ ಹಠಿವುದೇ? ಜೀವಸಂಸ್ಕಾರವಿಲ್ಲದನ್ನಕ್ಕರ ಭವವೆಂತು ಹಠಿವುದು?' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂಗವೆಂದೆಡೆ ಜೀವಾತ್ಮನು. ಅಂತವು ಜೀವಾತ್ಮಗೆ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗಿ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಕಳಾಸ್ವರೂಪೆಲ್ಲಾ ತಾನೆಯೆಂದಹಿಡು ಅನನ್ಯಭಾವದಿಂದ ಲಿಂಗವನಾತ್ಮಸಂಬಂಧವ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಜೀವಭಾವವಳಿದಲ್ಲದೆ ಅಂಗದ ಭವಿತ್ವ ಹೋಗದು. ಅಂತು ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಶಿಲಾ ಮೂರ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗುರು ಶಿವಕಳೆಯ ತುಂಬಿ ಶಿಲಾಭಾವವಳಿದಲ್ಲದೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಭವಿತ್ವ ಹೋಗದು. ಅದುಕಾರಣ ಅಂಗದ ಸ್ವರೂಪ, ಲಿಂಗದ ಸ್ವರೂಪ, ಈ ಉಭಯದ ಸ್ವರೂಪವನಹಿಡು ಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಭವಿತ್ವವ ನಳಿದಾತನಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗವಾಗಬಾರದೆಂಬುದೀಗ 'ಅಂಗಭವಿ ಲಿಂಗಭವಿಯ ಕಳೆದುಳಿದಲ್ಲದೆ ಕೂಡಲಜೆನ್ನ ಸಂಗನ ಹೊದ್ದ ಬಾರದು' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೧

ವ. ತನು ಮುಟ್ಟಿ ಮನ ಮುಟ್ಟಿದೆ ದೂರವಾದರಯ್ಯಾ ! ಬೆಲೆವೆಣ್ಣಿನಂತೆ ಸೂಳೆ ತನು ಮುಟ್ಟಿ ಅಪ್ಪುವಳಲ್ಲದೆ ಮನ ಮುಟ್ಟಿ ಅವುಳಾಗಿ ಅಚಾರವ ಹಿಯದ ಅರೆಮರುಳುಗಳು ಸುಖವನೆತ್ತ ಬಲ್ಲರು ಕೂಡಲಸಂಗಮ ದೇವಾ ?

ಟೀ. ಅನಿತ್ಯವಾದ ಮಾಯಾದೇಹಭೋಗಸುಖಗಳ ಬಯಕೆಯನಳಿದು ಅಂಗ ಪ್ರಾಣಂಗಳ ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿಸಿ, ಲಿಂಗಸುಖವ ಪಡೆದು, ಅಂಗಪ್ರಾಣಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿವು ಪದವನಹಿಯದೆ, ದೇಹಭೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಲಿಂಗವ ಪೂಜಿಸಿ, ಫಲ ಪದವ ಪಡೆವ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ವೇಶ್ಯಾಂಗನೆಯರಂತೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೨

ವ. ಹಿಡಿದ ಕೈಯ ಮೇಲೆ ಕತ್ತಲೆಯಯ್ಯಾ ! ನೋಡುವ ಕಂಗಳ ಮೇಲೆ ಕತ್ತಲೆಯಯ್ಯಾ ! ನೆನೆವ ಮನದ ಮೇಲೆ ಕತ್ತಲೆಯಯ್ಯಾ ! ಕತ್ತಲೆಯೆಂಬುದು ಇತ್ತಲೆಯಯ್ಯಾ ! ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬುದು ಅತ್ತಲೆಯಯ್ಯಾ !

ಟೀ. ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಕಳಾಸ್ವರೂಪಮವು ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆ ಸರ್ವಾಂಗವನೊಳ ಕೊಂಡು ಇಷ್ಟಲಿಂಗವಾಗಿ ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿವು ಭೇದವನಹಿಯದೆ, ಆ ಕರಸ್ಥಲದ ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಪೂಜಿಸುವ, ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ನೋಡುವ, ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು

ನೆನೆವ ಭಿನ್ನಭಾವಿಗಳ ಸರ್ವಾಂಗವೆಲ್ಲವೂ ಅಜ್ಞಾನ. ಅಂತವು ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಲಿಂಗವು ದೂರಸ್ಥವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೩

ವ. ಆಸನಬದ್ಧರು ಸುಮ್ಮನಿರರು. ಭಸ್ಮವ ಪೂಸಿ ಸ್ವರವ ಹಿಡಿವರು ಸಾಯದಿವ್ವರೇ ? ಕಾಲಕರ್ಮ ಪ್ರಳಯಂಗಳಾಗಿ ಸಾಯದಿವ್ವರೇ ? ಸತ್ಯವನೆ ಮಹಿದು, ಅಸತ್ಯವನೆ ಹಿಡಿದು, ಸತ್ತುಹೋದರು ಗೊಹೇ ಶ್ವರಾ.

ಟೀ. ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿರ್ದ ಪರಂಜ್ಯೋತಿಲಿಂಗವು ಗುರುಮುಖದಿಂದ ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಿ ಸರ್ವಾಂಗವನೊಳಕೊಂಡು ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕಣ್ಣಾಮನ ಭಾವಂಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿತ್ತು ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಪರಮಕಳೆಯೆ ತನ್ನ ನಿಜವೆಂದಹುದು, ಭೇದಬುದ್ಧಿಯನಳಿದು ಕೂಡುವ ಭಕ್ತಿಯೋಗವನಹಿಯದೆ, ಪವನ ಭೇದದಿಂದ ಯೋಗವ ಸಾಧಿಸಿ ಲಿಂಗವನಹಿದು ಕೂಡಿಹೆನೆಂಬ ಅಷ್ಟಾಂಗಯೋಗಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಭವಕ್ಕೆ ಭಾಜನರಾದರೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೪

ವ. ಗುರು ತೋಪಿದ ಲಿಂಗವೆ ಮನಸ್ಥಲವಾಗಿರಲು ಪವನಭೇದದಿಂದ ಅಹಿದಹೆನೆಂದಡೆ ಅದೇ ದ್ರೋಹ. ಈಡಾ ಪಿಂಗಳ ಸುಷುಮ್ನಾಳ ವಿಡಿದು ಅಹಿದಹೆನೆಂದಡೆ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ ಮೂಗ ಕೊಯ್ಯದೆ ಮಾಣ್ತನೇ ?

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ. ೫

ವ. ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವ ಪರಲಿಂಗವ ಮಾಡಿ, ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಪೂಜೆಯ ಕಷ್ಟವ ನೋಡಾ ! ತೊಟ್ಟಿಲ ಶಿಶುವಿಗೆ ಜೋಗುಳವಲ್ಲದೆ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಶಿಶುವಿಗೆ ಜೋಗುಳವುಂಟೇ ? ಬಯಲಾಸೆ ಹಾಸ್ಯವಾಯಿತ್ತು ಚಿಕ್ಕಯ್ಯ ಪ್ರಿಯ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ !

ಟೀ. ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗಿರ್ದ ಶಿಶು ಕಾಣಿಸದಾಗಿ ಅದು ಮಕ್ಕಳಾಗಿ ತಾಯಿಗಳಿಗೆ ಮೋಹಸುಖವ ಕೊಡುವುದೇ ? ಕೊಡದಾಗಿ ಅಂತು ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗಿರ್ದ ಶಿಶು ಹೊಜವಂಟ ಬಳಿಕ ಮುದ್ದಿನ ಮೋಹದಪ್ಪಿನ ಸುಖವ ತಾಯಿಗಳಿಗಿತ್ತು ಜೋಗುಳವಾಡಿಸಿಕೊಂಬಂತೆ, ಅಂಗದೊಳಗಿರ್ದ ಪ್ರಾಣಚೈತನ್ಯವೆ ಪರಶಿವಲಿಂಗವೆಂದಹಿಯದೆ ಬಹಿಯ ವಾಗದ್ವೈತವ ನುಡಿದು, ಬಯಲನೆ ಭಾವಿಸಿದಲ್ಲಿ ದೇಹ

ವಾಸನೆಯುಳ್ಳಿಯದಾಗಿ ಹಾಸ್ಯಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ಸತ್ತುಹೋದರು ಅದ್ವೈತಿಗಳು. ಅದು ಕಾರಣ ಅಂಗದೊಳಗಿದ್ದ ಪ್ರಾಣಕಳಾಲಿಂಗವು ಗುರುಮುಖದಿಂದ ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಿ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬಂದ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಕಳಾಸ್ವರೂಪವ ಕಂಡು, ತನ್ನ ನಿಜವೆಂದಿಹುದು ಮೋಹಿಸಿ, ಸರ್ವಕ್ರಿಯೋಪಚಾರವ ಮಾಡುವ ಶರಣಿಗೆ ದೇಹವಾಸನೆಯುಳ್ಳದು ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗವಪ್ಪುದು ತಪ್ಪದೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೬

ವ. ಶ್ವಾನಜ್ಞಾನ ಗಜಜ್ಞಾನ ಕುಕ್ಕುಟಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಜ್ಞಾನತ್ರಯಂಗಳೇನಾದವು ? ಅಂತು ತ್ರಿಕಾಲಜ್ಞಾನಂಗಳಿಂದೇನಹುದು ? ಕೂಡಲಸಂಗವ್ಯದೇವಾ ನಿಮ್ಮನಿಹಿಯದ ಜ್ಞಾನವೆಲ್ಲಾ ಅಜ್ಞಾನ !

ಟೀ. ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧದ ಸ್ವರೂಪವನಿಹುವುದೇ ಸಮ್ಮಗಜ್ಞಾನ. ಅಂತವು ಸಮ್ಮಗಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೆ ತ್ರಿಕಾಲಜ್ಞಾನಂಗಳು ಮೊದಲಾದ ಜ್ಞಾನಂಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೭

ವ. ಬಿಂದುವಿನೊಳಗೆ ನಾದ ಹೊಂದಿದ ಭೇದವನು, ಹೊದ್ದಿಯೂ ಹೊದ್ದದಿದ ಭೇದವನು, ಲಿಂಗದೊಳಗೆ ಶರಣ ಸಂದಿದ ಭೇದವನು ಲೋಕದ ಸಂದೇಹಿಗಳೆತ್ತ ಬಲ್ಲರಯ್ಯಾ ರಾಮನಾಥಾ ?

ಟೀ. ಬಿಂದುವೆಂದರೆ ದೇಹ. ನಾದವೆಂದರೆ ಚೈತನ್ಯಾತ್ಮನು. ಅಂತವು ಚೈತನ್ಯಾತ್ಮನು ದೇಹೋಹಂಭಾವದಿಂದೀ ದೇಹಿಯಾಗಿ, ದೇಹಸಂಬಂಧ ಆತ್ಮನೆಗೆ ಬಿಡದೆ ಇಹುದೆಂಬುದೀಗ ' ಬಿಂದುವಿನೊಳಗೆ ನಾದ ಹೊಂದಿದ ಭೇದವನು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ದೇಹಿಯಾಗಿದ್ದ ಜೀವಾತ್ಮನ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಪರಮ ಚಿಲ್ಲಿಂಗವಿದ್ದು, ಆ ದೇಹಾತ್ಮರ ಗುಣಧರ್ಮಗಳ ಹೊದ್ದದೆ, ಸರ್ವಸಾಕ್ಷಿಕನಾಗಿ ಯಿಹುವೆಂಬುದೀಗ ' ಹೊದ್ದಿಯೂ ಹೊದ್ದದಿದ ಭೇದವನು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿಪ್ಪ ಪರಮ ಚಿತ್ಕಾಲಾಲಿಂಗವ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಬೆರೆದು ಭೇದವಳಿದು, ಅಂಗ ಪ್ರಾಣಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವಾಗಿದ್ದ ಲಿಂಗಶರಣನ ಇರವ ಲೋಕದ ಅಜ್ಞಾನಿ ಜಡಜೀವರುಗಳಿಹಿಯರೆಂಬುದೀಗ ' ಲಿಂಗದೊಳಗೆ ಶರಣ ಸಂದಿದ ಭೇದವನು ಲೋಕದ ಸಂದೇಹಿಗಳೆತ್ತ ಬಲ್ಲರಯ್ಯಾ ರಾಮನಾಥಾ ? ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೮

ವ. ಅಂಗದಿಂದ ಲಿಂಗ ಹಿಂಗಬಾರದೆಂಬರು. ಅಂಗ ಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧವಾದಲ್ಲಿ ಫಲವೇನು, ಮನಲಿಂಗವಾಗದನ್ನಕ್ಕೆ ? ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ಮನದಿಂದಲೇನೂ ಘನವಿಲ್ಲ!

ಟೀ. ಅಂಗದಮೇಲೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವ ಧರಿಸಿ, ಆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಕಳಾಸ್ವರೂಪವ ಮನವಜ್ಞಿವ ಕೂಡುವ ಜ್ಞಾನ ಮನಕ್ಕಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಂಗಲಿಂಗಸಂಬಂಧವಾದಲ್ಲಿ ಫಲವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಅದುಕಾರಣ ಆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಕಳಾಸ್ವರೂಪವ ಮನವಜ್ಞಿವ, ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಕೂಡಿ ಮನಕ್ಕೆ ಲಿಂಗಸಂಬಂಧವಾದರೆ ಆ ಮನವೇ ಲಿಂಗವಪ್ಪುದು. ಅಂತು ಮನವು ಲಿಂಗವಾದರೆ ಸರ್ವದೇಹಕರಣಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವಹುವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೯

ವ. ಲೋಕದ ಚೇಷ್ಟೆಗೆ ರವಿ ಬೀಜವಾದಂತೆ ಕರಣಗಳ ಚೇಷ್ಟೆಗೆ ಮನವೇ ಬೀಜ. ಎನಗುಳ್ಳದೆಂದೂ ಮನ. ಆ ಮನವೇ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ ಬಳಿಕ ಎನಗೆ ಭವವುಂಟೇ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ?

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೧೦

ವ. ಗೋವಿನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಫೃತವಿದ್ದಡೇನೋ, ಆ ಗೋವು ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಪುಷ್ಟಿಯಾಗಬಲ್ಲುದೇ ? ಅದುಕಾರಣ ಆ ಗೋವ ಪೋಷಿಸಿ ಕೂಡುವ ಕಾಸಿ ಫೃತವ ಮಾಡಿ, ಆ ಗೋವಿಗೆ ಕುಡಿಯಲೆಜೆದರೆ ಆ ಗೋವು ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಪುಷ್ಟಿಯಹುದು. ಅದು ಹೇಗೆ ಹಾಂಗೆ ತನ್ನಲ್ಲಿ ವಸ್ತುವಿದ್ದಡೇನೋ ? ಆ ವಸ್ತುವ ಗುರುಮುಖದಿಂದ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಪಡೆದು ಸತ್ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ವೇಧಿಸಿದಲ್ಲದೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವಾಗದು. ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವ ಸತ್ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ವೇಧಿಸಿ, ತಾನೆಂಬ ಅನಿಷ್ಟವ ತೊಲಗಿಸಿದಲ್ಲದೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಸಂಬಂಧವಾಗಬಾರದು.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೧೧

ವ. ಎಳ್ಳಿಗೆ ಪರಿಮಳವ ಕಟ್ಟಿದಲ್ಲದೆ ಎಣ್ಣೆಗೆ ಪರಿಮಳ ಘಟಿಸದು. ದೇಹಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದಲ್ಲದೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧವಾಗ

ಬಾರದು. ಇದುಕಾರಣ ನಮ್ಮ ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧವಾದಲ್ಲದೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಸಂಬಂಧವಾಗಬಾರದು.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೧೨

ವ. ಆಳುದ್ವಿಹದೊಂದು ಬಾವಿ ಆಕಾಶದ ಮೇಲೆ ಹುಟ್ಟಿತ್ತು ನೋಡಾ ! ಆ ಬಾವಿಯ ನೀರನೊಂದು ಮೃಗ ಬಂದು ಕುಡಿಯಿತ್ತು. ಕುಡಿಯ ಬಂದ ಮೃಗವಾ ನೀರೊಳಗೆ ಮುಳುಗಿದರೆ ಉರಿಯ ಬಾಣದಲೆಚ್ಚು ತೆಗೆದೆ ನೋಡಾ ! ಒಂದೆ ಬಾಣದಲ್ಲಿ ಘಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಸತ್ತ ಮೃಗವು ಮುಂದಣ ಹಜ್ಜೆಯನಿಕ್ಕಿತ್ತ ಕಂಡೆನು. ಅಂಗೈಯ ಒಳಗೊಂದು ಕಂಗಳು ಮೂಡಿ ಸಂಗದ ಸುಖವು ದಿಟವಾಯಿತ್ತು. ಲಿಂಗ ಪ್ರಾಣ ವೆಂಬುದಿ ನಿರ್ಣಯವನಿಂದು ಕಂಡೆನು ಗೊಹೇಶ್ವರಾ !

ಟೀ. ಅಂಗುಷ್ಠ ಮೊದಲಾಗಿ ಭಾಳಾಗ್ರಪರಿಯಂತರದಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರ ವಿಷಯ ರಸ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿರುತ್ತಿಹುದಾಗಿ ಆ ವಿಷಯರಸಕ್ಕೆ ತನುವೇ ಒಂದು ಕೂಪ ವಾಗಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಿವು ಕಾರಣ ' ಆಳುದ್ವಿಹದೊಂದು ಬಾವಿ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಆ ವಿಷಯಕೂಪವೆಂಬ ಪಂಚಭೌತಿಕ ಶರೀರ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿಯೇ ಉದಯವಾಗಿ ತೋಪುತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಆಕಾಶದ ಮೇಲೆ ಹುಟ್ಟಿತ್ತು ನೋಡಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಆತ್ಮನು ತನ್ನ ಮುನೆಯಿಂದ ತಾನೆ ದೇಹೋಹಂ ಎಂದು ದೇಹವಿದಿದು, ಒಂದು ಜೀವನಾಗಿ, ಪತುವೆನಿಸಿ, ಆ ದೇಹ ವಿಷಯ ರಸಂಗಳ ತೃಷ್ಣಾತುರದಿಂದ ಕುಡಿವುತ್ತಿರಲು ಅದೀಗ ' ಬಾವಿಯ ನೀರನೊಂದು ಮೃಗ ಬಂದು ಕುಡಿಯಿತ್ತೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಆ ಜೀವನೆಂಬ ಮೃಗವು, ಆ ದೇಹಸಂಸಾರದ ದುಸ್ಸಾರವೆಂಬ ವಿಷಯರಸವನಾರೋಗಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿಯೇ ಗತವಾಗು ತ್ತಿರಲು, ಅಂತು ಗತವಾಗಿದ ಜೀವನಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿವು ಜ್ಞಾನಾಗ್ನಿ ಶಿವಕೃಪೆ ಯಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿ, ಆ ಜೀವಂಗೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲು ತನ್ನ ನಿಜವನೆಚ್ಚಿತ್ತು ಕಂಡು, ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಅನಿಚ್ಛೆದೋಪಿ ಸಂಸಾರದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಯಿತ್ತು, ಅದು ಚೋದ್ಯ ವೆಂಬುದೀಗ ' ಕುಡಿಯ ಬಂದ ಮೃಗವಾ ನೀರೊಳಗೆ ಮುಳುಗಿದರೆ ಉರಿಯ ಬಾಣದಲೆಚ್ಚು ತೆಗೆದೆ ನೋಡಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಆಗಮ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನಂಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಂಕಲ್ಪ ಜ್ಞಾನ. ಅಂತಪ್ಪ ಸಂಕಲ್ಪಜ್ಞಾನವೇ ' ಘಾಯ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃಥ. ಅಂತಪ್ಪ ಸಂಕಲ್ಪಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ತಾನು ಶಿವಾಂಶಿಕನೆಂದಪಿದು ಜೀವಭಾವವಳಿದು ಶಿವಭಾವ ನೆಲೆಗೊಂಡಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ

‘ ಒಂದೆ ಬಾಣದಲ್ಲಿ ಘಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಸತ್ತ ಮೃಗವು ’ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಶಿವಭಾವ ನೆಲೆಗೊಂಡ ಶರಣನು ತನ್ನ ನಿಜವಸ್ತು ಶಿವಸ್ವರೂಪವ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಕೂಡುವ ಬಾಹ್ಯಕ್ರಿಯಾಚಾರವ ಮುಂದುಗೊಂಡ ನೆಂಬುದೀಗ ‘ ಮುಂದಣ ಹಜ್ಜೆಯನಿಕ್ಕಿತ್ತ ಕಂಡೆ ’ ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಅಜ್ಞಾನವಳಿದು ಶಿವಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಶರಣನು ಶಿವಭಾವದಿಂದ ತನ್ನ ಶಿವಸ್ವರೂಪವ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೂಡುವ ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧದ ಬಾಹ್ಯಕ್ರೀಗೆ ಮುಂದು ದೋಷದ ಶಿವಭಾವದಿಂದಲಾ ಕ್ಷಣವೇ ಆ ಆತ್ಮನ ಜ್ಞಾನಕಲಾದೃಕ್ ಸ್ವರೂಪ ನಾಗಿವು ಚಿತ್ ಕಲಾಲಿಂಗವು ಬಹಿರಂಗವನೊಳಕೊಂಡು ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಉದಯಿಸಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದಿತೆಂಬುದೀಗ ‘ ಅಂಗೈಯವೊಳಗೊಂದು ಕಂಗಳು ಮೂಡಿ ’ ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ತನ್ನ ಆತ್ಮಾಂತರ್ಗತ ಯೋಗವಾಗಿದ್ದ ಜ್ಞಾನಲಿಂಗವು ಇಷ್ಟ ಲಿಂಗವಾಗಿ ಅಂಗಸಂಬಂಧವಾಗಲಾಗಿ ಅಂಗ ಪ್ರಾಣಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವಾದುದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಂಡ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ‘ ಸಂಗದ ಸುಖ ದಿಟವಾಯಿತ್ತು, ಲಿಂಗ ಪ್ರಾಣವೆಂಬುದಲ ನಿರ್ಣಯವನಿಂದು ಕಂಡೆನು ’ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ೧೩

ವ. ಇವುತ್ಪೈದು ತಲೆಯೊಳಗೆ ಮೊಲೆಯೇಳು, ಮುಖವೆಂಟು, ಹದಿನಾಲ್ಕು ಬಾಯಿ, ನೂಱಿವುತ್ತು ಕೋಱಿದಾಡೆ ! ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿದ್ದ ಅಗ್ನಿಯ ತೆಗೆದು ಮುದ್ದಾಡಿಸಿ, ಧ್ವನಿಯ ಧರ್ಮವ ನುಂಗಿ, ಮನದ ಬಣ್ಣಗಳಡಗಿ, ಹೆತ್ತ ತಾಯಿ ಮಗನ ನುಂಗಿ, ಶಿಶು ತಾಯ ಬೆಸಲಾಗಿ, ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬ ನಿಲವ ಅಂಗೈಯ ಮೊಲೆ ನುಂಗಿತ್ತು !

ಟೀ. ದೇಹಕ್ಕೆ ಶಿರಸ್ಸು ಹೇಗೆ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿವುದು ಹಾಗೆ ತದ್ದೇಹಕ್ಕೆ ಪಂಚವಿಂಶತಿ ತತ್ತ್ವವೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿಹ ಕಾರಣ ‘ ಇವುತ್ಪೈದು ತಲೆ ’ ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಸವ್ಯ ವ್ಯಸನಗಳು ವಿಷಯಂಗಳೆಂಬ ರಸವ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಆ ದೇಹಕ್ಕೆ ಸಂಸಾರ ಸುಖವ ಕೊಟ್ಟು ಪೋಷಿಸಿಕೊಂಡಿಹ ಕಾರಣ ‘ ಮೊಲೆಯೇಳು ’ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಆ ವ್ಯಸನವಿಷಯಂಗಳ ಗ್ರಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆಪ್ತವಾದಂಗಳೇ ಮುಖವಾದ ಕಾರಣ ‘ ಮುಖವೆಂಟು ’ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಆ ಮುಖಂಗಳಿಗೆ ಚತುರ್ದಶ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳೇ ಬಾಯಾದ ಕಾರಣ ‘ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಬಾಯಿ ’ ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಆ ಚತುರ್ದಶ ಮುಖದ್ವಾರದೊಳಗೆ ಆ ವಿಷಯಂಗಳ ಮಥನಿಸಿ ಭೋಗಿಸುವ ಅಧರಂಗಳಾವಾವುದೊಡೆ ನೂಱಿವುತ್ತು ಕರಣ ಮಥನಂಗಳೇ ಕಾರಣವಾದ ಕಾರಣ ‘ ನೂಱಿವುತ್ತು ಕೋಱಿದಾಡೆ ’ ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತವು ಮಾಯಾಭ್ರಾಂತಿ ಜೀವನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅಡ

ಗಿವ್ವ ಜ್ಞಾನಾಗ್ನಿಯು ಶಿವಕೃಪೆಯಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸಲು, ಆ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದ ಜ್ಞಾನಾನುಭಾವದ ನಿರ್ವಾತೆಯಾಗಿ ವಾಗನುಭಾವದಿಂದ ನುಡಿದು ನುಡಿದು ಸವಿವೃತ್ತಿದರ್ಶನಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿದ ಅಗ್ನಿಯ ತೆಗೆದು ಮುದ್ದಾಡಿಸಿ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಶಿವಜ್ಞಾನಾನುಭಾವದ ನಿರ್ವಾತೆಯು ನುಡಿಗಚಣದಿಂದ ಲೌಕಿಕ ವಾಗ್ವರ್ತನೆಯ ಕರ್ಮವನಳಿದ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಧ್ವನಿಯು ಧರ್ಮವ ನುಂಗಿ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತಪ್ಪ ಜ್ಞಾನಾನುಭಾವದಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನ ನಾನಾಗುಣಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಅಳಿದವೆಂಬುದೀಗ ' ಮನದ ಬಣ್ಣಗಳಡಗಿ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಮನದ ಧರ್ಮಂಗಳಳಿದ ಶರಣನು ಅನಾದಿಯಲ್ಲಿ ಚಿಚ್ಚಕ್ತಿಯಿಂದ ಉದಯಿಸಿದನಾಗಿ ಆ ಚಿಚ್ಚಕ್ತಿಗೆ ಮಗ. ಮತ್ತೆ ಬಳಿಕ ಆ ಚಿಚ್ಚಕ್ತಿಯೇ ತನ್ಮಯನಾಗಿ ಆ ಶರಣನನವಗ್ರಹಿಸಿದ ಕಾರಣ ' ಹೆತ್ತ ತಾಯಿ ಮಗನ ನುಂಗಿ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಚಿತ್ತುವನವಗ್ರಹಿಸಿದ ಶರಣನೆಲ್ಲಾ ಚಿತ್‌ಸ್ವರೂಪನಾದಲ್ಲಿ, ಆ ಚಿತ್ತುವಿಗೆ ಮಾತೃಸ್ವರೂಪವಾದ ಚಿತ್ಕಲಾಲಿಂಗವು ಶರಣನ ಚಿದ್ಭಾವದಲ್ಲಿ ಉದಯಿಸಿ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವಾಗಿ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬಂದಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಶಿಶು ತಾಯಿ ಬೆಸಲಾಗಿ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಚಿದಮೃತಸ್ವರೂಪವಪ್ಪ ಚಿತ್ಕಲಾಲಿಂಗವು ಶರಣನ ಕರಸ್ಥಲದ ಶಿಲಾಮೂರ್ತಿಯೊಳಗೆ ಬಂದಡಗಿ ಅಂಗೈಯ ಸ್ತನವಾಗಿ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವು ಪರಮಪ್ರಸಾದಾಮೃತವ ಶರಣಂಗೆ ಉಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತ್ತು ಎಂಬುದೀಗ ' ಗೋಹೇಶ್ವರ ನಿಂದ ನಿಲವ ಅಂಗೈಯ ಮೊಲೆ ನುಂಗಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ.

೧೪

ವ. ಚಂದ್ರಕಾಂತದ ಗಿರಿಗೆ ಉದಕದ ಸಂಚ. ಸೂರ್ಯಕಾಂತದ ಗಿರಿಗೆ ಅಗ್ನಿಯ ಸಂಚ. ಪರಂಪದ ಗಿರಿಗೆ ರಸದ ಸಂಚ. ಬೆರಸುವ ಭೇದವಿನ್ನೆಂತೋ ? ಅಪ್ಪುವನೂ ಅಗ್ನಿಯನೂ ಪಾಕಕ್ಕೆ ತಂದು ಅಟ್ಟುಂಬ ಭೇದವ ಗೋಹೇಶ್ವರ ಬಲ್ಲ!

ಟೀ. ಉದಕದ ಕಳೆ ಉಳ್ಳ ಶಿಲೆ ಚಂದ್ರಕಾಂತವಾಯಿತ್ತು. ಅಗ್ನಿಯ ಕಳೆ ಉಳ್ಳ ಶಿಲೆ ಸೂರ್ಯಕಾಂತವಾಯಿತ್ತು. ಸಿದ್ಧರಸದ ಕಳೆ ಉಳ್ಳ ಶಿಲೆ ಪರಂಪವಾಯಿತ್ತು. ಹಾಂಗೆ ಶರಣನಂಗೆ ಲಿಂಗವೆ ಕಳೆಯಾಗಿದ್ದು, ಅಪ್ಪುವೆಂಬ ತನುವನು ಅಗ್ನಿಯೆಂಬ ಜ್ಞಾನಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಸಮರಸ ಪಾಕವಮಾಡಿ, ಭಕ್ತಿಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ತಂದು, ಶರಣನ

ಲಿಂಗವವಗ್ರಹಿಸಿ, ಶರಣನ ಸರ್ವಾಂಗ ಲಿಂಗವಾಗಿ ಸರ್ವಸುಖಗಳ ಲಿಂಗವೇ ಭೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೧೫

ವ. ಚಂದ್ರಕಾಂತದ ಶಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಜಲವಿಲ್ಲದನ್ನಕ್ಕೆ ಶೈತ್ಯೋದಕ ಒಸರುವ ಪರಿಯಿನ್ನೆಂತೋ ? ಸೂರ್ಯಕಾಂತದ ಶಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯಿಲ್ಲದನ್ನಕ್ಕೆ ಉಷ್ಣವ ತೋರುವ ಪರಿಯಿನ್ನೆಂತೋ ? ಶರಣಿಗೆ ಭಕ್ತಿಕಾಯವಿಲ್ಲದನ್ನಕ್ಕೆ ಕೂಡಲಸಂಗಯ್ಯನನಿವ ಪರಿಯಿನ್ನೆಂತೋ ?

ಟೀ. ಒಂದೇ ಪರವಸ್ತು ಲಿಂಗಾಂಗವೆರಡಾಯಿತ್ತು. ಆ ಎರಡಾದಲ್ಲಿ ಆ ಪರವಸ್ತುವಿನ ಸಮೇತವಾಗಿವು ಚಿಚ್ಚಕ್ತಿಯು ಎರಡಾಯಿತ್ತು. ಅಂತಾದ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸಮೇತವಾಗಿವು ಚಿತ್ತುವೆ ಶಕ್ತಿಯೆನಿಸಿತ್ತು. ಅಂಗವಾದ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಸಮೇತವಾಗಿವು ಚಿತ್ತುವೆ ಭಕ್ತಿಯೆನಿಸಿತ್ತು. ಅದುಕಾರಣ ಶಿವಾಂಶಿಕನಾದ ಶರಣನ ಆತ್ಮಾಂಗದಲ್ಲಿ ಸಮೇತವಾಗಿದ್ದ ಚಿತ್ತುವೇ ತನ್ನ ನಿಜಕಲಾಸ್ವರೂಪವು ಲಿಂಗವನಿವು ಭಕ್ತಿಮಾಡಿ ಲಿಂಗವಾಗಿವು ಶರಣಿಗೆ ಸಹಜ. ಅದು ಹೇಗೆಂದೊಡೆ: ಚಂದ್ರಕಾಂತದ ಶಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಮೇತವಾಗಿದ್ದ ಉದಕ ಹೇಗೆ ತೋರಿ ಅಡಗುತ್ತಿವು ಹಾಂಗೆ, ಸೂರ್ಯಕಾಂತದ ಶಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಮೇತವಾಗಿದ್ದ ಅಗ್ನಿ ಹೇಗೆ ತೋರಿ ಅಡಗುತ್ತಿವು ಹಾಂಗೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೧೬

ವ. ಜಲದ ಸಿಂಹಾಸನದ ಕೆಲದಲಷ್ಟಮ ಬೆಟ್ಟ, ಕುಲಗಿರಿಗಳೆರಡು ಮತ್ತಿ ಕೆಲದಲಿ. ನೆಲೆಯನಿವುರು ಬ್ರಹ್ಮಕುಲವನಿವುರು, ಯೋಗ ಹೊಲಬುಗೆಟ್ಟರು ಯೋಗ ಸಿದ್ಧರೆಲ್ಲಾ ! ಈರಾಜನೊಂದೆಂದು ಹಿಡಿದಾತ ನಿಷ್ಕಲಯೋಗಿ ತಾ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿನಾಥಾ !

ಟೀ. ಜಲವೇ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ದೇಹವೆಂಬ ಪೀಠವಾಯಿತ್ತು ಆತ್ಮಗೆ ಯೆಂಬುದೀಗ 'ಜಲದ ಸಿಂಹಾಸನ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ದೇಹಧರ್ಮದಿಂ ತೋರುವ ಅಷ್ಟಮದದ ಅಹಂಕಾರಂಗಳೆಂಬುದೀಗ 'ಕೆಲದಲಷ್ಟಮ ಬೆಟ್ಟ'ಂಗಳೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ದೇಹದ ಜನನಕ್ಕೆ ಮೂಲಕಾರಣವಾಗಿ, ದೇಹದ ಸ್ವಜಾತಿಗಳಾಗಿ, ದೇಹವ ಬಿಡದೆ ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡಿರುವೀಗ ಅಹಂ ಮಮತೆಗಳೆರಡೆಂಬುದೀಗ 'ಕುಲಗಿರಿಗಳೆರಡು ಮತ್ತಿ ಕೆಲದಲಿ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ದೇಹೋಹಂ ಮಮತೆಯಿಂದ ಜೀವರಾಗಿ ಅಷ್ಟಮದದಿಂದ ಸೊಕ್ಕಿ ಮುಂದುಗಾಣದೆಯಿವು ದೇಹಿಗಳು ತಾವು ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬುದಿ ನೆಲೆಗಾಣದೆ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಾಗಿದ್ದರಿಂಬುದೀಗ 'ನೆಲೆಯನಿವುರು ಬ್ರಹ್ಮ' ಎಂಬ

ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತವು ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ತಾನೆ ಲಿಂಗವಾಗುತ್ತ ತಾನೆ ಆತ್ಮನೆಂಬ ಅಂಗವಾಯಿತ್ತೆಂದು ತನ್ನ ನಿಜ ಜಾತಿಯನಜ್ಞತೆ ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಯೋಗವ ಮಾಡುವ ಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯೆಯನಜ್ಞತೆಯದೆ ಅಜ್ಞಾನಿಜೀವರಾಗಿದರೆಂಬುದೀಗ ' ಕುಲವನಜ್ಞತೆಯರು ಯೋಗ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಂಯೋಗವ ಮಾಡುವ ಜ್ಞಾನ ಕ್ರಿಯೆ ಹೊಲಬನಜ್ಞತೆಯದೆ ಅಷ್ಟಾಂಗಯೋಗಭ್ರಮಿತರಾಗಿ ಕೆಟ್ಟರು ಯೋಗಿಜನಗಳೆಂಬುದೀಗ ' ಹೊಲಬನಜ್ಞತೆಯರು ಯೋಗಸಿದ್ಧರೆಲ್ಲ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಲಿಂಗವಾಚು ಅಂಗವಾಚಿಂಬುದೀಗ ' ಈರಾಚು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಹನ್ನೆರಡಾದುದು ಒಂದೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮ. ಆ ಒಂದೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವಾಗಿ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬಂದಿತ್ತೆಂದಜ್ಞತೆ, ಆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಕ್ರಿಯೆವಿಡಿದು ಶರಣಿಗೆ ಸಿದ್ಧಿಧ ಲಿಂಗಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಲಿಂಗಾಂಗವೆಂಬ ಭೇದವಳಿದು ಸರ್ವಾಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿವು ಶರಣ. ಅಂತು ಶರಣನು ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗವಾದನಾಗಿ ಶರಣ ಸಾಕಾರನಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ಈರಾಚಿನೊಂದೆಂದು ಹಿಡಿದಾತ ನಿಷ್ಕಲಯೋಗಿ ತಾನೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ.

೧೭

ವ. ಅಂಗ ಲಿಂಗ, ಲಿಂಗವಂಗವೆಂದಜ್ಞತೆ ಬಳಿಕ, ಅಲ್ಲಿಯೆ ಕಾಣಿರೋ !
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ ಲಿಂಗ ನಿರಂತರವಲ್ಲಿಯೆ ಕಾಣಿರೋ !

ಟೀ. ಲಿಂಗಾಂಗವೆರಡಾದುದು ಒಂದೆ ಲಿಂಗವೆಂದಜ್ಞತೆ, ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಂಬಂಧದ ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯೆ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅಳವಟ್ಟರೆ, ಆ ಲಿಂಗವು ಬೇಜ್ಞತೆ ಎಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೧೮

ವ. ಅಜ್ಞತೆವಿಡಿದು ಅಜ್ಞತೆ ಬಹುದೊಜ್ಞತೆಯೊತ್ತು. ಕುಲುಹ ತೋಪದಡೆಂತೂ ನಂಬರು. ತೆಪಿಹಿಲ್ಲದ ಘನವ ನೆನೆದು ಗುರು ಶರಣೆಂಬುದಲ್ಲದೆ, ಮಹಿಮೆ ಬಂದುದುಯೆಂದು ಗುರು ಕುಲುಹ ತೋಪದನಲ್ಲದೆ, ಅಜ್ಞತೆಯಲ್ಲರೆ ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗವು ಹೃದಯದ ಲೈದಾನೆ.

ಟೀ. ಶ್ರೀಗುರು ಕರುಣಿಸಿ ಪರಬ್ರಹ್ಮವ ಸಾಕಾರವ ಮಾಡಿ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲದೆ ಬಹಿಯಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮವ ನಜ್ಞತೆ ಬ್ರಹ್ಮವಾದೆನೆಂದು ಬಹಿದೆ ಭ್ರಾಂತರಾಗಿ ಹೋದರು ಭವದತ್ತಲೆಂಬುದೀಗ ' ಅಜ್ಞತೆವಿಡಿದು ಅಜ್ಞತೆ ಬಹುದೊಜ್ಞತೆಯೊತ್ತು ಕುಲುಹ ತೋಪದಡೆಂತೂ

ನಂಬರು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಅಖಂಡ ಪರಿಪೂರ್ಣಲಿಂಗವನಿಹಿವಿಂದ ಲಹಿದು ಆ ಪರಿಪೂರ್ಣಲಿಂಗವೇ ಗುರುರೂಪಾಯಿತ್ತೆಂದಹಿದು ಭಾವಿಸಿ, ಗುರು ವಿಂಗಿ ಶರಣುವೊಗಬೇಕೆಂಬುದೀಗ ' ತೆಹಿಹಿಲ್ಲದ ಘನವ ನೆನೆದು, ಗುರು ಶರಣೆಂಬುದಲ್ಲದೆ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಶರಣುವೊಕ್ಕ ಭಕ್ತಿಗೆ ಕರುಣಿಸಿ ಗುರು ಅಂತರಂಗವಾಗಿದರ್ ನಿರಾಕಾರಬ್ರಹ್ಮವ ಸಾಕಾರವ ಮಾಡಿ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು, ಒಳಹೊಳಗಿಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವನೆ ತೋಡಿ, ತೆಹಿಹು ಮಹಿಹಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಿದ ಶ್ರೀಗುರು ವೆಂಬುದೀಗ ' ಮಹಿಹು ಬಂದುದುಯೆಂದು ಗುರು ಕುಹುಹ ತೋಪಿದನಲ್ಲದೆ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ತೋಪಿದ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಕಳಾಸ್ವರೂಪವ ತನ್ನ ನಿಜ ವೆಂದಹಿದು ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನ ಕ್ರಿಯೆಂದಲಾಚರಿಸಬಲ್ಲ ಶರಣನ ಅಂತರಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆಯಿಪ್ಪುದೆಂಬುದೀಗ ' ಅಹಿಯಬಲ್ಲಹಿ ಗೊಹೇಶ್ವರ ನೆಂಬ ಲಿಂಗವು ಹೃದಯದಲೈದಾನೆ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೧೯

ವ. ಅಹಿವಿನ ತೃಪ್ತಿಗೆ ಅನುಭಾವವೇ ಆಶ್ರಯ. ಲಿಂಗಾನುಭಾವದಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಕಂಡೆನ್ನ ಮಹಿದೆ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ.

ಟೀ. ಜ್ಞಾನೋದಯವಾದ ಶರಣನ ಅಹಿವಿನ ಆಪ್ಯಾಯನವೆಲ್ಲಾ ಶಿವಾ ಪೇಕ್ಷೆಯಾಗಿಪ್ಪುದು. ಆ ಶಿವಾಪೇಕ್ಷೆಯಾಗಿಪ್ಪ ಅಹಿವಿಗೆ ಅನನ್ಯವಾಗಿಪ್ಪ ಲಿಂಗದ ಅನುವನಹಿದು, ಕ್ರಿಯೆಂದ ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಯೋಗಾನುಭಾವಿಯಾಗಿ ಭಿನ್ನ ವಳಿದಲ್ಲಿ, ಅಹಿವಿನ ಆಪ್ಯಾಯನವಡಗಿ, ತಾನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಕಾಣುತ್ತಿದರ್ನಾಗಿ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನ ನಾನೆಂಬುದ ಮಹಿದು ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದರ್ ಶರಣನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೨೦

ವ. ಶರಣ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಕೂಡಲು ಮಹಾವಧವಯ್ಯಾ ! ದೃಢ ದೃಢಾಂಗ ಮಧ್ಯಸ್ಥನಾಗಿ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವರ ನಾಮವತಿಸುಖವೆಂದುದು !

ಟೀ. ಶರಣ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸಮರಸೈಕ್ಯವನೆಯ್ದುವ ಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯಾಮಾರ್ಗವ ಹೇಳುವಡೆ ಅತಿ ಘನತೆಯನುಳ್ಳುದು. ಅದನಾರೂ ಅಹಿಯರೆಂಬುದೀಗ ' ಶರಣ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಕೂಡಲು ಮಹಾವಧವಯ್ಯಾ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಶರಣ ಲಿಂಗವ ಕೂಡುವ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗವೆಂತೆಂದಡೆ : ಸ್ಥಿರವಾದ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅಸ್ಥಿರವಾದ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯ ಸುಖಗಳನೆಲ್ಲವನರ್ಪಿಸುತ್ತ ಶರಣನು ಲಿಂಗದೇಹಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಸ್ವರೂಪನಾಗಿದನೆಂಬುದೀಗ ' ದೃಢ ದೃಢಾಂಗ ಮಧ್ಯಸ್ಥನಾಗಿ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಶರಣ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ದೇಹವನರ್ಪಿಸಿ, ಭಕ್ತಿಜ್ಞಾನದಿಂದ ಲಿಂಗ

ವಾಗಿ ಶಿವೋಹಂ ಶಿವೋಹಂ ಎಂಬ ಶಿವನ ಅದ್ವಯ ~~ಮನುಸ್ಸರಣಿವಿದಿದು~~, ಶಿವ ಸುಖವ ಪಡೆದ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಮಧ್ಯಸ್ಥನಾಗಿ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನ ನಾಮ ವತಿಸುಖವೆಂದುದು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ೨೧

ವ. ಹದಿನಾಲ್ಕು ಭುವನದಲ್ಲಿ ಮನವೇಡ್ಯವನಾರು ಬಲ್ಲರಯ್ಯಾ ? ದೂರ ದೂರವಾಗಿ ಮನ್ನಿಸುವರು. ದೂರ ದೂರವಾಗಿ ಸಂಭಾಷಣೆಯ ಮಾಡುವರು. ದೂರ ದೂರವೆನಲಿಲ್ಲ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮ್ಯನ !

ಟೀ. ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕಗಳೊಳಗಿರ್ಪ ನರರು ಸುರರು ದೇವತಾದಿಗಳು ನೊದಲಾದವರೆಲ್ಲರು ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಪೂಜಿಸಿ, ಭಿನ್ನ ಫಲ ಪದಂಗಳ ಪಡೆದು, ಭಿನ್ನರಾಗಿ ಹೋದರು. ಲಿಂಗವು ಮನಕ್ಕನನ್ಯ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿದ್ದು ದನಜ್ಞೆ ಕೂಡಿ ಲಿಂಗವಾಗಿವು ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗವನಜ್ಞೆಯ ಲಜ್ಜೆಯದೆ ಹೋದರೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೨೨

ವ. ಪ್ರಾಣದಿಂದ ಲಿಂಗ ಹಿಂಗಲಾಗದಯ್ಯಾ. ಧನದಿಂದ ಜಂಗಮ ಹಿಂಗಲಾಗದಯ್ಯಾ. ಕಾಯದಿಂದ ಪ್ರಸಾದ ಹಿಂಗಲಾಗದಯ್ಯಾ. ಇಂತೀ ತ್ರಿವಿಧವ ತ್ರಿವಿಧದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಲಜ್ಞೆಯದಿದ್ದರೆ ಭಕ್ತನಲ್ಲ, ಭವಿ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ.

ಟೀ. ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಕಳಾಸ್ವರೂಪಿ ಲಿಂಗವೆಂದು ಶ್ರೀಗುರು ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಬಳಿಕ ಆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಕಳಾಸ್ವರೂಪವ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನವಿಡದೆ ಮನ ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡು ಹಿಂಗದಿರಬೇಕು ಶರಣಂಗೆಂಬುದೀಗ ' ಪ್ರಾಣದಿಂದ ಲಿಂಗ ಹಿಂಗ ಲಾಗದಯ್ಯಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಸಕಲ ಪದಾರ್ಥಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಜಂಗಮದ ಸೊಮ್ಮೆಂದು ಜಂಗಮಕ್ಕರ್ಪಿಸುವ ಭಾವ ತಪ್ಪದೆ ಇರಬೇಕು ಶರಣಂಗೆಂಬುದೀಗ ' ಧನದಿಂದ ಜಂಗಮ ಹಿಂಗಲಾಗದಯ್ಯಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂಗ ಭೋಗಂಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿತ ಸಾವಧಾನಂಗಳ ಮಜ್ಜೆಯದೆ ಪ್ರಸಾದಭಾವ ತಪ್ಪದೆ ಇರಬೇಕು ಶರಣಂಗೆಂಬುದೀಗ ' ಕಾಯದಿಂದ ಪ್ರಸಾದ ಹಿಂಗಲಾಗದಯ್ಯಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಅಂಗ ಪ್ರಾಣ ಪದಾರ್ಥಂಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ, ಜಂಗಮ, ಪ್ರಸಾದ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿದ್ದಾರ್ತನೇ ಭಕ್ತ, ಇಲ್ಲದಾರ್ತನೇ ಭವಿ ಎಂಬುದೀಗ ' ಇಂತೀ ತ್ರಿವಿಧವ ತ್ರಿವಿಧದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಲಜ್ಞೆಯದಿದ್ದರೆ ಭಕ್ತನಲ್ಲ, ಭವಿ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ೨೩

ವ. ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಬಳಿಕ ತನುಗುಣವಿರಲಾಗದಯ್ಯಾ. ಕೈ ಸಿಂಹಾಸನವಾದ ಬಳಿಕ ಸಂದಾಗಿರಲಾಗದಯ್ಯಾ. ಕೂಡಲಚೆನ್ನ ಸಂಗಯ್ಯಾ ಈ ಅನುವನಲ್ಲವು ಬಲ್ಲ.

ಟೀ. ಶ್ರೀಗುರು ಶಿಷ್ಯನ ಅಂಗದೊಳಗಿದ ಚಿತ್ಕಲಾಲಿಂಗವ ತಂದು, ಅಂಗ ಪ್ರಾಣಂಗಳಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯವ ಮಾಡಿದಾತ್ಮಣವೇ ಅಂಗ ಪ್ರಾಣಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗ ವಾದುವು. ಅಂತು ಲಿಂಗವಾದ ಲಿಂಗತನುವ ಮರಳಿ ಭೌತಿಕ ತನುವೆಂದು ಕಾಬ ಅಜ್ಞಾನಗುಣವಿರಲಾಗದು ಎಂಬುದೀಗ 'ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಬಳಿಕ ತನುಗುಣವಿರಲಾಗದಯ್ಯಾ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಾಗಿದ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಭಾವಿಸಿ ಪೂಜಿಸಲಾಗದು. ಆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವೇ ತನ್ನ ನಿಜವೆಂದಜು ಅಭಿನ್ನಭಾವ ಘಟಿಸಿರಬೇಕೆಂಬುದೀಗ 'ಕೈ ಸಿಂಹಾಸನ ವಾದ ಬಳಿಕ ಸಂದಾಗಿರಲಾಗದಯ್ಯಾ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಿಪ್ಪ ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಂಬಂಧದ ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನ ಕ್ರಿಯಾಭೇದದ ಅನುವ ಶರಣನೇ ಬಲ್ಲನೆಂಬುದೀಗ 'ಈ ಅನುವನಲ್ಲವು ಬಲ್ಲ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೨೪

ವ. ಆಹ್ವಾನಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವಿಲ್ಲ. ವಿಸರ್ಜಿಸುವಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವಂತನಲ್ಲ. ಇದು ಕಾರಣ ಆಹ್ವಾನಿಸುವನಲ್ಲ, ವಿಸರ್ಜಿಸುವನಲ್ಲ. ಶರಣನ ಪರಿ ಬೇಟೆ. ಲಿಂಗಭೋಗೋಪಭೋಗವಲ್ಲದೆ ಅನರ್ಪಿತವ ಿಭೋಗಿ ಸುವನಲ್ಲ. ಆಗಲೂ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧದೊಳಿಪ್ಪನು. ಇದು ಕಾರಣ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ ನಿಮ್ಮ ಶರಣಂಗೆ ನಮೋ ನಮೋ ಎಂಬೆನು.

ಟೀ. ಆಹ್ವಾನ ವಿಸರ್ಜನ ಮಾಡುವವರ ಲಿಂಗ ಪ್ರಾಣಂಗಳಿಗೆ ಲಿಂಗ ಸಾಹಿತ್ಯವಿಲ್ಲವಾಗಿ ಅವರು ಭವಿಗಳು. ಅಂತಲ್ಲ ಶರಣನು. ತನ್ನಾತ್ಮನೇ ಅಂಗವಾಗಿ, ಅಂಗದ ಚೈತನ್ಯಪ್ರಾಣಕಳೆಯೇ ಲಿಂಗವೆಂಬ ವರ್ಮವನಜು, ಭಿನ್ನಭಾವವಳಿದು, ಅಂಗದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವ ಹಿಂಗದೆ ಧರಿಸಿ, ಶರಣ ಅಂಗೇಂದ್ರಿಯಂಗಳೆಲ್ಲವ ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿ ಸಲು, ಸರ್ವಾಂಗ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವಾಗಿ ಶರಣ ಲಿಂಗಭೋಗೋಪಭೋಗಿಯಾಗಿ ಪ್ಪನು. ಅದುಕಾರಣ ಶರಣ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗದ ಸಂಧಾನಭಾವದೆಚ್ಚುಗುಂದ ದಿಪ್ಪನು. ಅಂತಿಪ್ಪ ಶರಣಂಗೆ ಶರಣುವೊಕ್ಕು ಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡಿದವರೆಲ್ಲಾ ಮುಕ್ತ ರೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೨೫

ವ. ಮನ ಶುದ್ಧವಾಗಿ ಮಜ್ಜನಕ್ಕೆ ಟಿದಡೆ ಭಾವ ಮತ್ತೇಕಯ್ಯಾ ? ಪತ್ರ ಪುಷ್ಪ ರಂಗವಾಲೆಯ ಸಿಕ್ಕಲೇನು ಭಿತ್ತಿಯ ಚಿತ್ತಾರವೇ ? ಅವರು ಕಾಣಬೇಕು, ಇವರು ಕಾಣಬೇಕು ಎಂಬ ಭಾವಭ್ರಮಿತರು, ಅಂಗ ಹೀನರು ಮನದಂಗವನವಿರು, ಲಿಂಗ ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಯದೋ ? ಸದ ಮದವಳಿದು ನಿಜವನವಿದಡೆ ಅದೇ ಲಿಂಗಪೂಜೆ ನೋಡಾ ! ಕೂಡಲ ಚಿನ್ನಸಂಗಯ್ಯ ಸರ್ವಸಾಹಿತ್ಯನು.

ಟೀ. ತನ್ನಂಗದ ಒಳಹೊಜಿಗೆ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿವು ಲಿಂಗದ ನಿಜವನವಿದು ದೇಹೋಹಂಭಾವವಳಿದು ಲಿಂಗದೊಳಗೆ ಮನವು ಅತಿರತಿಯಿಂದ ಬೆರೆದು, ಆನಂದ ಜಲ ಉಕ್ಕಿದೊಡೆ ಆ ಆನಂದಜಲವೇ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಮಜ್ಜನ. ಆ ಅರ್ಪಿತವಾದ ಮನವೇ ಪುಷ್ಪವಾಗಿ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಪೂಜೆ. ಅಂತವು ಪೂಜೆಯ ಮಾಡಿದ ಶರಣನ ಸರ್ವಾಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿವುದು. ಅಂತು ಅಂಗ ಮನ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಪೂಜೆಯ ಮಾಡಲವಿದು, ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಭಾವಿಸಿ ಕರೆದು, ಪೂಜಿಸುವ ಪೂಜಾಕ್ರಿಯೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪ್ರಾಣವಿಲ್ಲದ ಭಿತ್ತಿಯ ಚಿತ್ತಾರದಂತೆ. ಅಂತವು ಪೂಜಕರಿಗೆ ಲಿಂಗವಿಲ್ಲೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

ವ. ನಿಷ್ಕೆಯುಳ್ಳಾತಂಗೆ ನಿತ್ಯ ನೇಮದ ಹಂಗೇಕೆ ? ಸತ್ಯವುಳ್ಳಾತಂಗೆ ತತ್ತ್ವವಿಚಾರದ ಹಂಗೇಕೆ ? ಅಪವುಳ್ಳಾತಂಗೆ ಅಗ್ನಿವಣಿಯ ಹಂಗೇಕೆ ? ಮನಶುದ್ಧವುಳ್ಳಾತಂಗೆ ಮಂತ್ರದ ಹಂಗೇಕೆ ? ಭಾವ ಶುದ್ಧವುಳ್ಳಾತಂಗೆ ಹೂವಿನ ಹಂಗೇಕೆ ? ಕೂಡಲಚಿನ್ನಸಂಗಯ್ಯ ನಿಮ್ಮನವಿದಾತಂಗೆ ನಿಮ್ಮ ಹಂಗೇಕೆ ?

ಟೀ. ನಿತ್ಯನೇಮ ತತ್ತ್ವವಿಚಾರ ಅಷ್ಟವಿಧಾರ್ಚನೆ ಮೊದಲಾದ ಲಿಂಗದ ಪೂಜೋಪಚಾರಂಗಳಂ ಮಾಡಿ, ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಫಲಪದಂಗಳ ಪಡೆವುದೀಗ ಲಿಂಗದ ಪೂಜೆಯ ಹಂಗು. ಅಂತು ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಪೂಜಿಸದೆ ಲಿಂಗವು ತನಗನನ್ಯ ಪರಿಪೂರ್ಣವೆಂದವಿದು, ಮನ ಭಾವ ಜ್ಞಾನಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಅಭಿನ್ನತೆಯ ನೆಯ್ದಿ, ಏಕಲಿಂಗನೈಷ್ಠಿಕಾಭಾವ ಸತ್ಯವಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಂಡು, ತಾನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾ ಗಿಪ್ಪ ಲಿಂಗದ ನಿಜವನವಿದು, ಲಿಂಗವೇ ತಾನೆಂಬ ಶರಣಂಗೆ ಲಿಂಗವು ಕೊಡುವ ಕೋಡಿನ ವಿಶೇಷತೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತ್ತೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

ವ. ಅಂಗದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಸುಖ ಲಿಂಗಕ್ಕದು ಭೂಷಣವಾಯಿತ್ತು. ಕಾಡ ಕಿಚ್ಚಿನ ಕೈಯಲು ಕರಡವ ಕೊಯ್ಯಿಸುವಂತೆ ಹಿಂದೆ ಮೆದೆಯಿಲ್ಲ ಮುಂದೆ ಹುಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಅಂಗ ಲಿಂಗವೆಂಬನ್ನಬರ ಫಲದಾಯಕ ಲಿಂಗೈಕ್ಕ ವದು ಬೇಟೆ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ.

ಟೀ. ಅಂಗವನು ಲಿಂಗವನು ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಪೂಜಿಸುವ ಭಿನ್ನಭಾವಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಫಲದಾಯಕರು. ಅಂತಲ್ಲ, ಲಿಂಗೈಕ್ಕನ ಪರಿ ಬೇಟೆ. ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ : ಅಂಗಕ್ಕೂ ಲಿಂಗಕ್ಕೂ ಭೇದವಿಲ್ಲೆಂದೆಂದಿಷ್ಟೆ, ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿ, ಭೇದ ವಳಿದಿವು ಶರಣನ ಅಂಗೇಂದ್ರಿಯಂಗಳ ಸುಖಭೋಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿತ ವವುವು. ಅಂತು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿತವಾದ ಶರಣಿಗೆ ಸಂಚಿತ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಅಗಾಮಿ ಎಂಬ ಕರ್ಮಗಳೆಲ್ಲವು ನಾಶವವುವು. ಅದು ಹೇಗೆಂದೆ : ಕಾಡಕಿಚ್ಚು ಕರಡವ ಸುಟ್ಟಿಲ್ಲ ಹಿಂದೆ ಮೆದೆಯಿಲ್ಲ ಮುಂದೆ ಹುಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಹಾಂಗೆ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತ ದಿಂದ ಕರ್ಮಕ್ಷಯವವುದೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೨೮

ವ. ಆತ್ಮಸಂಗವಾದವರ್ಗೆ ಒಹಿರ್ಭಾವವಿಲ್ಲ. ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳು ಲಿಂಗ ವಾದವರ್ಗೆ ವಿಷಯಸೂತಕವಿಲ್ಲ. ಕರಣಂಗಳು ಲಿಂಗವಾದವರ್ಗೆ ಹಿಂದು ಮುಂದೆಂಬ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಲಿಂಗಾಲಯ ಮನವಾದವರ್ಗೆ ಇಹವರವೆಂಬ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಲೋಕದಂತೆ ನಡೆವರು, ಲೋಕ ದಂತೆ ನುಡಿವರು. ಮನವು ಮಹಾಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಿಗಳು. ಅಂತವು ಲಿಂಗಾನುಭಾವಿಗಳ ಲೋಕದ ಪ್ರಪಂಚಿಗಳೆಂದೆ ಮನೋ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿವು ಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗವು ನಗದಿವುನೇ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ !

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೨೯

ವ. ನೋಡುವ ನೋಟ ನೀವೆಂದೆಂದಿದೆ. ಕೇಳುವ ಶ್ರೋತ್ರ ನೀವೆಂದ ಁದೆ. ವಾಸಿಸುವ ನಾಸಿಕ ನೀವೆಂದೆಂದಿದೆ. ರುಚಿಸುವ ಜಿಹ್ವೆ ನೀವೆಂದೆಂದಿದೆ. ಮುಟ್ಟುವ ಸ್ಪರ್ಶನ ನೀವೆಂದೆಂದಿದೆ. ಎನ್ನ ಕರಣಂಗಳು ನಿಮ್ಮ ಕಿರಣಂಗಳಾಗಿ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ ನಾ ನಿಮ್ಮ ಬೇಡಲಿಲ್ಲ, ನೀ ಕೂರ್ತು ಕೂಡಲಿಲ್ಲಾಗಿ.

ಟೀ. ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧವಾದಾಕ್ಷಣವೆ ಶರಣನ ಅಂಗ ಪ್ರಾಣ ಕರ ಣೇಂದ್ರಿಯಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ತಾನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವಾಗಿದುರ್ದ

ತಾನೆ ಅಪ್ಪೆದು ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿದೆಯೆಂದ ಬಳಿಕ, ಬೇಡುವ ಬೇಡಿಸಿಕೊಂಬ ಲಿಂಗ ಭಕ್ತನೆಂಬ ಎರಡೆಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗವಾಗಿದ್ದ ಶರಣನೆಂಬುದೇ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೩೦

ವ. ಮುಟ್ಟಿದ ಮುನ್ನ ಗುರುವುಂಟು, ಲಿಂಗವುಂಟು, ಜಂಗಮವುಂಟು. ಮುಟ್ಟಿದ ಒಳಿಕ ಗುರುವಿಲ್ಲ, ಲಿಂಗವಿಲ್ಲ, ಜಂಗಮವಿಲ್ಲ. ಕೂಡಲೆ ಚಿನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಸ್ವಯವಲ್ಲದೆ ಪರವಿಲ್ಲ.

ಟೀ. ತ್ರಿವಿಧಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಪೂಜಿಸಿ ಭಾವಿಸುವವರಿಗೆ ತ್ರಿವಿಧ ಲಿಂಗವು ಭಿನ್ನವಾಗಿವೆ. ಅಂತಲ್ಲದೆ ತ್ರಿವಿಧ ಲಿಂಗವ ತ್ರಿವಿಧ ಅಂಗಕ್ಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯವ ಮಾಡಿ, ತ್ರಿವಿಧಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಶರಣನೇ ತ್ರಿವಿಧ ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪನಾದ ನಾಗಿ, ಅಂತಾದ ಶರಣಿಗೆ ತ್ರಿವಿಧಲಿಂಗ ಭಿನ್ನವಾಗಿಲ್ಲವೆಂಬುದೇ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೩೧

ವ. ಪೃಥ್ವಿಯು ಪು ತೇಜ ವಾಯುವಾಕಾಶ ನಿರಂಜನದೇವಾ! ನಿಮ್ಮ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಪ್ರಣವಸ್ವರೂಪಂಗಳಲ್ಲದೆ ಅಪ್ಪೆಯಲಾರಿಗೆಯೂ ಬಾರದು. ಜ್ಞಾನಜ್ಯೋತಿಯ ಧ್ಯಾನದಿಂದ ನಾಳಶುದ್ಧದ್ವಾರನಾಗಿ ಆರಾಧಿಸಿ ಕಂಡೆ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನಾ.

ಟೀ. ಪಂಚಭೂತಿಕಸ್ವರೂಪಾಗಿ ರಂಜಿಸುವ ರಂಜನಾಮೂರ್ತಿಯಲ್ಲದೆ ಇಂದ್ರ ಅಖಂಡ ಚಿತ್ರಣವಪ್ರಕಾಶಸ್ವರೂಪೇ ಲಿಂಗವೆಂಬುದೇ ' ಪೃಥ್ವಿ ಅಪು ತೇಜ ವಾಯು ಆಕಾಶ ನಿರಂಜನದೇವಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃತ್. ಅಂತವು ಮಹಾ ಲಿಂಗದ ಘನತೆಯನ್ನು, ಚಿತ್ರಣವ ಜ್ಞಾನವು ಅಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದ ಶರಣಂಗಳಲ್ಲದೆ ಅಪ್ಪೆಯಲಾರಿಗೆಯೂ ಬಾರದೆಂಬುದೇ ' ನಿರಂಜನದೇವಾ ನಿಮ್ಮ ಮಹಿಮೆಯ ಪ್ರಣವಸ್ವರೂಪಂಗಳಲ್ಲದೆ ಅಪ್ಪೆಯಲಾರಿಗೆಯೂ ಬಾರದೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃತ್. ಅಂತವು ಶಿವಜ್ಞಾನ ಅಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶವಾದ ಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶದಿಂದ ಮಹಾಘನ ಲಿಂಗವ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಂಡು, ಲಿಂಗದ ಧ್ಯಾನ ಘಟಿಸಿತ್ತೆಂಬುದೇ ' ಜ್ಞಾನ ಜ್ಯೋತಿಯ ಧ್ಯಾನ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃತ್. ನಾಳವೆಂದರೆ ಮನೋದ್ವಾರ. ಆ ದ್ವಾರವೆಂದಡೆ ಅಂಗಸ್ವರೂಪ. ಅಂತವು ಮನದ ಅಜ್ಞಾನಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಶಿವಧ್ಯಾನ ದಿಂದಲಳಿದು, ಕಾಯವೆಲ್ಲಾ ಜ್ಞಾನಕಾಯವಾಯಿತ್ತು ಶರಣಂಗೆಂಬುದೇ ' ನಾಳ ಶುದ್ಧದ್ವಾರನಾಗಿ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃತ್. ಅಂತು ಜ್ಞಾನಕಾಯವಾದ ಅಂಗವನೇ

ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿ, ಶರಣ ತಾನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪಿಯಾದ. ಅಂತು ತಾನು ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪಿಯಾದುದ ತಾನೆ ಕಂಡು ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಆರಾಧಿಸಿ ಕಂಡೆ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

೩೨

ವ. ಗುರುಲಿಂಗ ಉದಯವಾದವರ ಉದಯವ ನೋಡಿರಯ್ಯಾ ! ಹಿಂದೆ ಕತ್ತಲೆ ಮುಂದೆ ಬೆಳಗಾಯಿತ್ತು. ಬೆಳಗು ಬೆಳುದಿಂಗಳಾಯಿತ್ತು. ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಒಲವಸದರ್ಪಣದಿಂದ.

ಟೀ. ಶ್ರೀಗುರುಕೃಪೆಯಿಂದ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿರ್ವ ಚಿತ್ತಲಾಲಿಂಗವು ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಿ ಶರಣನ ಅಂಗ ಪ್ರಾಣ ಭಾವಂಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವು ನೆಲೆಗೊಂಡು ಸರ್ವಾಂಗವ ನೋಳಿಕೊಂಡು ಅಂಗ ಪ್ರಾಣ ಭಾವಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ಶರಣನು. ಅಂತವು ಶರಣನ ಉತ್ಪತ್ಯ ಲೋಕದ ದೇಹಿಗಳಂತಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ಗುರುಲಿಂಗ ಉದಯವಾದವರ ಉದಯವ ನೋಡಿರಯ್ಯಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಸರ್ವಾಂಗವೆಲ್ಲಾ ಚಿತ್ರಭಾಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದ್ದ ಶರಣಂಗೆ ಹಿಂದೆ ತೋಪಿದ ದೇಹೋಹಂ ಎಂಬ ಅಜ್ಞಾನ ಹಿಂದಾಗಿ ಹೋಯಿತ್ತು. ಮುಂದೆ ದೇಹಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವನಲ್ಲ ಶರಣ. ಮುಂದೆ ಚಿತ್ರಭಾಲಿಂಗವೆಯಾಗಿವುನೆಂಬುದೀಗ ' ಹಿಂದೆ ಕತ್ತಲೆ ಮುಂದೆ ಬೆಳಗಾಯಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಶರಣ ಚಿತ್ರಭಾ ಲಿಂಗವಾದಲ್ಲಿ ಆ ಲಿಂಗದ ಚಿತ್ರಭೆಯೆಲ್ಲಾ ಪರಮಶಾಂತಿಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪವಾಯಿ ತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಬೆಳಗು ಬೆಳುದಿಂಗಳಾಯಿತ್ತು ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಶರಣ ಲಿಂಗವಾದ ಪರಿ ಹೇಂಗೆಂದೊಡೆ : ಆ ಲಿಂಗವು ತಾನೆ ಕರುಣಿಸಿ ಶರಣನ ನವಗ್ರಹಿಸಿದ ಕಾರಣವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ಒಲವ ಸದರ್ಪಣದಿಂದ ಲಿಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

೩೩

ವ. ಅರ್ಕನ ಅದ್ಭುತದಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟರು ಹಲಬರು. ತಪ್ಪುಗರಾದರು ಹಲ ಬರು. ಬಿಂದು ಬಿಂದನೆ ಕೂಡಿ, ಲಿಂಗಲೀಯ್ಯವಾಯಿತ್ತು. ನಿಂದನು ಗೊಹೇಶ್ವರನೆನ್ನೊಳಗೆ ಭರಿತನಾಗಿ !

ಟೀ. ಅಖಂಡ ಚಿತ್ರಕಾಶವನುಳ್ಳ ಚಿಲ್ಲಿಂಗವೀಗ ಚಿದಾದಿತ್ಯನಾದ ಕಾರಣ ' ಅರ್ಕ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಚಿಲ್ಲಿಂಗವು ತನ್ನ ಸ್ವಲೀಲೆಯಿಂದ ಸಾಕಾರ

ವಸ್ತು ನೆನಹುದೋಪಿ, ಅಬ್ಬರಿಸಿ ನೆಗಳ್ಳು, ಅದ್ಭುತವಾದ ಚಿತ್ರಭಾಲಿಂಗಮೂರ್ತಿ ಯಾಯಿತ್ತು. ಅಂತು ಚಿಲ್ಲಿಂಗವು ಅಬ್ಬರಿಸಿ ಎದ್ದಲ್ಲಿ ಆ ಚಿಲ್ಲಿಂಗದ ಚಿತ್ರಭ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಲು ಆ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಚಿತ್ರಭಯೇ ಚಿತ್ರಭಾನುಕೋಟಿಗಳಾಗಿ ಒಗೆದು ತೋಪುತ್ತಿರಲು, ಅಂತು ತೋಪಿದ ಚಿತ್ರಭಾಣುಗಳಿಗೆ ದೇಹ ಕರಣ ಭುವನಗಳ ಕಲ್ಪಿಸಿದನಾಕ್ಷಣವೆ ಲಿಂಗಮೂರ್ತಿ. ಅದುಕಾರಣ ಅರ್ಕನ ಅದ್ಭುತ ದಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟರು ಹಲಬರು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಚಿದಾತ್ಮಾಣುಗಳು ದೇಹ ಕರಣ ಭವಬಾಧೆಗೊಳಗಾಗಿ, ತಮ್ಮ ನಿಜವಸ್ತು ಶಿವತ್ವಕ್ಕೆ ದೂರವಾಗಿ ತಪ್ಪಿದರೆಂಬು ದೀಗ ' ತಪ್ಪುಗರಾದರು ಹಲಬರು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ದೇಹಿಗಳಾಗಿ ಇರ್ದಲ್ಲಿ ಶಿವಕೃಪೆಯಾಗಲು, ಶರಣನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಮಹಿಸಿದ ಆತ್ಮಸ್ವಯಂ ಪ್ರಕಾಶಮವು ಚಿಕ್ಕಿಂದು ಪ್ರಕಾಶಿಸಿ, ಆ ದೇಹವೆಂಬ ಬಿಂದುವ ಕೂಡಿ, ಕಾಯ ಜ್ಞಾನಕಾಯವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಬಿಂದು ಬಿಂದುವನೆ ಕೂಡುತ್ತೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಾದ ಚಿದಂಗದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಲಾಲಿಂಗವು ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ದೇಹಭಾವವಳಿದು ಲಿಂಗ ವಾದ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಲಿಂಗ ಲೀಯ್ಯವಾಯಿತ್ತೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಶರಣ ತಾನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವು ಶರಣನಲ್ಲಿ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಪರಿಪೂರ್ಣ ವಾಗಿ ಇದ್ದಿತೆಂಬುದೀಗ ' ನಿಂದನು ಗೊದೇಶ್ವರನೆನ್ನೊಳಗೆ ಭರಿತನಾಗಿ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

೩೪

ವ. ಆಕಾಶ ಒಂದಂಡಜ. ಪೃಥ್ವಿ ಒಂದು ಪಿಂಡಜ. ಎರಡು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಿ ಮಹಿಗಳನಿಕ್ಕಿತ್ತ ಕಂಡೆ. ಉಪ್ಪುಳು ಬಾರದು. ಅದಹೊ ವ್ವವನೇನೆಂದೆಂಬೆನು ಗುರುವೇ ? ಬಯಲನೆ ಉಡುಗಿತ್ತು. ನಿರ್ವಯ ಲನೆ ಗೂಡು ಮಾಡಿತ್ತು. ಉರಿಯನೇ ಉಂಡಿತ್ತು. ಮಧುರಸವನೇ ಹಿಂಡಿತ್ತ ಕಂಡೆ. ಪಕ್ಷಿಗೆ ಪಕ್ಕ ಒಂದಿತ್ತು. ಗಗನಕ್ಕೆ ಹಾಪಿತ್ತು. ಹಾಪಿ ಹೋಗುತ ನಮ್ಮ ಗೊದೇಶ್ವರಲಿಂಗವ ಕೂಡಿತ್ತ ಕಂಡೆ.

ಟೀ. ಆತ್ಮನೆಂದರೆ ಆಕಾಶವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಆತ್ಮನು ಚಿದಾ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೆಂಬ ಬ್ರಹ್ಮಾಂತಿಕನೆಂಬುದೀಗ ' ಆಕಾಶವೊಂದಂಡಜ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಜಡಭೌತಿಕವವು ದೇಹವೆಂಬುದೀಗ ' ಪೃಥ್ವಿ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಚಿದಂತಿಕನಾದ ಜ್ಞಾನಾತ್ಮಗೆ ಅಜ್ಞಾನವವು ದೇಹಸಂಬಂಧವಾದಲ್ಲಿ, ಆ ಆತ್ಮನ ಅಪಿವು, ದೇಹದ ಮಹಿವೆ ಎರಡು ಕೂಟದ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಮನವೆಂಬ ಪಕ್ಷಿ

ಹುಟ್ಟಿತೆಂಬುದೀಗ ' ಎರಡು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಿ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಮನದಿಂದ ಹಲವು ಕರಣೇಂದ್ರಿಯಗಳು ಹುಟ್ಟಿದವೆಂಬುದೀಗ ' ಪಕ್ಷಿ ಮಹಿಗಳ ನಿಕ್ಕಿತ್ತ ಕಂಡೆ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಮನ ಉಂಟಾಗಿದು ಕುಣುಹು ದೋಡಿದು ಎಂಬುದೀಗ ' ತುಪ್ಪುಳು ಬಾರದು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಕುಣುಹುದೋಡಿದೆಯೆವು ಮನವು ವಿಶ್ವಮಯವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿತ್ತುದು ಜೋಡ್ಯ ವೆಂದು ಶರಣ ಜ್ಞಾನದೃಕ್ಕಿಂದ ಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯಂಬಟ್ಟನೆಂಬುದೀಗ ' ಅದಜೊಪ್ಪ ವನೇನೆಂದೆಂಬೆನು ಗುರುವೇ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಮಿಥ್ಯಾದೇಹವೆಂಬುದೀಗ ಬಯ ಲೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಮನಸ್ಸು ಹಲವು ಮಿಥ್ಯಾದೇಹಗಳೆಂಬ ಕಸವ ಕಳೆದುಹಾಕಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಿತೆಂಬುದೀಗ ' ಬಯಲನೇ ಉಡುಗಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಮನಸ್ಸು ನಿರೂಪವು ಆತ್ಮನನಾಶ್ರಯವ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿತ್ತು ದೆಂಬುದೀಗ ' ನಿರ್ಮಯಲನೆ ಗೊಡು ಮಾಡಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಮನಸ್ಸು ತಾಪತ್ರಯಗಳನೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತೆಂಬುದೀಗ ' ಉರಿಯನೇ ಉಂಡಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಆ ಮನಸ್ಸು ಸದ್ವಿವೇಕಸಾರವೆಲ್ಲವ ತೊಲಗ ನೂಕುತ್ತಿಹುದೆಂಬುದೀಗ ' ಮಧುರಸವನೆ ಹಿಂಡಿತ್ತ ಕಂಡೆ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಮನಕ್ಕೆ ಶಿವಕೃಪೆಯಿಂದ ಭಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನಗಳೆಂಬವೆರಡು ಟೆಕ್ಕೆಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದವೆಂಬುದೀಗ ' ಪಕ್ಷಿಗೆ ಪಕ್ಕ ಬಂದಿತ್ತೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಆತ್ಮನೆಂಬುದೀಗ ಗಗನವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಆತ್ಮತತ್ತ್ವವಿಚಾರವನೆಯಿಡಿತ್ತು ಮನಸ್ಸು ಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯೆಯಿಂದಲೆಂಬುದೀಗ ' ಗಗನಕ್ಕೆ ಹಾಟಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಆತ್ಮತತ್ತ್ವವಿಚಾರವಳವಟ್ಟಲ್ಲಿ, ಆ ಆತ್ಮನ ನಿಜಸ್ವರೂಪೇ ಲಿಂಗವೆಂದಜಿದು ಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧ ಘಟಿಸಿ ಅಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಯಿತ್ತಾಗಿ ಆ ಲಿಂಗದ ಕೂಡೆ ಮನವು ಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತು ಶರಣಂಗಿಂಬುದೀಗ ' ಹಾಟಿ ಹೋಗುತ ನಮ್ಮ ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗವ ಕೂಡಿತ್ತ ಕಂಡೆ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೩೫

ವ. ಕಿಚ್ಚಿನ ಕೆಂಡದಂತೆ ಹೊಜೆಯಿಲ್ಲದಿಪ್ಪೆಯಯ್ಯಾ ! ಬೆಂಕಿಯ ಬೆಳಕಿ ನಂತೆ ನೀನಿಪ್ಪೆಯಯ್ಯಾ ! ಇದುಕಾರಣ ನಿಮ್ಮ ಕಂಡ ವರಮಜ್ಞಾನಿ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ.

ಟೀ. ಕಾಷ್ಠದೊಳಗೆ ಅಗ್ನಿ ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿವ್ವಂತೆ, ಬೆಂಕಿ ಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶ ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿವ್ವಂತೆ ಶರಣನ ಆತ್ಮಾಂಗದೊಳಗೆ ಚಿತ್ತರಮಲಿಂಗವು ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿದು ಕಾರಣ ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನೋ ದಯವಾಗಿ ಶರಣ ಲಿಂಗವ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಂಡು ಕೂಡಿ ಲಿಂಗವಾದ ಶರಣನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

ವ. ಘನವ ಕಂಡೆ, ಅನುವ ಕಂಡೆ, ಆಯತ ಸ್ವಾಯತ ಸನ್ನಿಹಿತಸುಖವ ಕಂಡೆ. ಅಜಿದಜಿದು ಮಜಹ ಮಜಿದೆ. ಕುಜುಹಿಸ ಮೋಹ ಮೋಜಿಗಡೆ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾ ನಿಮ್ಮನಜಿದು ಸೀಮೆಗೆಟ್ಟೆ.

ಟೀ. ಅಂಗ ಪ್ರಾಣಂಗಳೊಳಗೆ ಸ್ವಾಯತವಾಗಿಪ್ಪ ಚಿಧ್ವನಲಿಂಗದ ಅನುವ ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಕಂಡು, ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಶಿವಭಾವದಜಿವು ಘಟಿಸಿತ್ತಾಗಿ ಅಜ್ಞಾನವಳಿದು ಹೋಯಿತ್ತು. ಅಂತು ಅಜ್ಞಾನವಳಿದು ಹೋದಲ್ಲಿ ಅಂತರಂಗದ ಚಿಧ್ವನಲಿಂಗವೆ ಇಪ್ಪಲಿಂಗವಾಗಿ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬಂದುದನಜಿದು ಸದ್ಭಾವ ಘಟಿಸಿ, ಭಕ್ತಿ ರತಿಗಡೆದಿ ಕ್ರಿಯನಾಚರಿಸಿದನಾಗಿ ದೇಹವಾಸನೆಯಳಿದುಹೋಯಿತ್ತು ಶರಣಂಗೆ. ಅಂತು ಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಅಜ್ಞಾನ ಭ್ರಾಂತಿ ಮೊದಲಾದ ನಾಮ ರೂಪು ಇಹವರದ ಸೀಮೆಗಳೆಲ್ಲವು ಕೆಟ್ಟು ಲಿಂಗವಾಗಿದ್ಲ ಶರಣನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೩೭

ವ. ವೇದ ಪ್ರಮಾಣವಲ್ಲ, ಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಮಾಣವಲ್ಲ, ಶಬ್ದ ಪ್ರಮಾಣವಲ್ಲ ಕಾಣಿ ಭೋ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ! ಅಂಗಸಂಗದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದು ಬೈಚಿಟ್ಟು ಬಳಸಿದ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣನು.

ಟೀ. ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಶಬ್ದಾದಿ ಪ್ರಮಾಣಂಗಳು ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧದನು ಭಾವಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಲ್ಲ. ಮತ್ತೆಂತೆಂದೊಡೆ : ಸರ್ವಾಂಗಮೊಳಗೆ ಲಿಂಗಸಂಗ ನಿಕ್ಷೇಪ ಸಂಚವ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಡದೆ ಶರಣ ಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಗದನುಭವ ತೀರಲನುಭವಿಸಿದನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೩೮

ವ. ಧಾತು ಮಾತು ಪಲ್ಲಟಿಸಿದರೆ ಗಮನವಿನ್ನೆಲ್ಲಿಯದೋ ? ಧ್ಯಾನ ಮೌನವೆಂಬುದು ತನುಗುಣಸಂಬಂಧವಯ್ಯಾ ! ಸುಜ್ಞಾನಭರಿತ ಅನು ವಮಸುಖ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣನು.

ಟೀ. ಘಟಕರ್ಮದಿಂದ ದೇಹಧಾತು ಮಾತಿನ ಸತ್ತ್ವವ ಕೆಡಿಸಿ, ಧ್ಯಾನಿ ಸುವ ಕರ್ಮಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಶಿವಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ಧಾತು ಮಾತು ಪಲ್ಲಟಿಸಿದರೆ ಗಮನವಿನ್ನೆಲ್ಲಿಯದೋ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಶಿವಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೆ ಧ್ಯಾನಮೌನಿಗಳಪ್ಪ ಕರ್ಮಯೋಗವೆಲ್ಲವೂ ದೇಹಧರ್ಮದ ಅಜ್ಞಾನಗುಣಸಂಬಂಧ ವೆಂಬುದೀಗ ' ಧ್ಯಾನ ಮೌನವೆಂಬುದು ತನುಗುಣಸಂಬಂಧವಯ್ಯಾ ' ಎಂಬ

ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ದೇಹದಂಡನೆಯ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಸಾಧಿಸುವ ಅಷ್ಟಾಂಗ ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಶಿವಯೋಗವಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆಂತೆಂದೊಡೆ : ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಶಿವ ತಾನೆಂಬ ಪರಿಪೂರ್ಣಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧ ಘಟಿಸಿದ ಶರಣನೇ ಅನು ಪಮಸುಖಿಯೆಂಬುದೀಗ ' ಸುಜ್ಞಾನಭರಿತ ಅನುಪಮಸುಖಿ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

೩೯

ವ. ಇರುಳಿನ ಮುಖದೊಳಗೆ ಒಂದು ನವರತ್ನದ ಖಂಡಿತ ಹಾರವಡಗಿತ್ತು !
ಹಗಲಿನ ಮುಖದೊಳಗೊಂದು ನವ ಚಿತ್ರಪತ್ರದ ವೃಕ್ಷವಡಗಿತ್ತು !
ರತ್ನದ ಹಾರವ ವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ ಆಹಾರವನಿಕ್ಕಿದರೆ ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬ ಪ್ರಾಣ
ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಸುಖವಾಯಿತ್ತು !

ಟೀ. ಮಹಿಮೆಯೆಂಬುದೀಗ ' ಇರುಳೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಹೊಸತಾದ ಭಿನ್ನಜ್ಞಾನವೆಂಬುದೀಗ ' ನವರತ್ನದ ಖಂಡಿತಹಾರ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ತನ್ನ ನಿಜವ ಮಹಿಮೆ ಭಿನ್ನಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ ಮಹಿಮೆಗೊಳಗಾದನೆಂಬುದೀಗ ' ಇರು ಳಿನ ಮುಖದೊಳಗೊಂದು ನವರತ್ನದ ಖಂಡಿತ ಹಾರವಡಗಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಜ್ಞಾನೋದಯವೆಂಬುದೀಗ ' ಹಗಲೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಆರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲದೆ ಹೊಸತಾಗಿವು ಚೋದ್ಯವಾದ ಚಿತ್ರಕಾಶ ಪರ್ಣವನುಳ್ಳ ಬ್ರಹ್ಮವೃಕ್ಷವೆಂಬುದೀಗ ' ನವ ಚಿತ್ರಪತ್ರದ ವೃಕ್ಷ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಬ್ರಹ್ಮವೃಕ್ಷವು ಆ ಮಹಿಮೆಗೊಳಗಾದ ಆತ್ಮಗೆ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾದಲ್ಲಿ ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನದೊಳಗಡೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದಿತೆಂಬುದೀಗ ' ಹಗಲಿನ ಮುಖದೊಳಗೊಂದು ನವಚಿತ್ರಪತ್ರದ ವೃಕ್ಷವಡಗಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನದೊಳಗೆ ಭಿನ್ನ ವಿಲ್ಲದೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದ ಪರವಸ್ತುವಿಗೆ ತನ್ನಾತ್ಮಾರ್ಪಣವ ಸದ್ಭಕ್ತಿಯಿಂದರ್ಪಿಸಿ ಭಿನ್ನವಳಿದಿದ್ದ ಶರಣನ ಪ್ರಾಣಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಲಿಂಗವು ಶರಣನ ಅಂಗಸುಖಗಳ ಸುಖಿಸುತ್ತಿದ್ದನೆಂಬುದೀಗ ' ರತ್ನದ ಹಾರವ ವೃಕ್ಷಕ್ಕಾಹಾರವನಿಕ್ಕಿದರೆ ಗೊಹೇ ಶ್ವರನೆಂಬ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಸುಖವಾಯಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

೪೦

ವ. ಅಂತರಂಗ ಸನ್ನಿಹಿತ, ಬಹಿರಂಗ ನಿಶ್ಚಿಂತವೋ ಅಯ್ಯಾ ! ತನು ತನ್ನ ಸುಖ. ಮನ ಪರಮ ಸುಖ. ಇದು ಕಾರಣ ಕಾಯ ವಾಯವೋ,
ಗೊಹೇಶ್ವರ ನಿರಾಳವೋ ಅಯ್ಯಾ !

ಟೀ. ದೇಹ ಕರಣಗಳೊಳಗೆ ಮಹಿಸಿಕೊಂಡು ಅಂತರಂಗವಾಗಿವು ಚಿತ್ರರಮಲಿಂಗವ ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನದೃಕ್ಕಿಂದ ಕಂಡಹಿಂದು ಶಿವಭಾವ ಘಟಿಸಿತ್ತೆಂಬು

ದೀಗ ' ಅಂತರಂಗ ಸನ್ನಿಹಿತ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ್. ಅಂತು ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಶಿವಭಾವ ಘಟಿಸಿತ್ತಾಗಿ ಬಹಿರಂಗದ ಕ್ರಿಯೆಗಳವಟ್ಟು, ಸಕಲ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯ ಸುಖಂಗಳೆಲ್ಲವ ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿಸಿ, ದೇಹಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಲೀಪಿಯಾದ ಶರಣನೆಂಬ ದೀಗ ' ಬಹಿರಂಗ ನಿಶ್ಚಿಂತವೋ ಆಯ್ಯಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ್. ಅಂತು ಶರಣನ ತನುಸುಖವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗದುದಾಗಿ ಲಿಂಗದ ಪರಮಾನಂದ ಸುಖವೆಲ್ಲಾ ಶರಣನ ಮನಕ್ಕಾಗಿ ಹೋಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ತನು ತನ್ನ ಸುಖ, ಮನ ಪರಮ ಸುಖ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ್. ಅಂತು ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಂಗಳು ಶಿವಾರ್ಪಿತವಾಗಿ ದೇಹವಾಸನೆಯಳಿದು ದಗ್ಧಪಟದಂತಿದ್ದ ಹುಸಿದೇಹವಿಡಿದಿದ್ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಇದು ಕಾರಣ ಕಾಯ ವಾಯವೋ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ್. ಅಂತು ವಾಸನಾ ನಷ್ಟವಾದ ದೇಹವಿಡಿದು ಕೊಂಡು ನೀಕಲಬ್ರಹ್ಮವಾಗಿದ್ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಗೊಹೇಶ್ವರ ನಿರಾಳವೋ ಆಯ್ಯಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ್.

೪೧

ವ. ಪೂರ್ವಬೀಜವಲ್ಲ. ಪೂರ್ವಪ್ರಾಣಿಯಲ್ಲ. ಪೂರ್ವಹಾದಿಯಲ್ಲ. ಪೂರ್ವಾದಿಗಳನೆಲ್ಲವನುತ್ತರಿಸಿ ಕಳೆದು ಲಿಂಗಗರ್ಭಿತನಾದ ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ!

ಟೀ. ಅಜ್ಞಾನಪ್ರಕೃತಿಕಾಯವ ಕೆಡಿಸಿ ಮಂತ್ರಕಾಯವ ಮಾಡಿದ ಶ್ರೀಗುರು. ವಾಯುಪ್ರಾಣಿಯ ಕಳೆದು ಲಿಂಗಪ್ರಾಣಿಯ ಮಾಡಿದ ಶ್ರೀಗುರು. ಕರ್ಮಮಾರ್ಗವ ಕೆಡಿಸಿ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗವ ಕರುಣಿಸಿದನಾಗಿ ಶ್ರೀಗುರು, ಶರಣನ ಸರ್ವಾಂಗದೊಳಗೆ ಲಿಂಗವು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಂಡು, ಶರಣ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅಂಗವಾಗಿ ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದಿದ್ನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೪೨

ವ. ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗ, ಲಿಂಗದ ಮೇಲೆ ಅಂಗವಿದೇನೋ ? ಮನದ ಮೇಲೆ ಅಜಿವು, ಅಜಿವಿನ ಮೇಲೆ ಕುಲುಹು ಅದೇನೋ ? ನೀನೆಂಬಲ್ಲಿ ನಾನು, ನಾನೆಂಬಲ್ಲಿ ನೀನು. ನೀನಾನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ತೆಪ್ಪಿಹಿಲ್ಲ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ !

ಟೀ. ಮಹಾಘನಲಿಂಗವು ಶರಣನ ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವಾಗಿ, ಅಂಗದೊಳಗೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವಾಗಿ ಲಿಂಗಾಂಗಸಮರಸವಾಗಿವುದು ಚೋದ್ಯವೆಂಬುದೀಗ ' ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗ, ಲಿಂಗದ ಮೇಲೆ ಅಂಗವಿದೇನೋ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃಥ್. ಶರಣನ ಮನವೇ ಅಜಿವನೊಳಕೊಂಡು, ಆ ಅಜಿವನೆಲ್ಲಾ ಮಹಾಘನ ಲಿಂಗವೊಳಕೊಂಡು, ಆ ಅಜಿವೆಲ್ಲಾ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆಯಾಗಿವುದು ಚೋದ್ಯ

ವೆಂಬುದೀಗ ' ಮನದ ಮೇಲೆ ಅಱುವು. ಅಱುವಿನ ಮೇಲೆ ಕುಱುಹು ಇದೇನೋ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಶರಣನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದನಾಗಿ, ಲಿಂಗದ ಡೆಯೂ ಶರಣನೆಂದಡೆಯೂ ಲಿಂಗವೇ. ಅಂತು ಲಿಂಗಕ್ಕೂ ಶರಣಂಗೂ ಭೇದವಿಲ್ಲ ವೆಂಬುದೀಗ ' ನೀನೆಂಬಲ್ಲಿ ನಾನು, ನಾನೆಂಬಲ್ಲಿ ನೀನು. ನೀ ನಾನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ತೆರಿಹಿಲ್ಲವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ.

೪೩

ವ. ಕಾಯಾನುಭಾವಿಗಳು ಕಾಯದಲೆ ಮುಕ್ತರು. ಜೀವಾನುಭಾವಿಗಳು ಜೀವದಲೆ ಮುಕ್ತರು. ಪ್ರಾಣಾನುಭಾವಿಗಳು ಪ್ರಾಣದಲೆ ಮುಕ್ತರು. ಪವನಾನುಭಾವಿಗಳು ಪವನದಲೆ ಮುಕ್ತರು. ಇವರನೆಂತು ಸರಿಯೆಂಬಿನಯ್ಯಾ ಲಿಂಗಾನುಭಾವಿಗಳಿಗೆ ? ಸ್ವಯಂಜ್ಯೋತಿಪ್ರಕಾಶ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸದಾಸನ್ನಿಹಿತ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ.

ಟೀ. ಯಮ ನಿಯಮ ಆಸನ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರಂಗಳಿಂದ ಕಾಯ ಜೀವ ಪ್ರಾಣ ಪವನಗಳ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಟ್ಟು ಸಾಧಿಸುವ ಅಷ್ಟಾಂಗಯೋಗಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಕಾಯ ಜೀವ ಪ್ರಾಣ ಪವನಸ್ವರೂಪರೆಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಹೊಂದುತ್ತಿಹರು. ಅಂತಲ್ಲ ಲಿಂಗಾನುಭಾವಿಗಳು. ಮತ್ತೆಂತೆಂದೂಡೆ : ಶರಣನೆನಿಸುವ ಆತ್ಮನೇ ಅಂಗವಾಗಿ, ಆ ಅಂಗದ ಪರಮಚೈತನ್ಯ ಪ್ರಕಾಶವೇ ಲಿಂಗ. ಅಂತವು ಸ್ವಯಂಜ್ಯೋತಿ ಪ್ರಕಾಶಲಿಂಗವನಜ್ಞರು ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಯೋಗಾನುಭಾವಿಯಾಗಿ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿವು ಶರಣನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೪೪

ವ. ಜ್ಯೋತಿಯ ಬೆಳಗಿನಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ಜ್ಯೋತಿಯ ಕವಟವ ಕಾಬಂತೆ, ಕಣ್ಣಿಂದ ಕನ್ನಡಿಯ ನೋಡಿ ಕಂಗಳೊಳಗಣ ಕಲೆಯ ಕಾಬಂತೆ, ತನ್ನಿಂದ ತನ್ನ ನೋಡಿ ತನ್ನನಜಿಯಬೇಕು. ತನ್ನನಜಿವುದಕ್ಕೆ ದೃಷ್ಟವ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿ. ಕಾಣದುದಕ್ಕೆ ಚಿತ್ತವ ನೆನಹಿಂಗಿತ್ತಿ. ಚಿತ್ತವು ಇಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚೊತ್ತಿದ ಮತ್ತೆ ದೃಷ್ಟವ ಕಾಂಬುದಿನ್ನೇನು ? ಉರಿಯೊಳಗಣ ಕರ್ಪೂರ, ಅನಿಲನೊಳಗಣ ಪಾವಕ, ಶಿಲೆಯುಂಡ ಎಣ್ಣೆಗಳತೆಯುಂಟೇ ಅಯ್ಯಾ ? ಲಿಂಗವ ಮಚ್ಚಿದ ಅಂಗಕ್ಕೆ ಜಗದ ಹಂಗಿಲ್ಲ, ಅನಂತ ಅತೀತ ನಿಷ್ಕಳಂಕ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾ !

ಟೀ. ಶ್ರೀಗುರುಕೃಪೆಯಿಂದ ತನ್ನ ನಿಜವವು ಪರಬ್ರಹ್ಮವನೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವ ಮಾಡಿ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು, ಆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಕಳಾಸ್ವರೂಪ ಕಂಡು ಕೂಡುವುದಕ್ಕೆ ಸುಜ್ಞಾನದಜಿವನಿತ್ತ ಕಾರಣ ಚಿತ್ತ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸಮರಸೈಕ್ಯವನೆಯ್ದಿ ಭಿನ್ನ

ಭಾವವನಳಿದ ಶರಣನು ದೇಹಿಯಲ್ಲ. ಆ ಶರಣನು ಅಖಂಡ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಲಿಂಗ ವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೪೫

ವ. ಅಂತರಂಗದೊಳಗಿದ್ದ ನಿರವಯಲಿಂಗವನು ಸಾವಯಲಿಂಗವ ಮಾಡಿ ಶ್ರೀಗುರುಸ್ವಾಮಿ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಲಿಂಗವು ಅಂತರಂಗವ ಸಾವರಿಸಿ, ಅಂತರಂಗದ ಕರಣಗಳೆ ಕಿರಣಗಳಾಗಿ, ಆ ಬೆಳಗುವ ಚಿದಂಶಿಕವೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವು. ಆ ಮೂಲ ಚೈತನ್ಯವೇ ಭಾವಲಿಂಗವು. ಇದನಜ್ಞೆದು ನೋಡುವ ನೋಟ ಭಾವಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಾನು ತಾನಾದಲ್ಲದೆ ಇದಿರಿಟ್ಟು ತೋರುವದಿಲ್ಲವಾಗಿ ಅಖಂಡ ಪರಿಪೂರ್ಣ ವಪ್ಪ ನಿಜವು ತಾನೆ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇನಾ!

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೪೬

ವ. ಅಂಗದ ಕಳೆಯಲೊಂದು ಲಿಂಗವ ಕಂಡೆ. ಲಿಂಗದ ಕಳೆಯಲೊಂದು ಅಂಗವ ಕಂಡೆ. ಅಂಗಲಿಂಗಸಂದಣಿಯನಟಿಸಿ ಕಂಡೆ, ನೋಡಿರೇ ! ಇಲ್ಲಿ ಐದಾನೆ ಶಿವನು ! ಬಲ್ಲದೆ ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರೇ ! ಕಾಯವಳಿಯದ ಮುನ್ನ ನೋಡಬಲ್ಲದೆ ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಬೇಟೆ ತಾವುಂಟೇ ಹೇಳಿರೇ ?

ಟೀ. ತನ್ನಾತ್ಮಾಗದ ಪರಮಕಳೆಯೇ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತೆಂದಜ್ಞೆದು ಆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಪರಮಕಳೆಯ ಅಂಗವೇ ಅತ್ಯನಂದಜ್ಞೆದು, ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧದ ಭೇದವ ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಅಜಿಸಿ, ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಕಂಡು ಲಿಂಗವಾದ ಶರಣನು ತಾನು ಲಿಂಗವಾದ ವರ್ಮವ ಶಿವಾಪೇಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ಭಕ್ತಜನಗಳಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಿದ್ದ ರೆಂಬುದೀಗ ' ಅಂಗದ ಕಳೆಯಲೊಂದು ಲಿಂಗವ ಕಂಡೆ, ಲಿಂಗದ ಕಳೆಯಲೊಂದು ಅಂಗವ ಕಂಡೆ. ಅಂಗಲಿಂಗಸಂದಣಿಯನಟಿಸಿ ಕಂಡೆ ನೋಡಿರೇ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗವಾದ ಶರಣನು ನಿರೂಪಿಸಿದ ಬೋಧೆ ಮತ್ತೆಂತೆಂದೊಡೆ : ದೇವವಳಿಯದ ಮುನ್ನ ತನ್ನಂಗದೊಳಗೆ ಲಿಂಗವು ಅನನ್ಯವಾಗಿವುದು. ಅದ ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಕಂಡು ಮ ಲಿಂಗವನಂಗದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿ, ಭಿನ್ನವಳಿದು ಇರಬಲ್ಲ ಶರಣನೆಲ್ಲ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿಪ್ಪನು. ಅಂತಪ್ಪ ಶರಣನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗವು ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಯೂ ಇರನೆಂದು ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂಬುದೀಗ ' ಇಲ್ಲಿ ಐದಾನೆ ಶಿವನು ! ಬಲ್ಲರೆ ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರೇ ! ಕಾಯವಳಿಯದ ಮುನ್ನ ನೋಡಬಲ್ಲರೆ ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಬೇಟೆ ತಾವುಂಟೇ ಹೇಳಿರೇ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃರ್ಥ.

೪೭

ವ. ಅಱಿವಿನ ಆಪ್ಪಾಯನಕ್ಕೆ ಅನುಭಾವವೇ ತೃಪ್ತಿ. ಅಱಿವು ನೆಱಿ ಕೂಡಿ ಆಕಾರವೇ ಪ್ರಾಣವಾಗಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಶ್ರೀಗುರು ಕೃಪೆಯ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗದ ಘನವೆಂತೆಂದೊಡೆ : ಮತ್ಸ್ಯ ನುಂಗಿದ ಮಾಣಿಕ್ಯದಂತೆ, ಮುತ್ತು ನುಂಗಿದ ನೀರಿನಂತೆ, ಕಣ್ಣಾಲಿ ನುಂಗಿದ ನೋಟದಂತೆ. ಬಯಲನೊಳಕೊಂಡ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದೊಳಗಿವು ಸ್ವಯಾ ನುಭಾವಿಗಳ ಅನುಭಾವವ ತೋಜಿ ಬದುಕಿಸಾ ಕೂಡಲಸಂಗಮ ದೇವಾ !

ಟೀ. ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾದ ಶರಣನಱಿವಿಗೆ ಲಿಂಗದ ಬಯಕೆ ಘನವಾಗಿಹುದೆಂಬುದೀಗ ' ಅಱಿವಿನ ಆಪ್ಪಾಯನ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಶಿವಾವೇಕ್ಷಣಾಗರ್ಥ ಶರಣಿಗೆ ಗುರುಕೃಪೆಯಿಂದ ಆತ್ಮಾಂತಗತವಾಗಿದ್ದ ಪರಮ ಚಿತ್ಕಲಾಲಿಂಗವು ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಿ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಸರ್ವಾಂಗವನೊಳಕೊಂಡು ಶರಣನ ಅಱಿವಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ, ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಗದನುಭವ ನೆಲೆಗೊಂಡು, ಶರಣನ ಅಱಿವಿನ ಆಪ್ಪಾಯನ ಆಡಗಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಅಱಿವಿನ ಆಪ್ಪಾಯನಕ್ಕೆ ಅನುಭಾವವೇ ತೃಪ್ತಿ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಗದನುಭವದಲ್ಲಿ ಅಱಿವಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗಿ, ಭಿನ್ನಭಾವವಳಿದು, ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಶರಣನ ಪ್ರಾಣಾಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪೆಯಾಗಿಪ್ಪುದೆಂಬುದೀಗ ' ಅಱಿವು ನೆಱಿ ಕೂಡಿ ಆಕಾರವೇ ಪ್ರಾಣವಾಗಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ದೇಹವಿದ್ವಂತೆ ಪ್ರಾಣ ಲಿಂಗವಾಗಿದ್ದ ಶರಣನ ಮಹತ್ವವೆಂತಿರ್ಪುದೆಂದೊಡೆ : ಮತ್ಸ್ಯ ನುಂಗಿದ ಮಾಣಿ ಕ್ಯದ ಪ್ರಭೆ ಆ ಮತ್ಸ್ಯನಂಗದೊಳಗೆಲ್ಲಾ ತುಂಬಿ, ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿ ಸುತ್ತಿಸ್ಪಂತೆ, ಶರಣನ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗದ ಚಿತ್ ಪ್ರಭೆ ಶರಣನಂಗದೊಳಗೆ ಪರಿಪೂರ್ಣ ವಾಗಿ ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿಹುದೆಂಬುದೀಗ ' ಶ್ರೀಗುರು ಕೃಪೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗದ ಘನವೆಂತೆಂದೊಡೆ : ಮತ್ಸ್ಯ ನುಂಗಿದ ಮಾಣಿಕ್ಯದಂತೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಮತ್ತೆಂತೆಂದೊಡೆ : ಉದಕವೆ ಬಲಿದು ಮುತ್ತುಗಿ ಮರಳಿ ಉದಕವಾಗದಂತೆ, ವಾಯುಪ್ರಾಣವೇ ಲಿಂಗಪ್ರಾಣವಾದ ಶರಣನು ಮರಳಿ ವಾಯು ಪ್ರಾಣಿಯಾಗನೆಂಬುದೀಗ ' ಮುತ್ತು ನುಂಗಿದ ನೀರಿನಂತೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಮತ್ತೆಂತೆಂದೊಡೆ : ಕಣ್ಣಾಲಿಯೊಳಗಿವು ದಿವ್ಯತೇಜವು ಸರ್ವ ಜಗತ್ತಿನ ಸ್ವರೂಪು ಗಳ ಕುರೂಪುಗಳ ಕಾಣುತ್ತಿಹುದು. ತನ್ನ ರೂಪನಾರಿಗೆಯೂ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಇಹುದು. ಅದು ಹೇಗೆ ಹಾಂಗೆ ಶರಣ ತನ್ನ ಚಿತ್ ಪ್ರಭಾವ್ಯಕ್ತಿಂದ ಜಗದಾತ್ಮರ ಅಂತರಂಗದ ಅಱಿವು ಮುಱವೆಯ ಕಾಣುತ್ತಿಹನಲ್ಲದೆ ಶರಣನಂತರಂಗವೆಲ್ಲಾ

ಚಿತ್ರಭಾಲಿಂಗವೆಯಾಗಿಪ್ಪುದ ಜಗದಾತ್ಮರು ಅಜಿಯರೆಂಬುದೀಗ ' ಕಣ್ಣಾಲಿ
ನುಂಗಿದ ನೋಟದಂತೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಪ್ರಪಂಚು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಂಗಳೆಲ್ಲಾ
ಹುಸಿತೋಪಿಕೆ. ಆ ಹುಸಿತೋಪಿಕೆಯೆಂಬುದೇ ' ಬಯಲು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ.
ಅಂತು ಹುಸಿತೋಪಿಕೆಯೆಂಬ ಬಯಲನೊಳಕೊಂಡಿವ್ವುದು ಚಿದಾಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ
ನಾದ ಕಾರಣ ' ಬಯಲನೊಳಕೊಂಡ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತಪ್ಪ
ಚಿದಾಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೇ ಶರಣನ ಸ್ವಯಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶವಾಗಿ ಶರಣನ ಸರ್ವಾಂಗವ
ನೊಳಕೊಂಡು ಬೆಳಗುತ್ತಿವ್ವ ಕಾರಣ ' ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದೊಳಗಿವ್ವ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ.
ಅಂತು ಶರಣ ತನ್ನ ಸ್ವಯಜ್ಞಾನದಿಂದ ತನ್ನ ನಿಜವೇ ಲಿಂಗವೆಂದಪ್ಪಿದು ಲಿಂಗಾಂಗ
ಸಂಗದನುಭಾವವಳವಟ್ಟು ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿಪ್ಪರು ಶರಣರೆಂಬುದೀಗ ' ಸ್ವಯಾನು
ಭಾವಿಗಳೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಸ್ವಯಾನುಭಾವಿಗಳಾಗಿಪ್ಪ ಶರಣರ ಅನು
ಭಾವವನಪ್ಪಿದು ಶಿವಕೃಪೆಯಾದಾತಂಗಲ್ಲದಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ಸ್ವಯಾನುಭಾವಿ
ಗಳ ಅನುಭಾವವ ತೋಪಿ ಬದುಕಿಸಾ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ
ಕೃಥ.

೪೮

ವ. ಮೊಲೆಯಿಲ್ಲದಾವಿಂಗ ತಲೆ ಮೊಲೆ ಕಂಡಾ ! ಮನದಲ್ಲಿ ದಣಿಯುಣ್ಣು
ಕಂಡಾ ! ತಾ ಸತ್ತು ಹಾಲ ಕುಡಿಯಬಲ್ಲರೆ ಗೊಹೇಶ್ವರ ತಾನೆ
ಕಂಡಾ.

ಟೀ. ಸಂಸಾರ ವಿಷಯ ರಸವ ಧರಿಸಿಕೊಂಡಿವ್ವುದೆಂಬುದೀಗ ದೇಹೋಹಂ
ಮಮತೆಗಳಾದ ಕಾರಣ ಅಹಂ ಮಮತೆಗಳೆಂಬುವೀಗ ' ಮೊಲೆ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದ
ಕೃಥ. ಅಂತಪ್ಪ ದೇಹೋಹಂ ಮಮತೆಗಳನಳಿದು ಶಿವಜ್ಞಾನಾತ್ಮನಾಗಿಪ್ಪುದೇ
ಸುರಥೇನುವೆಂಬುದೀಗ ' ಮೊಲೆಯಿಲ್ಲದಾವೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಆತ್ಮಗೆ
ಸುಜ್ಞಾನವೆಂಬುದೇ ತಲೆ. ಆ ತಲೆಯೆಂಬ ಸುಜ್ಞಾನವೇ ಶಿವಾಮೃತವ ಧರಿಸಿ
ಕೊಂಡಿವ್ವ ಸ್ತನನಾದ ಕಾರಣ ' ತಲೆ ಮೊಲೆ ಕಂಡಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ.
ಅಂತು ಸುಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಸ್ತನನಾದ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಶಿವೋಹಂ ಎಂಬ ಶಿವಾಮೃತ
ವಿಪ್ಪುದಾಗಿ ಶಿವೋಹಂ ಎಂಬ ಅಮೃತವ ಆ ಸುಜ್ಞಾನ ಮುಖದಲ್ಲಿಯೇ ಮನವು
ಗ್ರಹಿಸಿ, ಶಿವೋಹಂ ಎಂಬ ಪರಿಪೂರ್ಣಭಾವ ನೆಲೆಗೊಳಬೇಕೆಂಬುದೀಗ ' ಮನದಲ್ಲಿ
ದಣಿಯುಣ್ಣು ಕಂಡಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಮನಕ್ಕೆ ಜ್ಞಾನಮುಖದಿಂದ
ಶಿವೋಹಂ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಜೀವೋಹಂ ಭಾವವಳಿದು ಶಿವೋಹಂ ಎಂಬ ಶಿವಾನಂದಾ
ಮೃತವ ಗ್ರಹಿಸಿ ಭಿನ್ನಭಾವವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತಾನೆ ಶಿವನೆಂಬುದೀಗ ' ತಾ ಸತ್ತು ಹಾಲ
ಕುಡಿಯಬಲ್ಲರೆ ಗೊಹೇಶ್ವರ ತಾನೆ ಕಂಡಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ.

೪೯

ವ. ಸ್ಥೂಲ ಸೂಕ್ಷ್ಮದೊಳಗೆ ಬೆಳಗು ಮಹಾಬೆಳಗಾಗಿ, ಹೊಳೆವ ಜ್ಞಾನ ಜ್ಯೋತಿದಳಗಳೆಲ್ಲವ ಮೀಱಿ ನೆಳಲ ನುಂಗಿದ ಬಿಸಿಲಿನೊಳಗೆ ಚಂದ್ರ ಮನುಡಯ. ಜಲಧಿವಳಯದ ಬೆಳಸ ಹೇಳಲಾರಳವಲ್ಲ. ಅಳು ಅಳ್ಳನ ನುಂಗಿ, ಈರೇಳು ಭುವನದ ದಾಂಟಿ, ಗೊಹೇಶ್ವರ ನಿಂದ ನಿಲವು ಹೊಜಗು ಒಳಗನೆ ನುಂಗಿತ್ತು.

ಟೀ. ಸ್ಥೂಲ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕಾರಣವೆಂಬ ತನುತ್ರಯಂಗಳೊಳಗಿವು ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶವಿಪ್ಪುದು. ಅಂತಿವು ಜ್ಞಾನವು ಶಿವಕೃಪೆಯಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿ ಶರಣನ ಬಾಹ್ಯಾಭ್ಯಂತರದೊಳಗೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದಿತೆಂಬುದೀಗ ' ಸ್ಥೂಲ ಸೂಕ್ಷ್ಮದೊಳಗೆ ಬೆಳಗು ಮಹಾಬೆಳಗಾಗಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಶರಣನ ಅಂಗದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುವ ಜ್ಞಾನಜ್ಯೋತಿಯ ಪ್ರಭೆ ನವಚಕ್ರಂಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವಗ್ರಹಿಸಿ ಮೀಱಿ ತೋಪು ತಿದ್ದಿತೆಂಬುದೀಗ : ಹೊಳೆವ ಜ್ಞಾನದ ಜ್ಯೋತಿದಳಗಳೆಲ್ಲವ ಮೀಱಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತಾದ ಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶವೆಂಬುದೇ ಬಿಸಿಲು. ನೆಳಲೆಂದರೆ ಮನಸ್ಸು. ಅಂತವು ಸುಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶದೊಳಗೆ ಮನದ ಮಜವೆಯಳಿದು ಹೋಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ನೆಳಲ ನುಂಗಿದ ಬಿಸಿಲು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತವು ಸುಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶದೊಳಗೆ ಚಿದಮೃತಸ್ವರೂಪನವು ಚಿಕ್ಕಲಾಲಿಂಗವು ಉದಯಿಸಿ ಶರಣನ ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದಿತೆಂಬುದೀಗ ' ಬಿಸಿಲಿನೊಳಗೆ ಚಂದ್ರಮನುಡಯ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಜಲಧಿವಳಯವೆಂದರೆ ಅಪ್ಪುಮಯವಾದ ದೇಹ. ಅಂತವು ದೇಹಕ್ಕೆ ಚಿದಮೃತಲಿಂಗವು ಸಂಬಂಧವಾಯಿತ್ತಾಗಿ ಆ ಅಂಗದೊಳಹೊಜಗೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೇ ತುಂಬಿ ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಆಚಾರಾದಿ ಮಹಾಲಿಂಗಂಗಳೆಂಬ ಶಾಖೆವರಿದು ಬೆಳೆದು ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗಮಯವಾಗಿದ್ದರ ಶರಣನ ಲಿಂಗದ ಬೆಳಸಿನ ಘನವನಾರೂ ಉಪಮಿಸಿ ಹೇಳಬಾರದೆಂಬುದೀಗ ' ಜಲಧಿವಳಯದ ಬೆಳಸ ಹೇಳಲಾರಳವಲ್ಲ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಸರ್ವಾಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವಾಗಿ ಭಿನ್ನವಳಿದ ಶರಣನು ತಾನೇ ಶಿವನೆಂದು ಶಿವತ್ವವ ಬೇಡದೆಂದೆಯೆಂಬುದೀಗ ' ಅಳು ಅಳ್ಳನ ನುಂಗಿ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕಂಗಳನ್ನೊಳಕೊಂಡಿವು ಮಹಾ ಲಿಂಗವನವಗ್ರಹಿಸಿ ಲಿಂಗವಾಗಿದ್ದ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಈರೇಳು ಭುವನದ ದಾಂಟಿ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಆತ್ಮಾಂಗದೊಳಗಿವು ಚಿತಾಪರಮಲಿಂಗವ ಕಾಣದೆ ದೇಹೋಹಂ ಎನುತ್ತಿವು ಜೀವಾತ್ಮವೆಂಬುದೇ ಹೊಜಗು. ಅಂತು ಹೊಜಗಾಗಿದ್ದ ಜೀವಾತ್ಮನು ತನ್ನಂತರಂಗದೊಳಗಿದ್ದ ಲಿಂಗವನಜಿಂದು ಅವಗ್ರಹಿಸಿ ಲಿಂಗವಾದನೆಂಬುದೀಗ ' ಹೊಜಗು ಒಳಗನೆ ನುಂಗಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ೫೦

ವ. ವಾಮಭಾಗದಲೊಂದು ಶಿಶು ಹುಟ್ಟಿತ್ತ ಕಂಡೆನು ! ಜೋ ಜೋ ಯೆಂದು ಜೋಗುಳವಾಡಿತ್ತ ಕಂಡೆನು ! ಜೋಗುಳವಾಡಿದ ಶಿಶು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಲಯವಾಯಿತ್ತು. ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬ ಶಬ್ದ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಲಯವಾಯಿತ್ತು.

ಟೀ. ವಾಮಭಾಗವೆಂದರೆ ಶಕ್ತಿಭಾಗ. ಅಂತು ಶಕ್ತಿಭಾಗವನ್ನು ಚಿಚ್ಚಕ್ತಿ ಸ್ವರೂಪನಾದ ಶರಣನ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿರ್ಚ ಚಿತ್ಕಲಾಲಿಂಗವು ಉದಯಿಸಿ, ಶರಣನ ವಾಮಕರದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡು ಪ್ರಸನ್ನವಾಗಿದ್ದಿತೆಂಬುದೀಗ ' ವಾಮಭಾಗದ ಲೊಂದು ಶಿಶು ಹುಟ್ಟಿತ್ತ ಕಂಡೆನು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಉದಯಿಸಿದ ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸನ್ನವಾಗಿದರ್ಚ ಚಿತ್ಕಲಾಲಿಂಗವು ಶರಣನ ಸರ್ವಾಂಗವನವಗ್ರಹಿಸಿ ಶರಣನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಶಿವೋಹಂ ಶಿವೋಹಂ ಎಂದು ಶಿವನ ಅದ್ವಯನಾಮ ಸ್ಮರಣೆಯ ಸ್ತುತಿಸ್ತುತಿರ್ಚ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಜೋ ಜೋ ಎಂದು ಜೋಗುಳ ವಾಡಿತ್ತ ಕಂಡೆನು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಶರಣ ಶಿವೋಹಂ ಎಂದಲ್ಲಿ ಶರಣಂಗೆ ಲಿಂಗವು ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಕಾಣಿಸದಿರ್ಚನೆಂಬುದೀಗ ' ಜೋಗುಳವಾಡಿದ ಶಿಶು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಲಯವಾಯಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ ಅಂತು ಶರಣ ತಾನು ಲಿಂಗವಾದ ಬಳಿಕ ಲಿಂಗವು ತಾನೆಂಬ ನ.ಡಿ ಲಿಂಗಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂದಜ್ಞೆದು, ಶಿವೋಹಂ ಎಂಬ ನುಡಿಯಡಗಿ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದರ್ಚ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬ ಶಬ್ದ ವಲ್ಲಿಯೆ ಲಯವಾಯಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ.

ಚಿಗಿ

ವ. ಹರಿಯ ಬಾಯ ಹಾಲು, ಉರಿಯ ಕೈಯ ಬೆಣ್ಣೆ, ಗಿರಿಯಮೇಲಣ ಶಿಶು ಹರಿದಾಡುತ್ತಿದೆ ಕರೆಯಿಂ ಭೋ ! ಸುರಪತಿಯ ಗಜವೇಷು ಮರಳಿ ಹೋಹನ ಕಂಡು ಕರೆಯಿಂ ಭೋ ! ಹರನ ಮಂತಣಿಯ ಶೂಲದಲ್ಲಿ ಶಿರದಲುಂಗುಟವೂರಿ ನೆರೆವುತ್ತಿದರ್ಚ ನಾನೇನೆಂಬೆ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ !

ಟೀ. ಹರಿಯೆಂದಡೆ ಮನಸ್ಸು. ಅಂತವು ಮನದ ಸದ್ವಿವೇಕ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಾಮೃತವಿಹುದೆಂಬುದೀಗ ' ಹರಿಯ ಬಾಯ ಹಾಲು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತವು ಜ್ಞಾನಾಮೃತದ ಚಿತ್ಪ್ರಕಾಶವೇ 'ಉರಿ'ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಆ ಸುಜ್ಞಾನಾಮೃತದಲ್ಲಿವು ನವನೀತವೀಗ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದಲಿಂಗವಾದ ಕಾರಣ ' ಉರಿಯ ಕೈಯ ಬೆಣ್ಣೆ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಮನದ ಸದ್ವಿವೇಕಮುಖದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಾಮೃತವ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಶರಣನ ಸರ್ವಾಂಗವೆಲ್ಲಾ ಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶವಾಗಿರಲು

ಅಂತಪ್ಪ ಸುಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶದಿಂದ ಅಖಂಡ ಚಿಲ್ಲಿಂಗವ ಕಂಡು, ಆ ಲಿಂಗವೇ ತಾನೆಂದನು ಶಿವೋಹಂ ಎಂದನಾಗಿ, ಅಂತು ಶಿವೋಹಂ ಎಂಬ ಹಮ್ಮಿಗೆ 'ಗಿರಿ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಶಿವೋಹಂ ಎಂಬ ಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಚರಿ ಸುತ್ತಿದ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಗಿರಿಯ ಮೇಲಣ ಶಿಶು ಹರಿದಾಡುತ್ತಿದೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ' ಸುರಪತಿ ' ಯೆಂದರೆ ಶಿವನೆಂಬುದಕ್ಕೃಥ. ' ಮದಗಜ ' ವೆಂದರೆ ಚಿದಹಂಕಾರವೆಂಬುದಕ್ಕೃಥ. ಅಂತು ಚಿದಹಂಕಾರವಿದಿದು ಶಿವ ತಾನೆಂಬ ಶರಣ ನೆಂಬುದೀಗ ' ಸುರಪತಿಯ ಗಜವೇಷ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತಪ್ಪ ಶರಣನು ಅನಾದಿಯಲ್ಲಿ ಶಿವಾಂತಿಕನಪ್ಪ ಚಿದಾತ್ಮನು ಜೀವಾತ್ಮನಾಗಿದ್ದು ಮರಳಿ ಶಿವತ್ವವನಿ ಯ್ದುತ್ತಿದನೆಂಬುದೀಗ ' ಮರಳಿ ಹೋಹ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಶರಣ ಮರಳಿ ಶಿವತ್ವವನೆಯ್ದುವಲ್ಲಿ ತಾನು ಶಿವನೆಂದು ತನ್ನ ಕಂಡು, ತನ್ನ ಶಿವನಾಮವ ಬಿಡದೆ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಿರಬೇಕೆಂದು ತನ್ನ ಅಜ್ಜನಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿ ಹೇಳಿದ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಮರಳಿ ಹೋಹನ ಕಂಡು ಕರಿಯಿಂ ಭೋ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಶಿವನಲ್ಲಿ ಅಭಿನ್ನದೇಕೋಭಾವವೆಂಬುದೀಗ ' ಹರನ ಮಂತಣಿಯ ಶೂಲ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃಥ. ಅಂತು ಏಕೋಭಾವ ಘಟಿಸಿಪ್ಪ ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನವೆಂಬುದೀಗ ' ಶಿರಸ್ಸೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಶಿವ ತಾನೆಂಬ ಅಭಿನ್ನದೇಕೋಭಾವ ಘಟಿಸಿದ ಮಹಾಜ್ಞಾನ ದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಾಚಾರವ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದ ಶರಣ. ಆ ನೆಲೆಗೊಂಡ ಪ್ರಿಯಾಚಾರವೇ ಉಂಗುಷ್ಟವೆಂಬುದೀಗ ' ಶಿರದಲುಂಗುಟವೂರಿ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಶಿವೋಹಂಭಾವದ ಅಜ್ಜನ ದಾಸೋಹಂಭಾವದಿಂದ ನಿರಹಂಭಾವವನೆಯ್ದಿ ಲಿಂಗ ವಾದ ಶರಣನ ಭಕ್ತಿಗೂಟವನುಪಮಿಸಿ ಹೇಳಬಾರದೆಂಬುದೀಗ ' ಶಿರದಲುಂಗುಟ ವೂರಿ ನೆರೆವುತ್ತಿದುದು ನಾನೇನೆಂಬೆ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ.

೫೨

ವ. ಬಂದೂ ಬಾರದು, ಹೊಂದಿಯೂ ಹೊಂದದು. ನಿಂದೂ ನಿಲ್ಲದು. ನಿಲ್ಲದ ಪರಿಯ ನೋಡಾ ! ಬಿಂದು ನಾದವ ನುಂಗಿ ಮತ್ತೊಂದು ಅಧಿಕವುಂಟೇ ? ನವಖಂಡ ಪೃಥ್ವಿಯನೊಳಕೊಂಡ ಅಗಮ್ಯ ಸನ್ಮತ ಸುಖವಿರಲು ಗೊಹೇಶ್ವರನ ಬೇಟೆ ಅಪಿಸಲುಂಟೇ ?

ಟೀ. ಅಂಗದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಚೈತನ್ಯವಾಗಿಪ್ಪ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಜ್ಞಾನ ದೃಕ್ತಿಗೆ ಕಾಣಬಹುದಲ್ಲದೆ ಅದು ಕುಟುಹಿಗೆ ಬಾರದೆಂಬುದೀಗ ' ಬಂದೂ ಬಾರದೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಂಗಳೊಳಗೆ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಆ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಂಗಳ ತಾಗು ನಿರೋಧಂಗಳ ಹೊದ್ದದೆ ಇಹುದೆಂಬುದೀಗ ' ಹೊಂದಿಯೂ ಹೊಂದದು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ.

ಅಂತು ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ಸರ್ವ ದೇಹಿಗಳಿಗೆ ತಾನೇ ಆಶ್ರಯವಾಗಿದುರ್ತು ತಾನು ಸುಖ ದುಃಖಂಗಳಿಗೆ ಅನಾಶ್ರಯವಾಗಿಹನೆಂಬುದೀಗ 'ನಿಂದೂ ನಿಲ್ಲದ ಪರಿಯ ನೋಡಾ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಸರ್ವ ದೇಹಿಗಳೊಳಗಿದುರ್ತು ಹೊಂದಿಯೂ ಹೊಂದ ದಿವು ಪರಿಪೂರ್ಣ ಚೈತನ್ಯಲಿಂಗವೇ ನಾದಸ್ವರೂಪು. ಆ ನಾದ ಚೈತನ್ಯಲಿಂಗವ ಜ್ಞಾನಮುಖದಿಂದ ಅವಗ್ರಹಿಸಿದ ಶರಣನೇ ಚಿದಂಗಸ್ವರೂಪನವು ಚಿದ್ವಿಂದುವಾದ ಕಾರಣ 'ಬಿಂದು ನಾದವ ನುಂಗಿ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಅಖಂಡ ಚೈತನ್ಯಲಿಂಗವನವಗ್ರಹಿಸಿ ಶರಣನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವಾದ ಬಳಿಕ ಲಿಂಗದಿಂದ ಮೇಲೆ ಪರವಾದ ವಸ್ತುವೊಂದಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ 'ಮತ್ತೊಂದು ಅಧಿಕವುಂಟೇ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಅಂತ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗಳನೊಳಕೊಂಡಿವು ಅಖಂಡ ಪರಿಪೂರ್ಣ ವಸ್ತು ತಾನೆಯಾಗಿರಲು ಬೇಕು ಪರಬ್ರಹ್ಮವನುಜನಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ 'ನವಖಂಡ ವೃದ್ಧಿಯನೊಳಕೊಂಡ ಆಗಮ್ಯ ಸಂತತ ಸುಖವಿರಲು ಗೊಹೇಶ್ವರನ ಬೇಕು ಆಜನಲುಂಟೇ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

೫೩

ವ. ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಪರಾಪರವೆಂದಜಿದು, ಅಣು ರೇಣು ತೃಣ ಕಾಷ್ಠದಲ್ಲಿ ಕೂಡೆ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಸದಾಶಿವನೆಂದಜಿದು, ಅಂತು ಕ್ಷಣವೇಧಿ ಅಂತ ರಂಗವ ವೇಧಿಸಲ್ಕೆ ಅಗಣಿತ ಅಕ್ಷೇಶ್ವರನ ತಾನೆಂದಜಿದು, ಪ್ರಣವ ಪ್ರಭೆಯ ಮೇಲಣ ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ತಾನೆಂದಜಿದ ಕಾರಣ ಗೊಹೇ ಶ್ವರಾ ನಿಮ್ಮ ಶರಣನುಪಮಾತೀತನು!

ಟೀ. ಅಖಂಡ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪ್ರಾಣಸ್ವರೂಪನವು ಪರವಸ್ತು ತಾನೆ ತನ್ನ ಸ್ವಲೀಲೆಯಿಂದ ಲಿಂಗಾಂಗವೆರಡಾಯಿತ್ತು. ಅಂತಾದ ಎರಡಜೊಳಗೆ ಲಿಂಗವೇ ಪರ, ಅಂಗವೇ ಅಪರ. ಇಂತವು ಆತ್ಮಾಂಗದ ಸ್ವರೂಪ ತಾನೆಂಬುದನಜಿದ ಶರಣ ನೆಂಬುದೀಗ 'ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಪರಾಪರವೆಂದಜಿದು' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗಾಂಗವೆರಡಾದಲ್ಲಿ ಆ ಅಂಗಸ್ವರೂಪವಾದ ಆತ್ಮರುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಣಸ್ವರೂಪನಾಗಿ ಕೂಡೆ ಲಿಂಗವು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿವುದನಜಿದ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ 'ಅಣು ರೇಣು ತೃಣ ಕಾಷ್ಠದೊಳಗೆ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಸದಾಶಿವನೆಂದಜಿದು' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಶರಣ ತನ್ನ ಆತ್ಮಾಂಗದ ಪ್ರಾಣವಾಗಿವು ಲಿಂಗವು ಆತ್ಮಾಂತರ್ಗತವಾ ಗಿದುರ್ತು ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನದಿಂದಜಿದಾಕ್ಷಣವೆ ಕ್ರಿಯೆಂದಾತ್ಮಾಂಗವ ಲಿಂಗವು ವೇಧಿಸಿ, ತನ್ನಾತ್ಮನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದುರ್ತದನಜಿದು, ನಿತ್ಯ ಪರಿಪೂರ್ಣಮವು ಲಿಂಗವು ತಾನೆಯೆಂದಜಿದ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ 'ಅಂತು ಕ್ಷಣವೇಧಿ ಅಂತರಂಗವ ವೇಧಿಸಲ್ಕೆ ಅಗಣಿತ ಅಕ್ಷೇಶ್ವರ ತಾನೆಂದಜಿದು' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಪ್ರಣವ

ವೆಂದಡೆ ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪು. ಅಂತು ಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶದಿಂ ಮೇಲೆ ಅಖಂಡ ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ಲಿಂಗವು ತಾನೆಂದಪ್ಪಿದನೆಂಬುದೀಗ ' ಪ್ರಣವ ಪ್ರಭೆಯ ಮೇಲಣ ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ತಾನೆಂದಪ್ಪಿದ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶದಿಂದ ಅಖಂಡ ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ಲಿಂಗವು ತಾನೆಂದಪ್ಪಿದು ಲಿಂಗವೆಯಾದ ಶರಣನ ನಿಲವನುಪಮಿಸಿ ಹೇಳಬಾರದೆಂಬುದೀಗ ' ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ಲಿಂಗ ತಾನೆಂದಪ್ಪಿದ ಕಾರಣ, ಗೊಹೇ ಶ್ವರಾ ನಿಮ್ಮ ಶರಣನುಪಮಾತೀತ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೫೪

ವ. ಭಾವಿಸಿ ನೋಡಿದಡೆ ಅಂಗವಾಯಿತ್ತು. ಅಂಗ ಸಂಗವಾಗಿ ಸಂಯೋಗವ ಮುಟ್ಟಿದು ಲಿಂಗಸೈವೆಟಗಾದೆ ! ಲಿಂಗೈಕ್ಯ ನಿಮ್ಮನಗ ಲದೆ ಅಂಗರುಚಿಗಳ ಮುಟ್ಟಿದು ಲಿಂಗರುಚಿಗಳಲಿ ಸೈವೆಟಗಾದೆ ! ಲಿಂಗಸೈವೆಟಗಾದ ಬಳಿಕ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನ ಕೊಂದು ಸಾವ ಭಾಷೆ.

ಟೀ. ಮಹಾಘನಲಿಂಗವು ತನಗನನ್ಯ ಪರಿಪೂರ್ಣವೆಂದು ಸ್ವಾನುಭಾವ ದೃಕ್ಯಿನಿಂದ ಕಂಡ ಶರಣನ ತನು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅಂಗವಾಗಿ ಲಿಂಗವು ನೆಲೆಗೊಂಡಿಪ್ಪು ನೆಂಬುದೀಗ ' ಭಾವಿಸಿ ನೋಡಿದಡೆ ಅಂಗವಾಯಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಸದ್ಭಾವದಿಂದ ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧವಾದಾಕ್ಷಣವೇ ಅಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಅಂಗಲಿಂಗಸಂಯೋಗವೆಂಬ ಭಿನ್ನಭಾವವ ಮುಟ್ಟಿದು ಲಿಂಗವಾಗಿದ್ ಶರಣ ನೆಂಬುದೀಗ ' ಅಂಗ ಸಂಗವಾಗಿ ಸಂಯೋಗವ ಮುಟ್ಟಿದು ಲಿಂಗಸೈವೆಟಗಾದೆ'ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಅಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಅಂಗಸುಖಗಳ ಮುಟ್ಟಿದು, ಲಿಂಗಸುಖಿಯಾಗಿ ಭಿನ್ನಭಾವದೋಷದೆಯಿದ್ದ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಲಿಂಗೈಕ್ಯ ನಿಮ್ಮನಗಲದೆ ಅಂಗರುಚಿಗಳ ಮುಟ್ಟಿದು ಲಿಂಗರುಚಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೈವೆಟಗಾದೆ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಅಂಗಭಾವವಳಿದು ಲಿಂಗವು ತಾನಾದ ಬಳಿಕ ಅಪ್ಪಿವ ಅಪ್ಪಿ ಹಿಸಿಕೊಂಬ ಎರಡಳಿದಿದ್ದುದೇ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಾಯಿತ್ತು ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಲಿಂಗ ಸೈವೆಟಗಾದ ಬಳಿಕ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನ ಕೊಂದು ಸಾವ ಭಾಷೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕ್ಕರ್ಥ. ೫೫

ವ. ಅಂಗ ಲಿಂಗವ ವೇಧಿಸಿ ಅಂಗ ಲಿಂಗದೊಳಗಾಯಿತ್ತು. ಮನ ಲಿಂಗವ ವೇಧಿಸಿ ಮನ ಲಿಂಗದೊಳಗಾಯಿತ್ತು. ಭಾವ ಲಿಂಗವ ವೇಧಿಸಿ ಭಾವ ಲಿಂಗದೊಳಗಾಯಿತ್ತು. ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ನಿಮ್ಮ ಒಲುಮೆಯ ಸಂಗದಲ್ಲಿರ್ದು ಸ್ವಯಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತು.

ಟೀ. ತನು ಮನ ಭಾವವೆಂಬ ತ್ರಿವಿಧವು ತ್ರಿವಿಧಲಿಂಗಸಂಗದಿಂದ ತನು ಮನ ಭಾವಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾದವು. ಮುನ್ನ ಶರಣ ತಾನು ಲಿಂಗವಾಗಿದ್ದ ಸ್ವಯವೆಂತೆಂದೊಡೆ ಅಂತೆ ಲಿಂಗವಾದ ಶರಣ ಲಿಂಗದ ಕೃಪೆಯಿಂದಲೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೫೬

ವ. ಅಂಗವಿಲ್ಲಾಗಿ ಸಂಗವಿಲ್ಲಯ್ಯಾ ! ಮತ್ತೊಂದ ವಿವರಿಸಲಿಲ್ಲಾಗಿ ನಿಸ್ಸಂಗವಾಯಿತ್ತಯ್ಯಾ ! ಗೊಹೇಶ್ವರಾ ನಿಮ್ಮ ನಾಮವಿಂತುಟಯ್ಯಾ !

ಟೀ. ಅಂಗ ಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧವಾದಾಕ್ಷಣವೆ ಅಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಯಿತ್ತಾಗಿ ಅಂಗವೆಂಬುದಿಲ್ಲ, ಸಂಗವೆಂಬುದಿಲ್ಲ. ಲಿಂಗಾಂಗವೆರಡೆಂಬ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದ್ದ ಶರಣ ಶಿವೋಹಂ ಶಿವೋಹಂ ಎನ್ನುತ್ತ, ಶಿವನ ಅದ್ವಯ ನಾಮ ಸ್ಮರಣೆಯ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಿದ್ದನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೫೭

ವ. ಹೊಜಗಿದ್ದಾನೆಂದು ನಾನು ಮಱಿದು ಮಾತನಾಡಿದೆ. ಅಜಿಯಲೀ ಯದೆ ಎನ್ನ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿದಾನೆ ತೆಪಹಿಲ್ಲದಭವನು ಪರಿಪೂರ್ಣ ನಾಗಿ ನುಡಿಗೆಡಗುಡದೆ ! ಆತನ ಬಯಲಿಗೆ ಬೇಟೆಗೊಂಡೆನವ್ವಾ ! ನಾನೇನ ಮಾಡುವೆನೆಲೆ ತಾಯೆ? ಮಱಿದಡೆಚ್ಚುಱಿಸುವ ಕುಱುಹಿಲ್ಲದ ಗಂಡನು ತನ್ನನಱಿದಡೊಳ್ಳಿದನವ್ವಾ, ನಮ್ಮ ಶಂಭು ಜಕ್ಕೇಶ್ವರನು !

ಟೀ. ಅಂಗದೊಳಹೊಜಿಗೆ ಪರಿಪೂರ್ಣನಾಗಿ ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದಿವ್ವ ಮಹಾಘನ ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಕೂಡೆನೆಂಬುದೆ ಅಜ್ಞಾನ. ಅಂತವ್ವ ಅಜ್ಞಾನ ಭ್ರಾಂತಳಿದು ಶಿವಕೃಪೆಯಿಂದ ಶಿವಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ ಅಂಗಕ್ಕೂ ಲಿಂಗಕ್ಕೂ ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲೆಂದಱಿದ ಶರಣನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿಪ್ಪನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೫೮

ವ. ಪ್ರಾಣ ಲಿಂಗವೆಂದಱಿದ ಬಳಿಕ ಪ್ರಾಣ ಪ್ರಸಾದವಾಯಿತ್ತು. ಲಿಂಗ ಪ್ರಾಣವೆಂದಱಿದ ಬಳಿಕ ಅಂಗದಾಸೆ ಹಿಂಗಿತ್ತು. ಲಿಂಗಸೋಂಕಿನ ಸಂಗಿಗೆ ಕಂಗಳೇ ಕರುವಾಗಿದ್ದವಯ್ಯಾ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನ ಹಿಂಗದೆ ಅನುಮಿಷನಾಗಿಹ ಶರಣಂಗೆ.

ಟೀ. ಆತ್ಮನೇ ಅಂಗ, ಪ್ರಾಣವೇ ಲಿಂಗವೆಂದಱಿದು, ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಶರಣನ ವಾಯುಪ್ರಾಣವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಪ್ರಾಣ ಲಿಂಗವೆಂದಱಿದ ಬಳಿಕ ಪ್ರಾಣ ಪ್ರಸಾದವಾಯಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು

ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಶರಣನು ತನ್ನ ಸರ್ವಾಂಗಕ್ಕೆ ಲಿಂಗವೇ ಪ್ರಾಣ ವೆಂದಹುದು ತನ್ನ ಅಂಗವೆಂಬ ಆಸೆ ಹಿಂಗಿತ್ತು ಶರಣಂಗೆಂಬುದೀಗ 'ಲಿಂಗ ಪ್ರಾಣ ವೆಂದಹುದ ಬಳಿಕ ಅಂಗದಾಸೆ ಹಿಂಗಿತ್ತು' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಂಗದಿಂದ ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗವಾಗಿ ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನದೃಕ್ಕಿಂದ ಅನುಮಿಷನಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿಹ ಶರಣಂಗೆ ನೋಡುವ ಕೇಳುವ ವಾಸಿಸುವ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದ್ದವೆಂಬುದೀಗ 'ಲಿಂಗಸೋಂಕಿನ ಸಂಗಿಗೆ ಕಂಗಳೇ ಕರುವಾಗಿದ್ದವಯ್ಯಾ. ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಹಿಂಗದೆ ಅನುಮಿಷನಾಗಿಹ ಶರಣಂಗೆ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

೫೯

ವ. ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಪ್ರಸಾದ ಎಲ್ಲಾ ಎಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಉಂಟು. ಲಿಂಗ ಪ್ರಾಣಪ್ರಸಾದವಪೂರ್ವ ನೋಡಾ ! ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಪ್ರಸಾದ ದೇಹ ಧರ್ಮ. ಲಿಂಗಪ್ರಾಣಪ್ರಸಾದ ಲಿಂಗಭೋಗೋಪಭೋಗಿ ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಾ ನಿಮ್ಮ ಶರಣ.

ಟೀ. ಪ್ರಾಣ ಮುಂತಾಗಿ ಪದಾರ್ಥಂಗಳನಹುದು ಭೋಗಿಸಿ ಹಿಂಗದೆ ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿಸಿ ಪ್ರಸಾದಿಯಾಗಿಪ್ಪ ದೇಹಧರ್ಮಿಗಳು ಅನಂತರುಂಟು. ಲಿಂಗ ಮುಂತಾಗಿ ಪದಾರ್ಥಂಗಳ ಲಿಂಗವೆ ಅಹುದು ಲಿಂಗವೆ ಭೋಗಿಸಿ, ಲಿಂಗದೊಳಗೆ ಪ್ರಾಣಭಿನ್ನವಳಿದು ಪ್ರಸಾದಿಯಾಗಿಪ್ಪ ಶರಣನೇ ಲಿಂಗಭೋಗೋಪಭೋಗಿ. ಅಂತಪ್ಪ ಶರಣನಪೂರ್ವವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೬೦

ವ. ಆಚಾರವನಾಚಾರವಾಯಿತ್ತು. ಸೀಮೆ ನಿಸ್ಸೀಮೆಯಾಯಿತ್ತು. ಪ್ರಾಣ ಸಂಚ ತಪ್ಪಿ ಲಿಂಗಸಂಚವಾಯಿತ್ತು. ಎಲ್ಲಿ ಶಬ್ದವಲ್ಲಿಯೆ ಲಿಂಗ ಸ್ವಾಯತವಾಯಿತ್ತು. ಎಲ್ಲಿ ಸೋಂಕಲ್ಲಿಯೆ ಲಿಂಗಸ್ವಾಯತವಾಯಿತ್ತು. ಎಲ್ಲಿ ರೂಪಲ್ಲಿಯೇ ಲಿಂಗಸ್ವಾಯತವಾಯಿತ್ತು. ಎಲ್ಲಿ ರುಚಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಲಿಂಗಸ್ವಾಯತವಾಯಿತ್ತು. ಎಲ್ಲಿ ಗಂಧ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಲಿಂಗಸ್ವಾಯತವಾಯಿತ್ತು. ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವರ ಕರುಣರಸಾಭಿ ಕಡೆಗೋಡಿವರಿಯುತ್ತಯ್ಯಾ ಎನ್ನ ಮೇಲೆ !

ಟೀ. ಲೌಕಿಕಾಚಾರದ ಸೀಮೆ ಸಂಬಂಧವೆಲ್ಲವೂ ಅಳಿದು, ಲಿಂಗಾಚಾರ ವಳವಟ್ಟು, ಅಂಗ ಪ್ರಾಣ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾದ ಕಾರಣ, ಕೇಳಿದ ಶಬ್ದ, ಮುಟ್ಟಿದ ಸ್ಪರ್ಶನ, ನೋಡಿದ ರೂಪು, ಸವಿದ ರುಚಿ, ವಾಸಿಸಿದ ಗಂಧ

ಮೊದಲಾದವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾದುವು ಗುರುಕೃಪೆಯಾದ ಶರಣಂಗಿಂಬುದೀ
ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೬೧

ವ. ಲಿಂಗಮಧ್ಯದೊಳಗೆ ಜಗವಿದ್‌ದೇನೋ ? ಜಗವ ಹೊಪಗಿಕ್ಕಿ
ಲಿಂಗವನೊಳಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ಶರಣನ ಘನಕ್ಕೆ ಶರಣೆಂಬೆ. ಆ ಮಹಾ
ಘನವಾಯತಕ್ಕೊಳಗು, ಪ್ರಳಯಕ್ಕೆ ಹೊಪಗು ಕೂಡಲಚೆನ್ನ
ಸಂಗಯ್ಯಾ.

ಟೀ. ಮಾಯಾದೇಹ ತೋಪಿಕೆಯ ಜಗತ್‌ಪ್ರಪಂಚೆಲ್ಲವೂ ತನ್ನಿಂದನ್ನ
ವಪ್ಪ ಬಾಹ್ಯವೆಂದಪಿದು ಕಳೆದು, ಜಗವನೊಳಕೊಂಡಿವು ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೇ
ತನ್ನ ನಿಜವೆಂದಪಿದು, ಆ ಮಹಾಘನಪರಿಪೂರ್ಣಲಿಂಗವ ತನ್ನಪಿವಿನೊಳ
ಗಿಂಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ಶರಣನ ಘನದಪಿವನುವಮಿಸಬಾರದು. ಆ ಶರಣನು ಆ
ಮಹಾಘನಲಿಂಗದೊಳಗೆ ಕೂಡಿ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದ್‌ದ ಕಾರಣ ಆ ಶರಣಗೆ ಜನನ
ಮರಣಂಗಳೆಂಬವಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೬೨

ವ. ಲಿಂಗವೇ ಪ್ರಾಣ, ಪ್ರಾಣವೇ ಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತು. ಆ ಲಿಂಗವೇ
ಲಿಂಗಾಂಗವಾಯಿತ್ತು. ಗೊಡ್ಡೇಶ್ವರ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಾಂಗ ಪ್ರಾಣ
ಲಿಂಗಸ್ವಾಯತವಾಯಿತ್ತು ಕಾಣಾ ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣಾ !

ಟೀ. ಮಹಾಘನಲಿಂಗವು ತಾನೇ ಪ್ರಾಣಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಅಂಗವೆನಿಸಿ, ಆ
ಅಂಗಕ್ಕೆ ಲಿಂಗವು ತಾನೆ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ, ಆ ಪ್ರಾಣಾಂಗವೆಲ್ಲಾ ಮರಳಿ ಲಿಂಗವು
ತಾನೆಯಾಗಿವನು. ಅಂತು ಆ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವು ತಾನೆ ಲಿಂಗಾಂಗವೆರಡಾಗಿ
ಅಂಗಸ್ವರೂಪನಾದ ಶರಣನ ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವು ಸ್ವಾಯತವಾಗಿ
ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿವನು ಶರಣನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೬೩

ವ. ಲಿಂಗಾನುಭಾವಿಗೆ ಅಂಗಾಶ್ರಯವಿಲ್ಲ. ಬಂದುದೇ ಪರಿಣಾಮ,
ನಿಂದುದೇ ನಿವಾಸ. ಅದು ಇದು ಎಂಬುದಿಲ್ಲ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನ
ಶರಣಗೆ.

ಟೀ. ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಗದಿಂದ ಲಿಂಗವಾಗಿ, ಲಿಂಗಾಂಗಸುಖವನನುಭವಿಸು
ತ್ತಿಪ್ಪ ಲಿಂಗಶರಣನ ದೇಹ ಲಿಂಗದೇಹವಾಯಿತ್ತಾಗಿ ಆ ಶರಣನ ದೇಹ ಉಳಿದ
ಜಡಭೌತಿಕದೇಹದೊಳಗಲ್ಲ. ಆ ಶರಣನು ದೇಹವಿಡಿದಿದ್‌ದಲ್ಲಿಯೂ ಭವದುಃಖ

ವಿಲ್ಲ. ಆ ದೇಹವಿಡಿದಿದಲ್ಲಿಯೂ ಪರಮ ಪರಿಣಾಮಿಯಾಗಿವುನಾಗಿ ಆ ಶರಣ ನೆಲ್ಲಿದ್ದಡೆಯೂ ಅದೇ ತನಗೆ ನಿಜನಿವಾಸಸ್ಥಲ. ಆ ಶರಣಂಗೆ ಇಹಪರವಿಲ್ಲ ವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೬೪

ವ. ಎನ್ನ ಮನ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಟ್ಟು ತೆಗೆಯಬಾರದ ಬೆಟಗು ನೋಡಯ್ಯಾ ? ಇಹವೆಂಬುದನಜಾಯೆ, ಪರವೆಂಬುದನಜಾಯೆ. ಪರಮಾನಂದ ದಲಿದ್ ನೋಡಯ್ಯಾ ! ಪರಮನ ನೆನಹೇ ನೆನಹಾಗಿ, ಪರಮಸುಖ ದಲ್ಲಿ ಸುಖಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ ನೋಡಯ್ಯಾ ! ಅಪ್ರತಿಮ ಕೂಡಲಚೆನ್ನ ಸಂಗಯ್ಯಾ ಎನ್ನ ಬೆಟಗಿನ ಭೇದವ ನೀನೇ ಬಲ್ಲಿಯಯ್ಯಾ !

ಟೀ. ಶರಣ ತನ್ನಂತರಂಗದೊಳಹೊಜಿಗೆ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿವು ಅಖಂಡ ಚಿತ್ ಪರಮಲಿಂಗವ ಶರಣನ ಮನವಜ್ಞದು ಭಕ್ತಿರತಿಯಿಂದ ಬೆರೆದು ಭೇದವಳಿದು ಶರಣನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ, ಲಿಂಗಸುಖವ ಸುಖಿಸುತ್ತಿಹನು ತಾನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಂಬ ನೆನಹ ಮಜಿಯದೆ. ಅಂತು ಶರಣ ಲಿಂಗವಾಗಿವು ದ ಲಿಂಗವೆ ಬಲ್ಲನಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾರೂ ಅಜಿಯರು. ಅಂತು ಲಿಂಗವಾಗಿವು ಶರಣನಿದ್ದುದೇ ಕೈಲಾಸವಾದ ಕಾರಣ ಆ ಶರಣನಿಹಪರವೆಂಬುದನಜಾಯನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೬೫

ವ. ಅಜ್ಞಾನೆಂದಡೆ ಅಜಿಯಬಾರದು ನೋಡಾ ! ಘನಕ್ಕೆ ಘನ ತಾನೆ ನೋಡಾ ! ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನ ನಿರ್ಣಯವಿಲ್ಲದೆ ಸೋತೆನು.

ಟೀ. ಅಖಂಡ ಪರಿಪೂರ್ಣನವು ಮಹಾಘನಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಅಜ್ಞಾನೆಂದಡೆ ಅಜಿಯಬಾರದು. ಅಂತವು ಮಹಾಘನಲಿಂಗವು ತಾನೆಂದಜ್ಞದಿರಬಲ್ಲದೆ ಆ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವು ತಾನೆಯಾಗಿವುನು. ಅಂತು ಮಹಾಘನ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಲಿಂಗವ ತನ್ನಿಂದನೈವಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಡದೆ, ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನದಿಂದ ಲಿಂಗವ ಬೆರೆದು ಲಿಂಗವಾಗಿದ್ದ ಶರಣನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೬೬

ವ. ಕೇಶಪಾಶಂಗೆಡಲಿ, ಸಾಸಿರಂ ಮುಖದಲ್ಲಿ ದೇಶವಿದ್ದೇಶವಾಗಿವು ಹದನಾ ! ಸಾಸಿರಂ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದ ಮಂತ್ರ, ನಾನು ನೀನಾದೆನೈ ಯೋಗಿನಾಥಾ !

ಟೀ. ಅಜ್ಞಾನಪಾಶವೆಂಬುದೀಗ ' ಕೇಶಪಾಶ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಅಜ್ಞಾನಪಾಶ ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾದಲ್ಲಿ ಅಳಿದುಹೋಯಿತ್ತೆಂಬು

ದೀಗ ' ಕೇಶಪಾಶಂಗೆಡಲಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ್. ಅಂತು ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನೋದಯವಾದ ಶರಣನ ತನುಕರಣಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪವಾಗಿದ್ದವೆಂಬುದೀಗ 'ಸಾಸಿರಂ ಮುಖದಲ್ಲಿ ದೇಶವಿದ್ದೇಶವಾಗಿವು ಹದನಾ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ್. ಅಂತು ಶರಣನ ತನು ಕರಣಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪುಗಳಾಗಿ ಶಿವೋಹಂ ಶಿವೋಹಂ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದನೆಂಬುದೀಗ ' ಸಾಸಿರಂ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದ ಮಂತ್ರ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ್. ಅಂತು ಶರಣನ ಸರ್ವಕರಣಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಶಿವೋಹಂ ಎನ್ನುತ್ತ ಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಶರಣ ಲಿಂಗವೆಯಾದನೆಂಬುದೀಗ ' ಅನು ನೀನಾಸೆನ್ನೈ ಯೋಗಿನಾಥಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ್.

೬೭

ವ. ತುಂಬಿದುದು ತುಳುಕದು ನೋಡಾ ! ನಂಬಿದುದು ಸಂದೇಹಿಸದು ನೋಡಾ ! ಒಲಿದುದು ಓಸರಿಸದು ನೋಡಾ ! ನೆಲೆಯಿಲ್ಲದುದು ಮಲೆಯದು ನೋಡಾ ! ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯಾ, ನೀನೊಲಿದ ಶರಣಂಗೆ ನಿಸ್ಸೀಮಸುಖವಯ್ಯಾ !

ಟೀ. ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಶರಣನ ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಭಿನ್ನವಳಿದಿದ್ದ ಶರಣಂಗೆ ಲಿಂಗವ ಬೇಟಿಟ್ಟು ಕೂಡಿಹೆನೆಂಬ ಖಂಡಿತಭಾವ ಸಂಚಾರವಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ತುಂಬಿದುದು ತುಳುಕದು ನೋಡಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ್. ಅಂತು ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧಿಯಾದಾಕ್ಷಣವೆ ತಾನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾದೆನೆಂಬ ವಿಶ್ವಾಸ ಘಟಿಸಿದ ಶರಣಂಗೆ ಸಂದೇಹಭಾವವಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ನಂಬಿದುದು ಸಂದೇಹಿಸದು ನೋಡಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ್. ಅಂತು ಅಖಂಡ ಪರಿಪೂರ್ಣಲಿಂಗವು ತಾನೆಯಾಗಿದ್ದುದನಜಿದು ಲಿಂಗಸುಖಾನಂದವ ಮಚ್ಚಿದ ಶರಣಂಗೆ ಒಲುಮೆ ಹಿಂಗದು ಎಂಬುದೀಗ ' ಒಲಿದುದು ಓಸರಿಸದು ನೋಡಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ್. ಅಂತು ತಾನೆಲ್ಲಾ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ, ತನ್ನ ಕಂಡು ಮಚ್ಚಿವು ಶರಣನ ಮಹಾಜ್ಞಾನದಜಿವಿಗೆ ಮಲೆಯಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ನೆಲೆಯಿಲ್ಲದುದು ಮಲೆಯದು ನೋಡಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ್. ಅಂತು ಶಿವಕೃಪೆಯಿಂದ ಇಹಪರಂಗಳ ಸೀಮೆಯ ದಾಂಟಿ, ಮಹಾಘನಲಿಂಗಸುಖವ ವಡೆದ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯಾ, ನೀನೊಲಿದ ಶರಣಂಗೆ ನಿಸ್ಸೀಮಸುಖವಯ್ಯಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ್.

೬೮

ವ. ಕೂಟಸಂಯೋಗಿಯಾ ಯೋಗಕ್ಕೆ ನಾ ಹೋಗೆ, ಕೂಟ ಸಿಲುಕಿತು ಮನದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ. ನೋಟವಾಲೋಕದಾ ಬೇಂಟೆಯಾಡುವ ಹೊಲನ, ಲೀಯಕ್ಕೆ ಭಕ್ತಿಯಿದು ಯೋಗಿನಾಥಾ !

ಟೀ. ಆತ್ಮಾಂಗದಲ್ಲಿ ಯೋಗವಾಗಿವು ಪರಮಚಿತ್ಕಲಾಲಿಂಗವನಜಿದು ಕೂಡೆನೆಂಬ ಮನವಾಗಿ, ಜ್ಞಾನದಿಂದ ತಿಳಿದು ನೋಡಲು, ತನ್ನ ಮನೋಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಪರಮ ಚಿತ್ಕಲಾಲಿಂಗವು ತನಗನನ್ಯವಾಗಿವುದ ಕಂಡ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಕೂಟ ಸಂಯೋಗಿಯಾ ಯೋಗಕ್ಕೆ ನಾ ಹೋಗಿ, ಕೂಟ ಸಿಲುಕಿತು ಮನದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ತನಗನನ್ಯ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿವು ಮಹಾಘನಲಿಂಗವ ಜ್ಞಾನದೃಕ್ಕಿಂಡ ನೋಡಿ ಕಂಡು ಕೂಡುವ ತೂರ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿವು ಆತ್ಮಾಂಗವೆಂಬುದೀಗ ' ನೋಟವಾಲೋಕದಾ ಬೇಂಟಿಯಾಡುವ ಹೊಲನೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಮಹಾಘನಲಿಂಗವ ಜ್ಞಾನದೃಕ್ಕಿಂಡ ಕಂಡು ಕೂಡುವ ತೂರ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದ ಜ್ಞಾನಾತ್ಮನೆಂಬ ಅಂಗವು ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಕೂಡುವ ಕೂಟಕ್ಕೆ ಭಕ್ತಿಯೇ ಕಾರಣವೆಂದು ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಲಿಂಗವಾದ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಲೀಯಕ್ಕೆ ಭಕ್ತಿಯಿದು ಯೋಗಿನಾಥಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃರ್ಥ. ೬೯

ವ. ನೀರು ನೀರೇಯಾಗಿ, ನೀರು ಮತ್ತಾನಾಗಿ, ಲೀಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ತಾನೀರೆಯಾಗಿ, ಆರೂಢದಕ್ಷರದ ಮರುಜೀವಣಿಯ ಹಿಂಡೆ, ನೀರು ವಜ್ರವೆಯಕ್ಕು ಯೋಗಿನಾಥಾ.

ಟೀ. ' ನೀರಿ ' ದಡೆ ಮನಸ್ಸೆಂಬುದಕ್ಕರ್ಥ. ಆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸದ್ವಿವೇಕ ದೋಷಲು, ಆ ತೋಷದ ಸದ್ವಿವೇಕವೇ ಜಲವೆಂಬುದೀಗ ' ನೀರು ನೀರೇಯಾಗಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸದ್ವಿವೇಕಜ್ಞಾನವಾದ ಶರಣನೆಲ್ಲಾ ಸದ್ವಿವೇಕಜಲವೆಯಾಗಿದ್ದನೆಂಬುದೀಗ ' ನೀರು ಮತ್ತಾನಾಗಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಸದ್ವಿವೇಕಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನಾದ ಶರಣನಂಗವು ಲಿಂಗಸಂಯೋಗವಾಗಿ ಏಕರಸವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಲೀಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ತಾನೀರೆಯಾಗಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಅಂಗ ಲಿಂಗ ಸಂಯೋಗದಲ್ಲಿ ಏಕರಸವಾದ ಶರಣನು ಅಭಿನ್ನ ಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ ಶಿಷ್ಯೋಹಂ ಶಿಷ್ಯೋಹಂ ಎಂಬ ವಂತ್ರಸಾರವ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಶರಣನು ಅವಿರಳವಸ್ತುವಾದನೆಂಬುದೀಗ ' ಆರೂಢದಕ್ಷರದ ಮರುಜೀವಣಿಯ ಹಿಂಡೆ ನೀರು ವಜ್ರವೆಯಕ್ಕು ಯೋಗಿನಾಥಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃರ್ಥ. ೭೦

ವ. ಕಾನನದ ಕಾನನದ ಕಂಗೆಡದ ಭೇದವನು, ಸ್ವಾನುಭೂತೈಕ್ಯದಲಿ ದೀಕ್ಷೆಯಾಗಿ, ಮೇಲಾದ ದೀಕ್ಷೆಯೂ ತಾನೆರಡುವೊಂದಾದ, ಆನಂದ ವನು ಕಂಡೆ ಯೋಗಿನಾಥಾ !

ಟೀ. ಕಾನನವೆಂದರೆ ದೇಹಾರಣ್ಯ. ಅಂತವು ದೇಹಾರಣ್ಯವೆಲ್ಲಾ ಅಜ್ಞಾನದ ಅಂಧಕಾರಣ್ಯವಾಗಿವು. ದೆಂಬುದೀಗ ' ಕಾನನದ ಕಾನನದ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃಥ. ಅಂತವು ದೇಹಾರಣ್ಯದ ಅಜ್ಞಾನಾಂಧಕಾರವು ಮನದ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕವಿದು ತನ್ನ ನಿಜವ ಕಾಣಲೆಡೆಗುಡದೆಂಬುದೀಗ ' ಕಂಗಿತದ ಭೇದವನು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃಥ. ಅಂತು ಮನದ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ದೇಹದ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿದ್ದ ಪರಮಚಿತ್ತಲಾಲಿಂಗವ ಸ್ವಾನುಭಾವವನಿತ್ತು ಸದ್ಗುರು ಅಱುಹಿ ಕೊಟ್ಟನೆಂಬುದೀಗ ' ಸ್ವಾನುಭಾವಶೈಕ್ಯದಲಿ ದೀಪ್ತಿಯಾಗಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃಥ. ಅಂತು ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಅಱುಹಿ ಕೊಟ್ಟ ಪರಮಚಿತ್ತಲಾಲಿಂಗವನೆ ಒಹಿವ್ಯರಿಸಿ ತಂದು ಇಷ್ಟಲಿಂಗವ ಮಾಡಿ ಅಂಗಕ್ಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯವ ಮಾಡಿದ ಶ್ರೀಗುರುವೆಂಬುದೀಗ ' ಮೇಲಾದ ದೀಪ್ತಿಯೂ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃಥ. ಅಂತು ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗಸಾಹಿತ್ಯವಾದಾ ಕ್ಷಣವೇ ಅಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗಸುಖಾನಂದವ ಪಡೆದ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ತಾನೆರಡುವೊಂದಾದ ಆನಂದವನು ಕಂಡೆ ಯೋಗಿನಾಥಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃಥ.

೭೧

ವ. ಭಕ್ತಿ ಮುಕ್ತ್ಯಂಗನೆಯ ಚಿತ್ತಗಳ ಸಮತೆಯನು, ಬಿತ್ತರಿಸದೇ ನಾನು ಕಂಡು ಕಂಡು, ಮತ್ತೆ ಮನಸಿನ ಜಲವು ಹತ್ತಿಸಾರದ ಮುನ್ನ, ತತ್ತ್ವಮುಸಿಯಾದೆನ್ನೆ ಯೋಗಿನಾಥಾ !

ಟೀ. ಒಂದೇ ಪರವಸ್ತು ಲಿಂಗಾಂಗವೆರಡಾದಲ್ಲಿ ಆ ಪರವಸ್ತುವಿನ ಸಮೇಶವಾಗಿದ್ದ ಚಿಚ್ಚಕ್ತಿಯೂ ಶಕ್ತಿ ಭಕ್ತಿಗಳೆಂದೆರಡಾಯಿತ್ತು. ಅಂತು ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿಯೆನಿಸಿತ್ತು. ಅಂಗದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯೆನಿಸಿತ್ತು. ಅಂತಾದ ಲಿಂಗದ ಶಕ್ತಿಯೇ ಮುಕ್ತ್ಯಂಗನೆಯೆನಿಸಿ ಶರಣನೆಂಬ ಅಂಗದ ಭಕ್ತ್ಯಂಗನೆಗೆ ಒಲಿದು, ಶಕ್ತಿ ಭಕ್ತಿಗಳೆರಡೂ ಒಂಪಾಗಿ ತಾನೇ ಜ್ಞಾನಕ್ರೀಗಳೆನಿಸಿ, ಶರಣನಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವಿಸಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದನೆಂಬುದೀಗ ' ಭಕ್ತಿ ಮುಕ್ತ್ಯಂಗನೆಯ ಚಿತ್ತಗಳ ಸಮತೆಯನು ಕಂಡು ಕಂಡು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃಥ. ಅಂತು ಜ್ಞಾನ ಕ್ರೀ ಸಮೃತವಾಗಿ ತನ್ನಂಗದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡ ಶರಣನು ವಾಗ್ದೈತಿಯಾಗದೆ ಮರಳಿ ಮನದ ವಿಕಾರ ಎಡೆಗೊಳದ ಮೊದಲೇ ಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯಾಂಗದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡು ತೋಜಿದಾಕ್ಷಣವೇ ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿ ಲಿಂಗವಾದ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಬಿತ್ತರಿಸದೇ ನಾನು ಕಂಡು ಕಂಡು, ಮತ್ತೆ ಮನಸಿನ ಜಲವು ಹತ್ತಿಸಾರದ ಮುನ್ನ, ತತ್ತ್ವಮುಸಿಯಾದೆನ್ನೆ ಯೋಗಿನಾಥಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃಥ.

೭೨

ವ. ಮಂಗಳದ ಸದ್ಭಕ್ತಿ ಲಿಂಗ ನೀನಾಗಿರಲು, ಕಂಗಳೆರಡೂ ಅದಕ್ಕೆ ಉಭಯಾರ್ಥವೈ. ಲಿಂಗ ನಿನ್ನಯ ದೀಕ್ಷೆ ಸ್ವಾನುಭಾವದಲಾಗಿ, ಲಿಂಗ ನಿನ್ನಯ ಮನವು ಯೋಗಿನಾಥಾ!

ಟೀ. ಮಂಗಳವೆಂದರೆ ಮದುವೆಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ತನ್ನ ನಿಜ ವಸ್ತು ಲಿಂಗವು ಶರಣನಂಗೆಕ್ಕೆ ಸಂಯೋಗವಸ್ತು ಶುಭಕಾಲವೀಗ ಮದುವೆಯೆನಿಸಿತ್ತು. ಅಂತು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಲಿಂಗಾಂಗವೆರಡೂ ಕೂಡಿದ ಕೂಟವೇ ಭಕ್ತಿ ಯೆನಿಸಿತ್ತು ಎಂಬುದೀಗ ' ಮಂಗಳದ ಸದ್ಭಕ್ತಿಲಿಂಗ ನೀನಾಗಿರಲು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಸದ್ಭಕ್ತನು ತಾನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿವು ತನ್ನ ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪವ ಇಷ್ಟಪ್ರಾಣವೆಂದು ಉಭಯಾರ್ಥವಿಟ್ಟು, ಮನ ಭಾವವೆಂಬೆರಡು ಕಣ್ಣಿಂದ ಹಿಂಗದೆ ನೋಡುತ್ತಿಹನೆಂಬುದೀಗ ' ಕಂಗಳೆರಡೂ ಅದಕ್ಕೆ ಉಭಯಾರ್ಥವೈ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಭಕ್ತನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಲಿಂಗವ ನೋಡುತ್ತಿವು ಲಿಂಗ ಭಾವ ಘಟಿಸಿದ ಪರಿ ಎಂತೆಂದೊಡೆ : ಆ ಭಕ್ತಂಗೆ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವ ಸ್ವಾನು ಭಾವದಿಂದಉಹಿಕೊಟ್ಟು ಶ್ರೀಗುರು ಅಂಗೆಕ್ಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯವ ಮಾಡಿ ಸರ್ವಾಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾದ ಕಾರಣ, ಭಕ್ತನ ಮನ ಭಾವಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗದೃಕ್ಪಾದವೆಂಬುದೀಗ ' ಲಿಂಗ ನಿನ್ನಯ ದೀಕ್ಷೆ ಸ್ವಾನುಭಾವದಲಾಗಿ, ಲಿಂಗ ನಿನ್ನಯ ಮನವು ಯೋಗಿನಾಥಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೭೩

ವ. ನಚ್ಚು ಬಿಚ್ಚದೆ ಮನದಲಿಚ್ಚೊತ್ತಿದಂತಿದ್ದಿತ್ತು. ಲಿಂಗವೆನ್ನದು, ಜಂಗಮವೆನ್ನದು. ಅದು ತಾನಾಗಿ ತಾನೆ ಭರಿತನು ಕೂಡಲಚೆನ್ನ ಸಂಗನ ಶರಣನು.

ಟೀ. ಮಹಾಘನವಸ್ತು ತಾನೆ ತನ್ನ ಸ್ವಲೀಲೆಯಿಂದ ಲಿಂಗಾಂಗವೆರಡಾಯಿತ್ತು. ಅಂತಾದ ಲಿಂಗಾಂಗವೆರಡೂ ಬಿಚ್ಚಿ ಬೇಟಾಗದೆ ಎರಡೂ ಕೂಡಿ ಶರಣ ರೂಪಾಯಿತ್ತು. ಅಂತಾದ ಕಾರಣ ಶರಣನ ಅಂಗ ಮನಂಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವು ಭಿನ್ನ ವಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂತು ಮನಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿವು ಲಿಂಗವ ಶರಣನ ಮನವಜ್ಞದು, ಭಿನ್ನಭಾವವಳಿದು, ತನುಮನವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದ್ ಶರಣನು. ಅಂತು ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದ್ ಶರಣಂಗೆ ಅಜ್ಞವುದು ಮನ, ಅಜ್ಞಹಿಸಿಕೊಂಬುದು ಲಿಂಗವೆಂದು ಎರಡಿಟ್ಟು ನೆನೆಯಲಿಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತ್ತು. ಅಂತು ಮಹಾಘನವಸ್ತು ತಾನೇ ಶರಣನೆಂಬ ಅಂಗವಾಗಿ, ಆ ಅಂಗದೊಳಗೆ ಲಿಂಗವು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಬೆಳಗಿ ತೋರುತ್ತ ಶರಣನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೭೪

ವ. ಅಕಾಯಮುಖದಲ್ಲಿ ಕಾಯ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವುದು. ಸಕಾಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಅಕಾಯ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವುದು. ಸೋಂಕಿಲ್ಲದೆ ಸೋಗ ಸಿಲ್ಲದೆ ಹೂಣಿ ಹೋಗುವನು ಅನುಭಾವ ಸಕಾಯನಾಗಿ,

ಶ್ರುತಿ : ಸ್ಥಾವರಂ ಜಂಗಮಶ್ಚೈವ ದ್ವಿವಿಧಂ ಲಿಂಗಮುಚ್ಯತೇ

ಎಂದುದಾಗಿ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಘನತೆಯ ಶರಣನೇ ಬಲ್ಲ.

ಟೀ. ಅಕಾಯಸ್ವರೂಪನಾಗಿವು ಆತ್ಮನ ಅಹಂಕಾರವೃತ್ತಿಯಿಂದ ದೇಹ ಕರಣಂಗಳಾದವೆಂಬುದೀಗ ' ಅಕಾಯಮುಖದಲ್ಲಿ ಕಾಯ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವುದು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ದೇಹವಿಡಿದಿದ ಆತ್ಮನ ಸ್ವದೇಹದಲ್ಲಿ ಅಕಾಯ ಸ್ವರೂಪನವು ವರಮ ಚಿತ್ಕಲಾಲಿಂಗವು ಉದಯಿಸಿ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವಾಗಿ ಅಂಗ ದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಯತವಾಯಿತ್ತು ಶರಣಂಗೆಂಬುದೀಗ ' ಸಕಾಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಅಕಾಯ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವುದೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧಿ ಯಾದ ಶರಣಂಗೆ ದೇಹವಾಸನಾಗುಣಧರ್ಮ ಕರ್ಮಗಳಿಲ್ಲ. ಆ ಶರಣಂಗೆ ದೇಹವೋಹವಿಲ್ಲ. ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸಮರಸೈಕ್ಯವನ್ನೆದಿ, ಲಿಂಗವಾಗಿ, ಲಿಂಗಸುಖವ ನನುಭವಿಸುತ್ತ, ಮುನ್ನಿನ ಚಿತ್ಕಲಾಲಿಂಗಸ್ವರೂಪನೆಯಾಗಿವು ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಸೋಂಕಿಲ್ಲದೆ ಸೋಗಸಿಲ್ಲದೆ ಹೂಣಿ ಹೋಗುವನು ಅನುಭಾವ ಸಕಾಯನಾಗಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ತಾನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಚರಿಸುತ್ತಿವು ಶರಣನೇ ಚರಲಿಂಗ. ಆ ಶರಣನ ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಅಚರವಾಗಿವು ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೇ ಸ್ಥಾವರ. ಅಂತಿವು ಚರಕ್ಕೂ ಸ್ಥಾವರಕ್ಕೂ ಭೇದವಿಲ್ಲ. ಅಂತು ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಯಿದರ್ ಲಿಂಗದ ಘನವ, ಲಿಂಗವಾಗಿದರ್ ಶರಣನೇ ಬಲ್ಲನಲ್ಲದೆ ಉಳಿದ ವೇದಾಂತ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮೊದಲಾದ ಮತಾದಿಗಳಾರೂ ಅಪಿಯರೆಂಬುದೀಗ ' ಸ್ಥಾವರಂ ಜಂಗಮಶ್ಚೈವ ದ್ವಿವಿಧಂ ಲಿಂಗಮುಚ್ಯತೇ ಎಂದುದಾಗಿ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣನೇ ಬಲ್ಲ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ೭೫

ವ. ಲಿಂಗದೊಳಗಣ ಬೀಜ ಜಂಗಮದಲುತ್ಪತ್ತಿ. ಕಾಯಗುಣವಿಲ್ಲಾಗಿ ಸಂಸಾರಭಯವಿಲ್ಲ. ಅಂತರಂಗಶುದ್ಧಾತ್ಮನಾಗಿ ನಿಸ್ಸಂಗಿ ಜಂಗಮ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ.

ಟೀ. ಜ್ಞಾನಕಲಾಸ್ವರೂಪನಾಗಿವು ಶರಣನೇ ಜಂಗಮ. ಅಂತವು ಜಂಗ ಮವು ತನ್ನ ಚಿತ್ಪ್ರಾಣವಚೈತನ್ಯಕಲೆಯನು ತನ್ನ ಭಾವದ ಮುಖದಲ್ಲಿಯೇ

ಉದ್ಭವವ ಮಾಡಿ, ಇಷ್ಟಲಿಂಗವಾಗಿ ಪಿಡಿದು, ತನ್ನ ನಿಜವನು ನೋಡಿ ಸುಖಿಸುತ್ತಿವೆ
ಕಾರಣ 'ಲಿಂಗದೊಳಗಣ ಬೀಜ ಜಂಗಮದಲುತ್ತಿ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಅಂತರಂಗ ಬಹಿರಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿವೆ ಕಾರಣ, ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ದೇಹ
ವಾಸನಾ ಗುಣಧರ್ಮ ಕರ್ಮ ಸಂಸಾರ ಭವ ಭಯಂಗಳೇನೂ ಇಲ್ಲದೆ ದೇಹ
ಸಂಸಾರಸಂಗದಲ್ಲಿರ್ದು ನಿಸ್ಸಂಗಿಯಾಗಿವೆ ಜಂಗಮವೆಂಬುದೀಗ 'ಕಾಯ
ಗುಣವಿಲ್ಲಾಗಿ ಸಂಸಾರಭಯವಿಲ್ಲ. ಅಂತರಂಗ ಶುದ್ಧಾತ್ಮನಾಗಿ ನಿಸ್ಸಂಗಿ ಜಂಗಮ'
ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ.

೭೬

ವ. ಲಿಂಗವೇ ಪ್ರಾಣವಾಯಿತ್ತಾಗಿ ಆಚಾರವಿಲ್ಲಯ್ಯಾ ! ಪ್ರಸಾದಕಾಯ
ವಾಯಿತ್ತಾಗಿ ಸತ್ತ್ವರಜ ತಮ ಕ್ರೋಧವಿಲ್ಲವಯ್ಯಾ ! ಜಂಗಮಮುಖ
ಲಿಂಗವಾದ ಕಾರಣ ಲಿಂಗದಲನುಭವಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆನಯ್ಯಾ !
ಭಕ್ತಕಾಯ ಮಮಕಾಯವೆಂದಿವನಾಗಿ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ
ಸುಖಿಯಾದೆನು.

ಟೀ. ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಗುರುಕರುಣಮಂ ಪಡೆದು, ವಾಯುಪ್ರಾಣ
ವಳಿದು ಲಿಂಗವೇ ಪ್ರಾಣವಾಯಿತ್ತಾಗಿ ಶರಣಗೆ ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಮಾಡುವ
ಭಿನ್ನಕ್ರಿಯಾಚಾರವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ಲಿಂಗವೇ ಪ್ರಾಣವಾದ ಬಳಿಕ
ಆಚಾರವಿಲ್ಲಯ್ಯಾ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಪಂಚಭೌತಿಕ ಕಾಯವಳಿದು
ಲಿಂಗಕಾಯವಾದ ಶರಣಗೆ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಸ್ಥಿತಿ ಲಯವಿಲ್ಲ. ಕಾಮಕ್ರೋಧಂಗಳೇನೂ
ಇಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ 'ಪ್ರಸಾದಕಾಯವಾಯಿತ್ತಾಗಿ ಸತ್ತ್ವರಜ ತಮ ಕ್ರೋಧವಿಲ್ಲ
ವಯ್ಯಾ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಅಂಗಪ್ರಾಣಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವಾದುದು
ಜ್ಞಾನಮುಖದಿಂದ. ಅಂತವು ಜ್ಞಾನವೇ ಜಂಗಮ. ಅಂತು ಜ್ಞಾನವಪ್ಪ ಜಂಗಮ
ಮುಖದಿಂದ ಶರಣ ಲಿಂಗವಾಗಿ, ಲಿಂಗಸುಖವನನುಭವಿಸುತ್ತಿಪ್ಪದ ಜ್ಞಾನ
ದಿಂದಲೇ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ 'ಜಂಗಮಮುಖ ಲಿಂಗವಾದ ಕಾರಣ
ಲಿಂಗದಲನುಭವಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆನಯ್ಯಾ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಭಕ್ತ
ನಂಗವೇ ಲಿಂಗದಂಗವಾದ ಕಾರಣ ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಯೋಗ ಘಟಿಸಿ, ಶರಣ ಲಿಂಗ
ಸುಖಿಯಾದನೆಂಬುದೀಗ 'ಭಕ್ತಕಾಯ ಮಮಕಾಯವೆಂದಿವನಾಗಿ ಕೂಡಲಚೆನ್ನ
ಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಸುಖಿಯಾದೆನು' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ.

೭೭

ವ. ಅಂಗ ಮನ ಪ್ರಾಣ ತ್ರಿಸ್ಥಾನಸಂಗವಾಗಿ, ಮನಕ್ರಿಯಳಿದು, ಸಾರ
ಉಳಿದು 'ನಿಂದ' ಅತಿರಥ ಸಮರಥರ ನುಡಿಗಡಣ ಸಂಭಾಷಣೆ

ಯಿಂದ ಹೃದಯ ಕಣ್ಣೆಜ್ಜಿದು, ಜಂಗಮದಲ್ಲಿ ಅಜ್ಜಿದ, ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಮಜ್ಜಿದ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗ ತಾನಾಗಿ.

ಟೀ. ಮಹಾನುಭಾವರ ನುಡಿಗಡಣದ ಸಂಭಾಷಣೆಯಿಂದ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಅತಿರಥ ಸಮರಥರ ನುಡಿಗಡಣ ಸಂಭಾಷಣೆ ಯಿಂದ ಹೃದಯ ಕಂದೆಜ್ಜಿದು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತಾದ ಜ್ಞಾನೋದಯ ದಿಂದ ತನು ಮನ ಪ್ರಾಣಗಳಿಗೆ ಇಷ್ಟ ಪ್ರಾಣ ಭಾವವೆಂಬ ಲಿಂಗತ್ರಯಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂಬುದೀಗ ' ಅಂಗ ಮನ ಪ್ರಾಣ ತ್ರಿಸ್ಥಾನಸಂಗವಾಗಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧವಾದ ಅಂಗ ಮನ ಪ್ರಾಣಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾದುವೆಂಬುದೀಗ ' ಮನಕ್ರಿಯೆಗಳಿದು ಸಾರ ಉಳಿದು ನಿಂದು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ತಾನೆಲ್ಲಾ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆಯಾಗಿವು ಕಂಡು ಅಜ್ಜಿವುತ್ತಿರ್ಪ ಸವ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನವೇ ಜಂಗಮವೆಂಬುದೀಗ ' ಜಂಗಮದಲ್ಲಿ ಅಜ್ಜಿದ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ತಾನೆ ಲಿಂಗವಾದ ಶರಣನು ತಾನು ಲಿಂಗವೆಂಬ ಹಮ್ಮ ಮಜ್ಜಿದು ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದ್ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಮಜ್ಜಿದ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗ ತಾನಾಗಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ.

೩೮

ವ. ಅಂಗದಲಾಯತ ಲಿಂಗಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿದೆ ನಾನು. ಪರಮಸುಖ ಪರಿಣಾಮದೊಳಿದೆ ನಾನು. ಸ್ಥಾವರ ಜಂಗಮವುಭಯವೊಂದಾಗಿ ಬೇಜಿ ಭಿನ್ನಭಾವವ ವಿಚಾರಿಸಲಿಲ್ಲ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಸ್ವಯವಾಗಿದ್ ಸಹಜಾ !

ಟೀ. ಚಿತ್ ಸ್ವರೂಪನಾದ ಶರಣನ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿರ್ಪ ಸತ್ಪರೂಪವಾದ ಲಿಂಗವು ಬಹಿರಂಗಕ್ಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯವಾದಲ್ಲಿ ಶರಣನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಲಿಂಗದ ಮಹಾನಂದದ ಸುಖದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಿಯಾಗಿದು ಲಿಂಗವು ತಾನೆಯೆಂಬ ಮಹದ ಜಿವನುಳ್ಳ ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪವೇ ಜಂಗಮ. ಅಂತು ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪವಾಗಿವು ಶರಣ ನಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವು ಸ್ವಾಯತವಾಗಿ, ಶರಣನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಭೇದವಿಲ್ಲದಿವು ಸಹಜ. ಅಂತಿವು ಶರಣನು ಲಿಂಗವ ಬೇಜಿಟ್ಟು ನೆನೆಯಬಾರದೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೩೯

ವ. ತೆರೆಯ ಮುಱಿಯ ಕುಲುಹೆಂಬದೇನೋ ? ಒಳಗೆ ಲಿಂಗದ ಅನು
ವಿಡಿದ ಬಳಿಕ ಪೂಜಿಸುವನಾರೋ ? ಪೂಜಿಸಿಕೊಂಬ ದೇವನಾರೋ?
ಹಿಂದು ಮುಂದು, ಮುಂದು ಹಿಂದಾಯಿತ್ತು ! ಗೊಹೇಶ್ವರಾ, ನಾನು
ನೀನು, ನೀನು ನಾನಾದ ಬಳಿಕ ಮತ್ತೇನುಂಟು ಹೇಳಾ ?

ಟೀ. ವೇದವೆಂಬ ಜವನಿಕೆಯ ಮುಱಿಯಲಿವುತ್ತು ದೃಶ್ಯವಪ್ಪ ಜೀವಾ
ತ್ಮನು. ಅಂತವು ಜೀವಾತ್ಮನೇ ಲಿಂಗದ ಅಂಗವೆಂದಿಹುದು, ಆ ಲಿಂಗಾಂಗವೆರಡೂ
ಒಂದೇ ವಸ್ತುವೆಂಬ ಅನುವ ತನ್ನೊಳಗೆ ತಾನೆ ತಿಳಿದು, ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಂಬಂಧ
ಘಟಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಶರಣನೆಂಬ ಅಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವಾಗಿ, ಲಿಂಗವೆಲ್ಲಾ ಅಂಗವಾಗಿ,
ಅಂಗ ಲಿಂಗವೆಂಬ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಶರಣನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸುವನು
ಪೂಜಿಸಿಕೊಂಬವನು ಎರಡೂ ಲಿಂಗವೆಯೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ಉ

ವ. ನೆನೆ ನೆನೆಯೆಂದೊಡೆ ಏನ ನೆನೆವೆನಯ್ಯಾ ? ಎನ್ನ ಕಾಯವೇ ಕೈಲಾಸ
ವಾಯಿತ್ತು ! ಮನ ಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತು ! ತನು ಸೆಜ್ಜಿಯಾಯಿತ್ತು !
ನೆನೆವರೆ ದೇವರುಂಟೇ ? ನೋಡುವರೆ ಭಕ್ತರುಂಟೇ ? ಗೊಹೇಶ್ವರ
ಲಿಂಗ ಲೀಲವಾಯಿತ್ತು !

ಟೀ. ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನಾದ ಶರಣನು ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧಿಯಾದಾಕ್ಷಣವೇ
ಅಜಿವ ಅಜುಹಿಸಿಕೊಂಬವೆರಡಿಲ್ಲದೆ ಅಜಿವ ಮನವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ, ಶರಣನ
ಆತ್ಮಾಂಗವೇ ಲಿಂಗದ ಸೆಜ್ಜಿಗೃಹವಾಗಿ, ಕಾಯವೇ ಕೈಲಾಸವಾಗಿ, ನೆನೆವ ನೆನಹಿಸಿ
ಕೊಂಬ ದೇವ ಭಕ್ತನೆಂಬೆರಡಿಲ್ಲದೆ ಶರಣನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದ್ದನೆಂಬುದೀ ವಚ
ನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ಉ

ವ. ಗಿಡುವಿನ ಮೇಲಣ ತುಂಬಿ ಕೂಡೆ ವಿಕಸಿತವಾಯಿತ್ತು ತುಂಬಿ
ನೋಡಾ ! ಆತುಮ ತುಂಬಿ ತುಂಬಿ, ಪರಮಾತುಮ ತುಂಬಿ ತುಂಬಿ
ನೋಡಾ ! ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಎಣಗಿ ನಿಬ್ಬಿಣಗಾಯಿತ್ತು
ತುಂಬಿ ನೋಡಾ !

ಟೀ. ಗಿಡುವೆಂದರೆ ತನುವಿಗೆ ವೆಸರು. ಅಂತವು ತನುವಿನ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟ
ಲಿಂಗಸ್ವಾಯತವಾದ ಶರಣನ ಸರ್ವಾಂಗದೊಳಗೆಲ್ಲಾ ಆ ಲಿಂಗವು ತುಂಬಿ, ಅಭಿನ್ನ
ಜ್ಞಾನ ವಿಕಸಿತವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಗಿಡುವಿನ ಮೇಲಣ ತುಂಬಿ ಕೂಡೆ ವಿಕಸಿತ
ವಾಯಿತ್ತು ತುಂಬಿ ನೋಡಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಅಂಗದೊಳಹೊಣಗೆಲ್ಲಾ

ಲಿಂಗವೆ ತುಂಬಿ, ಭಿನ್ನವಳಿದು ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಶರಣನ ಆತ್ಮತ್ರಯಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಅಖಂಡ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಲಿಂಗವೆಯಾಯಿತ್ತೆಂಬುದಿಗ ' ಆತುಮ ತುಂಬಿ ತುಂಬಿ, ಪರಮಾತುಮ ತುಂಬಿ ತುಂಬಿ ನೋಡಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ್. ಅಂತು ಶರಣ ನೆಲ್ಲಾ ಅಖಂಡ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಶಿವೋಹಂ ಎನುತಿದ್ವನಾಗಿ, ಶಿವೋಹಂ ಎಂಬ ಅಜಿವಿನ ಮಹದಹಂಕಾರವ ದಾಸೋಹಂಭಾವದಿಂದಲಳಿದು, ನಿರಹಂಭಾವದಿಂದ ಮಹಾಘನಪರಿಪೂರ್ಣ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದ್ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಎಜಗಿ ನಿಜ್ವಿಜಗಾಯಿತ್ತು ತುಂಬಿ ನೋಡಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ್.

೮೨

ವ. ದೇಹವೆಂಬ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆಂಬರಸು ಮನವೆಂಬ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಮೂರ್ತಿಗೊಂಡು, ಅಂತಃಕರಣಂಗಳೆಂಬ ಪರಿಚಾರಕರ ಕೈಯಿಂದ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಂಗಳೆಂಬ ಪರಿವಾಣದಿಂದ ಶಬ್ದ ಸೃಶ್ವ ರೂಪು ರಸ ಗಂಧಂಗಳೆಂಬ ಪದಾರ್ಥಂಗಳನು ಎಡೆಮಾಡಿಸಿ ಕೊಂಡು ಸವಿಯುತ್ತ, ಆನಂದವೇ ಮೂರ್ತಿಯಾಗಿದ್ ಕಾಣಾ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ !

ಟೀ. ಮಹಾಘನಲಿಂಗವು ತನ್ನ ಸ್ವಲೀಲೆಯಿಂದ ತಾನೇ ಲಿಂಗಾಂಗವೆರಡೆನಿಸಿದಲ್ಲಿ, ಅಂಗವೇ ಆತ್ಮನಾಗಿ, ಲಿಂಗವೇ ಪ್ರಾಣವಾಗಿ, ಆ ಲಿಂಗಾಂಗವೆರಡೂ ಕೂಡಿ ಶರಣನಾದನಾಗಿ, ಆ ಶರಣನೆಂಬ ಆತ್ಮಾಂಗದ ಪ್ರಾಣಸ್ವರೂಪನಾಗಿವು ಮಹಾಘನಲಿಂಗವು ಶರಣನ ಮನವೆಂಬ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿಗೊಂಡು, ದೇಹವೇ ದೇಗುಲವಾಗಿ, ಕರಣೇಂದ್ರಿಯಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಸೇವಕರಾಗಿ, ಪಂಚವಿಷಯಂಗಳೇ ಪದಾರ್ಥಂಗಳಾಗಿ ಸವಿಯುತ್ತ, ಮಹಾಘನಲಿಂಗವು ಸಗುಣ ನಿರ್ಗುಣಾನಂದವೆರಡೂ ಆಚರಿಸುತ್ತಿಹನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೮೩

ವ. ಕಾಲೇ ಕಂಬಂಗಳಾದವೆನ್ನ, ದೇಹವೇ ದೇಗುಲವಾಯಿತ್ತಯ್ಯಾ ! ಎನ್ನ ನಾಲಗೆಯೇ ಘಂಟೆ, ಶಿರ ಸುವರ್ಣದ ಕಳಶ, ಇದೇನಯ್ಯಾ ? ಸ್ವರವೇ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಸಿಂಹಾಸನವಾಗಿದಿತ್ತಯ್ಯಾ ! ಗೊಹೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಪಲ್ಲಟವಾಗದಂತಿವ್ವೆನಯ್ಯಾ !

ಟೀ. ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಶರಣನ ಪ್ರಾಣವೇ ಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತಾಗಿ, ಆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಕ್ಕೆ ವಾಯುವೆಂಬ ಮನಸ್ಸೇ ಪೀಠವಾಗಿ, ಕಾಲೇ ಕಂಭವಾಗಿ, ದೇಹವೇ ದೇಗುಲವಾಗಿ, ಶಿರವೇ ಸುವರ್ಣದ ಕಳಶವಾಗಿ, ಕರಣೇಂದ್ರಿಯಂಗಳ

ಳೆಲ್ಲಾ ಸೇವಕರಾಗಿ ಆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯನೀ ಪರಿಯಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿರ್ಪ ಶರಣ. ಅಂತು ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವೇ ಲಿಂಗವಾಗಿದ್ ಶರಣ ಮರಳಿ ಜೀವನಾಗದಿದ್ ನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೮೪

ವ. ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕಾಯವೇ ಸೆಜ್ಜೆ. ಆಕಾಶಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಜ್ಜನ. ಹೂವಿಲ್ಲದ ಪರಿಮಳದ ಪೂಜೆ. ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಶಿವ ಶಿವಾ ಎಂಬ ಮಂತ್ರ. ಇದು ಅದ್ವೈತ ಕಾಣಾ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ !

ಟೀ. ಆತ್ಮಾಗದ ಪ್ರಾಣಕಳಾಲಿಂಗವು ಕಾಯವೆಂಬ ಸೆಜ್ಜೆಗೃಹದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪುದೆಂಬುದೀಗ ' ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕಾಯವೇ ಸೆಜ್ಜೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಆತ್ಮನೆಂಬುದೀಗ ' ಆಕಾಶ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಆ ಆತ್ಮನು ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಕಳಾಲಿಂಗವ ತಂದು, ಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಸಂಯೋಗ ಘಟಿಸಿ, ಆ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಆನಂದಜಲ ತೋಟಲು, ಆ ತೋಟದ ಆತ್ಮಾನಂದ ಜಲವೇ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅಭಿಷೇಕವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಆಕಾಶಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಜ್ಜನ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಂಯೋಗ ಘಟಿಸಿದಲ್ಲಿ ಏಕರಸವಾಗಿ ಭಿನ್ನವಳಿದು, ಅಭಿನ್ನ ಜ್ಞಾನ ಸದ್ವಾಸನೆ ತೋಟಲು, ಆ ತೋಟದ ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನಸದ್ವಾಸನೆಯೇ ಆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ಪೂಜೆಯೆಂಬುದೀಗ ' ಹೂವಿಲ್ಲದ ಪರಿಮಳದ ಪೂಜೆ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಭಿನ್ನವಳಿದು ಲಿಂಗವೆಯಾದ ಶರಣನು ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನದಿಂದ ಶಿವೋಹಂ ಶಿವೋಹಂ ಎನುತಿದ್ನನೆಂಬುದೀಗ ' ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಶಿವ ಶಿವಾ ಎಂಬ ಮಂತ್ರ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಅಂಗಲಿಂಗವೆಂಬೆರ ದಿಲ್ಲದೆ ಶರಣನೆಲ್ಲಾ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದ್ನೆಂಬುದೀಗ ' ಇದು ಅದ್ವೈತ ಕಾಣಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

೮೫

ವ. ಪೂರಾಯದ ಘಾಯ ತಾಗಿ ನೊಂದೆನೆಂದಜಿಯೆನಯ್ಯಾ ! ಸತ್ತೆ ನೆಂದಜಿಯೆನಯ್ಯಾ ! ಅದೇನೆಂದಜಿಯೆನಯ್ಯಾ ! ಕಾಯ ಪಲ್ಲಟ ವಾಯಿತ್ತು, ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗ ಸ್ವಾಯತವಾಯಿತ್ತಾಗಿ.

ಟೀ. ಶರಣನ ಅಂಗದಲ್ಲಿ ಅಖಂಡ ಚಿತ್ಪ್ರಭಾಲಿಂಗವು ಉದಯವಾದಾ ಕ್ಷಣವೇ ಲಿಂಗದ ಚಿತ್ಪ್ರಭಾಕಿರಣಶಸ್ತ್ರಂಗಳಿಂದ ಶರಣನೆಂಬಂಗಭಾವವಳಿದು, ಶರಣನೆಲ್ಲಾ ಅಖಂಡ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಲಿಂಗವೆಯಾದನಾಗಿ, ಅಂತು ಲಿಂಗವಾದ ಶರಣನು ತಾನು ಹಿಂದೆ ತನುವಿಡಿದು ಬಂದ ಜನನ ಮರಣದ ಬಾಧೆಗಳಿಲ್ಲವ

ಮಹಾದ್ರು, ಅವನೇನೆಂದಾಯದೆ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವಾಗಿದನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥ.

೮೬

ವ. ಮನದ ಕಾಲತ್ತಲು, ತನುವಿನ ಕಾಲಿತ್ತಲು. ಅನುಭಾವದನುವ ನೆನೆಯುತ್ತ ನೆನೆಯುತ್ತ ಗಮನಗೆಟ್ಟಿತ್ತು. ಲಿಂಗಮುಖದಲಾದ ಸೂಚನೆಯ ಸುಖವ ಕಂಡು ಗಮನಗೆಟ್ಟಿತ್ತು. ಅನುವಾಯಿತ್ತು ಅನುವಾಯಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ತಲ್ಲೀಯವಾಯಿತ್ತು ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬ ಲಿಂಗೈಕ್ಯಂಗೆ.

ಟೀ. ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಶರಣನ ಮನದಲಿವು ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಂಯೋಗಾನುಭಾವದ ಅನುಸಂಧಾನದ ನೆನಪೆಯಾಗಿದ್ದಿತ್ತು. ಬಾಹ್ಯದಲ್ಲಿ ತನುವಿನ ಚರಿತ್ರವೆಲ್ಲಾ ಕ್ರಿಯಾಚಾರಿತ್ರವಾಗಿದ್ದಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಮನದ ಕಾಲತ್ತಲು, ತನುವಿನ ಕಾಲಿತ್ತಲು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಶರಣ ತನ್ನ ನಿಜವಪ್ಪ ಮಹಾಘನಲಿಂಗದತ್ತಲು ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಲಿಂಗವ ನೆನೆಯುತ್ತ ಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯಾನಾಚರಿಸುತ್ತಿಪ್ಪ ಶರಣನತ್ತಲು ಮಹಾಘನಲಿಂಗವು ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಮನಕ್ಕೆ ಸಂಧಾನವಾಗಲು ಆ ಕ್ಷಣವೇ ಸನ್ನಿಧಾನಸುಖದೊಳಗೆ ಮನದ ಬಯಕೆಯಳಿದು ಹೋಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಅನುಭಾವದನುವ ನೆನೆಯುತ್ತ ನೆನೆಯುತ್ತ ಗಮನಗೆಟ್ಟಿತ್ತು. ಲಿಂಗಮುಖದಲಾದ ಸೂಚನೆಯ ಸುಖವ ಕಂಡು ಗಮನಗೆಟ್ಟಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅನುವೆಂದರೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವಪ್ಪ ಲಿಂಗವು. ಅಂತು ಲಿಂಗವು ಶರಣನ ಅಂಗವನೊಳಕೊಂಡು ಅಂಗ ಲಿಂಗವೇಕಾಗಿ ಲಿಂಗವೆಯಾದ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಅನುವಾಯಿತ್ತು ಅನುವಾಯಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ತಲ್ಲೀಯವಾಯಿತ್ತು ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬ ಲಿಂಗೈಕ್ಯಂಗೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

೮೭

ವ. ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ಪುಲ್ಲಿಂಗ ನವುಂಸಕಲಿಂಗವೆಂದೆಂಬರು. ಆದಿ ಅನಾದಿ ಸಂದಣಿ ಸ್ವಯವಾಯಿತ್ತು, ಪ್ರಣವ ಪ್ರಜ್ವಲಿತ ಕುಳವಳಿದಡೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ ನಿಮ್ಮ ಶರಣಂಗೆ.

ಟೀ. ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗವೆಂದೊಡೆ ದೇಹ. ಪುಲ್ಲಿಂಗವೆಂದೊಡೆ ಆತ್ಮನು. ನವುಂಸಕಲಿಂಗವೆಂದೊಡೆ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಪ್ಪ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ಪುಲ್ಲಿಂಗ ನವುಂಸಕಲಿಂಗವೆಂದಡೆಯೂ ಆದಿ ಅನಾದಿಸಂದಣಿಯೆಂದಡೆಯೂ ಒಂದೇ ಅರ್ಥ. ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ : ಆದಿಯೆಂದೊಡೆ ದೇಹ. ಅನಾದಿಯೆಂದೊಡೆ ಆತ್ಮನು. ಸಂದಣಿಯೆಂದೊಡೆ ಮನಕರಣಂಗಳು. ಅಂತಪ್ಪ ದೇಹ ಆತ್ಮ ಮನಕರಣಂಗಳೆಲ್ಲಾ ತನ್ನ ಮುನ್ನಿನ ಸ್ವಯವಪ್ಪ ಲಿಂಗವಾದ ಪರಿಯೆಂತೆಂದೊಡೆ : ಪ್ರಣವಪ್ರಕಾಶವೆಂಬ

ಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶದಿಂದಲಾಯಿತ್ತು. ಅಂತು ಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶದಿಂದ ಲಿಂಗವಾದಲ್ಲಿ ಆ ಲಿಂಗವು ಆನೆಂಬುದೊಂದಿರುವದಾಗಿ ನಿನದರೆ ಆ ಮಹಾಘನಪ್ರಾಣಲಿಂಗವೆಯಾಗಿಪ್ಪ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಪ್ರಾಣವ ಪ್ರಜ್ವಲಿತ ಕುಳವಳಿದಡೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ನಿಮ್ಮ ಶರಣಿಗೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

೮೮

ವ. ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗವಜಿತು, ಲಿಂಗದ ಮೇಲೆ ಅಂಗವಜಿತು, ಭಾವ ತುಂಬಿ ಪರಿಣಾಮವಜಿತು, ನಾಮವಿಲ್ಲದ ದೇವರಿಗೆ ನೇಮ ವೆಲ್ಲಿಯದೋ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ ?

ಟೀ. ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವಾಗಿ ಶರಣನ ಅಂಗವನೊಳಕೊಂಡು ಆ ಅಂಗದೊಳಗೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ, ಅಂಗ ಲಿಂಗವೆಂಬ ಭೇದವಳಿದು ಅಂಗ ಮನ ಭಾವವೆಲ್ಲಾ ಅಖಂಡ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ, ಲಿಂಗಾನಂದ ಸುಖದ ಪರಿಣಾಮವೆ ನೆಲೆಗೊಂಡು ಶಿವೋಹಂ ಎನುತಿದನಾಗಿ, ಆ ಶರಣ ಶಿವೋಹಂ ಎಂಬ ಮಹದಹಂಕಾರದ ಅಜ್ಜಿವದಾಗಿ ನಿಂದಲ್ಲಿ, ದೇವ ಭಕ್ತನೆಂಬ ನಾಮ ಸೀಮೆ, ನೇಮ ವ್ರತಗಳೆಂಬ ಭಿನ್ನಕ್ರಿಯೆಗಳೇನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಮಹಾಘನ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದ್ದ ಶರಣನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೮೯

ವ. ನೆನಹು ಸತ್ತಿತ್ತು. ಭ್ರಾಂತು ಬಂದಿತ್ತು. ಅಜ್ಜಿವು ಅಜಿತಿತ್ತು. ಕುಜುಹುಗೆಟ್ಟಿತ್ತು. ಗತಿಯನಜಿಸಲುಂಟೇ? ಮತಿಯನಜಿಸಲುಂಟೇ? ಅಂಗವೆಲ್ಲಾ ನಷ್ಟವಾಗಿ ಲಿಂಗ ಲೀಯವಾಯಿತ್ತು. ಕಂಗಳಂಗದ ಕಳೆಯ ಬೆಳಗಿನ ಭಂಗ ಹಿಂಗಿತ್ತು ಗೊಹೇಶ್ವರಾ !

ಟೀ. ಕಂಗಳೆಂದರೆ ಜ್ಞಾನದೃಕ್ಯ. ಅಂತವು ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳ ಆತ್ಮಾಂಗವೇ ಶರಣ. ಅಂತು ಜ್ಞಾನಾತ್ಮನಾಗಿದ್ದ ಶರಣನು ತನ್ನ ನಿಜವಪ್ಪ ಲಿಂಗದ ಕಳಾ ಬೆಳಗ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಟ್ಟು ನೆನೆವುದು, ಅಜ್ಜಿವುದು, ಭಾವಿಸುವುದು, ಕ್ರಿಯೆ ಮಾಡುವುದು ಎಲ್ಲವೂ ಶರಣನೆಂಬ ಆತ್ಮಾಂಗಕ್ಕೆ ಬಾಧೆ. ಅಂತು ಬಾಧೆಬಡುತ್ತ ಶಿವಾ ಪೇಕ್ಷನಾಗಿದ್ದ ಶರಣನ ಆತ್ಮಾಂಗವು ಲಿಂಗದೊಳಗೆ ಸಮರಸೈಕ್ಯವಾಗಿ, ಅಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವಾದಲ್ಲಿ, ಶರಣಿಗೆ ಲಿಂಗವ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಟ್ಟು ನೆನೆಯಬೇಕು, ಅಜ್ಜಿಯ ಬೇಕು, ಭಾವಿಸಬೇಕು, ಕ್ರೀವಿದಿದು ಕೂಡಬೇಕು ಎಂಬ ಅವಸ್ಥೆಗಳು ಮೊದಲಾದ ಭವಬಾಧೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಷ್ಟವಾಗಿ, ನಿಶ್ಚಿಂತಸುಖದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದ್ದ ಶರಣನು. ಅಂತವು ಶರಣನ ನಡೆ ನುಡಿ ಚಾರಿತ್ರ ಎಂತಾದಡೆಯೂ ಅಂತಿಂತೆನಬಾರದೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೯೦

ವ. ಸಮುದ್ರ ಘನವೆಂಬೆನೀ ? ಧರಿಯ ಮೇಲಡಗಿತ್ತು. ಧರಿ ಘನ
ವೆಂಬೆನೀ ? ನಾಗೇಂದ್ರನ ಘಣಾಮಣಿಯ ಮೇಲಡಗಿತ್ತು. ನಾಗೇಂದ್ರ
ಘನವೆಂಬೆನೀ ? ಪಾರ್ವತಿಯ ಕಿಞ್ಜುಕುಣಿಕೆಯ ಮುದ್ರೆಯಾಯಿತ್ತು.
ಪಾರ್ವತಿ ಘನವೆಂಬೆನೀ ? ಪರಮೇಶ್ವರನ ಅರ್ಧಾಂಗಿಯಾದಳು.
ಅಂತಹ ಪರಮೇಶ್ವರ ಘನವೆಂಬೆನೀ ? ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗನ
ಶರಣರ ಮನದ ಕೊನೆಯ ಮೊನೆಯ ಮೇಲಡಗಿದನಾಗಿ ನಮ್ಮ
ಶರಣರೇ ಘನವೆಂಬೆ !

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೯೧

ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಸ್ಥಲ ಸಂಪೂರ್ಣ.

ಅಂತು ಸ್ಥಲ ೧೩೪೦ ಶ್ಲೋಕ ೧೧೭೪೦ ವಚನ ೫೨೮೪೦

ಮಂಗಳಂ

ಶ್ರೀ

೧೪ ಶರಣಸ್ಥಲ

*

ಸೂತ್ರ. ಅಂತು ಸರ್ವಕಾರಣವಾದ ಅಖಂಡ ಚಿಚ್ಚೈತನ್ಯಲಿಂಗವೇ ಪ್ರಾಣಸ್ವರೂಪಾದ್ದ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಯ ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಗೆ ತೋರುವ ತೋಪಿಕೆಯೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗಮಯವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿರಲು ಸರ್ವವು ಲಿಂಗಮಯವಾಗಿ ಕಾಂಬ ಚಿದಾದ್ಯಕ್ಕನುಳ್ಳ ಶರಣನೇ ಚಿತ್ ಸ್ವರೂಪು. ಆ ಚಿತ್ ಸ್ವರೂಪವೇ ಲಿಂಗದ ಅಭಿನ್ನ ಚಿಚ್ಚಕ್ತಿ. ಅಂತು ಲಿಂಗದ ಅಭಿನ್ನ ಚಿಚ್ಚಕ್ತಿ ಸ್ವರೂಪವೇ ಶರಣನಾದ ಕಾರಣ ಶರಣನೇ ಸತಿ, ಲಿಂಗವೇ ಪತಿಯೆನಿಸಿತ್ತು. ಆ ಪತಿಯೆನಿಸಿದ ಚಿದಾಘನಲಿಂಗಕ್ಕೆಯೂ, ಆ ಸತಿಯೆನಿಸಿದ ಚಿತ್ ಸ್ವರೂಪಾದ ಶರಣಂಗೆಯೂ ಎಂದೆಂದೂ ವಿಯೋಗವಿಲ್ಲ. ಅದು ಹೇಗೆಂದೊಡೆ : ಚಿನ್ನ ಚಿನ್ನದ ಬಣ್ಣದಂತೆ, ರತ್ನ ರತ್ನದ ಕಾಂತಿಯಂತೆ ಇವುಗಳಾಗಿ, ಅಂತಿವು ಚಿದಾಘನಲಿಂಗದ ಚಿತ್ ಪ್ರಭಾಶಕ್ತಿಯೂ ಆ ಲಿಂಗವ ಕೂಡಿಕೊಂಡೇ ಶರಣರೂಪಾಯಿತ್ತಾಗಿ, ಆ ಶರಣನಂಗದ ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯ ಸುಖಂಗಳನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೇ ಭೋಗಿಸುತ್ತಿವು. ಅಂತು ಭೋಗಿಸುತ್ತಿವು ಲಿಂಗದ ಅಭಿನ್ನದಃವಾಗಿವುನಾಗಿ ಶರಣ ತಾನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಂದು, ಆ ಲಿಂಗಾನಂದಸುಖವೆಲ್ಲಾ ತನ್ನದಾಗಿ ಭೋಗಿಸುತ್ತಿವು ಶರಣ. ಅಂತು ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನದಿಂದ ಲಿಂಗವು ತಾನಾಗಿ ಎರಡಿಲ್ಲದೆ ಅದ್ವಯಜ್ಞಾನಾನಂದದಿಂದಲಿವುುದೇ ಆನಂದಭಕ್ತಿ. ಅಂತವು ಅದ್ವಯಾನಂದ ಭಕ್ತಿ ಸ್ವರೂಪನೇ ಶರಣನಾದ ಕಾರಣ ಶರಣಸ್ಥಲವೆಂದು ಹೇಳಲಾದುದು.

ಶರಣಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಶ್ಲೋಕ :

ಪತಿರ್ಲಿಂಗಂ ಸತೀ ಚಾಹಮಿತಿ ಯುಕ್ತಂ ಸದಾ ತಥಾ
ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಸುಖಂ ಣಾಸ್ತಿ ಶರಣಸ್ಥಲಮುತ್ತಮಂ

ಟೀ. ಲಿಂಗವೇ ಪತಿ, ತಾನೆ ಸತಿಯೆಂಬ ಭಾವದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಿ, ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಂಗಳ ಸುಖವ ತಾನು ಬಯಸದೆ ಇದ್ದಡೆ ಅದು ಶರಣಸ್ಥಲವು. ೧

ಶರಣಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ವಚನ :

ವ. ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಶಿವಬೀಜವಾದವರಿಗಲ್ಲದೆ ವೇದ್ಯವಾಗದು ಶಿವಜ್ಞಾನ, ಶಿವಭಕ್ತಿ. ಲಿಂಗಸ್ಥಲವಳವಡದು, ಜಂಗಮಸ್ಥಲವಳವಡದು, ಪಾದೋದಕ ಪ್ರಸಾದಸ್ಥಲವಳವಡದು ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ. ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರ ಅನುಭಾವ ಭವದುಃಖಿಗಳಿಗಳವಡದು.

ಟೀ. ತಾನು ಶಿವಾಂತಿಕನೆಂದಹುದು, ತನ್ನ ನಿಜವ ತಿಳಿದು ಆಚರಿಸಬಲ್ಲ ಶರಣರಿಗೆ ಶಿವಜ್ಞಾನ ಶಿವಭಕ್ತಿಯಳವಟ್ಟು, ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧ ಘಟಿಸಿ, ಆ ಶರಣನು ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿವುನಲ್ಲದೆ, ದ್ವೈತಭಾವದಿಂದ ಎಂದೂ ಮಲಮಾಯಾದಿ ಕರ್ಮಯುಕ್ತನವು ಜೀವ ತಾನೆಂಬ ಕರ್ಮಕಾಂಡಿಗಳಿಗೆ ಭವ ಕರ್ಮ ನರಕ ತಪ್ಪದೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

ವ. ಉಂಬ ಬಟ್ಟಲು ಬೇಜಿ ಕಂಚಲ್ಲ. ನೋಡುವ ದರ್ಪಣ ಬೇಜಿ ಕಂಚಲ್ಲ. ಭಾಂಡವೊಂದೇ, ಭಾಜನವೊಂದೇ. ಬೆಳಗೆ ಕನ್ನಡಿ ಯೆನಿಸಿತ್ತಯ್ಯಾ ! ಅಹಿದೊಡೆ ಶರಣ. ಮಹಿದೊಡೆ ಮಾನವ. ಮಹಿಯದೆ ಪೂಜಿಸು ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನ.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೨

ವ. ಪೂಜಿಸುವನ್ನಕ್ಕರ ಫಲದಾಯಕ ಕಂಡಾ ! ಸಹಜಸಂಬಂಧದನು ಹುಟ್ಟದನ್ನಕ್ಕ ಎರಡೆಂದೆನಿಸುವುದು. ಗಮನ ನಿರ್ಗಮನವಾಗದ ನನ್ನಕ್ಕ, ಅಸೆಯಾಮಿಷಂಗಳಳಿಯದನ್ನಕ್ಕ ಭಕ್ತಿ ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಯದೋ ? ಘಟದೊಳಗೆ ದಿಟವಾಗಿದರ್ ಪಂಚಭೂತವಳಿಯದನ್ನಕ್ಕ ಕೂಡಲಚೆನ್ನ ಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಶರಣನೆನಿಸಿಕೊಳಲೆಂತು ಬಹುದು ?

ಟೀ. ಒಂದೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ಲಿಂಗಾಂಗವೆರಡಾದಲ್ಲಿ ಅಂಗವಾದ ಆತ್ಮನು ತಾನೆಂದು ತನ್ನ ನಿಜವ ತಿಳಿದು, ಲಿಂಗಾಂಗವೆರಡಕ್ಕೆ ಭೇದವಿಲ್ಲೆಂದಹುದು, ಲಿಂಗ ದಿಂದೊಗೆದ ಪಂಚಭೂತಿಕದೇಹ ಕರಣೇಂದ್ರಿಯಂಗಳನೆಲ್ಲವ ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿಸಿ, ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧದ ಭಕ್ತಿಯೋಗವ ಬಲ್ಲಡೆ ಲಿಂಗವಪ್ಪನೆಂಬುದೀಗ ' ಸಹಜ

ಸಂಬಂಧದ ಅನು ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಭಕ್ತಿಯೋಗವನನುವ ಸವ್ಯುಗಾಜ್ಞಾನೋದಯವಿಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಪೂಜಿಸಿ, ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಫಲ ಪದವ ಬಯಸುವ ಆಸೆಯುಳ್ಳವರು ಭವಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿವನರಾಗಿ, ಅವರು ಶರಣ ಪಥಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲರೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೩

ವ. ರೂಪನೆ ಕಂಡು, ನಿರೂಪನೆ ಕಾಣರು. ತನುವನೆ ಕಂಡು, ಅನುವನೆ ಕಾಣರು. ಆಚಾರವನೆ ಕಂಡು, ವಿಚಾರವನೆ ಕಾಣರು. ಗೊಹೇ ಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ಕುಣುಹನೆ ಕಂಡು ಕೂಡಲಜಿಯದೆ ಕೆಟ್ಟರು.

ಟೀ. ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ರೂಪನೆ ಕಂಡು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿವರಲ್ಲದೆ ಆ ರೂಪಿ ನೊಳಗೆ ನಿರೂಪಾಗಿವು ಪರಮಚಿತ್ತಲಾವಸ್ತುವ ಕಾಣರು ಜ್ಞಾನದೃಕ್ಪಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ವೆಂಬುದೀಗ ' ರೂಪನೆ ಕಂಡು, ನಿರೂಪನೆ ಕಾಣರು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ತನ್ನನು ತನುರೂಪಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿಹರಲ್ಲದೆ ತಾನು ಪರಬ್ರಹ್ಮಾಂತಿಕನೆಂದು ತನ್ನ ಕಾಬ ಜ್ಞಾನ ತನಗಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ತನುವನೆ ಕಂಡು, ಅನುವನೆ ಕಾಣರು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗಾಂಗವೆರಡು ಸ್ವರೂಪವನನುವ ಜ್ಞಾನವಿಚಾರವಿಲ್ಲದೆ ಬಾಹ್ಯಕ್ರಿಯನೆ ಆಚರಿಸಿ ಕೆಟ್ಟರು ಕೆಲಬರು ಎಂಬುದೀಗ ' ಆಚಾರವನೆ ಕಂಡು, ವಿಚಾರವನೆ ಕಾಣರು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ವೇದಾಂತಜ್ಞಾನದಿಂದ ಕೆಲಬರು ಬ್ರಹ್ಮವ ಕುಣು ಹಿಟ್ಟಿರಲ್ಲದೆ ಆ ಕುಣುಹಿಟ್ಟು ಪರಬ್ರಹ್ಮವ ಕೂಡುವ ಭಕ್ತಿಯೋಗವನನುವದೆ ಕೆಟ್ಟರು ವೇದಾಂತಜ್ಞಾನಿಗಳೆಂಬುದೀಗ ' ಗೊಹೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ಕುಣುಹನೆ ಕಂಡು ಕೂಡಲಜಿಯದೆ ಕೆಟ್ಟರು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೪

ವ. ಹರಿದಜಿಸಿಹೆನೆಂದಡೆ ಮನವಿಕಾರ. ಸುಳಿದಜಿಸಿಹೆನೆಂದಡೆ ಪವನ ವಿಕಾರ. ನಿಂದಜಿಸಿಹೆನೆಂದಡೆ ದೇಹವಿಕಾರ. ಒಳಗಜಿಸಿಹೆನೆಂದಡೆ ಜ್ಞಾನವಿಕಾರ. ಅಜಿಸಲಿಲ್ಲದೆ ಬೆರಸಬಲ್ಲಡೆ ಆತನೇ ಶರಣ ಗೊಹೇ ಶ್ವರಾ !

ಟೀ. ಫಲ ಪದ ಮುಕ್ತಿಗಳ ಬಯಸಿ ಹಲವು ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಂಗಳ ತಿರುಗು ವುದೆಲ್ಲಾ ಮನವಿಕಾರವೆಂಬುದೀಗ ' ಹರಿದಜಿಸಿಹೆನೆಂದಡೆ ಮನವಿಕಾರ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಕುಂಭಕ ಪೂರಕದಿಂದ ವಾಯುವ ಹತ್ತಿಸಿ ಇಳುಹುತ್ತ ವಾಯು ಮುಖದಿಂದ ಯೋಗವ ಸಾಧಿಸುವ ಯೋಗವೆಲ್ಲವೂ ವಾಯುವಿಕಾರವೆಂಬುದೀಗ ' ಸುಳಿದಜಿಸಿಹೆನೆಂದಡೆ ಪವನವಿಕಾರ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಂಗಳ ನಿಗ್ರಹವ ಮಾಡಿ ಬಂಧನಕ್ಕಿಕ್ಕಿ ನಿಲಿಸಿ ತಪೋಮುಖದಿಂದ ಮೋಕ್ಷವ ಸಾಧಿಸಿಹೆ

ನೆಂಬುದೆಲ್ಲಾ ದೇಹವಿಕಾರವೆಂಬುದೀಗ 'ನಿಂದಲಿಸಿಹೆನೆಂದಡೆ ದೇಹವಿಕಾರ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ತನ್ನಾತ್ಮವಿಚಾರವ ವಿಚಾರಿಸುವ ಜ್ಞಾನವೆಲ್ಲವೂ ಜ್ಞಾನವಿಕಾರವೆಂಬುದೀಗ ' ಒಳಗಲಿಸಿಹೆನೆಂದಡೆ ಜ್ಞಾನವಿಕಾರ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಅಲಸುವ ಭಿನ್ನಜ್ಞಾನದ ವಿಕಾರ ಭಾವನೆಗಳೇನೂ ಇಲ್ಲದೆ ತನ್ನಂಗ ದೊಳಹೊಜಿಗೆ ಅನನ್ಯವರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿವೆ, ಅಖಂಡ ಚಿಚ್ಚೈತನ್ಯಲಿಂಗವ ತನಗನ್ಯ ವಿದದೆ ಅಜ್ಞೆದು ಬೆರೆದು ಭಿನ್ನದೋಜಿವೆ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿವೆ ಭಕ್ತಿಯೋಗವ ಬಲ್ಲಾ ತನೇ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಅಜ್ಞೆಸಲಿಲ್ಲದೆ ಬೆರಸಬಲ್ಲಡೆ ಆತನೇ ಶರಣ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದ ಕ್ಕರ್ಥ.

೫

ವ. ಭವವಿರಹಿತಂಗೆ ಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡುವವರು ನೀವು ಕೇಳಿರಣ್ಣಾ ! ಭವ ಬಾಧೆಯೋಗೆ ನೀವಿದುರ್ ಅಭವನ ಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡುವ ಪರಿಯಿ ನ್ನೆಂತೋ ? ತಾನಭವನಾದಲ್ಲದೆ ಸಹಜಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡಬಾರದು ಗೊಹೇಶ್ವರಾ !

ಟೀ. ಎಂದೆಂದೂ ಮಲಮಾಯಾದಿಯುಕ್ತರಾಗಿ ಭವಭವಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿಹ ಜೀವ ತಾನೆಂದು ದ್ವೈತಭಾವದಿಂದ ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಪೂಜಿಸಿದವರೆಲ್ಲರೂ ಭವಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿಹರು. ಅಂತು ಭವಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿಹ ಜೀವರು ಮಾಡಿದ ಪೂಜೆ ಶಿವಂಗೆ ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲ. ಮತ್ತೆಂತೆಂದಡೆ : ಶಿವ ತಾನೆ ಪೂಜ್ಯ ಪೂಜಕನಾಗಿರಬೇ ಕೆಂದು ಲಿಂಗಾಂಗವೆರಡಾದಲ್ಲಿ, ಅಂಗವಾದ ಶಿವಾತ್ಮನು ತಾನೆಂದು ತನ್ನ ನಿಜವ ನಜ್ಞೆದು ಭಿನ್ನಭಾವವಿಲ್ಲದೆ, ಮಾಡುವ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಬವೆರಡೂ ಶಿವನೆಂದು ಅಭಿನ್ನ ಭಾವ ಘಟಿಸಿ ಮಾಡುವ ಭಕ್ತಿಯೇ ಶಿವಂಗೆ ಅರ್ಪಿತವಾಗಿ, ಆ ಭಕ್ತ ಶಿವನಪ್ಪ ನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೬

ವ. ಶಿವ ಶಕ್ತಿ ಸಂಪುಟವೆಂಬುದೆಂತು ಹೇಳಿರಣ್ಣಾ ? ಶಿವನೇ ಚೈತನ್ಯಾ ತ್ಮಕನು. ಶಕ್ತಿಯೇ ಚಿತ್ತು. ಇಂತೀ ಚೈತನ್ಯಾತ್ಮನೇ ಚಿತ್ಸ್ವರೂಪ ನೆಂದು ಅಜ್ಞೆಯಬಲ್ಲರೆ ಆತನೇ ಶರಣ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ.

ಟೀ. ಶಿವ ಶಕ್ತಿಗಳೆಂಬ ಭಿನ್ನ ಪ್ರಕೃತಿವುರುಷಂಗಳ ನಿವೃತ್ತಿಮಾಡಿ ಶಿವ ನೆಂಬುದೇ ಚೈತನ್ಯಾತ್ಮಕನೆಂದಜ್ಞೆದು, ಆ ಚೈತನ್ಯಾತ್ಮಕನ ಚಿತ್ಪ್ರಭಾಸಾಮರ್ಥ್ಯವೇ ಶಕ್ತಿ. ಅಂತು ಶಿವಚೈತನ್ಯವು ತನ್ನ ಚಿತ್ಪ್ರಭಾವತೆಯಿಂದ ಶರಣರೂಪಾದ. ಅಂತಾದ ಶರಣ ತಾನೆಂದು ತನ್ನ ನಿಜವನಜ್ಞೆಯಬಲ್ಲಾತನೇ ಶರಣನೆಂಬುದೀ ವಚ ನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೭

ವ. ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಭವಿಯನೊಳಕೊಂಡು, ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯ ನೊಳಕೊಂಡು, ಆತ್ಮಸಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದವನೊಳಕೊಂಡಿವು ಭಕ್ತರ ನಾರನೂ ಕಾಣೆನಯ್ಯಾ ನಾನು ! ಇಷ್ಟಲಿಂಗೈಕ್ಕರ ಕಾಣೆನಯ್ಯಾ ನಾನು ! ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಸುಳಿದಾಡುವ ತನುಗುಣಾದಿಗಳ ಮನ ಗುಣಾದಿಗಳ ಪ್ರಾಣಗುಣಾದಿಗಳ ಕಳೆದಲ್ಲಿ ಶರಣರಹರೇ ? ತನು ಮನ ಧನವ ಕೊಟ್ಟಲ್ಲಿ ಭಕ್ತರಹರೇ ? ಉಂಬವರ ಕಂಡು ಕೈನೀಡಿ ದರೆ ಪ್ರಸಾದಿಗಳಹರೇ ? ಅಂತರಂಗ ಬಹಿರಂಗ ಆತ್ಮಸಂಗ ಈ ತ್ರಿವಿಧದ ಭೇದವ ಗೊವೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಬಲ್ಲ.

ಚೀ. ಭವಿಯೆಂದರೆ ಪರಶಿವಲಿಂಗವು. ಅಂತಃ ಪರಶಿವಲಿಂಗವ ಅಂತ ರಂಗದಜೀವಿಂದ ಅಜ್ಜಿದು ಗ್ರಹಿಸಿ ಹಿಂಗದಿರಬೇಕೆಂಬುದೀಗ ' ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಭವಿಯನೊಳಕೊಂಡು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ತನ್ನ ಅಂತರಂಗದಜೀವಿ ನೊಳಗೆ ಸರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ಪರಮಲಿಂಗವ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವಾಗಿ ಬಹಿ ರಂಗಕ್ಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯವ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಭಿನ್ನಭಾವವಿಲ್ಲದೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕ್ರಿಯೆನಾ ಚರಿಸಬೇಕೆಂಬುದೀಗ ' ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯನೊಳಕೊಂಡು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಅಂತರಂಗಬಹಿರಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ, ಅಂಗಭಾವವಳಿದು, ಆತ್ಮಗೆ ಆ ಲಿಂಗಸಂಯೋಗ ಘಟಿಸಿ, ಆತ್ಮನೆಲ್ಲಾ ಪರಶಿವ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಲಿಂಗಾನಂದಸುಖಪ್ರಸಾದವ ಸುಖಿಸುತ್ತಿಹನು. ಅಂತು ಸುಖ ಸುತ್ತಿಹ ಭಕ್ತನಪೂರ್ವವೆಂಬುದೀಗ ' ಆತ್ಮಸಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದವನೊಳಕೊಂಡಿವು ಭಕ್ತರ ಕಾಣೆನಯ್ಯಾ ನಾನು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವಿದಿದು, ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಯೋಗಿಯಾಗಿ, ಅಂಗಭಾವವಳಿದು ಲಿಂಗವೆ ಯಾಗಿವು ಶರಣನಪೂರ್ವವೆಂಬುದೀಗ ' ಇಷ್ಟಲಿಂಗೈಕ್ಕರ ಕಾಣೆನಯ್ಯಾ ನಾನು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಅಂಗ ಕರಣೇಂದ್ರಿಯಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿವು ಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯಾನಜಿಯದೆ ಬಜಿದೆ ಮನ ಕರಣೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದನೆಂಬಾತ ಶರಣನಲ್ಲ. ತನುಮನಧನಗಳ ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ನಾನು ಭಕ್ತ ಸೆಂಬಾತ ಭಕ್ತನಲ್ಲ. ಪ್ರಸಾದವನುಂಬ ಪ್ರಸಾದಿಗಳ ಕಂಡು ಕಾಲೋಚಿತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆ ಕೈಯ ನೀಡಿಕೊಂಬಾತ ಪ್ರಸಾದಿಯಲ್ಲ. ಅದುಕಾರಣ ಅಂತು ಅಂತ ರಂಗದಜೀವಿಂದ ಬಹಿರಂಗದ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಆತ್ಮನು ಲಿಂಗವಾಗಿವುದ ಶರಣರೇ ಬಲ್ಲರಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾರೂ ಅಜಿಯರೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ಲ

ವ. ಸತ್ಯವಿದೆ, ಸಮಾಧಾನವಿದೆ, ಮನಕ್ಕೆ ಬಾರದಿದೇನಯ್ಯಾ ? ಸರ್ವ ಸನ್ಮತವೆಂಬ ಸುಖವಿದೆ, ಮನಕ್ಕೆ ಸೋಂಕದಿದೇನಯ್ಯಾ ? ಆನೆಂಬುದೊಂದು ಘನವಿದೆ, ಮನಕ್ಕೆ ತೋಟದಿದೇನಯ್ಯಾ ? ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವ ಭ್ರಮೆಯೋ !

ಟೀ. ಸತ್ತು ಚಿತ್ತಾನಂದವಪ್ಪ ನಿತ್ಯವಸ್ತು ಅಂಗದೊಳಹೊಜಿಗೆ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿದ್ದು ಮನವ ವೇಧಿಸದೆ, ಮನವ ಸೋಂಕದೆ, ಮನಕ್ಕೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಇಪ್ಪುದು ಅದೇಕೆಯಾಯೆಂದಡೆ : ಮನದಜಿವು ದೇಹದ ಭ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ಭ್ರಮೆಗೊಂಡಿವ್ವ ಕಾರಣವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

ವ. ತೆಜನನಜಿವುದಪೂರ್ವ. ಅಜಿದು ಮಜಿವುದಪೂರ್ವ. ಕೂಡೆ ಶರಣೆಂಬುದಪೂರ್ವ. ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನ ಭಕ್ತಿಯಭಿಮಾನಿಯ ಜವ್ವನದಂತೆ !

ಟೀ. ದೇಹಿಯಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗಿ ತಾನು ಶಿವನೆಂದು ತನ್ನ ನಿಜವನಜಿವುದು ಅಪೂರ್ವವೆಂಬುದೀಗ ' ತೆಜನನಜಿವುದಪೂರ್ವ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ತಾನು ಶಿವನೆಂದು ತನ್ನ ನಿಜವನಜಿವದಲ್ಲಿ ಶಿವಭಾವ ನೆಲೆಗೊಂಡು ದೇಹಸಂಸಾರದಹಂ ಮಮತೆಗಳ ಮಜಿವುದಪೂರ್ವವೆಂಬುದೀಗ ' ಅಜಿದು ಮಜಿವುದಪೂರ್ವ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ತಾನು ಶಿವನೆಂದ ಜಿವಿದು, ದೇಹೋಹಂ ಮಮತೆಯ ಮಜಿದು ಶಿವಜ್ಞಾನವಾಗಿದಾರ್ಥವೇ ಶಿವನೆಂದಾಸೋಹಿಯಾಗಿ ಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡುವುದಪೂರ್ವವೆಂಬುದೀಗ ' ಕೂಡೆ ಶರಣೆಂಬುದ ಪೂರ್ವ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಪ್ಪ ಭಕ್ತನ ಕಾಯವೇ ಶಿವನ ಕಾಯವಾಗಿ, ಆ ಭಕ್ತನ ಕಾಯಸುಖಂಗಳನೆಲ್ಲವ ಶಿವನೇ ಸುಖಿಸುತ್ತಿಹನು, ಅದು ಹೇಗೆಂದಡೆ: ಪತಿವ್ರತಾಂಗನೆಯ ಜವ್ವನದ ಮೀಸಲಾಂಗದ ಸುಖವನೆಲ್ಲವನೂ ಪತಿಯೇ ಭೋಗಿಸುವಂತೆ ಎಂಬುದೀಗ ' ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನ ಭಕ್ತಿಯಭಿಮಾನಿಯ ಜವ್ವನದಂತೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

ವ. ನೋಡುವುದ ನೋಡಲಜಿಯದೆ ಕೆಟ್ಟಿತಿ ಜಗವೆಲ್ಲಾ ! ನೋಡುವುದ ನೋಡಬಲ್ಲರೆ ಕೂಡಲಿಲ್ಲ ಅಗಲಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ನೋಟದ ಕೂಟದ ಅಗಲದ ಸುಖವನು ಗೊಹೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣರೆ ಬಲ್ಲರು.

ಟೀ. ಜ್ಞಾನೋದಯದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮವನಾಲೋಕಿಸುತ್ತಿವರು. ಆ ನೋಡುವ ತಾನೆಲ್ಲಾ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬುದ ತಿಳಿದು ನೋಡಲಿಹೆಯದೆ, ಬ್ರಹ್ಮವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು, ನೋಡೆನೆಂದು ಜಗವೆಲ್ಲಾ ಕೆಟ್ಟುಹೋದರೆಂಬುದೀಗ ' ನೋಡುವುದ ನೋಡಲಿಹೆಯದೆ ಕೆಟ್ಟಿತಿ ಜಗವೆಲ್ಲಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಜ್ಞಾನದೃಕ್ಕಿಂದ ನೋಡುವಾತನೆಲ್ಲಾ ಬ್ರಹ್ಮವಾಗಿ ತನ್ನ ತಾ ಕಾಣಬಲ್ಲಡೆ, ತಾನೆಲ್ಲಾ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಯಾಗಿವನಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಕೂಡಲಿಲ್ಲ ಅಗಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ನೋಡುವುದ ನೋಡಬಲ್ಲಡೆ ಕೂಡಲಿಲ್ಲ ಅಗಲಿಲ್ಲ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಜ್ಞಾನದಿಂದ ತನ್ನನೆ ನೋಡಿ ಕಂಡು, ತಾನೆ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದು ತನ್ನ ನಿಜವನಹಿದ ಅಹಿವ ಮಹಿದು ವಿಯೋಗಿಯಾಗದೆ ಬ್ರಹ್ಮವೆಯಾಗಿವ ಭಕ್ತಿಯೋಗವ ಶರಣನೆ ಬಲ್ಲನಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾರೂ ಅಹಿಯರೆಂಬುದೀಗ ' ನಿಮ್ಮ ನೋಟದ ಕೂಟದ ಅಗಲದ ಸುಖವನು ಗೊಹೇಶ್ವರಾ ನಿಮ್ಮ ಶರಣರಿ ಬಲ್ಲರು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೧೧

ವ. ಕುಲಮದವಳಿಯದನ್ನಕ್ಕ ಶರಣನಾಗಲೇಕೆ ? ವಿಧಿವಶ ಬಿಡದನ್ನಕ್ಕ ಭಕ್ತಿ ಏಕೆ ? ಹಮ್ಮಿನ ಸೊಮ್ಮಿನ ಸಂಬಂಧವ ಬಿಟ್ಟು ಕಿಂಕರ ಕಿಂಕರನಾಗಿರಬೇಕು. ಹೆಪ್ಪನೆಹಿದ ಹಾಲು ಕೆಟ್ಟು ತುಪ್ಪವಪ್ಪಂತೆ ಇವರು ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣರು.

ಟೀ. ಗುರುಕರುಣದಲ್ಲಿ ಪುನರ್ಜಾತನಾದ ಭಕ್ತನು ಕುಲಮದ ಮೊದಲಾದ ಅಷ್ಟಮದಂಗಳ ಬಿಡಬೇಕು. ಕಾಲಭಯ ಭಕ್ತಂಗಿಲ್ಲವೆಂಬ ನಿಶ್ಚಯವಿರಬೇಕು. ತನು ಮನ ಧನ ತನ್ನವೆಂಬ ಅಹಂ ಮಮತೆಗಳಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲವೂ ಶಿವ ಸೊಮ್ಮೆಂದು ಶಿವಗಣಂಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಶಿವಶರಣರ ಆಳಿನಾಳೆಂದಿವ ಭಕ್ತಿಯನೆ ಬಿಡದಿರಬೇಕು. ಅಂತಪ್ಪ ಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯೆಗಳವಟ್ಟಿಡೆ ಆ ಶರಣನೇ ಲಿಂಗವಾಗಿವನು; ಮರಳಿ ಮಾನವನಾಗನು. ಅದು ಹೇಗೆಂದಡೆ : ಹೆಪ್ಪನೆಹಿದ ಹಾಲು ಕೆಟ್ಟು ತುಪ್ಪವಾದ ಬಳಿಕ ಮರಳಿ ಹಾಲಾಗದ ಹಾಂಗೆ ಎಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೧೨

ವ. ಮಣ್ಣು ಮಡಕೆ ಮಣ್ಣಾಗದು ಕ್ರಿಯೆಳಿದು. ಬೆಣ್ಣೆ ಕರಗಿ ತುಪ್ಪವಾಗಿ ಮರಳಿ ಬೆಣ್ಣೆಯಾಗದು ಕ್ರಿಯೆಳಿದು. ಿಕಬ್ಬನ ಹೊನ್ನಾಗಿ ಹೊನ್ನು ಕಬ್ಬನವಾಗದು ಕ್ರಿಯೆಳಿದು. ಮುತ್ತು ನೀರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಮತ್ತೆ ನೀರಾಗದು ಕ್ರಿಯೆಳಿದು. ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರು ಮರಳಿ ಮಾನವರಾಗರು ಕ್ರಿಯೆಳಿದು.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೧೩

ವ. ಪರತತ್ವದ ನಿಜಸಂಯುಕ್ತರ, ಅನು ನೀನೆನ್ನದಿಹ ಶಬ್ದಸುಖಗಳ ತೋಟಾ ಎನಗೆ ! ಮಹಾನುಭಾವರ ತೋಟಾ ಎನಗೆ ! ಲಿಂಗವೇ, ಲಿಂಗೈಕ್ಯರ, ಲಿಂಗಸುಖಗಳ, ಲಿಂಗಗೂಡಾಗಿವ್ವರ, ಲಿಂಗಾಭಿಮಾನಿಗಳ ತೋಟಾ ಎನಗೆ ! ಅಹೋ ರಾತ್ರಿ ನಿಮ್ಮ ಶರಣರ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ರಿಸು ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೧೪

ವ. ಮರಮರಮಥನದಿಂದ ಅಗ್ನಿಹುಟ್ಟಿ ಮರನೆಲ್ಲವ ಸುಡದಿಪ್ಪುದೇ ಅಯ್ಯಾ ? ಮಹಾನುಭಾವರ ಸಂಗದಿಂದ ಜ್ಞಾನಾನ್ನಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಎನ್ನ ಮನದ ಅವಗುಣಗಳ ಸುಡದಿಪ್ಪುದೇ ಅಯ್ಯಾ ? ಇದು ಕಾರಣ ಮಹಾನುಭಾವಿಗಳ ತೋಟಾ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೧೫

ವ. ಅನುಭಾವವಿಲ್ಲದ ಭಕ್ತಿ ಅನುವಿಗೆ ಬಾರದು. ಅನುಭಾವವಿಲ್ಲದ ಲಿಂಗ ಸಮರಸಸುಖವನೀಯದು. ಅನುಭಾವವಿಲ್ಲದ ಪ್ರಸಾದ ಪರಿಣಾಮವ ಕೊಡದು. ಅನುಭಾವವಿಲ್ಲದೆ ಅಪಾಯಬಾರದು. ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾ ಸನ್ನಿಹಿತವುಳ್ಳದೆ ಶಿವಶರಣರ ಸಂಗವೇತಕ್ಕೆ ಎನಲುಂಟೇ ? ಕೂಡಲಸಂಗಮವೇವಯ್ಯಾ, ನಿಮ್ಮ ಅನುಭಾವವ ಮಾತಿನ ಮಥನ ವೆನಬಹುದೇ ?

ಟೀ. ತನ್ನ ನಿಜವೇ ಲಿಂಗವೆಂದಹುದು, ಲಿಂಗಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡಿ ಲಿಂಗವೆ ಯಾಗಿದ್ದೆನೆಂಬಾತಗೆ ಲಿಂಗಾನುಭಾವಿಗಳ ಅನುಭಾವದ ಕೇಳಿಕೆಯ ಬಿಡದೆ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗದ ನಿಜಸುಖವನನುಭವಿಸುವ ಅನುವಿನ ಭಕ್ತಿಜ್ಞಾನ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೧೬

ವ. ಕೆಲವು ಹಳ್ಳ ಬಾವಿಗಳು ಮೈದೆಗೆದರೆ ಗುಳ್ಳೆ ಗೊರಜೆ ಚಿಪ್ಪುಗಳ ಕಾಣಬಹುದು. ವಾರುಧಿ ಮೈದೆಗೆದರೆ ರತ್ನಗಳ ಕಾಣಬಹುದು. ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರು ಮನದೆಹುದು ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಲಿಂಗವೇ ಕಾಣಬಹುದು.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೧೭

ವ. ಪರತತ್ತ್ವದೊಳಗೆ ಇರಬಲ್ಲರೆ ಉಣಲಾಗದು, ಉಣದಿರಲಾಗದು. ಎಲ್ಲರ ಸಂಗತವಾಗದು, ಬೇಟೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬನೇ ಇರಲಾಗದು. ತಾಯಿ ಸತ್ತ ಅಜ್ಜದಿಂಗಳಿಗೆ ತಾನು ಹುಟ್ಟಿದ ಮೂಲ ಗೊಪ್ಪೇಶ್ವರಾ !

ಟೀ. ಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮವನವೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮವಾದೆನೆಂಬಾತನು ದೇಹೇಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯವದಾರ್ಥಗಳ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವಿಲ್ಲದೆ ಭುಂಜಿಸಲಾಗದು. ಅಂತು ವಿಷಯವದಾರ್ಥಗಳೆಲ್ಲವನು ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವ ಮಾಡಿ, ಪ್ರಸಾದಿಯಾಗಿ ಭುಂಜಿಸ ಬೇಕೆಂಬುದೀಗ 'ಪರತತ್ತ್ವದೊಳಗೆ ಇರಬಲ್ಲಡೆ ಉಣಲಾಗದು, ಉಣದಿರಲಾಗದು' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ದೇಹೇಂದ್ರಿಯ ಕರಣಂಗಳ ಸಂಗವ ಬಿಟ್ಟು, ಆ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯ ಕರಣಂಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿ ಆತ್ಮನು ಲಿಂಗಸಂಯೋಗಿಯಾಗಿರಬೇಕೆಂಬುದೀಗ ' ಎಲ್ಲರ ಸಂಗತವಾಗದು, ಬೇಟೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬನೇ ಇರಲಾಗದು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಮಾಯೆಯಿಂದ ಜನಿಸಿದ ಮಾಯಾದೇಹ ಕರಣಂಗಳೆಲ್ಲವೂ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವಾಗಿ ಆ ಮಾಯಾದೇಹವಾಸನೆಯಳಿದು ಹೋದಲ್ಲಿ ಮಾಯೆಯಳಿದು ಹೋಯಿತ್ತು. ಅಂತು ಮಾಯೆಯಳಿದು ಹೋದ ಶರಣನೆಲ್ಲಾ ಬಚ್ಚಬಿಡಿಯ ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನೆಯಾಗಿ, ತನ್ನ ಮುನ್ನಿನಂತೆ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆ ಯಾಗಿಪ್ಪನೆಂಬುದೀಗ ' ತಾಯಿ ಸತ್ತ .ಅಜ್ಜದಿಂಗಳಿಗೆ ತಾನು ಹುಟ್ಟಿದ ಮೂಲ ಗೊಪ್ಪೇಶ್ವರಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ.

೧೮

ವ. ಬ್ರಹ್ಮಂಗೆ ವಾಕ್ಪರುಷ. ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ನಯನಪರುಷ. ರುದ್ರಂಗೆ ಹಸ್ತ ಪರುಷ. ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರಿಗೆ ಪಾದವೇ ಪರುಷ.

ಟೀ. ಬ್ರಹ್ಮನು ಜಗಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು ನುಡಿದಲ್ಲಿ ಜಗ ಸೃಷ್ಟಿಯಹು ದೆಂಬುದೀಗ ' ಬ್ರಹ್ಮಂಗೆ ವಾಕ್ಪರುಷ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ವಿಷ್ಣು ಜಗವ ನೋಡಿ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿಹನೆಂಬುದೀಗ ' ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ನಯನಪರುಷ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ರುದ್ರನ ಹಸ್ತದಿಂದ ಜಗತ್ ಸಂಹಾರವಹುದೆಂಬುದೀಗ ' ರುದ್ರಂಗೆ ಹಸ್ತಪರುಷ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಇಂತೀ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಂತೆಲ್ಲ ಶರಣರ ಪಾದವು. ಶರಣು ಮೊಕ್ಕ ಭಕ್ತಜನಂಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಿತಿ ಲಯಂಗಳ ಕಳೆದು ನಿತ್ಯವಪ್ಪ ಶಿವಪದವ ಕೊಡುತ್ತಿಹುದೆಂಬುದೀಗ ' ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರಿಗೆ ಪಾದವೇ ಪರುಷ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ.

೧೯

ವ. ಐದು ಿಮನವಿ ಕುಟ್ಟಿ ಒಂದು ಿಮನವಿ ಮಾಡು ಕಂಡಾ ಮದವಳಿಗೆ. ಇದು ನಮ್ಮ ಬಾಳುವೆ ಮದವಳಿಗೆ. ಇದು ನಮ್ಮ ವಿಸ್ತಾರ ಮದವಳಿಗೆ. ಮದವಳಿದು ನಿಜವುಳಿದ ಬಳಿಕ ಅದು ಸತ್ಯ ಕಾಣಾ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ !

ಟೀ. ಅಯ್ಯ ಮುಖವಾಗಿ ಹರಿವ ಮನವ ಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಮಥನಿಸಿ ಮಥನಿಸಿ, ಲಿಂಗದೊಳಗೊಂದುಗೂಡಿ, ಅಷ್ಟತನುವಿನ ಮದಂಗಳಳಿದಡೆ ಆತ್ಮನು ತನ್ನ ಮುನ್ನಿನ ನಿಜವಪ್ಪ ಸತ್ತು ಚಿತ್ತಾನಂದ ನಿತ್ಯಪರಿಪೂರ್ಣ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಬಾಳುವನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೨೦

ವ. ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ನೀವು ತಿಳಿದು ನೋಡಿರೇ, ಅನ್ಯವಿಲ್ಲ ಕಾಣಿರಣ್ಣಾ. ಅಜ್ಞಾನ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ತದ್ಗತವಾಗಿ ಅದೆ. ಅನ್ಯಭಾವನು ನೆನೆಯದೆ ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನೊಯಲು ಬಲ್ಲದೆ ತನ್ನಲ್ಲಿ ತನ್ಮಯನು ಗೊಪ್ಪಿರಾ.

ಟೀ. ಲಿಂಗವು ತನಗೆ ಅನ್ಯವೆಂದು ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಭಾವಿಸಿ ಕ್ರಿಯೆ ನಾಚರಿಸದೆ ತನ್ನ ಚೈತನ್ಯಜ್ಞಾನವೇ ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪೆಂದು ತನ್ನ ತಾನೊಂದು ಅನನ್ಯ ಭಾವಿಯಾಗಿ ಲಿಂಗವ ಭಾವಿಸಬಲ್ಲದೆ ತಾನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿಪ್ಪನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೨೧

ವ. ತನ್ನವ ಮಹಿದು ದೇವರ ಕಂಡೆನೆಂಬ ಕಾರಣ ಹರಿ ಸುರ ಬ್ರಹ್ಮಾ ದಿಗಳೆಲ್ಲರು ತಲೆ ಕೆಳಗಾಗಿ ಹೋದರು ! ಆ ದೇವರ ಮಹಿದು ತನ್ನವನೊಂದುಂಟಾದರೆ ತಾನೆ ದಿಟವೆಂದನಂಬಿಗ ಚೌಡಯ್ಯ.

ಟೀ. ಅಜ್ಞಾನಭಾವದಿಂದ ಭಿನ್ನಜೀವರಾಗಿ ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಪೂಜಿಸಿ ಭವಕ್ಕೆ ಹೋದರು ಹರಿ ಸುರ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳೆಲ್ಲರು. ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಅಜ್ಞಾನವೆಂದು ಲಿಂಗವು ತಾನೆಂದೊಂದು ಲಿಂಗವ ಅನನ್ಯಭಾವದಿಂದ ಭಾವಿಸಬಲ್ಲದೆ ತಾನು ಲಿಂಗವವು ಎಂದು ತಪ್ಪದೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೨೨

ವ. ತನ್ನವ ಹುಸಿಮಾಡಿ ಇನ್ನೊಂದು ದಿಟಮಾಡುವ ಅಣ್ಣಂಗೆ ನಂಬುಗೆ ಇನ್ನಾವುದಯ್ಯಾ ? ತನ್ನೊಳಗಿದ್ದ ಘನವ ತಾ ತಿಳಿಯಲಿಹಿಯದೆ

ಪರಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ತಲೆಯಿಕ್ಕಿ ತೆಗೆದನೆಂಬ ಅಣ್ಣ ಗಾವಿಲನೆಂದನಂಬಿಗ
ಹೌಡಯ್ಯ.

ಟೀ. ತನ್ನ ಜೀವಾತ್ಮನೆ ಅಂಗ, ಆ ಅಂಗದ ಚೈತನ್ಯವೇ ಮಹಾಲಿಂಗ. ಅಂತಿಷ್ಟ ಲಿಂಗಾಂಗವೆರಡೂ ಒಂದೇ ವಸ್ತುವೆಂದು ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧದ ಭೇದವ ತಿಳಿದು ಲಿಂಗವಾಗಲಿಷೆಯದೆ, ಹುಸಿಜೀವ ತಾನೆಂದು ಸತ್ತುಚಿತ್ತಾನಂದವುಳ್ಳದೇ ಪರಬ್ರಹ್ಮನೆಂದು ಭೇದವ ಮಾಡಿ, ಬ್ರಹ್ಮದ ಪರಿಪೂರ್ಣತ್ವವನಿಷೆಯದೆ ಅವಿಶ್ವಾಸಿಗಳಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನದಿಂದ ಸಾಧಿಸಿಹೆನೆಂಬವರೆಲ್ಲರೂ ಬಿಟ್ಟು ಧಾಸ್ಯಗಳಿರಿಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೨೩

ವ. ಸಾವ ಜೀವ ಬಿಂದುವಿನ ಸಂಚ. ಸಾಯದ ಜೀವ ಪ್ರಾಣದ ಸಂಚ. ಸಾವ ಜೀವದ, ಸಾಯದ ಪ್ರಾಣದ, ಎರಡು ಭೇದವನಿಷೆಯದಿದರಡೆ ಲಾಂಛನಧಾರಿ. ಸಾವ ಜೀವದ, ಸಾಯದ ಪ್ರಾಣದ, ಈ ಎರಡು ಭೇದವ ಭೇದಿಸಿ, ಅಜಿವು ಕಣ್ಣಿಡಿದ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಸಂಬಂಧ ವಂತಿರಲಿ, ಮತ್ತೆಯೂ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಸಂಬಂಧವೇ ಬೇಕು. ಇಂತೀ ಉಭಯಸಂಬಂಧವಳಿದ ಸಂಬಂಧ ನಿಜವಾಯಿತ್ತು ಕೂಡಲಚೆನ್ನ ಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣಗೆ.

ಟೀ. ಬಿಂದುವೆಂದಡೆ ದೇಹ. ಅಂತು ಶಿವಾಂಶಿಕನಾದ ಆತ್ಮನು ದೇಹ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಜೀವನಾಗಿ ಸತ್ತು ಹುಟ್ಟುತ್ತಿಹನೆಂಬುದೀಗ ' ಸಾವ ಜೀವ ಬಿಂದು ವಿನ ಸಂಚ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಿಷ್ಟ ಜೀವಾತ್ಮನೆ ಅಂಗವಾಗಿ ಆ ಅಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಸ್ವರೂಪನಾಗಿ ಚಿತ್ ಪರಮಚೈತನ್ಯಲಿಂಗವಿದು, ಆ ದೇಹಕರಣಗಳ ಅನಿತ್ಯವ ಹೊದ್ದದೆಯಿಹನೆಂಬುದೀಗ ' ಸಾಯದ ಜೀವ ಪ್ರಾಣನ ಸಂಚ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ದೇಹಸಂಬಂಧದಿಂದ ಸತ್ತು ಹುಟ್ಟುತ್ತಿಹ ಜೀವಾತ್ಮನೇ ಅಂಗ ಸ್ವರೂಪೆಂದು, ಆ ಅಂಗದ ಚೈತನ್ಯಪ್ರಾಣಸ್ವರೂಪೇ ನಿತ್ಯವಪ್ಪ ಲಿಂಗವೆಂದು ತಿಳಿದು, ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಯೋಗಿಗಳಾಗಲಿಷೆಯದಿದರವರೆಲ್ಲರೂ ವೇಷಧಾರಿಗಳೆಂಬುದೀಗ ' ಸಾವ ಜೀವದ, ಸಾಯದ ಪ್ರಾಣದ, ಎರಡು ಭೇದವನಿಷೆಯದಿದರಡೆ ಲಾಂಛನಧಾರಿ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಲಿಂಗಾಂಗವೆರಡನೂ ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗಿ ಅಜಿವು ಕಂಡು ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಯೋಗವಾದಡೆ ಆತ್ಮ ಪ್ರಾಣ

ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ. ಅಂತು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಸಂಬಂಧವಾದಲ್ಲಿ ಅಂಗ ಲಿಂಗವೆಂಬ ಭೇದ ವಳಿದು ಅಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿವು ದೇ ನಿಜಸಂಬಂಧ. ಅಂತಪ್ಪ ನಿಜ ಸಂಬಂಧವು ಶಿವಶರಣಂಗಳಲ್ಲದಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ಸಾವ ಜೀವದ, ಸಾಯದ ಪ್ರಾಣದ, ಎರಡು ಭೇದವ ಭೇದಿಸಿ ಅಪ್ಪ ಕಣ್ಣಿಡಿದ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಸಂಬಂಧವಂತಿರಲಿ, ಮತ್ತೆಯೂ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಸಂಬಂಧವೇ ಬೇಕು. ಇಂತೀ ಉಭಯದ ಸಂಬಂಧ ವಳಿದ ಸಂಬಂಧ ನಿಜವಾಯಿತ್ತು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣಿಗೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃಥ.

೨೪

ವ. ಏಕೋವರ್ಣ ಪಡುವರ್ಣವೆಂಬೆನೇ ಪ್ರಭುವೇ ? ಎನ್ನ ದೃಷ್ಟಿ ಕಾಣದು. ಅಂಗವನು ಲಿಂಗವನು ಸಂಗವ ಮಾಡಿ ತೋಪಿದಡೆ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನೀನೆಂಬೆ.

ಟೀ. ಏಕಾಕ್ಷರಸ್ವರೂಪನು ಪಡಕ್ಷರಸ್ವರೂಪನೆಂದು | ಸಾಕಾರವಾಗಿ ತೋಪುವ ಭಿನ್ನಲಕ್ಷಣಗಳ ಲಕ್ಷಿಸಿ, ಭಾವಿಸಿ ನೋಡದು ಶರಣನ ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನ ದೃಕ್ಯ. ಮತ್ತೆಂತೆಂದಡೆ : ಒಂದೇ ಮಹಾಘನವಸ್ತು ತಾನೇ ಲಿಂಗಾಂಗವೆರಡಾ ಗಿರ್ತು ಗುರುಕರುಣದಿಂದ ಭೇದಿಸಿ, ಅಪ್ಪಿದು, ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಶರಣ ತಾನೇ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೨೫

ವ. ಗ್ರಹ ಬಂದು ಆವರಿಸಲೊಡನೆ ತನ್ನ ಮಹಿಮಿಸುವುದು. ಮತ್ತೊಂದಕ್ಕೆ ಇಂಬುಗೊಡಲೀಯದಯ್ಯಾ ! ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನಪ್ಪ ಆನು ಪಮವಾಗಲೊಡನೆ ಬೆವಹಾರದೊಳಗಿರಲೀಯದಯ್ಯಾ !

ಟೀ. ಗ್ರಹ ಬಂದು ಆವರಿಸಿದ ಮನುಷ್ಯನ ವರ್ತನ ಗುಣಧರ್ಮವೆಲ್ಲವು ಮಪ್ಪಿದು ಆ ಗ್ರಹದ ಸ್ವಧರ್ಮವರ್ತನಾಗುಣವೆಯಾಗಿವಂತೆ, ಅಪರ ಚಿಚ್ಚೈತನ್ಯ ಲಿಂಗದ ಚಿತ್ತವಿಗೆ ಕೃಪೆದೋಪಿ ಆತ್ಮನ ಅಂತರಂಗವಾಗಿದ್ದ ಲಿಂಗವು ಬಹಿಷ್ಕ ರಿಸಿ ಸರ್ವಾಂಗವನಾವರ್ತಿಸಲು ಜೀವಾತ್ಮನ ವರ್ತನಾಗುಣಧರ್ಮವಳಿದು ಲಿಂಗದ ಸತ್‌ಕ್ರಿಯಾಚಾರಿತ್ರವೆಯಾಗಿ ಲಿಂಗವು ತಾನೆಯಾಗಿವುನಾಗಿ ಶರಣ ಮರಳಿ ಮಾನ ವನಾಗನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೨೬

ವ. ಂಸಿನೊಬಂಜೆಯಿರಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬ ಮಗ ಹುಟ್ಟಿ ಅವನೆನ್ನ ರೀಕ್ಕೆ ಒಡೆಯ ನಾದ. ಅವನೆನ್ನ ಧನಕ್ಕೆ ಒಡೆಯನಾದ. ಆನು ಘಳಿಸಿದ ಒಮ್ಮ

ನಕ್ಕು ಅಗಲದೆ ಮೋಹಿತನಾದ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನಂತಪ್ಪ ಮಗ ಹುಟ್ಟಿ !

ಟೀ. ಅಖಂಡ ಚಿತ್ ಪ್ರಭಾಶಕ್ತಿಯನುಳ್ಳತನು ಪರವಸ್ತು. ಅಂತಪ್ಪ ಪರಶಿವನು ಚಿಚ್ಚಕ್ತಿಯು ಎಂಬ ಇಬ್ಬರಿಗೆಯೂ ಎಂದೆಂದೂ ಹುಟ್ಟು ಹೊಂದು ಗಳಿಲ್ಲವಾಗಿ, ಅಂತು ಹುಟ್ಟು ಹೊಂದುಗಳೆಂಬವರಡೂ ಎಂದೂ ಅವರಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿ ಲಿಲ್ಲದೆ ಬಂಜೆಯಾಗಿದರೇಂಬುದೀಗ ಸಿಸೆಂಬಜೆಯರಿಬ್ಬರೀಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಪ್ಪ ಪರವಸ್ತು ತಾನೇ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಆತ್ಮನ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಚಿಚ್ಚಕ್ತಿಯ ಪ್ರಭಾವಿಸಿ ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಗುರುವಾಗಿ ಬಂದು ಉಪದೇಶಿಸಲು ಚಿಲ್ಲಿಂಗ ಉದಯಿಸಿ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವಾಗಿ ಶರಣನ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬಂದಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಇವರಿಗೆೊಬ್ಬ ಮಗ ಹುಟ್ಟಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಶಿವಶಕ್ತಿಗೊಬ್ಬರಿಂದ ಉದಯಿಸಿದ ಇಷ್ಟ ಲಿಂಗವು ಜೀವನ ಸಂಚಿತ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಆಗಾಮಿ ಎಂಬ ಕರ್ಮಲಿಖಿತದ ಸಾಲವ ತೀರಿಸಿ ಕಳೆದು ಶರಣಿಗೆ ಸತಿಯಾಗಿ, ಶರಣನ ತನು ಮನ ಧನಗಳೆಲ್ಲಕ್ಕಿಯೂ ಲಿಂಗವೇ ಕರ್ತುವಾಗಿದರೇಂಬುದೀಗ ' ಅವನೆನ್ನ ರೀಕ್ಕೆ ಬಿಡೆಯನಾದ, ಅವನೆನ್ನ ಧನಕ್ಕೆ ಬಿಡೆಯನಾದ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಶರಣ ತಾನು ಸತಿಯಾಗಿ ಲಿಂಗವೇ ಸತಿಯಾಗಿ ಬೆರೆದು ಬೇಜ್ಜಿವಿಪ್ಪ ಏಕೋಭಾವದ ಮನವ ಗುರುಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪಡೆದ ಕಾರಣ, ಆ ಶರಣನ ಮನ ಕರಣಗಳು ನೊಡಲಾದ ಸರ್ವಾಂಗ ವೆಲ್ಲವೂ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಸ್ತೀತಿಯಾಗಿ, ಶರಣನ ಅಂಗಸಂಬಂಗಳನ್ನೆಲ್ಲವ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವೇ ಒಳಕೊಂಡು, ಲಿಂಗವೇ ಭೋಗಿಸುತ್ತಿಹನೆಂಬುದೀಗ ' ಆನು ಘಳಿಸಿದ ಬಮ್ಮನಕ್ಕೆ ಅಗಲದೆ ಮೋಹಿತನಾದ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನಂತಪ್ಪ ಮಗ ಹುಟ್ಟಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

೩೬

ನ. ಲಿಂಗವೆಂದಜಿದಡೆ ಹಿಂದಿಲ್ಲಿ. ಜಂಗಮವೆಂದಜಿದಡೆ ಮುಂದಿಲ್ಲಿ. ಇದು ತಾನೆ ಶಿವಾಚಾರ. ಇದೇ ಶಿವದೊಡಕು. ' ಆತ್ಮಾನಾಂ ಪ್ರಕೃತಿ-ಸ್ವಭಾವಃ ' ಎಂದುದಾಗಿ ಮುಟ್ಟಬಾರದ ತಾವ ಮಜಿಗೆಗೊಂಡಿಪ್ಪನು ಮನು ಕರ್ತ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ !

ಟೀ. ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗಿ ಅಂಗದೊಳಿಪ್ಪ ಚಿತ್ ಕಲಾಲಿಂಗವನಜಿದು ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಂಗಿಯಾಗಿ ಇರಬಲ್ಲಡೆ ಹಿಂದಣ ಸಂಚಿತಕರ್ಮನಾಸ್ತಿಯಹುದೆಂಬು

ದೀಗ ' ಲಿಂಗವೆಂದಹುದೆ ಹಿಂದಿಲ್ಲ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತಿವು ಲಿಂಗಾಂಗದ ಸರಮಜೈತನ್ಯಜ್ಞಾನವೆಲ್ಲಾ ಜಂಗಮವೆಂದಹುದು, ತನು ಮನ ಧನಗಳು ಮೊದಲಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳೆಲ್ಲಾ ಜಂಗಮದ ಸೊಮ್ಮೆಂದಹುದರ್ಪಿಸಿ ಭೇದವಳಿದಿರಬಲ್ಲ ಶರಣಿಗೆ ಮುಂದಣ ಉತ್ಪತ್ಯ ಸ್ಥಿತಿ ಲಯವಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ 'ಜಂಗಮವೆಂದಹುದೆ ಮುಂದಿಲ್ಲ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗಜಂಗಮವನಹುದು, ಭಿನ್ನಭಾವವಳಿದು ಭಕ್ತಿಮಾಡುತ್ತಿವು ಸದ್ಭಕ್ತಿ ತಾನೆ ಶಿವನ ಚಾರಿತ್ರ. ಅಂತವು ಭಕ್ತನ ಅಂಗದೊಳಗೆಲ್ಲಾ ಶಿವನು ಪರಿಪೂರ್ಣನಾಗಿ ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಕೂಡಿವುನೆಂಬುದೀಗ ' ಇದು ತಾನೆ ಶಿವಾಚಾರ, ಶಿವದೊಡಕು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತವು ಭಕ್ತಿಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರಕೃತಿಭಾವವಿಡಿದು ಜೀವನಾಗಿದು ಬ್ರಹ್ಮವನಹುದು ಕೂಡಿಹೆನೆಂದರೆ ಬ್ರಹ್ಮವು ವಾಙ್ಮನಕ್ಕೆ ಅಗೋಚರವೆಂಬುದೀಗ ' ಆತ್ಮಾನಾಂ ಪ್ರಕೃತಿಃ-ಸ್ವಭಾವಯೇತಾ ' ಎಂದುದಾಗಿ ಮುಟ್ಟಬಾರದ ಠಾವ ಮಹಿಗೊಂಡಿವುನು ಮಮ ಕರ್ತ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ೨೮

ವ. ಕ್ರಿಯಾಲಿಂಗದ ಲಿಂಗಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಕ್ರಿಯಳಿದ ಭಕ್ತರೆಂಬರಯ್ಯಾ ! ಕ್ರಿಯಳಿದ ಭಕ್ತಗೆ ಲಿಂಗವುಂಟೇ ? ಕ್ರಿಯಳಿದ ಭಕ್ತಗೆ ಜಂಗಮವುಂಟೇ ? ಕ್ರಿಯಳಿದ ಭಕ್ತಗೆ ಪ್ರಸಾದವುಂಟೇ ? ಕ್ರಿಯಳಿದ ನೀಕ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂದ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣಾ.

ಟೀ. ಮಲಮಾಯಾದಿ ಕರ್ಮಯುಕ್ತವಾದ ಜೀವ ತಾನೆಂದು ಲಿಂಗಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಪೂಜಿಸುವುದೆಲ್ಲವೂ ಭವಹೇತುವಾದ ಕರ್ಮಕ್ರೀ. ಅಂತವು ಕರ್ಮಕ್ರಿಯಾನಾಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಸೀಕರ್ಮಿಯವು ಭಕ್ತನೆಂದು ನುಡಿಯಲಾಗದು. ಮತ್ತೆಂತೆಂದೆ : ಗುರುಮುಖದಿಂದ ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧವಾದಾಕ್ಷಣವೆ ಅಂಗಪ್ರಾಣಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಭಿನ್ನಭಾವವಳಿದು ಮಾಡುವ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಂಬವೆರಡೂ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ, ಮಾಡುತ್ತಿವು ಸದ್ಭಕ್ತಗೆ ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದ ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲವಾಗಿ ಭವಹೇತುವವು ಕರ್ಮಕ್ರಿಯಳಿದು ಸೀಕರ್ಮಿಯವು ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದ ಶರಣನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೨೯

ವ. ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗವ ಕಟ್ಟಿ ಸುಳಿವಾತ ಜಂಗಮವಲ್ಲ. ಆ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಮಾಡುವಾತ ಭಕ್ತನಲ್ಲ. ಈ ಉಭಯ ಕುಳವಳಿದಾತ ಜಂಗಮ ಆ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಮಾಡುವಾತ ಭಕ್ತ. ಇದುಕಾರಣ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಉಭಯ ಕುಳವಳಿದ ಭಕ್ತ ಜಂಗಮವ ಪೂರ್ವ.

ಟೀ. ಜೀವಭಾವ ಹಿಂಗದೆ ಅಂಗವನೂ ಲಿಂಗವನೂ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗವ ಧರಿಸಿ ಲಾಂಛನಧಾರಿಯಾಗಿ ಚರಿಸುವ ಭಿನ್ನಜ್ಞಾನಿಗಳು ಜಂಗಮ ವಲ್ಲ. ಅಂತು ಜೀವಭಾವವಳಿಯದೆ ಲಾಂಛನಧಾರಿಯಾಗಿದ್ದ ಜಂಗಮದ ಭಿನ್ನ ಜ್ಞಾನಬೋಧೆವಿಡಿದು ಜೀವ ತಾನೆಂದು ಭಿನ್ನಕ್ರಿಯಾನಾಚರಿಸುವಾತ ಭಕ್ತನಲ್ಲ. ಮತ್ತೆಂತೆಂದಡೆ : ಅಂಗಲಿಂಗವೆರಡೂ ಒಂದೇ ವಸ್ತುವೆಂದು ಅಜ್ಞೆದು ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಂಯೋಗಿಯಾಗಿ, ಭಿನ್ನಭಾವವಳಿದು ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಆಚರಿಸುವ ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನಿ ಯೀಗ ಜಂಗಮ. ಅಂತಪ್ಪ ಜಂಗಮವ ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯೆವಿಡಿದು, ಮಾಡುವ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಬವೆರಡೂ ಒಂದೇ ವಸ್ತುವೆಂದಜ್ಞೆದು ಭಿನ್ನಭಾವವಳಿದು ಮಾಡುವಾತನೆ ಭಕ್ತ. ಅಂತಪ್ಪ ಸದ್ಭಕ್ತ ಜಂಗಮವಪೂರ್ವವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೩೦

ವ. ಶರಣಭರಿತ ಲಿಂಗ ಎಲ್ಲಾ ಎಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಉಂಟು. ಲಿಂಗಭರಿತ ಶರಣನಪೂರ್ವ ನೋಡಾ ! ಗಮನವುಳ್ಳ ಜಂಗಮವೆಲ್ಲಾ ಎಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಉಂಟು. ನಿರ್ಗಮನಿ ಜಂಗಮವಪೂರ್ವ ನೋಡಾ ! ಸುಚೈತನ್ಯಲಿಂಗಕ್ಕೆ ನಿಜಾಚೈತನ್ಯ ಜಂಗಮಸಾಹಿತ್ಯನೋಡಾ ! ಈ ಲಿಂಗಜಂಗಮದ ಸಕೀಲ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಿ ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ.

ಟೀ. ಅಂಗಭಾವ ಮುಂದುಗೊಂಡು ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಅಜ್ಞೆದು ಪೂಜೆ ಸುವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವಿದು ಪೂಜೆಗೊಂಡು ಫಲಪದವ ಕೊಡುತ್ತಿಹನು. ಅಂತು ಪೂಜೆಗೊಂಡು ಫಲಪದವ ಕೊಡುತ್ತಿಹ ಲಿಂಗ ಎಲ್ಲಾ ಎಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇರುತ್ತಿಹ ನೆಂಬುದೀಗ ' ಶರಣಭರಿತ ಲಿಂಗ ಎಲ್ಲಾ ಎಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಉಂಟು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃಥ. ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೇ ಅಂಗವನೊಳಕೊಂಡು ಅಂಗಭಾವವಳಿದು ಸರ್ವಾಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿಪ್ಪ ಲಿಂಗಶರಣನಪೂರ್ವವೆಂಬುದೀಗ ' ಲಿಂಗ ಭರಿತ ಶರಣನಪೂರ್ವ ನೋಡಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಮಹಾಘನಲಿಂಗವ ತನ್ನಿಂದನ್ಯವಿಟ್ಟು ಅಜ್ಞೆದು ಲಿಂಗಪದವ ಸಾಧಿಸುತ್ತಿಹ ಭಿನ್ನಜ್ಞಾನಚರಿತ್ರವನುಳ್ಳ ಜಂಗಮ ಎಲ್ಲಾ ಎಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಉಂಟು ಎಂಬುದೀಗ ' ಗಮನವುಳ್ಳ ಜಂಗಮ ಎಲ್ಲಾ ಎಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಉಂಟು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಮಹಾಘನವಸ್ತು ತಾನೆಂದಜ್ಞೆದು ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಅಜ್ಞೆದವನ ಗಮನವಿಲ್ಲದೆ ಮಹಾ ಘನವಸ್ತುವೇ ತಾನಾಗಿ ಇರಬಲ್ಲ ಜಂಗಮವಪೂರ್ವವೆಂಬುದೀಗ ' ನಿರ್ಗಮನಿ ಜಂಗಮವಪೂರ್ವ ನೋಡಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಇಂತು ತನ್ನ ನಿಜವನಜ್ಞೆವ

ಸುಜ್ಞಾನವೇ ಲಿಂಗ. ಆ ಸುಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಇವು ತನ್ನ ನಿಜಸ್ವರೂಪೇ ಜಂಗಮವೆಂಬುದೀಗ ' ಸುಚೈತನ್ಯಲಿಂಗಕ್ಕೆ ನಿಜಚೈತನ್ಯ ಜಂಗಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ನೋಡಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಶರಣ ತನ್ನ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ತನ್ನ ನಿಜವ ಭಿನ್ನವಿಡದೆ ಅಜ್ಞಾನ ತಾನೆಲ್ಲಾ ಪರವಸ್ತುವೆಯಾಗಿ ಪರಮ ಪರಿಣಾಮದಲ್ಲಿವನು ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಈ ಲಿಂಗಜಂಗಮದ ಸಕೀಲ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಿ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ೩೧

ವ. ಅಜ್ಞಾನ ಪರಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಸರಿಟ್ಟುಕೊಂಡವರ ನೋಡ ಬಂದೆ ! ಆರೂಢ ವಿಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡುವರನೆನಬಂದೆ ! ಆರೂಢಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಪ್ರಸಾದವ ಗ್ರಹಿಸಲಿರುವವರಿಗೆ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಯ್ಯಪ್ರಿಯ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲವೆನಬಂದೆ.

ಟೀ. ಪದ್ವಿಧ ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಯೋಗವನಿರುವದೆ ಬಿಡದೆ ಪಡುಸ್ಥಲಜ್ಞರೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನುಡಿವವರನು ಬೇಜ್ಞಾನ ಲಿಂಗವು ನೋಚುತ್ತಿಹನೆಂಬುದೀಗ ' ಅಜ್ಞಾನ ಪರಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಸರಿಟ್ಟುಕೊಂಡವರ ನೋಡಬಂದೆ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಅಂಗಲಿಂಗ ಸಂಗ ಹತ್ತದೆ, ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿವವರು ಭವಹೇತುಗಳೆಂದು ಜ್ಞಾನಿ ನುಡಿದು ಕಳೆವುತ್ತಿಹನು ಲಿಂಗವೆಂಬುದೀಗ ' ಆರೂಢವಿಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡುವರನೆನಬಂದೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತವು ಅಂಗಲಿಂಗ ಸಂಗ ಹತ್ತಿ ಅಂಗಕರಣಗಳೆಲ್ಲವ ಲಿಂಗಕೃಪಿಸಿದುದೇ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆ. ಅಂತವು ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡಿ ಜಂಗಮಪ್ರಸಾದವೇ ಪರವೆಂದಜ್ಞಾನಿ ಭುಂಜಿಸಲಿರುವವರಿಗೆ ತ್ರಿಭುವನದಲ್ಲಿಯೂ ಲಿಂಗಪದ ಸಿದ್ಧಿಸಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ಆರೂಢ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಪ್ರಸಾದವನವಗ್ರಹಿಸಲಿರುವವರಿಗೆ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಯ್ಯಪ್ರಿಯ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲವೆನಬಂದೆ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ೩೨

ವ. ಲಿಂಗ ಲಿಂಗವೆಂಬವಂಗೆ ಲಿಂಗವಿಲ್ಲ. ಜಂಗಮ ಜಂಗಮವೆಂಬವಂಗೆ ಜಂಗಮವಿಲ್ಲ. ಪ್ರಸಾದ ಪ್ರಸಾದವೆಂಬವಂಗೆ ಪ್ರಸಾದವಿಲ್ಲ. ಲಿಂಗವೆನ್ನದವಂಗೆ ಲಿಂಗವುಂಟು. ಜಂಗಮವೆನ್ನದವಂಗೆ ಜಂಗಮವುಂಟು. ಪ್ರಸಾದವೆನ್ನದವಂಗೆ ಪ್ರಸಾದವುಂಟು. ಈ ತ್ರಿವಿಧಸ್ಥಲವನಿರುವ ಬಲ್ಲದೆ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ ತಾನೆ ಉಂಟು.

ಟೀ. ಲಿಂಗಜಂಗಮಪ್ರಸಾದವೇ ಪರಶಿವನು. ಅಂತವು ಪರಶಿವನ ತನ್ನಿಂದನ್ಯವಿಟ್ಟಿರುವ ಭಜಿಸುವ ಭಿನ್ನಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಶಿವತ್ವವೆಂದೂ ಇಲ್ಲ. ಮತ್ತೆಂತೆಂದೆ : ತನ್ನ ನಿಜದ ನಿಲವೆ ಪರಶಿವನೆಂದಿರುವ ಶಿವನ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ನೆನೆಯದೆ ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ ಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡುತ್ತಿವು ಶರಣಂಗೆ ಶಿವತ್ವ ವುಂಟೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೩೩

ವ. ಅಂಗದುದಯ ಲಿಂಗದ ಸುಖವು. ಲಿಂಗದುದಯ ಅಂಗದ ಸುಖವು. ಎರಡಿಲ್ಲದ ಘನವನೇನೆಂಬೆನಯ್ಯಾ ! ಮಿಕ್ಕ ಮೀಜಿ ನಿಂದ ನಿಲವ ನೇನೆಂಬೆನಯ್ಯಾ ! ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನ ಶರಣನೇನೆಂಬೆನಯ್ಯಾ !

ಟೀ. ಮಹಾಲಿಂಗದಿಂದುದಯಿಸಿದ ಆತ್ಮನೆಂಬ ಅಂಗದಲ್ಲಿ ಮಹಾಲಿಂಗವು ಪ್ರಾಣನ ಚೈತನ್ಯವಾಗಿದ್ದು ಆ ಅಂಗದ ಸುಖಂಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸುಖಿಸುತ್ತಿಹನು. ಅಂತು ಅಂಗದೊಳಗಿದ್ದ ಲಿಂಗವು ಒಪ್ಪಿಸಿ ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧವಾದಲ್ಲಿ ಆ ಲಿಂಗದ ಸುಖವೆಲ್ಲ ಅಂಗಕ್ಕೆಯಾಗಿ, ಅಂಗಲಿಂಗವೆಂಬ ಭೇದವಳಿದು. ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆ ಯಾಗಿವು ಶರಣ. ಅಂತವು ಶರಣನುಪಮಿಸಬಾರದೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೩೪

ವ. ಸುಖವಾವುದು ? ಸುಖವಾವುದು ? ಸುಖದನುಭಾವವಾವುದು ? ಸುಖ ಲಿಂಗ, ಸುಖ ಶರಣ, ಸುಖದನುಭವ ಸುಸಂಗ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನ ಸಂಗಾ, ಪರವಿಲ್ಲಾಗಿ.

ಟೀ. ಸುಖಸ್ವರೂಪವೇ ಲಿಂಗ. ಆ ಲಿಂಗಸುಖವ ಸುಖಿಸುವಾತನಿಗೆ ಶರಣ. ಈ ಉಭಯಸಂಗದನುಭವವೇ ಅಜಿವು. ಈ ತ್ರಿವಿಧವಾದುದೂ ಒಂದೇ ಪರವಸ್ತುವಲ್ಲದೆ ಬೇಜಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೩೫

ವ. ಮನೆಯ ಗಂಡನ ಮನೆವಾರ್ತೆಯನೇನ ಹೇಳುವೆನವ್ವಾ ! ಅಂಗ ವಿದ್ಯೆಯನೊಲ್ಲ. ಕಂಗಳೊಳಗಣ ಕಸವ ಕಳೆದಲ್ಲದೆ ನೋಡಲೀಯ. ಕೈದೊಳೆದಲ್ಲದೆ ಮುಟ್ಟಲೀಯ. ಕಾಲುದೊಳೆದಲ್ಲದೆ ಹೊದ್ದಲೀಯ. ಇಂತೀ ಸರ್ವಾಂಗ ತಲೆದೊಳೆದ ಕಾರಣ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನೆನ್ನ ಕೂಡಿಕೊಂಡನವ್ವಾ !

ಟೀ. ಶರಣನೆಂಬ ಸತಿಗೆ ವತಿಯಾಗಿದ್ದ ಲಿಂಗವೇ ಶರಣನ ತನುಮನಕ್ಕೆ ಕರ್ತು. ಅಂತವು ಲಿಂಗದ ಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯಾಚಾರಿತ್ರವ ಹೇಳುವಡೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ ವೆಂಬುದೀಗ ' ಮನೆಯ ಗಂಡನ ಮನವಾರ್ತೆಯನೇನ ಹೇಳುವೆನವ್ವಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಲಿಂಗದ ಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯಾಚಾರಿತ್ರವೆಂತೆಂದಡೆ : ದೇಹಭಾವದ ಅಜ್ಞಾನ ಹಿಂಗದೆ ಭಿನ್ನಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿದ್ದಡೆ ಲಿಂಗ ಒಲ್ಲನೆಂಬುದೀಗ ' ಅಂಗವಿದ್ಯೆಯನೊಲ್ಲ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಕಾಣುತ್ತಿವು ಅಜ್ಞಾನವೀಗ ಜ್ಞಾನದೃಕ್ಕನೊಳಗಣ ಕಸವೆಂದಡೆ ಕಳೆದು, ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನಿಯಾದಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗವು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳನೆಂಬುದೀಗ ' ಕಂಗಳೊಳಗಣ ಕಸವ ಕಳೆದಲ್ಲದೆ ನೋಡಲೀಯ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಹಸ್ತವೆಂದಡೆ ಭಾವ. ಅಂತು ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಭಾವಿಸುವ ಭಾವದ ಭಿನ್ನಸೂತಕವ ಸದಾವಿವೇಕಜಲದಿಂದ ತೊಳೆದು ಕಳೆದು, ಅಭಿನ್ನಭಾವಿಯಾದಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗವು ಕೈವಶಾಗದೆಂಬುದೀಗ ' ಕೈದೊಳೆ ದಲ್ಲದೆ ಮುಟ್ಟಲೀಯ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಪಾದವೆಂದರೆ ಕ್ರಿಯಾಚಾರ. ಅಂತು ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಆಚರಿಸುವ ಭಿನ್ನಕ್ರಿಯಾಕರ್ಮಸೂತಕವ ಸದ್ವಿವೇಕಜಲದಿಂದ ತೊಳೆದು ಕಳೆದು, ಅಭಿನ್ನಕ್ರಿಯಾನಾಚರಿಸಿದಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗವು ತನ್ನೊಳಗೆ ಬೆರೆಯ ಲೀಯನೆಂಬುದೀಗ ' ಕಾಲು ತೊಳೆದಲ್ಲದೆ ಹೊದ್ದಲೀಯ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಇಂತೀ ಭಿನ್ನಜ್ಞಾನ ಭಿನ್ನಭಾವ ಭಿನ್ನಕ್ರೀಗಳೆಂಬ ಅಂಗಭಾವದ ಅಜ್ಞಾನವೆಲ್ಲ ವನೂ ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನಜಲದಿಂದ ತೊಳೆದು ಕಳೆದು, ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನ ಭಾವ ಕ್ರೀಯಳ ವಟ್ಟು ಕಾರಣ ಶರಣನಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವು ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಬೆರೆದು ಶರಣನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆ ಯಾಗಿದ್ದನೆಂಬುದೀಗ ' ಇಂತೀ ಸರ್ವಾಂಗ ತಲೆದೊಳೆದ ಕಾರಣ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವನೆನ್ನ ಕೂಡಿಕೊಂಡನವ್ವಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೩೬

ವ. ಅಳಿಯನ ಕಂಡಡೆ ನಾಚೆಂಬೆ ಮಗಳೇ ! ಅಳಿಯನ ಕಂಡಡೆ ತೊಲ ಗೆಂಬೆ ಮಗಳೇ ! ನಾಚುವರೆ ಮಱಿಯಿಲ್ಲ, ತೊಲಗುವಡಿಂಬಿಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬ ಗಂಡನಾದ ಬಳಿಕ ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಯ ಮಱಿ ಮಗಳೇ ? ಕೂಡಲಸಂಗಯ್ಯನಂತವು ಗಂಡನಾದ ಬಳಿಕ ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಯ ಮಱಿ ಮಗಳೇ ?

ಟೀ. ಶರಣನ ಜ್ಞಾನಕ್ರೀಗಳೆಂಬುವೀಗ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿ ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿಯರು. ಇಂತವು ಶಕ್ತಿಯರಿಬ್ಬರೊಳಗೆ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿಯ ಮಗಳು ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿ. ಅಂತವು ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿಗೆ ವಲ್ಲಭನಾಗಿ ನಿತ್ಯವಸ್ತು ತಾನೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವಾದನಾಗಿ, ಆ ಇಷ್ಟ ಲಿಂಗವು ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿಗೆ ಅಳಿಯನೆನಿಸಿದನು. ಅಂತೆನಿಸಿದ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವು ಕ್ರಿಯಾ

ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿರಲು, ಆ ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿಯೂ ತನ್ನ ಮಾತೃಸ್ಥಾನವಾದ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದಭಿನ್ನಭಾವವೆಂತೆಂದು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಆ ವಿಚಾರಿಸುವ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಎಡೆಬಿಡುಬಿಡು ಅಭಿನ್ನವಾಗಿವು ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಘನವನವೆಂದು ಜ್ಞಾನ ಶಕ್ತಿಯು ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿಯ ಕೂಡೆ, ಎನಗೆ ನಿನಗೆ ಇಬ್ಬರಿಗೆಯೂ ಲಿಂಗವೊಬ್ಬನೇ ಗಂಡನಾಗಿ ಭಿನ್ನಜ್ಞಾನದ ಮಹಿಯಳಿದನೆಂದು ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿ ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿಗೆ ಅಜುಹಿಕೊಡಲು ಆ ಅಜುಹಿಕೊಟ್ಟ ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಲಿಂಗವೆಯಾದ ಶರಣನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೩೭

ವ. ಬಿತ್ತತ್ತ ಮುಂತಾಗಿ ಬಿತ್ತಿದಡೇನೋ ? ಬೀಜ ನಿರಾಳದ ಬೆಳಸು !
ಶರಣಚಾರಿತ್ರವೆಂತಿದಡೇನೋ ? ರೀಕಣ್ಣಪ್ರಿಯ ನಾಗಿನಾಥನ ಶರಣರ ಅವರಿವರೆಂದರೆ ನಾಯಕ ನರಕ.

ಟೀ. ಬೀಜವನೆತ್ತ ಮುಂತಾಗಿಯೂ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿತ್ತಿದಡೆಯೂ ಆ ಬೀಜದ ಬೆಳಸು ಆಕಾಶದತ್ತ ಮುಂತಾಗಿ ಬೆಳೆವಂತೆ ಲಿಂಗಶರಣ ದೇಹವಿಡಿದು ಎಂತು ಚರಿಸಿದಡೆಯೂ ಲಿಂಗಮುಂತಾಗಿಯೇ ಚರಿಸುತ್ತಿವನು. ಅಂತು ಲಿಂಗ ಮುಂತಾಗಿಯೇ ಚರಿಸಿ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿವು ಶರಣನ ಕುಲ ಚಾರಿತ್ರವನಂತೆಂದು ನುಡಿದವರಿಗೆ ನಾಯಕ ನರಕ ತವುದೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೩೮

ವ. ಕಾಯವಿಲ್ಲದ ಸಂಸಾರ ಚೋದ್ಯ ! ಕಾಯದೊಳಗೆ ನಿರಾಳ ಚೋದ್ಯ !
ನಿರಾಳದೊಳಗೊಂದು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನೆಂಬ ಶರಣ ಸಮ್ಯಕ್ ಚೋದ್ಯ ! ಮಹಾಚೋದ್ಯ !!

ಟೀ. ನಿರ್ದೇಹಿಯಾಗಿದ್ದ ನಿಃಕಲಲಿಂಗವು ತಾನೆ ವತಿಯಾಗಿ ಶರಣನೆಂಬ ಸತಿಯ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಸಂಸಾರಿಯಾಗಿವುದು ಚೋದ್ಯವೆಂಬುದೀಗ ' ಕಾಯವಿಲ್ಲದ ಸಂಸಾರ ಚೋದ್ಯ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ನಿಃಕಲಲಿಂಗವು ಶರಣ ನಂಗದೊಳಗೆಲ್ಲಾ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಂಡು ಬೆಳಗುತ್ತಿರ್ವನಾಗಿ, ಅಂತು ಬೆಳಗುತ್ತಿವುದು ಚೋದ್ಯವೆಂಬುದೀಗ ' ಕಾಯದೊಳಗೆ ನಿರಾಳ ಚೋದ್ಯ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಶರಣನಂಗದೊಳಗೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ನಿಃಕಲಲಿಂಗವು ಸಾಕಾರವಾಗಿ ಶರಣನ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬಂದು ಶರಣನೆಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದುದು ಅತಿ ಚೋದ್ಯವೆಂಬುದೀಗ ' ನಿರಾಳದೊಳಗೊಂದು ಶರಣ ಸಮ್ಯಕ್ ಚೋದ್ಯ, ಮಹಾಚೋದ್ಯ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

೩೯

ವ. ಇಷ್ಟಲಿಂಗವೊಂದು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವೊಂದೆಂಬ ಮಿಟ್ಟಿಯ ಭಂಡರ ಮಾತ ಕೇಳಲಾಗದು. ಅಂಗದೊಳಗೊಬ್ಬ ಗಂಡ, ಮನೆಯೊಳ ಗೊಬ್ಬ ಗಂಡ, ಹಿತ್ತಿಲೊಳಗೊಬ್ಬ ಗಂಡನೆಂಬ ಸತಿಯರ ಲೋಕದ ಮಾನವರು ಮೆಟ್ಟಿ ಮೂಗ ಕೊಯ್ಯದೆ ಮಾಣ್ಣರೇ ಅಯ್ಯಾ ? ಲಿಂಗ ತ್ರಯವೆಂದು ತೋಪಿದವರಾರು ? ' ಲಿಂಗಮೇಕಂ ಪರಂ ನಾಸ್ತಿ ' ಎಂದು ಸದ್ಗುರುಸ್ವಾಮಿ ಅಱುಹಿದನಾಗಿ ಪಟಾತ್ರಿಂಶತ್ ತತ್ತ್ವಕ್ಕೆ ಆಲಯವಹಂಥಾ ಮಹಾಘನಲಿಂಗದ ಬೆಳಗು ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಮನ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ವೇದ್ಯವಾದ ಬಳಿಕ ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗ ಕೂಡಲಚೆನ್ನ ಸಂಗಯ್ಯಾ ನಿಮ್ಮ ಶರಣಂಗೆ.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೪೦

ವ. ಎನ್ನ ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವೈದಾನೆ ! ಐದಾನೆ !! ಮನವಱಿಯದೆ ಕೆಟ್ಟಿ ಕೆಟ್ಟಿ. ಎನ್ನ ಅಂತರಂಗ ಬಹಿರಂಗವೆಂದೆನ್ನದೆ ಲಿಂಗವೈದಾನೆ ! ಐದಾನೆ !! ಮನವಱಿಯದೆ ಕೆಟ್ಟಿ ಕೆಟ್ಟಿ. ಮನವು ಅವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಲೊಲ್ಲದೆ ಕೆಟ್ಟಿ ಕೆಟ್ಟಿನಯ್ಯಾ ! ಇನ್ನು ಎನ್ನ ಮನವು ವಿಶ್ವಾಸ ದಿಂದವಗ್ರಹಿಸಿದಡೆ ಸತ್ಯನಹೆ, ನಿತ್ಯನಹೆ, ಮುಕ್ತನಹೆ ಉರಿಲಿಂಗವದ್ದಿ ಪಿಯ ವಿಶ್ವೇಶರಾ.

ಟೀ. ಶ್ರೀಗುರುಸ್ವಾಮಿ ಇಷ್ಟ ಪ್ರಾಣ ಭಾವವೆಂಬ ಲಿಂಗತ್ರಯಂಗಳ ತನುತ್ರಯಂಗಳಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯವ ಮಾಡಿದಾಕ್ಷಣವೆ ಸರ್ವಾಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆ ಯಾಯಿತ್ತು. ಅಂತು ಸರ್ವಾಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಯಿತ್ತೆಂಬ ವಿಶ್ವಾಸ ಘಟಿಸಿದ ಶರಣನು ನಿತ್ಯ ಪರಿಪೂರ್ಣವಪ್ಪ ಲಿಂಗವೆಯಹನು. ಅಂತು ಸರ್ವಾಂಗ ಲಿಂಗ ವಾಯಿತ್ತೆಂಬ ವಿಶ್ವಾಸಭಾವ ಮನಕ್ಕೆ ಘಟಿಸದೆ ಅವಿಶ್ವಾಸಿಯಾದವರು ಮರಳಿ ಭವಬಂಧನಕ್ಕೆ ಈಡಾಗಿ ಕೆಟ್ಟುಹೋಹರೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೪೧

ವ. ಕರಸ್ಥಲದ ಲಿಂಗ ಮನಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ವೇದ್ಯವಾಗಿ, ಮನಸ್ಥಲದ ಲಿಂಗವೆನ್ನ ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ ವೇದ್ಯವಾದ ಬಳಿಕ ಇನ್ನು ಭಿನ್ನಭಾವಕ್ಕೆ ತೆಪ ಹುಂಟೇ ? ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬ ಲಿಂಗವ ಬೆರಸಿ ಸಮರಸವಾದ ಬಳಿಕ ಎರಡೆಂಬುದಿಲ್ಲ ನೋಡಾ ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣಾ !

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೪೨

ವ. ಇಂದು ಸಾವ ಹೆಂಡತಿಗೆ ನಾಳೆ ಸಾವ ಗಂಡ ನೋಡವ್ವಾ ! ಘಳಿಗೆ ಘಳಿಗೆಗೆ ಮಗ ಹುಟ್ಟಿ, ಕೈಬಾಯಿಗೆ ಬಂದಿತ್ತವ್ವಾ ! ಅಜ್ಜಿವು ಕುಣು ಹನು ಮುಖವೆ ನುಂಗಿತ್ತು. ಗೊಹೇಶ್ವರನುಳಿದನವ್ವಾ !

ಟೀ. ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗಲು ದೇಹಪ್ರಕೃತಿಯಳಿವುದು. ದೇಹಪ್ರಕೃತಿಯಳಿಯಲೊಡನೆ ಜೀವಭಾವವಳಿವುದು. ಅಂತು ತನು ಜೀವರೆಂಬವರೀಗ ಗಂಡ ಹೆಂಡಿರೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಜ್ಞಾನೋದಯದಿಂದ ತನುಜೀವರ ಅಜ್ಞಾನ ಭಾವವಳಿದು ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪಾದ ಶರಣನ ಜ್ಞಾನಮುಖದಿಂದ ಚಿತ್‌ಪರಮಲಿಂಗ ಉದಯಿಸಿ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವಾಗಿ, ಜಿಹ್ವೆಗೆ ಶಿವಮಂತ್ರವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದಿಗ ' ಘಳಿಗೆ ಘಳಿಗೆಗೆ ಮಗ ಹುಟ್ಟಿ ಕೈಗೆ ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದಿತ್ತವ್ವಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಶರಣನ ಅಂತರಂಗವಾಗಿದ್ದ ಚಿತ್‌ಪರಮಲಿಂಗವು ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಿ ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಂಬಂಧವಾದಲ್ಲಿ, ಅಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ, ಅಂಗ ಲಿಂಗವೆಂಬ ಭಿನ್ನ ಭಾವವ ಮುಜ್ಜಿದು ಶರಣನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದ್ದನೆಂಬುದೀಗ ' ಅಜ್ಜಿವು ಕುಣುಹನು ಮುಖವೆ ನುಂಗಿತ್ತು. ಗೊಹೇಶ್ವರನುಳಿದನವ್ವಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೪೩

ವ. ನೀರು ನೀರನೆ ಕಡೆದು ನೀರೊಳಗೆ ಉತ್ಪತ್ಯ ನಿರಾಲಂಬ ರೂಪವು. ಆರಣ್ಯದೊಳಗೆ ಮತ್ತೆ ಓರಂತೆ ಇರ್ದಡೆ ಕಾರಣವ ಹೇಳುವೆನು ಭಕ್ತಿರೂಪಾ. ಮೂಱು ತಾನೇಯಾಗಿ ಆಟುಲಿ ಅನುಕರಿಸಿ ಆಟಾ ಜನೆ ಮೀಟಿ ಗುರುಕರುಣದಾ ತೋಟುವಾ ಶಿವಭಕ್ತಿ ಮೀಟಿಪ ವೈರಾಗ್ಯ, ನೀರು ನಿರ್ಮಲ ವಜ್ರ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾ.

ಟೀ. ಸದ್ವಿವೇಕವೆಂಬ ಜಲದಿಂದ ಮನವೆಂಬ ಜಲವ ಮಧುನಿಸಲು ಮನ ವೆಲ್ಲಾ ಸದ್ವಿವೇಕಜ್ಞಾನಜಲವೆಯಾಗಲು, ಅಂತಪ್ಪ ಜ್ಞಾನಜಲದೊಳಗೆ ನಿರಾಕಾರ ವಸ್ತು ಸಾಕಾರವಾಗಿ ಉದಯಿಸಿ ಶರಣನ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬಂದನೆಂಬುದೀಗ ' ನೀರು ನೀರನೆ ಕಡೆದು ನೀರೊಳಗೆ ಉತ್ಪತ್ಯ ನಿರಾಲಂಬರೂಪವು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಉದಯಿಸಿದ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಶ್ರೀಯನು ಒಲಿದು ಓರಂತೆ ಮಾಡುತ್ತ, ದೇಹಾರಣ್ಯವಿಡಿದು ದೇಹಿಯಾಗಿದ್ದನು ಲಿಂಗಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಆರಣ್ಯದೊಳಗೆ ಮತ್ತೆ ಓರಂತೆ ಇರ್ದಡೆ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಿರ್ದ ಶರಣನ ಭಕ್ತಿಕಾರಣಾರ್ಥ ವೆಂತೆಂದಡೆ : ಇಷ್ಟ ಪ್ರಾಣ ಭಾವವೆಂಬ ಲಿಂಗತ್ರಯಂಗಳು ತನ್ನ ನಿಜಸ್ವರೂಪ ವೆಂಬ ಅಭಿನ್ನಭಾವ ಘಟಿಸಿ, ಆ ಮೂಱು ಲಿಂಗವೆ ಷಡ್ವಿಧಲಿಂಗವಾಗಿ, ಷಡ್ವಿಧ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅನುಕರಿಸಿದ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಕಾರಣವ ಹೇಳುವೆನು ಭಕ್ತಿರೂಪಾ

ಮೂಱು ತಾನೇಯಾಗಿ, ಆಱುಱಲಿ ಅನುಕರಿಸಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ್. ಅಂತು ಪಡ್ವಿಧ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮೂವತ್ತಾಱು ತತ್ತ್ವಗಳ ಮೇಲಿಪ್ಪ ಮಹಾಘನಲಿಂಗ ತತ್ತ್ವವನನುಕರಿಸಿ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿಪ್ಪ ಶಿವಭಕ್ತಿ ಘಟಿಸಿತ್ತು ಗುರುಕರುಣದಿಂದ ಲೆಂಬುದೀಗ ' ಆಱುಱನೆ ಮೀಱಿ ತೋಱಿಪ್ಪ ಗುರುಕರುಣದಾ ತೋಱುವಾ ಶಿವಭಕ್ತಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ್. ಅಂತಪ್ಪ ಶಿವಭಕ್ತಿಯೇಗವೆ ಸಕಲ ದೇವತಾ ಪದಂಗಳನೆಲ್ಲವ ತೃಣೀಕರಿಸಿದ ಪರಮ ವೈರಾಗ್ಯವೆಂಬುದೀಗ ' ಮೀಱಿಪ್ಪ ವೈರಾಗ್ಯ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ್. ಅಂತು ಶಿವಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶರಣನ ಮನೋಜಲವೆಲ್ಲಾ ನಿರ್ಮಲವಪ್ಪ ಅವಿರಳವಸ್ತುವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ನೀರು ನಿರ್ಮಲ ವಜ್ರ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ್.

೪೪

ವ. ಲಿಂಗ ಕರದೊಳಗಿರಲು ಅಂಗೈಸಲೇಕನ್ಯಸಂಗಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಲಿಂಗ ವುಂಟೇ ? ಸಂಗವೆಲ್ಲವು ಲಿಂಗಸಂಗವಾಗಿಪ್ಪವರ ಲಿಂಗ ನೀನೆಂಬೆನ್ನೆ ಯೋಗಿನಾಥಾ.

ಟೀ. ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ಚಿದ್‌ಘನಲಿಂಗವೆ ಬಹಿರಂಗವನೊಳ ಕೊಂಡು ಇಷ್ಟಲಿಂಗವಾಗಿ ಶರಣನ ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿಪ್ಪನು. ಅಂತು ಒಳಹೊಱಗೆನ್ನದೆ ಪರಿಪೂರ್ಣನಾಗಿ ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಯೋಗಿಯಾದ ಶರಣ ನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿಪ್ಪನು. ಅಂತಿಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗವ ಅನ್ಯವಿಟ್ಟು ಭಾವಿಸಿ ಕೂಡೆ ನೆಂಬ ಭಿನ್ನಭಾವಿಗಳಿಗೆ ಲಿಂಗಸಂಗವೆಂದೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೪೫

ವ. ಆದಿಯಾಧಾರವುಳ್ಳನ್ನಕ್ಕರ ಉಪಚಾರವೆರಡೂ ಒಂದಾದರೆ ಶಿವಾ ಚಾರ ಆ ಶಿವಾಚಾರ ಸ್ವಯವಾದರೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಚಾರ. ಗೋಹೇಶ್ವರ ನನಱಿದಡೆ ಅನಾಚಾರ.

ಟೀ. ಆದಿಯೆಂದರೆ ಲಿಂಗ. ಆಧಾರವೆಂದರೆ ಅಂಗಸ್ವರೂಪನಪ್ಪ ಭಕ್ತ. ಅಂತು ಅಂಗ ಲಿಂಗ ಭಕ್ತನೆಂದೆರಡಿಟ್ಟು ಮಾಡುವ ಪೂಜೆಯೆಲ್ಲವೂ ಉಪಚಾರ ವಾಗಿ ಫಲವದವುಂಟೆಂಬುದೀಗ ' ಆದಿಯಾಧಾರವುಳ್ಳನ್ನಕ್ಕರ ಉಪಚಾರ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ್. ಅಂತಪ್ಪ ಲಿಂಗಾಂಗವೆರಡೂ ಒಂದೇ ವಸ್ತುವೆಂದಱಿದು ಭಿನ್ನಭಾವ ವಳಿದು ಮಾಡುವ ಭಕ್ತಿಯೇ ಭವವಿರಹಿತನಾದ ಶಿವಕ್ರಿಯೆಂಬುದೀಗ ' ಎರಡೂ ಒಂದಾದರೆ ಶಿವಾಚಾರ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ್. ಅಂತು ಲಿಂಗಾಂಗವೆಂಬ ಭೇದ ವಳಿದು ಶರಣನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಲಿಂಗವೂ ತಾನೇ ಎನುತ್ತಲಿಪ್ಪುದು ಚಿದ

ಹಂಕಾರ. ಅಂತಸ್ತು ಚಿತ್ತವಿನ ಅಹಂಕಾರವಳಿದು ನಿಜಸದ್ಭಕ್ತಿಯಳವಟ್ಟಡೆ
ಅದು ತಾನೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮದ ನಿಜಚಿತ್ತವಿನ ಚಾರಿತ್ರವೆಂಬುದೀಗ ' ಶಿವಾಚಾರ ಸ್ವಯ
ವಾದರಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಚಾರ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಈ ಪರಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಶಿವತ್ವದ ನೆಲೆ
ಯನೆಲ್ಲವ ನೆಲೆಯೆಂಬದ ಶರಣ ಮಾಡಿದ ಪೂಜಾಕ್ರೀಗಳೆಲ್ಲಾ ನಿಃಕ್ರೀಗಳಾಗಿ
ಶರಣ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆಯಾಗಿವುನೆಂಬುದೀಗ ' ಗೊಹೇಶ್ವರನನಜಿದಡೆ ಅನಾ
ಚಾರ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

೪೬

ವ. ಸ್ಥಲವಿಡಿದು ಸರ್ವದಲಾಯತವಾಗಿ, ಸಹಜವಿಡಿದು ನಿಜವಳವಟ್ಟಿಲ್ಲ
ಇದದೆಂದೆನಲುಂಟೇ? ಭಾವವಳಿದು ನಿರ್ಭಾವ ಉಳಿದಲ್ಲಿ ಇದದೆಂದೆನ
ಲುಂಟೇ ಕದಂಬ ಕಳಾಸ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗ
ಮಯವಾಗಿದರಲ್ಲಿ ?

ಟೀ. ಅಂಗಸ್ಥಲವನೂ ಲಿಂಗಸ್ಥಲವನೂ ಸಂಬಂಧವ ಮಾಡಿ ಬಿಡದೆ
ಯಿವು ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನ ಕ್ರಿಯಾಚಾರ ಆಯತವಾಗಿ ಭಿನ್ನಭಾವವಳಿದು ಸಹಜಭಕ್ತಿ
ನೆಲೆಗೊಂಡ ಶರಣನ ಅಂಗಪ್ರಾಣಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆಯಿದ್ದ
ನಿಜ ಶರಣನು ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ನುಡಿದು ಹೇಳಬಾರದೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪ
ರ್ಯಾರ್ಥ.

೪೭

ವ. ಲಿಂಗವೆಂದಲ್ಲಿಯೇ ತಪ್ಪಿತ್ತು. ಜಂಗಮವೆಂದಲ್ಲಿಯೇ ತಪ್ಪಿತ್ತು.
ಪ್ರಸಾದವೆಂದಲ್ಲಿಯೇ ತಪ್ಪಿತ್ತು. ಈ ತ್ರಿವಿಧದ ಸಂಚದ ನಿಕ್ಷೇಪವ
ಬಲ್ಲರೆ, ಈ ಲೋಕದೊಳಗಿದರೇನು ? ಆ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದ
ರೇನು ? ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕದೊಳಗಿದರ ನಿಸ್ಸಾರಮಂ ಬಿಟ್ಟು,
ಲಿಂಗಸಾರಾಯಮೋಹಿಯಾಗಿ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಲೇಪ
ನಾದ ಶರಣ.

ಟೀ. ಸತ್ತು ಚಿತ್ತಾನಂದಸ್ವರೂಪವೇ ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದ. ಅಂತಸ್ತು
ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದವೇ ತನ್ನ ನಿಜವೆಂದದೊ, ಭಿನ್ನಭಾವವಿಲ್ಲದೆ ತನು ಮನ
ಧನವೆಲ್ಲವನೂ ಆ ಲಿಂಗಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿ, ಆ ಲಿಂಗಜಂಗಮದ ಅಖಂಡ ಪರಿ
ಪೂರ್ಣ ಆನಂದದ ಸುಖವನೇ ಅವಿರಳ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಮಚ್ಚಿ ಬಿಡದೆಯಿವು ಶರ
ಣಂಗೆ ಜನನ ಮರಣಂಗಳಿಲ್ಲ. ಆ ಶರಣ ದೇಹಸಂಸಾರದೊಳಗಿದು ನಿರ್ಲೇಪಿ.

ಆ ಶರಣಂಗೆ ಮರ್ತ್ಯ ಕೈಲಾಸವೆಂಬುದಿಲ್ಲ, ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿಯೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೪೮

ವ. ಕಾಮಿಸದೆ ನೆನೆದಡೆ ಕಲ್ಪಿತವಿಲ್ಲದ ಪುರುಷ ಬಂದನೆನೆಗೆ ನೋಡವ್ವಾ!
ಕಲ್ಪಿತವಿಲ್ಲದೆ ನೆನೆದಡೆ ಭಾವಿಸಲಿಲ್ಲದ ಸುಖವು ದೊರಕಿತ್ತು ನೋಡಾ!
ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬ ಲಿಂಗವನಿಹಿದ ಬಳಿಕ ನಾ ನೀನೆಂಬುದಿಲ್ಲ
ನೋಡಾ !

ಟೀ. ಭಿನ್ನಜ್ಞಾನದಿಂದ ಪರವಸ್ತುವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ನೋಡಿ, ಕಾಮಿಸದೆ ಅಭಿನ್ನದಿಂದಹೀಯಲು ಕಲ್ಪನೆಗೆ ಬಾರದ ಶಿವಸಂಬಂಧವಾಯಿತ್ತು ಆ ಶರಣಂಗೆ ಅನನ್ಯವಾಗಿ ಎಂಬುದೀಗ ' ಕಾಮಿಸದೆ ನೆನೆದಡೆ ಕಲ್ಪಿತವಿಲ್ಲದ ಪುರುಷ ಬಂದನೆನೆಗೆ ನೋಡವ್ವಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಅಭಿನ್ನವಾಗಿವು ಶಿವಸಂಬಂಧವ ಭಿನ್ನ ವಿಟ್ಟು ಕಲ್ಪನೆಗೆ ತಾರದೆ, ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನದಿಂದಲಹೀಯಲು, ಭಿನ್ನಭಾವಕ್ಕೆ ಅಗೋ ಚರವಾಗಿದರ್ ಅಗಣಿತ ಶಿವಸುಖವು ದೊರಕಿತ್ತು ಶರಣಂಗೆಂಬುದೀಗ ' ಕಲ್ಪಿತ ವಿಲ್ಲದೆ ನೆನೆದಡೆ ಭಾವಿಸಲಿಲ್ಲದ ಸುಖವು ದೊರಕಿತ್ತು ನೋಡಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನದಿಂದ ಶಿವತತ್ತ್ವವನಿಹಿದು, ಶರಣ ತಾನೆ ಶಿವನಾಗಿ ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದಿದರ್ನೆಂಬುದೀಗ ' ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬ ಲಿಂಗವನಿಹಿದ ಬಳಿಕ ನೀ ನಾನೆಂಬುದಿಲ್ಲ ನೋಡಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

೪೯

ವ. ನಡೆ ನುಡಿ ಚೈತನ್ಯವುಳ್ಳನ್ನಬರ ಒಡಲ ಗುಣಂಗಳಾಗಿರೆಯೂ ಬಿಡವು
ನೋಡಾ. ನೋಡುವ ನಯನ, ಕೇಳುವ ಶ್ರೋತ್ರ, ವಾಸಿಸುವ
ಘ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಗಂಧಾದಿಗಳು ತಾಗಿದವೆನಬೇಡ. ನೋಡುತ್ತ ನಡೆವುತ್ತ
ಕೇಳುತ್ತ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವ ಮಾಡುವ ಲಿಂಗಭೋಗೋಪಭೋಗಿಗೆ
ಸರ್ವಾಂಗಶುದ್ಧವೆಂಬುದು ಇವೆ ಕಂಡಯ್ಯಾ ! ಕಾಯತ್ರಯಂಗಳ,
ಜೀವತ್ರಯಂಗಳ, ಭಾವತ್ರಯಂಗಳನೊಂದು ಮಾಡಿ, ಸುಖ ದುಃಖ
ಸಗುಣ ನಿರ್ಗುಣವೆಂಬುಭಯವ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಏಕವ ಮಾಡಿ, ಅಹು
ದಲ್ಲ ಬೇಕುಬೇಡ ಎಂಬ ಸಂದು ಸಂಶಯವ ಕಳೆದಿಪ್ಪುದು ಕೂಡಲ
ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಆದಿಪುರಾತನರು ಮಾಡಿದ ಪಥವು.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೫೦

ವ. ಆಸುರವಾದುದು ಬೀಸರವಾಯಿತ್ತು. ಒಲ್ಲೆನೊಲ್ಲೆ ನೀ ಕೊಡುವ
ವರವ. ನಾ ಬೇಡಿತ್ತು ನಿನ್ನ ಮುಖದಲಿಲ್ಲ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ !

ಟೀ. ಫಲವದವ ಬೇಡಿ ಪೂಜಿಸುವ ಪೂಜೆಯೆಲ್ಲವೂ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಉಬ್ಬಸ
ವಾಗಿ ಅದು ಆಸುರದ ಕರ್ಮವೆನಿಸುವುದು. ಅಂತು ಆಸುರಕರ್ಮವೆನಿಸುವ
ಕಾಮ್ಯಾರ್ಥಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಫಲವದಂಗಳ ಪಡೆದು ಭವಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ ಬರು
ತ್ತಿಹರಿಯಬುದೀಗ ' ಆಸುರವಾದುದು ಬೀಸರವಾಯಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ.
ಅಂತು ಲಿಂಗವು ತನ್ನಿಂದನ್ಯವಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತಿತ್ತು ವರಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಭವಹೇತುಗಳಿಂದ
ಹಿಡಿದು, ಶರಣನವನೇನನೂ ಬಯಸದೆ ಶರಣ ತಾನೆ ಲಿಂಗವಾಗಿವು ವರವ ಲಿಂಗವ
ಬೇಡಲು ಲಿಂಗವು ತನ್ನ ಲಿಂಗವದವ ಬೇಡುತ್ತಿತ್ತು ಕೋಯೆಂದು ಕೊಡಲಿಲ್ಲವಾಗಿ,
ಲಿಂಗವದವನಹಿದು ಬಯಸಿ ಭಾವಿಸಿದ ಶರಣಂಗೆ ಲಿಂಗವು ಅನನ್ಯವಾಗಿವುನೆಂಬ
ದೀಗ ' ಒಲ್ಲೆನೊಲ್ಲೆ ನೀ ಕೊಡುವ ವರವ. ನಾ ಬೇಡಿತ್ತು ನಿನ್ನ ಮುಖದಲಿಲ್ಲ
ಗೊಹೇಶ್ವರಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ.

೫೧

ವ. ಅದಿ ಆಜಿಜ ಭೇದ ತನುಗುಣವು ಮೂವತ್ತಾಱಿ ಮೀಱಿ, ತೋಱಿ
ದುದ ತೋಱಿ, ಮತ್ತೆ ಆರೂಢವಾದರೆ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನಿಚ್ಛೆ ಕಾಣಾ
ರಾಮನಾಥಾ!

ಟೀ. ಅಂಗತತ್ತ್ವ ಮೂವತ್ತಾಱಿನೊಳಕೊಂಡು ಕುಲುಹುದೋಡಿದೆಯಿದರ್
ಮಹಾಘನಲಿಂಗವ ಗುರು ಕರುಣದಿಂದ ತೋಱಿಸಲು, ಆ ತೋಱಿಸಿದ ಮಹಾ
ಘನಲಿಂಗದ ಮುಖವಾಲು ಲಿಂಗವಾದ ಭೇದವನಹಿದು, ಆ ಆಜಿಜ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ
ಆಜಿಂಗವನರ್ಪಿಸಿ, ಅಂಗಲಿಂಗವೆಂಬ ಭೇದವಳಿದು, ಶರಣನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ
ಲಿಂಗವದದಲ್ಲಿ ನಿಂದ ಶರಣನು ತನ್ನ ಸ್ವಯಿಚ್ಛೆಯಿಂದ ಎಂತು ನಡೆವ ಚಾರಿತ್ರ
ವೆಲ್ಲಾ ಸತ್ಕಿಯಾಚಾರಿತ್ರವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೫೨

ವ. ಎನ್ನಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿಜವಾಗಿ ನಿಮ್ಮನಹಿದೆನೆಂದರೆ ಅದು ನಿಮ್ಮ ಮತಕ್ಕೆ
ಬವುದೆ ? ಎನ್ನ ನಾನು ಮಹಿದು ನಿಮ್ಮನಹಿದೆಡೆ ಅದು ನಿಮ್ಮ
ರೂಪೆಂಬೆ. ಎನ್ನ ನಿನೊಳು ಮಹಿದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಯೊಳಗಣ ಪ್ರತಿ
ಬಿಂಬದಂತೆ ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದಿದರ್ ಕಾಣಾ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ !

ಟೀ. ತಾನು ಶಿವನೆಂದು ತನ್ನ ನಿಜವ ತಿಳಿದು, ಶಿವನು ತಾನೆಂದೆಡೆ ಶಿವನು
ತಾನಾಗಲಹಿಯ. ಮತ್ತೆಂತೆಂದೆಡೆ : ಅಹಿವುದೇ ಅಂಗ, ಅಜಿಹಿಸಿಕೊಂಬುದೇ

ಲಿಂಗ. ಅಂತವು ಲಿಂಗಾಂಗವೆರಡಕ್ಕೆ ಭೇದವಿಲ್ಲೆಂದಹುದು ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಯೋಗಿಯಾಗಿ, ಭೇದವ ಮಹಾದು ಶರಣನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ, ತನ್ನ ಕಾಣುತ್ತಿರ್ಪ ಅಭಿನ್ನದಹುವು ಘಟಿಸಿದ ಶರಣನೇ ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪನು. ಅಂತು ಅಂಗಭಾವವ ಮಹಾದು ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪಾಗಿದ್ದರ ಶರಣನ ಪರಿಯೆಂತೆಂದಡೆ : ದರ್ಪಣದೋಳಗಣ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವು ಆ ದರ್ಪಣಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದಿವಂತೆ ಲಿಂಗದೋಳಗೆ ಶರಣ ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದಿರ್ಪನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೫೩

ವ. ಆದಿಯ ಶರಣನ ಮದುವೆಯ ಮಾಡಲು ಯುಗ ಜುಗದವರೆಲ್ಲಾ ನಿಬ್ಬಣ ಹೋದರು. ಹೋದ ನಿಬ್ಬಣಿಗರು ಮರಳರು. ಮದುವಣಿಗನ ಶುದ್ಧಿಯನಹಿಯಲು ಬಾರದು. ಹಂದರವಳಿಯದು, ಹಸೆ ಮುನು ಲುಡುಗದು, ಬಂದ ಬಂದವರೆಲ್ಲಾ ಮಿಂದುಂಡು ಹೋದರು. ಇದಹಿತುವನಹಿದಡೆ ನಿಜವಿಲ್ಲ. ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬ ಶಬ್ದವನೊಳ ಕೊಂಡ ಮಹಂತ ಬಯಲು.

ಟೀ. ಆದಿಯೆಂದರೆ ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನ. ಅಂತು ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನೋದಯವಾದ ಶರಣಸತಿಗೂ ಮಹಾಲಿಂಗವೆಂಬ ಪುರುಷಂಗೂ ವಿನಾಹವೆಂಬ ಸಮರಸ ಸಂಗವ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು ಆ ಶರಣನ ಆತ್ಮನ ಕೂಡೆ ಅನಂತಕಾಲದಲಿರ್ದ ಸಕಲ ಕರಣಂಗಳೆಲ್ಲವೂ ಲಿಂಗಸಂಗಿಗಳಾಗಿ ಹೋದರು ಎಂಬುದೀಗ ' ಆದಿಯ ಶರಣನ ಮದುವೆಯ ಮಾಡಲು ಯುಗಜುಗದವರೆಲ್ಲಾ ನಿಬ್ಬಣಹೋದರು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆರ್ಥ. ಅಂತು ಶರಣನ ಅಂಗ ಕರಣಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗದೋಳಗೆ ಬೆರೆದು ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಹೋದ ಕಾರಣ ಮರಳಿ ಕರಣಧರ್ಮದ ಜ್ಞಾನಗುಣಂಗಳು ಶರಣನಲ್ಲಿ ತೋಪಿಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ಹೋದ ನಿಬ್ಬಣಿಗರು ಮರಳರು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆರ್ಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗಸಂಗದಿಂದ ಅಂಗಕರಣಂಗಳು ಮೊದಲಾಗಿ ತಾನೆಲ್ಲಾ ಮಹಾಘನ ಲಿಂಗವಾದ ಶರಣಂಗೆ ಶಿವೋಹಂಭಾವ ಘಟಿಸಿ, ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಅಹಿಯ ಲಿಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಮದುವಣಿಗನ ಶುದ್ಧಿಯನಹಿಯಲು ಬಾರದು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆರ್ಥ. ಅಂತು ಶರಣನೆಲ್ಲಾ ಶಿವನಾಗಿ ಶಿವೋಹಂ ಎನುತಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಆ ಶಿವೋಹಂ ಎಂಬ ಅಹವಿನ ಉಲುಹಡಗಿ ನಿಶ್ಚಬ್ಬಬ್ರಹ್ಮವಾಗಿದ್ದಡೆ, ಆ ಶರಣ ತಾನೆ ನಿಕಲವಸ್ತುವೆಂಬುದೀಗ ' ಶಬ್ದವನೊಳಕೊಂಡ ಮಹಂತ ಬಯಲು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆರ್ಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿವು, ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧದ ಮಾರ್ಗವ ನಹಿಯದೆಂದಿರ್ದ ಜೀವರ ಪರಿಯೆಂತೆಂದಡೆ : ಭೂಮಿಯೆಂಬ ಹಸೆ, ಆಕಾಶವೆಂಬ ಹಂದರ. ಈ ಎರಡೂ ಅಳಿಯದ ಮುನ್ನವೆ ದೇಹಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಸಂಸಾರ

ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮಿಂದುಂడు, ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮಗಳನನುಭವಿಸುತ್ತ ಬಂದು ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೇಂಬುದೀಗ ' ಹಂದರವಳಿಯದು, ಹಸೆ ಮುನ್ನಲುದುಗದು, ಬಂದ ಬಂದವರೆಲ್ಲಾ ಮಿಂದುಂడు ಹೋದರು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆರ್ಥ. ಅಂತು ಹುಸಿ ದೇಹಸಂಸಾರವೆ ದಿಟವೆಂದು ಹಿಡಿದು ಭವಸಾಗರದೊಳಗೆ ಮುಳುಗಾಡುತ್ತಿಪ್ಪರು ಜೀವರು ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ. ಅಂತಪ್ಪ ಅಜ್ಞಾನವಳಿದು ಸುಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗಿ ತನ್ನ ನಿಜವನಜ್ಞೆಂದಿಗೆ ಸಂಸಾರ ತೋಪಿಕೆಯೆಲ್ಲವೂ ಹುಸಿಯಾಗಿಹುದೆಂಬುದೀಗ ' ಇದಜಂತುವನಜ್ಞೆದಜೆ ನಿಜವಿಲ್ಲ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆರ್ಥ. ೫೪

ವ. ಅಂಗವ ಲಿಂಗಮುಖದಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸಿ ಅಂಗವನಂಗವಾಯಿತ್ತು. ಮನವಜ್ಞೆದು ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿಸಿ ಮನ ಲೀಯವಾಯಿತ್ತು. ಅಂಗಭಾವ ಮನಭಾವವಳಿದ ಕಾರಣ ಕಾಯವಕಾಯವಾಯಿತ್ತು. ಎನ್ನ ಅಕಾಯದ ಸುಖಭೋಗವ ಲಿಂಗವೆ ಭೋಗಿಸುವನಾಗಿ ಶರಣಸ್ಥಿತಿಲಿಂಗ ಪತಿಯಾದೆನು. ಇದು ಕಾರಣ ಜೆನ್ನ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನೆಂಬ ಗಂಡನ ನೊಳಹೊಕ್ಕು ಬೆರಸಿದೆನು.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೫೫

ವ. ಆರಾದರೂ ನಿಮ್ಮ ನೆನೆವರಯ್ಯಾ, ನಾ ನಿಮ್ಮ ನೆನೆವನನಲ್ಲಯ್ಯಾ. ಅದೇನು ಕಾರಣವೆಂದರೆ : ಎನ್ನ ನೆನೆವ ಮನ ನೀವೆಯಾದಿರಾಗಿ. ಆರಾದರೂ ನಿಮ್ಮ ಪೂಜಿಸುವರಯ್ಯಾ, ನಾ ನಿಮ್ಮ ಪೂಜಿಸುವನಲ್ಲ. ಅದೇನುಕಾರಣವೆಂದರೆ : ಎನ್ನ ತನುವಿಗೆ ಪೂಜೆ ನೀವೆಯಾದಿರಾಗಿ. ಆರಾದರೂ ನಿಮಗೆ ಅರ್ಪಿಸುವರಯ್ಯಾ, ನಾ ನಿಮಗರ್ಪಿಸುವನಲ್ಲ. ಅದೇನುಕಾರಣವೆಂದರೆ : ಎನ್ನ ಸರ್ವಾಂಗವೆಲ್ಲವೂ ನಿಮಗರ್ಪಿತ ವಾಯಿತ್ತಾಗಿ. ಇದು ಕಾರಣ ಭಕ್ತದೇಹಿಕದೇವ, ದೇವದೇಹಿಕ ಭಕ್ತ ನೆಂಬ ಶ್ರುತಿಯನಜ್ಞೆದು, ನಿಮ್ಮ ಮುಟ್ಟಿ ನಾನು ಅಭಿನ್ನನಾದೆ ಕಾಣಾ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ !

ಟೀ. ಅಂಗಲಿಂಗಸಂಗದಿಂದ ಅಂಗಭಾವವಳಿದು ಶರಣನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆ ಯಾದ ಒಳಿಕ ಮಾಡುವ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಬುವೆರಡಿಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗವು ತನಗೆ ತಾನರ್ಪಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಹ ಶರಣನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಎಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೫೬

ವ. ಕಂಗಳ ತುರಿಯವ ಕರಸ್ಥಲ ನುಂಗಿ, ಕರಸ್ಥಲದ ದೃಷ್ಟವ ಕಂಗಳು ನುಂಗಿ, ಇಂತಿ! ಉಭಯ ಕಂಗಳವಡಗಿ ಅದ್ವೈತವಾದ ಶರಣಗೆ ಆಹ್ವಾನವಿಲ್ಲ, ವಿಸರ್ಜನವಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆಂಬುದಿಲ್ಲ, ಮುಂದೆಂಬುದಿಲ್ಲ. ಒಳಗೊಂಬುದಿಲ್ಲ, ಹೊರಗೊಂಬುದಿಲ್ಲ. ಕೀಳೆಂಬುದಿಲ್ಲ, ಮೇಲೆಂಬುದಿಲ್ಲ. ಕೂಡಲಜೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಯ್ಯ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣನೆತ್ತೆತ್ತ ನೋಡಿದರೂ ಅತ್ತತ್ತ ನೀವೇ ಕಂಡಯ್ಯಾ !

ಟೀ. ಭಾವ ಮನ ದೃಕ್ಯಿಂದ ಉದಯಿಸಿದ ಜ್ಞಾನಲಿಂಗವೇ ಶರಣನ ಕರಸ್ಥಲದೊಳಗಿತ್ತು. ಆ ಕರಸ್ಥಲದ ಚಿಲ್ಲಿಂಗವ ಶರಣನ ಜ್ಞಾನದೃಕ್ಯ ಅಮೃತವಾಗಿ, ಅಂಗಲಿಂಗವೆಂಬ ಭೇದವಳಿದು ಲಿಂಗವೆಯಾದ ಶರಣಗೆ ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಕರೆಯಲಿಲ್ಲ, ಕಳುಹಲಿಲ್ಲ. ಆ ಶರಣನಾಗದೊಳಹೊರಗೆ, ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ, ಕೆಳಗೂ ಮೇಲೂ ಶರಣನೆತ್ತೆತ್ತ ನೋಡಿದಡೆಯೂ ಲಿಂಗವೇ ಪರಿಪೂರ್ಣನಾಗಿಹನೆಂಬುದೇ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೫೭

ವ. ಮಣ್ಣಿಲ್ಲದ ಹಾಳ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣಿಲ್ಲದಾತನೊಂದು ಮಣಿಯ ಕಂಡ ! ಕೈಯಿಲ್ಲದಾತ ಪವಣಿಸಿದ ! ಕೊರಳಿಲ್ಲದಾತ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ! ಅಂಗವಿಲ್ಲದ ಸಿಂಗಾರಕ್ಕೆ ಭಂಗವುಂಟೇ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ ?

ಟೀ. ಮಣ್ಣಿಂದಡೆ ದೇಹಕ್ಕೆ ಹೆಸರು. ಅಂತವು ದೇಹಧರ್ಮಗಳನೆಲ್ಲ ವನೂ ತನ್ನಿಂದನ್ಯವೆಂದು ಅವ ನೇತಿ ಮಾಡಿ ಅಜ್ಞಾನವಿಗ ' ಮಣ್ಣಿಲ್ಲದ ಹಾಳ ಮೇಲೆ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಧ. ಅಂತು ಅಜ್ಞಾನವಿನಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಜ್ಞಾನದೃಕ್ಯಿಲ್ಲದೆ ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನದಿಂದ ಚಿತ್ ಪ್ರಭಾಲಿಂಗವ ಕಂಡ ಶರಣನೆಂಬುದಿಗ ' ಮಣ್ಣಿಲ್ಲದ ಹಾಳ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣಿಲ್ಲದಾತನೊಂದು ಮಣಿಯ ಕಂಡ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಧ. ಅಂತವು ಚಿತ್ ಪ್ರಭಾವಸ್ತುವ ಭಿನ್ನಭಾವಹಸ್ತವಿಲ್ಲದ ಅಭಿನ್ನಭಾವ ಹಸ್ತದಿಂದ ಸಿಡಿದು, ಮಹಾನುಭವಸೂತ್ರದಿಂದ ಶಿವಲಿಂಗವನಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಶರಣನೆಂಬುದಿಗ ' ಕೈಯಿಲ್ಲದಾತ ಪವಣಿಸಿದ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಧ. ಅಂತು ಅವಿರಳಭಾವದಿಂದ ಅಂಗಲಿಂಗವೆಂಬ ಖಂಡಿತವನಳಿದು ಶಿವತತ್ತ್ವವನಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದ ಶರಣನೆಂಬುದಿಗ ' ಕೊರಳಿಲ್ಲದಾತ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಧ. ಅಂತು ಅಂಗಭಾವವಳಿದು ಶಾನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದ ಶರಣಗೆ ಹುಟ್ಟು ಹೊಂದಿನ ಭಂಗವಿಲ್ಲೆಂಬುದಿಗ ' ಅಂಗವಿಲ್ಲದ ಶೃಂಗಾರಕ್ಕೆ ಭಂಗವುಂಟೇ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಧ.

೫೮

ವ. ಮನದೊಳಗೆ ಘನ ವೇದ್ಯವಾಗಿ, ಘನದೊಳಗೆ ಮನ ವೇದ್ಯವಾದ
ಬಳಿಕ ಪುಣ್ಯವಿಲ್ಲ. ಪಾಪವಿಲ್ಲ. ಸುಖವಿಲ್ಲ, ದುಃಖವಿಲ್ಲ. ಕಾಲವಿಲ್ಲ,
ಕರ್ಮವಿಲ್ಲ. ಜನನವಿಲ್ಲ, ಮರಣವಿಲ್ಲ. ಗೊಹೇಶ್ವರಾ ನಿಮ್ಮ ಶರ
ಣನು ಘನಮಹಿಮನು ನಿನೋಡಾ !

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೫೯

ವ. ಏನೆಂದೆನಲಿಲ್ಲದ ಅಖಂಡ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪರಮಾನಂದ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು
ತಾನೆಂಬುವಿನ ಬಲದಹಂಕಾರವಿಲ್ಲವಾಗಿ ಅದ್ವೈತಿಯಲ್ಲ. ಉಭಯ
ವಿಟ್ಟುಕುವ ಗಜೆಬಜೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕನಾಗಿ ದ್ವೈತಿಯಲ್ಲ. ಇಂತೀ
ದ್ವೈತಾದ್ವೈತವೆಂಬ ಉಭಯನಾಮ ನಷ್ಟವಾದ ಅಭೇದ್ಯಮಹಿಮನ
ಕಪಿಲಸಿದ್ಧಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣರೆ ಬಲ್ಲರು.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೬೦

ವ. ಬಟ್ಟಿಗೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೊಂದ ಉಡ ಕೊಟ್ಟು ಹೋದರೆಮ್ಮವರು.
ಎಲ್ಲಿಯದು ಲಿಂಗ ? ಎಲ್ಲಿಯದು ಜಂಗಮ ? ಎಲ್ಲಿಯದು ಪ್ರಸಾದ
ವಯ್ಯಾ ? ಅಲ್ಲದವರೊಡನಾಡಿ ಎಲ್ಲರೂ ಮುಂದುಗೆಟ್ಟರಯ್ಯಾ !
ಆ ನಿಮ್ಮ ನಂಬಿ ಬಯಲಾದೆ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ !

ಟೀ. ಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುವ ಶ್ರೀಗುರು ತನ್ನ ತಚ್ಛಿಷ್ಯನ ಅಂಗಕ್ಕೆ
ಲಿಂಗಕ್ರಿಯಾಜ್ಞಾನವನಳವಡಿಸಿಕೊಟ್ಟನೆಂಬುದೀಗ ' ಬಟ್ಟಿಗೊಂಡು ಹೋಗು
ತ್ತೊಂದ ಉಡ ಕೊಟ್ಟು ಹೋದರೆಮ್ಮವರು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗ
ಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದ ಕ್ರೀ ಶರಣನ ಅಂಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧವಾದುದು ಗುರುಕರುಣದಿಂದ
ಲಾಯಿತ್ತಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲರಿಗೆಲ್ಲಿಯದೋ ಎಂಬುದೀಗ ' ಎಲ್ಲಿಯದು ಲಿಂಗ ? ಎಲ್ಲಿ
ಯದು ಜಂಗಮ ? ಎಲ್ಲಿಯದು ಪ್ರಸಾದ ? ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು
ಭವಬಂಧನಕ್ಕೆ ಒಳಗಲ್ಲದೆ ಇದ್ದ ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದಂಗಳ ಒಡನಾಡಿದವ
ರೆಲ್ಲರೂ ಗಣೇಶ್ವರರಾಗಿ ಮುಂದಣ ಹುಟ್ಟು ಹೊಂದುಗೆಟ್ಟರೆಂಬುದೀಗ ' ಅಲ್ಲದವ
ರೊಡನಾಡಿ ಎಲ್ಲರೂ ಮುಂದುಗೆಟ್ಟರಯ್ಯಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಶರಣ
ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದವ ತನ್ನ ನಿಜವೆಂಬ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ತನು ಮನ ಧನವ

ನರ್ಪಿಸಿ, ಅಂಗವಳಿದು ಲಿಂಗವಾಗಿದ್ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಆ ನಿಮ್ಮ ನಂಬಿ ಬಯಲಾದೆ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ್.

೬೧

ವ. ತನುವೆಂಬ ಏರಿಗೆ ಮನವೆಂಬ ಕಟ್ಟಿಯ ಮಾಡಿ, ಬಲಿದು ಪಡ್ವಿಧ ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಸೋಪಾನದಿಂದ ಪರಮಾನಂದ ಜಲವ ತುಂಬಿ ಕೆಳೆಯ ಕಟ್ಟಬಲ್ಲವರನಾರನೂ ಕಾಣೆ ! ನಾನು ಕಟ್ಟಿದ ಕೆಳೆ ಸ್ಥಿರ ವಾಯಿತ್ತು ಗೊಡ್ಡೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮಾಣೆ !

ಟೀ. ಶಿವಜ್ಞಾನಿ ಶರಣನು ತನ್ನ ತನುವನೇ ಏರಿಯ ಮಾಡಿ, ಮನವನೇ ಕಲ್ಲ ಕಟ್ಟಿಯ ಮಾಡಿ, ಬಲಿದು, ಪಡ್ವಿಧಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಸೋಪಾನವಿದಿದು, ಶಿವಸುಖಾ ನಂದ ಜಲವ ತಮ್ಮಾತ್ಮಾಂಗದೊಳು ತುಂಬಿ, ಭಿನ್ನವಳಿದು ಏಕರಸವಾಗಿ ನಿತ್ಯವಪ್ಪ ಶಿವಪದವ ಪಡೆದರು ಶರಣರು. ಅಂತು ಶಿವಪದವ ಪಡೆದು ಸುಖಿಸಬಲ್ಲರು ಶರಣರಲ್ಲದೆ ಉಳಿದ ಮತಾದಿಗಳಾರೂ ಅಜಿಯರೆಂಬುದೀಗ ಈ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೬೨

ವ. ಜ್ಞಾನ ತನ್ನೊಳಗೆ, ಅಜ್ಞಾನ ತನ್ನೊಳಗೆ. ಎರಡುವನಜಿಯದ ಸಹಜ ಸುಜ್ಞಾನಿ ಲಿಂಗವಶಗತನಾಗಿದ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಿ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ.

ಟೀ. ತನ್ನ ಅಜಿಯಿಗೆ ಮಜವೆಯೂ ತನ್ನಲ್ಲಿಯೆ ತೋಜಿ ದೇಹಿಯಾದ ರಾಗಿ ಆತ್ಮರು ಅಜಿವು ಮಜವೆ ಎರಡೂ ಕೂಡಿ ಯುಕ್ತರಾಗಿಹರೆಂಬುದೀಗ 'ಜ್ಞಾನ ತನ್ನೊಳಗೆ, ಅಜ್ಞಾನ ತನ್ನೊಳಗೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ್. ಅಂತಿಪ್ಪ ದೇಹಿಗಳೊಳಗೆ ಸುಜ್ಞಾನೋದಯವಾದ ಶರಣನು ಅಜಿವು ಮಜವೆಗಳೆಂಬೆರಡಿಲ್ಲದೆ ತಾನೆಲ್ಲಾ ಬಜಿಯ ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನಾಗಿದ್ನೆಂಬುದೀಗ ' ಎರಡುವನಜಿಯದ ಸಹಜ ಸುಜ್ಞಾನಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ್. ಅಂತು ಸುಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ನಿಜವೇ ಪರಶಿವ ನೆಂದಜಿದು, ಆ ಪರಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಆತ್ಮಾಂಗವ ಸಂಬಂಧವ ಮಾಡಿ, ಭಿನ್ನ ವಳಿದು ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಪರಮಪರಿಣಾಮಿಯಾಗಿದ್ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ 'ಸುಜ್ಞಾನಿ ಲಿಂಗವಶಗತನಾಗಿದ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಿ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ್.

೬೩

ವ. ಇವನೊಬ್ಬನೇ ಗರುವನು, ಇವನೊಬ್ಬನೇ ಚೆಲುವನು, ಇವನೊಬ್ಬನೇ ಧನಪತಿ ಕೇಳು ಕೇಳಿ ! ಇವಂಗೆ ಹಿರಿಯರಿಲ್ಲ, ಎನಗೆ ಒಡೆಯರಿಲ್ಲ.

ಇಂತವು ನಲ್ಲನು ಲೇಸು ಿಕಾಣಿರೆಲಗೆ! ನಾವೆಲ್ಲರೊಂದಾಗಿ ಹಿಡಿದು ಬಿಡದಿರೆ ಬಿಡಿಸುವವರಿಲ್ಲ, ಲೇಸು, ಉರಿಲಿಂಗದೇವನ !

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೬೪

ವ. ಅತಿಶಯವನತಿಗಳೆದು ನಿರತಿಶಯಸುಖದೊಳಗೆ ಪರಮಸುಖಿಯಾಗಿವವರಾರು ಹೇಳಾ ? ನಿಜದ ನಿರ್ಣಯವನಜೆದು, ಭಜನೆ ಭಾವನೆಯಳಿದು, ತ್ರಿಜಗಪತಿಯಾಗಿವವರಾರು ಹೇಳಾ ? ಕೋಡಗದ ಗಮನದೊಳಗೆ ಮನವಿರಹಿತನಾಗಿ ಗಮನಗೆಡದಿಪ್ಪರಿನ್ನಾರು ಹೇಳಾ ? ಹಗೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ಹಗೆಯಳಿದು ಸುಖಿಯಾಗಿ ತನಗೆ ತಾ ಕೆಳೆಯಪ್ಪರಾರು ಹೇಳಾ ? ಒಳಹೊಜಗು ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗವಾಗಿರಬಲ್ಲ ಪರಮಾರ್ಥರಾರು ಹೇಳಾ ? ಕಲಿದೇವರದೇವ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣನ ನಿಲವನಜೆದು ಶರಣೆಂದು ಸುಖಿಯಾದೆನು !

ಟೀ. ಅತಿಶಯವೆಂದರೆ ಸ್ಥೂಲಸ್ವರೂಪಾದ ಚತುರ್ವಿಧ ಪದಂಗಳು. ನಿರತಿಶಯವೆಂದರೆ ತನ್ನ ನಿಜಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವಾಗಿವು ಶಿವಪದವು ಅಂತು ಅನಿತ್ಯವಾಗಿದ್ದ ಚತುರ್ವಿಧ ಪದವನೊಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ನಿತ್ಯದ ಶಿವಪದವ ಅಂತರಂಗದ ಲಜೆದು ಸುಖಿಸುತ್ತಿವು ಇರವು ಸುಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಶರಣಂಗಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ಅತಿಶಯವನತಿಗಳೆದು ನಿರತಿಶಯ ಸುಖದೊಳಗೆ ಪರಮಸುಖಿಯಾಗಿವವರಾರು ಹೇಳಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಭಾವಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿ ಫಲಪದಂಗಳ ಪಡೆಯಲೊಲ್ಲದೆ, ಶಿವ ತಾನೆಂದು ತನ್ನ ನಿಜವನಜೆದು ಶಿವನಾಗಿವು ಶಿವಭಾವ ಶರಣಂಗಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ನಿಜದ ನಿರ್ಣಯವನಜೆದು, ಭಜನೆ ಭಾವನೆಯಳಿದು, ತ್ರಿಜಗಪತಿಯಾಗಿವವರಾರು ಹೇಳಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಕೋಡಗದ ಗಮನವೆಂದರೆ ಮರ್ಕಟಜ್ಞಾನವಪ್ಪು ಷಟ್ಸ್ಥಲಜ್ಞಾನ. ಅಂತವು ಷಟ್ಸ್ಥಲಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ತನು ಮನಕರಣಂಗಳೆಲ್ಲವ ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿಸಿ, ಅಂಗಕರಣಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ, ಶಿವಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯೆ ಮುಜೆಯದೆ ಆಚರಿಸುತ್ತಿಪ್ಪುದು ಶರಣಂಗಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ಕೋಡಗದ ಗಮನದೊಳಗೆ ಮನವಿರಹಿತನಾಗಿ ಗಮನಗೆಡದಿಪ್ಪರಿನ್ನಾರು ಹೇಳಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಶರಣಿಗೆ ಹಗೆಯಾಗಿವವು ಅಜ್ಞಾನ ಮಾಯಾದೇಹಕರಣಂಗಳು. ಆ ಅಜ್ಞಾನ ಮಾಯಾ ದೇಹ ಕರಣಂಗಳಿಗೆ ಹಗೆಯಾಗಿವನು

ಚಿತ್ಪ್ರಭಾಲಿಂಗವು. ಅಂತವು ಚಿತ್ಪ್ರಭಾಲಿಂಗದ ಒಳಹೊಕ್ಕು ಶರಣನು ಅಜ್ಞಾನ ಮಾಯಾ ದೇಹಕರಣಗಳೆಲ್ಲವನಳಿದು ನಿತ್ಯಸುಖಿಯಾಗಿವನೆಂಬುದೀಗ ' ಹಗೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ಹಗೆಯಳಿದು ಸುಖಿಯಾಗಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಅಂಗಭಾವವಳಿದು ತಾನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಲಿಂಗವನರ್ಚಿಸುತ್ತಿಪ್ಪುದು ಶರಣಂಗಳಲ್ಲದಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ 'ತನಗೆ ತಾ ಕೆಳೆಯವ್ವರಾರು ಹೇಳಾ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಜ್ಞಾನ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಒಳಹೊಕ್ಕು ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗವಾಗಿ ಲಿಂಗದ ಘನ ಸುಖವ ಸುಖಿಸುವನು ಶರಣನಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲವೆಂದಿಹುದು ಶರಣನ ಪಾದಕ್ಕೆ ಶರಣುವೊಕ್ಕರೆಲ್ಲರೂ ಮುಕ್ತರವ್ವರೆಂಬುದೀಗ ' ಒಳಹೊಕ್ಕು ಸರ್ವಾಂಗ ಲಿಂಗವಾಗಿ ಇರಬಲ್ಲ ಪರಮಾರ್ಥರಾರು ಹೇಳಾ ಕಲಿದೇವರದೇವ ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣನ ನಿಲವನಿಹುದು ಶರಣೆಂದು ಸುಖಿಯಾದೆ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೬೫

ವ. ಭಜಿಸಲಿಲ್ಲದ ಗತಿ ಮತಿ ಫಲದಾಯಕ ವಿರಹಿತನಾಗಿ, ಉಂಟೆಂಬ ಕುಳವಿಲ್ಲ, ಇಲ್ಲೆಂಬ ನಿಸ್ಸಂಸಾರಿಯಲ್ಲ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಲಿಂಗೈಕ್ಯನಾಗಿ.

ಟೀ. ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಭಜಿಸಿ ಫಲಪದವ ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲದ ಅಭಿನ್ನ ಜ್ಞಾನ ಕ್ರಿಯನಾಚರಿಸುತ್ತಿಹ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಭಜಿಸಲಿಲ್ಲದ ಗತಿ ಮತಿ ಫಲ ದಾಯಕ ವಿರಹಿತನಾಗಿ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗವು ಿತನ ಗೊಂದುಂಟೆಂದು ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಮಾಡುವ ಭಕ್ತಿಕುಳವೂ ಇಲ್ಲ, ಲಿಂಗವಿಲ್ಲದೆ ಅಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿವು ಭವಿಯೂ ಅಲ್ಲ. ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಮರಸೈಕ್ಯವಾಗಿ ಭಿನ್ನವಳಿದು ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿವನು ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಉಂಟೆಂಬ ಕುಳವಿಲ್ಲ, ಇಲ್ಲೆಂಬ ನಿಸ್ಸಂಸಾರಿಯಲ್ಲ ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಲಿಂಗೈಕ್ಯನಾಗಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೬೬

ವ. ಬಸುಳಿ ಬಾಯಾಗಿ, ಬಾಯೆ ಬಸುಳಾಗಿವ್ವುದ ತೊಡೆದ. ಕಣ್ಣೆ ತಲೆಯಾಗಿ, ತಲೆಯೇ ಕಣ್ಣಾಗಿ ಇರಿಸಿದ. ಕಾಲೆ ಕೈಯಾಗಿ, ಕೈಯೆ ಕಾಲಾಗಿ ನಡೆಸಿದ. ನೆಳಲ ಸುಟ್ಟು ಸೀರಿಯನುಡುಗೊಳಿಯನೆನೆಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಮಥನವಿಲ್ಲದ ಸಂಗಸುಖವನೆನೆಗೆ ತೋಪಿದನು. ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ, ಪ್ರಭುವಿನ ಶ್ರೀಪಾದಕ್ಕೆ ಶರಣೆನುತಿದೆನು.

ಟೀ. ಹೊಟ್ಟಿಗೆ ಬಾಯಿಗೆ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಅನ್ನವನುಂడుಂಡು ಒಡಲನೆ ಹೊರೆವುತ್ತಿಹ ಜೀವಭಾವವನಳಿದು ಲಿಂಗಪ್ರಾಣಿಯೆನಿಸಿ ಪ್ರಸಾದಕಾಯವ ಮಾಡಿದ ಶ್ರೀಗುರುವೆಂಬುದೀಗ ' ಬಸುಹಿ ಬಾಯಾಗಿ, ಬಾಯೆ ಬಸುಹಾಗಿಪ್ಪುದ ತೊಡೆದ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಕಣ್ಣೆಂದರೆ ಜ್ಞಾನದೃಕ್ಯ, ತಲೆಯೆಂದರೆ ಜ್ಞೇಯ ಸ್ವರೂಪವುಪ್ಪ ಲಿಂಗವು. ಅಂತು ಶರಣನ ಜ್ಞಾನದೃಕ್ಯಲ್ಲಾ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆ ಯಾಗಿ, ಆ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆಲ್ಲಾ ಜ್ಞಾನದೃಕ್ಯೆಯಾಗಿಪ್ಪ ಅವಿರಳಲಿಂಗಾಂಗ ಸಂಬಂಧವ ಮಾಡಿದ ಶ್ರೀಗುರುವೆಂಬುದೀಗ ' ಕಣ್ಣ ತಲೆಯಾಗಿ, ತಲೆಯೆ ಕಣ್ಣಾಗಿ ಇರಿಸಿದ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಕಾಲೆಂದರೆ ಕ್ರಿಯಾಚಾರ, ಕೈಯೆಂದರೆ ಸದ್ಭಾವ ಹಸ್ತ. ಅಂತಪ್ಪ ಕ್ರಿಯೆಯೆಲ್ಲಾ ಸದ್ಭಾವವೆಯಾಗಿ, ಸದ್ಭಾವವೆಲ್ಲಾ ಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಅಚರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ಶ್ರೀಗುರುವೆಂಬುದೀಗ ' ಕಾಲೆ ಕೈಯಾಗಿ, ಕೈಯೆ ಕಾಲಾಗಿ ನಡೆಸಿದ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ನೆಳಲೆಂದರೆ ಮನಸ್ಸು. ಅಂತಪ್ಪ ಮನದ ಅಜ್ಞಾನಗುಣವ ದಹಿಸಿದುದೇ ಜ್ಞಾನಾಗ್ನಿ. ಅಂತಪ್ಪ ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಕಾಶವನೆ ಶರಣನ ಸರ್ವಾಂಗಕ್ಕೆ ಅಂಬರವ ಮಾಡಿ ಉಡಿಸಿದ ಶ್ರೀಗುರುವೆಂಬುದೀಗ ' ನೆಳಲ ಸುಟ್ಟು ಸೀರೆಯನುಡುಗೊಜೆಯನೆನಗೆ ಕೊಟ್ಟ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃಥ. ಅಂತು ಭಿನ್ನಸಂಗದಿಂದ ಮಥನವಿಲ್ಲದೆ ತಾನೆ ಅಭಿನ್ನನಾಗಿಪ್ಪ ಮಹಾ ಘನಲಿಂಗದ ಸಂಗಸುಖವನಜುಹಿ ತೋಪಿದನು ಶ್ರೀಗುರುವೆಂದು ಗುರುವಿನ ಪಾದಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕಾರವ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಮಥನವಿಲ್ಲದ ಸಂಗ ಸುಖವನೆನಗೆ ತೋಪಿದ ಪ್ರಭುವಿನ ಪಾದಕ್ಕೆ ಶರಣನುತಿದೇನು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃಥ.

೬೭

ವ. ಎಲ್ಲವ ಕಳೆದು ಶರಣನೆಂಬುದಾದಿದ ಅಂತರಂಗ ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲಿ. ಬಳಿಕ ತನ್ನ ಹುರಿ, ತನ್ನ ಕೊಳಲು, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗ ಲಿಂಗಸಂಗಿ ಯಾಗಿ.

ಟೀ. ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಗಿಯಾಗಿ, ಅಂಗಕರಣಂಗಳನೆಲ್ಲವ ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿಸಿ, ಅಂಗ ಕರಣಂಗಳು ಸರ್ವಾಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಶರಣ ತಾನೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಲಿಂಗ ವಾಗಿದ್ದನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೬೮

ವ. ಭೂತವೈದಲಿಂದ ಸ್ಥೂಲತನು. ಮನ ಬುದ್ಧಿ ಚಿತ್ತ ಆಹಂಕಾರದಿಂದ ಸೂಕ್ಷ್ಮತನು. ಭಾವಜ್ಞಾನದಿಂದ ಕಾರಣತನು. ಈ ತ್ರಿವಿಧವು ತ್ರೈತನ್ಯವಿಡಿದ ಕಾರಣ ಭೂತಾಂತಃಕರಣ ಭಾವಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸ್ವತಂತ್ರತೆ

ಯಿಲ್ಲ, ಆ ಜೈತನ್ಯಕ್ಕೆ ಶರೀರಭಾವವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ತೋಷಿಕೆಯಿಲ್ಲವಾಗಿ. ಆ ಜೈತನ್ಯವೇ ತನ್ನ ಲೀಲೆಯಿಂದ ಶರಣನೆನಿಸಿತ್ತು. ಆ ಶರಣನ ಪಂಚಭೌತಿಕ ತನುವ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವಿಂಬುಗೊಂಡಿಹ ಕಾರಣ ಕಾಯ ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮಮಯವಾಯಿತ್ತು. ಅಂತಃಕರಣ ಅಂತಃಪ್ರೇರಕ ಪ್ರಾಣಜೈತನ್ಯಲಿಂಗವೊಳಕೊಂಡ ಕಾರಣ ಶರಣನ ಕರಣಂಗಳೇ ಲಿಂಗಕರಣಂಗಳಾದುವು. ಭಾವ ಜ್ಞಾನವನೆಡೆಗೊಂಡು ತೃಪ್ತಿಸ್ವರೂಪ ದಿಂದ ಆನಂದಮಯವಾಗಿಪ್ಪ ಕಾರಣ ಸಚ್ಚಿನ್ಮಯನಾದ. ಇದು ಕಾರಣ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣರ ದೃಷ್ಟಲಿಂಗವೆಂಬೆ.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೬೯

ವ. ಲಿಂಗ ಮುಂತಾಗಿಯೇ ನಡೆವನಾ ಶರಣ. ಲಿಂಗ ಮುಂತಾಗಿಯೇ ನುಡುವನಾ ಶರಣ. ಲಿಂಗ ಮುಂತಾಗಿಯೇ ತೃಪ್ತನಾ ಶರಣ. ಲಿಂಗ ಕಾಯ ಶರಣ, ಶರಣಕಾಯ ಲಿಂಗ. ಇದು ಕಾರಣ ಕೂಡಲಚೆನ್ನ ಸಂಗಯ್ಯಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗಿ.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೭೦

ವ. ಆದಿಯಾಧಾರವಾಗಿಹುದೇ ಘನ. ಆ ಘನವ ವೇಧಿಸುವುದೇ ಮನ. ಆ ಮನವು ಮಹವನಿಂಬುಗೊಂಡುದೇ ಭಕ್ತಿ. ಭಿನ್ನಭಾವದಿಚ್ಛೆ ದೋಷದಿಹುದೇ ಆಚಾರ. ತಟ್ಟು ಮುಟ್ಟು ತಾಗು ನಿರೋಧವಿಲ್ಲ ದಿಹುದೇ ಪೂಜೆ. ಆಸೆ ರೋಷ ಹರುಷವಿಲ್ಲದಿಹುದೇ ಪ್ರಸಾದ. ಕರಣಮಥನದಿಚ್ಛೆದೋಷದಿಹುದೇ ಅನುಭಾವ. ಇಂತಿವು ಸರ್ವಾಂಗ ದಲ್ಲಿ ಅಳವಟ್ಟವಾಗಿ ನಿರಂತರಸುಖ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೭೧

ವ. ಲಿಂಗರೂಪಿನ ಸಹಜದುದಯದ ತುಟ್ಟತುದಿಯ ತುರೀಯಾವಸ್ಥೆಯ ಆಡಿ ರೂಹಿಸುವ, ಹಾಡಿ ರೂಹಿಸುವ. ಅಜಿವಿನ ಉಪಚಾರ ಉಳ್ಳನ್ನ ಬರ ಬಯಲು ಬಲಿದು ತಾನಾಗಿಪ್ಪ ಮಹಾಲಿಂಗ ಕಲ್ಲೇಶ್ವರನೊಲಿದ ಶರಣನು.

ಟೀ. ಶಿವಜ್ಞಾನೋದಯವಾದ ಶರಣನು ತನ್ನ ನೋಡಲು ತಾನೆಲ್ಲಾ ಮಹಾಘನಲಿಂಗಸ್ವರೂಪೆಯಾಗಿವುದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಂಡು, ಶಿವೋಹಂ ಶಿವೋಹಂ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದನೆಂಬುದೀಗ 'ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪಿನ ಸಹಜದುದಯದ ತುಟ್ಟತುದಿಯ ತುರಿಯಾವಸ್ಥೆ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಶಿವಜ್ಞಾನೋದಯವಾದ ಶರಣ ತನ್ನ ನೋಡಲು ತಾನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪನೆಯಾಗಿದ್ದ. ತನ್ನ ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪನೇ ಬಹಿರಂಗಕ್ಕೆ ತಂದು, 'ಕ್ರಿಯನಜುಹಿಸಿ, ಆಡುತ್ತ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ 'ಅಡಿ ರೂಹಿಸುವ, ಹಾಡಿ ರೂಹಿಸುವ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ತಾನು ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆಂದು ತನ್ನ ನಡೆದಜೀವಿಂದವೆ ತನ್ನ ತಾನರ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ತನ್ನ ತಾ ಕೀರ್ತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಆ ಅಜೀವಿನ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿಹನ್ನಬರ ಸಿರವಯ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ತಾನೆ ಶರಣನೆಂಬ ಸಾಕಾರವಾಗಿವುನೆಂಬುದೀಗ 'ಅಜೀವಿನ ಉಪಚಾರ ಉಳ್ಳನ್ನಬರ ಬಯಲು ಬಲಿದು ತಾನಾಗಿವು' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ತನ್ನನರ್ಚಿಸಿಕೊಂಬ ಲೀಲಾವಿಲಾಸದಿಂದ ಶಿವ ತಾನೆ ಶರಣರೂಪಾಗಿರಬೇಕೆಂದೊಲಿದು ಶರಣರೂಪ ಶಿವನಾದನೆಂಬುದೀಗ 'ಮಹಾಲಿಂಗ ಕರ್ಣೇಶ್ವರನೊಲಿದ ಶರಣ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

೭೨

ವ. ಸ್ಫಟಿಕದ ಘಟದೊಳಗೀಗ ಕುಟಿಲ ಸಂಗನ ಬೀಡು. ದಿಟವುಟವ ನತಿಗಳೆಯಲುಂಟಿ ಹೇಳಾ ? ವಟಿವೃಕ್ಷ ವಟಿಕೋಟಿಫಲವ ನುಂಗಿದ ತಪನು ಶರಣದೇಹಿಕದೇವ ಯೋಗಿನಾಥಾ.

ಟೀ. ಸ್ಫಟಿಕದ ಘಟದಂತೆ ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾದ ಶರಣನ ಅಂಗವೆಲ್ಲವು ನಿರ್ಮಲಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶಾಂಗವೆಯಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿವುದು. ಅಂತು ಬೆಳಗುತ್ತಿವು ಜ್ಞಾನಕಾಯವಾದ ಶರಣನು ಮಾಯಾಕುಟಿಲಸ್ವರೂಪನಾದ ಮನೋಗುಣಂಗಳ ನೇತಿ ಮಾಡಿದನೆಂಬುದೀಗ 'ಸ್ಫಟಿಕದ ಘಟದೊಳಗೀಗ ಕುಟಿಲ ಸಂಗನ ಬೀಡು' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಅನಾತ್ಮಕವಾದ ಮನ ಕರಣಂಗಳ ನೇತಿ ಮಾಡಿ ತನ್ನಾತ್ಮಚಿತ್ತಲಾಸ್ವರೂಪ ಜೈತನ್ಯವೇ ನಿಜಲಿಂಗವೆಂದಜೀದು ಗ್ರಹಿಸಿ ಪಡೆದೆಯಿದ್ದ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ 'ದಿಟವುಟವನತಿಗಳೆಯಲುಂಟಿ ಹೇಳಾ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಸರ್ವಾಂಗವೆಲ್ಲಾ ಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶಮಯವಾಗಿ, ತನ್ನ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವೇ ಲಿಂಗವೆಂದಜೀದು ಮಜಿಯದಿವು ಶರಣನ ಕಾಯವೇ ಬ್ರಹ್ಮವೃಕ್ಷವವು ಶರಣನ ಕಾಯದ ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವಿಸಿ ತೋಪುವ ಅಚಾರಾದಿ ಮಹಾಲಿಂಗಂಗಳೇ ಮುಕ್ತಿಫಲಸ್ವರೂಪುಗಳಾಗಿವು. ಅದು ಹೇಗೆಂದೊಡೆ : ವಟಿವೃಕ್ಷ ಹಲವು ಫಲಂಗಳ ಗ್ರಹಿಸಿ ತೋಪುತ್ತಿಹುದು ಹೇಗೆ ಹಾಂಗೆಂಬುದೀಗ

‘ ವಟವೃಕ್ಷ ವಟಿಕೋಟಿಫಲವ ನುಂಗಿದ ತಿಜನು ’ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಶರಣನ ದೇಹವೆಲ್ಲಾ ಅಂಗದೇಹವೆಂಬುದೀಗ ‘ ಶರಣದೇಹಿಕದೇವ ಯೋಗಿ ನಾಥಾ ’ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ೭೩

ವ. ಐವರ ಸಂಗದಿಂದ ಬಂದೆ ನೋಡಯ್ಯಾ ! ಐವರ ಸಂಗದಿಂದ ನಿಂದೆ ನೋಡಯ್ಯಾ ! ಐವರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹೋದರು. ನಾನೊಬ್ಬ ನಿಸ್ಸಂಗಿಯಾಗಿ ಉಳಿದೆನಯ್ಯಾ ! ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬ ನಿತ್ಯ ನಿರಂಜನ ಸ್ವರೂಪಲ್ಲದ ಘನವ ಕಂಡೆನಯ್ಯಾ !

ಟೀ. ಶಿವಾಂತಿಕನಾದಾತ್ಮಗೆ ಶಿವನ ಪಂಚಮುಖದಿಂದಲೋಗಿದ ಪಂಚ ಭೌತಿಕದೇಹ ಘಟಿಸಿತ್ತಾಗಿ ಪಂಚಭೌತಿಕದೇಹಿಯಾದ ಆತ್ಮನೆಂಬುದೀಗ ‘ ಐವರ ಸಂಗದಿಂದ ಬಂದೆ ನೋಡಯ್ಯಾ ! ಐವರ ಸಂಗದಿಂದ ನಿಂದೆ ನೋಡಯ್ಯಾ ’ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಶಿವನ ಪಂಚಮುಖದಿಂದಲೋಗಿದ ಪಂಚತತ್ತ್ವಂಗಳ ಆ ಶಿವನ ಪಂಚಮುಖಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿದ ಶರಣಂಗೆ ಆ ಪಂಚಭೌತಿಕದೇಹವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿ ತ್ತೆಂಬುದೀಗ ‘ ಐವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹೋದರು ’ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ದೇಹಸಂಗವನಳಿದು, ತನ್ನ ನಿಜವೆ ಉಳಿದು, ತಾನೆಲ್ಲಾ ನಿತ್ಯ ನಿರಂಜನ ನಿರವಯ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಯಾಗಿವುದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಂಡು ಶರಣ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಯಾ ಗಿದನೆಂಬುದೀಗ ‘ ನಾನೊಬ್ಬ ನಿಸ್ಸಂಗಿಯಾಗಿ ಉಳಿದೆನಯ್ಯಾ ! ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬ ನಿತ್ಯನಿರಂಜನಸ್ವರೂಪಲ್ಲದ ಘನವ ಕಂಡೆನಯ್ಯಾ ’ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ೭೪

ವ. ಸಮಸ್ತ ಕತ್ತಲೆಯ ಮಸಕವ ಕಳೆದಿವ್ವ ಇರವ ನೋಡಾ, ಬೆಳಗಿಗೆ ಬೆಳಗು ಸಿಂಹಾಸನವಾಗಿ ! ಬೆಳಗು ಬೆಳಗನೆ ಕೂಡಿದ ಕೂಟವ ಕೂಡಲಸಂಗಯ್ಯ ತಾನೆ ಬಲ್ಲ !

ಟೀ. ಸಮ್ಯಗ್ಜ್ಞಾನೋದಯವಾದ ಶರಣನ ಅಂಗದೊಳಗೆ ಅಜ್ಞಾನ ಭ್ರಾಂತಿಗುಣಂಗಳೇನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಶರಣನೆಲ್ಲಾ ಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶಾಂಗಮಯವಾಗಿದನೆನು. ಅಂತಿರ್ದ ಶರಣನ ಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶಾಂಗವನೆ ಪೀಠವ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಹಾಪ್ರಕಾಶ ಲಿಂಗವು ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಮೂರ್ತಿಗೊಂಡು, ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಗದ ಕ್ರಿಯಾನಾಚರಿಸು ತ್ತಿವುದ ಶರಣ ಕಂಡು ಚೋದ್ಯಂಬಡುತ್ತಿದನೆಂಬುದೀಗ ‘ ಸಮಸ್ತ ಕತ್ತಲೆಯ ಮಸಕವ ಕಳೆದಿವ್ವ ಇರವ ನೋಡಾ, ಬೆಳಗಿಗೆ ಬೆಳಗು ಸಿಂಹಾಸನವಾಗಿ ’ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತವು ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಂಯೋಗವಾಗಿ ಭೇದವಳಿದು ಶರಣನೆಂಬಂಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾದಲ್ಲಿ, ಆ ಲಿಂಗದ ಇರವ ಆ ಲಿಂಗವೆ ಬಲ್ಲನಲ್ಲದೆ ಉಪಮಿಸಿ

ಹೇಳಬಾರದೆಂಬುದೀಗ ' ಬೆಳಗು ಬೆಳಗನೆ ಕೂಡಿದ ಕೂಟವ ಕೂಡಲಸಂಗಯ್ಯ
ತಾನೆ ಬಲ್ಲ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ್ನ.

೭೫

ವ. ತನು ನಿಮ್ಮ ರೂಪಾದ ಬಳಿಕ ಆರಿಗೆ ಮಾಡುವೆ ? ಮನ ನಿಮ್ಮ
ರೂಪಾದ ಬಳಿಕ ಆರ ನೆನೆವೆ ? ಪ್ರಾಣ ನಿಮ್ಮ ರೂಪಾದ ಬಳಿಕ ಆರ
ನಾರಾಧಿಸುವೆ ? ಅಪವು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸ್ವಯವಾದ ಬಳಿಕ ಆರನಪುವೆ ?
ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾ, ನಿಮ್ಮಿಂದ ನೀವಾದಿರಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಮಹಾದೆ !

ಟೀ. ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಶರಣನ ತನು ಮನ ಪ್ರಾಣ ಜ್ಞಾನಗಳೆ
ಲ್ಲವು ಲಿಂಗವೆಯಾದವಾಗಿ ಶರಣ ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಅಪಿಯಲ್ಲಿಂದ ಮಹಾದೆ
ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದ್ವ ಶರಣನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೭೬

ವ. ತೆಪಹಿಲ್ಲದ ನಡೆ, ತೆಪಹಿಲ್ಲದ ನುಡಿ, ತೆಪಹಿಲ್ಲದ ಸಂಭಾಷಣೆಯ
ಸುಖವು ! ತೆಪಹಿಲ್ಲದೆ ಕಂಡು ನಂಬಿದ ಸ್ವಾನುಭಾವ ಸುಖವು.
ತೆಪಹಿಲ್ಲದ ಮಹಿಮೆ. ತೆಪಹಿಲ್ಲದ ವಿಚಾರ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ,
ನಿಮ್ಮ ಶರಣಿಗೆ.

ಟೀ. ಅಖಂಡ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿವು ಮಹಾಘನಲಿಂಗವು ತನಗನನ್ಯವೆಂದು
ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನದಿಂದ ಕಂಡಹಿದು ನಂಬಿದ ಶರಣನು ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಡದೆ ಕ್ರಿಯೆ
ನಾಚರಿಸುವ. ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಡದೆ ಲಿಂಗಾನುಭಾವದ ವರ್ತನೆಯ ನುಡಿದು
ಸುಖಿಸುವ. ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಡದೆ ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಯೋಗಿಯಾಗಿ ಲಿಂಗಸುಖವ
ಸುಖಿಸುತ್ತಿವನು. ಅಂತು ಸ್ವಾನುಭಾವದಿಂದ ತನ್ನ ನಿಜವೇ ಮಹಾಘನಲಿಂಗ
ವೆಂದು ಕಂಡು ನಂಬಿ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ನಿತ್ಯಸುಖಿಯಾಗಿವು ಮಹತ್ವವು ಅಭಿನ್ನ
ಜ್ಞಾನವಕವಟ್ಟಿ ಶರಣಂಗಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪ
ರ್ಯಾರ್ಥ.

೭೭

ವ. ಹರಿವ ನದಿಗೆ ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ಕಾಲು. ಉರಿವ ಕಿಚ್ಚಿಗೆ ಮೈಯೆಲ್ಲಾ
ಬಾಯಿ. ಬೀಸುವ ಗಾಳಿಗೆ ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ಕೈ. ಇದುಕಾರಣ ಗೋಹೇ
ಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣಿಗೆ ಸರ್ವಾಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗಮಯವಯ್ಯಾ !

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೭೮

ವ. ಉದಾಭ್ರಮಿಯಲ್ಲ, ಉದ್ದೇಶಿಯಲ್ಲ. ನಿದ್ರೆಗೆಟ್ಟವನು ನಿಜವನೆ ಬೆಳಗು ತಿಳಿಸು. ನಿಶ್ಚಿಂತ ಶರಣ ಚಿಂತೆಗೆಟ್ಟು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಂದ. ಸೀಮೆಯ ಕೆಡಿಸಿ ನಿಸ್ಸೀಮನಾದ. ಬೋಧೆಯ ಕೆಡಿಸಿ ನಿರ್ಬೋಧನಾದ. ಕಾಯವ ಕೆಡಿಸಿ ಕರ್ಮಾದಿಗುಣವಿರಹಿತನಾದ. ಆಸೆಯ ಕೆಡಿಸಿ ನಿರಾಶಕನಾದ. ಇದುಕಾರಣ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣಿಗೆ ಆರೂ ಸರಿಯಿಲ್ಲ.

ಟೀ. ನಿದ್ರೆಯೆಂದರೆ ತನ್ನ ನಿಜವ ಮಹಿದ ಮಹಿವೆ. ಅಂತಪ್ಪ ತನ್ನ ನಿಜವ ಮಹಿದ ಮಹಿವೆಯ ಭ್ರಾಂತಿಗುಣಗಳೆಲ್ಲಾ ಅಳಿದು ಸುಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ತನ್ನ ನಿಜವ ತಿಳಿದ ಶರಣನು ತನ್ನ ನಿಜಸ್ವರೂಪವಪ್ಪ ಚಿತ್ಪ್ರಭಾಲಿಂಗವನು ಪ್ರಭಾವಿಸಿ, ಭಾವ ಮನ ಕರಕ್ಕೆ ತಂದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಒಳಹೊಳಗೆಂಬ ಚಿಂತೆಗೆಟ್ಟು ನಿಶ್ಚಿಂತನಾದ ಶರಣಿಗೆ ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗಮಯ ಸ್ಥಿರವಾಯಿತ್ತು. ಅಂತು ಸರ್ವಾಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾದ ಶರಣಿಗೆ ನಾಮಸೀಮೆಗಳ, ಹೇಳುವ ಕೇಳುವ ಬೋಧಾಚಿಂತೆಗಳು, ಕಾಯ ಕರ್ಮ ಆಸೆ ರೋಷ ಹರುಷಗಳೆಂಬ ಎಲ್ಲವೂ ಕೆಟ್ಟು ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದ್ದವು ಶರಣನು. ಅಂತಪ್ಪ ಶರಣಿಗೆ ಇತರ ಮತಾದಿಗಳಾರೂ ಸರಿಯಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೭೯

ವ. ತನ್ನನಹಿದವಂಗೆ ಇದಿರೆಂಬುದಿಲ್ಲ. ತನ್ನನಹಿಯದವಂಗೆ ಇದಿರೆಂಬುದುಂಟು. ಅಹಿವು ಮಹಿಹು ಕುಹುಹಳಿಯಿತ್ತು. ಬೆಹಿಗಾಯಿತ್ತು. ಬೆಹಿಗು ಬೆಹಿನೊಳಗೆ ಕಹಿಗೊಂಡಿತ್ತು ಇದೇನೋ ! ಭ್ರಾಂತು ಭ್ರಾಂತನೆ ನುಂಗಿ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ, ಭವಿಯ ಬೆಂಬತ್ತಿ ಭವಿಯಾದ ಕಾರಣ.

ಟೀ. ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನೋದಯದಿಂದ ತಾನು ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆಂದು ತನ್ನ ನಿಜವನಹಿದ ಶರಣಿಗೆ ಲಿಂಗವು ಅನ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ತನ್ನನಹಿದವಂಗೆ ಇದಿರೆಂಬುದಿಲ್ಲ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ತನ್ನ ನಿಜವನಹಿಯದವಂಗೆ ಲಿಂಗವು ಅನ್ಯವಾಗಿವುದು ಎಂಬುದೀಗ ' ತನ್ನನಹಿಯದವಂಗೆ ಇದಿರೆಂಬುದುಂಟು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ತನ್ನಿಂದ ಲಿಂಗವ ಅನ್ಯವಿಟ್ಟಿಹಿದು ಕೂಡಿಹೆನೆಂಬ ಭಿನ್ನಜ್ಞಾನದಹಿವು ಮಹಿವೆ ಕುಹುಹುಗಳನೆಲ್ಲವನಳಿದು, ತನ್ನನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಕಂಡು ನೋಡುತ್ತಿರ್ಪ ಬೆಹಿಗಿನಲ್ಲಿರ್ಪ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಅಹಿವು ಮಹಿಹು ಕುಹುಹಳಿಯಿತ್ತು. ಬೆಹಿಗು ಹತ್ತಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಖಂಡಿತ ಮನವಳಿದು

ಅಖಂಡಜ್ಞಾನದಿಂದ ತನ್ನನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಕಂಡು ಬೆಜಗು ಹತ್ತಿದ ಆ ಲಿಂಗದ ಬೆಜಗು ಹೇಗೆ ಘಟ್ಟಿಗೊಂಡು ನಿಂದು ಲಿಂಗವೆಯಾದ ಶರಣ. ಅಂತಾ ದುದು ಅಶ್ವರ್ಯವೆಂಬುದೀಗ ' ಬೆಜಗು ಬೆಜಗಿನೊಳಗೆ ಕಣಿಗೊಂಡಿತ್ತು ಇದೇನೋ ? ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಶರಣನು ಮಹದಾನಂದದ ಭ್ರಾಂತಿಯೊಳಿದ ಅಖಂಡ ಚಿಲ್ಲಿಂಗವನವಗ್ರಹಿಸಿ ಲಿಂಗವೆಯಾದ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಭ್ರಾಂತು ಭ್ರಾಂತನೆ ನುಂಗಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಭವಿಯೆಂದರೆ ಲಿಂಗ. ಅಂತಪ್ಪ ಲಿಂಗವ ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಬೆಂಬತ್ತಿ ಲಿಂಗವೆಯಾದ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಭವಿಯ ಬೆಂಬತ್ತಿ ಭವಿಯಾದ ಕಾರಣ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ.

೮೦

ನ. ಭವಿಬೀಜದ ವೃಕ್ಷದ ಫಲದೊಳಗೆ ಭಕ್ತಿಬೀಜದ ವೃಕ್ಷ ಪಲ್ಲವಿಸಿತ್ತು. ಭಕ್ತಿಬೀಜದ ವೃಕ್ಷದ ಫಲದೊಳಗೆ ಶರಣಬೀಜ ವೃಕ್ಷ ಪಲ್ಲವಿಸಿತ್ತು. ಶರಣಬೀಜ ವೃಕ್ಷದ ಫಲದೊಳಗೆ ಕುಲನಾಶಕನಾದ ಶರಣ. ಒಂದೆ ಬಸುಜಲಿ ಒಂದು ಒಂದು ಬಳಗಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಕುಲಕ್ಕೆ ತಾನೆ ಮಾರಿಯಾದ ಶರಣ. ಭವಿ ಭಕ್ತ ಭವಿ ಬೀಜವೃಕ್ಷದ ತಂಪು ನೆಳಲ ಬಿಟ್ಟು ಕುಳ್ಳಿದಲ್ಲಿ ಬಳಿ ಬಳಿಯ ಬಯಲಾದ ಶರಣ. ನಾದ ಬಿಂದು ಬೀಜನಪ್ಪ ಹೋಳಾಗಿ ಹಾಣಿ ಹೋದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೇನ ಹೇಳಲುಂಟು ? ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗವನಜು ಭವಿಗೆ ಭವಿಯಾದಾತಂಗೆ ಇನ್ನೇನು ಪದವುಂಟಯ್ಯ ?

ಟೀ. ಭವಿಯೆಂದಡೆ ಪರಶಿವನು. ಅದು ಹೇಗೆಂದಡೆ : ಆ ಪರಶಿವನಿಂದ ಮೇಲೆ ಪರವಾದ ಶಿವಲಿಂಗವೊಂದಿಲ್ಲವಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ. ಅದುಕಾರಣ ಪರವಸ್ತುವೆಂಬುದೀಗ ' ಭವಿ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಒಂದೆಯಾಗಿದ ಪರವಸ್ತು ತಾನೆ ಸೇವ್ಯ ಸೇವಕನಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಲಿಂಗಾಂಗವೆರಡಾದಲ್ಲಿ ಆ ಪರವಸ್ತುವಿನ ಸಮವೇತವಾಗಿದ ಚಿಚ್ಚಕ್ತಿಯೂ ಎರಡಾಗಿ ಶಕ್ತಿಭಕ್ತಿಗಳೆನಿಸಿತ್ತು. ಅಂತು ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸಮವೇತವಾಗಿದ ಚಿತ್ತುವೇ ಶಕ್ತಿಯೆನಿಸಿತ್ತು. ಆತ್ಮಾಂಗದಲ್ಲಿ ಸಮವೇತವಾಗಿ ಜನಿಸಿದ ಚಿತ್ತುವೇ ಭಕ್ತಿಯೆನಿಸಿತ್ತಾಗಿ, ಅಂತು ಪರಶಿವನಿಂದ ಭಕ್ತಿ ಜನಿಸಿ ಪ್ರಭಾವಿಸಿತ್ತಾದ ಕಾರಣ, ' ಭವಿಬೀಜವೃಕ್ಷದ ಫಲದೊಳಗೆ ಭಕ್ತಿಬೀಜ ವೃಕ್ಷಪಲ್ಲವಿಸಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಸಮೇತವಾಗಿದ ಭಕ್ತಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸಲು ಆತ್ಮಗೆ ದೇಹಭಾವವಳಿದು, ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿ ಶರಣನೆನಿಸಿದನೆಂಬುದೀಗ ' ಭಕ್ತಿಬೀಜವೃಕ್ಷದ ಫಲದೊಳಗೆ ಶರಣಬೀಜವೃಕ್ಷ

ಪಲ್ಲವಿಸಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಆತ್ಮನಾ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಸೇವಕನಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಆತ್ಮನು ಹೇಹವಿಡಿದಾಕ್ಷಣವೇ ಆ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯ ಕರಣಗಳು ಕೂಡೆ ಹುಟ್ಟಿಹುಟ್ಟಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದವಾಗಿ, ಅಂತು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯ ಕರಣಗಳೆಲ್ಲವನು ಲಿಂಗಮುಖಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿ ನಷ್ಟವ ಮಾಡಿದ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಶರಣಬೀಜವೃಕ್ಷದ ಫಲದೊಳಗೆ ಕುಲನಾಶಕನಾದ ಶರಣ. ಒಂದೆ ಬಸುಟಲಿ ಬಂದು ಬಳಗಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಕುಲಕ್ಕೆ ತಾನೆ ಮಾರಿಯಾದ ಶರಣ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಭವಿಯೆಂದರೆ ಲಿಂಗ. ಭಕ್ತನೆಂದರೆ ಶರಣನೆಂಬ ಆತ್ಮಾಂಗ. ಅಂತಪ್ಪ ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಲಿಂಗಸುಖವನಜಿವುತ್ತಿಪ್ಪ ಜ್ಞಾನವೀಗ ತಂಪು ನೆಳಲಾದ ಕಾರಣ ' ಭವಿ ಭಕ್ತ ಭವಿ ಬೀಜವೃಕ್ಷದ ತಂಪು ನೆಳಲಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಗವಾಗಿಪ್ಪ ಲಿಂಗಸುಖವನಜಿವುತ್ತಿಪ್ಪ ಭಿನ್ನಜ್ಞಾನದ ತೋಟ ಕೆಯ ಸಂಚಲವ ಕಳೆದು, ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನದಿಂದ ಅಚಲನಾಗಿ, ನಾನು ನೀನೆಂಬ ಅಂಗ ಭಾವಂಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅಳಿದು, ಬಚ್ಚಬಜಿಯ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದ್ದ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ತಂಪುನೆಳಲ ಬಿಟ್ಟು ಕುಳ್ಳಿದ್ದಲ್ಲಿಯೆ ಬಳಿ ಬಳಿಯ ಬಯಲಾದ ಶರಣ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ನಾದ ಬಿಂದು ಕಳೆಗಳೆಂಬ ಅಂಗ ಮನ ಪ್ರಾಣಂಗಳೆಲ್ಲವೂ ಲಿಂಗದೊಳಗೆ ಬೆರೆದು ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುಹೊಂದುಗೆಟ್ಟು ಶರಣನ ಇರವನುಪ ಮಿಸಿ ಹೇಳಬಾರದೆಂಬುದೀಗ ' ನಾದ ಬಿಂದು ಬೀಜನವು ಹೋಳಾಗಿ ಹಾಜಿ ಹೋದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೇನನಜಸಲುಂಟು ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಶರಣ ಲಿಂಗ ವನೆ ಅಜಿದು ಲಿಂಗವನೆ ಬೆರೆದು ಲಿಂಗವೆಯಾದ ಶರಣಪಥಕ್ಕೆ ಬೇಜಿ ಘನಪದ ಪ್ರೊಂದಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗವನಜಿದು ಭವಿಗೆ ಭವಿಯಾದಾತಂಗೆ ಇನ್ನೇನು ಪದವುಂಟಯ್ಯ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

೮೧

ವ. ಅಂಗ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ತರಹರವಾಗಿ, ಮನ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ತರಹರವಾಗಿ, ಭಾವ ನಿರ್ಭಾವದಲ್ಲಿ ತರಹರವಾಗಿ, ಸಮತೆ ಶಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ತರಹರ ವಾಗಿ ಇರಬಲ್ಲಾತನೇ ಅಚ್ಚ ಶರಣ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ !

ಟೀ. ಅಂಗಲಿಂಗಸಂಗಿಯಾದ ಶರಣನ ಅಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಪ್ಪುದು. ಅಂತು ಅಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾದಲ್ಲಿ, ಮನವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಅವಿರಳ ಜ್ಞಾನವೆಯಾಗಿಪ್ಪುದು. ಅಂತಪ್ಪ ಅವಿರಳಜ್ಞಾನವು ತನ್ನ ನಿಜವನೆ ಭಾವಿಸಿ, ಭಾವವಡಗಿ ನಿರ್ಭಾವವಾಗಿ, ಸಮತೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂದು, ಆ ಸಮತೆಯೇ ನಿಜಶಾಂತಿ ಯಾಗಿ ನಿಂದು ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿರಬಲ್ಲಾತ ಶರಣನಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೮೨

ವ. ಅಹಿವು ಮಹಿವೆಯೊಳಡಗಿ, ಮಹಿವೆ ಅಹಿವಿನೊಳಡಗಿ ತೆಪಿಹಿಲ್ಲದಿದ್ದೆ
ನೆಂಬ ಹಮ್ಮಿದೇನೋ ? ಹಮ್ಮಿದೇನೋ ? ಬ್ರಹ್ಮಾದ್ಬ್ರಹ್ಮವ
ನುಂಗಿ ಮತ್ತಾ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ನಾನೆಂದೆಂಬ ಹಮ್ಮಿದೇನೋ ? ಹಮ್ಮಿ
ದೇನೋ ? ಆದಿಶೂನ್ಯವು ಶೂನ್ಯ, ಮಧ್ಯಶೂನ್ಯವು ಶೂನ್ಯ, ಅಂತ್ಯ
ಶೂನ್ಯವು ಶೂನ್ಯವಾದ ಬಳಿಕ ಅಲ್ಲಿಂದತ್ತ ನಿಂದ ನಿಲವನಾರು ಬಲ್ಲರು
ಹೇಳಾ ! ಬಯಲು ಚಿತ್ರಿಸಿದ ಚಿತ್ರವನಾ ಬಯಲೇ ಅಹಿವಂತೆ
ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣರ ನಿಲವು.

ಟೀ. ಶಿವಾಂಶಿಕನಾದ ಆತ್ಮನ ನಿಜದಹಿವು ಮಹಿವೆಗೊಳಗಾಗಿ ದೇಹ
ಸಂಬಂಧಿಯಾದನಾತ್ಮನು ಶಿವಾಜ್ಞೆಯಿಂದಲೆಂಬುದೀಗ ' ಅಹಿವು ಮಹಿವೆಯೊಳ
ಡಗಿ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತವು ಆತ್ಮಗೆ ಶಿವಕೃಪೆಯಿಂದ ಸಮ್ಯಗ್
ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗಲು ಆ ಮಹಿವೆಯಳಿದು ಹೋಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಮಹಿವೆ
ಅಹಿವಿನೊಳಡಗಿ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಕೇವಲ ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪ
ತಾನೆಂದಹಿದು ಚಿದಹಂ ಎನಲು, ಚಿದಹಂಭಾವವೆ ಜನನಕ್ಕೆ ಕಾರಣ
ವೆಂದಹಿದು, ಆ ಚಿದಹಂಭಾವವಳಿದು ತೆಪಿಹಿಲ್ಲದ ನಿಜ ಚಿತ್ಸ್ವರೂಪನೆಯಾ
ಗಿದರ್ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ತೆಪಿಹಿಲ್ಲದಿದ್ದೆನೆಂಬ ಹಮ್ಮಿದೇನೋ ? ಹಮ್ಮಿದೇನೋ ?
ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನಾಗಿ ತಾನು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಶಿಕನು
ಎಂದು ತನ್ನ ನಿಜವನಹಿದು ಬ್ರಹ್ಮಭಾವಗ್ರಾಹಕನಾಗಿ ಪರಬ್ರಹ್ಮೋಹಂ ಎನಲು,
ಆ ಬ್ರಹ್ಮೋಹಂ ಎಂಬ ಹಮ್ಮು ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕಿಲ್ಲನೆಂದು ಅಹಿದು ಕಳೆದು, ನಿರಹಂಭಾವಿ
ಯಾಗಿದರ್ ಶರಣನೀಗ ' ಬ್ರಹ್ಮಾದ್ಬ್ರಹ್ಮವ ನುಂಗಿ ಮತ್ತಾ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ತಾನೆಂಬ
ಹಮ್ಮಿದೇನೋ ? ಹಮ್ಮಿದೇನೋ ? ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಎಂದೆಂದೂ ದೇಹೇಂದ್ರಿ
ಯಂಗಳು ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕಿಲ್ಲವಾಗಿ, ಅಂತವು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಶಿಕನಾದ ಆತ್ಮಗೆಯೂ ಅನಾದಿ
ಯಲ್ಲಿ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಂಗಳಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ಆದಿಶೂನ್ಯವು ಶೂನ್ಯ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದ
ಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಅನಾದಿಯಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಗೆ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಾದಿಗಳೇನೂ ಇಲ್ಲದೆ
ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಶಿವಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ಆತ್ಮನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ದೇಹಸಂಬಂಧಿಯಾದಲ್ಲಿ ಸಮ್ಯಗ್
ಜ್ಞಾನೋದಯದಿಂದ ಆ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಂಗಳಿಲ್ಲವ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವ ಮಾಡಿ,
ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಾದಿಗಳು ತನಗಿಲ್ಲದೆಯಿದರ್ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಮಧ್ಯಶೂನ್ಯವು
ಶೂನ್ಯ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತೋಪಿದ ಅಂಗೇಂದ್ರಿಯಂಗಳಿಲ್ಲವ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವ ಮಾಡಿ, ಅಂಗೇಂದ್ರಿಯಂಗಳು ತನಗಿಲ್ಲದೆ ತಾನು ಲಿಂಗ
ಸ್ವರೂಪನಾಗಿದರ್ ನಾಗಿ, ಶರಣಗೆ ಮುಂದೆ ಪರಿಭವವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ

‘ ಅಂತ್ಯರೂಪವು ಶೂನ್ಯ ’ ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಅದಿ ಮಧ್ಯಾವಸಾನಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಲಿಂಗವಾದ ಶರಣನ ನಿಲವನುಪಮಿಸಿ ಹೇಳಬಾರದೆಂಬುದೀಗ : ಅಲ್ಲಿಂದತ್ತ ನಿಂದ ನಿಲವನಾರು ಬಲ್ಲರು ಹೇಳಾ ? ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಬಯಲೆಂದಡೆ ಲಿಂಗವು. ಅಂತವು ಲಿಂಗವು ತನ್ನ ಲೀಲಾವಿಲಾಸದಿಂದ ನಾನಾ ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರವಾದ ಮಾಯಾದೇಹ ದೇಹಿಗಳ ಸುಖ ದುಃಖ ಬಂಧ ಮೋಕ್ಷಗಳ ಕಲ್ಪಿಸಿ, ಅವರ ದುಃಖಾವಸ್ಥೆಗಳು ತನ್ನ ಹೊದ್ದದೆ, ತಾನವನಜಾಯಿದೆ, ಸದಾನಂದ ಸುಖಿಯಾಗಿ ಹನು ಲಿಂಗವು. ಅದೇಕಯ್ಯಾಯೆಂದಡೆ : ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಿತಿಗಳ ಹೊದ್ದಿಯೂ ಹೊದ್ದದೆ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿವರು ಶರಣರೆಂಬುದೀಗ : ಬಯಲು ಚಿತ್ರಿಸಿದ ಚಿತ್ರವನು ಬಯಲೇ ಅಜೀವಂತೆ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣರ ನಿಲವು ’ ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

ಅಥ

೧. ಖಂಡಿತವಿಲ್ಲಾಗಿ ಸರ್ವಾಂಗವೆಲ್ಲವೂ ನಾಸಿಕವಾಯಿತ್ತು. ತಾನಲ್ಲದನ್ಯ ವಾಸನೆಯಿಲ್ಲವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮಹತ್ತವು ವೃದ್ಧಿಯಡಗಿತ್ತು. ಖಂಡಿತ ವಿಲ್ಲಾಗಿ ಸರ್ವಾಂಗವೆಲ್ಲವೂ ಜಿಹ್ವೆಯಾಯಿತ್ತು. ತಾನಲ್ಲದನ್ಯರುಚಿಯಿಲ್ಲವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮಹತ್ತವು ಅಪ್ಪುವಡಗಿತ್ತು. ಖಂಡಿತ ವಿಲ್ಲಾಗಿ ಸರ್ವಾಂಗವೆಲ್ಲವೂ ನೇತ್ರವಾಯಿತ್ತು. ತಾನಲ್ಲದನ್ಯರೂಪಿಲ್ಲವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮಹತ್ತವು ಅಗ್ನಿಯಡಗಿತ್ತು. ಖಂಡಿತವಿಲ್ಲಾಗಿ ಸರ್ವಾಂಗವೆಲ್ಲವೂ ತ್ವಕ್ಕಾಯಿತ್ತು. ತಾನಲ್ಲದನ್ಯ ಸೋಂಕಿಲ್ಲವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮಹತ್ತವು ವಾಯುವಡಗಿತ್ತು. ಖಂಡಿತವಿಲ್ಲಾಗಿ ಸರ್ವಾಂಗವೆಲ್ಲವೂ ಶ್ರೋತ್ರವಾಯಿತ್ತು. ತಾನಲ್ಲದನ್ಯ ಶಬ್ದವಿಲ್ಲಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮಹತ್ತವು ಆಕಾಶವಡಗಿತ್ತು. ಇಂತು ಪಂಚಭೂತಂಗಳ ಡಗಿದರೆ ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮಮಯವಾಯಿತ್ತು. ಅದಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಜಗತ್ತಡಗಿದ ಭೇದ. ಅದೇ ಪಂಚವರ್ಣಾತೀತವಾಗಿ ಮಹತ್ತನೊಳಕೊಂಡ ಆ ಶರಣನ ಭೇದವನೇನೆಂದುಪಮಿಸುವೆನಯ್ಯಾ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ ?

ಟೀ. ಅಂಗ ಲಿಂಗ ಸಂಗವಾಗಿ ಭೇದವಳಿದು, ಅಂಗವೆಲ್ಲಾ ಅಖಂಡಿತ ಲಿಂಗವೆಯಾದ ಶರಣನ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಂಗಳು ಮೊದಲಾದ ಪಂಚವಿಷಯಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾದ ಕಾರಣ ಶರಣನ ಸಾಕಾರವೇ ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪವಾಯಿತ್ತು. ಅಂತು ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪವನೊಳಕೊಂಡು, ಅನಕ್ಷರಸ್ವರೂಪಮವು ಪರಬ್ರಹ್ಮ ವೆಯಾಗಿವನು ಶರಣನು. ಅಂತು ಜಗದ್ಭಾವನೆಯಳಿದು ಅಖಂಡಿತ ಲಿಂಗವೆ

ಯಾಗಿಪ್ಪ ಶರಣನ ಚಾರಿತ್ರವನುಪಮಿಸಿ ಹೇಳಬಾರದೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ಲಲ

ನ. ದೇವಲೋಕದವರ ತೃಣವೆಂಬೆ. ಮರ್ತ್ಯಲೋಕದವರ ಕ್ಷಣವೆಂಬೆ. ಅಹಂಕಾರವೆಂಬ ಶೃಂಗಾರವ ಮಾಣೆ. ಿನಾನಲ್ಲದನ್ಯವನಲ್ಲೆಂಬಿಗಿ ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬಾತನಾಗಿ.

ಟೀ. ಶರಣನು ದೇವಲೋಕದ ದೇವತಾವದಂಗಳನೆಲ್ಲವ ತೃಣಪತ್ತಿನಾಗಿ ಕಂಡಿಹನು. ಮರ್ತ್ಯಲೋಕದ ಮನುಷ್ಯವದಂಗಳನೆಲ್ಲವ ಕ್ಷಣವೆಂದು ಕಂಡಿಹನು. ಆ ಶರಣನು ತಾನು ಶಿವನೆಂಬ ಚಿದಹಂಕಾರವ ಬಿಡದೆದೆಯಿಪ್ಪನು. ಆ ಶರಣನು ತನ್ನ ನಿಜ ಶಿವವದವಲ್ಲದೆ ಮಿಕ್ಕಿದ ಫಲಭೋಗಂಗಳನಲ್ಲವೆಂದು ನೇತಮಾಡಿ ಕಳೆದಿಹನು. ಆ ಶರಣ ತಾನೆ ಶಿವನಾದ ಕಾರಣವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ಲಲ

ಶರಣಸ್ಥಲ ಸಂಪೂರ್ಣ

ಅಂತು ಸ್ಥಲ ೧೪೬೦ಂ ಶ್ಲೋಕ ೧೧೮೬೦ಂ ವಚನ ೬೧೧೬೦ಂ

ಮಂಗಳಂ

ಶ್ರೀ

೧೫ ಐಕ್ಯಸ್ಥಲ

೪೩

ಸೂತ್ರ. ಇಂತು ಅಘಿನ್ನಜ್ಞಾನದಿಂದ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವು ತಾನೆಂದಲ್ಲಿ, ತನ್ನ ನಿಜಸುಖಾನಂದ ತನಗೆ ದೊರಕೊಂಡ ಶರಣನು ಮಹಾಘನಲಿಂಗ ತಾನೆಯಾಗಿದ್ದ ಬಳಿಕ, ಬಯಸುವ ಅಜ್ಞಾನ ಅಜ್ಞೆ ತನ್ನ ನಿಜದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ ನಿಂದು ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದ್ದುದೇ ಸಮರಸಭಕ್ತಿ. ಆ ಸಮರಸಭಕ್ತಿಯೆಂಬುದೀಗ ಲಿಂಗೈಕ್ಯ. ಅಂತು ಲಿಂಗೈಕ್ಯಸ್ಥಲವೆಂದು ಹೇಳಲಾದುದು.

ಐಕ್ಯಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಶ್ಲೋಕ :

ಪಡೂರ್ಮಯಶ್ಚ ಪಡ್ತಗೋ ನಾಸ್ತಿ ಚಾಪ್ಪವಿಧಾರ್ಚನಂ
ನಿರ್ಭಾವಂ ನಿಜಲಿಂಗೈಕ್ಯಂ ಶಿವಿಕರ್ಪೂರಯೋಗವತ್

ಟೀ. ಕ್ಷುತ್ತು ಪಿಪಾಸೆ ಕೋಕ ಮೋಹ ಜರಾ ಮರಣವೆಂಬ ಪಡೂರ್ಮಗಳು, ಕಾಮ ಕ್ರೋಧ ಲೋಭ ಮೋಹ ಮದ ಮತ್ಸರವೆಂಬ ಪಡ್ತರ್ಗಗಳು ಇಲ್ಲದಿರುವ, ಅಪ್ಪವಿಧಾರ್ಚನೆಯಿಲ್ಲದಿರುವ, ಭಾವವಿರಹಿತನಾಗಿರುತ್ತಿಹುದೀಗ ಐಕ್ಯಸ್ಥಲವು. ಕರ್ಪೂರ ಅಗ್ನಿಯ ಸಂಗವ ಮಾಡಲಾಗಿ ತನ್ನ ರೂಪಳಿದು ಅಗ್ನಿಯೇ ಆಯಿತು. ಆ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವ ನೆನೆದು ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿಹನೆಂಬುದರ್ಥ. ೧

ತತ್ತ್ವಸಾರೇ :

ಶೂನ್ಯಂ ಶೂನ್ಯಂ ಪುನಃ ಶೂನ್ಯಂ ತ್ರಿಶೂನ್ಯಂ ಪಶ್ಯತಿ ಕ್ಷಣಾತ್
ಸರ್ವಶೂನ್ಯಂ ನಿರಾಭಾಸಂ ಸಾಮರಸ್ಯಂ ತದಾ ಭವೇತ್

ಟೀ. ಯದಾ-ಅವಾಗಳೂ ಆತ್ಮನು, ಶೂನ್ಯಂ-ಉತ್ಪತ್ಯಶೂನ್ಯವಾದಾತ ನಾಗಿಯೂ, ಶೂನ್ಯಂ-ಸ್ಥಿತಿಶೂನ್ಯವಾದಾತನಾಗಿಯೂ, ಪುನಃ-ಮರಳಿ, ಶೂನ್ಯಂ-ಲಯ ಶೂನ್ಯವಾದಾತನಾಗಿಯೂ, ತ್ರಿಶೂನ್ಯಂ-ಉತ್ಪತ್ಯ ಸ್ಥಿತಿ ಲಯಂಗಳು ಮೂಱುಪ್ಪಂದವೂ ಶೂನ್ಯವಾದಾತನಾಗಿಯೂ, ಯದಾ-ಅವಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಕ್ಷಣಾತ್-ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಿಂದ, ಪಶ್ಯತಿ-ಕಾಣುತ್ತಿಹನು, ತದಾ-ಆ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ, ಸರ್ವಶೂನ್ಯಂ-ಸರ್ವವೂ ಶೂನ್ಯವಾಗಿ ಉಳ್ಳದಾಗಿ, ನಿರಾಭಾಸಂ-ಬೇಜಾಗಿ ತೋರುವುದಿಲ್ಲದಂಥಾ, ಸಾಮರಸ್ಯಂ-ಸಮರಸತ್ವವು, ಭವೇತ್-ಆಹುದು.

೨

ಯಥಾ ಸೃತಂ ಘೃತೇ ನೃಸ್ತಂ ಕ್ಷೀರಂ ಕ್ಷೀರೇ ಯಥೈವ ಚ
ಕೇವಲತ್ವಂ ತಥಾ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ನ ಕಿಂಚಿದಪಿ ತದ್ಭವೇತ್

ಟೀ. ಸೃತೇ-ತುಪ್ಪದೊಳಗೆ, ನೃಸ್ತಂ-ಎಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟ ತುಪ್ಪವು, ಯಥಾ-ಹೇಗೆ, ಸೃತಂ-ಸೃತವೇಯಪ್ಪುದು, ಕ್ಷೀರೇ-ಹಾಲಿನೊಳಗೆ, ನೃಸ್ತಂ-ಎಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟ ಹಾಲು, ಯಥೈವ ಚ-ಹೇಗೆ ಹಾಲೆಯಹುದು, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಕೇವಲತ್ವಂ-ಶುದ್ಧವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪವನು, ಪ್ರಾಪ್ತಂ-ಎಯ್ದಲು ಪಟ್ಟ ಜಗತ್ತು, ಕಿಂಚಿದಪಿ-ಬೇಜಾದುದಾವುದು, ನ-ಅಗದು, ತತ್-ಆ ಬ್ರಹ್ಮವೇ, ಭವೇತ್-ಆಹುದು. ೩

ಐಕ್ಯತ್ವಲಕ್ಷಿ ವಚನ :

ನ. ಮೂಱುಪ್ಪವ್ಯಾಯನ ಐದು ಬೆಟ್ಟವನಿಂಬುಗೊಂಡು, ಅಕಟಕಟಾ ! ಮಾಡಿ ಕೆಟ್ಟರು, ಮಾಡದೆ ಕೆಟ್ಟರು. ನೀಡಿ ಕೆಟ್ಟರು, ನೀಡದೆ ಕೆಟ್ಟರು. ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನ ಬಸುಹ ಮಧ್ಯದ ಬಯಲ ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದೆ ಕೆಟ್ಟರು.

ಟೀ. ಐದು ಬೆಟ್ಟಂಗಳೆಂದರೆ ಪಂಚತತ್ತ್ವಂಗಳು. ಅಂತಪ್ಪ ಪಂಚತತ್ತ್ವ ಮುಕ್ತವಾದ ದೇಹವನೆ ಆಶ್ರಯವ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಆತ್ಮನು ಹೊನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಮಣ್ಣಿನ ಒಯಸುತ್ತ, ಲಿಂಗಜಂಗಮವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಪೂಜೆಯ ಮಾಡಿ, ನೀಡಿ, ಭವಕ್ಕೆ ಈಡಾಗಿ ಕೆಟ್ಟರು ಕೆಲಬರು. ಲಿಂಗ ಜಂಗಮದ ಪೂಜೆಯ ಮಾಡದೆ, ನೀಡದೆ. ಅಷ್ಟಾನಂದ ಭವಕ್ಕೆ ಈಡಾಗಿ ಕೆಟ್ಟರು ಅನಂತಜೀವರು ಮುನ್ನವೆ ನಿಂಬುವೀಗ ' ಮೂಱುಪ್ಪವ್ಯಾಯನ ಐದು ಬೆಟ್ಟವನಿಂಬುಗೊಂಡು, ಅಕಟಕಟಾ ! ಮಾಡಿ ಕೆಟ್ಟರು, ಮಾಡದೆ ಕೆಟ್ಟರು. ನೀಡಿ ಕೆಟ್ಟರು, ನೀಡದೆ ಕೆಟ್ಟರು. ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಪ್ಪ ಹೊನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಮಣ್ಣು ಮೊದಲಾದ ಫಲಪದಂಗಳ ಸೇನನೂ ಒಯಸದೆ ಸಿರವಯ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಲಿಂಗವೆ ತನ್ನ ನಿಜವೆಂದಹುದು, ಲಿಂಗ

ವನೆ ಬಯಸಿ, ಲಿಂಗಭಕ್ತಿಯನೆ ಮಾಡಿ, ಲಿಂಗದೊಳಗೆ ಆತ್ಮಾಂಗವ ಸಂಗಿಸಿ, ಕೂಡಿ, ಬೆರೆದು, ಭಿನ್ನವಳಿದು ನಿರವಯಲಿಂಗವೆಯಾಗಿವು ಲಿಂಗೈಕ್ಯರು ಅಪೂರ್ವ ಪೆಂಬುದೀಗ. ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನ ಬಸುಜ ಮಧ್ಯದ ಬಯಲ ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದೆ ಕೆಟ್ಟರೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

೧

ವ. ಮರುತನ ಸಂಗದಿಂದ ಪರಿಮಳ ಬೀಸರವಾಯಿತ್ತು. ನುಡಿಯ ಗಡಣ ದಿಂದ ಅನುಭಾವ ಬೀಸರವಾಯಿತ್ತು. ಮಾಟದ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಭಕ್ತಿ ಬೀಸರವಾಯಿತ್ತು. ಕೂಟದ ಬೆರಕೆಯ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಅಜ್ಞವು ಬೀಸರವಾಯಿತ್ತು. ಸೂಕ್ಷ್ಮಶಿವಪಥವು ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗಳವೆ? ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನ ಶರಣರಿಗಲ್ಲದಿಲ್ಲ.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೨

ವ. ಎಂಜಲುಮಾತ ನುಡಿವ ರಂಜಕರೆಲ್ಲರೂ ಮಿಗೆ ಮಿಗೆ ಮೀಸಲ ತಾವೆತ್ತ ಬಲ್ಲರೋ? ಮೀಸಲು ಎಂಜಲಹುದೇ? ಎಂಜಲು ಮೀಸಲ ಹುದೇ? ಮಾತಿನ ಬಣಬೆಯ ಮೇದ ಪಶುಪ್ರಾಣಿಯಂತೆ ಎಂಜಲು ಮಾತ ನುಡಿವುತ್ತಿಹರು. ಲಿಂಗಸಕೀಲ ಸಂಯೋಗದ ವರ್ಮಸ್ಥಲ ವನವರೆತ್ತ ಬಲ್ಲರು? ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಸೂತಕರೆಲ್ಲರೂ ರೌರವನರಕಿಗಳು.

ಟೀ. ಆರೂ ಬಳಸಬಾರದೆ ಇದ್ದ ಮಿಗೆ ಮಿಗೆ ಮೀಸಲಿಗ ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಂಯೋಗ. ಅಂತು ಮೀಸಲಾಗಿಪ್ಪ ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಯೋಗ ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನಿ ಯಾದ ಸದ್ಭಕ್ತೆಗಳಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಅದು ಕಾರಣ ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನ ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಹಿಂದಣ ಕವಿಗಳು ಹೇಳಿದ ಎಂಜಲು ವೇದಾಗಮ ಪುರಾಣ ಶಬ್ದ ಜಾಲವ ಕಲಿತು ನುಡಿವ ನುಡಿಯ ರಂಜಕರೆಲ್ಲರೂ ಪಶುಜೀವಿಗಳಾಗಿ ನರಕಕ್ಕೇ ಡಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿಹರೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೩

ವ. ಪ್ರಥಮ ವೇದಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದರು. ಅತೀತ ಅನಾ ಗತರೆಂಬವರೆಲ್ಲರೂ ಮತಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದರು. ಶ್ರುತಿವಂತರೆಲ್ಲರೂ ಆಗಮದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದರು. ಇಂಥವನೇ ಲಿಂಗೈಕ್ಯನು? ನುಡಿದುದ ನುಡಿಯ, ನಡೆದುದ ನಡೆಯ. ಒಂದಲ್ಲಿ ಬಾರನು, ನಿನದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲನು. ನಿಸ್ಸೀಮ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ ಲಿಂಗೈಕ್ಯನು !

ಟೀ. ಜಗತ್ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಥಮವೀಗ ಲಿಂಗದ ಸಾಕಾರ. ಅಂತವು ಲಿಂಗದ ಸಾಕಾರವನೆ ಭಜಿಸಿದ ದೇವತಾದಿಗಳು ಮೊದಲಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಫಲಪದಂಗಳ ಗತಿ ಗೊಳಗಾಗಿಹರಲ್ಲದೆ ಅವರು ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಲ್ಲ. ತ್ರಿಕಾಲಜ್ಞಾನಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ತ್ರಿಕಾಲವ ತಿಳಿದು ಮತಿವಿಡಿದಿರ್ದರಲ್ಲದೆ ಅವರು ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಲ್ಲ. ಆಗಮದ ಶ್ರುತಿಮಾರ್ಗ ವಿಡಿದು ತ್ರಿಪದಾರ್ಥಜ್ಞಾನವ ಸಾಧಿಸುವರೆಲ್ಲರೂ ಪಶುಗಳೆನಿಸಿ ಕರ್ಮಕಾಂಡಿಗಳಾದರಲ್ಲದೆ ಅವರು ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಲ್ಲ. ಲಿಂಗೈಕ್ಯರ ಪರಿಕ್ರಮವೆಂತೆಂದಡೆ : ವೇದಾಗಮಗಳು ಹೇಳಿದ ವೇದಾಂತ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮಾರ್ಗವಿಡಿದು ಆಚರಿಸುವನಲ್ಲ. ತನ್ನ ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಲಿಂಗಾಂಗದೈಕ್ಯಮವು ಸದ್ಭಕ್ತಿರಹಸ್ಯವ ಇಂತೆಂದು ನುಡಿದು ತೋಟ ಬೀಜುವನಲ್ಲ. ತಿರುಗಿ ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟಿ ಹೊಂದುವನಲ್ಲ. ದೇಹವಿಡಿದಿರ್ದು ದೇಹಿಯಾಗಿವುನನಲ್ಲ. ತನ್ನಾತ್ಮಾಂಗ ಮೊದಲಾದ ತನು ಭಾವಂಗಳೆಲ್ಲವು ಲಿಂಗದೊಳಗೆ ಬೆರೆದು ಲಿಂಗವೆಯಾದ ಲಿಂಗೈಕ್ಯಂಗೆ ನಾಮ ರೂಪು ಸೀಮೆಗಳೆಲ್ಲ ವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

ವ. ದರ್ಶನಾದಿಗಳೆಲ್ಲಾ ವಿರಸವಾಯಿತ್ತು ನೋಡಾ ! ಲಿಂಗಾರ್ಚಕರಲ್ಲ ದವರು ಲಿಂಗೈಕ್ಯವ ಬಲ್ಲರೇ ? ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನೆಂಬ ಲಿಂಗೈಕ್ಯರೇ ಬಲ್ಲರು !

ಟೀ. ಅಂಗಕ್ಕೆ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಭೇದವಿಲ್ಲೆಂದೆಂದು, ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧಿಗಳಾಗಿ, ತನ್ನಾತ್ಮಾಂಗ ಮೊದಲಾದ ತನು ಕರಣ ಭುವನ ಭೋಗಂಗಳನ್ನೆಲ್ಲವ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿ, ಭೇದವಳಿದು ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿರಬಲ್ಲ ಶರಣನೇ ಲಿಂಗೈಕ್ಯನು. ಅಂತವು ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧದ ಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯೆಯಿಲ್ಲದೆಯಿರ್ದ ಇತರ ಸಮುದರ್ಶನಾದಿಗಳಿಗೆ ಲಿಂಗದೊಳ್ಳೈಕ್ಯತೆಯಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

ವ. ಒಡಲುಗೊಂಡು ಒಡಲುವಿಡಿಯದೆ ಒಡಲಿಲ್ಲದ ನಿಜವ ಬೆರಸೆಲವೋ ! ನರರು ಸುರರು ಕಿನ್ನರರು ಪೇಚರರು ಪರಮಪದವಿಯನುಜೆಯದ ಕಾರಣ ಭವದೊಳಗೆ ಸಿಲುಕಿದರು. ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನ ನಿಜರೂಪನೆ ಬೆರಸಿರೋ ಮುಮುಕ್ಷುಗಳಿರಾ !

ಟೀ. ಪರಮಪದವೆಂದರೆ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವದ. ಅಂತವು ಮಹಾಘನ ಲಿಂಗವದವೇ ತನ್ನ ನಿಜಜೈತನ್ಯವೆಂದೆಂದು, ದೇಹೋಹಂ ಭಾವವಳಿದು, ತನ್ನಾತ್ಮಾಂಗ ಮೊದಲಾದ ದೇಹಕರಣಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಂದು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿ,

ಲಿಂಗದೊಳು ಬೆರೆದು ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆಯಪ್ಪ ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಯೋಗದ ವರ್ಮ
ವನಜಿಯದೆ ಸರ್ವದೇವತಾದಿಗಳು ಮೊದಲಾದವರೆಲ್ಲರೂ ವೇದಾಂತ ಸಿದ್ಧಾಂತ
ಮೊದಲಾದ ಬಹುಮಾರ್ಗವಿಡಿದು ಭವಕ್ಕೀಡಾದರು. ಅದು ಕಾರಣ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ
ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧಿಯಾದಲ್ಲಿದ್ದಿಲ್ಲವೆಂದು ಮೋಕ್ಷಾಪೇಕ್ಷಕರಹುದು, ಲಿಂಗಾಂಗ
ಸಂಯೋಗವನೆ ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದು ಶರಣ ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣ ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂಬುದೀ
ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೬

ವ. ಕಾಯದೊಳಗೆ ಕಾಯವಾಗಿದೆಯಲ್ಲಾ ಹಂಸಾ! ಸಂಸಾರ ಮಾಯಾ
ವಾಶವ ಬಿಡಲೊಲ್ಲದೆ ಡಿಂಬವ ನಚ್ಚಿ ಕೆಟ್ಟಿಯಲ್ಲಾ ಹಂಸಾ! ಜೀವ
ರೂಢ್ಯವಾಗಿ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನ ಶರಣರು ಲಿಂಗವಾಗಿ ಹೋದುದ
ಃಪಿಯಾ ಹಂಸಾ !

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ. ೭

ವ. ಲಿಂಗದ ಗುಣದಿಂದ ಲಿಂಗೈಕ್ಯವೆಂಬರು. ಲಿಂಗದ ಗುಣದಿಂದ
ಲಿಂಗೈಕ್ಯವಿಲ್ಲ ನೋಡಾ ! ಭಾವಾದ್ವೈತಂ ಪರಹಿತಂ ಕೂಡಲಚೆನ್ನ
ಸಂಗಾ ಲಿಂಗೈಕ್ಯವು.

ಟೀ. ಒಂದೆ ಪರವಸ್ತು ಲಿಂಗಾಂಗವೆರಡಾದಲ್ಲಿ ಆ ಪರವಸ್ತುವಿನ ಸಮೇತ
ವಾಗಿದ್ದ ಚಿಚ್ಚಕ್ತಿಯು ಎರಡಾಗಿ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿಯೆನಿಸಿತ್ತು. ಆತ್ಮನೆಂಬಂಗದಲ್ಲಿ
ಭಕ್ತಿಯೆನಿಸಿತ್ತು. ಅದು ಕಾರಣ ಲಿಂಗದ ಗುಣವೆಂದರೆ ಚಿತ್ತು. ಆ ಚಿತ್ತುವೆಂದರೆ
ಶಕ್ತಿ ಅಂತವು ಲಿಂಗದ ಗುಣ ಶಕ್ತಿ ಜಗತ್ ಪ್ರಪಂಚಸೃಷ್ಟಿಯ ಮಾಡುತ್ತಿಹುದಲ್ಲದೆ
ಆ ಪ್ರಪಂಚನಳಿದು ಲಿಂಗದೊಳೈಕ್ಯತೆಯ ಮಾಡುವ ವರ್ಮವದಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಅಂತಾದ
ಕಾರಣ ಅತ್ಮಾಂಗ ಸದ್ಭಕ್ತಿಭಾವವು ಲಿಂಗಾಂಗವನ್ನೈಕ್ಯತೆಯ ಮಾಡಿ ಪ್ರಪಂಚ
ನಷ್ಟವ ಮಾಡುತ್ತಿಹುದು. ಅಂತು ಆತ್ಮನಿಗೆ ಪರವ ಸಾಧಿಸಿ ಕೊಡುವ ಪರಹಿತ
ಸ್ವರೂಪು ಅಭಿನ್ನಭಕ್ತಿಯ ಭಾವವಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗದ ಗುಣವಾದ ಶಕ್ತಿಗಿಲ್ಲೆಂಬುದೀ
ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೮

ವ. ಕಾಣಬಹುದೇ ನಿರಾಕಾರ ? ಕಾಣಬಹುದೇ ಮಹಾಘನವು ? ಕಂಡು
ಭ್ರಮೆಗೊಂಡು ಹೋದರೆಲ್ಲರು. ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನ ಅನುಭಾವವ
ಲಿಂಗೈಕ್ಯನೇ ಬಲ್ಲ.

ಟೀ. ನಿರಾಕಾರವಾಗಿವು ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ಸಕಲದೇಹಿಗಳಾಗಿರಿಯೂ ಕಾಣ ಬಾರದಿಹುದೇ ಸಹಜ. ಅಂತವು ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ರ್ಪುತಿ ಮತಿ ಜ್ಞಾನಗಳಿಂದ ಕಂಡು ಕೆಲಬರು ಕೂಡುವ ಭಕ್ತಿಯೋಗವನಜಿಯದೆ ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ತಾವೆಂದು ಬಿಟ್ಟು ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದೊಂದು ದೇಹವಾಸನೆಯನಳಿಯಲಜಿಯದೆ ಸತ್ತುಹೋದರು ಅನಂತರು. ಅದು ಕಾರಣ ಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಪರಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಲಿಂಗವೆ ತನ್ನ ನಿಜವೆಂದಜಿದು, ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿ, ಅಂಗಲಿಂಗವೆಂಬ ಭೇದವಳಿದು ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿವು ಲಿಂಗೈಕ್ಯನೇ ಲಿಂಗಸುಖಾನುಭಾವವ ಬಿಲ್ಲನಲ್ಲದೆ ಮಿಕ್ಕಿನ ವೇದಾಂತ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಜ್ಞಾನಿಗಳಾರೂ ಅಜಿಯರೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

ವ. ಬಯಲ ರೂಪು ಮಾಡಬಲ್ಲಾತನೇ ಶರಣ ! ಆ ರೂಪ ಬಯಲು ಮಾಡಬಲ್ಲಾತನೇ ಲಿಂಗಾನುಭಾವಿ ! ಆ ಬಯಲ ರೂಪು ಮಾಡ ಲಜಿಯದಿದರ್ಪಡೆ ಎಂತು ಶರಣನೆಂಬೆ ? ಆ ರೂಪು ಬಯಲ ಮಾಡ ಲಜಿಯದಿದರ್ಪಡೆ ಎಂತು ಲಿಂಗಾನುಭಾವಿಯೆಂಬೆ ? ಈ ಉಭಯವ ಒಂದಾಗಿ ಅಜಿದಡೆ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ತೆಜಹುಂಟೇ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ?

ಟೀ. ನಿರಾಕಾರವಾಗಿದರ್ಪ ಪರಬ್ರಹ್ಮವ ಸಾಕಾರವ ಮಾಡಿ, ಕರ ಮನ ಭಾವಗಳಲ್ಲಿ ಪಿಡಿದು, ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಯೋಗಿಯಾಗಿ, ಅಂಗಸುಖಗಳನಿಲ್ಲವ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಬಲ್ಲಾತನೇ ಶರಣನು. ಅಂತು ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಯೋಗಿಯಾಗಿ, ಅಂಗ ಲಿಂಗವೆಂಬ ಭಿನ್ನಲಕ್ಷವಳಿದು, ಅಂಗವೆಲ್ಲಾ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಲಿಂಗಸುಖವನನುಭವಿಸುತ್ತಿರ್ಪಾತನೆ ಲಿಂಗಾನುಭಾವಿ. ಅಂತು ಲಿಂಗಾಂಗವೆಂಬ ಭೇದವಳಿದು, ಒಂದೆ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ, ತನ್ನನಜಿದು ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದರ್ಪ ಶರಣನು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನನಲ್ಲ. ಅಂತವು ಲಿಂಗಾಂಗವ ಸಂಬಂಧವ ಮಾಡಲಜಿ ಯದೆ ಇದರ್ಪವರು ಶರಣರಲ್ಲ, ಲಿಂಗಾನುಭಾವಿಗಳಲ್ಲವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೧೦

ವ. ಅಜಿವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಭವಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಅಜಿವಿಲ್ಲದವನೆ ಗುರು ವಿಲ್ಲ. ಗುರುವಿಲ್ಲದವನೆ ಆಚಾರವಿಲ್ಲ. ಆಚಾರವಿಲ್ಲದವನೆ ಲಿಂಗ ವಿಲ್ಲ. ಲಿಂಗವಿಲ್ಲದವನೆ ಜಂಗಮವಿಲ್ಲ. ಜಂಗಮವಿಲ್ಲದವನೆ ಪ್ರಸಾದವಿಲ್ಲ. ಪ್ರಸಾದವಿಲ್ಲದವನೆ ಗಣತೃವಿಲ್ಲ. ಅಜಿವು ಸಾಹಿತ್ಯ ಗುರು, ಗುರುಸಾಹಿತ್ಯ ಆಚಾರ, ಆಚಾರಸಾಹಿತ್ಯ ಲಿಂಗ, ಲಿಂಗ ಸಾಹಿತ್ಯ ಜಂಗಮ, ಜಂಗಮಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಸಾದ, ಪ್ರಸಾದಸಾಹಿತ್ಯ

ಗಣತ್ತು. ಇದು ಕಾರಣ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಈ ಒಂದು ಸ್ಥಲವಾದವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಭಕ್ತಿ ಉನ್ನತ ಉಂಟು, ಸಕಲ ನಿಕಲ ನಿರ್ವಾಣ ಲಿಂಗೈಕ್ಯವಪೂರ್ವ.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೧೧

ವ. ಉಂಟೆಂಬ ವಸ್ತು ಇಲ್ಲಿಂಬ ಪ್ರಮಾಣು ಬಹುದು. ಆಚಾರಕ್ಕಿಕ್ಕುವುದಿದು ಭಕ್ತಿಯೇ ? ಉಂಟೆಂಬ ಉದ್ಭಾವಿಯಲ್ಲ, ಇಲ್ಲಿಂಬ ನಿರ್ಭಾವಿಯಲ್ಲ. ಇದು ಕಾರಣ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ಸಜ್ಜನ ಶುದ್ಧ ಶಿವಾಚಾರಿಗಳಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗೈಕ್ಯವಳವಡದು.

ಟೀ. ಅಖಂಡಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಸ್ತು ಉಂಟಾಗಿದ್ದು ಆರಿಗೆಯೂ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಇಲ್ಲವಾಗಿಹುದು. ಅಂತು ಆರಿಗೆಯೂ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಇದ್ದ ವಸ್ತುವ ಶ್ರುತಪ್ರಮಾಣಂಗಳಿಂದಲಹುದು, ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಭಾವಿಸಿ, ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತಂದು ಪೂಜಿಸುತ್ತ, ಆ ಲಿಂಗದ ಪೂಜಾಕ್ರಿಯನೆಲ್ಲರಿಗೆಯೂ ತೋಪ್ಪಿ, ನ್ಯಾಯಾಚಾರಕ್ಕಿಕ್ಕಿ ಭಕ್ತನೆನಿಸಿಕೊಂಬ ಕೀರ್ತಿವಂತಗೆಯೂ ಲಿಂಗೈಕ್ಯವಿಲ್ಲಿಂಬುದೀಗ ' ಉಂಟೆಂಬ ವಸ್ತು ಇಲ್ಲಿಂಬ ಪ್ರಮಾಣು ಬಹುದು. ಆಚಾರಕ್ಕಿಕ್ಕುವುದಿದು ಭಕ್ತಿಯೇ ? ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗವುಂಟೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಕರೆದು ಪೂಜಿಸಿ ಕೆಲರಿಗೆ ತೋಪ್ಪಿ ಬೇಪ್ಪಿ ಮೆಪ್ಪಿವವನಲ್ಲ ಸದ್ಭಕ್ತನು. ಮತ್ತೆ ಲಿಂಗವ ನೆಪ್ಪಿಯದೆ ಲಿಂಗವಿಲ್ಲಿಂದಿವು ಅಜ್ಞಾನ ಜೀವಭಾವಿಯೂ ಆಲ್ಲ. ಸದ್ಭಕ್ತನ ಪರಿ ಬೇಪ್ಪಿ. ಅದು ಹೇಗೆಂದಡೆ : ತನ್ನಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವುಂಟೆಂಬುದ ತನ್ನ ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಅಪ್ಪಿದು, ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿ ಭಿನ್ನಭಾವವಳಿದು ಲಿಂಗಕ್ರಿಯ ಲಿಂಗ ಮೆಚ್ಚಲಾಚರಿಸುವ ಸಜ್ಜನ ಸದ್ಭಕ್ತಗಳಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗೈಕ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ಉಂಟೆಂಬ ಉದ್ಭಾವಿಯಲ್ಲ, ಇಲ್ಲಿಂಬ ನಿರ್ಭಾವಿಯಲ್ಲ. ಇದು ಕಾರಣ ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ಸಜ್ಜನ ಶುದ್ಧ ಶಿವಾಚಾರಿಗಳಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗೈಕ್ಯವಳವಡದು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

೧೨

ವ. ಗುರುಸ್ಥಲ ನಾಸ್ತಿಯಾದಲ್ಲದೆ ಶಿಷ್ಯನಲ್ಲ. ಲಿಂಗಸ್ಥಲ ನಾಸ್ತಿಯಾದಲ್ಲದೆ ಭಕ್ತನಲ್ಲ. ಜಂಗಮಸ್ಥಲ ನಾಸ್ತಿಯಾದಲ್ಲದೆ ಶರಣನಲ್ಲ. ಇದು ಕಾರಣ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ, ಈ ತ್ರಿವಿಧ ನಾಸ್ತಿಯಾಗಿ ಭಕ್ತ ಕೆಟ್ಟು ಭವಿಯಾದಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗೈಕ್ಯನಲ್ಲ.

ಟೀ. ತನ್ನ ನಿಜವನ್ನು ಪರಬ್ರಹ್ಮವೇ ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮವಾಯಿತೆಂದ
ಜ್ಞಾನ, ಆ ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಸೋಂಕಿದಾಕ್ಷಣವೇ ಅಂಗ ಪ್ರಾಣ ಭಾವಂಗ
ಳೆಲ್ಲ ತ್ರಿವಿಧಲಿಂಗವೆಯಾದವಾಗಿ, ಅಂತು ತ್ರಿವಿಧ ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪ ತಾನೆಂದು ತ್ರಿವಿಧ
ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಡದೆ ಮಾಡುತ್ತಿಪ್ಪುದೇ ಭಕ್ತಿ. ಅಂತು ತ್ರಿವಿಧ ಲಿಂಗವು ತಾನೆಂದು
ಮಾಡುತ್ತಿಪ್ಪು ಭಕ್ತಿಯ ಅಹಂಭಾವದ ತೋಜಿಕೆಯಳಿದು ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆ
ಯಾಗಿ ಇರಬಲ್ಲತನೇ ಲಿಂಗೈಕ್ಯಸಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೧೩

ವ. ಗುರು ಮುಟ್ಟಿ ಗುರುವಾಯಿತ್ತು. ಲಿಂಗ ಮುಟ್ಟಿ ಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತು.
ಜಂಗಮ ಮುಟ್ಟಿ ಜಂಗಮವಾಯಿತ್ತು. ಪ್ರಸಾದ ಮುಟ್ಟಿ ಪ್ರಸಾದ
ವಾಯಿತ್ತು. ಪ್ರಸಾದ ಪರವಸ್ತು ಪರದಲ್ಲೆಪ್ಪುದಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಪ್ರಸಾದ
ಮುಟ್ಟಿಬೇಕೆಂಬವರ ಮುಖವ ನೋಡಲಾಗದು ಕೂಡಲಚೆನ್ನ
ಸಂಗಯಾ!

ಟೀ. ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದವೆಂಬ ಚತುರ್ವಿಧವೂ ಪರವಸ್ತು
ಸ್ವರೂಪ. ಅಂತು ಪರವಸ್ತುಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದವ
ಸೋಂಕಿದ ಭಕ್ತನು, ಆ ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪರವಸ್ತು
ವೆಯಾಗಿಪ್ಪನು. ಅಂತವು ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮದ ಪ್ರಸಾದ ಸೋಂಕಿ ಪರವಸ್ತು
ತಾನಾದೆನೆಂಬ ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲದೆ ಬೇಜ್ಜಿ ಪರವಸ್ತುವ ಭಾವಿಸಿ ಕೂಡಲಚೆನೆಂಬ
ಅಜ್ಞಾನಿಯ ಮುಖವ ನೋಡಲಾಗದೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೧೪

ವ. ದೇವಪ್ರಭೆಯೊಳಗಿಹರಲ್ಲದೆ ದೇವಗಹನವ ಮಾಡಬಾರದಾರಿಗೆಯೂ.
ದೇವ ಸುಕೀಲದೊಳಗೆ ಬೆಳೆಯಬಹುದಲ್ಲದೆ ದೇವ ನಷ್ಟದೊಳಗೆ
ಉತ್ಪತ್ತಿವಾಗಬಾರದಾರಿಗೆಯೂ. ಉತ್ಪತ್ತಿಯ ಗತಿಯನಾರೋಗಜೆಯ
ಮಾಡಬಾರದಾರಿಗೆಯೂ. ಸಚರಾಚರವೆಲ್ಲವೂ ಈ ಪರಿಯಲೆ
ಸಂಭ್ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದರಲ್ಲ! ಇದು ಕಾರಣ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ
ಇದ್ದ ಭಾವವಳಿದಡೆ ಲಿಂಗೈಕ್ಯವು.

ಟೀ. ಅಖಂಡ ಚಿತ್ ಪ್ರಭಾಲಿಂಗದೊಳಗೆ ಸಕಲ ಜೀವರೂ ಇವರು.
ಅಂತರ್ದ ಆ ಚಿದ್ಭಾವಲಿಂಗವು ತಮ್ಮ ನಿಜವೆಂದಜ್ಞಾನ ತಮ್ಮನಾ ಚಿದ್ಭಾವನ
ಲಿಂಗವ ಮಾಡಬಾರದಾರಿಗೆಯೂ ಎಂಬುದೀಗ ' ದೇವಪ್ರಭೆಯೊಳಗಿಹರಲ್ಲದೆ
ದೇವ ಗಹನವ ಮಾಡಬಾರದಾರಿಗೆಯೂ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಮಹಾ

ఘనలింగవ సకీల మాత్రవాగి శ్రుతజ్ఞానంగళిందలఁచి, ధ్యానిసి, పూజిసి ఫలవదంగళ సుఖద బేళస బేళియబడుదేబుదీగ ' దేవ సకీల దోళగే బేళియబడుదల్లిద ' ఎಂಬ శబ్దకృధ్. అంతప్ప జితాప్రభాలింగవు తన్న అత్మాంతర్గతవాగిదుదనఁచి, గురుముఖదంద లుత్పత్త్యవ మాది, ఇష్ట ప్రాణ భావలింగవాగి మూర్తిగొళిసి, సర్వాంగవనసీసి అంగ వేల్లె లింగవేయాగిప్పు లింగదుత్పత్త్యవారిగేయూ ఆగదేబుదీగ ' దేవ నష్ట దోళగే లుత్పత్త్యవాగబారదారిగేయూ ' ఎಂಬ శబ్దకృధ్. అంతు లింగోద్భవవాగి సర్వాంగవనోళకొండు అంగవేల్లె లింగవేయాదుదీగ ముక్తి గతి. అంతు ముక్తిగతిస్వరూపనప్ప లింగవే తానేయాగిప్పుదనఁచి, తన్న లింగలక్షణవన గ్రహిసి, శివోహం భావవళవట్టు శివసుఖవననుభవి సుక్తిపుద్గారిగేయూ బారదేబుదీగ ' లుత్పత్తియ గతియనారోగణేయ మాడబారదారిగేయూ ' ఎಂಬ శబ్దకృధ్. అంతు శివ తానేండు శివోహం భావ ఘటిసిప్పుల్లె, ఆ శివోహం ఎంబ భావవడగి నిండు లింగవేయాగిదుద ల్లిదే లింగ్యకృతనల్లవేంబుదీగ ' ఇద్ద భావనళిదడే లింగ్యకృవు ' ఎంబ శబ్దకృధ్. అంతప్ప లింగ్యకృతనఁచియదే దేహేంద్రియ విషయసుఖభోగ దల్లి సంప్రవి:సుక్తిర్దరు సకలజీవరేంబుదీగ ' సజరాజరవేల్లివూ ఈ పరియల సంభ్రమి:సుక్తిర్దరల్లె ' ఎంబ శబ్దకృధ్. ౧౫

వ. యత్తక్కే ఎసు బాయాదరేను ? సర్వనిష్ప్రదోందే స్థాన. భావ భావిసి భ్రమేయళిదు నోడా ! ఆ భావ భావిశలు నిర్భావ కొడలసంగమదేవ !

టి. యత్తక్కే ఎసు బాయాదరేను ? సర్వ నేలేగొండిప్పుదు ఒందే స్థాన. అంతు ఒందే స్థానదల్లి సర్వ నేలేగొండిక కారణ హావిన యత్తనాయిత్య దేంగే హాంగే దేహేంద్రియ కరణంగళు దలవక్కే ముఖ్య కరణవిగ భావ. అంతప్ప భావదల్లి లింగవ నేలేగొళిసి దేహభ్రాంతియ నళిదు లింగవన భావిసి, టంగదే నోడుత్తిర్వ భావవేల్లె లింగవేయా గిప్పుదు. అంతు భావిసువ కరణనల్లె లింగ్యకృవాద ఒళిక లింగదేహ వేనిసిత్తేంబుదీ వజనద తాత్ప్రయార్థ. ౧౬

వ. కొమన గతియ కువాడయోగవు కుహకవాదిగళిగళవడదు. లుత్రమాంగవను లురస్థలదల్లి బేళిడువ బయకేయనార్చిదు

ನೋಡಾ ! ಆರೈಯಲಚಲ ನೀನೇ ಚಿಮ್ಮಲಿಗೆಯ ಚೆನ್ನರಾಮನೆಂಬ
ಲಿಂಗವು ಎಂದೂ ಎಸಲಿಲ್ಲಾ !

ಟೀ. ಕೂರ್ಮನು ತನ್ನ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಮವು ಶಿರಸ್ಸನು ತನ್ನ ಹೃದಯ
ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿ, ತನ್ನ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಕಾಬ ಭಾವವನಳಿದಿವು ಕೂರ್ಮನ
ಯೋಗದ ಅನುವಿನಂತೆ ಶಿವನು ತಾನೆಂದಜ್ಞಾನ, ಶಿವೋಹಂ ಎನ್ನುತ್ತಿವು ಜ್ಞಾನದ
ತೋಪುಕೆಯ ತನ್ನ ನಿಜಾಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿದ ಶರಣನೆ ಅಚಲಾನಂದವವು
ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆಯಾವನು. ಅಂತವು ಲಿಂಗೈಕ್ಯದ ಮರ್ಮವು ವಾಗ್ವಾದಿಗಳಿ
ಗಸಾಧ್ಯವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೧೭

ವ. ಅಜ್ಞಾನವು ಬೆಜಗು ಹತ್ತಿಂತ್ತೆಂಬ ಜ್ಞಾನವಿದೇನೋ ? ನಾಹಂ
ಎಂಬಲ್ಲಿ ತಾನಾರೋ ? ಕೋಹಂ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಾರೋ ? ಪರಬ್ರಹ್ಮ
ಸೋಹಂ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಮುನ್ನ ತಾನೇನಾಗಿದೇನೋ ? ಚಿದಹಂ
ಎಂಬ ಹಮ್ಮಿನ ಮಾಲೆಯಿದೇನು ಹೇಳಾ ! ' ನಿಃಶಬ್ದಂ ಬ್ರಹ್ಮ
ಮುಚ್ಯತೇ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದವಿಡಿದು ಬಳಲುವ ಕಾರಣವಿದೇನೋ
ಗೊಹೇಶ್ವರಾ ?

ಟೀ. ಲಿಂಗವೆ ತನ್ನ ನಿಜವೆಂದಜ್ಞಾನ ಅಜ್ಞಾನದಾಗಿ ಬೆರಸಿದ ಲಿಂಗೈಕ್ಯನು
ತನ್ನ ಲಿಂಗವಥವ ವಿವರಿಸಿ ನುಡಿದರೆ ಅದೇ ಭಿನ್ನವೆಂದಜ್ಞಾನ, ನಾಹಂ ಎನ್ನದೆ,
ಕೋಹಂ ಎನ್ನದೆ, ಚಿದಹಂ ಎನ್ನದೆ ಇರಬೇಕು. ' ನಿಃಶಬ್ದಂ ಬ್ರಹ್ಮಮುಚ್ಯತೇ '
ಎಂಬ ಶಬ್ದವ ನುಡಿಯದೆ ಇರಬೇಕೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೧೮

ವ. ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧವಾದ ಬಳಿಕ ಕಾಯಗುಣ ಕೆಟ್ಟು ಲಿಂಗಕಾಯ
ವಾಯಿತ್ತು. ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧವಾದ ಬಳಿಕ ಕರಣ ಕೆಟ್ಟು
ಲಿಂಗಕರಣಂಗಳಾದುವು. ಭಾವಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧವಾದ ಬಳಿಕ
ಇಂದ್ರಿಯಗುಣ ಕೆಟ್ಟು ಲಿಂಗೇಂದ್ರಿಯಂಗಳಾದುವು. ಇದು ಕಾರಣ
ಶರಣಗೆ ಬೇಟೆ ಅಂಗವಿಲ್ಲ. ಬೇಟೆ ಅಂಗವಿಲ್ಲವಾಗಿ ಅರ್ಪಿತ
ಅನರ್ಪಿತವೆಂಬ ಉಭಯ ಶಂಕೆ ಹಿಂಗಿತ್ತು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ,
ನಿನ್ನೊಳಗಡಗಿದ ನಿಜೈಕ್ಯಂಗೆ.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೧೯

ವ. ಕಾಯಗುಣ ಕೆಟ್ಟ ಮತ್ತೆ ಅರ್ಚನೆ ಹಿಂಗಿತ್ತು. ಪ್ರಾಣಗುಣ ಕೆಟ್ಟ ಮತ್ತೆ ಅರ್ಪಿತ ಹಿಂಗಿತ್ತು. ಭಾವಗುಣ ಕೆಟ್ಟ ಮತ್ತೆ ಉಭಯಜಂಜಡ ಹಿಂಗಿತ್ತು. ಇಂತಾದ ಕಾರಣ ನಮ್ಮ ಗೊಹೇಶ್ವರನ ಶರಣನು ಲಿಂಗ ಭೋಗೋಪಭೋಗವೆಂಬ ಖಂಡಿತಬುದ್ಧಿಯ ಮೀಟು ಅಖಂಡಾ ದ್ವೈತಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀಯವಾದನು.

ಟೀ. ಇಷ್ಟ ಪ್ರಾಣ ಭಾವವೆಂಬ ಲಿಂಗತ್ರಯಂಗಳು ಅಂಗತ್ರಯಂಗಳಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯವಾದ ಶರಣನ ಕಾಯ ಪ್ರಾಣ ಭಾವವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಭಿನ್ನವಳಿದು ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಬಳಿಕ ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಭಾವಿಸಿ, ಪೂಜಿಸಿ, ಅರ್ಪಿಸಿ, ಭೋಗಿಸುವ ಗುಣ ಶರಣಂಗಿಲ್ಲ. ಶರಣನೆಲ್ಲಾ ಅಖಂಡಿತ ಲಿಂಗೈಕ್ಯನಾಗಿದನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೨೦

ವ. ತನು ಸೋಂಕಿ ತನು ನಷ್ಟವಾಯಿತ್ತು. ಮನ ಸೋಂಕಿ ಮನ ನಷ್ಟವಾಯಿತ್ತು. ಧನ ಸೋಂಕಿ ಧನ ನಷ್ಟವಾಯಿತ್ತು. ಭಾವ ಸೋಂಕಿ ಭಾವ ನಷ್ಟವಾಯಿತ್ತು. ಅಂತಾದ ಕಾರಣ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ, ಶರಣ ಸಂದು ನಷ್ಟವಾಗಿ ನಿವೋಳೇಕಾರ್ಥವಾಯಿತ್ತು.

ಟೀ. ಶರಣನ ತನು ಮನ ಧನ ಭಾವಂಗಳೆಲ್ಲವೂ ಲಿಂಗ ಸೋಂಕಿ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ, ಶರಣ ಲಿಂಗವೆಂಬ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಶರಣ ಲಿಂಗೈಕ್ಯನಾದನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೨೧

ವ. ಕರಸ್ಥಲದ ಲಿಂಗವ ಕಾಯಕ್ಕೆ ವೇಧಿಸಿದಲ್ಲಿ ಕಾಯ ಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತು. ಅಂತಾದ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೇ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ವೇಧಿಸಿದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣ ಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತು. ಅಂತಾದ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೇ ಭಾವಕ್ಕೆ ವೇಧಿಸಿದಲ್ಲಿ ಭಾವ ಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತು. ಅಂತಾದ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೇ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ವೇಧಿಸಿದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನ ಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತು. ಅಂತಾದ ಕಾರಣ ನಮ್ಮ ಗೊಹೇಶ್ವರನ ಶರಣಂಗೆ ಅಪವಿಷಯ, ಕುಪುಪು ನಿಷ್ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ತಾನೆಂಬ ಭಾವವು ಉರಿಯುಂಡ ಕರ್ಪುರದಂತಾಯಿತ್ತು !

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೨೨

ವ. ರೂಪು ಶೂನ್ಯವಾಗಬೇಕು. ಶೂನ್ಯವಂಕುರಿತವಾಗಬೇಕು. ಅಂಕುರಿತಕ್ಕೆ ಸಂದು ತೆಪ್ಪಿಹಿಡಿದಿರಬೇಕು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಲಿಂಗೈಕ್ಯವು.

ಟೀ. ರೂಪೆಂದಡೆ ಆತ್ಮಾಂಗವು. ಶೂನ್ಯವೆಂದಡೆ ನಿರಾಕಾರವಪ್ಪ ಮಹಾ ಘನಲಿಂಗವು. ಅಂತು ತನ್ನ ಆತ್ಮಾಂಗವೆಲ್ಲಾ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆಂದಜುತು ತನ್ನ ನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿರಬೇಕೆಂಬುದೀಗ ' ರೂಪು ಶೂನ್ಯವಾಗಬೇಕು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಅಂತರಂಗದ ಅಘೋರವಿಂದ ತನ್ನನೆಲ್ಲಾ ಮಹಾಘನ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಕಂಡು, ಭಾವಿಸುತ್ತಿಪ್ಪ ಆ ಸದ್ಭಾವದಿಂದವೇ ಆ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವ ಸಾಕಾರವ ಮಾಡಿ, ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ತಂದು, ಅಂತರಂಗ ಬಹಿರಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ನೋಡುತ್ತ, ' ಕ್ರಿಯಾನಾಚರಿಸಬೇಕೆಂಬುದೀಗ ' ಶೂನ್ಯವಂಕುರಿತವಾಗಬೇಕು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಸಾಕಾರವಾಗಿ ಬೆಳಗುವ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವೇ ತಾನಾಗಿ ಕಂಡು, ಭಿನ್ನಭಾವವಿಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದರಡೆ ಅದೇ ಲಿಂಗೈಕ್ಯವೆಂಬುದೀಗ ' ಅಂಕುರಿತಕ್ಕೆ ಸಂದು ತೆಪ್ಪಿಹಿಡಿದಿರಬೇಕು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಲಿಂಗೈ ಕ್ಯವು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೨೩

ವ. ಎನ್ನ ಕಷ್ಟಕುಲದ ಸೂತಕ ನಿಮ್ಮ ಹಸ್ತ ಮುಟ್ಟಿದಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತ್ತು ! ತಟ್ಟಿದ ಮುಟ್ಟಿದ ಸುಖಗಳನೆಲ್ಲವ ಲಿಂಗಮುಖಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿದನಾಗಿ ಎನ್ನ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಂಗಳು ಬಯಲಾದುವು ! ಎನ್ನಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಜ್ಯೋತಿಯೆಡೆಗೊಂಡುದಾಗಿ ಒಳಗೂ ಬಯಲಾಯಿತ್ತು ! ಸಂಸಾರಸಂಗದ ಅವಸ್ಥೆಯ ಮೀಜಿದ ಕ್ರಿಯಲ್ಲಿ ತರಹರವಾಯಿ ತ್ತಾಗಿ ಬಹಿರಂಗ ಬಯಲಾಯಿತ್ತು ! ಅಭಿನವ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾ, ನಿಮ್ಮ ಮುಟ್ಟಿದ ಕಾರಣ ನಾನೂ ಬಯಲಾದೆ !

ಟೀ. ಬಯಲೆಂದರೆ ಲಿಂಗ. ಅಂತು ಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಅಂತರಂಗ ಬಹಿ ರಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಶರಣ ಲಿಂಗೈಕ್ಯವಾದನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪ ರ್ಯಾರ್ಥ. ೨೪

ವ. ಕೈತುಂಬಿ ಹಿಡಿದು, ಕಂಗಳು ತುಂಬಿ ನೋಡಿ, ಮನ ತುಂಬಿ ಹಾರೈಸಿ, ಎಡಬಿಡವಿಲ್ಲದೆ ಅಘೋರ ಮತ್ತೆ ಕುಣುಕು ಕೈಗಾದಿಯಾಯಿತ್ತು. ಕಂಗಳಿಗೀಡಾಯಿತ್ತು. ಆತ್ಮನ ಉಭಯವಳಿಯಿತ್ತು. ನಿಂದಲ್ಲಿಯೇ ಲೀಲೆಯಾಗಿ ಮನ ಸಂದಿತ್ತು ಮಾರೇಶ್ವರಾ !

ಟೀ. ಶ್ರೀಗುರುಕೃಪೆಯಿಂದ ತನ್ನ ನಿಜವಪ್ಪ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೇ ಸಾಕಾರವಾಗಿ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಕಣ್ಣಿನಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದುದನಜಿವು, ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಪಿಡಿದು, ಕಣ್ಣು ತುಂಬಿ ನೋಡಿ, ಮನದಲ್ಲಿ ಹಾರಯಿಸಿ, ಆತ್ಮಗೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗಕಳಾಸಂಬಂಧ

ಯೋಗವು ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಘಟಿಸಲು ಆತ್ಮಾಂಗವೆಲ್ಲವೂ ಲಿಂಗದೊಳ್ಳೆಕ್ಕವಾಗಿ, ಮನದ ತೋಪಿಕೆಯಳಿದು ಶರಣನಾ ಲಿಂಗವೆಯಾದನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೨೫

ವ. ಆಚಾರವೆಂಬ ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ವಿಚಾರವೆಂಬ ನಾರಿ, ಸಮತೆಯೆಂಬ ತಿರುವ ಮುಟ್ಟಿ ಜೀವಡಗೈದು, ಶಿಷ್ಯನೆಂಬ ಅಂಬ ತೊಡಚಿ, ಗುರುವೆಂಬ ವ್ಯಾಧನು ಲಿಂಗವೆಂಬ ಬಯಲಗುಹಿಯನೆಚ್ಚಡೆ ಗುಡೋಡದಂತೆ ಮುಳುಗಿ ಅಡಗಿತ್ತು ! ಆ ಗುಹಿಯನು ಬಾಣವನು ಅಪಸಲುಂಟೇ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ?

ಟೀ. ಶ್ರೀಗುರುಕೃಪೆಯಿಂದ ತನುವಿಗೆ ಆಚಾರವನಳವಡಿಸಿ, ಮನಕ್ಕೆ ಜ್ಞಾನವನಳವಡಿಸಿ, ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದಂತೆ ಶಾಂತಿಯನಳವಡಿಸಿ, ಶಿಷ್ಯನೆಂಬ ಆತ್ಮಾಂಗವನು ಮಹಾಘನಲಿಂಗದೊಳಗೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲು ತನು ಕರಣೇಂದ್ರಿಯಗಳು ಸಹವಾಗಿ ಅತ್ಮನು ಲಿಂಗದೊಳ್ಳೆಕ್ಕವನೆಯ್ದಿ, ಅಂಗಲಿಂಗವೆಂಬ ಭೇದದೋಡದೆ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದರ್ ಶರಣನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೨೬

ವ. ಎಮ್ಮವರಿಗೆ ಸಾವಿಲ್ಲ. ಎಮ್ಮವರು ಸಾವನಹಿಯರು. ಸಾವೆಂಬುದು ಸ್ವಯವಲ್ಲ. ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಉದಯವಾದ ಲಿಂಗೈಕ್ಕಿಗೆ ಆ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಯಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಮತ್ತೊಂದಡೆಯುಂಟೇ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ ?

ಟೀ. ಮಹಾಘನಲಿಂಗದ ಚಿತ್ಕಲಾಂಶವೇ ಶರಣರೂಪಾಗಿ ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಂಯೋಗಿಯಾಗಿ ಜರಿಸಿ, ಲಿಂಗದೊಳ್ಳೆಕ್ಕವನೆಯ್ದಿ ನಿತ್ಯರಾಗಿಪ್ಪರಾಗಿ ಶರಣರು ಸಾವು ಹುಟ್ಟನಹಿಯರು ಭವಜೀವಿಗಳಂತೆ ಎಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೨೭

ವ. ಉರಿಯೊಳಗಣ ಕರ್ಪೂರಕ್ಕೆ ಕರಿಯುಂಟೇ ಅಯ್ಯಾ ? ಬಯಲ ಮರೀಚಿಯ ಜಲಕ್ಕೆ ಕೆಸುಜುಂಟೇ ಅಯ್ಯಾ ? ವಾಯುವನಪ್ಪಿದ ಪರಿ ಮಳಕ್ಕೆ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯ ಉಂಟೇ ಅಯ್ಯಾ ? ನೀವು ನೆಹಿಯೊಲಿದ ಬಳಿಕ ಎನಗೆ ಭವವುಂಟೇ ? ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ, ನಿಮ್ಮ ಚರಣ ಕಮಲದೊಳಗೆ ಇಂಬಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಯ್ಯಾ !

ಟೀ. ಲಿಂಗವು ನೆಹಿಯೊಲಿದು ಅಂಗವನಪ್ಪಿ ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಯೋಗಿಯಾದ ಶರಣನೆಗೆ ಜನನ ಮರಣವಿಲ್ಲವಾಗಿ ಆ ಶರಣ ತಾನು ಲಿಂಗವೆಂಬ ಅಪವಿನ

ತೋಟಕೆಯ ಭಿನ್ನವಳಿದು ಲಿಂಗೈಕ್ಯನವು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶರಣನು ಸಮರಸಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಬೇಡಿದ ಬೇಡಿಕೆಯೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೨೮

ವ. ಬೆಳಗು ಕತ್ತಲೆಯ ನುಂಗಿ, ಒಳಗೆ ನಾನೊಬ್ಬನೆಯಾದೆ ! ಕಾಂಬ ಕತ್ತಲೆಯ ಕಳೆದುಳಿದು ನಿಮಗಾನು ಗುಟ್ಟೆಯಾದೆ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ !

ಟೀ. ಬೆಳಗಿಂಬ ಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶವಾಗಲು ಅಜ್ಞಾನವಳಿದು ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ನೋಡಿ ತಾನೆ ಶಿವನೆಂದು ಕಂಡು, ಶಿವೋಹಂ ಎನುತಿವು ಚಿದಹಂ ಭಾವವೇ ಮಹಾವೆಯೆಂದಳಿದು, ಆ ಚಿದಹಂ ಭಾವವನಳಿದು ನಿರಹಂಭಾವವವು ಭಕ್ತಿಯೋಗದಿಂದ ಶರಣ ಲಿಂಗದಲೈಕ್ಯವಾದನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೨೯

ವ. ಅಜುಹಿನೊಳಗಣ ಕುಜುಹು ಮಜುಹಿಗೆ ಬೀಜ. ಕುಜುಹಿನ ಮಜುಹು ಅಜುವು ನುಂಗಿ, ಘನಕ್ಕೆ ಘನ ವೇದ್ಯವಾದ ಬಳಿಕ ನಿತ್ಯವರಿಪೂರ್ಣ ತಾನೆ ಕಲಿದೇವರ ದೇವನು, ವಾಯ್ಜನಕ್ಕಗೋಚರನು !

ಟೀ. ಮಹಾಘನಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನಲಕ್ಷವ ಮಾಡಿ ಅಜಿದಡೆ ಅದೀಗ ಅಜುಹಿನೊಳಗಣ ಕುಜುಹು. ಅಂತು ಭಿನ್ನಲಕ್ಷವ ಮಾಡಿ ಲಿಂಗವನಜಿವ ಭಿನ್ನಜ್ಞಾನವೆಲ್ಲಾ ಮಜುವೆ. ಅಂತವು ಮಜುವೆಯನಳಿದು ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನದಿಂದ ಮಹಾಘನ ಲಿಂಗವನವಗ್ರಹಿಸಿ ಘನಲಿಂಗೈಕ್ಯನಾಗಿವು ಶರಣನೇ ಉಪಮಿಸಬಾರದ ನಿತ್ಯವರಿಪೂರ್ಣವಸ್ತುವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೩೦

ವ. ನೋಡಿಹೆನೆಂದರೆ ದೃಷ್ಟಿ ಕೊಳ್ಳದು. ಪೂಜಿಸಿಹೆನೆಂದರೆ ಪೂಜೆಗೊಳ್ಳದಿನ್ನೆಂತೋ ? ಅಜಿದೆನೆಂದರೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಘನ ದೃಷ್ಟಿ ಕೂಡಲೆ ಚಿನ್ನಸಂಗಯ್ಯ ಉಭಯಗೆಟ್ಟು ಲಿಂಗೈಕ್ಯನು !

ಟೀ. ಅಖಂಡ ಪರಿಪೂರ್ಣವಸ್ತುವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ನೋಡಿಹೆನೆಂಬ ಭಿನ್ನಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಗೆ ಗೋಚರವಾಗದು. ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಪೂಜಿಸುವ ಪೂಜೆಯ ಕೈಕೊಳದು. ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಅಜಿದೆನೆಂಬ ಅಜಿವಿಂಗೈ ತನ್ನನೇನನೂ ತೋಟದು. ಅಂತವು ಮಹಾಘನವಸ್ತುವ ಭಿನ್ನವಿಡದೆ ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಂಡು, ಅಂಗ ಲಿಂಗವೆಂಬ ದ್ವೈತವಳಿದು ಲಿಂಗೈಕ್ಯವಾದ ಶರಣನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೩೧

ಲಿಂಗವಿಡಿದು ಲಿಂಗಮಾಹೇಶ್ವರನೆನಿಸಿಕೊಂಬೆ ಲಿಂಗವಿಡಿದು ಲಿಂಗ ಪ್ರಾಣಿಯೆನಿಸಿಕೊಂಬೆ. ಲಿಂಗವಿಡಿದು ಲಿಂಗವೆನಿಸಿಕೊಂಬೆ. ಅಜ್ಜಿ ವಜ್ರತು ಕ್ರಿಯಾನುಭಾವವಿಡಿದು ಮೀಜಿ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗ ತಾನಾದ!

ಟೀ. ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಶರಣನ ಅಂಗ ಪ್ರಾಣ ಭಾವಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ, ಲಿಂಗವು ತಾನೆಂಬ ಅಹಂಭಾವದಜೀವನಡಗಿಸಿ ಅಭಿನ್ನವಾಗಿ ದುರ್ದೇ ಭಕ್ತಿ. ಅಂತವು ಭಕ್ತಿಯೇಗ ಮೀಜಿದ ಕ್ರಿಯೆನಿಸುವುದು. ಅಂತು ಮೀಜಿದ ಅಭಿನ್ನಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಲಿಂಗವು ತಾನಾದನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೩೮

ವ. ಮುಟ್ಟಿತ್ತು ಕೆಟ್ಟಿತ್ತೆಂದರೆ ಇನ್ನೂವುವ ತಾವಾವುದಯ್ಯಾ ? ತನುವ ಮಜಿದದ ಸೆನಹಿನೋಳಗದೇನೋ ? ಹಾವು ಪರಿಗಲೆದರೆ ವಿಷ ನಾಶವಪ್ಪುದೇ ? ಶರಣನು ಕಾಯವೆಂಬ ಕಂಠೆಯ ಕಳೆದರೆ ಗತ ಮೃತವಹನೇ ? ಅಜ್ಜಿವು ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಾಗಿ ನಿರ್ಲೇಪನಾಗಿ ಮಹಾಲಿಂಗ ಕಲ್ಲೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಲೀಯವಾದ ಶರಣ.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೩೯

ವ. ಸತ್ತ ಹೆಣನ ಹೊತ್ತವರೆಲ್ಲಾ ಅಚ್ಚುಗಂಗೆಂಡರಲ್ಲಾ ! ಹೊತ್ತವ ರೆಲ್ಲಾ ಸತ್ತದ ಕಂಡು ಮೂರ್ಛಿತವಾದರಲ್ಲಾ ! ಸುತ್ತ ಬಂದಿದರ್ ವರೆಲ್ಲಾ ಹೋಗಿ ಅದ ಮುಟ್ಟಲಮ್ಮರು ನೋಡಾ ! ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಮುನ್ನ ಮೂವರ ಕೆಡಿಸಿತ್ತು ! ಸತ್ತ ಪರಿಯ ನೋಡಾ ! ಅದು ಕಾಣ ನಲ್ಲಿ ಉರಿಯದು, ಕಿಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಬೇಯದು, ಸತ್ತ ಪರಿಯ ನೋಡಾ ! ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವನೆಂಬ ಚಿತ್ತ ಸತ್ತ ಪರಿಯ ನೋಡಾ !!

ಟೀ. ಸತ್ತ ಹೆಣನೆಂದರೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೇ ಇಷ್ಟಲಿಂಗಸ್ವರೂಪಾದುದಿಗ. ಅಂತವು ಇಷ್ಟಲಿಂಗವ ಚಿತ್ತಾಸ್ವರೂಪನಾದ ಶರಣ ತನ್ನ ಅಂಗತ್ರಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಧರಿಸಲು ತನು ಮನ ಪ್ರಾಣಂಗಳೆಲ್ಲವೂ ಲಿಂಗ ಸೋಂಕಿ ಅಂಗಭಾವವಳಿದು, ಸಂಸಾರ ಪ್ರಪಂಚಿಗೆ ಬೇಸತ್ತು ವಿರತಿಯನೆಯ್ದಿದನೆಂಬುದೀಗ ' ಸತ್ತ ಹೆಣನ ಹೊತ್ತವರೆಲ್ಲಾ ಅಚ್ಚುಗಂಗೆಂಡರಲ್ಲಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಧ. ಅಂತು ಲಿಂಗ ಸೋಂಕಿದ ಅಂಗ ಭಾವವಳಿದು, ತನು ಮನ ಪ್ರಾಣಂಗಳೆಲ್ಲವೂ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಕಂಡು ಭಿನ್ನ

ಭಾವವ ಮಜ್ಜಿದರೆಂಬುದೀಗ ' ಹೊತ್ತವರೆಲ್ಲಾ ಸತ್ತುದ ಕಂಡು ಮೂರ್ಛಿತಪ್ರೋದ ರಲ್ಲಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ತಾನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾದ ಶರಣನ ಬಾಹ್ಯದ ವಿಷಯೇಂದ್ರಿಯಂಗಳು ಸೋಂಕಲಂಜಿದವೆಂಬುದೀಗ ' ಸುತ್ತಿ ಬಂದಿದವರೆಲ್ಲಾ ಹೋಗಿ ಅದ ಮುಟ್ಟಲಮ್ಕರು ನೋಡಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗವ ನಜ್ಜಿದು ಮುಂಚಿ ಸೋಂಕಿದ ತನು ಮನ ಪ್ರಾಣಂಗಳಳಿದು ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದ್ ಶರಣ. ಅಂತು ಲಿಂಗದ ಪರಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವೆಂಬುದೀಗ ' ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಮುನ್ನ ಮೂವರ ಕೆಡಿಸಿತ್ತು! ಸತ್ತ ಪರಿಯ ನೋಡಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗ ವಾಗಿ ಶರಣ ಮರಳಿ ಭವಾರಣ್ಯದೊಳಗೆ ಹುಟ್ಟಿ ದೇಹವಿಡಿದು ಪ್ರಭಾವಿಸುವನಲ್ಲ. ತಾವತ್ರಯಾಗ್ನಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೇವವನಲ್ಲ. ಅಂತು ಲಿಂಗದ ಪರಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವೆಂಬುದೀಗ ' ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಉರಿಯದು, ಕಿಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಬೇಯದು, ಸತ್ತ ಪರಿಯ ನೋಡಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಶರಣನಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಂದಜಿದಜಿವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವಾದ ಪರಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವೆಂಬುದೀಗ ' ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನೆಂಬ ಚಿತ್ತ ಸತ್ತ ಪರಿಯ ನೋಡಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ.

೩೪

• ವ. ಗ್ರಾಮದ ಮಧ್ಯದ ಧವಳಾರದೊಳಗೊಂದು ಸತ್ತ ಹೆಣನಿರುತ್ತಿರಲು, ಆ ಗ್ರಾಮವ ಸುತ್ತಿ ಬರುತ್ತಿದ್ ರಕ್ಕಸಿ ಸತ್ತುದ ಕಂಡಳಲ್ಲಾ ! ಗ್ರಾಮ ನನ್ನ ಕಾಹು. ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನಾನಿಷ್ಟೆ. ಇದಾರೋ ಕೊಂದ ವರು ? ನಾನು ಕೊಲ್ಲದ ಮುನ್ನ ಅದು ತಾನೆ ಸತ್ತಡೆ ಎನಗಿದು ಸೋಜಿಗವು ! ಸತ್ತದು ಗ್ರಾಮವನೆ ಕೆಡಿಸಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿದ್ಡೆ ಎನ್ನನೂ ಕೆಡಿಸಿದುಪಟಳವ ನೋಡಾ ! ಎಂದು ಗ್ರಾಮವ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಯಿ ತ್ತಯ್ಯಾ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮಡೇವಾ ?

ಟೀ. ಗ್ರಾಮವೆಂದರೆ ದೇಹ. ಧವಳಾರವೆಂದರೆ ಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶ. ಸತ್ತ ಹೆಣನೆಂದರೆ ಮಹಾಲಿಂಗಸ್ವರೂಪು. ಅಂತು ಶರಣನ ದೇಹದ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಕಾಶವಾಗಲು, ತನ್ನ ನಿಜವೇ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆಂದಜಿದು, ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಂಬಂಧವ ಘಟಿಸಿ, ಅಂಗಭಾವವಳಿದು ಲಿಂಗವೆಯಾದ ಶರಣನ ಅಂಗದಲ್ಲಿ ಮಾಯೆಯಿರಲಂಜಿ ಬಿಟ್ಟುಹೋಯಿತ್ತೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೩೫

ವ. ಜ್ಞಾತೃವೇ^೧ ಅಪಿಸುವುದು. ಜ್ಞಾನವೇ ಅಪಿಸುವುದು. ಜ್ಞೇಯವೇ ನಿಶ್ಚಯಿಸುವುದು. ಈ ಜ್ಞಾತ ಜ್ಞಾನ ಜ್ಞೇಯವೆಂಬ ತ್ರಿವಿಧಸಾಧನ

ದಿಂದ ಲಿಂಗವನಟಿಸಿ, ಲಿಂಗವನಟಿದು, ಲಿಂಗವ ಬೆರಸಿ ಲಿಂಗವಾದ
ಮತ್ತೆ ಜ್ಞಾತೃ ಜ್ಞಾನ ಜ್ಞೇಯವೆಂಬ ತ್ರಿವಿಧ ಭ್ರಾಂತಿಸೂತಕ
ಹೋಯಿತ್ತು, ನಿಜವಾಯಿತ್ತು ಕಾಣಾ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ !

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೩೮

ವ. ನೆನೆಯಲಿಷೆಯೆ, ನಿರ್ಧರಿಸಲಿಷೆಯೆ, ಮನವಿಲ್ಲಾಗಿ. ಭಾವಿಸ
ಲಿಷೆಯೆ, ಬೆರಸಲಿಷೆಯೆ, ಭಾವ ನಿರ್ಭಾವವಾಯಿತ್ತಾಗಿ. ಧ್ಯಾನ
ಮೌನವನಿಷೆಯೆ, ಧ್ಯಾನಾತೀತ ತಾನೆಯಾಯಿತ್ತಾಗಿ. ಜ್ಞಾತೃ ಜ್ಞಾನ
ಜ್ಞೇಯಂಗಳೆಲ್ಲವ ಮೀಟಿ ಅಭಿನವ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನಲ್ಲ ವರಮ
ಸುವಿಯಾಗಿದೆ.

ಟೀ. ಜ್ಞಾತೃವೇ ಆತ್ಮನು. ಜ್ಞಾನವೇ ಅಜ್ಞವು. ಜ್ಞೇಯವೇ ಅಜ್ಞಹಿಸಿ
ಕೊಂಬ ಲಿಂಗ. ಅಂತು ಆತ್ಮನು ಜ್ಞಾನದಿಂದ ತನ್ನ ನಿಜವೇ ಲಿಂಗವೆಂದಹುದು
ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಯೋಗಿಯಾದಲ್ಲಿ ಅಂಗ ಮನ ಭಾವ ಜ್ಞಾನಂಗಳೆಲ್ಲವೂ ಲಿಂಗದೊ
ಳ್ಳಿಕ್ಕುವಾಗಿ ಲಿಂಗವಾದ ಶರಣನ ಸುಖಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪ
ರ್ಯಾರ್ಥ.

೩೯

ವ. ಅಜ್ಞೆಯಿಲ್ಲದ ಅಜ್ಞವು, ಮಜ್ಞೆಯಿಲ್ಲದ ಮಜಹು. ನೋಡಲಿಲ್ಲದ
ನೋಟ, ಕೂಡಲಿಲ್ಲದ ಕೂಟ. ಬೆರಸಲಿಲ್ಲದ ಬೆಜಗು ನಿಂದುದು
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ ಲಿಂಗೈಕ್ಯಂಗೆ

ಟೀ. ಮಹಾಘನಲಿಂಗವ ತನ್ನಿಂದ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಅಜ್ಞೆಯದೆ ಮಜ್ಞೆಯದೆ,
ನೋಡದೆ ಕೂಡದೆ, ಬೆರೆಯದೆ ಬೆಜಗುವಡದೆ ಮಹಾಲಿಂಗವು ತಾನೆಂದೇ ಅಭಿನ್ನ
ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಅಜ್ಞದು, ದೇಹಭಾವನ ಮಜ್ಞದು, ಲಿಂಗವ ನೋಡಿ ಕೂಡಿ ಬೆರೆದು
ಬೇಜಿಲ್ಲದೆ ಬೆಜಗುವಟ್ಟು ನಿಂದ ನಿಜಲಿಂಗ ಲಿಂಗೈಕ್ಯನ ನಿಲವೆಂಬುದೀ ವಚನದ
ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೪೦

ವ. ನೋಡಿ ನೋಟವ ಮಜ್ಞದು, ಕೂಡಿ ಕೂಟವ ಮಜ್ಞದು, ಬಯಲ
ಸಮರಸಕ್ಕೆ ಮರುಳಾಯಿತ್ತಲ್ಲಾ ! ಜೀವ ಪ್ರಾಣನೇ ಭೇದವಳಿದು
ನಿಜವದಕ್ಕಾಯಿತ್ತಲ್ಲಾ ! ಅನ್ಯ ಚಿಹ್ನವಳಿದು ತನ್ನ ತಾ ಮಜ್ಞೆಯಿತ್ತು.
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ ನೀನೆಂದೇ ನಿಂದಿತ್ತಲ್ಲಾ !

ಪ್ರೀ. ಬಯಲೆಂದಡೆ ಮಹಾಘನಲಿಂಗ. ಅಂತು ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆಂಬ ವತಿಗೆ ಶರಣನೆಂಬ ಸತಿ ಅತಿಭಕ್ತಿರತಿಯಿಂದ ಮರುಳಾಗಿ ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನದಿಂದ ಲಿಂಗದೊಡಗೂಡಿ ಬೆರೆದು, ಜೀವಭಾವವಳಿದು ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೇ ತಾನಾದ ಶರಣನು ಲಿಂಗವ ನೋಡಿ ಕೂಡಿಹೆನೆಂಬ ಅವಸ್ಥೆಗಳೆಲ್ಲವ ಮುಖಿದು ಲಿಂಗವೆಯಾ ಗಿದರ್ಥನೆಯದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೩೯

ವ. ದೃಷ್ಟ ನಷ್ಟವಾದುದಕ್ಕೇನು ದೃಷ್ಟ ? ಭಾವ ನಷ್ಟವಾದುದೇ ದೃಷ್ಟ. ಭಾವ ನಷ್ಟವಾದುದಕ್ಕೇನು ದೃಷ್ಟ ? ಜ್ಞಾನ ನಷ್ಟವಾದುದೇ ದೃಷ್ಟ. ಜ್ಞಾನ ನಷ್ಟವಾದುದಕ್ಕೇನು ದೃಷ್ಟ ? ಸ್ವಯ ಪರವೆಂದೆನ್ನದಿಹುದೇ ದೃಷ್ಟ. ಸ್ವಯ ಪರವೆಂದೆನ್ನದಿಹುದಕ್ಕೇನು ದೃಷ್ಟ ? ಕೂಡಲಚೆನ್ನ ಸಂಗಾ ಎಂದು ಎನ್ನದಿಹುದೇ ದೃಷ್ಟ.

ಪ್ರೀ. ಮಹಾಘನಲಿಂಗವ ತನ್ನಿಂದನ್ಯವಿಟ್ಟು ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತಂದು ಭಾವಿಸುವುದಿಂಗೆ ದೃಷ್ಟವೆನಿಸುವುದು. ಅಂತವು ಭಿನ್ನಲಕ್ಷ್ಯವಳಿದು ಮಹಾಘನಲಿಂಗವು ತಾನೆಂದಜಿದು ಅಭಿನ್ನನಾಗಿಹುದೇ ದೃಷ್ಟ. ಅಭಿನ್ನನಾಗಿಹುದಕ್ಕೇನು ದೃಷ್ಟವೆಂದರೆ ಭಿನ್ನಭಾವವಳಿದಿಹುದೇ ದೃಷ್ಟ. ಭಿನ್ನಭಾವವಳಿದುದಕ್ಕೇನು ದೃಷ್ಟವೆಂದರೆ ಭಿನ್ನಜ್ಞಾನವಳಿದಿಹುದೇ ದೃಷ್ಟ. ಭಿನ್ನಜ್ಞಾನವಳಿದುದಕ್ಕೇನು ದೃಷ್ಟವೆಂದರೆ ನಾನು ನೀನೆನ್ನದಿಹುದೇ ದೃಷ್ಟ. ನಾನು ನೀನೆಂಬುದಕ್ಕೇನು ದೃಷ್ಟವೆಂದರೆ ತಾನು ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆಂಬ ಮಹದಹಂಕಾರವಳಿದು ಲಿಂಗವು ತಾನೆಯಾಗಿಹುದೇ ದೃಷ್ಟವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೪೦

ವ. ಅಜುಹಿಂದಲಾದ ಮುಹುನ ಶಬ್ದವನಜಿಯಲಾಗದು. ಅಜಿದಡೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅದೇ ಭಂಗ. ಅಜಿವಜಿತು, ಮುಹುನ ನಷ್ಟವಾಗಿ, ಜ್ಞಾನ ಬೆಂದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯವಿಲ್ಲಯ್ಯಾ ! ಜ್ಞಾನದೊಳಗಣ ಬುದ್ಧಿಯ ಭಸ್ಮವಾಗಿ ಧರಿಸಿದಲ್ಲಿ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ ಸರ್ವನಿವಾಸಿಯಾದ.

ಪ್ರೀ. ತಾನು ಲಿಂಗವೆಂದಜಿಯದೆ ಲಿಂಗವ ತನ್ನಿಂದ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಅಜಿದು ಸುಡುವ ಅಜಿವೆಲ್ಲಾ ಮುಹುನ. ಅಂತು ಮುಹುನುಳ್ಳ ಭಿನ್ನದಜಿವ ನಜಿದಡೆ ಅದೇ ಮರಳಿ ಭವಕ್ಕೆ ಸಾಧನವೆಂಬುದೀಗ 'ಅಜುಹಿಂದಲಾದ ಮುಹುನ ಶಬ್ದವ ಮುಜಿಯಲಾಗದು. ಅಜಿದಡೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅದೇ ಭಂಗ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಭವಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಅಜಿವು ಮುಹುವೆಯನುಳಿದು ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ

ತಾನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗನೆಂದಜಿಡು ಭಿನ್ನಜ್ಞಾನವಳಿದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವು ತನ್ನಿಂದನ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ ವೆಂಬುದೀಗ ' ಅಪವಿತ್ರತು, ಮಹಿಮೆ ನಷ್ಟವಾಗಿ, ಜ್ಞಾನ ಬೆಂದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯ ವಿಲ್ಲಯ್ಯಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನದಿಂದ ಶಿವನು ತಾನೆಂದಜಿಡು, ಶಿವನು ತಾನೆಂಬ ಅಹಂಭಾವದಹಿವಿನ ತೋಜಿಕೆಯ ತನ್ನ ಮಹಾ ಜ್ಞಾನದಿಂದವೆ ಅಳಿದು, ಅಖಂಡ ಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶವೆಯಾಗಿವು ಶರಣನಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಘನಲಿಂಗವು ಐಕ್ಯವಾಗಿದ್ದನೆಂಬುದೀಗ ' ಜ್ಞಾನದೊಳಗಣ ಬುದ್ಧಿಯ ಭಸ್ಮವಾಗಿ ಧರಿಸಿದಲ್ಲಿ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ ಸರ್ವಸಿವಾಸಿಯಾದ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ೪೧

ವ. ನೀರೊಳಗೆ ಕಿಚ್ಚಿದುರ್ಗ ನೆಳಲ ಸುಟ್ಟಿತ್ತು ! ನೆಳಲ ಸುಟ್ಟ ಬೂದಿಯು ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಡೆ ಭೂಮಿ ಸತ್ತಿತ್ತು ! ಆಕಾಶ ಹೊತ್ತಿತ್ತು ! ದೇವನ ದೇವತ್ವ ಕೆಟ್ಟಿತ್ತು ! ದೇವಿಯ ಒಕತನ ಮುಱಿಯಿತ್ತು ! ಕೇಳಬಾರದ ರಾವಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಾರದ ಲಿಂಗ ಮೂರ್ತಿಗೊಂಡರೆ ನೋಡಬಾರದ ಪೂಜೆಯಾಯಿತ್ತು ! ಚಿಕ್ಕಯ್ಯಪ್ಪಿಯಸಿದ್ಧಲಿಂಗಾ, ಪ್ರಭುವೇವರ ಸಿಲವ ಕಂಡು ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲವೆನುತಿದೆನು !

ಟೀ. ನೀರೆಂದರೆ ಮನಸ್ಸು. ಅಂತಪ್ಪ ಮನೋಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಾಗ್ನಿ ಇದ್ದು ಪ್ರಭಾವಿಸಿ ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ನೆಳಲ ದಹಿಸಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ನೀರೊಳಗೆ ಕಿಚ್ಚಿದುರ್ಗ ನೆಳಲ ಸುಟ್ಟಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಅಜ್ಞಾನವಳಿದು ಮನ ವೆಲ್ಲಾ ಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾರವಾಯಿತ್ತು. ಅಂತಾದ ಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶವನೆ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಅಪರಣವ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ನೆಳಲ ಸುಟ್ಟ ಬೂದಿಯನಿಟ್ಟು ಕೊಂಡ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಅಂತರಂಗದೊಳಗೆ ಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶಮಯ ವಾದ ಶರಣಗೆ ಭೂಮಿಯೆಂಬ ದೇಹಕ್ಕೆ ಆಚಾರವಳವಟ್ಟು ದೇಹವೆಲ್ಲಾ ಸತ್ತು ವನಿಸಿಕೊಂಬ ಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಭೂಮಿ ಸತ್ತಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಸರ್ವಾಂಗ ಲಿಂಗವಾಗಲು ಆಕಾಶವೆಂಬ ಆತ್ಮನಿಗೆ ಶಿವ ತತ್ತ್ವವಾಗಿ ಶಿವೋಹಂಭಾವವ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಆಕಾಶ ಹೊತ್ತಿತ್ತೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಶಿವೋಹಂ ಎಂಬ ಶರಣಗೆ ಶಿವತತ್ತ್ವ ಬೇಜಿಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ದೇವನ ದೇವತ್ವ ಕೆಟ್ಟಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃಥ. ಅಂತು ಶರಣನೆಲ್ಲಾ ಶಿವನಾದಲ್ಲಿ ಶಿವತ್ವವನಿವುತ್ಪಾದದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿಯ ಮನವಾರ್ತೆಯೂ ಬಿಟ್ಟುಹೋಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ದೇವಿಯ ಒಕತನ ಮುಱಿ ಯಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಕೇಳಿಹೆನು, ಅಜಿಡಿದೆ ನೆಂಬ ಭಿನ್ನವಿವೇಕವಿಲ್ಲದೆ ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನಾಗಿದ್ದ ಶರಣನೀಗ ' ಕೇಳ

ಬಾರದ ಠಾವು ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಶರಣನಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆಯಿವು ಮಹಾಘನಲಿಂಗವು ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಇರ್ದನೆಂಬುದೀಗ ' ಕೇಳಬಾರದ ಠಾವಿನಲ್ಲಿ ನೋಡಬಾರದ ಲಿಂಗ ಮೂರ್ತಿಗೊಂಡ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಶರಣನಲ್ಲಾ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದ್ದ ಬಳಿಕ ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ನೋಡಲಿಲ್ಲದೆ ನಿರ್ಭಾವಿಯಾಗಿ ನಿಂದ ನಿಲವೀಗ ಲಿಂಗದ ಪರಿಪೂರ್ಣಪೂಜೆಯಾದ ಕಾರಣ ' ನೋಡಬಾರದ ಪೂಜೆಯಾಯಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಾದ ಶರಣಿಗೆ ಲಿಂಗವು ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲವಾಗಿ ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ಪ್ರಭುದೇವರ ನಿಲವ ಕಂಡು ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲವೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದೆ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

೪೨

ವ. ವಾಙ್ಮನಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಅವ್ರತಿಮಲಿಂಗವ ಕೂಡಿ ಅಚಲಾನಂದದೊಳಿವು ಪರಮ ನಿರ್ಲೇಪಿಗೆ ಭಾವವಿಲ್ಲ. ಭಾವವಿಲ್ಲವಾಗಿ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲವಾಗಿ ಚಿಕ್ಕಯ್ಯಪ್ರಿಯ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯಿಲ್ಲ ಇಲ್ಲ, ನಿಲ್ಲ ಮಾಣು !

ಟೀ. ನುಡಿಗೆಡೆಯಿಲ್ಲದ ಪರಿಪೂರ್ಣಲಿಂಗವೆ ತನ್ನ ನಿಜವೆಂದಹಿದು ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಯೋಗಿಯಾದ ಶರಣನ ಅಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ, ಲಿಂಗಾನಂದ ಸುಖದೊಳಗೆ ಇವು ಶರಣಿಗೆ ಪರವಾಗಿ ಲಿಂಗವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ, ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಭಾವಿಸಿಹೆನು, ಕೂಡಿಹೆನು, ಕಂಡೆನೆಂಬ ಭಾವ ಜ್ಞಾನಗಳ ಅವಸ್ಥೆಗಳೇನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದ್ದ ಶರಣನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೪೩

ವ. ನೆನಹಿನ ಸುಖವ ನೋಟ ನುಂಗಿತ್ತು ! ನೋಟದ ಸುಖವ ಕೂಟ ನುಂಗಿತ್ತು ! ಕೂಟದ ಸುಖವ ಆಲಿಂಗನ ನುಂಗಿತ್ತು ! ಆಲಿಂಗನದ ಸುಖವ ಸಂಗ ನುಂಗಿತ್ತು ! ಸಂಗದ ಸುಖವ ಸಮರತಿ ನುಂಗಿತ್ತು ! ಸಮರತಿಯ ಸುಖವ ಪರವಶ ನುಂಗಿತ್ತು ! ಪರವಶದ ಸುಖವ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ ತಾನೆ ಬಲ್ಲ !!

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೪೪

ವ. ಉರಿಯ ಸೀರೆಯನುಟ್ಟು, ಕಡೆಸೆಣಗ ಬಿಡಬೀಸಿ, ಮಡದಿ ತನ್ನ ಕೆಳದಿಯರನೊಡಗೊಂಡು ಆಹುತ್ತಿರೆ, ಪತಿ ಬಂದು ಮುಡಿಯನೆ

ಹಿಡಿದು, ಉಟ್ಟ ಸೀರೆಯನುಗಿಯೆ, ಮಡದಿ ಒಡಗೂಡುತ್ತಿರೆ, ಸಮ ರಸದಲ್ಲಿ ಸತಿಯಳಿದು ಪತಿಯಾಗಿ, ಪತಿಯಳಿದು ನಿಷ್ಪತಿಯಾಗಿ, ಸತಿ ಪತಿ ನಿಷ್ಪತಿಯೆಂಬ ತ್ರಿವಿಧವೂ ಏಕಾರ್ಥವಾದ ಕೂಡಲಚೆನ್ನ ಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನ ಪಾದಕ್ಕೆ ನಮೋ ನಮೋ ಎನುತಿದೆನು !

೬೩. ಉರಿಯೆಂದರೆ ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪ. ಅಂತವು ಜ್ಞಾನವನೆ ಸರ್ವಾಂಗ ದಲ್ಲಿ ಅಂಬರವಾಗಿ ಹೊದದುಕೊಂಡನು ಶರಣನು ಎಂಬುದೀಗ ' ಉರಿಯ ಸೀರೆಯನುಟ್ಟು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನಾದ ಶರಣನು ತನ್ನ ನಿಜವೇ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆಂದು ತಾನಜಿದು, ಭಿನ್ನಭಾವವ ನೇತಿ ಮಾಡಿದನೆಂಬುದೀಗ ' ಕಡೆಸೆಜಗ ಬಿಡ ಬೀಸಿ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಚಿತ್ ಸ್ವರೂಪನಾದ ಶರಣಸತಿ ಲಿಂಗವೆಂಬ ಪತಿಯ ನೆರೆವ ಭಕ್ತಿರತಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ಶರಣನಂಗದಲ್ಲಿದ್ದ ಪದ್ವಿಧ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲರೂ ಪದ್ವಿಧ ಭಕ್ತ್ಯಂಗನೆಯರಾಗಿ, ಶರಣಸತಿಯ ಕೂಡಿ, ಶಿವಕ್ರಿಯನಾಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದೀಗ ' ಮಡದಿ ತನ್ನ ಕೆಳದಿಯರನೊಡಗೊಂಡು ಅಡುತ್ತಿರೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಪದ್ವಿಧ ಭಕ್ತಿಯಿಂದಲಾಚರಿಸುತ್ತಿವು ಶರಣ ತನ್ನ ನಿಜವೇ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆಂದಜಿದು ಕಾಣುತ್ತಿವು ಅಂತರಂಗದಜೀವಿಗ ಪಶ್ಚಿಮದ ಮುಖ. ಅಂತು ಪಶ್ಚಿಮದ ಮುಖ ವೆಂಬುದೀಗ ' ಮುಡಿ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಪಶ್ಚಿಮಮುಖವಾದ ಅಂತರಂಗದ ಅಭಿನ್ನದಜೀವವಿಡಿದು ಲಿಂಗ ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರನಜಿದಲ್ಲಿ ಶರಣನು ತುರಿಯಾವಸ್ಥೆಯ ಕಳೆದು ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಅಭಿನ್ನನಾಗಿದ್ದ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಪತಿ ಬಂದು ಮುಡಿಯನೆ ಹಿಡಿದು, ಉಟ್ಟ ಸೀರೆಯನುಗಿಯೆ, ಮಡದಿ ಒಡಗೂಡುತ್ತಿರೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನದಿಂದ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸಮರಸಭಕ್ತಿಯ ಕೂಟವಾಗಲು ಶರಣ ತಾನೆ ಲಿಂಗವಾದನೆಂಬುದೀಗ ' ಸಮರಸದಲ್ಲಿ ಸತಿಯಳಿದು ಪತಿಯಾಗಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗವು ತಾನಾದ ಶರಣಂಗೆ ಲಿಂಗವು ತಾನೆಂಬ ಅಹಂಭಾವದಜೀವು ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಪತಿಯಳಿದು ನಿಷ್ಪತಿ ಯಾಗಿ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಅಜೀವು ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯಾದಲ್ಲಿ ಸತಿ ಪತಿ ನಿಷ್ಪತ್ತಿ ಯೆಂದು ಮೂಜಾಗಿ ಅಜೀವ ಅಜೀವೇನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಒಂದೆ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆ ಯಾಗಿದ್ದನು ಶರಣನು. ಅಂತವು ಶರಣನ ಪಾದಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕಾರವ ಮಾಡಿದವರು ಮುಕ್ತರೆಂಬುದೀಗ ' ಸತಿ ಪತಿ ನಿಷ್ಪತಿಯೆಂಬ ತ್ರಿವಿಧವೂ ಏಕಾರ್ಥವಾದ ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನ ಪಾದಕ್ಕೆ ನಮೋ ನಮೋ ಎನುತಿದೆನು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ.

ವ. ಜಲದ ಚಿತ್ತಾರದ ಕೊರಳಿನಲ್ಲಿ ದಾರವಿಲ್ಲದ ಮುತ್ತಿನ ಸರವ ನೋಡಾ!
ಚಿತ್ತಾರವಳಿಯದೆ, ಮುತ್ತು ಉಳಿಯದೆ ಸಿಂದ ನಿಲವಿನ ವರಿಯ
ನೋಡಾ ! ಗಮನವಿಲ್ಲದ ಗಂಭೀರ, ಶಬ್ದವಿಲ್ಲದ ಸಾರಾಯ ಸಮತೆ
ಯಾಗಿ ಸಿಂದ ಅಜಗಣ್ಣಂಗೆ ಇನ್ನಾರು ಸರಿಯೆಂದೆಂಬೆನು ?

ಟೀ. ಜಲದ ಚಿತ್ತಾರವೆಂದರೆ ಜಲಸ್ವರೂಪಾದ ದೇಹ. ಅಂತಪ್ಪ ದೇಹ
ವಿಡಿದ ಶರಣನು ಆ ದೇಹದ ಕಂಠಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಜ್ಞಾನಸೂತ್ರವಿಲ್ಲದೆ ಅಭಿನ್ನ
ಜ್ಞಾನಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಿಸ್ವರೂಪನವು ಲಿಂಗವ ಸಾಹಿತ್ಯವ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಪರಿ
ಜೋಡ್ಯವೆಂಬುದೀಗ ' ಜಲದ ಚಿತ್ತಾರದ ಕೊರಳಿನಲ್ಲಿ ದಾರವಿಲ್ಲದ ಮುತ್ತಿನ ಸರವ
ನೋಡಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಅಂಗೆಕ್ಕೆ ಲಿಂಗವ ಬೇಜುಟ್ಟು ಉಳಿಸದೆ
ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿ ಅಂಗವಿರ್ದಂತೆ ಅಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪನಾದ
ಶರಣನ ಪರಿ ಜೋಡ್ಯವೆಂಬುದೀಗ ' ಚಿತ್ತಾರವಳಿಯದೆ ಮುತ್ತು ಉಳಿಯದೆ ಸಿಂದ
ನಿಲವಿನ ವರಿಯ ನೋಡಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಗಮನವೆಂದರೆ ಭಿನ್ನಕ್ರಿಯಾ
ಚಾರ. ಅಂತಪ್ಪ ಭಿನ್ನಕ್ರಿಯಾನಾಚರಿಸುವನಲ್ಲ ಶರಣ ತಾನೆ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆ
ಯಾಗಿ ಎಂಬುದೀಗ ' ಗಮನವಿಲ್ಲದ ಗಂಭೀರ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು
ವಾಚ್ಯನಕ್ಕೆ ಬಾರದ ನಿಶ್ಯಬ್ದಬ್ರಹ್ಮವಾಗಿ ಪರಮರಾಂತಿಯನೆಯ್ದಿ ಸಿಂದ ಲಿಂಗೈ
ಕೈಂಗೆ ಹರಿ ಸುರ ಬ್ರಹ್ಮವೊದಲಾದ ದೇವತಾದಿಗಳಾರೂ ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ
' ಶಬ್ದವಿಲ್ಲದ ಸಾರಾಯ ಸಮತೆಯಾಗಿ ಸಿಂದ ಅಜಗಣ್ಣಂಗೆ ಇನ್ನಾರು ಸರಿಯೆಂ
ದೆಂಬೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ.

೪೬

ವ. ತನ್ನನಜಿದಜಿವೆಂತುಟೊ ? ತನ್ನ ಮಜಿದ ಮಜವೆಂತುಟೊ ?
ಅಜಿದು ಮಜಿದವರು ನಿಮ್ಮ ಪ್ರತಿಬಿಂಬದಂತಿವರು ಕಾಣಾ ಗೊಡೇ
ಶ್ವರಾ.

ಟೀ. ಸಮ್ಮಗ್ನಜ್ಞಾನದಿಂದ ತಾನು ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆಂದು ತನ್ನ ನಿಜವ
ನಜಿದ ಶರಣನ ಅಜಿವನುಪಮಿಸಬಾರದೆಂಬುದೀಗ ' ತನ್ನನಜಿದಜಿವೆಂತುಟೊ '
ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ತನ್ನ ನಿಜವೇ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆಂದಜಿದು ಲಿಂಗಾಂಗ
ಸಂಯೋಗಿಯಾಗಿ ಅಂಗಲಿಂಗವೆಂಬೆರಡಳಿದು ಲಿಂಗವೆ ತಾನಾದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವು
ತಾನೆಂಬಜಿವು ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಮಜಿದವು ಶರಣನ ಮಜವನುಪಮಿಸಬಾರ
ದೆಂಬುದೀಗ ' ತನ್ನ ಮಜಿದ ಮಜವೆಂತುಟೊ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು

ಸಂಸಾರಾವರಣವಿಲ್ಲದೆ ಬಚ್ಚಬಹುಯ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದರ್ ಶರಣನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೪೯

ವ. ಅಜುವೆಯನೊಜಲೆ ಕೊಂಡಡೆ ಆಕಾಶವನುಡು ಮೇಯಿತ್ತಲ್ಲಾ !
ಕತ್ತಲೆ ಬೆಳಗುವ ತಾನೆ ನುಂಗಿತ್ತಲ್ಲಾ ! ಗೊಹೇಶ್ವರಾ, ಸತ್ತವರು
ಬದುಕಿದವರ ಹೊತ್ತರು !!

ಟೀ. ಅಜುವೆಯೆಂದರೆ ಜ್ಞಾನ. ಅಂತು ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟುಜಿವ ಭಿನ್ನ ಜ್ಞಾನವು ಹಜಿಹಂಚಾಗಿ ಜೀರ್ಣವಾಗಿ ಹೋಯಿತ್ತು ಅಖಂಡಿತ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಲೆಂಬುದೀಗ ' ಅಜುವೆಯನೊಜಲೆ ಕೊಂಡಡೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಆತ್ಮಾಕಾಶ ನೆಂಬುದೀಗ ಆಕಾಶವೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಆ ಆತ್ಮಾಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿವು ಚಿತ್ ಪ್ರಭಾಲಿಂಗವೇ ನಕ್ಷತ್ರವೆಂಬುದೀಗ ' ಉಡು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಖಂಡಿತವನಳಿದು ಅಖಂಡಿತಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಶರಣನ ಆತ್ಮಾಂಗವ ಚಿತ್ ಕಲಾಲಿಂಗವು ಅವಗ್ರಹಿಸಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಅಜುವೆಯನೊಜಲೆ ಕೊಂಡಡೆ ಆಕಾಶವನುಡು ಮೇಯಿ ತ್ತಲ್ಲಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಶರಣನ ಆತ್ಮಾಂಗವ ಲಿಂಗವು ಅವಗ್ರಹಿಸಿ ದಲ್ಲಿ ಆ ಆತ್ಮಾಂಗದ ಕೂಡೆ ಅಜಿವು ಮಜವೆಯನುಳ್ಳ ಮನವನೂ ಲಿಂಗವೇ ಅವ ಗ್ರಹಿಸಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಕತ್ತಲೆ ಬೆಳಗುವ ತಾನೆ ನುಂಗಿತ್ತಲ್ಲಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಅಂಗಭಾವವಳಿದು ಶರಣನು ಅಖಂಡಿತ ಚಿಚ್ಚೈತನ್ಯಲಿಂಗವ ತಾಳಿದನೆಂಬುದೀಗ ' ಸತ್ತವರು ಬದುಕಿದವರ ಹೊತ್ತರು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಜಂ

ವ. ಉಂಡಡೇನೋ ? ಉಣ್ಣದಿದರ್ಡೇನೋ ? ಸೋಂಕಿತವೇನೋ ?
ಅಸೋಂಕಿತವೇನೋ ? ಹುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲವಾಗಿ ಹೊಂದಲಿಲ್ಲ. ಸತ್ತು
ಬದುಕಿ ಸ್ಥಿತಿತನಾಯಿತ್ತು ಗೊಹೇಶ್ವರಾ !

ಟೀ. ಅಂಗಲಿಂಗಸಂಯೋಗಿಯಾದ ಶರಣನು ಅಂಗವಳಿದು ಅಖಂಡ ಚೈತನ್ಯಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ, ಶರಣ ಸರ್ವಶಂಕೆಯನಳಿದನೆಂಬುದೀಗ ' ಸತ್ತು ಬದುಕಿ ಸ್ಥಿತಿತನಾಯಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಅಂಗವಳಿದು ಲಿಂಗವೆಯಾದ ಲಿಂಗೈಕ್ಯನು ಭೋಗಿಸಿದುದೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗಭೋಗವೆಯಾಗಿ ಲಿಂಗೈಕ್ಯಗೆ ಜನನ ಮರಣವಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ಉಂಡಡೇನೋ ? ಉಣ್ಣದಿದರ್ಡೇನೋ ? ಸೋಂಕಿತ ವೇನೋ ? ಅಸೋಂಕಿತವೇನೋ ? ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲವಾಗಿ ಹೊಂದಲಿಲ್ಲ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃರ್ಥ.

ಜಂ

ವ. ಹೊಸ ಮುತ್ತಿನ ಸುವ್ರಾಣಿಯಂತೆ ಲಿಂಗೈಕ್ಯವು ! ಸ್ನಟಿಕದ ಘಟದೊಳಗಣ ಪ್ರಭೆಯಂತೆ ಲಿಂಗೈಕ್ಯವು ! ವಾಯುವಿನ ಸಂಚದ ನಿಲವಿನಂತೆ ಲಿಂಗೈಕ್ಯನ ಸಂಬಂಧವದು ಗೊಹೇಶ್ವರಾ !

ಟೀ. ಮುತ್ತಿನ ಚಿಪ್ಪಿನ ಸಂಗದಿಂದ ಉದಕವು ಬಲಿದು ಮುತ್ತಾಗಿ ಮರಳಿ ಉದಕವಾಗದ ಹಾಂಗೆ ದೇಹಿಯಾಗಿದ್ ಆತ್ಮನು ಲಿಂಗಸಂಗದಿಂದ ಲಿಂಗವಾದ ಬಳಿಕ ಮರಳಿ ದೇಹಿಯಾಗನೆಂಬುದೀಗ ' ಹೊಸ ಮುತ್ತಿನ ಸುವ್ರಾಣಿಯಂತೆ ಲಿಂಗೈಕ್ಯವು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಭೂಮಿಯ ಸಂಗದಿಂದ ಮಾಸಿದ ಸ್ನಟಿಕಾಂಗವು ಒಪ್ಪವಿಟ್ಟಲ್ಲಿ ತನ್ನ ನಿರ್ಮಲದ ಸುಪ್ರಕಾಶವೆಯಾಗಿವುದು ಹೇಗೆ ಹಾಂಗೆ ಶಿವಾಂತಿಕನಾದ ಆತ್ಮನು ದೇಹಸಂಗದಿಂದ ತನ್ನ ನಿಜವ ಮಹಾದಿವ್ಯ ಜ್ಞಾನಕ್ರೀ ಘಟಿಸಲು ಜೀವಭಾವವಳಿದು ಆತ್ಮನಲ್ಲಾ ಚಿತ್ ಪ್ರಭಾಲಿಂಗವೆಯಾಗಿವನೆಂಬುದೀಗ ' ಸ್ನಟಿಕದ ಘಟದೊಳಗಣ ಪ್ರಭೆಯಂತೆ ಲಿಂಗೈಕ್ಯವು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಆಕಾಶದಿಂದದಯಿಸಿದ ವಾಯುವು ಆಕಾಶದೊಳಗೆ ಚರಿಸಿ ಆಕಾಶದೊಳಗಡಗುವಂತೆ ಲಿಂಗದಿಂದ ಉದಯಿಸಿದ ಶರಣನು ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಗಿಯಾಗಿ, ಲಿಂಗದೊಳಗೆ ಚರಿಸಿ ಲಿಂಗದೊಳಗೆ ಐಕ್ಯವವನು. ಅಂತು ಲಿಂಗಾಂಗದೈಕ್ಯವೆಂಬುದು ಅಭೇದ್ಯಸಂಬಂಧವೆಂಬುದೀಗ ' ವಾಯುವಿನ ಸಂಚದ ನಿಲವಿನಂತೆ ಲಿಂಗೈಕ್ಯನ ಸಂಬಂಧವದು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

೫೭

ವ. ಬಯಲು ಬಯಲನೆ ಬಿತ್ತಿ, ಬಯಲು ಬಯಲನೆ ಬೆಳೆದು, ಬಯಲು ಬಯಲಾಗಿ ಬಯಲಾಯಿತ್ತಯ್ಯಾ ! ಬಯಲ ಜೀವನ, ಬಯಲ ಭಾವನೆ, ಬಯಲು ಬಯಲಾಗಿ ಬಯಲಾಯಿತ್ತಯ್ಯಾ ! ನಿಮ್ಮ ಪೂಜಿಸಿದವರು ಮುನ್ನವೆ ಬಯಲಾದರು ! ನಾ ನಿಮ್ಮ ನಂಬಿ ಬಯಲಾದೆ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ !!

ಟೀ. ಬಯಲೆಂದರೆ ನಿಕಲವರಶಿವಲಿಂಗವು. ಅಂತವು ನಿಕಲಲಿಂಗವು ತನ್ನ ಲೀಲೆಯಿಂದ ತನ್ನ ನಿರವಯದ ನಿಜವ ತನ್ನ ತಾನುದ್ಭವಿಸಿ ಬೆಳೆದು ಅಖಂಡ ತೇಜೋಮೂರ್ತಿಯವು ಮಹಾಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತು. ಅಂತಾದ ಮಹಾಲಿಂಗವು ತನ್ನ ನಿರವಯದ ನಿಜಭಾವದಲ್ಲಿ ಭರಿತನಾಗಿವನೆಂಬುದೀಗ ' ಬಯಲು ಬಯಲನೆ ಬಿತ್ತಿ, ಬಯಲು ಬಯಲನೆ ಬೆಳೆದು, ಬಯಲು ಬಯಲಾಗಿ ಬಯಲಾಯಿತ್ತಯ್ಯಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಮಹಾಲಿಂಗಾಕಾರವಾದಲ್ಲಿ ಆ ಲಿಂಗದ ತದಂತಕವೇ ಜೀವಾತ್ಮನೆಂಬ ಅಂಗವಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಬಯಲ ಜೀವ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

ಅಂತಪ್ಪ ಜೀವಾತ್ಮಗೆ ಲಿಂಗಭಾವ ಘಟಿಸಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಬಯಲ ಭಾವನೆ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಅತ್ತನಿಗೆ ಲಿಂಗಭಾವ ಘಟಿಸಿದಲ್ಲಿ ಮಿಥ್ಯಾದೇಹ ವೆಂಬ ಬಯಲು ಬಯಲಾಗಿ ಅತ್ತನಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಂಬ ಬಯಲಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಬಯಲು ಬಯಲಾಗಿ ಬಯಲಾಯಿತ್ತಯ್ಯಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಪ್ಪ ಶಿವಪೂಜಾಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಪ್ರಾಣ ಮನ ಭಾವಂಗಳೆಲ್ಲವು ಲಿಂಗವೆಯಾದ ಬಳಿಕ ತಾನೇ ಲಿಂಗವೆಂಬ ಅಭಿನ್ನದಜೀವಿನ ವಿಶ್ವಾಸ ಘಟಿಸಿ, ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಅಜ್ಞಾನದ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದ್ದ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ನಿಮ್ಮ ಪೂಜಿಸಿದವರು ಮುನವೆ ಬಯಲಾದರು ! ನಾ ನಿಮ್ಮ ನಂಬಿ ಬಯಲಾದೆ ' ನಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೩೩

ವ. ಸಮಸುಖಸಂಧಾನವಿಲ್ಲದ ಸಂಗ ನೋಡಾ ! ತಾಗು ನಿರೋಧವಿಲ್ಲದ ಸಂಗ ನೋಡಾ ! ಅವಂಗೆ ಅವಂಗೆ ಅನುಭಾವವಿಲ್ಲದ ಸಂಗ ನೋಡಾ ! ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ, ಲಿಂಗೈಕ್ಯಸಂಗ ನೋಡಾ !!

ಟೀ. ಅಂಗಕ್ಕೆ ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಸಂಗವ ಮಾಡಿ ಸುಖಿಸಿಹೆನೆಂದಡೆ ಲಿಂಗಸಂಗವಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ ' ಸಮಸುಖಸಂಧಾನವಿಲ್ಲದ ಸಂಗ ನೋಡಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಕೂಡಿ ಅಗಲಿ ಸುಖದೇವ ಕೊಡುವ ಸಂಗ ವಲ್ಲ ಲಿಂಗಸಂಗವೆಂಬುದೀಗ ' ತಾಗು ನಿರೋಧವಿಲ್ಲದ ಸಂಗ ನೋಡಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಗದನುಭವವ ಲಿಂಗಶರಣರಲ್ಲಿ ಮತ್ತಾರೂ ಅಜ್ಞಾನರೆಂಬುದೀಗ ' ಅವಂಗೆ ಅವಂಗೆ ಅನುಭಾವವಿಲ್ಲದ ಸಂಗ ನೋಡಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತಪ್ಪ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವು ತನಗೆ ಅನನ್ಯ ಪರಿಪೂರ್ಣ ವೆಂದಜ್ಞಾನದ ಲಿಂಗವನನ್ಯವಿಡದೆ ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಗಿಯಾಗಿ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗೈಕ್ಯನಾಗಿವುದೇ ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಗವೆಂಬುದೀಗ ' ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ, ಲಿಂಗೈಕ್ಯಸಂಗ ನೋಡಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೩೪

ವ. ಕೆಟ್ಟದನಜನಹೋಗಿ ತಾನೇ ಕೆಟ್ಟಿತ್ತು ! ಹೇಳಲೆಂತೂ ಬಾರದು, ಕೇಳಲೆಂತೂ ಬಾರದು. ಎಂತಿದ್ದುದಂತೆ ಸಹಜ ಸ್ವಾನುಭಾವದ ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನವ ಅಜ್ಞಾನಿ ಬಲ್ಲನೇ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ ?

ಟೀ. ಶಿವನ ಲೀಲಾವಶದಿಂದ ಶಿವಾಂಶಿಕವಾದ ಅತ್ತನು ಕೆಟ್ಟು ತನ್ನ ನಿಜವ ತಾನಜ್ಞಾನದ ಅನೇಕ ಭವದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಶಿವಕೃಪೆಯಿಂದ ಒಮ್ಮೆ ಸುಜ್ಞಾನ

ನೋದಯವಾಗಿ, ಆ ಕೆಟ್ಟ ನಿಜದ ನಿಲವ ಜ್ಞಾನ ಕ್ರಿಯೆಂದಲಹಿಸುವನ್ನಬರ ಆ ಅಜಿಸುವಾತ ತಾನೆಲ್ಲಾ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ, ತಾನೆಂಬ ಜೀವಭಾವ ಕೆಟ್ಟ ತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಆ ಕೆಟ್ಟದನಹಿಸ ಹೋಗಿ ತಾನೆ ಕೆಟ್ಟತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಜೀವತ್ವವಳಿದು ಶಿವತ್ವವಾದ ನಿಲವ ಅಂತಿಂತೆಂದುಪಮಿಸಬಾರದೆಂಬುದೀಗ ' ಹೇಳಲೆಂತೂ ಬಾರದು, ಕೇಳಲೆಂತೂ ಬಾರದು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ೨೦ ತನ್ನ ಶಿವತ್ವವ ಸಹಜವೆಂತಿದ್ದಂತೆ ನಿಂದ ಶರಣನ ಸ್ವಾನುಭಾವವಾದ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಹಿಯೆಂಬುದೀಗ ' ಎಂತಿದ್ದುದಂತೆ ಸಹಜ ಸ್ವಾನುಭಾವದ ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನವ ಅಜ್ಞಾನಿ ಬಲ್ಲನೇ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

ವ. ತುಂಬಿ ಪರಿಮಳವನುಂಡುದೋ? ಪರಿಮಳ ತುಂಬಿಯನುಂಡುನೋ? ಲಿಂಗ ಪ್ರಾಣವಾಯಿತೋ? ಪ್ರಾಣ ಲಿಂಗವಾಯಿತೋ? ಗೊಹೇ ಶ್ವರಾ, ಈ ಉಭಯದ ಭೇದವ ನೀನೇ ಒಲ್ಲೆ !

ಟೀ. ತುಂಬಿಯೆಂದಡೆ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿವು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಹೆಸರು. ಪರಿಮಳ ವೆಂದರೆ ಸ್ವಾನುಭಾವವಾಸನೆಗೆ ಹೆಸರು. ಅಂತು ಪರಿಪೂರ್ಣಲಿಂಗವು ತಾನೆಂದ ಹಿಂದ ಶರಣನ ಸ್ವಾನುಭಾವದೊಳಗೆ ಲಿಂಗವು ಲೀಯವಾಗಿ, ಲಿಂಗದೊಳಗೆ ಭಾವ ಲೀಯವಾಗಲು, ಲಿಂಗವು ಪ್ರಾಣದೊಳಗೆ ಐಕ್ಯವಾಗಿ, ಪ್ರಾಣವು ಲಿಂಗದೊಳಗೆ ಐಕ್ಯವಾಗಿ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗೈಕ್ಯನಾದ ಶರಣನ ನಿಲವ ಲಿಂಗವೇ ಬಲ್ಲನಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾರೂ ಅಜಿಯರು ಎಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

ವ. ಒಲೆಯಡಿಯನುರುಹಿದೊಡೆ ಹೊಗೆ ಗೋಳಕನಾಥನ ಕೊರಳ ಸುತ್ತಿತ್ತು ! ಮಹೀತಳನ ಜಡೆ ಸೀಯಿತ್ತು ! ಮರೀಚಿಕನ ಶಿರ ಬೆಂದಿತ್ತು ! ರುದ್ರನ ಹಾವುಗೆ ಉರಿಯಿತ್ತು ! ರುದ್ರಗಣಗಳು ನಿವಾಟಿನಾದರು ! ಮಡದಿಯರೈವರು ? ಮಡಿಯ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ದೋದರು ! ಭಸ್ಮಧಾರಿಯಾದೈ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ !!

ಟೀ. ಒಲೆಯೆಂದರೆ ತನುತ್ರಯಂಗಳು. ಅಂತಪ್ಪ ತನುತ್ರಯಂಗಳಿಗೆ ಚೈತನ್ಯಧಾರವಾಗಿ ಹೃದಯದಲ್ಲಿವು ಚಿದಗ್ನಿಯನು ಸ್ವಾನುಭಾವಬೋಧೆಯಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿಸಿದ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಒಲೆಯಡಿಯನುರುಹಿದೊಡೆ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದ ಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಪ್ರಭಾವಿಸಿದ ಚಿದಗ್ನಿಯ ತೇಜಸ್ಕರಣೆ ಶರಣನ ಸರ್ವಾಂಗವ

ನವಗ್ರಹಿಸಲು ಗೋಳಕನಾಥನೆಂಬ ದೇಹಕ್ಕೆ ಕಂಟಕವಾಗಿ ದೇಹವಾಸನೆಯಳಿ
ಯಿತ್ತು ಎಂಬುದೀಗ ' ಹೊಗೆ ಗೋಳಕನಾಥನ ಕೊರಳ ಸುತ್ತಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ
ಕೃಥ. ಮಹೀತಳನೆಂದಡೆ ದೇಹವ ತಾಳಿದ ಜೀವನು. ಜಡೆಯೆಂದಡೆ
ದೇಹೋಹಂ ಭಾವ. ಅಂತು ಜೀವನ ದೇಹೋಹಂ ಭಾವ ನಾಶವಾಯಿತ್ತೆಂಬು
ದೀಗ ' ಮಹೀತಳನ ಜಡೆ ಸೀಯಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಮರೀಚಿಕನೆಂದರೆ
ಮನಸ್ಸು. ಅಂತಪ್ಪ ಮನದ ದುರ್ವಿವೇಕನೆಂಬ ಶಿರ ಸುಟ್ಟುಹೋಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ
' ಮರೀಚಿಕನ ಶಿರ ಬೆಂದಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ರುದ್ರನೆಂದರೆ ಲಿಂಗವು. ಆ
ರುದ್ರನ ಹಾವುಗೆಯೆಂದರೆ ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಆಚರಿಸುವ ಭಿನ್ನಕ್ರಿಯಾ
ಜ್ಞಾನಗಳು. ಅಂತಪ್ಪ ಭಿನ್ನಕ್ರಿಯಾಜ್ಞಾನಗಳಳಿದು ಅಖಂಡಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶ
ಮಯವಾಗಿ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನವಳಿದ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ರುದ್ರನ ಹಾವುಗೆ ಉರಿ
ಯಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಸರ್ವಾಂಗವೆಲ್ಲಾ ಅಖಂಡ ಚಿತ್ಪ್ರಕಾಶ
ಲಿಂಗವೆಯಾದ ಶರಣನ ಅಂಗ ಕರಣಗಳೆಲ್ಲವು ಲಿಂಗವೆಯಾದವೆಂಬುದೀಗ
' ರುದ್ರಗಣಗಳು ನಿವಾಟವಾದರು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತಪ್ಪ ಶರಣನ
ಅಂಗದ ಪದ್ಧಿಧ ಶಕ್ತಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಬಹಿರ್ಮುಖವನಳಿದು ಅಂತರ್ಮುಖವಾದುದೀಗ
ಪಶ್ಚಿಮಮುಖ. ಅಂತಪ್ಪ ಪಶ್ಚಿಮಮುಖವವು ಅಂತರಂಗದ ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನವಿಡಿದು
ಶಿವತ್ವವನೆಯ್ದಿದರೆಂಬುದೀಗ ' ಏವಮದಿಯರೈವರು ಮುಡಿಯ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು
ಹೋದರು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃಥ. ಅಂತು ಶರಣನೆಲ್ಲಾ ಅಖಂಡ ಚಿತ್ಪ್ರಕಾಶ
ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದನೆಂಬುದೀಗ ' ಭಸ್ಮಧಾರಿಯಾದೈ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ ' ಎಂಬ
ಶಬ್ದಕೃಥ.

೫೭

ವ. ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡುವ ಮಹಾಮಹಿಮರೆಲ್ಲರೂ ಸಲಿಗೆವಂತರಾಗಿ
ಒಳಗೈದಾರೆ ! ಅನು ದೇವಾ ಹೊಜಗಣವನು. ಸಂಬೋಳಿ
ಸಂಬೋಳಿಯೆನುತ್ತ ಇಂಬಿನಲ್ಲಿ ಇದೇನೆ. ಕೂಡಲಸಂಗಯ್ಯಾ, ನಿಮ್ಮ
ನಾಮವಿಡಿದು ನಾನು ಅನಾಮಿಕನಾದೆನು !

ಟೀ. ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಪೂಜಿಸಿ, ಚತುರ್ವಿಧ ಪದಗಳ ಪಡೆದು ಶಿವ
ಲೋಕದೊಳಗೆ ಶಿವನಲ್ಲಿ ತೇಜಸ್ವರಾಗಿಪ್ಪ ಮಹಿಮೆವಂತರಂತಲ್ಲ, ಶಿವಶರಣರ ಪರಿ
ಬೇಟೆ. ಅದೆಂತೆಂದಡೆ : ಲಿಂಗ ತಾನೆಂದವು ಶಿವೋಹಂ ಶಿವೋಹಂ ಎಂಬ

ಶಿವನ ಅದ್ವಯನಾಮವಿದಿಮ ಚತುರ್ವಿಧ ಪದಂಗಳಿಗೆ ಹೊಜಿಗಾಗಿ ಕಡೆ ಮೊದಲಿಲ್ಲದ ನಿರ್ನಾಮವಸ್ತುವೆ ತಾನಾದ ಶರಣನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೫೮

ವ. ಸ್ವಸ್ಥಾನ ಸ್ವಸ್ಥಿರದ ಸುಮನ ಮಂಟಪದೊಳಗೆ ನಿತ್ಯನಿರಂಜನ ಪ್ರಭೆಯ ಬೆಳಗು ! ಶಿವಯೋಗಾನುಭಾವವೇಕಾರ್ಥವಾಗಿ ಗೊಹೇಶ್ವರ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಅನುಪಮಸುಖಿಯಾಗಿದನು !

ಟೀ. ಮನಕ್ಕೆ ಸದ್ವಿವೇಕದೋಷಿ, ತನ್ನ ನಿಜಸ್ಥಲವೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಂದ ಊದು, ಮನವು ದುರ್ವಿಕಾರದ ಸಂಚಲವನಳಿದು, ಶಿವಭಾವದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡು ಸ್ವಸ್ಥನಾಗಿ ನಿಂದ ಮನವೀಗ ಸುಮನ. ಅಂತಪ್ಪ ಸುಮನವೆ ಮನೆಯಾಗಿ ನಿತ್ಯ ನಿರಂಜನ ಸುಪ್ರಭೆಯ ಬೆಳಗ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತ ಪರಶಿವಲಿಂಗವು ನೆಲೆಗೊಂಡು ವಿಶ್ರಮಿಸಿ, ಆ ಶರಣನ ಅಂಗವೆಲ್ಲವ ಲಿಂಗವೆ ಅಂಗೀಕರಿಸಿ, ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಯೋಗವಾದಲ್ಲಿ, ಅಂಗಲಿಂಗವೆಂಬ ಭೇದವಳಿದು ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದರ್ ಶರಣನ ಪರಮಸುಖವನುಪಮಿಸಬಾರದೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೫೯

ವ. ಕಾಯಗುಣವಳಿದು ಜೀವನ್ಮುಕ್ತನಾದ ಬಳಿಕ ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಶಾಂತಿ ದೊರೆಕೊಂಡಿತ್ತು ನೋಡಿರೇ ! ಅಂತರಂಗ ಬಹಿರಂಗವೆಂಬ ದನಜಿಯನಾಗಿ ದ್ವೈತಾದ್ವೈತವ ನಿಕರಿಸಿ ನಿರ್ವಾಣ ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯಾಗಿ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣನನುಪಮಸುಖ !!

ಟೀ. ಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಶರಣನ ಅಂಗ ಪ್ರಾಣಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗದೊಳ್ಳೆಕ್ಕವಾಗಿ, ಒಳಹೊಜಿಗೆನ್ನದೆ ಸರ್ವಾಂಗ ಲಿಂಗವಾದ ಶರಣನು ತಾನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದುರ್ದ ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನದಿಂದಜು, ಶಾಂತಿಯ ನೈವಿ, ತಾನಿದಿರಿಂಬ ಅವಸ್ಥೆಗಳೆಲ್ಲವನಳಿದು, ನಿಜದುಳುಮೆಯಾಗಿ ನಿಂದು ಅಜಿವು ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯಾದ ಶರಣನ ನಿಜಸುಖವನಾರೂ ಉಪಮಿಸಬಾರದೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೬೦

ವ. ಅಜಿಯಲಿಲ್ಲದ ಅಜಿವು ಅವಗ್ರಹಿಸಿತ್ತಾಗಿ ಅಜಿಯಲಿಲ್ಲ, ಮಜಿಯಲಿಲ್ಲ. ನಿಜವು ನಿಂದಿತ್ತಾಗಿ, ನಿರ್ನಾಮವಾಯಿತ್ತಾಗಿ ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯಾಯಿತ್ತು ! ಅಗಮ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಮನಗೆಟ್ಟಿತ್ತು! ನಿಂದಲ್ಲಿ ನಿರಾಳವಾಯಿತ್ತು! ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವರಲ್ಲಿ ಶಬ್ದ ಮುಗ್ಧವಾಯಿತ್ತು !!

ಟೀ. ಶ್ರುತಿ ಮತಿಗಳಿವಿಂಗೆ ಅಗೋಚರವಾಗಿವು ಅಖಂಡ ಚಿಚ್ಚೈತನ್ಯ
ಲಿಂಗವು ಶರಣನನವಗ್ರಹಿಸಿ ಭೇದವಳಿದು ಶರಣನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವಾದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವ
ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಅಹಿಮೆಯಿಲ್ಲ. ಅಂತು ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಅಹಿಮೆ ಭಿನ್ನಜ್ಞಾನದ
ಮಹಾವೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗಿ ಅಖಂಡಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನವು ನಿಜವಸ್ತುವೆಯಾಗಿ ನಿಂದ
ಶರಣನ ನಿಲವಿಂಗೆ ನಾಮರೂಪಗಳಿಲ್ಲ. ತಾನೆ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬ ಅಹಿಮೆ ತೋಪಿ
ಕೆಯ ಹಮ್ಮಿಲ್ಲದೆ ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯನ್ನೆದಿ, ನಿರ್ಗಮನಿಯಾಗಿ ನಿಂದು, ನೀಕಲವಸ್ತುವೆ
ಯಾಗಿ ನಿಶ್ಚಬ್ದಬ್ರಹ್ಮವೆಯಾಗಿದ್ ಶರಣನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೬೧

ವ. ಭಾವಕ್ಕೆ ಇಂಬಿಲ್ಲ. ಶಬ್ದ ಮೀಸಲು ನೋಡಾ ! ನುಡಿಗೆದೆಯಿಲ್ಲ,
ಎಡೆಗೆ ಕಡೆಯಿಲ್ಲ, ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗವು ವೇಧಿಸಲೊಡನೆ.

ಟೀ. ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಗಿಯಾದಾಕ್ಷಣವೆ ಶರಣನ ಅಂಗ ಮನ ಭಾವಂಗ
ಳೊಳಹೊಜಿಗೆ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆಂಬುದೊಂದು, ಲಿಂಗಾಂಗ
ವೆಂಬ ಭೇದವಳಿದು, ಕಡೆಮೊದಲಿಲ್ಲದೆ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆಯಾದನು ಶರಣನು.
ತನ್ನ ನಿಜವ ಕುಹುಹಿಟ್ಟು ನುಡಿದು ಹೇಳಬಾರದಾಗಿ ನಿಶ್ಚಬ್ದಬ್ರಹ್ಮವೆಯಾಗಿದ್
ಶರಣನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೬೨

ವ. ತನು ನಷ್ಟ, ಮನ ನಷ್ಟ, ನೆನಹು ನಷ್ಟ, ಭಾವ ನಷ್ಟ, ಜ್ಞಾನ ನಷ್ಟ.
ಇಂತು ಪಂಚನಷ್ಟದೊಳಗೆ ನಾನು ನಷ್ಟವಾದೆನು ! ಆ ನಷ್ಟದೊಳಗೆ
ನೀನೂ ನಷ್ಟವಾದೆ ! ಕಲಿದೇವರ ದೇವಾ ಎಂಬ ನುಡಿ ' ನಿಶ್ಚಬ್ದಂ
ಬ್ರಹ್ಮಮುಚ್ಯತೇ ' ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಿತ್ತು !

ಟೀ. ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಶರಣನ ತನು ಮನ ಭಾವ ಜ್ಞಾನಂಗ
ಳಿಲ್ಲವೂ ಲಿಂಗದೊಳ್ಳೆಕ್ಕವಾಗಿ ಅಹಿಮೆ ಅಹುಹಿಸಿಕೊಂಬವೆರಡಳಿದು ಮಹಾಘನ
ಲಿಂಗವೆ ತಾನಾದಲ್ಲಿ, ತಾನೆಂಬಹಿಮೆ ಉಲುಹಡಗಿ ನಿಶ್ಚಬ್ದಬ್ರಹ್ಮವೆಯಾಗಿದ್ ಶರಣ
ನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೬೩

ವ. ಅಂಗೈಯೊಳಗಣ ಸಾರಿವಾಣದ ಶಶಿ ಅಂಬರದರಳೆಯ ನುಂಗಿತ್ತಲ್ಲಾ !
ಕಂಭದೊಳಗೆಂದು ಮಾಣಿಕ್ಕದ ಬಿಂದು ನವಕೋಟಿಬ್ರಹ್ಮರ
ನುಂಗಿತ್ತಲ್ಲಾ ! ಅಂಡಜವೆಂಬ ತತ್ತಿ ಹಲವು ಪಕ್ಷಿಯ ನುಂಗಿ ನಿರ್ವಯ
ಲಾಯಿತ್ತು ಗೊಹೇಶ್ವರಾ !!

ಟೀ. 'ಅಂಗೈಯೊಳಗಣ ನಾರಿವಾಣದ ಶಶಿ'ಯೆಂದರೆ ತನ್ನ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಬೇಡಿದ ಚತುರ್ವಿಧವಾದ ವೇದಲಾದ ನಿತ್ಯಾಮೃತಗಳನೀವುತ್ತ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವಾಗಿಪ್ಪುದು ಕರಸ್ಥಲದ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವು. ಅಂತಪ್ಪ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವು ಅಂಗ ಪ್ರಾಣ ಭಾವಂಗಳೊಳಗೆ ಪರಿಪೂರ್ಣಭಾವವನೆಯ್ವಿ ಶರಣನನವಗ್ರಹಿಸಿದಲ್ಲಿ, ಶರಣನ ಆತ್ಮಾಕಾಶಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮನವೆಂಬ ಕಳಂಕನು ಅವಗ್ರಹಿಸಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಅಂಗೈಯೊಳಗಣ ನಾರಿವಾಣದ ಶಶಿ ಅಂಬರದೆಗಳೆಯ ಸುಂಗಿತ್ತಲ್ಲಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಬಳಹೊಜಿಗೆನ್ನದೆ ಶರಣನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಭಿನ್ನಭಾವದೋಜದೆಯಿದರ್ ಏಕೋಭಾವವೀಗ ಕಂಭ. ಅಂತು ಏಕೋಭಾವದಲ್ಲಿಪ್ಪ ಅಖಂಡ ಚಿತ್ಪ್ರಭಾ ಲಿಂಗವೆಂಬುದೀಗ ' ಮಾಣಿಕ್ಯ ' ವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಆ ಲಿಂಗದ ಚಿತ್ಪ್ರಾಕಾಶಾಂಗವೇ ಚಿವ್ವಿಂದು. ಅಂತು ಶರಣನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗದ ಚಿದಂಗವಾಗಿ ಅನಂತಬ್ರಹ್ಮ ಕಲ್ಪಂಗಳ ತನ್ನಲ್ಲಿ ನಾಶವ ಮಾಡಿ ಜನನ ಮರಣ ವಿರಹಿತನಾದ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಕಂಭದೊಳಗಣ ಮಾಣಿಕ್ಯದ ಬಿಂದು ನವಕೋಟಿಬ್ರಹ್ಮರ ಸುಂಗಿತ್ತಲ್ಲಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಶರಣನೆಂಬ ಚಿದಾ ಬಿಂದುವೇ ಚಿದಾಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ. ಅಂತು ಚಿದಾಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಸ್ವರೂಪನಾದ ಶರಣನ ಚಿತ್ತವೇ ಜೀವಹಂಸಸಂಬಂಧವಾದ ಕರಣಂಗಳೆಲ್ಲವನವಗ್ರಹಿಸಿ, ತಾನೆ ಶಿವನೆಂಬ ಚಿದಹಂಕಾ ನಿರಹಂಕಾರವನೆಯ್ವಿ ನಿರ್ವಯಲಪ್ಪ ಪರಿಶಿವಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದ್ದರ್ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಅಂಡದನೆಂಬ ತತ್ತಿ ಹಲವು ಪಕ್ಷಿಯ ಸುಂಗಿ ನಿರ್ವಯಲಾಯಿತ್ತು ಗೊಹೇಶ್ವರಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ.

೬೪

ವ. ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪವೆಂಬ ನಿಜದೊಳಗೆ ನಿರಹಂಭಾವದಲಿರ್ದ ನೋಡಯ್ಯಾ ! ನೋಡಿದನೆಂದಡೆ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಕೇಳಿದನೆಂದಡೆ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಘನ ನಿರಂಜನದ ಬೆಳಗಿಂಬಾದುದನೇನೆಂಬೆ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ !

ಟೀ. ಕಲ್ಪನೆಗೆ ಬಾರದೆ ಇದ್ದ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆ ತನ್ನ ನಿಜವೆಂದಜಿದ್ದಲ್ಲ, ತಾನೆಂಬ ಅಹಂಭಾವವಳಿದು ಲಿಂಗೈಕ್ಯನಾದ ಶರಣಂಗೆ ಲಿಂಗವು ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟಿಲ್ಲವಾಗಿ, ಲಿಂಗವ ನೋಡಿ ಕೂಡಿಹೆನೆಂಬ ಅವಸ್ಥೆಗಳೇನೂ ಇಲ್ಲದೆ, ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೇ ತಾನಾಗಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿ ನಿಂದ ಶರಣನ ನಿಲವನುಪಮಿಸಬಾರದೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೬೫

ವ. ತೆಪಿಹಿಲ್ಲದ ಘನವು ಕುಲುಹಿಗೆ ಬಾರದ ಮುನ್ನ ತೋಡಿದವರಾರೋ ಮಹಾಘನಲಿಂಗೈಕ್ಯವನು ? ಆಱೂಠಿಯ ಕೂಟದಲ್ಲಿ ನಾನಾರುವ

ಸಾಕ್ಷಿಯ ಕಾಣೆನು ! ಬೇಟೆ ಮಾಡಿ ನುಡಿಯಬಹುದೇ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ
ವನು ? ಅಜ್ಜಿವು ಸ್ವಯವಾಗಿ ಮಹಿಮೆ ನಷ್ಟವಾದರೆ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ,
ನಿಮ್ಮ ಶರಣನುಪಮಾತೀತನು !

ಟೀ. ಮಹಾಘನಲಿಂಗವನು ಶ್ರೀಗುರು ಕುಟುಂಬಿಗೆ ತಂದು ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ
ಕೊಡದ ಮುನ್ನವೇ ಆ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗಿ ಸಂಸಾರಭವಪಾಶವ ತಾನೆ
ಭೇದನವ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಲಿಂಗಾಂಗದೈತ್ಯಸಂಬಂಧವ ತಾನೆಯಜ್ಜಿದು, ಬಯಸಿ
ಬಂದ ಬಳಿಕ ಶ್ರೀಗುರು ಉಪದೇಶವ ಮಾಡಿದನೆಂಬುದೀಗ ' ತೆಹಿಹಿಲ್ಲದ ಘನವು
ಕುಟುಂಬಿಗೆ ಬಾರದ ಮುನ್ನ ತೋಜಿದವರಾರು ಹೇಳಾ ಮಹಾಘನಲಿಂಗೈತ್ಯವನು'
ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನಾದ ಶರಣನ ಅಂಗ ಪ್ರಾಣಸ್ವರೂ
ಪವೇ ಲಿಂಗ. ಅಂತವು ಅಂಗ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಭೇದವಿಲ್ಲವಾಗಿ ತನ್ನಿಂದ ಲಿಂಗವ
ಭಿನ್ನವ ಮಾಡಿ ನುಡಿಯಬಾರದೆಂಬುದೀಗ ' ಬೇಟೆ ಮಾಡಿ ನುಡಿಯಬಹುದೇ
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವನು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನಾಗಿ
ಅಜ್ಞಾನನಿವೃತ್ತಿಯಾಗಿ ಮಹಾಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವಾದ ಶರಣನ ನಿಲವನುಪಮಿಸ
ಬಾರದೆಂಬುದೀಗ ' ಅಜ್ಜಿವು ಸ್ವಯವಾಗಿ ಮಹಿಮೆ ನಷ್ಟವಾದರೆ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ,
ನಿಮ್ಮ ಶರಣನುಪಮಾತೀತ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೬೬

ವ. ನುಡಿಯಿಂದ ನಡೆಗೆಟ್ಟಿತ್ತು. ನಡೆಯಿಂದ ನುಡಿಗೆಟ್ಟಿತ್ತು. ಭಾವದ
ಗುಸುಟು ತಾನೆ ನಾಚಿ ಮಾಡುದು. ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬ ಅಜ್ಜಿವು
ಸಿನೆ ಬಂಜೆಯಾಯಿತ್ತಲ್ಲಾ !

ಟೀ. ಶರಣ ತಾನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಂದು ತನ್ನ ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನಾನುಭಾವವರ್ತನೆ
ಯಿಂದಲಜ್ಜಿದು ಭಿನ್ನ ಕ್ರಿಯಾಚಾರವನಳಿದ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ನುಡಿಯಿಂದ ನಡೆ
ಗೆಟ್ಟಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಶರಣ ತಾನೆ ಲಿಂಗವಾಗಿ ತನ್ನನಜ್ಜಿದು,
ತಾನೆ ಲಿಂಗವೆಂಬ ಮಹದಹಂಕಾರದ ಅಜ್ಜಿವಿನ ಉಲೂಹನು ನಿರಹಂಕಾರ
ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದಲಜ್ಜಿದು ಸಿತ್ತಬ್ಬವಾಗಿ ನಿಂದುದೆ ಲಿಂಗೈತ್ಯವೆಂಬುದೀಗ ' ನಡೆಯಿಂದ ನುಡಿ
ಗೆಟ್ಟಿತ್ತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ತಾನೆಂಬುದನಳಿದು ಶರಣ ಲಿಂಗವೆ
ಯಾದಲ್ಲಿ ಭಾವ ನಿರ್ಭಾವವಾಯಿತ್ತು, ಅಜ್ಜಿವು ಹುಟ್ಟುಗೆಟ್ಟುಹೋಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ
' ಭಾವದ ಗುಸುಟು ತಾನೆ ನಾಚಿ ಮಾಡುದು. ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬ ಅಜ್ಜಿವು ಸಿನೆ
ಬಂಜೆಯಾಯಿತ್ತಲ್ಲಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೬೭

ವ. ಕರ್ಪುರದ ಕಳ್ಳನ ಹುಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಲು, ಅಗ್ನಿಯೆಂಬ ಹಿತವ ಬಂದು ಬಿಡಿಸಲೊಡನೆ ಪಾಶ ಬೆಂದು, ಕಳ್ಳ ತನ್ನಲ್ಲಿಯೆ ಅಡಗಿದನು ! ಬಯಲ ಶರಣಿಗೆ ಬಯಲ ಪಾಶ ಬಂದು ಕಟ್ಟಲು, ಬಯಲ ಲಿಂಗ ಬಂದು ಬಿಡಿಸಲು, ಬಯಲು ಬಯಲು ಏಕವಾಯಿತ್ತು ! ಮಹಾ ಲಿಂಗಕಲ್ಪೇಶ್ವರನೆಂಬ ಸಂಪತ್ತು ಸರ್ವಶೂನ್ಯವಾಯಿತ್ತು !!

ಟೀ. ಬಯಲೆಂದರೆ ಮಹಾಘನಲಿಂಗ. ಅಂತವು ಲಿಂಗದ ತದಂತವೇ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ಬಯಲ ಶರಣನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಶರಣಿಗೆ ಶಿವಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ಬಯಲೆಂಬ ಮಿಥ್ಯಾಮಾಯಾಪಾಶ ಬಂದು ಕಟ್ಟಲು, ಆ ಬಯಲೆಂಬ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆ ಬಂದು ಶರಣನ ಅಂಗವನ್ನೆಲ್ಲವನ್ನಂಗೀಕರಿಸಿ, ಮಾಯಾ ಪಾಶಗಳನ್ನಳಿಯಲು ಶರಣ ಲಿಂಗದೊಳ್ಳೆಕ್ಕವಾಗಿ, ಶರಣನೆಂಬ ಪೂಜಕನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಂಬ ಪೂಜನಾಗಿ, ಅಂಗದ ಪೂಜಾವೈಭವದ ಭಿನ್ನಪ್ರೀತಿಯನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಹೋಯಿತ್ತು ಶಿವ ಕರ್ಪುರಯೋಗದಂತೆ, ಎಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೬೮

ವ. ಮನದ ಕೊನೆಯ ಮೇಲೆ ನೆನದ ನೆನಹು ಜನನ ಮರಣವ ನೆಲಿಸಿ, ಜ್ಞಾನಜ್ಯೋತಿಯ ಉದಯ ಭಾನುಕೋಟಿಯ ಮೀರಿತ್ತು. ಸ್ವಾನು ಭಾವದ ಉದಯ ಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯದಲಡಗಿದ ಘನವನೇನೆಂಬ ಗೋಚರ ಶರಣ ?

ಟೀ. ಮನಕ್ಕೆ ಸದ್ವಿವೇಕದೋಷ, ಸಕಲ ತತ್ತ್ವಗಳ ನೇತಿಮಾಡಿ, ತನ್ನ ನಿಜವೇ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆಂದಹುದು, ಲಿಂಗದ ನೆನಹು ಘಟಿಸಿ ತುರಿಯಾವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಗಿಯಾದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಹೊಂದಿನ ದೇಹವಾಸನೆಯಳಿಯಿತ್ತು. ಅಂತು ದೇಹವಾಸನೆಯಳಿದ ಶರಣನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ಭಿನ್ನದೋಷದ ಅಖಂಡಿತ ಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶಮಯನಾಗಿ ತಾನೆ ಶಿವನೆಂದು ಶಿವೋಹಂಭಾವ ನೆಲೆಗೊಂಡಲ್ಲಿ, ಆ ಶಿವೋಹಂಭಾವದಹಿವು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ ನಿಂದ ಲಿಂಗೈಕ್ಯನ ಘನವನುಪವಿಸಬಾರದೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೬೯

ವ. ಉದಕದೊಳಗಣ ಕಿಚ್ಚಿನಂತೆ ಲಿಂಗೈಕ್ಯವು ! ವಾಯು ಸುಂಗಿದ ಷರಿ ಮಳದಂತೆ ಲಿಂಗೈಕ್ಯವು ! ಉರಿಯೊಳಡಗಿದ ಕರ್ಪುರದಂತೆ ಲಿಂಗೈಕ್ಯವು ! ಭಾವ ನಟಿಸಿದ ಬಯಲಿನಂತೆ ಲಿಂಗೈಕ್ಯವು ! ಅಹಿವು ಸುಂಗಿದ ಮಹಿನಂತೆ ಲಿಂಗೈಕ್ಯವು ! ' ಯತೋ ವಾಚೋ ನಿವ

ತೃತೀಯೇ ಅಪ್ರಾಪ್ಯ ಮನಸಾ ಸಹ ' ಎಂದುದಾಗಿ, ವಾಚ್ಛನಕ್ಕೆಗೋಚರವಾದ ಮಹಾಘನಶರಣನನೊಳಕೊಂಡು, ಥಳಥಳಿಸಿಬೆಳೆಬೆಳಗಿ ಹೊಳೆವುತ್ತು ನಿಶ್ಚಿತ್ತಬ್ರಹ್ಮವಾಗಿದರ್ಶನಯ್ಯಾ ನಮ್ಮ ಶಂಭುಜಕ್ಕೇ ಶ್ವರನು !

ತೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೭೦

ಮ. ಅನು ನೀನೆಂಬುದು ತಾನಿಲ್ಲ. ತಾನೆಂದ ಬಳಿಕ ಏನೂಯಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲದುದು ಇಲ್ಲದುದು ಎಲ್ಲಿಪ್ಪುದೋ ? ಇಲ್ಲದುದಿಲ್ಲದುದೆಂತಿಪ್ಪುದೋ ? ಅನುವನಜಿದು ತನುವ ಮಜಿದಡೆ ಭಾವರಹಿತಗೊಡೇಶ್ವರ ಬಯಲು !

ತೀ. ಸಮ್ಯಗಾಜ್ಞಾನದಿಂದ ತನ್ನ ನಿಜವೇ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆಂಬ ಅನುವನಜಿದು, ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಯೋಗಿಯಾಗಿ, ಅಂಗಭಾವವೆಂದು ಶರಣನೆಲ್ಲ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆಯಾದಲ್ಲಿ, ಶರಣ ಲಿಂಗವೆಂಬ ಎರಡಿಲ್ಲ ಅಂತು ಎರಡಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದ ಲಿಂಗೈಕ್ಯನ ನಿಲವು ಎಂತಿಪ್ಪುದೆಂದು ಆರಿಗೂ ಅಜಿಯಬಾರದು. ಶರಣ ಲಿಂಗವೆಂಬವಾಗಿದ್ದನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೭೧

ಮ. ಅನು ನೀನೆಂಬ ಮೋಹವೆಲ್ಲಿಯದೋ ? ಭಾವ ನಿರ್ಭಾವವೆಂಬ ಪ್ರಸಂಗ ಎಲ್ಲಿಯದೋ ಹೇಳಾ ! ಮನಲೀಯ ಮನಲೀಯ ಉಭಯ ಭಾವರಹಿತ ಕೊಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ಲಿಂಗೈಕ್ಯವು.

ತೀ. ಅಂಗ ಲಿಂಗ, ಭಾವ ನಿರ್ಭಾವವೆಂಬ ಭೇದವಿಲ್ಲವೂ ಮನವಿಂದ. ಅಂತಸ್ತು ಮನವೇ ಲಿಂಗದೊಳ್ಳೈಕ್ಯವಾದಲ್ಲಿ ಅಂಗ ಲಿಂಗವೆಂಬ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದರ್ಶನ ಶರಣನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೭೨

ಮ. ಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿ ವಸ್ತು ಏನೂ ಏನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಮಹಾಘನರೂಪಬ್ರಹ್ಮವಾಗಿದ್ದಿತ್ತು. ಅಂತಿದರ್ ಪರವಸ್ತು ತಾನೆ ತನ್ನ ಲೀಲೆಯಿಂದ ತನ್ನ ದಿವ್ಯಾನಂದಸ್ವಲೀಲಾಸ್ವಭಾವದಿಂದಾದುದು ಆತ್ಮನೆಂಬಂಗಸ್ಥಲ. ಅಂತಾದ ಜೀವಾತ್ಮನೆಂಬ ಅಂಗಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ತತ್ತ್ವಂಗಳಿಪ್ಪತ್ತೈದು.

ಇಲ್ಲದಿಲ್ಲದುದೆಂತಿಪ್ಪುದೋ ? (ಎ. ರಾ.)

ಆವಾವುವಯ್ಯಾ ಎಂದಡೆ : ಶ್ರೋತ್ರಾದಿ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಂಗಳೈದು, ವಾಗಾದಿ ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಂಗಳೈದು, ಶಬ್ದಾದಿ ವಿಷಯಂಗಳೈದು, ಪ್ರಾಣಾದಿ ವಾಯುಗಳೈದು, ಮನ ಬುದ್ಧಿ ಚಿತ್ತ ಅಹಂಕಾರ ಜೀವಂಗಳೈದು. ಅಂತು ಅಂಗತತ್ತ್ವಂಗಳಿವುತ್ಪತ್ತೈದು. ಇಂತು ಅಂಗತತ್ತ್ವ ಇವುತ್ಪತ್ತೈದು ತನ್ನೊಳಗೆ ಸಮರಸತ್ವವನೆಯಿಸಲೋಸುಗ ಭಕ್ತಿ ತದರ್ಥವಾಗಿ ಆ ಮಹಾಘನ ಪರಾತ್ಪರವಪ್ಪ ದಿವ್ಯಲಿಂಗವು ವನ್ನೊಂದು ತತ್ತ್ವವಾಯಿತ್ತು. ಇಂತೀ ಹನ್ನೊಂದು ತತ್ತ್ವದ ಪರಿ ಕ್ರಮವೆಂತೆಂದೊಡೆ : ಕಾಂತ್ಯಾದಿ ಶಕ್ತಿಗಳೈದು, ಶಿವಾದಿ ಕರ್ತುಗಳೈದು, ಪರಶಿವತತ್ತ್ವವೊಂದು. ಇಂತೀ ಲಿಂಗತತ್ತ್ವ ಹನ್ನೊಂದು. ಆ ಅಂಗತತ್ತ್ವ ಲಿಂಗತತ್ತ್ವವೆಂಬ ಉಭಯತತ್ತ್ವ ಮೂವತ್ತಾಱು. ಇಂತಿವಜ ಸಮರಸೈಕ್ಯವೆಂತುಬಿಯ್ಯಾ ಎಂದಡೆ : ನಿವೃತ್ತಿಶಕ್ತಿಯನ್ನೈದಿ ವಾಗಾದಿ ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಂಗಳೈದು ಕರ್ಮಸಾದಾಖ್ಯವನೊಡಗೂಡಿ ದಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧಿತತ್ತ್ವ ಬಯಲಾಯಿತ್ತು. ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಶಕ್ತಿಯನ್ನೈದಿ ಶಬ್ದಾದಿ ವಿಷಯಂಗಳೈದು ಕರ್ತುಸಾದಾಖ್ಯವನೊಡಗೂಡಿದಲ್ಲಿ ಅವು ತತ್ತ್ವ ಬಯಲಾಯಿತ್ತು. ವಿದ್ಯಾಶಕ್ತಿಯನ್ನೈದಿ ಶ್ರೋತ್ರಾದಿ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಂಗಳೈದು ಮೂರ್ತಿಸಾದಾಖ್ಯವನೊಡಗೂಡಿದಲ್ಲಿ ತೇಜತತ್ತ್ವ ಬಯಲಾಯಿತ್ತು. ಕಾಂತಿಶಕ್ತಿಯನ್ನೈದಿ ಪ್ರಾಣಾದಿ ವಾಯುಗಳೈದು ಅಮೂರ್ತಿಸಾದಾಖ್ಯವನೊಡಗೂಡಿದಲ್ಲಿ ವಾಯುತತ್ತ್ವ ಬಯಲಾಯಿತ್ತು. ಕಾಂತ್ಯತೀತಶಕ್ತಿಯನೆಯಿಸಿ ಮನ ಬುದ್ಧಿ ಚಿತ್ತ ಅಹಂಕಾರ ಜೀವಂಗಳೈದು ಶಿವಸಾದಾಖ್ಯವನೊಡಗೂಡಿದಲ್ಲಿ ಆಕಾಶತತ್ತ್ವ ಇಂತೀ ಪಂಚವಿಂಶತಿ ತತ್ತ್ವಂಗಳು ಲಿಂಗೈಕ್ಯ ವಾಗಲೊಡನೆ ಲಿಂಗತತ್ತ್ವ ಹನ್ನೊಂದು ತಾವು ಒಂದೊಂದನೊಡಗೂಡಿ ಏಕಾರ್ಥವಾದಲ್ಲಿ ಕುಳಸ್ಥಲವಡಗಿತ್ತು. ಇಂತು ಕುಳಸ್ಥಲ ಸ್ಥಲಕುಳವಡಗಲೊಡನೆ ಮಹಾಘನ ಪರಾತ್ಪರವಪ್ಪ ದಿವ್ಯಲಿಂಗವು ವಾರಿಕಿಲ್ಲು ಕರಗಿ ನೀರಾದಂತೆ ತನ್ನ ಪರಮಾನಂದದಿಂದವೆ ಸರ್ವ ಶೂನ್ಯವಾಯಿತ್ತು. ಅದೆಂತೆನಲು,

ಸಾಕ್ಷಿ :

ಅನಾದಿಸಿದ್ಧಸಂಸ್ಕಾರಂ ಕರ್ತೃ ಕರ್ಮ ವಿವರ್ಜಯೇತ್
ಸ್ವಯಮೇವ ಭವೇದ್ಬೇಹೀ ಸ್ವಯಮೇವ ವಿಲೀಯತೇ

ಅಂತಃ ಶೂನ್ಯಂ ಬಹಿಃ ಶೂನ್ಯಂ ಶೂನ್ಯಶೂನ್ಯಾ ದಿಶೋ ದಶ
ಸರ್ವಶೂನ್ಯಂ ನಿರಾಕಾರಂ ನಿರ್ದ್ವಂದ್ವಂ ಪರಮಂ ಪದಂ

ಎಂದುದಾಗಿ, ಇಂತೀ ಅಂಗತತ್ತ್ವವಿವೃತ್ತೈದು ಲಿಂಗತತ್ತ್ವ ಹನ್ನೊಂದು,
ಇಂತೀ ಉಭಯತತ್ತ್ವ ಏಕಾರ್ಥವಾಗಿ ಸರ್ವಶೂನ್ಯವನೆಯ್ದಿದ ಪರಿ
ಕ್ರಮದ ನಿರ್ಣಯದ ಬೆಡಗು ತತ್ತ್ವಮುಸ್ಯಾದಿ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ
ಕಾಣಲಾಯಿತ್ತು. ಅದೆಂತೆಂದಡೆ : ತತ್ತ್ವದವೇ ಲಿಂಗ, ತ್ವಂ ಪದವೇ
ಲಿಂಗ, ಈ ಎರಡು ಐಕ್ಯವೇ ಅಸಿ ಎಂದುದಾಗಿ, ಇಂತು ಸಕಲನಾಗ
ಬಲ್ಲ, ಸಕಲ ನಿಃಕಲನಾಗಬಲ್ಲ, ಸಕಲ ನಿಃಕಲಾತೀತನಾಗಿ ಏನೂ
ಏನೂ ಇಲ್ಲದ ಮಹಾಘನಶೂನ್ಯಬ್ರಹ್ಮವಾಗಿ ಇರಬಲ್ಲನಯ್ಯಾ ನಮ್ಮ
ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗವು !

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೭೩

ವ. ಏನೆಂಬೆನೇನೆಂಬೆನೊಂದೆರಡಾದುದು ! ಏನೆಂಬೆನೇನೆಂಬೆನೆರಡೊಂದಾದುದು ! ಅವಿರಳಘನಲಿಂಗೈಕ್ಯವ ಮಹಾದಾನಿ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ ತಾನೆ ಬಲ್ಲಾ !!

ಟೀ. ಅಖಂಡಾದ್ವಯಮವು ಪರಶಿವಲಿಂಗವು ತಾನೆ ತನ್ನ ಲೀಲೆಯಿಂದ
ಲಿಂಗ ಶರಣನೆಂಬೆರಡಾಗಿ ಪೂಜ್ಯ ಪೂಜಕರೆಸಿಸಿದ ಬಳಿಕ, ಲಿಂಗಾಂಗದೈಕ್ಯ
ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಭೇದವಳಿದು ಶರಣನೆಲ್ಲಾ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆ ತಾನಾಗಿವನು. ಅಂತು
ಶರಣನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿವು ವರವ ಲಿಂಗವೆ ಕೊಟ್ಟು, ಲಿಂಗವಾದುದ ಲಿಂಗವೆ
ಬಲ್ಲನಲ್ಲದೆ, ಅಜಿವ ಅಋಹಿಸಿಕೊಂಬವೆಂಬವೆರಡೆಲ್ಲವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೭೪

ವ. ಸತ್ತಾತನೆೊಬ್ಬ, ಹೊತ್ತಾತನೆೊಬ್ಬ, ಇವರಿಬ್ಬರನೂ ಒಯ್ದು ಸುಟ್ಟಾತನೆೊಬ್ಬ ! ಮದುವಣಿಗನಾರೋ ? ಮದುವಳಿಗೆ ಯಾರೋ ? ಮದುವೆಯ ನಡುವೆ ಮರಣವಡ್ಡಬಿದ್ದಿತ್ತು ! ಹಸೆಯಳಿಯದ ಮುನ್ನ ಮದುವಣಿಗನಳಿದ ! ಗೊಹೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣನೆಂದೂ ಅಳಿಯ !!

ಟೀ. ಸತ್ತಾತನೆಂದರೆ ಲಿಂಗವು. ಹೊತ್ತಾತನೆಂದರೆ ಆ ಲಿಂಗವ ಅಂಗದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದ ಶರಣನು. ಅಂತವು ಶರಣ ಲಿಂಗವೆರಡೂ ಒಂದೇ ಮಹಾಘನಲಿಂಗ

ವೆಂದು ವಿಜವನಜುಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು ದ್ವೈತಭಾವವನು ಮಹಾಜ್ಞಾನಾಗ್ನಿಯಿಂದ ದಹನವ ಮಾಡಲು ಅದೀಗ 'ಸತ್ತಾತನೊಬ್ಬ, ಹೊತ್ತಾತನೊಬ್ಬ, ಇವರಿಬ್ಬರನೂ ಒಯ್ದು ಸುಟ್ಟಾತನೊಬ್ಬ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಮಹಾಜ್ಞಾನಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಆತ್ಮನೆಂಬಂಗವು ಲಿಂಗವು ಎರಡೂ ಏಕರಸವಾಗಲು ಶರಣಸತಿ, ಲಿಂಗಪತಿ ಎಂಬ ಭಾವ ಕೈಗೂಡಲಾಕ್ಷಣವೆ ಉಭಯಭಾವವಳಿಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ 'ಮದುವಣಿಗೆ ನಾರೋ ? ಮದುವಳಿಗೆ ಯಾರೋ ? ಮದುವೆಯ ನಡುವೆ ಮರಣವಡ್ಡಬಿದ್ದಿತ್ತು' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಹಸೆಯೆಂದರೆ ಸದಾಚಾರ ಕ್ರೀ. ಅಂತವು ಸದಾಚಾರಕ್ರೀಯಿದ್ದಂತೆ ಶರಣನಂಗದೊಳಗೆ ಲಿಂಗೈಕ್ಯವಾಗಿ, ಭಿನ್ನವಳಿದು ಶರಣನೆಲ್ಲಾ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ ನಿತ್ಯನಾಗಿದನೆಂಬುದೀಗ 'ಹಸೆಯಳಿಯದ ಮುನ್ನ ಮದುವಣಿಗನಳಿದ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣನೆಂದೂ ಅಳಿಯ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ೭೫

ವ. ದೃಷ್ಟಕ್ಕೆ ದೃಷ್ಟ ಮುಂದೆ ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ. ಮಾಡಿದಡೇನಹುದೋ ? ಮಾಡದಿದಡೇನಹುದೋ ? ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬ ಅಜುಹಿನ ಕುಜುಹು ಮುಂದೆ ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ. ಮಾಡಿದಡೇನಹುದೋ ? ಮಾಡದಿದಡೇನಹುದೋ ?

ಟೀ. ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಅಂಗ ಲೀಯವಾಗಿ, ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಮನ ಲೀಯವಾದ ಬಳಿಕ, ಆ ಶರಣ ಸತ್ಯಾಕ್ರಿಯೋಪಚಾರಗಳ ಮಾಡಿದಡೆಯೂ ಉಪಾಧಿಕನಲ್ಲ. ಮಾಡದಿದಡೆಯೂ ತಾಮಸಿಯಲ್ಲ. ಈ ಉಭಯವೂ ಆತಂಗಿಲ್ಲವಾಗಿ, ಸ್ವತಂತ್ರ ಮಹಿಮನಾಗಿ ತನ್ನ ಲೀಲೆಯಲ್ಲಿ ತಾನೆ ಇವುನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೭೬

ಐಕ್ಯಸ್ಥಲ ಸಂಪೂರ್ಣ

ಅಂತು ಸ್ಥಲ ೧೫ಕ್ಕೂ ಶ್ಲೋಕ ೧೨೨ಕ್ಕೂ ವಚನ ೬೮೧ಕ್ಕೂ

ಮಂಗಳಂ

ಶ್ರೀ

೧೬ ಸ್ವಲೀಲಾನಂದಭಕ್ತಿಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ. ಅಂತು ಮಹಾಘನಲಿಂಗವು ತನ್ನ ಸ್ವಲೀಲೆಯಿಂದ ಲಿಂಗಾಂಗ ವೆರಡಾಗಿ, ಪೂಜ್ಯಪೂಜಕನೆನಿಸಿದ ಭೇದದಿಂದ ಎರಡಾಗಿ ತೋಜಿದಲ್ಲಿ, ಆ ಎರಡಾದುದು ಒಂದೇ ವಸ್ತುವೆಂದಜುದು, ಅಂಗ ಲಿಂಗವೆಂಬ ಭೇದವಳಿದ ಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಅಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾದುದೀಗ ಐಕ್ಯಸ್ಥಲ. ಅಂತು ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವಾಗಿ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿಪ್ಪ ಶರಣನ ಚಾರಿತ್ರವೆಂತೆಂದೆ : ಶರಣ ಲಿಂಗವಾಗಿಪ್ಪನಾಗಿ ಲಿಂಗ ತಾನೆಂಬ ಅಜೀವಿನ ಹಂಮಿಲ್ಲದಿಪ್ಪ, ತನ್ನ ನಿಜವ ಮಜೆಯದಿಪ್ಪ, ಬೇಜೊಂದ ಬಯಸದಿಪ್ಪ, ಒಳಹೊಜಗೆನ್ನದೆ ಅಖಂಡ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿಪ್ಪನು ಶರಣ. ಅಂತು ಶರಣ ತಾನೆ ಸ್ವತಂತ್ರಲಿಂಗವಾಗಿಪ್ಪನು. ಅಂತು ಶರಣ ಸ್ವತಂತ್ರಲಿಂಗವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸ್ವಲೀಲೆಯಿಂದ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿ ತನ್ನ ತಾನರ್ಚಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿ ಕೊಳುತಿಪ್ಪನಾಗಿ ಸ್ವಲೀಲಾನಂದಭಕ್ತಿಯೆಂದು ಹೇಳಲಾಯಿತ್ತು.

ಸ್ವಲೀಲಾನಂದಭಕ್ತಿಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಶ್ಲೋಕ :

ನಾಶಿವಸ್ಯ ಶಿವೋಪಾಸ್ತಿರ್ಘಟತೇ ಜನ್ಮಕೋಟಿಭಿಃ

ಶಿವಸ್ಯೈವ ಶಿವೋಪಾಸ್ತಿರಿತಿ ನಾನಾ ಶ್ರುತಿಸ್ಥಿತಿಃ

ಟೀ. ಜನ್ಮ-ಜನ್ಮಗಳ, ಕೋಟಿಭಿಃ-ಕೋಟಿಗಳಿಂದವೂ, ನಾಶಿವಸ್ಯ-ಶಿವ ನಲ್ಲದಾತಂಗೆ, ಶಿವೋಪಾಸ್ತಿಃ-ಶಿವನ ಸೇವೆ, ನ ಘಟಿತ-ಘಟಿಸುತ್ತಿರದು. ಶಿವಸ್ಯ-ಶಿವನಾದಾತಂಗೆ, ಶಿವೋಪಾಸ್ತಿಃ- ಶಿವನ ಸೇವೆ, ಇತಿ - ಹೀಗೆಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ, ನಾನಾಶ್ರುತಿಸ್ಥಿತಿಃ-ಹಲವು ಶ್ರುತಿಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯೂ ಉಂಟಾಗಿಹುದು. ೧

ಅದ್ವೈತಭಕ್ತಿಯುಕ್ತಸ್ಯ ಯೋಗಿನಃ ಸಕಲಕ್ರಿಯಾ
ಆಸ್ತೇ ದಗ್ಧಪಟನ್ಯಾಯಾತ್ ಕ್ರಿಯಾಮಾತ್ರಾ ಹಿ ನ ಕ್ರಿಯಾ

ಟೀ. ಅದ್ವೈತಭಕ್ತಿಯುಕ್ತಸ್ಯ - ಅದ್ವೈತ ಭಕ್ತಿಯೊಡನೆ ಕೂಡಿದ, ಯೋಗಿನಃ - ಯೋಗಿಯ, ಸಕಲ - ಸಮಸ್ತವಾದ, ಕ್ರಿಯಾ - ಕ್ರಿಯೆ, ದಗ್ಧಪಟನ್ಯಾಯಾತ್ - ಬೆಂದ ಸೀರೆಯ ಪರಿಯಿಂದ, ಕ್ರಿಯಾಮಾತ್ರಾ ಹಿ - ಕ್ರಿಯಾಮಾತ್ರವೆ ಆದುದಾಗಿ, ಆಸ್ತೇ-ಇರುತ್ತಿಹುದು, ಕ್ರಿಯಾ-ವರಾರ್ಥವಾದ ಕ್ರಿಯೆ, ನ-ಅಲ್ಲಿ. ಬೆಂದ ಸೀರೆ ಹೇಗೆ ನೋಡಿದನೆಂದರೆ ಸೀರೆಯಲ್ಲಿನೂ ಹಾಂಗೆ ಶಿವಯೋಗಿಯ ಕ್ರಿಯೆಯೂ ವರವಾರ್ಥವಾದ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿನಿಂಬುದರ್ಥ.

ಯಥಾ ಚಿತ್ರಪಟಸ್ತೀಕ್ಷಾಂ ವಿಲಾಸೋ ನೈವ ಬಾಧತೇ
ತಥಾದ್ವೈತವಿಲಾಸಶ್ಚ ಕ್ರಿಯಾಣಾಂ ನೈವ ಬಾಧತೇ

ಟೀ. ಚಿತ್ರಪಟಸ್ತೀಕ್ಷಾಂ-ಚಿತ್ರ ಪಟದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು. ವಿಲಾಸ-ವಿಲಾಸವು. ಯಥಾ-ಹೇಗೆ, ನ ಬಾಧತೇ-ಬಾಧಿಸದೆ ಇರುವುದು, ತಥಾ-ಹಾಂಗೆ, ಕ್ರಿಯಾಣಾಂ - ಕರ್ಮಗಳ, ಅದ್ವೈತವಿಲಾಸಶ್ಚ - ಅದ್ವೈತವಿಲಾಸವು, ನ ಏವ ಬಾಧತೇ-ಬಾಧಿಸದೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ನ ಪ್ರರೋಹಂತಿ ಬೀಜಾನಿ ಯಥಾ ಭ್ರಷ್ಟಾನಿ ಭೂತಲೇ
ಅದ್ವೈತಭಕ್ತಿಯುಕ್ತಾನಿ ಕರ್ಮಾಣಿ ಚ ತಥೈವ ಹಿ

ಟೀ. ಭ್ರಷ್ಟಾನಿ-ಹುರಿಯಲ್ಪಟ್ಟಂಥ, ಬೀಜಾನಿ-ಬೀಜಗಳು, ಯಥಾ-ಹೇಗೆ, ಭೂತಲೇ-ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ, ನ ಪ್ರರೋಹಂತಿ-ಮೊಳೆಯುತ್ತಿರವೋ, ಅದ್ವೈತಭಕ್ತಿಯುಕ್ತಾನಿ-ಅದ್ವೈತಭಕ್ತಿಯೊಡನೆ ಕೂಡಿದ, ಕರ್ಮಾಣಿ ಚ-ಕರ್ಮಗಳು, ತಥೈವ-ಹಾಂಗೆ, ಕದಾಚನ-ಒಮ್ಮೆಯೂ, ನ ಪ್ರರೋಹಂತಿ-ಹುಟ್ಟುತ್ತಿರವು.

ಯಥಾ ವಂಧ್ಯಾಃ ಸ್ತ್ರಿಯೋ ಲೋಕೇ ಫಲಾಯ ನ ಕದಾಚನ
ತಥಾದ್ವೈತಕ್ರಿಯಾ ಲೋಕೇ ಫಲಾಯ ನ ಕದಾಚನ

ಟೀ. ಲೋಕೇ - ಲೋಕದಲ್ಲಿ, ವಂಧ್ಯಾಃ ಸ್ತ್ರಿಯಃ - ಬಂಜೆ ಸ್ತ್ರೀಯರು, ಯಥಾ-ಹೇಗೆ, ಕದಾಚನ - ಒಮ್ಮೆಯೂ, ಫಲಾಯ - ಸಂತಾನಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ನ ಭವಂತಿ-ಆಗುತ್ತಿರದು, ತಥಾ-ಹಾಂಗೆ, ಲೋಕೇ-ಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಅದ್ವೈತಕ್ರಿಯಾ-

ಅದ್ವೈತಕ್ರಿಯೆಗಳು, ಕದಾಚನ-ಎಂದೆಂದೂ, ಫಲಾಯ-ಜಾತ್ಯಾಯುರ್ಭೋಗರೂಪ
ವಾದ ತ್ರಿವಿಧ ಫಲಕ್ಕೋಸುಗ, ನ-ಆಗುವು. ೫

ಶಿವರೂಪತಯಾ ಸರ್ವಂ ಯಸ್ಯ ಭಾತಿ ಸ್ವಭಾವತಃ
ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಃ ಸಮಾಚಾರಸ್ತಸ್ಯ ಚಾರ್ಚಾ ಹಿ ಶೂಲಿನಃ

ಟೀ. ಯಸ್ಯ-ಆವಾತಂಗೆ, ಸ್ವಭಾವತಃ-ಸ್ವಭಾವದಿಂದವೆ, ಶಿವರೂಪತಯಾ-
ಶಿವರೂಪವಹುದಜಿಂದವೇ ಶಿವರೂಪವಾಗಿ, ಸರ್ವಂ-ಸಮಸ್ತವು, ಭಾತಿ-ತೋರು
ತ್ತಿಹುದು, ತಸ್ಯ-ಆತನ. ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಃ ಸಮಾಚಾರಶ್ಚ-ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರದಿಂದ ಆಚರಿ
ಸುತ್ತಿಹುದು, ಶೂಲಿನಃ-ಸದಾಶಿವನ, ಅರ್ಚಾ ಹಿ-ಪೂಜೆಯಲಾ ! ೬

ಏವಮರ್ಚನಮೀಶಸ್ಯ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರನಿಬಂಧನಾತ್
ಭವತ್ಯೇ ನ ಸಂದೇಹಃ ಶಿವೋಹಮಿತಿ ವೇದನಾತ್

ಟೀ. ಏವಂ-ಈ ಪರಿಯಿಂದ, ಅಹಂ-ನಾನು, ಶಿವಮಿತಿ-ಶಿವನೆಂದು,
ವೇದನಾತ್-ಅಜಿವುದಜಿಂದ, ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರನಿಬಂಧನಾತ್-ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯ ಆಚರ
ಣೆಯನು ರಚಿಸುತ್ತಿಹನೆ, ಈಶಸ್ಯ-ಶಿವನ, ಅರ್ಚನಂ-ಪೂಜೆ, ಭವತಿ-ಆಗುತ್ತಿ
ಹುದು, ಸಂದೇಹಃ-ಸಂದೇಹವು, ನ-ಇಲ್ಲ. ೭

ಅಹಮಿತಿ ಶಿವ ಏವ ಸತ್ಯಚಿದ್ಧನಃ ಸ್ಫುರತಿ ತದಾ ವೃಥಗಸ್ತಿ ಸೈವ ವಸ್ತು
ಇದಮಿತಿ ವಪುಷಾ ಚ ತೇನ ಬಂಧನಂ ನ ಹಿ ಶರಣಸ್ಯ ವಿಮೋಚನಂ ನ
ಕಿಂಚಿತ್

ಟೀ. ಅಹಮಿತಿ-ನಾನೆಂದು, ಸತ್ಯಚಿದ್ಧನ-ಸಚ್ಚಿದಾನಂದಗಳ ಘಟ್ಟಿಯವು,
ಶಿವ ಏವ-ಶಿವನೆಯಾಗಿ, ತದಾ-ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಸ್ಫುರತಿ-ತೋರುತ್ತಿಹನು, ವೃಥಕಾ-
ಬೇಜಾರಾದ, ವಸ್ತು-ಪದಾರ್ಥವು, ಸೈವ ಇಲ್ಲವೆ ಇಹುದು, ಶರಣಸ್ಯ-ಶರಣಂಗೆ,
ತೇನ ವಪುಷಾ-ಆ ದೇಹದಿಂದ. ಇದಮಿತಿ-ಇದೆಯೆಂದು ಎಂಬ, ಬಂಧನಂ-ಬಂಧ
ನವು, ನ ಹಿ-ಇಲ್ಲ. ವಿಮೋಚನಂ-ಬಂಧವೋಚನವು, ಕಿಂಚಿತ್-ಏವುಚ್ಚಿ, ನ-ಇಲ್ಲ. ೮

ಬಂಧಮುಕ್ತೋರಭಾವೇ ಹಿ ಭಕ್ತಿರುಕ್ತಾ ನಿರರ್ಗಲಾ
ನ ಬಂಧೇ ವೋಚನೇ ಚಾಪಿ ನ ತಯೋಶ್ಚ ಸಮುಚ್ಚಯೇ

ಟೀ. ಹಿ - ಅವುದಾನೆಂದು ಕಾರಣವಾಗಿ, ಬಂಧಮುಕ್ತೋಃ-ಬಂಧವೋ
ಕ್ತಂಗಳ, ಅಭಾವೇ ಹಿ - ಇಲ್ಲದಿಹಲ್ಲಿಯೆ, ನಿರರ್ಗಲಾ - ಪ್ರತಿಬಂಧವಿಲ್ಲದಿಹಂಥಾ,

ಭಕ್ತಿಃ-ಭಕ್ತಿಯು, ಉಕ್ತಾ-ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು, ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಭಕ್ತಿ, ಬಂಧೇ-ಬಂಧನ
ದಲ್ಲಿಯೂ, ನ - ಇಲ್ಲ, ಮೋಚನೇ ಚಾಪಿ - ಮೋಚನೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ನ - ಇಲ್ಲ,
ತಯೋಃ - ಆ ಬಂಧಮೋಕ್ಷಗಳ, ಸಮುಚ್ಚಯೇ-ಕೂಡಿದಲ್ಲಿಯೂ, ನ-ಇಲ್ಲ. ೯

ನ ಯೋಗೋ ನ ತಪೋ ನಾರ್ಚಾಕ್ರಮಃ ಕೋಽಪಿ ನ ವಿದ್ಯತೇ
ಅಮಾಯೇ ಶಿವಮಾರ್ಗೇಸ್ಥಿನ್ ಭಕ್ತಿರೇಕಾ ಪ್ರಶಸ್ಯತೇ

ಟೀ. ಅಮಾಯೇ-ಮಾಯೆಯಿಲ್ಲದಂಥಾ, ಅಸ್ಥಿನ್-ಈ, ಶಿವಮಾರ್ಗೇ-
ಶಿವಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ, ಯೋಗಃ-ಯೋಗವು, ನ ವಿದ್ಯತೇ - ಉಂಟಾಗುತ್ತಿರದು, ತಪಃ -
ತಪಸ್ಸು, ನ ವಿದ್ಯತೇ-ಇಲ್ಲ, ಕೋಽಪಿ - ಒಂದು, ಕ್ರಮಃ - ಕ್ರಮವು, ನ ವಿದ್ಯತೇ -
ಉಂಟಾಗುತ್ತಿರದು, ಭಕ್ತಿಃ-ಭಕ್ತಿಯೂ, ಏಕಾ-ಒಂದೇ, ಪ್ರಶಸ್ಯತೇ-ಕೊಂಡಾಡಲ್ಪ
ಡುತ್ತಿಹುದು. ೧೦

ಜ್ಞಾನಾದೇವ ಹಿ ಮೋಕ್ಷಸ್ವ್ಯಾನೋಕ್ತಾದುಪರಿ ಶಾಂಭವೀ
ಭಕ್ತಿಃ ಪರತರಾ ಭಾತಿ ಸ್ವತಂತ್ರಾ ನಿಜಲೀಲಯಾ

ಟೀ. ಜ್ಞಾನಾದೇವ-ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನದಿಂದವೇ, ಮೋಕ್ಷಃ-ಕರ್ಮಬಂಧನ
ಮೋಕ್ಷವು, ಸ್ಯಾತ್-ಅಹುದು, ಮೋಕ್ಷಾತ್-ಮೋಕ್ಷಕ್ಕಿಂದವು, ಉಪರಿ-ಮೇಲೆ,
ಪರತರಾ-ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ, ಸ್ವತಂತ್ರಾ-ತನ್ನಾರ್ಥವಿಲ್ಲದ. ಶಾಂಭವೀ-ಶಿವಸಂಬಂಧಿ
ನಿಯಾದ, ಭಕ್ತಿಃ-ಭಕ್ತಿಯು, ನಿಜಲೀಲಯಾ-ತನ್ನ ಲೀಲೆಯಿಂದ, ಭಾತಿ-ತೋರು
ತ್ತಿಹುದು. ೧೧

ಧರ್ಮಾದಿಪುರುಷಾರ್ಥಾನಾಂ ಚತುರ್ಣಾಂ ಪರತಃ ಪರಾ
ಪಂಚಮಃ ಪುರುಷಾರ್ಥೋ ಹಿ ಭಕ್ತಿಃ ಶೈವೀ ಸನಾತನೀ

ಟೀ. ಚತುರ್ಣಾಂ - ನಾಲ್ಕಾದಂಥಾ, ಧರ್ಮಾದಿಪುರುಷಾರ್ಥಾನಾಂ -
ಧರ್ಮ ಮೊದಲಾದ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳ, ಪರತಃ-ಮೇಲೆ, ಪರಃ-ನುತ್ತೊಂದಾದ,
ಪಂಚಮಃ-ಐದನೆಯದಾದ, ಪುರುಷಾರ್ಥಃ-ಪುರುಷಾರ್ಥವು, ಸನಾತನೀ-ನಿತ್ಯವಾದ
ಶಿವಸಂಬಂಧಿನಿಯಾದ, ಭಕ್ತಿಃ-ಭಕ್ತಿಯಲಾ. ೧೨

ಅತಃ ಪರಾಭಕ್ತಿವಿಲಾಸವೈಭವೇ ಸದಾಶಿನಾದ್ವೈತಪರಾಯಣಃ ಸ್ವಯಂ
ಪ್ರಸಾದಮಾಸಾಧ್ಯ ನಿಜೈಕ್ಯಸೌಖ್ಯದಂ ಸ್ವಮೇವ ಗಾಯನ್ವಿಚರೇತ್

ಸ್ವಲೀಲಯಾ

ಟೀ. ಅತಃ - ಅದುಕಾರಣವಾಗಿ, ಪರಾಭಕ್ತಿವಿಲಾಸವೈಭವೇ-ಪರಾ-ಪರಿ
ಯೆಂಬ. ಭಕ್ತಿ-ಭಕ್ತಿಯು, ವಿಲಾಸವೈಭವೇ-ವಿಭುತ್ವದಲ್ಲಿ, ಸ್ವಯಂ-ತಾನು, ಸದಾ-
ಎಲ್ಲಾಗಳು, ಶಿವಾದ್ವೈತಪರಾಯಣಃ-ಶಿವನ ಅದ್ವೈತದಲ್ಲಿ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಉಚ್ಚಾತ
ನಾಗಿ, ನಿತ್ಯೈಕೈಸೌಖ್ಯದಂ-ನಿಜ-ತನ್ನ, ಐಕ್ಯ-ಏಕತ್ವವೆಂಬ, ಸೌಖ್ಯದಂ-ಸುಖವನು
ಕೊಡುವಂಥಾ, ಪ್ರಸಾದಂ-ಪ್ರಸಾದವನು, ಆಸಾದ್ಯ-ಎಯ್ವಿ, ಸ್ವಮೇವ-ತನ್ನನೇ,
ಗಾಯನ್-ಹೇಳುತ್ತಲು, ಸ್ವಲೀಲಯಾ-ತನ್ನ ಲೀಲೆಯಿಂದ, ವಿಚರೇತ್-ಚರಿಸು
ವುದು.

೧೩

ಸ್ವಲೀಲಾನಂದಭಕ್ತಿಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ವಚನ :

ವ. ಪೂಜೆಯುಳ್ಳನ್ನಕ್ಕೆ ಲಿಂಗವ ಹಾಡಿದೆ ! ಮಾಟವುಳ್ಳನ್ನಕ್ಕೆ ಜಂಗಮವ
ಹಾಡಿದೆ ! ಜಹ್ನೆಯುಳ್ಳನ್ನಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಾದವ ಹಾಡಿದೆ ! ಈ ತ್ರಿವಿಧ
ನಾಸ್ತಿಯಾದ ಒಳಿಕ ಎನ್ನ ನಾ ಹಾಡಿಕೊಂಡ ಕಾಣಾ ಕೂಡಲಸಂಗಮ
ದೇವಾ !!

ಟೀ. ಸತ್ತು ಚಿತ್ತಾನಂದವಸ್ತು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದವೇ ತನ್ನ ನಿಜ
ನಂದಜಿವು. ಆ ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆ ತನು ಮನ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನರ್ಪಿಸುವ
ನ್ನಕ್ಕೆ ಶರಣನ ಅಜಿವಿಗೆ ಕ್ರಿಯಾರ್ಥೇದಚಿಂತನೆಮೋಜುತ್ತಿದ್ದಿತ್ತು. ಆ ತನು ಮನ
ಪ್ರಾಣಗಳ ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿ, ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದ
ಮೊಳ್ಳಕ್ಕವಾದ್ವಿ ಅಜಿವಿನ ಭೇದಚಿಂತನೆಯಳಿದು ಶರಣನಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ
ರ್ದನು. ಅಂತು ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದ್ದ ಶರಣನು ಮಾಡುತ್ತಿರ್ಪ ಕ್ರಿಯೆಯೆಲ್ಲವು ತನ್ನ
ತಾನರ್ಚಿಸಿಕೊಂಬ ಸ್ವಲೀಲಾನಂದಭಕ್ತಿಯೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೧

ವ. ಮಾಡಿ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಬವೆರಡಜಿ ನಿಲಕಡೆ ಒಂದೇ. ಗುರು ಒಂದೇ,
ಲಿಂಗವೊಂದೇ. ಜಂಗಮವೊಂದೇ, ಪ್ರಸಾದವೊಂದೇ. ಒಂದಾದಲ್ಲಿ
ಎರಡಾಗಿ ಮಾಡುವ ಭಕ್ತ ನೀನೇ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ !

ಟೀ. ಒಂದೆಯಾಗಿದ್ದ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ತಾನೆ ತನ್ನ ಸ್ವಲೀಲಾನಂದದಿಂದ
ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದವೆಂಬ ಚತುರ್ವಿಧವಾಗಿ, ಆ ಚತುರ್ವಿಧಕ್ಕೆ
ಭಕ್ತಿಯು ಮಾಡುವ ಭಕ್ತ ತಾನೆಯಾಗಿ, ತನ್ನ ತಾನರ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಶಿವ ತಾನೆ
ಎಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

ವ. ಭಕ್ತಂಗೆ ಉತ್ಪತ್ಯವಿಲ್ಲವಾಗಿ ಸ್ಥಿತಿಯಿಲ್ಲ. ಸ್ಥಿತಿಯಿಲ್ಲವಾಗಿ ಲಯವಿಲ್ಲ. ಲಯವಿಲ್ಲವಾಗಿ ದೇಹನಾಮಪ್ರವರ್ತನೆಯಿಲ್ಲ. ಇವಾವೂ ಇಲ್ಲದ ಕಾರಣ ನಿಮ್ಮ ಶರಣನಂಗ ಬಚ್ಚಬಿಡು ಬಯಲು ಗೊಣ್ಣೆ ಶ್ವರಾ !

ಟೀ. ಪೂಜ್ಯ ಪೂಜಕನಾದ ಲಿಂಗಾಂಗವೆರಡೂ ಒಂದೇ ವಸ್ತುವೆಂದಿಹುದು ಭೇದವಳಿದ ಕೂಟವೀಗ ಭಕ್ತಿ. ಅಂತು ಭೇದವಳಿದು ತಾನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿವು ಸದ್ಭಕ್ತಂಗೆ ಉತ್ಪತ್ಯ ಸ್ಥಿತಿ ಲಯವಿಲ್ಲವಾಗಿ ದೇಹವಿಡಿದಿದ್ದು ದೇಹವಾಸನೆಯಿಲ್ಲ. ಆ ಶರಣನ ಅಂಗವೆಲ್ಲಾ ಬಚ್ಚಬಿಡು ಲಿಂಗವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೩

ವ. ಶರಣ ಮೂರ್ತನಲ್ಲ, ಅಮೂರ್ತನಲ್ಲ. ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಸಂಚಿತ. ಪ್ರಾಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದಸಂಹರಣೆ. ಪ್ರಸಾದದಲ್ಲಿ ಕಾಯಾಶ್ರಿತನು. ಲೋಕಲೌಕಿಕಪ್ರಕಾರದುದಯನಲ್ಲ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ.

ಟೀ. ಸಾಕಾರವಾಗಿವು ಒದ್ದಜೀವನಲ್ಲ ಶರಣ. ಏನೂ ಇಲ್ಲದ ನಿರಾಕಾರವಾಗಿವು ಶೂನ್ಯನಲ್ಲ ಶರಣ. ಅಖಂಡಚೈತನ್ಯವಾಗಿವು ಆ ಲಿಂಗದ ತದಂಶವೇ ಪ್ರಾಣವಾಗಿ ಉದಯಿಸಿದ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಶರಣ ಮೂರ್ತನಲ್ಲ, ಅಮೂರ್ತನಲ್ಲ. ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಸಂಚಿತ ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಶಿವಾಂಶಿಕನಾದ ಶರಣನ ಪ್ರಾಣವು ತನ್ನ ನಿಜವು ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪವ ಬಿಡದೆ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಶರಣರೂಪಾಯಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಪ್ರಾಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದಸಂಹರಣೆ ' ಯೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಶರಣ ತನ್ನ ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪವ ಬಿಡದೆ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ದೇಹವನಾಶ್ರಯಿಸಿ ತನ್ನ ತಾನರ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳತ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿವು ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಪ್ರಸಾದದಲ್ಲಿ ಕಾಯಾಶ್ರಿತನು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಶಿವನ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದಾದ ಜಗದುತ್ಪತ್ಯದಂತಲ್ಲ ಶರಣನುತ್ಪತ್ಯವೆಂಬುದೀಗ ' ಲೋಕಲೌಕಿಕಪ್ರಕಾರದುದಯನಲ್ಲ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣನೆಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ.

೪

ವ. ಅನಾಯಸದಿಂದ ಮನೆಯ ಮಾಡಿ, ನಿರಾಯಸದಿಂದ ಪರಮಸುಖ. ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ರೂಪಾಧಿಕ, ಸೋಡುವಲ್ಲಿ ನೋಟಿ ಘನ. ಇಂತು ಸಹಜಸಂಗಿಯ ನಿಲವಿನ ಪರಿ ಉದಕಮೊಳಗಣ ಬಿಂದು ಉದಯ ರತ್ನದಂತೆ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣನ ಪರಿ ಬೇಟಿ.

ಟೀ. ಮಹಾಘನಲಿಂಗವು ತನ್ನ ತಾನರ್ಚಿಸಿಕೊಂಬ ಲೀಲಾವಿಲಾಸದಿಂದ ದೇಹವೆಂಬ ಮನೆಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಶರಣರೂಪಾಗಿ, ತನ್ನ ನಿಜಸ್ವರೂಪವನೆ ಸಾಕಾರವ ಮಾಡಿ ಕರಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿಗೊಳಿಸಿ, ತನ್ನ ತಾನರ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳತ ಆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿದೆ ಅಖಂಡಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತ, ತನ್ನ ಶಿವತ್ವದ ಘನಸುಖವ ಹಿಂಗದೆ ಸುಖಿಸುತ್ತಿವು ಶರಣನು. ಅಂತಿವು ಶರಣನ ಇರವಿನ ಪರಿ ಎಂತೆಂದಡೆ : ಉದಯಕಾಲದ ಸೂರ್ಯನ ತೇಜ ಜಲಬಿಂದುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿ ಬೆಳಗಿ ತೋರುತ್ತಿದ್ದು, ಆ ಜಲಬಿಂದುಗಳಲ್ಲಿ ಆ ತೇಜ ನಿರ್ಲೇಪಕವಾಗಿವಂತೆ ಶರಣ ದೇಹವಿಡಿದಿದ್ದು ದೇಹಿಯಲ್ಲದೆ ನಿರ್ಲೇಪಕನಾಗಿವು ಶರಣನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೫

ವ. ಶರಣ ದೃಷ್ಟಾದೃಷ್ಟ ಕಾಣಯ್ಯಾ ! ಮುಟ್ಟದೆ ಮುಟ್ಟುವನಯ್ಯಾ !
ಆಗಿನ ಆಗು ಕಾಣಯ್ಯಾ ! ಭೇದದ ಭೇದ ಕಾಣಯ್ಯಾ ! ಅಜುಹಿನ
ಅಜುಹು ಕಾಣಯ್ಯಾ ! ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಹಿಂಗದ ಬಿಂದು ಕೂಡಲಚೆನ್ನ
ಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣನಯ್ಯಾ !!

ಟೀ. ಶರಣನು ತಾನೇ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವಾಗಿ, ತಾನೇ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವಾಗಿ ತನ್ನ ತಾನರ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಹನೆಂಬುದೀಗ ' ಶರಣ ದೃಷ್ಟಾದೃಷ್ಟ ಕಾಣಯ್ಯಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಶರಣ ಸಕಲ ವಿಷಯಪದಾರ್ಥಗಳ ಜೀವನಾಗಿ ಮುಟ್ಟುವ ನಲ್ಲ. ಶರಣ ಲಿಂಗವಾಗಿ ಮುಟ್ಟಿ ನಿರ್ಲೇಪಿಯಾಗಿಹನೆಂಬುದೀಗ ' ಮುಟ್ಟದೆ ಮುಟ್ಟುವನಯ್ಯಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಸಕಲಫಲಭೋಗಂಗಳೆಲ್ಲವೂ ಚೇಗಿ ಯನುಳ್ಳವು. ನಿತ್ಯವಾದ ಆಗಿನ ಮುಕ್ತಿಸ್ವರೂಪು. ಆ ಮುಕ್ತಿಸ್ವರೂಪವೇ ಶರಣ ನೆಂಬುದೀಗ ' ಆಗಿನ ಆಗು ಕಾಣಯ್ಯಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಸಕಲ ಜಗತ್ ಪ್ರಪಂಚಿನ ಒಳಗಿದ್ದು ಹೊದ್ದಿಯೂ ಹೊದ್ದದೆಯಿವುದೀಗ ಬ್ರಹ್ಮದ ಭೇದ. ಅಂತವು ಭೇದವನುಳ್ಳ ಆ ಬ್ರಹ್ಮವು ತಾನೆ ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಭೇದದ ಭೇದ ಕಾಣಯ್ಯಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ತನ್ನನೆಲ್ಲಾ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಯಾಗಿ ಕಂಡಹಿದು ಭಿನ್ನದೋಷದೆಯಿವುದೀಗ ಅಜುಹು. ಅಂತವು ಅಖಂಡಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನು ಶರಣ ನೆಂಬುದೀಗ ' ಅಜುಹಿನ ಅಜುಹು ಕಾಣಯ್ಯಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಮಹಾ ಘನಲಿಂಗದ ಚಿತ್ ಪ್ರಭಾಂಗವೆಂಬುದೀಗ ಚಿದ್ವಿಂದು. ಅಂತು ಲಿಂಗದಂಗವಾಗಿ ಹಿಂಗಲಿಲ್ಲದೆಯಿವು ಚಿದ್ವಿಂದು ತಾನೆ ಲಿಂಗವ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಶರಣರೂಪಾಯಿ ತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಹಿಂಗದ ಬಿಂದು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಂಗನ ಬಸವಣ್ಣನಯ್ಯಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ.

೬

ವ. ಸಮರತಿ ಸಮಕಳಿ ಸಮಸುಖ ಸ್ವಾನುಭಾವ ಹಿರಿದುಕಿಱಿದಾದುದು
ನಾರೂ ಅಱಿಯರು. ಪಾಪಾಣಪರೀಕ್ಷೆವಂತನಂತೆ ಕೂಡಲಸಂಗಮ
ದೇವಯ್ಯಾ, ಗುರುಕರುಣವುಳ್ಳವರ ನಿಜವಿಂತುಟು.

ಟೀ. ಅಖಂಡ ಚಿದಾನಂದಸುಖರತಿಕಳಾಪರಿಪೂರ್ಣಸ್ವರೂಪನಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು
ಕುಂದಿಲ್ಲದೆಯಿದ್ದ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವು ತನ್ನ ಸ್ವಭಾವದಿಂದವೆ ತನ್ನ ತಾನರ್ಚಿಸಿ
ಕೊಂಬ ಲೀಲಾವಿಲಾಸದೋಷಿ, ಲಿಂಗವು ಶರಣನೆಂಬ ಹಿರಿದು ಕಿಱಿದಾಯಿತ್ತು.
ಅಂತು ಹಿರಿದು ಕಿಱಿದಾದುದು ಒಂದೇ ವಸ್ತುವೆಂದು ಶರಣ ತನ್ನ ನಿಜವ ಗುರು
ಕರುಣದಿಂದಱಿದು, ಶರಣನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯೆಂದು ತನ್ನ ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪವ ತಾನೆ
ಅರ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಹನು. ಅಂತಪ್ಪ ಶರಣನ ಚಾರಿತ್ರವ ಇತರ ಮಾರ್ಗಗಳಾರೂ
ಅಱಿಯರು. ಅದು ಹೇಗೆಂದಡೆ : ರತ್ನಪಾಪಾಣದ ತೇಜ ಕಾಂತಿ ಎಲ್ಲಾ
ಪಾಪಾಣಗಳಿಗಿಲ್ಲದಂತೆ. ಅಂತಪ್ಪ ರತ್ನಪಾಪಾಣದ ಜಾತಿ ಕಲೆಗಳನಱಿವ
ದೃಷ್ಟಿವಾಳಿಕೆಯೂ ಒಬ್ಬಂಗಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲರಿಗೆಯೂ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಶರಣನ ಜ್ಞಾನಚಾರಿತ್ರ
ವಾರಿಗೆಯೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

ವ. ಹಸಿವಿನ ಪ್ರೇಮಕ್ಕಾಗಿ ಹುಸಿದು ಮಜ್ಜನಕ್ಕೆಱಿವರು. ದೇವರಿಲ್ಲ,
ಭಕ್ತರಿಲ್ಲ. ನಾನೂ ಇಲ್ಲ, ನಿಮತ್ತೆ ನೀನೂ ಇಲ್ಲ. ಗೊಹೇಶ್ವರಾ,
ಗೊಹೇಶ್ವರಾ, ಪೂಜಿಸುವವರೂ ಇಲ್ಲ, ಪೂಜೆಗೊಂಬವರೂ ಇಲ್ಲ !!

ಟೀ. ಮಹಾಘನಲಿಂಗವು ತನ್ನ ತಾನರ್ಚಿಸಿಕೊಂಬ ಜ್ಞಾನಾಪ್ಯಾಯನ
ದೋಷಿ, ಶರಣರೂಪಾಗಿ ತನ್ನ ತಾನರ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಹನು. ಅಂತು ತನ್ನ ತಾನ
ರ್ಚಿಸಿಕೊಂಬ ಪೂಜಾಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ಫಲವಿಲ್ಲ, ಪದವಿಲ್ಲ. ಪದವಿಲ್ಲಾಗಿ ಆ ಶರಣ
ಮಾಡುವ ಪೂಜಾಕ್ರಿಯೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಹುಸಿಕ್ರೀ. ಅಂತು ದೇವ ಭಕ್ತ, ಪೂಜ್ಯ ಪೂಜಕ
ನೆಂಬ ಎರಡಿಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗವೆ ಶರಣನಾಗಿ, ತನ್ನ ಸ್ವಲೀಲೆಯಿಂದ ತನ್ನ ತಾನರ್ಚಿಸಿ
ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಹನಾಗಿ ಶರಣನ ಪೂಜಾ ಜ್ಞಾನ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಬದ್ಧವಲ್ಲ, ಹುಸಿ ಎಂಬುದೀ
ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

ವ. ಶರಣ ದೃಷ್ಟಾದೃಷ್ಟವನಱಿಯನು. ಸಾವಯ ನಿರವಯನೆಂದೂ
ಉಪಮಿಸನು. ಶರಣ ತಾನು ಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಿ ಭಾವರಹಿತನು.
ವಿಕೃತವೇಷದಿಂದ ಸುಕೃತವ ಜೋಡಿಸುವನಲ್ಲ ಶರಣನು. ಪ್ರಕೃತಿ

ಗುಣವಿಡಿದು ಮೂರ್ತಿಯಾದ ಉಪಜೀವಿ ತಾನಲ್ಲ. ಕೂಡಲಚೆನ್ನ ಸಂಗನ ಶರಣ ಸಾರಾಯಸನುಮತನು.

ಟೀ. ಶರಣ ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವೆಂದು ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಅಜ್ಞಾನನಲ್ಲ. ಶರಣ ತಾನೆಲ್ಲ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿವುನೆಂಬುದೀಗ 'ಶರಣ ದೃಷ್ಟಾದೃಷ್ಟವ ನಜ್ಞಯನು' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಸಾವಯವೆಂದರೆ ಜೀವಾತ್ಮನು, ನಿರವಯವೆಂದಡೆ ಪರಮಾತ್ಮನು. ಅಂತವು ಜೀವ ಪರಮರ ಯೋಗದ ಎಣಿಕೆಯ ಲೆಕ್ಕಿಸು ವನಲ್ಲ ಶರಣ. ತಾನೆಲ್ಲ ಚಿತ್ರಪರಮಲಿಂಗವೆಯಾಗಿವುನು ಎಂಬುದೀಗ 'ಸಾವಯವ ನಿರವಯವನೆಂದೂ ಉಪಮಿಸನು' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಶರಣನು ತಾನೇ ಸ್ವತಂತ್ರ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿವುನಾಗಿ, ಶರಣನೆಗೆ ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಭಾವಿಸಿಹೆನೆಂಬ ಭಾವ ವಿಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ 'ಶರಣ ತಾನು ಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಿ ಭಾವರಹಿತನು' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ತಪೋವೇಷ ಮೊದಲಾದ ವೇಷಗಳ ತಾಳಿ, ಮೋಕ್ಷವ ಸಾಧಿಸಿಹೆನೆಂಬ ಬದ್ಧನಲ್ಲ. ಶರಣ ತಾನೆ ಮುಕ್ತಿಸ್ವರೂಪನೆಂಬುದೀಗ 'ವಿಕ್ರತವೇಷದಿಂದ ಸುಕ್ರತವ ಜೋದಿಸುವನಲ್ಲ ಶರಣ' ನೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಪ್ರಕೃತಿಯೆಂದಡೆ ಮಾಯಾಶಕ್ತಿ. ಅಂತವು ಮಾಯಾಮಜವೆಯಿಂದ ತನ್ನ ನಿಜವ ಮಹಿದು, ದೇಹಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬರುತ್ತಿಹ ಜೀವನಲ್ಲ ಶರಣನು. ಮತ್ತೆಂತೆಂದಡೆ : ಮಾಯಾವಿರಹಿತವಾಗಿವು ಬಚ್ಚುಬಹಿಯ ಅಖಂಡಜ್ಞಾನಾನಂದಸ್ವರೂಪಾದ ಲಿಂಗವೇ ಶರಣನಾದನೆಂಬುದೀಗ 'ಪ್ರಕೃತಿಗುಣವಿಡಿದು ಮೂರ್ತಿಯಾದ ಉಪಜೀವಿ ತಾನಲ್ಲ. ಕೂಡಲಚೆನ್ನ ಸಂಗನ ಶರಣನು ಸಾರಾಯಸನುಮತನು' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೯

ವ. ಸಂಗವಿಡಿದಂತೆ ಸಂಗವಿಡಿದು ನೋಡದಿರಯ್ಯಾ ! ಶರಣ ಸಂಗಸೂ ತಕಿಯಲ್ಲ ನೋಡಯ್ಯಾ ! ಲಿಂಗಪರೀಕ್ಷಿತ ಸಂಗವಂತನೆಂದೆನ್ನದಿ ರಯ್ಯಾ ! ಶರಣ ಮನ ಬಂದಂತೆ ಮಾಡುವ. ಅಜ್ಞಾನ ಸಕಲಾಗಮಾ ಚಾರ್ಯನವು ನೋಡಯ್ಯಾ ! ಮಿಂಚಿನ ಗೊಂಚಲಂತೆ ಮುಂದೆ ರೂಪಾಗಿ ತೊಲುುತ್ತಿವುದು ! ಹಿಂದೆ ನೋಡಲು ಬಯಲಾಗಿರುತ್ತಿ ವುದು ! ಶರಣನೊಡಲುಗೊಂಡಡೆ ಸಾಮಾನ್ಯನೇ ? ಪ್ರಕೃತಿಗುಣ ಭಿನ್ನಭಾವಿಯಲ್ಲ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣನ ಪರಿ ಬೇಜ್ಞ.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೧೦

ವ. ಕುಲದೊಳಗೆ ಹುಟ್ಟಿ ಕುಲವ ಬೆರಸದೆ ತಮ್ಮ ನಿಲವ ಬಲಿದಿವುನರು ಇನ್ನಾರು ಹೇಳಾ ? ಹಬ್ಬಿದ ಮೂಲು ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಮನವ ಹಬ್ಬ

ಲೀಯದೆ ಲಿಂಗ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಸವೆಸಿ ಸ್ವಯಲಿಂಗವಪ್ಪವರಿನ್ನಾರು ಹೇಳಾ ? ಸ್ವಯೋ ಲಿಂಗ, ಸ್ವಯೋ ಶರಣ, ಸ್ವಯೋ ಭೋಗವೆಂದು ದಾಗಿ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣನ ನಿಲವಿಗೆ ನಮೋ ನಮೋ ಎಂಬೆನು!

ಟೀ. ದೇಹಿಗಳೊಳಗೆ ದೇಹವಿಡಿದು ಹುಟ್ಟಿ ಜೀವನಾಗದೆ ತನ್ನ ಶಿವತ್ವದ ಇರವ ಬಲಿದುಕೊಂಡಿವ್ವನು ಶರಣನಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾರೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ 'ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಕುಲವ ಬೆರಸದೆ ತಮ್ಮ ನಿಲವ ಬಲಿದಿವ್ವವರಿನ್ನಾರು ಹೇಳಾ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃಥ. ಹೊನ್ನ ಹೆಣ್ಣು ಮಣ್ಣೆಂಬ ತ್ರಿವಿಧ ಅಹಂಮಮತೆಗಳಿಗ ಜಗವೆಲ್ಲವ ಸುತ್ತಿ ಹಬ್ಬಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿಹ ಪರ್ವತಗಳು. ಅಂತಪ್ಪ ತ್ರಿವಿಧ ಅಹಂಮಮತೆ ಗಳ ಶರಣ ತನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಲೀಯದೆ, ಆ ಹೊನ್ನ ಹೆಣ್ಣು ಮಣ್ಣುಗಳ ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮಕ್ಕರ್ಪಿಸಿ ತಾನೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿಪ್ಪುದು ಶರಣಂಗೆಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾ ರಿಗೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದೀಗ 'ಹಬ್ಬಿದ ಮೂಳು ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಮನವ ಹಬ್ಬಲೀಯದೆ ಲಿಂಗಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿ, ಸ್ವಯಲಿಂಗವಪ್ಪವರಿನ್ನಾರು ಹೇಳಾ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃಥ. ಮಹಾಘನವಸ್ತು ತಾನೇ ಲಿಂಗವಾಗಿ, ತಾನೇ ಶರಣನಾಗಿ, ತಾನೇ ಉಭ ಯದ ಸಂಗಸುಖಭೋಗವ್ವ ತಾನೆಯಾಗಿ ಭೋಗಿಸುತ್ತಿವ್ವನು ಶಿವನು. ಅಂತಾಗಿ ಶಿವಶರಣರಿಗೆ ಶರಣವೊಕ್ಕ ವರೆಲ್ಲರೂ ಮುಕ್ತರೆಂಬುದೀಗ 'ಸ್ವಯೋ ಲಿಂಗ, ಸ್ವಯೋ ಶರಣ, ಸ್ವಯೋ ಭೋಗವೆಂದುದಾಗಿ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಸಂಗನ ಬಸವಣ್ಣನ ನಿಲವಿಗೆ ನಮೋ ನಮೋ ಎಂಬೆನೆ'ಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃಥ. ೧೧

ವ. ಲಿಂಗಗಂಭೀರ ನಿಸ್ಸಂಗಿಯ ಸಂಗವ ನಾನೇನೆಂಬೆನಯ್ಯಾ ! ಪರಮಾ ಧ್ಯದಿಂದ ಗಮಿಸುವ ಗಮನವ ನಾನೇನೆಂಬೆನಯ್ಯಾ ! ಕೂಡಲ ಸಂಗನ ಶರಣರು ಕಾಯವ ನೆವದಿಂದಲರ್ಪಿಸುವ ಬೆಡಗ ನಾನೇ ನೆಂಬೆನಯ್ಯಾ !!

ಟೀ. ಅಖಂಡಪರಿಪೂರ್ಣ ಚಿತ್ ಪರಮಲಿಂಗವು ಮಾಯಾದೇಹಸಂಸಾರ ಸಂಗವಿಲ್ಲದೆಯಿದ್ದು ತನ್ನ ತಾನರ್ಚಿಸಿಕೊಂಬ ಲೀಲಾಲಿಲಾಸದಿಂದ ಶರಣರೂಪಾಗಿ ದೇಹಸಂಗವಿಡಿದಿದ್ದು, ಆ ದೇಹವಾಸನೆಯ ಹೊದ್ದದೆ ಇವ್ವ ಶರಣರ ಪರಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವೆಂಬುದೀಗ 'ಲಿಂಗಗಂಭೀರ ನಿಸ್ಸಂಗಿಯ ಸಂಗವ ನಾನೇನೆಂಬೆನಯ್ಯಾ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೃಥ. ಅಂತು ಚಿತ್ತರಮಲಿಂಗವು ತಾನೇ ಶರಣನಾಗಿ ತನ್ನ ತಾನ ರ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಹನು. ಅಂತು ತನ್ನ ತಾನರ್ಚಿಸಿಕೊಂಬ ಶಿವಜ್ಞಾನಾಚಾರವನುಪ

ಮಿಸಬಾರದೆಂಬುದೀಗ ' ಪರಮಾರ್ಥದಿಂದ ಗಮಿಸುವ ಗಮನವ ನಾನೇನೆಂಬೆ ನಯ್ಯಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ಅಂತು ಚಿತ್ತರಮಲಿಂಗವು ತಾನೇ ಶರಣನಾಗಿ, ತನ್ನ ತಾನರ್ಚಿಸಿಕೊಂಬ ಭಕ್ತಿಯ ನೆವದಿಂದ ದೇಹಸುಖಗಳನರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ನಿರ್ಲೇಪಿಯಾಗಿವು ಶರಣನ ಬೆಡಗು ಅಶ್ವರ್ಯವೆಂಬುದೀಗ ' ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರು ಕಾಯವ ನೆವದಿಂದಲರ್ಪಿಸುವ ಬೆಡಗ ನಾನೇನೆಂಬೆನಯ್ಯಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕೃರ್ಥ. ೧೨

ವ. ನಾ ನೀನೆಂಬ ಭೇದ ಅಂದೂ ಇಲ್ಲ, ಇಂದೂ ಇಲ್ಲ. ಸಾಲೋಕ್ಕನಲ್ಲ, ಸಾಮೀಪ್ಯನಲ್ಲ ಶರಣ. ಸಾರೂಪ್ಯನಲ್ಲ, ಸಾಯುಜ್ಯನಲ್ಲ ಶರಣ. ಸಕಾಯನಲ್ಲ, ಅಕಾಯನಲ್ಲ ಗೋಪೇಶ್ವರಲಿಂಗವು ತಾನಾಗಿ.

ಟೀ. ನಾ ನೀನೆಂಬ ದ್ವೈತವಿಲ್ಲದೆ ಒಂದೆಯಾಗಿದ ಪರವಸ್ತು ತಾನೇ ತನ್ನ ಲಿಲಾವಿಲಾಸದಿಂದ ಶರಣರೂಪಾಗಿ ತನ್ನ ತಾನರ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವುನು. ಅಂತು ವಸ್ತು ಶರಣರೂಪಾಗಿ ತನ್ನ ತಾನರ್ಚಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿಕೊಂಬಲ್ಲಿಯೂ ದ್ವೈತ ವಿಲ್ಲ. ಅಂತು ದ್ವೈತವೆಂದೂ ಇಂದೂ ಎಂದೂ ಇಲ್ಲದೆ ಒಂದೇ ವಸ್ತುವಾಗಿವು ನಾಗಿ ಶರಣನು ಚತುರ್ವಿಧ ಪದಂಗಳ ಪಡೆದಿವು ಭಿನ್ನಮುಕ್ತರೊಳಗಲ್ಲ. ಅದು ಕಾರಣ ದೇಹಿಯಾಗಿವು ಬದ್ಧನಲ್ಲ. ನಿರ್ದೇಹಿಯಾಗಿವು ಶೂನ್ಯನಲ್ಲ. ಸ್ವತಂತ್ರ ಶಿವ ತಾನೆ ಶರಣನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೧೩

ವ. ಸಕಲ ನೀಕಲನಯ್ಯಾ, ನೀಕಲ ಸಕಲನಯ್ಯಾ ! ಸಕಲನಾಗಿ ಸಂಸಾರಿ ಯಲ್ಲ. ನೀಕಲನಾಗಿ ವೈರಾಗಿಯಲ್ಲ. ಸಂಸಾರಿಯಲ್ಲದ ಸಂಗ, ವೈರಾಗಿಯಲ್ಲದ ನಿಸ್ಸಂಗ. ಇಂತೀ ಉಭಯ ಸಂಗದಿಂದ ಮಹವನೆ ಯ್ದಿವುನಾಗಿ ಕೂಡಲಜೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣನೆಂತಿದರ್ಚೇನಯ್ಯಾ?

ಟೀ. ಶರಣನು ಸಾಕಾರವಾಗಿ ದೃಶ್ಯನವು ಜೀವನಲ್ಲ. ನಿರಾಕಾರನಾಗಿ ಸಾಕಾರವ ಸೇತಿಮಾಡಿ ತೋಪದಿವನಲ್ಲ. ಶರಣ ಸಕಲ ನೀಕಲವ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ತನ್ನ ಶಿವತ್ವದ ಘನಪದವ ಬಿಡದೆ, ತನ್ನ ತಾನರ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ತನ್ನ ಸ್ವಲೀಲೆಯಲಿವು ಸ್ವತಂತ್ರ ಶಿವನು ತಾನೆ ಶರಣನು. ಅಂತವು ಶರಣನೆಂತಿದರ್ ಚೆಯೂ ಅಂತಿಂತೆನಬಾರದೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೧೪

ವ. ಇಹಪರವೆಂಬ ಇದ್ದೆಸೆಗೆ ಇದ್ದೆಸೆಯಾಗಿದನ ಪರಿ ಹೊಸತು ! ನೆಯಿ ಹತ್ತದ ನಾಲಗೆಯಂತೆ, ಹುಡಿ ಹತ್ತದ ಗಾಳಿಯಂತೆ, ಕಾಡಿಗೆ ಹತ್ತದ

ಅಲಿಯಂತೆ ಇರ್ದೆನಯ್ಯಾ ! ಸಿಮ್ಮಲಿಗೆಯ ಚೆನ್ನರಾಮನೆಂಬ ಲಿಂಗ
ದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುತ್ತ ಆಚರಿಸುತ್ತ ಆಚರಿಸದಂತಿರ್ದೆ ನೋಡಯ್ಯಾ !!

ಟೀ. ಇಹ ಪರವೆಂಬೆರಡಕ್ಕೆ ಬೇಜಿ ಎರಡು ಇಹಪರಂಗಳಾಗಿದ್ದ ಶರಣನು. ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ : ಇಹಲೋಕದ ದೇಹಿಗಳಂತಲ್ಲ, ಲಿಂಗದೇಹಿಯಾಗಿವನಾಗಿ ಶರಣನ ಇಹದ ಪರಿ ಬೇಜಾಯಿತ್ತು. ಪರಲೋಕದ ಚತುರ್ವಿಧ ವದಂಗಳ ಹೊದ್ದದೆಯಿವನು ಪರಶಿವನು ತಾನೆಯಾಗಿವನಾಗಿ ಶರಣನ ಪರದ ಪರಿ ಬೇಜಾಯಿತ್ತು. ಅಂತು ಇಹಕ್ಕೆ ಇಹ, ಪರಕ್ಕೆ ಪರವಾಗಿದ್ದ ಶರಣನ ಪರಿ ಹೊಸತು ಎಂಬುದೀಗ ' ಇಹಪರವೆಂಬ ಇದ್ದೆನೆಗೆ ಇಷ್ಟೇಯಾಗಿದ್ದನ ಪರಿ ಹೊಸತು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಶರಣನು ಇಹಪರವೆಂಬ ಜಗವ ಹೊದ್ದಿಯೂ ಹೊದ್ದದೆ ಮಹಾಘನವು ತಾನೆಯಾಗಿವನೆಯಾದೀಗ 'ನೆಯಿ ಹತ್ತದ ನಾಲಗೆಯಂತೆ, ಹುಡಿ ಹತ್ತದ ಗಾಳಿಯಂತೆ, ಕಾಡಿಗೆ ಹತ್ತದಾಲಿಯಂತೆ ಇರ್ದೆನಯ್ಯಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತು ಶರಣನೆಲ್ಲಾ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದ್ದು ತನ್ನ ಸ್ವಲೀಲೆಯಿಂದ ತನ್ನ ತಾನೆ ಭಕ್ತನಾಗಿ ಲಿಂಗಕ್ರಿಯನಾಚರಿಸುತ್ತಿವನು. ಅಂತು ಶರಣನಾಚರಿಸುವ ಕ್ರಿಯಾಚಾರವು ಫಲಪದವನೆಯುವ ಕ್ರಿಯಾಚಾರವಲ್ಲ ಎಂಬುದೀಗ ' ಸಿಮ್ಮಲಿಗೆಯ ಚೆನ್ನರಾಮನೆಂಬ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುತ್ತ ಆಚರಿಸುತ್ತ ಆಚರಿಸದಂತಿರ್ದೆನಯ್ಯಾ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೧೫

ವ. ಉಷ್ಣದ ಒಪ್ಪಿತೆಯಂತೆ, ಉರಿಯ ನೆಳಲಂತೆ, ಮಂಜನ ಮಳೆಯಂತೆ, ಬಿಸಿಲ ಕುದುರಿಯಂತೆ, ಬೆಟ್ಟದ ಶಬ್ದದಂತೆ ಸುಳಿವ ಸಿದ್ಧನೋವು ನಾಥಲಿಂಗ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ !

ಟೀ. ಉಷ್ಣದ ಗಮ್ಮಕ್ಕೆ ಬೆಮರ್ತು ಒಪ್ಪಿತ ಬೆಮರು ಭೂಮಿಯ ಒಪ್ಪಿತೆಯಂತಲ್ಲ. ಅದು ಹೇಗೆ ಹಾಂಗೆ; ಕಿಚ್ಚಿನ ಉರಿಯ ನೆಳಲು ಎಲ್ಲಾ ವೃಕ್ಷಗಳ ನೆಳಲಂತಲ್ಲ, ಅದು ಹೇಗೆ ಹಾಂಗೆ; ಮಂಜನ ಮಳೆ ಎಲ್ಲಾ ಮಳೆಗಳಂತಲ್ಲ, ಅದು ಹೇಗೆ ಹಾಂಗೆ; ಬಿಸಿಲ ಕುದುರೆ ಎಲ್ಲಾ ಕುದುರೆಗಳಂತಲ್ಲ, ಅದು ಹೇಗೆ ಹಾಂಗೆ; ಬೆಟ್ಟದ ಶಬ್ದ ಎಲ್ಲಾ ಶಬ್ದದಂತಲ್ಲ, ಅದು ಹೇಗೆ ಹಾಂಗೆ ಶರಣ ದೇಹವಿದಿದು ಚರಿಸಿದೆಯೂ ಎಲ್ಲಾ ದೇಹಿಗಳಂತೆ ದೇಹಿಯಲ್ಲ. ಶರಣನು ನಿರ್ದೇಹಿಯೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೧೬

ವ. ಹಿರಿಯರೆಂತಿವರಯ್ಯಾ ? ಅಯ್ಯಾ, ವಿಟದ ರಾಸಿಗೆ ಅವರ ಘಟಲಕ್ಷಣ. ನಿನ್ನೀಮರೆಂತಿವರಯ್ಯಾ ? ಅಯ್ಯಾ, ಸೀಮೆಗೆಡೆಗುಡದ

ಬಯಲನೊಳಕೊಂಡಿವರು. ಭಾವರೆಂತಿವರಯ್ಯಾ ? ಅಯ್ಯಾ, ಕಣ್ಣಾಲಿ ದೃಷ್ಟಿಯ ನುಂಗಿದಂತೆ. ನೀರೆಂತು ನನೆವುದೆಂದು ಬೆಸಗೊಂಡದೆ ಹೇಳುವ ಶಬ್ದದಂತಿಹುದವರ ನಿಲವು. ' ಲಿಂಗಮಧ್ಯೇ ಜಗತ್ಸರ್ವಂ ' ಲಿಂಗದಂಗ ರೇಕಣ್ಣಪ್ರಿಯನಾಗಿನಾಥನಂತಿವರು.

ಟೀ. ಮಾಯಾ ತೋಜಿಕೆಯ ಸಟೆಯೇನೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದ ಬಚ್ಚಬಜೆಯ ಮಹಾಘನವೆಂಬ ನಿಜದ ನಿಧಿಯೆಲ್ಲಾ ತಾವೆಯಾಗಿರ್ಪರು ಶರಣರು. ಅಂತಿವು ಶರಣರೇ ಹಿರಿಯರು. ಆ ಶರಣರ ದೇಹ ಆ ನಿಜದ ನಿಧಿಗೆ ಇಕ್ಕಿದ ಸುಮುದ್ರವೆ ಯಾಗಿವುದು. ಅದೆಂತೆಂದೆ : ಭಕ್ತ ಲಿಂಗದ ರಾಶಿಗೆ ಇಕ್ಕಿದ ಮಣ್ಣು ಮುದ್ರೆಯಂತೆ ಇದ್ದಿತ್ತೆಂಬುದೀಗ ' ಹಿರಿಯರೆಂತಿವರಯ್ಯಾ ? ಅಯ್ಯಾ, ದಿಟದ ರಾಶಿಗವರ ಘಟ ಲಕ್ಷಣ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ನಾಮ ಸೀಮೆಗಳಿಗೆ ಬಾರದೆ, ವಾಚ್ಯನಕ್ಕ ಗೋಚರವಾಗಿವು ಪರವಸ್ತುವೆ ತಾನಾಗಿವರು ಶರಣರು. ಅಂತಿವು ಶರಣರು ನಿಸ್ಸೀಮರೆಂಬುದೀಗ ' ನಿಸ್ಸೀಮರೆಂತಿವರಯ್ಯಾ ? ಅಯ್ಯಾ, ಸೀಮೆಗೆಡಗುಡದ ಬಯಲನೊಳಕೊಂಡಿವರೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ಕಣ್ಣಿನ ಕರಿಯಾಲಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಘನತೇಜೋದೃಕ್ಕಡಗಿ ತೋಜಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವಂತೆ ಶರಣ ಸ್ವಾನುಭಾವದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನ ವಿಲ್ಲದೆ ಅಬಂಧಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶಲಿಂಗವೇ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದಿತ್ತು. ಅಂತಿವು ಶರಣರೇ ಭಾವಸ್ವರೂಪರೆಂಬುದೀಗ ' ಭಾವರೆಂತಿವರಯ್ಯಾ ? ಅಯ್ಯಾ, ಕಣ್ಣಾಲಿ ದೃಷ್ಟಿಯ ನುಂಗಿದಂತೆ ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ನೀರೆಂತು ನನೆವುದೆಂದು ಬೆಸಗೊಂಡದೆ ಉಪ ಮಿಸಿ ಹೇಳಬಹುದೇ? ಹೇಳಬಾರದು ಹೇಗೆ ಹಾಂಗೆ, ಆ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೆಯಾ ಗಿವು ಶರಣನ ನಿಲವ ಅಂತಿಂತೆಂದು ವಚಿಸಿ ಹೇಳಬಾರದೆಂಬುದೀಗ ' ನೀರೆಂತು ನನೆವುದೆಂದು ಬೆಸಗೊಂಡದೆ ಹೇಳುವ ಶಬ್ದದಂತಿಹುದವರ ನಿಲವು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕ್ಕರ್ಥ. ಅಂತವು ಶರಣರ ನಿಲವು ಮತ್ತೆಂತೆಂದೆ : ಮಹಾಘನವಸ್ತು ತನ್ನ ತಾನರ್ಚಿಸಿಕೊಂಬ ಲೀಲಾವಿಲಾಸದಿಂದ ತನ್ನೊಳಗೆ ತಾನೆ ಲಿಂಗಾಂಗವೆರಡಾ ಯಿತ್ತು. ಅಂತಾದ ಎರಡುಜೊಳಗೆ ಅಂಗವೇ ಆತ್ಮನೆನಿಸಿ ಸಕಲತತ್ತ್ವಮಯವಾಗಿ ಜಗತ್ತಾಯಿತ್ತು. ಅಂತಾದ ಅಂಗತತ್ತ್ವಂಗಳಲ್ಲಿ ವಿಯೋಗವಿಲ್ಲದೆ, ಪ್ರಾಣಸ್ವರೂಪ ನಾಗಿ ಲಿಂಗವಿದು ಶರಣನೆನಿಸಿ ತನ್ನ ತಾನರ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ತನ್ನ ಶಿವತ್ವವೆಂದಿರ್ಪಂತೆ ಇಹನು ಶರಣನೆಂಬುದೀಗ ' ಲಿಂಗಮಧ್ಯೇ ಜಗತ್ಸರ್ವಂ ಲಿಂಗದಂಗ ರೇಕಣ್ಣ ಪ್ರಿಯನಾಗಿನಾಥನಂತಿವರು ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕರ್ಥ. ೧೭

ವ. ಕುಲವಿಲ್ಲದ ಅಕುಲನು, ಶರೀರವಿಲ್ಲದ ಸಂಬಂಧ. ಮತ್ತರವಿಲ್ಲದ ಮಹಿಮನು, ಕರ್ಮವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣಿಕನು. ಅರ್ಪಿತವಿಲ್ಲದ ಆಪ್ತಾ

ಯನಿ, ಜಂಗಮವಿಲ್ಲದ ಸಮಶೀಲನು. ಲಿಂಗವಿಲ್ಲದ ನಿರುತನು, ಪ್ರಸಾದವಿಲ್ಲದ ಪರಿಣಾಮಿ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣನು.

ಟೀ. ಗುರುಕರಜಾತನಾಗಿ ಮಲತ್ರಯಂಗಳ ಕಳೆದು, ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗ ವಾದ ಶರಣನು ದೇಹಿಯಲ್ಲ. ಜಗದ ಕುಲಾಶ್ರಮದೊಳಗಲ್ಲ. ಆ ಶರಣನು ಮನ ಕರಣಂಗಳ ನೇತಿ ಮಾಡಿ ಕಳೆಯಬೇಕೆಂದು ವೈರಾಗ್ಯ ತಾಳಿ ಕರಣಂಗಳ ಕೂಡ ಮತ್ಸರಿಸುವನಲ್ಲ. ಆ ಕರಣಂಗಳನೆಲ್ಲವ ಲಿಂಗೋಪಕರಣಂಗಳ ಮಾಡಿ ಲಿಂಗ ವಾಗಿವು ಘನಮಹಿಮನು. ಆ ಶರಣನು ಪುಣ್ಯ ಪಾಪವೆಂಬ ಉಭಯಕರ್ಮ ವೇನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಶಿವನೆಯಾಗಿವನು. ಆ ಶರಣನ ಮನ ಪ್ರಾಣ ಕರಣ ಇಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯ ಆವ್ಯಾಯನವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿ, ಲಿಂಗವು ಭೋಗಿಸುತ್ತಿವನಾಗಿ ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಆರ್ಪಿಸುವನಲ್ಲ. ಆ ಶರಣ ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದವ ತನ್ನಿಂದ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಕ್ರಿಯನಾಚರಿಸುವನಲ್ಲ. ಆ ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದವೆಲ್ಲಾ ತಾನೆಂದು ಅಭಿನ್ನಕ್ರಿಯಾಶೀಲನಾಗಿ ಆರ್ಚಿಸುತ್ತಿವನು. ಅಂತು ಶರಣನು ಮಹಾ ಘನಲಿಂಗವು ತಾನಾಗಿದ್ದು, ತನ್ನ ತಾನರ್ಚಿಸಿಕೊಂಬ ಸ್ವಲೀಲಾನಂದಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿ ಪರಮಸುಖವನೆಯ್ದಿವನು ಶರಣನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೧೮

ವ. ತೆಹಿಹಿಲ್ಲದ ನಜೆ, ತೆಹಿಹಿಲ್ಲದ ನುಡಿ, ತೆಹಿಹಿಲ್ಲದ ಸಂಭಾಷಣೆಯ ಸುಖವು. ತೆಹಿಹಿಲ್ಲದ ನಂಬುಗೆ, ತೆಹಿಹಿಲ್ಲದ ಮಹಿಮೆ, ತೆಹಿಹಿಲ್ಲದ ವಿಚಾರ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣಗೆ.

ಟೀ. ಲಿಂಗಾಂಗವೆಂಬ ಭೇದವೇನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಅಖಂಡ ಪರಿಪೂರ್ಣಲಿಂಗವು ತಾನಾಗಿದ್ದು ಶರಣಗೆ ಲಿಂಗವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಆಚರಿಸುವ ಭಿನ್ನಕ್ರಿಯಾಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲ. ಆ ಶರಣ ತಾನೇ ಲಿಂಗವಾಗಿ ತನ್ನ ತಾನರ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವು ಅಭಿನ್ನಜ್ಞಾನಕ್ರೀ ಯಿಂದ ಆಚರಿಸುತ್ತಿವನು ಶರಣನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೧೯

ವ. ಆತ್ಮನ ನಿಜವನಜೆದು ಪರಮಾತ್ಮಲಿಂಗ ತಾನೆಂದಜೆದ ಶರಣಗೆ ಎಂತಿದಂತೆ ಪೂಜೆ ನೋಡಾ ! ಶರಣ ಭೋಗಿಸಿದುದೆಲ್ಲಾ ಶಿವಾರ್ಪಿತ. ರುಚಿಸಿದುದೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಸಾದ. ಶರಣನಜೆದುದೆಲ್ಲಾ ಪರಬ್ರಹ್ಮ. ಮಹಿಸಿದುದೆಲ್ಲಾ ಪರಮಸುಖ. ನುಡಿದುದೆಲ್ಲಾ ಶಿವತತ್ತ್ವ. ಶರಣ ತಾನೆ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ !

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೨೦

ವ. ಶರಣ ನಿವ್ರಗೈದರೆ ಜವವೋ, ಶರಣನೆದ್ದಿದರ್ಡೆ ಶಿವರಾತ್ರಿ ಕಾಣೆ ಭೋ!
ಶರಣ ನಡೆದುದೇ ವಾವನ ಭೋ ! ನುಡಿದುದೇ ಶಿವತತ್ತ್ವ ಭೋ !
ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ ಶರಣನ ಕಾಯವೇ ಕೈಲಾಸ ಕಾಣೆ ಭೋ !

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೨೧

ವ. ಅಜಿದೆನೆಂಬುದು ತಾ ಬಯಲು. ಅಜಿಯೆನೆಂಬುದು ತಾ ಬಯಲು.
ಮಜಿದೆನೆಂಬುದು ತಾ ಬಯಲು. ಅಜುಹಿನ ಕುಜುಹಿನ ಮಜವು
ನೋಳಗೆ ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬುದು ತಾ ಬಯಲು ನೋಡಾ !

ಟೀ. ಬಯಲಿಂದಡೆ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವು. ಅಂತಸ್ತು ಮಹಾಘನಲಿಂಗವೇ
ಶರಣನಾದನಾಗಿ, ಆ ಶರಣನ ಅಜಿವು ಮಜಹು ಕುಜುಹುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಬಜ್ಜ ಬಜಿಯ
ಲಿಂಗವೆಯಾಗಿದ್ದಿತ್ತು. ಅಂತು ದೇಹವೆಂಬ ಗುಹೆಗೆ ಈಶ್ವರನೆನಿಸಿಕೊಂಡು ಮಹಾ
ಘನಲಿಂಗವು ತನ್ನ ತಾನರ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ತನ್ನ ಸ್ವಲೀಲೆಯಿಂದ ಶರಣರೂಪಾಗಿ
ಚರಿಸುತ್ತಿಹನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೨೨

ವ. ನನಗೆ ನಾನೇ ಗುರುವಾದೆನಯ್ಯಾ ! ನನಗೆ ನಾನೇ ಲಿಂಗವಾದೆನಯ್ಯಾ !
ನನಗೆ ನಾನೇ ಜಂಗಮವಾದೆನಯ್ಯಾ ! ನನಗೆ ನಾನೇ ಪ್ರಸಾದವಾದೆ
ನಯ್ಯಾ ! ನನಗೆ ನಾನೇ ಭಕ್ತನಾದೆನಯ್ಯಾ ! ರೇಕಣ್ಣಪ್ರಿಯ ನಾಗಿ
ನಾಥನಲ್ಲಿ ಅಗುಹೋಗನಜಿಯೆನಯ್ಯಾ ನಾನು !

ಟೀ. ಪರಶಿವನು ತನ್ನ ಸ್ವಲೀಲೆಯಿಂದ ತಾನೇ ಗುರುವಾಗಿ, ತಾನೇ ಲಿಂಗ
ವಾಗಿ, ತಾನೇ ಜಂಗಮವಾಗಿ, ತಾನೇ ಪ್ರಸಾದವಾಗಿ, ತಾನೇ ಭಕ್ತನಾಗಿ ತನಗೆ ತಾನೇ
ಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಹನು. ಅಂತು ಪರಶಿವನು ತಾನೇ ಭಕ್ತನಾದ ಕಾರಣ
ಆ ಭಕ್ತಂಗೆ ಸುಖದುಃಖ ಬಂಧವೋಕ್ಷವೆಂಬ ಲಿಂಗು ಭೇಗಿಗಳಿಲ್ಲ. ಆ ಭಕ್ತ
ಸಂತಿದುರ್ದೇಲ್ಲಾ ಮುಕ್ತಿಸುಖವೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೨೩

ವ. ಪರವೇ ಹಮ್ಮಿನಿಂದ ಜೀವನಾಯಿತ್ತೆಂಬುವನೊಬ್ಬ ವಾದಿ. ಆತ್ಮನು
ಪಶುವಾಶಬದ್ಧನು, ಅನಾದಿ ಮಲಯುಕ್ತನೆಂಬವನೊಬ್ಬ ವಾದಿ. ಇವ

ರಿಬ್ಬರೂ ತರ್ಕಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ದುಃಖಕ್ಕೊಳಗಾದರು. ಅದೆಂತೆಂದಡೆ : ಆತ್ಮನು ಅನಾದಿ ಮಲಸಂಬಂಧಿಯಾದಡೆ, ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪ ಮಲ ಸ್ವರೂಪ ಬಲ್ಲಡೆ ನೀವು ಹೇಳಿರೇ ? ಪೃಥ್ವಿ ಅಪ್ಪು ಕೂಡಿ ಸ್ಥೂಲ ತನು. ತೇಜ ವಾಯು ಕೂಡಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮತನು. ಅಂಬರ ಅಹಂಕಾರ ಗೂಡಿ ಕಾರಣತನು. ಈ ತನುತ್ರಯವಿಲ್ಲದಂದು, ಪಂಚತತ್ತ್ವಂಗಳು ರಾಜದೋಷದಂದು, ಆದಿ ಅನಾದಿ, ಸ್ವರೂಪ ನಿರೂಪ, ಹಮ್ಮು ಬಿಮ್ಮು, ಯುಗ ಜುಗ, ಸುರಾಳ ನಿರಾಳವಿಲ್ಲದಂದು ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಮಲ ಹುದುಗಿದರ್ಥ ಭೇದವ ತಿಳಿದು ರೂಹಿಸಿ ಹೇಳಬಲ್ಲರೆ ಸಿದ್ಧಾಂತಿ ಯೆಂಬೆ. ಹಮ್ಮಿಸಿಂದ ಶಿವನೇ ಜೀವನು, ಹಮ್ಮಳಿದ ಜೀವನೇ ಶಿವ ನಾದಡೆ ಸೃಷ್ಟಿ ಸ್ಥಿತಿ ಸಂಹಾರಂಗಳೇಕಾದವು ? ವಾಚ್ಯಾವಾಚ್ಯಂಗಳೇ ಕಾದವು ? ಜಾತಿ ವಿಜಾತಿಗಳೇಕಾದವು ? ಸ್ಥಾನಾಸ್ಥಾನಂಗಳೇಕಾ ದವು ? ಪಕ್ಷಾಪಕ್ಷಂಗಳೇಕಾದವು ? ದೇಹಾದೇಹಂಗಳೇಕಾದವು ? ಅಂಡಜ ಸ್ತೇದಜ ಜರಾಯುಜ ಉದ್ಭವೆಂಬ ಚಾರಾಸಿಲಕ್ಷ ಜೀವಂಗಳೇಕಾದವು ? ಅದಡೂ ಆಗಲಿ. ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ತಥ್ಯ ಮಿಥ್ಯ, ರಾಗ ದ್ವೇಷ, ಹಮ್ಮು ಬಿಮ್ಮು, ಮದ ಮತ್ತರ, ನಾ ನೀನೆಂಬ ಬ್ರಾಂತಿ ಸೂತಕವುಂಟೇ ? ಅದಲ್ಲ ನಿಲ್ಲು ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ಹಮ್ಮು ಹೋಹ ಬಹ ಭೇದವ ತಿಳಿದು, ಸಂಕಲ್ಪ ವಿಕಲ್ಪವಿಲ್ಲದೆ, ಸ್ತುತಿ ನಿಂದೆಗಳನಜಿ ಯದೆ, ಪಕ್ಷಾಪಕ್ಷಂಗಳಿಲ್ಲದೆ, ಕಾಮ ನೀಕಾಮವಿಲ್ಲದೆ, ಭೀತಿ ನಿರ್ಭೀತಿಯಿಲ್ಲದೆ ನಿರಂಗಸ್ವರೂಪನಾದಡೆ ವೇದಾಂತಿಯೆಂಬೆ. ಈ ಉಭಯದ ವಾದವ ಹೊದ್ದರು ನಮ್ಮ ಶರಣರು, ಆದಿಯನಾದಿ ಯಿಂದತ್ತಣ ಶರಣ ಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧವನಜಿದರಾಗಿ. ಅದೆಂತೆಂದಡೆ : ಸತ್ತ ವೆನಿಸಿ ಶಬ್ದನಿತ್ಯಬ್ದಕ್ಕೆ ಬಾರದ ನಿಶ್ಯೂನ್ಯಲಿಂಗವೆ ಪ್ರಾಣವಾಗಿ ಚಿತ್ತವೆನಿಸಿ, ನಾಮ ನಿರ್ನಾಮಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಸ್ವರೂಪು ನಿರೂಪಲ್ಲದ ಶರಣನೆ ಅಂಗವಾಗಿ, ಈ ಉಭಯ ಸಂಪುಟದಿಂದ ಸಕಲನೀಕಲ ವೆನಿಸಿತ್ತು. ಆ ಸಕಲನೀಕಲತತ್ತ್ವವೆ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಸಮರಸ ಸಂಭಾಷಣೆಯಿಂದ ಲೀಲೆದೋಷಲಾಗಿ ತಾನೇ ಗುರುವಾದ, ತಾಣೀ ಶಿಷ್ಯ ನಾದ, ತಾನೇ ಲಿಂಗವಾದ, ತಾನೇ ಜಂಗಮವಾದ, ತಾನೇ ಪ್ರಸಾದ ವಾದ, ತಾನೇ ಸರ್ವಯೈತನ್ಯಾತ್ಮಕನಾದ ಭೇದವ ತಮ್ಮಿಂದ ತಾವೇ ಅಜಿದರಾಗಿ ವೇದಾಂತ ಸಿದ್ಧಾಂತವೆಂಬ ವಾಗ್ಜಾಲವ ನುಡಿಯರು. ಅದೆಂತೆಂದಡೆ : ತರ್ಕಕ್ಕತರ್ಕರು. ಸಾಧ್ಯಕ್ಕಸಾಧ್ಯರು. ಭೇದಕ್ಕಭೇ

ದ್ವರು. ದ್ವೈತಾದ್ವೈತವ ಮೀಱಿ ನಿಂದ ನಿಜಸುಖಿಗಳಯ್ಯಾ ನಿಮ್ಮ
ಶರಣರು ಉರಿಲಿಂಗವೆದ್ದಿಪ್ಪಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ !

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೨೪

ವ. 'ಯದ್ಭಾವಂ ತದ್ಭವತಿ' ಎಂಬ ಭಾವವುಂಟಾಗಿ ಶಿವ ತಾನೆ ಗುರುವಾದ. 'ಯದ್ಭಾವಂ ತದ್ಭವತಿ' ಎಂಬ ಭಾವವುಂಟಾಗಿ ಶಿವ ತಾನೆ ಶಿಷ್ಯನಾದ. 'ಯದ್ಭಾವಂ ತದ್ಭವತಿ' ಎಂಬ ಭಾವವುಂಟಾಗಿ ಶಿವ ತಾನೆ ಜಂಗಮನಾದ. 'ಯದ್ಭಾವಂ ತದ್ಭವತಿ' ಎಂದುದಾಗಿ ಶಿವ ತಾನೆ ಭಕ್ತನಾದ. 'ಯದ್ಭಾವಂ ತದ್ಭವತಿ' ಎಂಬ ಭಾವವುಂಟಾಗಿ ಶಿವ ತಾನೆ ಪ್ರಸಾದನಾದ. 'ಯದ್ಭಾವಂ ತದ್ಭವತಿ' ಎಂಬ ಭಾವವುಂಟಾಗಿ ಶಿವ ತಾನೆ ಪ್ರಸಾದಿಯಾದ. 'ಯದ್ಭಾವಂ ತದ್ಭವತಿ' ಎಂಬ ಭಾವವುಂಟಾಗಿ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗ ತಾನಾದ.

ಟೀ. ಪರಶಿವನು ತಾನೆಂತೆಂದು ಭಾವಿಸಿದಂತೆ ಅಹುದು ಸತ್ಯ. ಅದು ಕಾರಣ ಪರಶಿವನು ತಾನೆ ತನ್ನನರ್ಚಿಸಿಕೊಂಬ ಇಚ್ಛಾಭಾವದೋಜೆ ತಾನೇ ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದವೆಂಬ ಚತುರ್ವಿಧವಾಗಿ, ಆ ಚತುರ್ವಿಧಕ್ಕೆ ಭಕ್ತನು ತಾನೆಯಾಗಿ, ಪರಶಿವನು ತನ್ನ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಭಾವದಿಂದ ತನಗೆ ತಾನೇ ಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಹನೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೨೫

ವ. ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಸಾದಂ ವಾ, ಸ್ವಯಂ ಲಿಂಗಂ ವಾ, ಸ್ವಯಂ ದಾಸೋಹಂ ವಾ, ಸ್ವಯಂ ಶರಣಂ ವಾ, ಸ್ವಯಂ ವಾ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗ ಪ್ರಸಾದಂ ವಾ.

ಟೀ. ಪ್ರಸಾದವೆಂದಡೆ ಪರವಸ್ತು. ಅಂತವು ಪರವಸ್ತು ತಾನೇ ಲಿಂಗವಾಗಿ, ತಾನೇ ಜಂಗಮವಾಗಿ, ತಾನೇ ಭಕ್ತನಾಗಿ, ತನಗೆ ತಾನೇ ಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಹನು ಪರಶಿವಲಿಂಗವು ತಾನೇ ತನ್ನ ಸ್ವಲೀಲೆಯಿಂದಲೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೨೬

ವ. ಸರ್ವಾಂಗಪ್ರಸಾದಂ ವಾ, ಸರ್ವಾರ್ಥಪ್ರಸಾದಂ ವಾ, ಸರ್ವಾಂಗ ಸ್ವಯಂ ವಾ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗ ಪ್ರಸಾದಂ ವಾ.

ಟೀ. ಪ್ರಸಾದವೆಂದಡೆ ಲಿಂಗವು. ಅಂತಪ್ಪ ಲಿಂಗವು ತಾನೇ ಜೀವಾತ್ಮ ಮೊದಲಾದ ತನುಕರಣ ಸರ್ವಾಂಗಸ್ವರೂಪಾಗಿ ಶರಣನೆನಿಸಿ, ಅಂಗಲಿಂಗವು ತಾನೇ ಸಕಲವಿಷಯ ಪದಾರ್ಥಗಳಾಗಿ, ತನಗೆ ತಾನೇ ಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಹನು. ಅಂತು ಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಹ ಭಕ್ತನ ಸರ್ವಾಂಗವೆಲ್ಲವು ಲಿಂಗವು ತಾನೆ ಎಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೨೭

ವ. ಒಲಿತ ಫಲಿತ ಪ್ರಸಾದಂ ವಾ, ಆದಿ ವ್ಯಾಧಿ ಪ್ರಸಾದಂ ವಾ, ಗಮ ನಾಗಮನ ಪ್ರಸಾದಂ ವಾ, ಸ್ವಯಂ ವಾ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗ ಪ್ರಸಾದಂ ವಾ.

ಟೀ. ಪ್ರಸಾದವೆಂದಡೆ ಪರಶಿವಲಿಂಗವು. ಅಂತಪ್ಪ ಪರಶಿವಲಿಂಗವು ತಾನೇ ದೇಹ ಕರಣಂಗಳಾಗಿ, ಲಿಂಗವು ತಾನೆ ಬಾಲ ಯೌವನ ವೃದ್ಧನಾಗಿ, ಲಿಂಗವು ತಾನೆ ನರತೆರಿಗಳಾಗಿ, ಲಿಂಗವು ತಾನೆ ಅಧಿವ್ಯಾಧಿಗಳಾಗಿ, ಲಿಂಗವು ತಾನೆ ಗಮನಾ ಗಮನಂಗಳು ಆಗಿ, ಎಲ್ಲಾ ದೇಹಿಗಳಂತೆ ಶರಣರೂಪಿಂದ ಚರಿಸುತ್ತಿಹನಾ ಪರಶಿವ ಲಿಂಗವು ತಾನೇ ತನ್ನ ಸ್ವಲೀಲೆಯಿಂದಲೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೨೮

ವ. ಭಾಂಡ ಭಾಜನ ಪದಾರ್ಥ ತ್ರೈವಿಧ ಪ್ರಸಾದಂ ವಾ, ಅಂಗಲೇಪನ ಸರ್ವ ಪ್ರಸಾದಂ ವಾ, ರೋಮ ರೋಮ ಪ್ರಸಾದಂ ವಾ, ಸ್ವಯಂ ವಾ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗ ವಾ.

ಟೀ. ಪ್ರಸಾದವೆಂದಡೆ ಪರಶಿವಲಿಂಗವು. ಅಂತಪ್ಪ ಪರಶಿವಲಿಂಗವು ತಾನೇ ಭಾಂಡ ಭಾಜನ ಪದಾರ್ಥಗಳಾಗಿ, ಆ ಲಿಂಗವು ತಾನೇ ಗಂಧ ಕಸ್ತೂರಿ ಪುಷ್ಪ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಂಗಳಾಗಿ, ಆ ಲಿಂಗವು ತಾನೆ ರೋಮರೋಮಂಗಳು ಮೊದಲಾದ ಸರ್ವಾಂಗಸ್ವರೂಪನಾಗಿ ಶರಣನೆನಿಸಿ, ತಾನೇ ತನ್ನನರ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಹನು ಪರಶಿವಲಿಂಗವು ತನ್ನ ಸ್ವಲೀಲಾನಂದದಿಂದಲೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೨೯

ವ. ಸರ್ವತ್ರಯ ಸರ್ವಗುಣತ್ರಯ ಪ್ರಸಾದಂ ವಾ, ಸರ್ವಭಾವ ಪ್ರಸಾದಂ ವಾ, ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪ್ರಸಾದಂ ವಾ, ಸ್ವಯಂ ವಾ ಶರಣಂ ವಾ, ಸ್ವಯಂ ವಾ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗ ಸರ್ವಪ್ರಸಾದಂ ವಾ.

ಟೀ. ಪ್ರಸಾದವೆಂದಡೆ ಪರಶಿವಲಿಂಗವು. ಅಂತಪ್ಪ ಪರಶಿವಲಿಂಗವು ತಾನೆ ತನುತ್ರಯವಾಗಿ, ಜೀವತ್ರಯವಾಗಿ, ಅವಸ್ಥಾತ್ರಯವಾಗಿ, ಗುಣತ್ರಯವಾಗಿ, ಮನ

ಬುದ್ಧಿ ಚಿತ್ತ ಅಹಂಕಾರ ಜ್ಞಾನ ಭಾವಂಗಳಾಗಿ, ಸಕಲೇಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯಂಗಳೆ
ಲ್ಲವೂ ತಾನೆಯಾಗಿ, ಲಿಂಗವು ತಾನೆ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ದೇಹ ಗುಣಸ್ವರೂಪನಾಗಿ,
ಲಿಂಗವು ತಾನೆ ಶರಣನೆನಿಸಿ, ತನ್ನ ತಾನರ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಹನು ಪರಶಿವಲಿಂಗವು
ತನ್ನ ಸ್ವಲೀಲಾನಂದದಿಂದಲೆಂಬುದೀ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ. ೩೦

ವ. ಕಂಡುದೆಲ್ಲಾ ಪಾವನ, ಕೇಳುವುದೆಲ್ಲಾ ಪರಮಬೋಧೆ. ಮುಟ್ಟಿ
ತೆಲ್ಲಾ ಪರುಷದ ಸೋಂಕು, ಒಡನೆ ನುಡಿದವರೆಲ್ಲರೂ ಸದ್ಯೋನ್ಮು
ಕ್ತರು. ಸುಳಿದ ಸುಳುಹೆಲ್ಲಾ ಜಗತ್ಪಾವನ. ಮೆಟ್ಟಿದ ಧರಿಯೆ
ಲ್ಲವೂ ಅವಿಮುಕ್ತಿಕ್ಷೇತ್ರ. ಸೋಂಕಿದ ಜಗವೆಲ್ಲವೂ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥಂ
ಗಳು. ಶರಣೆಂದು ಭಕ್ತಿ ಮಾಡಿದವರೆಲ್ಲರೂ ಸಾಯುಜ್ಯರು.
ಗೊಹೇಶ್ವರನ ಶರಣನ ಸುಳುಹಿನ ಸೊಗಸನುಪಮಿಸಬಾರದು.

ಟೀ. ಈ ವಚನ ಕಾಣಬಂದರ್ಥ.

೩೧

ಸ್ವಲೀಲಾನಂದಭಕ್ತಿಸ್ಥಲ ಸಂಪೂರ್ಣ

ಅಂತು ಸ್ಥಲ ೧೬ಕ್ಕೂ ಶ್ಲೋಕ ೧೩೫ಕ್ಕೂ ವಚನ ೭೧೨ಕ್ಕೂ

ಮಂಗಳಂ

ಶ್ರೀ

ಅಂತು ಮಹಾಘನವಸ್ತು ತನ್ನ ಸ್ವಲೀಲೆಯಿಂದಲಿ ಲಿಂಗಾಂಗವೆರಡಾಗಿ, ಪೂಜ್ಯ ಪೂಜಕನಾಗಿ ಅಚರಿಸುವ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರವೇ ಸ್ವಲೀಲಾನಂದಭಕ್ತಿಯೆನಿಸಿತ್ತು. ಅಂತು ನೀಕಲವಸ್ತು ತನ್ನ ಸ್ವಲೀಲೆಯಿಂದ ಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ, ಲಿಂಗಾಂಗವಾದ ಭೇದವೆಂತುಬಿಡದೆ : ಶಿವನು ಸರ್ವಕಲಾಸಂಪೂರ್ಣನಾದ ಕಾರಣದಿಂದ ತನ್ನ ಸರ್ವಕಲಾಸಂಪೂರ್ಣತ್ವದೊಳಗೆ ಒಂದು ಕಡಮೆಯಾಗಬಾರದೆಂದು ಚದುರಿ ನಿಂದ ನೀಕಲನಾಗಿ, ಸಕಲನೀಕಲನಾಗಿ, ಸಕಲನಾಗಿ, ಲಿಂಗವಾಗಿ, ಅಂಗವಾಗಿ, ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ, ಭಕ್ತಿಯಾಗಿ, ಪದಾರ್ಥವಾಗಿ, ಪ್ರಸಾದವಾಗಿ, ಸಕಲ ಸೀಕಲಾನಂದಂಗಳಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯಾನಂದನಾಗಿ ನೆಟಿಸಿಪ್ಪ ಶಿವನ ಸರ್ವಕಲಾಸಂಪೂರ್ಣದ ಚಾರಿತ್ರಮಂ ಪುರಾತರ ವಚನಂಗಳಿಂದ ಸ್ಥಲವಿಟ್ಟು ಹೇಳಿದ ಸ್ಥಲ ಹದಿನಾಳು. ಅಂತು ಹದಿನಾಳು ಸ್ಥಲಂಗಳು ಲಿಂಗಲೀಲಾವಿಲಾಸಚಾರಿತ್ರ. ಈ ಲಿಂಗಲೀಲಾವಿಲಾಸಚಾರಿತ್ರವೇ ಶರಣಚಾರಿತ್ರವೆಂದು ಪುರಾತರ ವಚನಗಳಿಂದ ಕಾಣಲಾಯಿತ್ತಾಗಿ, ಮಿಕ್ಕಿನ ವೇದಾಗಮಂಗಳು ಜಡ್ಡುಗೊಜಡೆಂದು ಅವ ಬಿಟ್ಟು, ಪುರಾತರ ವಚನ ಸಿಂಹನೂಟವಪ್ಪತ್ತಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಪೋಷಶಸ್ಥಲ ಪರಿಕ್ರಮದಿಂದ ಸೇರಿಸಿ, ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವ ಮಾಡಿದ ವಿದ್ಯಾನಗರದ ಶಿಕ್ಷಣಮಂಡಲ ಪ್ರಭುದೇವಾರ್ಯನು. ಇದಜಿ ನಾಮ ಲಿಂಗಲೀಲಾವಿಲಾಸಚಾರಿತ್ರ. ಈ ಲಿಂಗಲೀಲಾವಿಲಾಸಚಾರಿತ್ರವನು ಶಿವಶರಣರು ತಮ್ಮ ಚಾರಿತ್ರವೆಂದು, ತಮ್ಮ ನಿಜವೆಂದು, ತಮ್ಮ ಮಹತ್ವವೆಂದು ಅಜ್ಜಿದು ಆನಂದಿಸುವ ಶಿವಗಣಂಗಳಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿತವಾಯಿತ್ತೆಂದು ಅಜ್ಜಿದು ಒಪ್ಪುಗೊಂಬ ಶರಣರಿಗೆ ಶರಣನುತಿದೇನು. ಈ ಲಿಂಗಲೀಲಾವಿಲಾಸಚಾರಿತ್ರವನು ಬರೆದು ಓದಿ ಕೇಳಿ ಅಜ್ಜಿದು ಆನಂದಿಸುವ ಭಕ್ತಜನಂಗಳಿಗೆ ಇಹ ಪರದ ಸುಖವ ಕೊಡುವ ದಾತೃವಪ್ಪ ಶಿವಪದವಂ ಕೊಡುವುದೀ ಪುರಾತನರ ವಚನಪ್ರಸಾದ. ಶಿವಗಣಂಗಳು ಎನ್ನ ಶರಣನೊಪ್ಪುಗೊಂಬುದು. ಶಿವಗಣಂಗಳಿಗೆ ಶರಣು ಶರಣಾರ್ಥಿ, ಶರಣಾರ್ಥಿ.

ಲಿಂಗಲೀಲಾವಿಲಾಸಚಾರಿತ್ರ ಸಂಪೂರ್ಣಂ

ಮಂಗಳಂ

ಶ್ರೀ

೧ ಸ್ವಲೀಲಾನಂದದಿಂದ (ಎ.), ೨ ವಿಳನೂಜಿಪ್ಪತ್ತೈದ (ಹು.)

೩ ಕಲ್ಲಮಟದ ಪ್ರಭುದೇವಾರ್ಯರು (ಎ.)

ಒಂದ : ಇದು ಶೈವಗಜಕ ಕೇಸರಿ
 ಇದು ಶೈವಾದ್ರಿಯ ಪೊಳಲ್ಪುವಡೆ ಕುಲಿತಾಯುಧ
 ಇದು ಶೈವಶರಧಿವಡಬಂ
 ಇದು ಶೈವಾಭ್ರಕ್ಕೆ ಚಂಡಮರುತಂ ನಿರುತಂ

೧

ವೀರಶೈವಾಮೃತಾರ್ಣವ
 ಭೋರನೆ ನೆಹಿ ಬೇಡಿತೀವ ಸುರಭೂರುಹ ಮು-
 ತ್ತೋರಂತೆ ಶಿವನ ವದಯುಗ-
 ದೋರಗೆಯೊಳಗಿರುವುದಯ್ಯ ಶರಣಚರಿತ್ರಂ

೨

ಲಿಂಗಲೀಲಾವಿಲಾಸವ
 ಪಿಂಗದೆ ಬರೆದೋದಿ ಕೇಳ್ವ ಶರಣಜನಕ್ಕಂ
 ಹಿಂಗಿ ಸಂಸಾರ ಭಂಗವು
 ಮುಂಗಡೆಯೊಳು ಸಂಗನೀವ ಶಿವಸಾಯುಜ್ಯವ

೩

ಶುಭಮಸ್ತು

ಮಂಗಳಮಹಾ

ಶ್ರೀ

ಲಿಂಗಲೀಲಾವಿಲಾಸಚಾರಿತ್ರ

ಲಿಂಗಲೀಲಾವಿಲಾಸಚಾರಿತ್ರದಲ್ಲಿಯ ವಚನಗಳ ವರ್ಣಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

(ಸೂಚನೆ:— ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದು ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ
ಎರಡನೆಯದು ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ)

ಅ

ಅಕಲ್ಪಿತ ನಿತ್ಯ ನಿರಂಜನ	೫೬	೨
ಅರ್ಕನ ಅದ್ಭುತದಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟರು	೨೮೮	೩೪
ಅಕಾಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಕಾಯ	೩೧೧	೭೫
ಅಗ್ನಿ ಮುಟ್ಟಲು ತೃಣವಗ್ನಿಯಪ್ಪುದು	೨೫೫	೫೫
ಅಚ್ಚುಗವೇಕಯ್ಯಾ ಸಂಸಾರದೊಳಗೆ	೧೬೬	೨೭
ಅತಿಬಲ ಸ್ತಬಲಿತ ಜಂಗಮರೂಪು	೧೮೬	೮೦
ಅತಿಶಯವನತಿಗಳೆದು ನಿರತಿಶಯಸುಖದೊಳಗೆ	೩೫೦	೬೫
ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಅಧ್ಯಾತ್ಮವೆಂಬಿರಿ	೧೩೪	೩೭
ಅನಾದಿಯ ಮಗನು ಆದಿ	೩೮	೧೨
ಅನಾಯಸದಿಂದ ಮನೆಯ ಮಾಡಿ	೪೦೫	೫
ಅನ್ಯ ರಜವ ಸೋಂಕದೆ	೨೧೬	೨೯
ಅನಂತಾನಂತಕಾಲ ನಿತ್ಯವೆಂಬಿರಿ	೯೬	೪
ಅನುದಿನಂಗಳೆಂಬವು ಪ್ರಣಿತೆಯಾಗಿ	೮೬	೧೩
ಅನುಭಾವವಿಲ್ಲದ ಭಕ್ತಿ	೩೨೭	೧೬
ಅಪರವಿಲ್ಲದಂದು	೧೦	೧೨
ಅರ್ಪಿತ ಅನರ್ಪಿತವನಾರು ಬಲ್ಲರಯ್ಯಾ	೨೩೮	೨೭
ಅರ್ಪಿತ ರೌರವನರಕವೆಂದಿತ್ತು	೨೩೭	೨೬
ಅರ್ಪಿತಂಗಳನಾಟು ಮುಖದಲ್ಲಿ	೨೩೧	೧೫
ಅರ್ಪಿಸುವ ಸುಖ ತಪ್ಪದೆ	೨೪೦	೩೧

ಅಮೂಲ್ಯನಪ್ರಯಾಣನಗೋಚರ	೧೬	೫
ಅವ್ಯತಸಾಗರದೊಳಗಿರ್ದು	೧೪೭	೭೩
ಅಯ್ಯಾ ಎನಗೆ ವಿಭೂತಿಯೇ	೧೪೩	೬೦
ಅಯ್ಯಾ ಎನಗೆ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯೇ	೧೪೩	೬೧
ಅಯ್ಯಾ ಎನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ	೧೪೧	೫೮
ಅಯ್ಯಾ ಕಾಯ ಲಿಂಗವೋ	೧೭೨	೨೦
ಅಯ್ಯಾ ತತ್ತ್ವವಿತತ್ತ್ವಂಗಳಿಲ್ಲದಂದು	೩೨	೫
ಅಯ್ಯಾ ನಿಮ್ಮ ಕರಸ್ಥಲದ	೧೭೪	೭೪
ಅಯ್ಯಾ ನೀನು ನಿರಾಕಾರವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ	೮೪	೯
ಅಯ್ಯಾ ನೀ ಮಾಡಲಾದ ಜಗತ್ತು	೧೪೧	೫೫
ಅಯ್ಯಾ ಮರದೊಳಗೆ ಅಗ್ನಿಯಿಂದದೇನಯ್ಯಾ	೧೩೯	೫೨
ಅವನಿಯಂಬರ ಉದಯಿಸದಂದು	೪೬	೪
ಅಷ್ಟವಿಧಾರ್ಚನೆ ಪೋಡಲೋಪಚಾರ ಬಾಹ್ಯಕ್ರಿಯೆಯೆಂಬ	೧೭೨	೭೬
ಅಷ್ಟವಿಧಾರ್ಚನೆ ಪೋಡಲೋಪಚಾರ ಹುಸಿ	೧೬೭	೭೯
ಅಸ್ತಿ ಭೂತಿ ಎಂಬ ಎನ್ನ	೫೧	೧೧
ಅಸುರ ಮಾಲೆಗಳಿಲ್ಲ	೮	೪
ಅಳಿಯನ ಕಂಡಡೆ ನಾಡೆಂಬೆ ಮಗಳೇ	೩೩೭	೩೭
ಅಜತುದಯ್ಯಾ ಅಂಗಗುಣ	೧೮೩	೭೮
ಅಜಲುಗೊಂಡ ಕೆಜಿಗೆ ತೊಜಿ	೧೧೭	೧೧
ಅಜಸುವ ಬಳ್ಳಿ ಕಾಲ ಸುತ್ತಿತ್ತೆಂಬಂತೆ	೧೧೭	೧೨
ಅಜಿದಜಿದು ಅಜಿವು	೭೮೧	೧೯
ಅಜಿದಿಹನೆಂದಡೆ ಅಜಿಹಿಂಗಸಾಧ್ಯ	೧೧೫	೬
ಅಜಿದೆನೆಂದಡೆ ಅಜಿಯಬಾರದು ನೋಡಾ	೩೦೬	೬೬
ಅಜಿದೆನೆಂಬುದು ತಾ ಬಯಲು	೪೧೪	೨೭
ಅಜಿಯದೆ ಜನನಿಯ ಜರರದಲ್ಲಿ	೧೦೩	೭೧
ಅಜಿಯಲಿಲ್ಲದ ಅಜಿವು ಅವಗ್ರಹಿಸಿತ್ತಾಗಿ	೩೯೧	೬೧
ಅಜಿಯಲಿಲ್ಲದ ಅಜಿವು ಮಜಿಯಲಿಲ್ಲದ	೩೭೯	೩೮
ಅಜಿವಜಿತು ಬೆಜಿಗು ಹತ್ತಿತ್ತೆಂಬ	೩೭೨	೧೮
ಅಜಿನಿನ ಅಪ್ಯಾಯನಕ್ಕೆ ಅನುಭಾವವೆ	೨೯೬	೪೮
ಅಜಿನಿನ ಕೃಪೆಗೆ ಅನುಭಾವವೇ ಆಶ್ರಯ	೭೮೨	೨೦

ಅಱಿವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಭವಕ್ಕೆ ಬಂದರು	೩೬೮	೧೧
ಅಱಿವು ಮಱಿವೆಯೊಳಗಾಗಿ	೩೬೦	೮೩
ಅಱುವೆಯನೊಱಲೆ ಕೊಂಡಡೆ	೩೮೬	೫೦
ಅಱುಹಿನೊಳಗಣ ಕುಱುಹು	೩೭೬	೩೦
ಅಱುಹಿಂದಲಾದ ಮಱಹಿನ	೩೮೦	೪೧
ಅಂಕ ಓಡಿದರೆ ತೆತ್ತಿಗಂಗೆ ಭಂಗ	೧೭೬	೬೦
ಅಂಗ ಕ್ರಿಯನಱಿದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನವಿನ	೧೯೪	೯೫
ಅಂಗಕ್ಕೆ ಆಚಾರವಳವಟ್ಟಲ್ಲಿ	೨೬೮	೭೬
ಅಂಗದ ಕಳೆಯಲೊಂದು ಲಿಂಗವ	೨೯೫	೪೭
ಅಂಗದ ನೋಟ ಸಿಂಗದ ಗಾತ್ರ	೯೫	೨
ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗ, ಲಿಂಗದ ಮೇಲೆ	೨೯೩	೪೩
ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗವಱುತು	೩೧೮	೮೯
ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗಸಂಬಂಧವಾದ ಬಳಿಕ	೧೨೩	೨೩
ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗವ ಕಟ್ಟ ಸುಳಿವಾತ	೩೩೩	೩೦
ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗವಿಲ್ಲದನ್ನಕ್ಕರ	೧೩೦	೩೧
ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗವ ಧರಿಸಿ	೨೦೮	೭
ಅಂಗದಲಾಯತ ಲಿಂಗಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿದೆ	೩೧೩	೭೯
ಅಂಗದ ಲಿಂಗ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ	೧೯೬	೯೭
ಅಂಗದಲ್ಲಿ ಆಚಾರವ ಸ್ವಾಯತವ	೧೮೭	೮೩
ಅಂಗದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಸುಖ ಲಿಂಗಕ್ಕದು	೨೮೬	೨೮
ಅಂಗದಾಪ್ಯಾಯನವ ಆತ್ಮನಜಿವಂತೆ	೧೮೩	೭೭
ಅಂಗದಾಶ್ರಯವಳಿದು	೨೦೮	೮
ಅಂಗದಿಂದ ಲಿಂಗ ಹಿಂಗಬಾರದೆಂಬರು	೨೭೬	೯
ಅಂಗದುದಯ ಲಿಂಗದ ಸುಖವು	೩೩೬	೩೪
ಅಂಗಭವಿಗೆ ಆಚಾರನಾಸ್ತಿ	೧೬೨	೧೩
ಅಂಗಮನಪ್ರಾಣ ತ್ರಿಸ್ಥಾನಸಂಗವಾಗಿ	೩೧೨	೭೮
ಅಂಗ ಮೂವತ್ತಾಱಿ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗ	೨೫೮	೬೦
ಅಂಗ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಗೂಡಾಯಿತ್ತು	೩೮೫	೪೯
ಅಂಗ ಲಿಂಗದಲ್ಲ ತರಹರವಾಗಿ	೩೫೯	೮೨
ಅಂಗಲಿಂಗಸಂಗವು ಹಿಂಗದಲ್ಲಿ	೨೧೯	೩೪

ಅಂಗ ಲಿಂಗವ ವೇಧಿಸಿ	೩೦೨	೫೬
ಅಂಗ ಲಿಂಗ, ಲಿಂಗವಂಗವೆಂದಜಿದ	೨೮೧	೧೮
ಅಂಗವ ಮುಟ್ಟು ಆಚಮನವ	೨೪೫	೪೧
ಅಂಗವ ಲಿಂಗಮುಖದಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸಿ	೨೬೧	೬೬
ಅಂಗವ ಲಿಂಗಮುಖದಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸಿ ಅಂಗವನಂಗವಾಯಿತ್ತು	೩೪೬	೫೫
ಅಂಗವಿಲ್ಲಾಗಿ ಸಂಗವಿಲ್ಲಯ್ಯಾ	೩೦೩	೫೭
ಅಂಗವು ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧವಾದವರ	೧೮೧	೭೪
ಅಂಗೈಯ ಲಿಂಗದ ಕಂಗಳು	೧೫೧	೮೨
ಅಂಗೈಯೊಳಗಣ ನಾರಿವಾಣದ ಶಶಿ	೩೯೨	೬೪
ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಅಜಿನಾದದೇನಯ್ಯಾ	೧೬೩	೧೫
ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಅಜಿನವು ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲಿ	೧೬೪	೧೮
ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಭವಿಯನೊಳಕೊಂಡು	೩೨೪	೮
ಅಂತರಂಗದೊಳಗಿರ್ದ	೧೫೧	೮೧
ಅಂತರಂಗದೊಳಗಿರ್ದ	೨೯೫	೪೬
ಅಂತರಂಗ ಸನ್ನಿಹಿತ	೨೯೨	೪೧
ಅಂತ್ಯಜನಾಗಲಿ ಅಗ್ರಜನಾಗಲಿ	೧೪೪	೬೫
ಅಂದಂದಿಗೆ ನೂಲು	೧೭೭	೬೧
ಅಂದು ಆದಿಯಲಾದ	೧೭೬	೪೨
ಅರ್ಥವನರ್ಥವ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿ	೨೧೮	೨೪
ಅರ್ಥವಾಣ ಅಭಿಮಾನದಲ್ಲಿ	೧೭೪	೫೩

ಅ

ಅ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವೆ	೧೭೩	೨೨
ಅಕಾಶ ಒಂದಂಡಜ	೨೮೯	೩೫
ಅಗಮಪುರುಷರಿರಾ ನಿಮ್ಮಾಗಮ	೨೧೧	೧೬
ಅಚಾರ ಅಂಗದ	೧೩೧	೩೨
ಅಚಾರಲಿಂಗವಿಡಿದು ಗುರುಲಿಂಗವ	೧೨೪	೨೫
ಅಚಾರವನಾಚಾರವಾಯಿತ್ತು ಸೀಮೆ	೩೦೪	೬೧
ಅಚಾರವೆಂಬ ಬಿಲ್ಲಗೆ ವಿಚಾರವೆಂಬ	೩೭೫	೨೬

ಆಡಬಾರದ ಬಯಲು	೭೩	೫
ಆದಿನ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಮೊಲೆಯಿದ್ದರೇನು	೧೭೧	೪೪
ಆಡೂದಳವಟ್ಟಿತ್ತು ಹಾಡೂದಳವಟ್ಟಿತ್ತು	೧೬೯	೩೪
ಆತ್ಮನ ಸಿಜವನಜುಡು	೪೧೩	೨೦
ಆತ್ಮಲಿಂಗ ಪರಮಾತ್ಮ ಜಂಗಮ	೨೫೨	೫೦
ಆತ್ಮಶುದ್ಧಿ ಗುರುಹಸ್ತವ ಮಸ್ತಕದಲ್ಲ	೧೪೬	೭೧
ಆತ್ಮಸಂಗವಾದವರ್ಗ ಬಹಿರ್ಭಾವವಿಲ್ಲ	೨೮೬	೨೯
ಅದ್ಯರಲ್ಲ ವೇದ್ಯರಲ್ಲ	೨೦೨	೬
ಅದಿ ಅನಾದಿ ಆತ್ಮವಿವೇಕ	೧೯೩	೯೪
ಅದಿ ಅಜಜ ಭೇದ ತನುಗುಣವ	೩೪೪	೫೨
ಅದಿಯ ಕುಳಸನ್ನತವಾದ	೨೫೦	೪೮
ಅದಿಯ ಮುಟ್ಟಬಂದ ಶರಣಗೆ	೧೯೮	೭೪
ಅದಿಯ ಶರಣನ ಮದುವೆಯ	೩೪೫	೫೪
ಅದಿಯನಾದಿಯ ನಿತ್ಯಾನಿತ್ಯವ	೪	೧
ಅದಿಯನಾದಿಯಿಲ್ಲದಂದು ಮಹಾಶೂನ್ಯವಿಲ್ಲದಂದು	೮	೬
ಅದಿಯಲ್ಲಿ ದೇವ ನಿಮ್ಮನಾರು ಬಲ್ಲರು	೨೦೦	೧೦೬
ಅದಿಯಲ್ಲಿ ಶಿವಬೀಜವಾದವರಿಗಲ್ಲದೆ	೩೨೧	೧
ಅದಿಯಲೊಬ್ಬ ಮೂರ್ತಿಯಾದ	೩೬	೯
ಅದಿಯಾಧಾರವಾಗಿಹುದೇ ಘನ	೨೫೩	೭೧
ಅದಿಯಾಧಾರವಿಲ್ಲದ ಆಗಮನಾಸ್ತಿಯಾಗಿವು	೧೨೫	೨೬
ಅದಿಯಾಧಾರವಿಲ್ಲದಂದಿನ ಸಾದಾಖ್ಯದೇಹವಿಲ್ಲದಂದಿನ	೧೩೫	೩೮
ಅದಿಯಾಧಾರವಿಲ್ಲದಂದು ಹಮ್ಮು	೮	೫
ಅದಿಯಾಧಾರವುಳ್ಳನ್ನಕ್ಕರ	೩೪೧	೪೬
ಅದಿವುರುಷನ ಮನವು	೪೭	೫
ಅದಿಸ್ವಯಂಭುವಿಲ್ಲದ ಮುನ್ನ	೯	೯
ಅನು ಕಾಮಿಸುತಿವು ಸಾಲೋಕ್ಕವಿದೆ	೧೪೯	೬೭
ಅನು ನೀನೆಂಬ ಮೋಹವೆಲ್ಲಿಯದೊ	೩೯೬	೭೨
ಅನು ನೀನೆಂಬುದು ತಾನಿಲ್ಲ	೩೯೬	೭೧
ಆರಾದರೂ ನಿಮ್ಮ ನೆನೆವರಯ್ಯಾ	೩೪೬	೫೬
ಆಸನಬದ್ಧರು ಸುಮ್ಮನಿರರು	೨೭೪	೪

ಆಸುರವಾದುದು ಬೀಸರವಾಯಿತ್ತು	೩೪೪	೫೧
ಆಸೆಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಪ್ರಾಣಿ	೧೫೯	೪
ಆಹ್ವಾನವಿಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವಾಗಿ	೨೧೭	೩೧
ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಕರೆವಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿದನೆ	೨೧೮	೩೨
ಆಹ್ವಾನಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವಿಲ್ಲ	೨೮೪	೨೫
ಆಳಿಕಾಞನನಗೊಬ್ಬ ಮಗ	೨೨೯	೧೨
ಆಳುದ್ದಿಹದೊಂದು ಬಾವಿ	೨೭೭	೧೩
ಆಱು ಪರಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಸರಿಟ್ಟುಕೊಂಡವರ	೩೩೫	೩೨
ಆಱಾಞನೆ ಮೀಱಿ ಮೂಱು	೨೭೨	೪೧

ಇ

ಇದೇನಯ್ಯಾ ಪ್ರಸಾದ ಬಡನೆ	೨೬೯	೭೮
ಇನ್ನು ಮುಕ್ತನೆಂದಡೆ ಮುನ್ನವೇನು	೧೫೨	೮೪
ಇನ್ನು ಮುಕ್ತಿಯೆಂದು ಮನದಲ್ಲಿದೆ	೨೧೩	೨೧
ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ತಲೆಯೊಳಗೆ	೨೭೮	೧೪
ಇಲ್ಲಿಂಬುದನಿಲ್ಲಿ ನಬಲ್ಲರಿ	೨೬೮	೭೭
ಇವನೊಬ್ಬನೆ ಗರುವನು	೩೪೯	೬೪
ಇರುಳಿನ ಮುಖದೊಳಗೆ	೨೯೨	೪೦
ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವೆಂಬ ಭೇದವನಾರು	೧೨೨	೨೧
ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವೆಂಬುದನಾರು	೧೫೫	೯೦
ಇಷ್ಟಲಿಂಗವೊಂದು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವೊಂದೆಂಬ	೩೩೯	೪೦
ಇಷ್ಟಲಿಂಗಸಂಬಂಧವಾದ ಬಳಿಕ	೩೭೨	೧೯
ಇಹಲೋಕ ಪರಲೋಕವೆಂಬ	೧೩೮	೪೮
ಇಹಪರವೆಂಬ ಇದ್ದೆಸೆಗೆ	೪೧೦	೧೫
ಇಱಿಸಿಕೊಂಡು ಭಕ್ತರಾದರೆಮ್ಮವರು	೧೭೩	೪೯
ಇಂತೆಂದುದಾಗಿ ಬಸವಾ ಬಸವಾ	೧೪೨	೫೯
ಇಂದು ಸಾವ ಹೆಂಡತಿಗೆ	೩೪೦	೪೩
ಇಂದು ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಸಿಗೆ	೧೭೮	೬೬

ಈ

ಈ ಸತಾಕ್ರಿಯೆಗೀಫಲ

೨೧೨

೨೦

ಉ

ಉಟ್ಟುದ ತೊಪ್ಪಿದಂಗೆ

೩೮೫

೪೮

ಉಂಟೆಂಬ ವಸ್ತು

೩೬೯

೧೨

ಉಂಡಡೇನೋ ?

೩೮೬

೫೧

ಉತ್ಪತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಶುಕ್ಲ

೯೯

೧೧

ಉದಾಭ್ರಮಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಶಿಯಲ್ಲಿ

೩೫೭

೭೯

ಉದಕದೊಳಗಣ ಕಿಚ್ಚಿನಂತೆ

೩೯೫

೭೧

ಉದಕದೊಳಗಣ ಬೈಚಿಟ್ಟ ಬಯಕೆಯ

೭೧

೩

ಉರಿವ ಕೆಂಡದ ಮೇಲೆ

೧೧೭

೧೦

ಉರಿಯ ಸೀರೆಯನುಟ್ಟು

೩೮೨

೪೫

ಉರಿಯೊಳಗಣ ಕರ್ಪುರಕ್ಕೆ

೩೭೫

೨೮

ಉಂಬ ಬಟ್ಟಲು ಬೇಪಿ ಕಂಚಲ್ಲ

೩೨೧

೨

ಊ

ಊಡಿದಡುಣ್ಣದು

೧೭೦

೩೯

ಊರೊಳಗಣ ಕಿಚ್ಚು

೮೨

೭

ಊಷ್ಮದ ಒಪಿತೆಯಂತೆ

೪೧೧

೧೬

ಎ

ಎಡದ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತಿ

೨೧೧

೧೭

ಎಡೆಗೊಡುವನಲ್ಲ ಎಡೆಗೊಂಬವನಲ್ಲ

೨೬೪

೭೧

ಎಣ್ಣೆ ಬೇಪಿ ಬತ್ತಿ ಬೇಪಿ

೧೬೫

೨೧

ಎತ್ತಣ ಮಾಮರ ಎತ್ತಣ ಕೋಗಿಲೆ

೧೧೯

೧೬

ಎನಗೆ ನಿಮ್ಮನೆನಹಾದಾಗವೇ ಉದಯ

೧೧೫

೭

ಎನ್ನ ಕಷ್ಟಕುಲದ ಸೂತಕ

೩೭೪

೨೪

ಎನ್ನ ಕಾಯದ ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲ

೧೨೯

೨೯

ಎನ್ನ ತನುಮನವೆರಡನು	೧೮೦	೭೧
ಎನ್ನ ತ್ರಿವಿಧಾತ್ಮರು	೧೮೦	೭೨
ಎನ್ನ ನಾನಜಿಯದ ಮುನ್ನ	೯೦	೧೯
ಎನ್ನ ಮನ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಟ್ಟಿ	೩೦೬	೬೫
ಎನ್ನ ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವೈದಾನ	೩೩೯	೪೧
ಎನ್ನಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿಜವಾಗಿ	೩೪೪	೫೩
ಎನ್ನೊಡಲಾದರೆ	೬೩	೧೪
ಎಪ್ಪತ್ತೈದು ಗ್ರಾಮದೊಳಗೊಪ್ಪಿಪ್ಪ	೧೩೭	೪೫
ಎಮ್ಮವರಿಗೆ ಸಾವಿಲ್ಲ	೩೭೫	೨೭
ಎಲ್ಲವ ಕಳೆದು	೩೫೨	೬೮
ಎಲೆ ಮನವೆ ಎಲ್ಲಿ ಹವಣಿಸ	೮೨	೬
ಎಲೆ ಮನವೆ ನೀ ನಿನ್ನ	೮೧	೫
ಎಲುವಿನ ಹಂಜರ	೧೦೦	೧೩
ಎಸವಿನ ಗುರುಹೋಗಿ	೧೫೨	೮೫
ಎಳ್ಳಿಗೆ ಪರಿಮಳವ ಕಟ್ಟಿದಲ್ಲದೆ	೨೭೬	೧೨
ಎಜೆದಡೆ ನೆನೆಯದು	೧೬೯	೩೨
ಎಂಜಲುಮಾತ ನುಡಿವ	೩೬೫	೩
ಎಂದಿನ್ನೆನಯ್ಯಾ ಶುದ್ಧ ಸಿದ್ಧ ಪ್ರಸಿದ್ಧ	೧೩೨	೩೫
ಎಂದೋ ಸಂಸಾರದಂದುಗ	೧೦೨	೧೯
ಎಂಬತ್ತುನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ ಜೀವರಾಶಿಗಳೊಳು	೧೪೭	೭೨
ಎಂಬತ್ತುನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ ರತ್ನದ	೬೪	೧೭

ಎ

ಏಕೋವರ್ಣ ಷಡುವರ್ಣವೆಂಬೆನೇ	೩೩೧	೨೫
ಏನೂ ಏನೂ ಇಲ್ಲದ ಬಯಲೊಳಗೊಂದು	೧೪	೧
ಏನೂ ಏನೂ ಇಲ್ಲದ ವಾಚ್ಯಾತಿತ	೨೦೪	೧
ಏನೆಂದೆನಲಿಲ್ಲ ನುಡಿದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ	೭	೩
ಏನೆಂದೆನಲಿಲ್ಲದ ಆಖಂಡ	೩೪೮	೬೦
ಏನೆಂದೆನಲಿಲ್ಲದ ಮಹಾಘನವು	೩೮	೧೩
ಏನೆಂಬೆನೇನೆಂಬೆನೊಂದೆರಡಾದುದ	೩೯೮	೭೪

ಐ

ಐದು ಮನವ ಕುಟ್ಟಿ	೩೨೯	೨೦
ಐದುದೇ ಬ್ರಹ್ಮನ ಕವಾಲ	೩೭	೧
ಐವರ ಸಂಗದಿಂದ ಬಂದೆ	೩೫೫	೭೪

ಒ

ಒಡಲಿಲ್ಲದಾತ ಜಂಗಮ	೧೯೫	೬
ಒಡಲುಗೊಂಡು ಒಡಲುವಿದೆಯದೆ	೩೬೬	೬
ಒಡಲೊಳಗಣ ಕಿಚ್ಚು	೭೪	೭
ಒಡೆಯಸಿಲ್ಲದ ಮನೆಯ	೨೧೦	೧೪
ಒಂದು ಇಲ್ಲದ ಬಿಂದುವ	೧೫	೩
ಒಂದು ಯೋಸಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದ	೧೦೩	೨೦
ಒಂದೆರಡಾದುದನಾರೂ ಅಜ್ಜಿಯರು	೫೦	೧೦
ಒಲಿತ ಫಲಿತ ಪ್ರಸದಂ ನಾ	೪೧೭	೨೮
ಒಲೆಯಡಿಯನುರುಹಿದೊಡೆ ಹೊಗೆ ಗೋಳಕನಾಥನ	೩೮೯	೫೭
ಒಲೆ ಹೊತ್ತಿ ಬುರಿವಡೆ	೧೦೦	೧೪
ಒಲ್ಲೆ ಸಂಬುದು ವೈರಾಗ್ಯ	೨೨೯	೧೦

ಓಂ

ಓಂ ಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯ	೪೪	೧
---------------------	----	---

ಕ

ಕಂಗಳ ತುರಿಯುವ ಕರಸ್ಥಲ	೩೪೭	೫೭
ಕಂಗಳ ಪೂಜೆ ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿತ	೨೬೩	೬೯
ಕಂಗಳ ಮುಂದಣ ಶ್ರೀಗುರುಲಿಂಗವು	೧೪೬	೬೯
ಕಂಗಳು ನೋಡಿದ ಪದಾರ್ಥ	೨೩೪	೨೧
ಕಟ್ಟಿದಿರಿನಲ್ಲಿ ಶಿವಭಕ್ತರ	೧೬೦	೭
ಕರ್ಣದ ಸೂತಕ ಹೋಯಿತ್ತು	೨೨೮	೮
ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸತ್ವ ರಜ ತಮವೆಂಬ	೭೯	೧

ಕರ್ಪುರದ ಕಳ್ಳನ	೩೯೫	೬೮
ಕರಸ್ಥಲದ ಆಚಲದಲ್ಲಿ	೧೩೭	೪೪
ಕರಸ್ಥಲದ ಲಿಂಗ ಮನಸ್ಕಲಕ್ಕೆ	೩೩೯	೪೨
ಕರಸ್ಥಲದ ಲಿಂಗವ ಕಾಯಕ್ಕೆ	೩೭೩	೨೨
ಕರುಣಜಲ ವಿನಯಜಲ	೨೪೬	೪೨
ಕಲ್ಲನಾಗರ ಕಂಡರೆ ಹಾಲನೆಱಿಯೆಂಬರು	೧೬೮	೩೧
ಕಲ್ಪಿಸಿ ಅರ್ಪಿಸಲಿಲ್ಲ	೨೬೧	೬೪
ಕಲ್ಲೊಳಗೆ ಹೊನ್ನುಂಟು	೭೫	೮
ಕಂಡ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ನಿಧಾನವ	೧೬೬	೨೫
ಕಂಡುದ ಹಿಡಿಯಲೊಲ್ಲದೆ	೧೧೪	೫
ಕಂಡುದೆಲ್ಲಾ ವಾವನ	೪೧೮	೩೧
ಕಸ್ತೂರಿಯ ವೃಗ ಬಂದು	೧೨೦	೧೮
ಕಾಣದುದನರಸುವರಲ್ಲದೆ	೧೧೮	೧೪
ಕಾಣಬಹುದೇ ನಿರಾಕಾರ ?	೩೬೭	೯
ಕಾಣಬಾರದ ಗುರು ಕಣ್ಣೆ	೧೧೫	೮
ಕಾಣಬಾರದ ಲಿಂಗ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ	೧೨೦	೧೭
ಕಾಣೆಯ ಲೋಭ ಕೋಟಿಯ ಲಾಭವ	೧೭೩	೫೦
ಕಾಣುತ್ತ ಕಾಣುತ್ತ ಕಡೆಗಡೆಸಿ	೧೭೩	೫೧
ಕಾನನದ ಕಾನನದ	೩೦೮	೭೧
ಕಾಮವೇಕೊ ಲಿಂಗಪ್ರೇಮಿಯೆನಿಸುವಂಗೆ	೧೫೯	೩
ಕಾಮಿಸದೆ ನೆನೆದಡೆ	೩೪೩	೪೯
ಕಾಯಗುಣ ಕೆಟ್ಟ ಮತ್ತೆ	೩೭೩	೨೦
ಕಾಯಗುಣವಳಿದು ಜೀವನ್ಮುಕ್ತನಾದ	೩೯೧	೬೦
ಕಾಯದ ಕೈಯಲು ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತ	೨೪೨	೩೪
ಕಾಯದ ಮೊದಲಿಂಗಿ	೫೯	೭
ಕಾಯದೊಳಗೆ ಕಾಯವಾಗಿದೆಯಲ್ಲ	೩೬೭	೭
ಕಾಯ ಪ್ರಸಾದವೆನ್ನ	೨೬೨	೬೭
ಕಾಯವಿಡಿದು ಭಕ್ತಿಯ	೨೩೬	೨೫
ಕಾಯವಿಲ್ಲದ ಸಂಸಾರ ಚೋದ್ಯ	೩೩೮	೩೯
ಕಾಯವೇ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತ	೨೪೧	೩೨

ಕಾರ್ಯವಿಲ್ಲ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ	೨೦೬	೫
ಕಾಯಾನುಭಾವಿಗಳು ಕಾಯದಲೆ	೨೯೪	೪೪
ಕಾಲಕಲ್ಪಿತಂಗಳಲ್ಲದೆ ನಿನ್ನಿಂದ	೧೯	೧೧
ಕಾಲೇ ಕಂಬಗಳಾದವೆನ್ನ	೩೧೫	೮೪
ಕಿಚ್ಚಿನ ಕೆಂಡದಂತೆ	೨೯೦	೩೬
ಕ್ರಿಯಾಮಥನವಿಲ್ಲದೆ	೧೬೨	೧೪
ಕ್ರಿಯಾಲಿಂಗದ ಲಿಂಗಿಗಳೆಲ್ಲರೂ	೩೩೩	೨೯
ಕುಲದೊಳಗೆ ಹುಟ್ಟಿ	೪೦೮	೧೧
ಕುಲಮದವಳಿಯದನ್ನ ಕ್ಕ	೩೨೬	೧೨
ಕುಲಮದವೆಂಬುದಿಲ್ಲ	೨೨೧	೪೦
ಕುಲವಳಿದು ಭಲವಳಿದು	೨೨೧	೩೯
ಕುಲವಿಲ್ಲದ ಅಕುಲನು	೪೧೨	೧೮
ಕೂಟದ ತುರಿಯದಲ್ಲ	೨೧೯	೩೫
ಕೂಟಸಂಯೋಗಿಯಾ ಯೋಗಕ್ಕೆ	೩೦೭	೬೯
ಕೂರ್ಮನ ಗತಿಯು	೩೭೧	೧೭
ಕೆಱ್ ಹಳ್ಳ ಬಾವಿಗಳು	೩೨೭	೧೭
ಕೆಟ್ಟದನಜಿಸ ಹೋಗಿ	೩೮೮	೫೫
ಕೊಟ್ಟದು ಸೂತಕ	೨೩೫	೨೩
ಕೇಶವಾಶಂಗೆಡಲಿ	೩೦೬	೬೭
ಕೈತುಂಬಿ ಹಿಡಿದು	೩೭೪	೨೫
ಕೈಮುಱಿದು ಕಾದುವಂಕವಿದೇಕೋ	೧೬೭	೨೮
ಕ್ಷೀರಸಾಗರದಲ್ಲಿರ್	೨೧೨	೧೯

ಖ

ಖಂಡಿತವಿಲ್ಲದ ಅಖಂಡಿತನೆ	೮೫	೧೨
ಖಂಡಿತವಿಲ್ಲಾಗಿ ಸರ್ವಾಂಗವೆಲ್ಲವೂ	೩೬೧	೮೪

ಗ

ಗಗನದ ಮೇಲೊಂದು ಅಭಿನವ	೫೯	೮
ಗಂಡಂಗಿಂದ ಮುನ್ನ ಹೆಂಡತಿ	೧೫೪	೮೮

ಗರಳವಿಲ್ಲದುದರಗಂಗೆ	೧೩೧	೩೩
ಗ್ರಹ ಬಂದು ಆವರಿಸಲೊಡನೆ	೩೩೧	೨೬
ಗಾಳಿ ಹಡದಲ್ಲಿ ತೂಪುಕೊಳ್ಳಿರೇ	೧೬೫	೨೨
ಗ್ರಾಮದ ಮಧ್ಯದ ಧವಳಾರದೊಳಗೊಂದು	೩೭೮	೩೫
ಗಿಡುವಿನ ಮೇಲಣ ತುಂಬಿ	೩೧೪	೮೨
ಗಿರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಹಲವು	೧೭೪	೫೪
ಗೀತವ ಬಲ್ಲಾತ ಜಾಣನಲ್ಲ	೧೭೦	೩೭
ಗೀತವ ಹಾಡಿದರೇನು	೧೭೧	೪೧
ಗುಬ್ಬಿ ಹೆರರ ಮನೆಯ	೬೫	೧೮
ಗುರುಕರುಣವ ಪಡೆದುದಕ್ಕೆ	೧೧೬	೯
ಗುರು ಕರುಣಿಸೆ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು ಮಾಯೆ	೧೪೧	೫೬
ಗುರು ಕೊಟ್ಟ ಲಿಂಗ	೧೪೬	೭೦
ಗುರು ತೋಪಿದ ಲಿಂಗವೆ	೨೭೪	೫
ಗುರುದೇವ ಸದಾಶಿವನು	೧೧೨	೧
ಗುರು ಮುಟ್ಟಿ ಗುರುವಾಯಿತ್ತು	೩೭೦	೧೪
ಗುರುಲಿಂಗ ಉದಯವಾದವರ	೨೮೮	೩೩
ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮದಿಂದ	೨೬೨	೬೮
ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮದೇಕಾರ್ಥವನೇನೆಂದುಪಮಿಸಬಹುದು ?	೨೪೩	೩೭
ಗುರುಲಿಂಗ ಬಸವಣ್ಣ ಚರಲಿಂಗ	೧೩೯	೫೧
ಗುರುವಚನದಿಂದಲ್ಲದೆ	೧೧೪	೪
ಗುರು ಶಿಷ್ಯಸಂಬಂಧವನುಸಲೆಂದು	೧೫೩	೮೭
ಗುರುಸ್ಥಲ ನಾಸ್ತಿಯಾದಲ್ಲದೆ	೩೬೯	೧೩
ಗೋವಿನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ	೨೭೬	೧೧

ಘ

ಘಟಸಂಸ್ಕಾರದಲ್ಲಿ	೨೭೨	೧
ಘನಗಂಭೀರ	೪೮	೭
ಘನವ ಕಂಡೆ ಅನುವ ಕಂಡೆ	೨೯೧	೩೭
ಘನವೆಂಬ ಮನದ ತಲೆವಾಗಿಲ್ಲ	೨೪೩	೩೬

ಚ

ಚಂದ್ರಕಾಂತದ ಗಿರಿಗೆ ಉದಕದ ಸಂಚ	೨೭೯	೧೫
ಚಂದ್ರಕಾಂತದ ಶಿಲೆಯಲ್ಲಿ	೨೮೦	೧೬
ಚಂದ್ರಮನಂತೆ ಕಳೆ	೯೫	೧
ಚಿತ್ತುವೆಂಬ ಬಿತ್ತು ಬಲಿದು	೩೦	೧

ಛ

ಛಲಬೇಕು ಶರಣಂಗೆ	೨೧೦	೧೩
---------------	-----	----

ಜ

ಜಗತ್ತೆಂಬ ಯಂತ್ರದ ಹಾಹೆಗೆ	೫೮	೪
ಜಗವ ನುಂಗಿದ ಬ್ರಹ್ಮ	೧೩೭	೪೬
ಜಗವ ಸುತ್ತಿಪ್ಪುದು ನಿನ್ನ	೧೭೯	೭೦
ಜಂಗಮವಾರೋಗಿಸಿ	೨೩೩	೧೯
ಜಂಗಮವಿಲ್ಲದ ಮಾಟ	೧೭೦	೩೬
ಜಂಗಮದ ಪ್ರಸಾದವ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ	೨೪೪	೩೯
ಜಂಗಮ ಬರಬೇಕೆಂದು	೧೬೮	೩೦
ಜಂಬೂದ್ವೀಪ ನವ ಖಂಡ	೨೧೪	೨೩
ಜಲದ ಚಿತ್ತಾರದ	೩೮೪	೪೬
ಜಲದ ಸಿಂಹಾಸನದ	೨೮೦	೧೭
ಜಲದಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸಿ ಮತ್ತೆ	೧೨೭	೨೮
ಜಲದೊಳಗಣ ಕಿಚ್ಚು	೭೧	೨
ಜಾಗ್ರ ಸ್ವಪ್ನ ಸುಷುಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ	೧೭೮	೬೭
ಜಾತಸ್ಯ ಮರಣಂ	೯೭	೫
ಜಿಹ್ವೆ ಗುರು ಕಂಗಳು	೨೬೧	೬೩
ಜೀವಕುಳವಳಿಯಿತ್ತು	೮೦	೩
ಜೀವನ ತಪ್ಪಸಿ	೨೨೭	೫
ಜ್ಯೋತಿಯ ಬೆಳಗಿನಲ್ಲಿ	೨೯೪	೪೫
ಜ್ಯೋತಿಯ ಮುಟ್ಟಿದ ಬತ್ತಿಯೆಲ್ಲಾ	೨೫೮	೫೯

ಜ್ಞ

ಜ್ಞಾತೃವೆ ಅಜುಹಿಸುವುದು	೩೭೮	೩೬
ಜ್ಞಾನ ತನ್ನೊಳಗೆ	೩೪೯	೬೩
ಜ್ಞಾನದಲಿಡಿದಡೇನಯ್ಯಾ	೧೬೩	೧೬
ಜ್ಞಾನವೇ ಪ್ರಸಾದಕಾಯ	೨೧೮	೩೩

ತ

ತತಾಪದ ಲಿಂಗವೆಂದಜುಹಿ	೧೫೦	೮೦
ತನಗೆ ತಾನೆ ಹುಟ್ಟಿದಾತನಾಗಿ	೧೮	೯
ತನ್ನ ನಜಿದವಂಗೆ	೩೫೭	೮೦
ತನ್ನನಜಿದಜುವೆಂತುಟೊ	೩೮೪	೪೭
ತನ್ನ ಮುಟ್ಟಿ ನೀಡುದುಡೇ ಪ್ರಸಾದ	೨೪೭	೪೩
ತನ್ನ ವಿನೋದಕ್ಕೆ ತಾನೆ	೧೪೧	೫೪
ತನು ನಷ್ಟ ಮನ ನಷ್ಟ	೩೯೨	೬೩
ತನು ನಿಮ್ಮ ರೂಪಾದ ಬಳಿಕ	೩೫೬	೭೬
ತನು ಮುಟ್ಟಿ ಮನ ಮುಟ್ಟಿದೆ	೨೭೩	೨
ತನುವ ಕೊಟ್ಟು ಗುರುವನೊಲಿಸಬೇಕು	೧೬೯	೩೩
ತನುವ ಕೊಟ್ಟು ತನು ಬಯಲಾಯಿತ್ತು	೧೯೮	೧೦೧
ತನುವ ಬೇಡಿದಡೀವೆ	೧೭೭	೬೨
ತನುವಿಕಾರ ಮನವಿಕಾರ	೫೮	೫
ತನುವಿನೊಳಗೆ ತನುವಾಗಿ	೧೧೩	೩
ತನುವೆಂಬ ಏರಿಗೆ ಮನವೆಂಬ	೩೪೯	೬೨
ತನು ಸೋಂಕಿ ತನು ನಷ್ಟವಾಯಿತ್ತು	೩೭೩	೨೧
ತನ್ನವ ಮಜಿದು ದೇವರ	೩೨೯	೨೨
ತನ್ನವ ಹುಸಿ ಮಾಡಿ	೩೨೯	೨೩
ತನ್ನೊಳಗಣ ಅಜುವು	೮೫	೧೧
ತರುಗಳ ಮುಜಿದು	೧೬	೬
ತಾ ನಡೆದಡೆ ನಡೆಗೆಟ್ಟು	೧೯೨	೯೧
ತಾನಿದಿರೆಂಬುದೊಂದು ಮಾಯೆ	೮೭	೧೪

ತಾಯಿತಂದೆಯಿಲ್ಲದ ಕಂದಾ	೧೮	೧೦
ತ್ರಿವಿಧದ ನಿತ್ಯ ತ್ರಿವಿಧದ ಅನಿತ್ಯ	೨೨೩	೪೨
ತ್ರಿವಿಧಪ್ರಸಾದವೆಂದೆಂಬರು	೨೫೩	೫೨
ತುಂಬಿದುದು ತುಳುಕದು ನೋಡಾ	೩೦೭	೬೮
ತುಂಬಿ ಪರಿಮಳವನುಂಡುದೋ ?	೩೮೯	೫೬
ತೆಜನನಜಿವುದವೂರ್ವ	೩೨೫	೧೦
ತೆಜಹಿಲ್ಲದ ಘನವು ಕುಲುಹಿಂಗಿ	೩೯೩	೬೬
ತೆಜಹಿಲ್ಲದ ನಡೆ ತೆಜಹಿಲ್ಲದ ನುಡಿ	೪೧೩	೧೯
ತೆಜಹಿಲ್ಲದ ನಡೆ ತೆಜಹಿಲ್ಲದ ನುಡಿ	೩೫೬	೭೭
ತೆರೆಯ ಮುಖಿಯ ಕುಲುಹೆಂಬುದೇನೋ ?	೩೧೪	೮೦
ತೊಂಡಲ ಮುಡಿದುಕೊಂಡು	೧೬೧	೧೨

ದ

ದರ್ಪಣದೊಳಗಣ ರೂಹಿಂಗಿ	೧೫೫	೮೯
ದರ್ಶನಾದಿಗಳೆಲ್ಲಾ	೩೬೬	೫
ದಿಟವುಟ ಭಕುತಿ	೯೯	೧೨
ದ್ವೀಪಾದ್ವೀಪವಿಲ್ಲದಲ್ಲಿಂದತ್ತತ್ತ	೧೦	೧೧
ದೇವನೊಳ್ಳಿದನೆಂದು	೧೭೩	೪೮
ದೇವಪ್ರಭೆಯೊಳಗಿಹರಲ್ಲದೆ	೩೭೦	೧೫
ದೇವಲೋಕ ಮತ್ಯಲೋಕವೆಂಬುದು	೧೬೦	೬
ದೇವಲೋಕದವರ ತೃಣವೆಂಬೆ	೩೬೨	೮೫
ದೇವಿಯರಿಬ್ಬರು	೯	೮
ದೇಹ ನಿರ್ದೇಹವೆನುತಿಪ್ಪರಯ್ಯಾ	೧೭೯	೬೮
ದೇಹವೆಂಬ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ	೩೧೫	೮೩
ದೃಷ್ಟ ನಷ್ಟವಾದೇದಕ್ಕೇನು ದೃಷ್ಟ ?	೩೮೦	೪೦
ದೃಷ್ಟಕ್ಕೆ ದೃಷ್ಟ ಮುಂದೆ ಇಲ್ಲ	೩೯೯	೭೬
ದೃಷ್ಟವಪ್ಪ ಗುರುಕರುಣದಲ್ಲಿ	೧೩೯	೫೦

ಧ

ಧರಿಯಗಲದ ಜಲಕ್ಕೆ	೧೮೪	೭೯
----------------	-----	----

ಧಾತು ಮಾತು ಪಲ್ಲಟಿಸಿದರೆ

೨೯೧

೩೯

ನ

ನಚ್ಚಿದನೆಂದರೆ ಮೆಚ್ಚಿದನೆಂದರೆ

೧೭೫

೫೭

ನಚ್ಚು ಬಿಚ್ಚದೆ

೩೧೦

೭೪

ನಡೆ ಚೆನ್ನ ನುಡಿ ಚೆನ್ನ

೨೩೨

೧೭

ನಡೆ ನುಡಿ ಚೈತನ್ಯವುಳ್ಳನ್ನಬರ

೩೪೩

೫೦

ನನಗೆ ನಾನೇ ಗುರುವಾಡೆನಯ್ಯಾ

೪೧೪

೨೩

ನಂಬರು ನಚ್ಚರು

೧೫೯

೨

ನರಜನ್ಮವ ತೊಡೆದು

೧೫೯

೧

ನಾ ನೀನೆಂಬ ಭೇದ ಅಂದೂ

೪೧೦

೧೩

ನಾನೆಂಬಹಂಕಾರ

೬೧

೧೦

ನಾನೇನ ಮಾಡುವ ಜ್ಞಾನ

೧೩೩

೩೬

ನಾಮ ಅನಾಮವಿಲ್ಲ

೭

೨

ನಿಚ್ಚಕ್ಕೆ ನಿಚ್ಚಕ್ಕೆ ಒತ್ತೆಯ

೧೮೬

೮೧

ನಿಜದಿಂದ ಕ್ಷತ್ರಿಯನೆಂದು

೯೨

೨೩

ನಿಜವಸ್ತುವೊಂದೇ

೪೫

೨

ನಿನ್ನೊಲುನುಯಂಬುದನು

೧೩೮

೪೯

ನಿಮ್ಮ ತೇಜವ ನೋಡಲೆಂದು

೧೭

೭

ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ನೀವು ತಿಳಿದುನೋಡಿರೆ

೩೨೯

೨೧

ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸನ್ನಹಿತವಲ್ಲದ

೨೩೦

೧೪

ನಿಮ್ಮ ಶ್ರೀಪಾದವ ಮುಟ್ಟಿ

೨೨೮

೭

ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪವೆಂಬ ನಿಜದೊಳಗೆ

೩೯೩

೬೫

ನಿರಾಲಂಬದಲ್ಲಿ ನಿಜಲಿಂಗವು

೬೨

೧೩

ನಿಷ್ಕೆಯುಳ್ಳಾತಂಗೆ ನಿತ್ಯ

೨೮೫

೨೭

ನೀನೆನಗೆ ಗುರುವವೃಡೆ

೧೧೮

೧೩

ನೀರು ನೀರನೆ ಕಡೆದು

೩೪೦

೪೪

ನೀರು ನೀರೆಯಾಗಿ

೩೦೮

೭೦

ನೀರೊಳಗೆ ಕಿಚ್ಚಿದುರ್

೩೮೧

೪೨

ನುಡಿಯಿಂದ ನಡೆಗೆಟ್ಟಿತ್ತು

೩೯೪

೬೭

ನೆನಹಿನ ನಲ್ಲನು	೧೬೬	೨೬
ನೆನಹಿನ ಸುಖವ ನೋಟ ನುಂಗಿತ್ತು	೩೮೨	೪೪
ನೆನಹು ಸತ್ತಿತ್ತು	೩೧೮	೯೦
ನೆನೆ ನೆನೆಯೆಂದೊಡೆ	೩೧೪	೮೧
ನೆನೆಯಲಿಲೆಯೆ ನಿರ್ಧರಿಸಲಿಲೆಯೆ	೩೭೯	೩೭
ನೆರಥೇನುಯೆಂಬಡೆ	೧೩೬	೪೩
ನೆಲದ ಬೊಂಬೆಯ ಮಾಡಿ	೮೦	೪
ನೆಲದ ಮಹಿಯ ನಿಧಾನದಂತೆ	೭೦	೧
ನೊಸಲಿಲೊಂದು ಕಣ್ಣು	೨೦೯	೧೦
ನೊಸಲಕ್ಷರವ ತೊಡೆದು	೧೩೮	೪೭
ನೋಡಿ ನೋಟವ ಮಹಿದು	೩೭೯	೩೯
ನೋಡಿಹೆನೆಂದರೆ ದೃಷ್ಟಿ	೩೭೬	೩೧
ನೋಡುವ ನೋಟ ನೀವೆಂದಡೆಹಿ	೨೮೬	೩೦
ನೋಡುವುದ ನೋಡಲಿಲೆಯದೆ	೩೨೫	೧೧

ಪ

ಪಂಚ ಬ್ರಹ್ಮವ ಕೆಡಿಸಿತ್ತು	೨೧೪	೨೫
ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ	೨೩೫	೨೨
ವದವು ಪದಾರ್ಥವೆಂದೆಂಬಿರಿ	೨೩೮	೨೮
ಪರತತ್ತ್ವದ ನಿಜಸಂಯುಕ್ತರ	೩೨೭	೧೪
ಪರತತ್ತ್ವದೊಳಗೆ ಇರಬಲ್ಲರೆ	೩೨೮	೧೮
ಪರಮಂಗೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ	೬೩	೧೫
ಪರಮಾತ್ಮನ ಪ್ರತಿಲಹರಿಯಿಂದ	೫೭	೩
ಪರಮಪದವಿಯ ನಿಮ್ಮ	೨೧೩	೨೭
ಪರವೇ ಹಮ್ಮಿನಿಂದ	೪೧೪	೨೪
ಪರಶಿವನ ಚಿತ್ಕರಣಂಗಳು	೫೬	೧
ಪರುಷದ ಹೊರೆಯಲ್ಲಿ	೧೭೫	೫೫
ಪ್ರಣವಾರೂಢನು	೩೩	೬
ಪ್ರಥಮ ವೇದಿಗಳೆಲ್ಲರೂ	೩೬೫	೪
ಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿ ವಸ್ತು	೩೯೬	೭೩

ಪ್ರಸಾದ ಕಾಯವಾದ ಬಳಿಕ	೨೧೬	೨೮
ಪ್ರಸಾದವನೆ ಬಿತ್ತಿ	೨೫೨	೪೯
ಪಾತಾಳದಿಂದತ್ತ ಮಾತ ಬಲ್ಲವರಿಲ್ಲ	೧೧೯	೧೫
ಪಾಪಿಗೆ ಕೋಪಿಗೆ	೧೬೧	೮
ಪಾಪಿಯ ಧನವು	೧೭೧	೪೩
ಪ್ರಾಣ ಲಿಂಗವೆಂದಜ್ಜಿದ	೩೦೩	೫೯
ಪ್ರಾಣದಿಂದ ಲಿಂಗ	೨೮೩	೨೩
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಪರಾಪರವೆಂದಜ್ಜಿದು	೩೦೧	೫೪
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕಾಯವೇ	೩೧೬	೮೫
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವ ಪರಲಿಂಗವ ಮಾಡಿ	೨೭೪	೬
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಪ್ರಸಾದ ಎಲ್ಲಾ	೩೦೪	೬೦
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಬಳಿಕ	೨೮೪	೨೪
ಪುಣ್ಯಪಾಪಂಗಳನಜಿಯದ	೧೨೧	೧೯
ಪೂಜಿಸುವನ್ನಕ್ಕರ	೩೨೧	೩
ಪೂಜೆಯುಳ್ಳನ್ನಕ್ಕ ಲಿಂಗವ	೪೦೪	೧
ಪೂರಾಯದ ಘಾಯ	೩೧೬	೮೬
ಪೂರ್ವ ಬೀಜವಲ್ಲ	೨೯೩	೪೨
ಪೂರ್ವಿಕ ಪೂಜಕ	೧೯೨	೯೨
ಪೃಥ್ವಿಯನತಿಗಳೆದು	೨೦೫	೨
ಪೃಥ್ವಿಯಪ್ಪು ತೇಜ ನಾಯುವಾಕಾಶ	೨೮೭	೩೨

ಸ್ತ

ಫಲ ವದಾದಿಗಳ ಭಕ್ತರಿಗೆ	೧೭೭	೬೪
---------------------	-----	----

ಬ

ಬಟ್ಟಬಯಲಲ್ಲಿ ಒಂದು	೬೪	೧೬
ಬಟ್ಟೆಗೊಂಡುಪೋಗುತಿಪ್ಪ	೯೮	೯
ಬಟ್ಟೆಗೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೊಂದ	೩೪೮	೬೧
ಬಡಪಶು ಪಂಕದಲ್ಲಿ	೧೦೧	೧೫

ಒಣ್ಣ ಹಲವಪ್ಪಲ್ಲಿ	೬೨	೧೧
ಬಂದು ಬಲ್ಲಹ ಬಿಡಲು	೨೧೧	೧೮
ಬಂದೂ ಬಾರದು	೩೦೦	೫೩
ಬಯಲ ರೂಪು ಮಾಡಬಲ್ಲಾತನೇ ಶರಣ !	೩೬೮	೧೦
ಬಯಲು ಬಯಲನೆ ಬಿತ್ತಿ	೩೮೭	೫೩
ಬಯಲು ಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ	೩೪	೭
ಬಯಲು ಮೊಳಗಿ ಮಳೆ	೧೫	೨
ಬಲ್ಲನಿತ ಬಲ್ಲರಲ್ಲದೆ	೮೯	೧೭
ಬಸುಟೆ ಬಾಯಾಗಿ	೩೫೧	೬೭
ಬ್ರಹ್ಮವಾಶ	೬೦	೯
ಬ್ರಹ್ಮಗೆ ವಾಕ್ಯರುಷ	೩೨೮	೧೯
ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣು ರುದ್ರ	೧೯	೧೨
ಬಾರದು ಬಾರದು ಭಕ್ತಂಗೆ	೨೨೭	೩
ಬಿತ್ತೆತ್ತ ಮುಂತಾಗಿ	೩೩೮	೩೮
ಬಿಂದುವಿನೊಳಗೆ ನಾದ	೨೭೫	೮
ಬಿಸಿಲ ಮುಂದಣ	೧೪೦	೫೩
ಬೆಳಗು ಕತ್ತಲೆಯ ನುಂಗಿ	೩೭೬	೨೯
ಬೆಳಗು ಬೆಳಗು ಹಳಚುವಲ್ಲಿ	೧೩೦	೩೦
ಬೆಳಗಿನೊಳಗಣ ರೂಪ	೨೬೦	೬೨
ಬೆಳಗಿನ ಬೀಜ	೮೯	೧೮
ಬೆಳೆಯ ಭೂಮಿಯಲೊಂದು	೧೦೧	೧೬

ಭೆ

ಭಕ್ತಕಾಯ ಮಮಕಾಯವೆಂಬ	೧೮೧	೭೩
ಭಕ್ತನ ಕಾಯವ ಜಂಗಮ	೧೮೯	೮೪
ಭಕ್ತನ ಮುಖದರ್ಪಣದಲ್ಲಿ	೨೦೦	೧೦೪
ಭಕ್ತರಲ್ಲದವರನಾಸೆಗೈದರೆ	೧೭೯	೬೯
ಭಕ್ತರಾದೆವೆಂದು ಯುಕ್ತಿಗೆಟ್ಟು	೧೬೦	೫
ಭಕ್ತರೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ	೨೦೯	೧೧
ಭಕ್ತಂಗೆ ಉತ್ಪತ್ಯವಿಲ್ಲವಾಗಿ	೪೦೫	೩

ಭಕ್ತಿ ಮುಕ್ತ್ಯಂಗನೆಯು	೩೦೯	೭೨
ಭಕ್ತಿಯಂಥಾದಯ್ಯಾ	೧೭೨	೪೬
ಭಕ್ತಿಹೀನನ ದಾಸೋಹವ	೨೦೬	೪
ಭಜಿಸಲ್ಪಡ ಗತಿ ಮತಿ	೩೫೧	೬೬
ಭವಬಂಧನ ಭವಪಾಶಂಗಳಾದ	೧೦೪	೨೪
ಭವವಿಲ್ಲದ ಭಕ್ತನ ಪರಿಯು	೧೯೬	೯೮
ಭವವಿರಹಿತಂಗೆ ಭಕ್ತಿಯು	೩೨೩	೬
ಭವಿ ಬೀಜದ ವೃಕ್ಷದ	೩೫೮	೮೧
ಭವಿಯು ಬೆರಸಿದ ಭಕ್ತಿ	೧೬೧	೧೦
ಭವಿಯು ಸಂಗವನೊಲ್ಲೆ ನೊಲ್ಲೆ	೧೬೧	೧೧
ಭಾಂಡ ಭಾಜನ ಪದಾರ್ಥ	೪೧೭	೨೯
ಭಾವಕ್ಕೆ ಇಂಬಿಲ್ಲ	೩೯೨	೬೨
ಭಾವದಿಂದಲಾದ ಶೇಷವ	೨೫೫	೫೪
ಭಾವಿಸಿ ನೋಡಿದಡೆ	೩೦೨	೫೫
ಭತ್ತಿಯಿಲ್ಲದ ಚಿತ್ತಾರದಂತೆ	೧೯೯	೧೦೨
ಭತ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಬರೆಯಬಹುದೇ	೧೭೦	೩೮
ಭೂತವೈದಿಹಿಂದ	೩೫೨	೬೯
ಭೂಮಿ ನಷ್ಟವಾದರೆ	೧೮೧	೭೫
ಭೂಮಿ ನಿನ್ನದಲ್ಲ	೧೦೪	೨೩
ಭೂಮಿಯು ಕಠಿಣವನು	೭೫	೯

ಮ

ಮಣ್ಣು ಮಡಿಕೆ ಮಣ್ಣಾಗದು	೩೨೬	೧೩
ಮಣ್ಣೆಲ್ಲದ ಹಾಳ ಮೇಲೆ	೩೪೭	೫೮
ಮತಿಯೊಳಗೊಂದು	೯೧	೨೨
ಮಘಾಕ್ಷದಿಂದ ಮೇಲೆ	೨೭೦	೭೯
ಮನದ ಕಾಲತ್ತಲು	೩೧೭	೮೭
ಮನದ ಕೊನೆಯ ಮೇಲೆ	೩೯೫	೬೯
ಮನದೊಳಗೆ ಘನ ವೇದ್ಯವಾಗಿ	೩೪೮	೫೯
ಮನ ಶುದ್ಧವಾಗಿ ಮಜ್ಜನಕ್ಕೆ ಓದಡೆ	೨೮೫	೨೬

ಮನ ಸೂಸದ ಮಚ್ಚು	೧೯೦	೮೭
ಮನೆಯ ಗಂಡನ	೩೩೬	೩೬
ಮರಕ್ಕೆ ಬೇರು ಬಾಯೆಂದು	೧೬೯	೩೫
ಮರ ಗಿಡು ಬಳ್ಳಿ	೨೨೭	೬
ಮರದೊಳಗಣ ಪತ್ರ ಫಲಂಗಳು	೩೧	೨
ಮರನೊಳಗೆ ಮಂದಾಗ್ನಿ	೭೩	೬
ಮರ ಮರ ಮಥನದಿಂದ	೩೨೭	೧೫
ಮರೀಚಿಯೊಳದಗಿದ	೭೨	೪
ಮರುತನ ಸಂಗದಿಂದ	೩೬೫	೨
ಮಹಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮಿಂದ	೧೭	೮
ಮಹಾಜ್ಯೋತಿಯ	೧೪೯	೭೬
ಮಂಗಳದ ಸದಾ ಭಕ್ತಿ	೩೧೦	೭೩
ಮಾರ್ಗಕ್ರಿಯ ಸಂಪಾದಿಸನಾಗಿ	೨೪೮	೪೫
ಮಾಟ ಕೂಟ ಫಲಪ್ರಾಪ್ತಿಯೆಂಬ	೧೭೮	೬೫
ಮಾಟವಿಲ್ಲದ ಕೂಟವದೇಕೂ	೧೯೨	೯೦
ಮಾಡಿ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಬವೆರಡ	೪೦೪	೨
ಮಾಡುವ ಭಕ್ತಂಗೆಯೂ	೧೭೬	೫೯
ಮಾಡುವ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಬುವೆರಡು	೧೯೩	೯೩
ಮಾಡುವಂತಿರಬೇಕು	೧೯೧	೮೯
ಮಾತಿನ ಮಾತಿನಲಪ್ಪದೆ ಭಕ್ತಿ	೧೭೫	೫೬
ಮಾಯದ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ	೯೦	೨೦
ಮಾಂಸ ಪಿಂಡವೆನಲೊಲ್ಲದೆ	೨೧೬	೨೭
ಮುಕ್ತಿ ಮೂಜಾಣಿಣಿ	೧೯೮	೧೦೦
ಮುತ್ತೂ ನೀರಲಾಯಿತ್ತು	೨೨೧	೩೮
ಮುಟ್ಟಿದ ಮುನ್ನ ಗುರುವುಂಟು	೨೮೭	೩೧
ಮುಟ್ಟಿದ ಮುನ್ನ ದಿಟ	೨೫೮	೫೮
ಮುಟ್ಟಿತ್ತು ಕೆಟ್ಟಿತ್ತೆಂದರೆ	೩೭೭	೩೩
ಮುನ್ನಿನವರು ಹೋದ ದಾರಿ	೧೭೨	೪೭
ಮೂಱುಪಾಪ್ಯಾಯನ	೩೬೪	೧
ಮೂಱುಪಿಂದು ಮುನ್ನ	೧೯೭	೯೯

ಮೂಝು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ	೧೧೩	೨
ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಮೊದಲಲ್ಲಿ	೨೪೭	೪೪
ಮೊನೆಯಿಪ್ಪವಡೆ	೧೩೨	೩೪
ಮೊಲೆಯಿಲ್ಲದಾವಿಗೆ	೨೯೭	೪೯
ಮೌನದಲುಂಬುದು ಆಚಾರವೇ	೨೨೮	೯

ಯ

ಯತೋ ವಾಚೋ ನಿವರ್ತಂತೇ	೧೫೦	೭೮
ಯದ್ಭಾವಂ ತದ್ಭವತಿ	೪೧೬	೨೫

ರುದ್ರಮುಖದಲ್ಲಿ	೪೫	೩
ರೂಪನರ್ಪಿಸಿ ತಾ ನಿರೂಪ ಪ್ರಸಾದಿ	೨೬೫	೭೨
ರೂಪನರ್ಪಿಸಿದ ಬಳಿಕ	೨೫೦	೪೭
ರೂಪನೆ ಕಂಡು ನಿರೂಪನೆ ಕಾಣರು	೩೨೨	೪
ರೂಪಾಗಿ ಬಂದುದ	೨೩೦	೧೩
ರೂಪಿಗೆ ರೂಪು	೧೩೬	೪೧
ರೂಪು ಶೂನ್ಯವಾಗಬೇಕು	೩೭೩	೨೩
ರೂಪೆಂದಡೆ ರುಚಿಯಾಯಿತು	೨೬೧	೬೫

ಲ

ಲಿಕಾರವೇ ಶೂನ್ಯ	೨೦	೧೩
ಲಿಂಗ ಕರದೊಳಗಿರಲು	೩೪೧	೪೫
ಲಿಂಗಕ್ಕೆಂದೆ ನೆನೆವೆ	೨೪೦	೩೦
ಲಿಂಗಗಂಭೀರ ನಿಸ್ಸಂಗಿಯ	೪೮೯	೧೨
ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಸನುಮತವಾದ	೧೬೩	೧೭
ಲಿಂಗದ ಗುಣದಿಂದ ಲಿಂಗೈಕ್ಯವೆಂಬರು	೩೬೭	೮
ಲಿಂಗದ ಘನವನಪ್ಪದೆನೆಂದಡೆ	೨೫೪	೫೩
ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲುಂಟು	೨೫೩	೫೧
ಲಿಂಗದಿಂದ ಉದಯಿಸಿ	೨೧೫	೨೬
ಲಿಂಗದೊಳಗಣ ಬೀಜ	೩೧೧	೭೬

ಲಿಂಗವ್ರಸಾದ ಭವಕ್ಕೆ ಬೀಜ	೨೪೫	೪೦
ಲಿಂಗಭೋಗೋಪಭೋಗದಲ್ಲಿ	೨೬೫	೭೩
ಲಿಂಗಮಧ್ಯದೊಳಗೆ	೩೦೫	೬೨
ಲಿಂಗ ಲಿಂಗವೆಂಬವನೆ	೩೩೫	೩೩
ಲಿಂಗ ಮುಂತಾಗಿಯೇ	೩೫೩	೭೦
ಲಿಂಗ ಮುಖವನಪ್ಪಿದನೆ	೨೩೧	೧೬
ಲಿಂಗವನಪ್ಪಿದನೆ ಎನನಪ್ಪಿದನೊ	೧೫೧	೮೩
ಲಿಂಗವಿದಿದು ಲಿಂಗ ಮಾಹೇಶ್ವರನಿಸಿಕೊಂಬೆ	೩೭೭	೩೨
ಲಿಂಗವೆಂದಲ್ಲಿಯೇ ತಪ್ಪಿತ್ತು	೩೪೨	೪೮
ಲಿಂಗವೆಂದಪ್ಪಿದನೆ ಹಿಂದಿಲ್ಲ	೩೩೨	೨೮
ಲಿಂಗವೆಂಬುದು ಪರಶಕ್ತಿಯುಕ್ತ	೨೦೦	೧೪
ಲಿಂಗವೆ ಜಂಗಮ ಜಂಗಮವೆ ಲಿಂಗವೆಂಬುದನಾರು	೧೮೭	೮೨
ಲಿಂಗವೇ ಪ್ರಾಣ ಪಾಣವೇ ಲಿಂಗವಾಯಿತು	೩೦೫	೬೩೬
ಲಿಂಗವೇ ಪ್ರಾಣವಾಯಿತು	೩೧೨	೭೭
	೩೫೩	೭೨೦
ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡುವ	೩೩೦	೫೫೫
ಲಿಂಗಾರ್ಚಮಾಡಿಗೆ ಅಂಗಾರ್ತ್ರಯವಿಲ್ಲ	೨೧೭	೩೦
ಲಿಂಗಾನುಭಾವಿಗೆ ಅಂಗಾರ್ತ್ರಯವಿಲ್ಲ	೩೦೫	೬೬೪
ಲೋಕದ ಚೇಷ್ಟೆಗೆ ರವಿ	೨೭೬	೧೦೪
ಲೋಕದ ಮೂಲೆ ಉದಕವಿಂದ	೨೩೨	೧೮೫
ಲೋಕ ಪರುಷವ ಮುಟ್ಟುವುದಲ್ಲದೆ	೨೫೬	೫೫೫

೫

ವನದ ಕೋಗಿಲೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದರೆ	೯೭	೭೫
ವಾಣ್ಮನಕ್ಕೆ ಬಾರದ	೩೮೨	೪೩
ವಾನುಭಾಗದಲೊಂದು	೨೯೯	೫೧
ವಾರಿ ಬಲಿದು ವಾರಿಕಲ್ಲದಂತೆ	೫೮	೬೫
ವಿಪುಳ ವೇದ ವೇದಾಂತಸಾರ	೧೪೪	೬೪
ವಿಶ್ವವಿಲ್ಲವೂ ಮಾಯೆಯ ವಶವಾಗಿ	೨೩೪	೨೦
ವಿಶ್ವಾಸವೇ ಭಕ್ತಿ	೧೮೯	೮೫

ವಿಷಯವೆಂಬ ಹಸುರ	೯೬	೩
ವೇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಯ ಕಟ್ಟುವೆ	೨೧೦	೧೫
ವೇದಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ	೨೯೧	೩೮
ವೇದಾತೀತ ಷಡುವರ್ಣರಹಿತ	೭	೧
ವೇದಾದಿ ಅಷ್ಟಾದಶ ವಿದ್ಯೆಗಳ	೧೬೪	೨೦

ಶ

ಶಬ್ದವೆಂಬೆನೇ ಶ್ರೋತ್ರದಂಜಲು	೨೩೬	೨೪
ಶಬ್ದ ಸ್ಪರ್ಶ ರೂಪು	೨೪೨	೩೫
ಶರಣ ದೃಷ್ಟಾದೃಷ್ಟ ಕಾಣಯ್ಯ	೪೦೬	೬
ಶರಣ ದೃಷ್ಟಾದೃಷ್ಟವನಹಿಯನು	೪೦೭	೯
ಶರಣ ನಿದ್ರೆಗೈದರೆ	೪೧೪	೨೧
ಶರಣಭರಿತ ಲಿಂಗ	೩೩೪	೩೧
ಶರಣ ಮೂರ್ತನೆಲ್ಲ	೪೦೫	೪
ಶರಣ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಕೂಡಲು	೨೮೨	೨೧
ಶರಣಸಂಬಂಧವನಹಿದ	೧೬೫	೨೩
ಶರಣ ಸನ್ನಹಿತ ಲಿಂಗವಾಗಿ	೨೪೧	೩೩
ಶ್ವವಚನಾದಡೇನು ಲಿಂಗಭಕ್ತನೆ	೧೬೬	೨೪
ಶಾಸ್ತ್ರ ಘನವೆಂಬೆನೆ	೧೭೧	೪೨
ಶ್ವಾನಜ್ಞಾನ ಗಜಜ್ಞಾನ	೨೭೫	೭
ಶಿಲೆಯೊಳಗಣ ವಾವಕನಂತೆ	೭೬	೧೦
ಶಿವ ಗುರುವೆಂದು ಬಲ್ಲಾತನೆ	೧೨೭	೨೭
ಶಿವ ಜಗವಾಗಬಲ್ಲ	೪೯	೮
ಶಿವ ತನ್ನ ವಿನೋದಕ್ಕೆ	೪೮	೬
ಶಿವಶಕ್ತಿಸಂಪುಟವೆಂಬುದೆಂತು	೩೧	೩
ಶಿವಶಕ್ತಿಸಂಪುಟವೆಂಬುದೆಂತು	೩೨೩	೭
ಶ್ರೀಗುರುಕಾರುಣ್ಯಕಟಾಕ್ಷದಲ್ಲಿ	೨೦೯	೯
ಶ್ರೀಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ	೧೬೫	೧೯
ಶ್ರೀ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯೆ	೧೪೩	೬೩
ಶ್ರೀ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯ	೧೪೩	೬೨

ಶುದ್ಧವ ಗುರುವಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು	೨೫೯
ಶುದ್ಧವನಱಿದೆ	೧೩೫
ಶೂನ್ಯ ಹುಟ್ಟಿದಂದು	೯
ಶೂಲದ ಮೇಲಣ	೬೬
ಶ್ರುತಿತತಿಗಳ ಶಿರದ	೧೪೮
ಶ್ರುತಿತತಿಯ ಮಸ್ತಕದ	೩೬

ಸ

ಸಕಲ ನಿಃಕಲನಯ್ಯಾ	೪೧೦
ಸಜ್ಜನ ಸದ್ಭಾವಿ ಅನ್ಯರಲ್ಲಿ	೨೨೦
ಸಟಿಯಿಲ್ಲದಂತೆ	೧೦೬
ಸತ್ತ ಕೋಳಿಯೆದ್ದು	೯೧
ಸತ್ತ ಹೆಣನ ಹೊತ್ತವರೆಲ್ಲಾ	೩೩೩
ಸತ್ತಾತನೊಬ್ಬ ಹೊತ್ತಾತನೊಬ್ಬ	೩೯೮
ಸತ್ಯವಿದೆ ಸಮಾಧಾನವಿದೆ	೩೨೫
ಸತ್ಯವುಳ್ಳ ಭಂಡವ ತುಂಬುವುದಯ್ಯಾ	೧೩೫
ಸತ್ತು ಗುರುವಿನ ಕಾರುಣ್ಯವ	೧೫೩
ಸತ್ತು ಚಿತ್ತಾನಂದ ನಿತ್ಯ	೧೯೦
ಸತ್ತುರೂಪು ಲಿಂಗ	೧೫೦
ಸದಾಚಾರ ಸದಾ ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದವರನೊಲ್ಲನಯ್ಯಾ	೧೬೧
ಸನಕ ಸಾನಂದ ಮನು ಮುನಿ	೨೦೬
ಸರ್ವನ ಮೇಲೆ ಪೃಥ್ವಿ	೧೦
ಸರ್ಪ ಸಂಸಾರಿಯೊಡನಾಡಿ	೬೨
ಸಮನಿಸದಯ್ಯ ಭವಿಯ ಸಂಗ	೧೩೧
ಸಮರತಿ ಸಮಕಳಿ ಸಮಸುಖ	೪೦೩
ಸಮಸುಖ ಸಂಧಾನವಿಲ್ಲದ	೩೮೮
ಸಮಸ್ತ ಕತ್ತಲೆಯ ಮಸಕವ	೩೫೫
ಸಮುದ್ರ ಘನವೆಂಬೆನೇ ?	೩೧೯
ಸರ್ವತ್ರಯ ಸರ್ವಗುಣತ್ರಯ	೪೧೩
ಸರ್ವಾಂಗ ಪಸಾದಂವಾ	೪೧೬

ಸರ್ವಾಂಗ ಲಿಂಗವಾದ	೨೫೭	೫೭
ಸಹಜದಿಂದ ನಿರಾಲಂಬವಾಯಿತ್ತು	೩೫	೮
ಸಂಗವಿಡಿದಂತೆ ಸಂಗವಿಡಿದು	೪೦೮	೧೦
ಸಂಜೆಯ ಮಂಜಿನ ಕಪ್ಪು	೮೪	೧೯
ಸಂಸಾರ ಸಂಗದಿಂದುದಯಿಸಿದ	೬೫	೧೯
ಸಾಲೋಕ್ಯ ಸಾಮೋವ್ಯ ಸಾರೂವ್ಯ	೭೭೦	೩೬
ಸಾವ ಚೇವ ಬಿಂದುವಿನ ಸಂಚ	೩೩೦	೨೪
ಸಾಸ್ತ ತಡವಲ್ಲ	೯೮	೮
ಸಾಸನೆಯಷ್ಟು ಸುಖಕ್ಕೆ	೬೬	೨೧
ಸಿನ ಬಂಜೆಯರಿಬ್ಬ ರಿಗೊಳ್ಳಿ	೩೩೧	೨೭
ಸೀಮೆಗೆಟ್ಟು ಬ್ರಹ್ಮದಾನತದ	೧೩೫	೪೦
ಸುಖನ ಬಲ್ಲಾತ ಸುಖಿಯಲ್ಲ	೮೮	೧೬
ಸುಖವಾವುದು ? ಸುಖ ಯಾವುದು ?	೩೩೬	೩೫
ಸೇವ್ಯನಾಗಿ ಸ್ವಯವಾದೆ	೧೩೫	೬೮
ಸೋಂಕಿನ ಸುಖ ಮೊದಲಾದವೆಲ್ಲದನೂ	೨೪೪	೩೮
ಸೋಲಬಲ್ಲರು ಅವರು	೧೭೪	೫೭
ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ಪುಲ್ಲಿಂಗ	೩೧೭	೮೮
ಸ್ಥಲದಿಂದ ಸ್ಥಲವರ್ಧಿಸುವುದು	೭೩೯	೨೯
ಸ್ಥಲವಿಡಿದು ಸರ್ವದಲಾಯತವಾಗಿ	೩೪೭	೪೭
ಸ್ವಾ ವರಾರಾಧನೆಯ ಪೂಜೆ	೭೬೬	೭೪
ಸ್ಥೂಲ ಸೂಕ್ಷ್ಮದೊಳಗೆ	೭೯೮	೫೦
ಸ ಯಂ ಪ್ರಸಾದಂ ವಾ	೪೧೬	೭೬
ಸ್ವಯ ಪೂ	೭೬೭	೭೫
ಸ್ವರ್ಗನ ನಿರಹಿತ ಅರ್ಹಿತ	೭೬೩	೭೦
ಸ್ವಸ್ಥನ ಸ್ವಸ್ಥಿರದ	೩೯೧	೫೯
ಸ್ವಟಿಕದ ಘಟದಂತೆ	೮೩	೮
ಸ್ವಟಿಕದ ಘಟದೊಳಗಿಗ	೩೫೪	೭೩

ಹ

ಹತ್ತಿ ಕದಿರು ಜಾಟಿಯಲ್ಲಿ

೧೯೯

೧೦೩

ಹದಿನಾಲ್ಕು ಭುವನದಲ್ಲಿ	೨೮೨	.
ಹರನ ಕೊರಳೊಳಿದ್	೩೭	೮
ಹರಿದಜಿಸಿಹೆನೆಂದಡೆ	೩೭೨	
ಹರಿ ಬ್ರಹ್ಮ ಧರೆಯಾಕಾಶವಿಲ್ಲದ	೪೯	
ಹರಿಯ ಬಾಯ ಹಾಲು	೨೩೯	೪
ಹರಿವ ನದಿಗೆ ಮೈಯಲ್ಲಾ	೩೫೬	೬
ಹರಿವ ನದಿಯ ತೆರನ	೧೯೧	೬
ಹಸ್ತಾಬ್ಜಮಥನದಿಂದೊತ್ತಿ	೧೪೧	೨
ಹಸಿದು ಬಂದ ಗಂಡಂಗೆ	೧೬೨	೬
ಹಸಿವಿನ ಪ್ರೇಮಕ್ಕಾಗಿ	೪೦೬	
ಹಾಲು ತುಪ್ಪವ ನುಂಗಿ	೮೭	೧
ಹಾವಿನ ಜೊಂಕು ಹುತ್ತಕ್ಕೆ	೨೦೦	೧೨
ಹಿತವಿದೆ ಸಕಲ ಲೋಕದ	೧೪೪	೬
ಹಿಡಿದ ಕೈಯ ಮೇಲೆ	೨೬೩	
ಹಿಂದಣ ಭವಸಾಗರವನು	೭೯	
ಹಿರಿಯರೆಂತಿಪ್ಪರಯ್ಯಾ	೪೧೧	೧
ಹಿಂಡನಗಲಿ ಹಿಡಿದವೆದ	೯೭	
ಹುಟ್ಟು ಮೆಟ್ಟಿಂಬುದು ನಿಮಗಿಲ್ಲ	೧೬	
ಹುಟ್ಟುವಲ್ಲಿ ಭವಿ	೨೧೦	೧
ಹುಟ್ಟೆಂದು ಲೋಕದೊಳು	೧೦೨	೧
ಹುತ್ತಕ್ಕೆ ಏಸು ಬಾಯಾದರೇನು	೩೭೧	೧
ಹುತ್ತದ ಮೇಲಣ ರಜ್ಜು	೨೨೭	
ಹುಸಿಯಿಂದ ಜನಿಸಿದನಯ್ಯಾ	೨೪೮	೪
ಹೆಗ್ಗಣವನಿಕ್ಕಿ ನೆಲಗಟ್ಟಿ	೯೮	೧
ಹೆಸರಿಡಲಿಕಳವಲ್ಲ	೧೪೫	೬
ಹೊನ್ನಿನೊಳಗೊಂದೊರೆಯು	೧೭೭	೬
ಹೊನ್ನು ಭಕ್ತನೆಂಬೆನೆ	೨೨೯	೧
ಹೊಲೆಯುಂಟೆ ಲಿಂಗವಿದ್ದೆಡೆಯಲ್ಲಿ	೨೨೬	
ಹೊಸಮುತ್ತಿನ ಸುವ್ರಾಣಿಯಂತೆ	೩೮೭	೫
ಹೊಜಿಗಿದ್ದಾನೆಂದು ನಾನು ಮುಚ್ಚಿದೆ	೩೦೩	೫

೪೫೨

ಲಿಂಗಶೀಲಾವಿಲಾಸಚಾರಿತ್ರ

ಹೋಹ ಬಾಹ ಬಟ್ಟಿಯಲೊಂದು

೨೨೬

೨

ಹೃದಯದಲ್ಲಿದ್ದಲ್ಲಾ

೧೦೩

೨೨

ಲಿಂಗಲೀಲಾವಿಲಾಸಚಾರಿತ್ರದಲ್ಲಿಯ

ವಚನಕಾರರ ಅಂಕಿತಗಳ ವರ್ಣಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

ಸೂಚನೆ—ಇಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ವಚನಕಾರರ ಅಂಕಿತ, ಆ ಮೇಲೆ ವಚನಕಾರರ ಹೆಸರು, ವಚನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

೧	ಅಜಗಣ್ಣಾ	ಮುಕ್ತಾಯಕ್ಕ	೪
೨	ಅಭಿನವ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾ	ಡೋಹಾರಕಕ್ಕಯ್ಯ	೨
೩	ಉರಿಲಿಂಗವೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ	ಉರಿಲಿಂಗವೆದ್ದಿಗಳು	೨೫
೪	ಉರಿಲಿಂಗದೇವಾ	ಉರಿಲಿಂಗದೇವ	೪
೫	ಉಳಿಯುಮೇಶ್ವರಾ	ಚಿಕ್ಕಣ್ಣ (ನಿಜಲಿಂಗ ಚಿಕ್ಕಯ್ಯ)	೧
೬	ನಿನ್ನಯ್ಯ ಪ್ರಿಯ ಇಮ್ಮಡಿ ನೆಷ್ಟ ಳಂಕ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾ	ಮಹಾದೇವಿ (ಮೋಳಿಗೆ ಮಾರಯ್ಯಗಳ ಪತ್ನಿ)	೩
೭	ಸರ್ವಾಂಕಧರ ಸೋಮೇಶ್ವರಾ	ಬಿಬ್ಬಿಬಾಚಯ್ಯ	೧
೮	ಐಘಟದೂರ ರಾಮೇಶ್ವರಲಿಂಗ	ಮೆರೆಮಿಂಡದೇವ	೧
೯	ಕಲಿದೇವರದೇವಾ	ಮಡಿನಾಳಮಾಚಿದೇವ	೭
೧೦	ಕದಂಬ ಕಳಾಸ ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನ ಸಂಗಮದೇವ	?	೧
೧೧	ಕಪಿಲ ಸಿದ್ಧಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾ	ಸಿದ್ಧರಾಮ	೩೨
೧೨	ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ	ಬಸವೇಶ್ವರ	೧೭೦
೧೩	ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ	ಚೆನ್ನಬಸವೇಶ್ವರ	೧೮೬
೧೪	ಗೋಪೇಶ್ವರಾ	ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು	೧೭೦
೧೫	ಗೋಪಿನಾಥ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಲಿಂಗ	ತುರುಗಾಹಿ ರಾಮಣ್ಣ	೧
೧೬	ಚಂಡೇಶ್ವರಾ (ಚಂದೇಶ್ವರಾ?)	ನುಲಿಯ ಚಂದಯ್ಯ (?)	೧
೧೭	ಚಿಕ್ಕಯ್ಯ ಪ್ರಿಯ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲ	ಘಟ್ಟಿವಾಳಯ್ಯ	೯
೧೮	ಚಿ(ಸಿ)ಮ್ಮಲಿಗೆಯ ಚೆನ್ನರಾಮ	ಚೆಂದಿಮರಸ	೧೫
೧೯	ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾ	ಉಡುತಡಿಯ ಮಹಾದೇವಿಯಕ್ಕ	೨೨
೨೦	ಚೌಡಯ್ಯ	ಅಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯ	೫
೨೧	ತೆಲುಗೇಶ್ವರಾ	ತೆಲಗು ಜೊಮ್ಮಯ್ಯ	೧

೨೨	ನಿಜಗುರು ಸ್ವತಂತ್ರ ಕಪಿಲನಿದ್ದ		
	ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾ		೨
೨೩	ಸಿಂಹಳಂಕ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾ	ಮೋಳಿಗೆಯ ಮಾರಯ್ಯ	೨
೨೪	ಬಸವಪ್ರಿಯ ಕೂಡಲಿ	ಹಡವದ ಅಪ್ಪಣ್ಣ	೪
	ಸಂಗಮದೇವ		
೨೫	ಭೀಮೇಶ್ವರ	ವಾಕದ ಭೀಮಯ್ಯ	೧
೨೬	ಮಹಾಲಿಂಗ ಕಲ್ಲೇಶ್ವರ	ಹಾವಿನಹಾಳ ಕಲ್ಲಯ್ಯ	೫
೨೭	ಮಹಾಲಿಂಗ ಗಜೇಶ್ವರ	ಗಜೇಶ ಮಸಣಯ್ಯ	೩
೨೮	ಮಹಾದಾಸಿ ಸೊಡ್ವಳಾ	ಸೊಡ್ವಳಬಾಚರಸ	೪
೨೯	ಮಾರೇಶ್ವರಾ	ಮಾರೇಶ್ವರೊಡೆಯರು	
	(ಕನ್ನಡ ಮೂಲ ತಂಪೆ)		೧
೩೦	ಯೋಗಿನಾಥ	ಸಿದ್ದರಾಮ	೧೯
೩೧	ರಾಮನಾಥಾ	ದೇವರ ದಾಸಿಮಯ್ಯ	೧೦
೩೨	ಲೇಕಣ್ಣ ಪ್ರಿಯ ನಾಗಿನಾಥ	ಒಹಾರೂಪಿ ಚೌಡಯ್ಯ	೭
೩೩	ಶಂಭುಜಕ್ಕೇಶ್ವರಾ	ಸತ್ಯಕ್ಕ	೪
೩೪	ಶಂಭುಸೋಮನಾಥಲಿಂಗ	ಜೋಧರ ಮಾಯಣ್ಣ	೧
೩೫	ಸಕಲೇಶ್ವರದೇವ	ಸಕಲೇಶ ಮದರಸ	೭
೩೬	ಸದಾಶಿವಮೂರ್ತಿಲಿಂಗ	ಅರುಪಿನ ಮೂಲಿ ತಂಪೆ	೧
೩೭	ಸಿದ್ಧಸೋಮನಾಥಲಿಂಗ	ಕಮಗಿರ್ದೇವ	೨
೩೮	ಹಂಪೆಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷ	ಅಗ್ಗವಗ ಹಂಪಯ್ಯ	೧

*

* ಗ್ರಂಥದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ' ಅಂತು ಸ್ಕಲ ೧೬೨೦ಂ ಶ್ಲೋಕ ೧೩೫ ಕ್ಕಂ ವಚನ ೭೧೨೨೦ ಮಂಗಳಂ ' ಎಂದಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಶ್ರುತಿಗಳು ವಚನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೭೧೨ ಎಂದೇ ಹೇಳಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಏಕೆಕೆ ತಪ್ಪಿದೆ. ಲಿಂಗಲೀಲಾವಿಲಾಸಚಾರಿತ್ರದ ವಚನಗಳ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆ ೭೨೯ ಎಂಬುದೇ

